

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัย นำไปสู่การใช้ประโยชน์ในกลุ่มนักวิชาการ นักวิจัย และประชาชนผู้สนใจ ซึ่งเผยแพร่ผลงานปีละ 2 ฉบับ คือ มกราคม - มิถุนายน และกรกฎาคม - ธันวาคม

ผลงานวิชาการและงานวิจัยในวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มุ่งเน้นการเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยเชิงบูรณาการแบบสหวิทยาการ ที่มีการค้นพบข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบตามหลักระเบียบวิธีการวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้มีการนำองค์ความรู้ที่ได้จากการค้นพบ นำไปสู่การแก้ไขปัญหา การพัฒนา ชุมชนสังคม หรือใช้เป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณาเพื่อการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาชุมชนสังคมให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาทางสังคมได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ขอขอบคุณ นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา ผู้สนใจ ที่ได้นำองค์ความรู้จากวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีนี้ นำไปสู่การใช้ประโยชน์ การขยายผลในแวดวงวิชาการอย่างกว้างขวางให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิและกองบรรณาธิการทุกท่าน ที่ได้กรุณาพิจารณาผลงานให้เป็นไปตามหลักวิชาการ โดยให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาผลงานวิชาการและงานวิจัย ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพวารสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

บรรณาธิการบริหาร

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

สำนักงานกองบรรณาธิการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวลักษณ์

เวชวิทยาขลัง

รองศาสตราจารย์ ดร.วิไล

ตั้งจิตสมคิด

ดร.พรศิริ

กองนวล

บรรณาธิการบริหาร

นายวีรชัย

คำธ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.อัครา

วงศ์โสธร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.อนรรักษ์

ปัญญาวัฒน์

เกษียณอายุราชการ

ศาสตราจารย์ ดร.พรณี

บัวเล็ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์

อดิวัฒนสิทธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ

พ่วงสมจิตร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา

เคราภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาวรรณ

อยู่เย็น

เกษียณอายุราชการ

รองศาสตราจารย์ ดร.กรไชย

พรลภัสสรกร

มหาวิทยาลัยนครพนม

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์

นิลสุข

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

รองศาสตราจารย์ปิยะแสง

จันทรวงศ์ไพศาล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐชา

อุ่นสกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิธร

เทียมถนอม

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพรัตน์

ปัญญาติลกพงศ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อาจารย์ ดร.นวลระหง

เทพวิวัฒน์จิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อาจารย์ ดร.วาริต

เจริญราษฎร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

คณะกรรมการดำเนินงาน

อาจารย์ณัฐกาญ

ธีรบรรกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทฤภัก

อภิรัตน์

อาจารย์ ดร.นิภาภรณ์

คำเจริญ

อาจารย์ ดร.จิระพงศ์

เรืองกุล

อาจารย์ ดร.ชัยมงคล

สุพรมอินทร์

อาจารย์เพ็ญพิสุทธิ์

ศิริ

อาจารย์ยุทธศักดิ์

ดิอรัม

อาจารย์ปิ่นทมาศ

ผดุงขอบ

ปกและรูปเล่ม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไชยสิทธิ์

ชาญอาวุธ

ฝ่ายเผยแพร่ทางอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์แอนนา

พายุพัด

ฝ่ายประสานงาน

นายบุญชัย

เอื้ออรุณกิจ

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Reviewers)

ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.อัจฉรา	วงศ์โสธร	สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี	สังข์ศรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรบุญ	วงศ์อยู่น้อย	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.พยอม	วงศ์สารศรี	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ	พ่วงสมจิตร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภี	โรจนวิเชียร	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา	เมฆคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิพงษ์	ทองก้อน	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยธิน	ศรีโสภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาษา	ตั้งจิตสมคิด	อดีตอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาวีวรรณ	เอี่ยมสะอาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพัฒน์	รักพรมงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐศุภแก้ว	ศรีสด	อดีตอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา	แก้วสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทิมา	ชวannon	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา	เพิ่มพูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วนศักดิ์	ผดุงเศรษฐกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดา	เสนาวงษ์	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ดร.ผดุงชาติ	สุวรรณวงศ์	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ดร.จิตตรา	มาคะผล	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ดร.ยรรยงค์	พันธ์สวัสดิ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ดร.สุรรัตน์	จินพงษ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.วาสนา	สังข์พุ่ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ดร.นฤมล	ปภัสสรานนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ดร.หฤทศ	อภิรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ดร.สุรพิเชษฐ์	สุขโชติ	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สารบัญ

บทความวิจัย

การนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยาย
ผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

The Use of Risk Assessment Model on Sufficiency Economy to Apply and
Enhance Preparedness for the Communities in Thonburi Area to Serve the AEC

ประภาพิทย์ อินทรชัย พรทิพย์ มโนดำรงสัตย์ และแอนนา พายูปัต (Paparpit
Intarachai Pornthip Manodamrongsat and Anna payupat).....9

การประเมินคุณภาพบัณฑิตหลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

Evaluation of Graduates' Quality of Doctor of Optometry Program Based on
Thailand Qualification Framework for Higher Education

ประพนธ์ ศรีสุวรรณ และวิไลลักษณ์ พงษ์สุระ (Prapinpan Srisawan and
Wilailuck Phongsura).....23

การเปรียบเทียบคลื่นไฟฟ้าสมองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขณะทำแบบทดสอบ
ด้านเลขคณิต

A Comparison of Seventh Grade Students' Brian Wave Patterns During
Arithmetic Testing

กนก พานทอง และปิยะทิพย์ ประดุงพร (Kanok Panthong and Piyathip
Pradujprom).....34

การพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุชบนสมาร์ตโฟน
ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์

The Development of Smartphone Informational and Push Notification Application
on Android Operating System

สิทธิพงศ์ พรอุดมทรัพย์ วาสนา เสนาะ รณกร รัตนธรรมมา และนวิน ครูทวิร์
(Sittiphong Pornudomthap Wasana Sanor Ronnagorn Rattanatamma
and Nawin Krutvee).....51

**การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด
ของนักศึกษาวิชาชีพครู**

Development of Sufficiency Economy Instructional Program to Promote Thinking Skills
of Professional Teacher Students

นภัส ศรีเจริญประมง (Napat Sricharoenpramong).....66

**การหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์
และการใช้พจนานุกรม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**

The Efficiency Validation of English Reading Comprehension Material Based on English
Newspaper and Dictionary through Action Learning for Undergraduates at
Dhonburi Rajabhat University and the Assessment of Their Learning Achievement

นพรัตน์ ปัญญาติลกพงศ์ (Nopparat Panyadilokpong).....78

**การศึกษาโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน: กรณีศึกษา นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน
คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา**

A Study on the Academic Supporting Program: Case Study of Academic Problems in
Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University

ณัฐรินทร์ แซ่จุง และยุวดี วิริยางกูร (Nattarin Saejung and Yuwadee Viriyangkura).....89

**ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล
สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา**

Opinions of Service Users towards the Quality of Hospital Services Office of the
Welfare Promotion Commission for Teachers and Educational Personnel

จุฬารัตน์ พาสกุล สิริกร กาญจนสุนทร และชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง (Jularat Pasakul
Sirikorn Kanjanasuntorn and Chairat Wongkitrungruang).....103

**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1**

The Relationship Between Leadership, Ethics and Moral According to Ten Royal
Virtues of School Administrators under the Office of Secondary Education Area 1

สุพรรณิ ภาคแก้ว (Suphanee Phakkaew).....115

**ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่ม
โรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร**

The Relationship Between School Administration and Work Motivation of
Teachers in Group 1 Schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office

พิมพรรณ หล้าน้อย (Phimphan Lumnoi).....127

**ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง
ของนิสิตระดับปริญญาตรี**

The Effects of Learning Activities by Project Based Learning in Sound and Video
Editing Course of Undergraduate Students

กัมปนาท คูศิริรัตน์ และนุชรัตน์ นุชประยูร (Kampanart Kusirirat and
Nuchsharat Nuchprayoon).....139

**ผลการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ สำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี**

The Impact of Using Online Social Network to Improve Information Retrieval Skill
of Students in Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

ปกเกศ จุลสุคนธ์ (Poggade Chulasukhont).....154

**รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ
Public Relations Management Model of Thai & International Food Academy (TIFTEC).**

ทาลินี แตรูปวิไล (Tarinee Taerupwili).....164

**รูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแจ้ง
Outdoor Movies**

The Style of Dances Creation that Reflect the Image of Isaan Women through Watching
Outdoor Movies

ชนิดา จันทร์งาม และนราพงษ์ จรัสศรี (Chanida Janngam and
Naraphong Charassri).....179

**The Relationship between Corporate Governance and Dividend Payouts:
Evidence from Thai Listed Companies**

Sukritta Burinwattana Jantima Ngankokkrud and Chittichai Horthong.....192

การนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

วันที่รับบทความ	20/02/2560
วันแก้ไขบทความ	30/06/2560
วันที่ตอบรับบทความ	05/07/2560

ประภาพิพย์ อินทรชัย¹ พรทิพย์ มโนดำรงสัตย์²

แอนนา พายุพัด³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวน 90 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ คือแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรีมีความเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยที่สุด ในด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันความ(รอบ) รู้คุณค่าคุณธรรม และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านสินค้า ด้านการตลาด ด้านการผลิตด้านการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า ด้านการขยายฐานการผลิตและการกระจายสินค้า)

คำสำคัญ : ตัวแบบประเมินความเสี่ยง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิสาหกิจชุมชน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail: paparpit_06@hotmail.com

² อาจารย์ สาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

The Use of Risk Assessment Model on Sufficiency Economy to Apply and Enhance Preparedness for the Communities in Thonburi Area to Serve the AEC

Received	20/02/2560
Revised	30/06/2560
Accepted	05/07/2560

Paparpit Intarachai¹ Pornthip Manodamrongsat²
Anna payupat³

Abstract

This research was aimed at using risk assessment model on sufficiency economy to apply and enhance preparedness for communities in Thonburi area to serve the AEC. The sample of this quantitative research included 90 community enterprises. The instrument used was a risk evaluation form based on philosophy of sufficiency economy for sustainable growth of the communities in Thonburi area to serve the AEC. Percentage was used for statistical analysis. The research revealed that community enterprises in Thonburi area had the least risks in sufficiency, logics, self-protection, knowledge and ethics, and AEC (products, marketing, production, customer's needs, product's expansion and distribution).

Keywords: risk assessment model, sufficiency economy, community enterprise

¹ Assistant Professor, Dhonburi Rajabhat University
e-mail: Paparpit_06@hotmail.com

² Instructor, Dhonburi Rajabhat University

³ Assistant Professor, Dhonburi Rajabhat University

บทนำ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 9) เปรียบเสมือนแนวคิดการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ตลอดจนอยู่บนฐานของความรู้คุณธรรม เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาบุคลากรสำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องการคนที่ใช้ทรัพยากรของโลกอย่างพอเหมาะ ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นทั้งต่อตัวเองและต่อผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาทและมีสติรับรู้ตลอดเวลา ซึ่งถ้าคุณลักษณะเหล่านี้ถูกปลูกฝังให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของบุคลากรยุคใหม่วิกฤตการณ์ของสังคมและของโลกเรากำลังประสบอยู่น่าจะคลี่คลายไปได้ (วงศ์ ปวรจารย์ และคณะ, 2552, หน้า 247)

การที่จะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้กับวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องทำให้เกิดเป็นรูปธรรมมากที่สุด เพื่อไปช่วยให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้จากการศึกษาวิจัยในเรื่องตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดสมุทรปราการ (วรรัตน์ เขียวโพธิ์, 2557, หน้า 111) พบในเบื้องต้นว่าหากมีการเตรียมการสร้างระบบภูมิคุ้มกันด้วยการเรียนรู้ตนเองร่วมกันของสมาชิกชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตระหนักเข้าใจปัจจัยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอกวิสาหกิจชุมชนอย่างถูกต้อง แม่นยำ สามารถจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงได้ จะทำให้วิสาหกิจชุมชนสามารถเตรียมความพร้อมในการรับมือความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านคู่แข่ง ลูกค้า แหล่งเงินทุน และสภาพแวดล้อม สามารถยืดหยุ่นการดำเนินงานได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน ในเรื่องการประเมินความเสี่ยงนี้ไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) รวมทั้งองค์การธุรกิจขนาดใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ใช้การประเมินปัจจัยความเสี่ยงเป็นจุดเริ่มต้นนำมาสู่การกำหนดแนวปฏิบัติป้องกันความเสี่ยง โดยทำการประเมินความเสี่ยงซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการรับมือการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถควบคุมได้ ทำให้องค์การสามารถแก้ปัญหาและเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นการที่จะขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินงานและเติบโตได้อย่างยั่งยืน จึงต้องมีการนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้จึงควรทำการศึกษาและขยายผลดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชนและรองรับการเข้าสู่ AEC ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี คือ วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกอบการจริงในฝั่งธนบุรีจำนวน 139 แห่ง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิจำนวน 17 เขต ในแต่ละเขตใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวน 90 แห่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อหาค่า IOC จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม และด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจำนวน 3 ท่าน

การหาค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยนำแบบประเมินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบมาตราส่วน (Likert Scale) 5 ระดับที่ได้ทำการปรับปรุงแล้วไป ทดสอบนำร่อง (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนแล้ววิเคราะห์หาค่า Cronbach's Alpha ได้ค่าเท่ากับ 0.9747

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการศึกษาสืบค้นผ่านทางเว็บไซต์ เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ทราบข้อมูลด้านการประเมินความเสี่ยงตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรีดังกล่าว โดย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา 2 ส่วน คือ

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนามโดยการใช้แบบประเมินความเสี่ยง

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ไม่ได้รวบรวมจากกลุ่มเป้าหมายโดยตรง แต่รวบรวมจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่ ศึกษาจากเอกสาร ตำราวิชาการ บทความ ทั้งแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สิ่งพิมพ์รัฐบาล วารสารต่าง ๆ ตลอดจนการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจะนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าร้อยละ เพื่อนำไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรีเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน แสดงรายละเอียดเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความพอประมาณ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความพอประมาณ

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง			ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ที่ชัดเจน	89	98.90	1	1.10	น้อยที่สุด	1	1.10	น้อยที่สุด
2. สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการ ทำงาน	87	96.70	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
3. มีการจัดทำโครงสร้างหน้าที่ของกรรมการ และสมาชิกให้ชัดเจน	88	97.80	1	1.10	มาก	1	1.10	มาก
4. มีการกำหนดแผนงานและวิธีมีส่วนร่วม ในการกำหนดแผนงานของสมาชิก	86	95.60	1	1.10	มาก	1	1.10	มาก
5. คณะกรรมการและสมาชิกมีความรู้ด้าน การจัดการธุรกิจ	83	92.20	3	3.30	น้อยที่สุด	3	3.30	น้อยที่สุด
6. สมาชิกส่วนใหญ่เข้าใจการทำงานของคณะ กรรมการฯ	90	100	0	0.00	-	0	0.00	-

จากตารางที่ 1 พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ระบุว่าไม่มีความเสี่ยงในการดำเนินงาน ทุกรายการของด้านความพอประมาณ โดยรายการที่ไม่มีความเสี่ยงมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) สมาชิกส่วนใหญ่เข้าใจการทำงานของคณะกรรมการฯ (ร้อยละ 100) 2) มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน (ร้อยละ 98.90) และ 3) มีการจัดทำโครงสร้างหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกให้ชัดเจน (ร้อยละ 97.80)

สำหรับระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (3 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 3.30 ระบุว่ารายการ คณะกรรมการและสมาชิกมีความรู้ด้านการจัดการธุรกิจ เป็นเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยง แต่เป็นความเสี่ยงในระดับน้อยที่สุด

ส่วนระดับความรุนแรงของความเสี่ยงพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (3 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 3.30 ระบุว่ารายการ คณะกรรมการและสมาชิกมีความรู้ด้านการจัดการธุรกิจ เป็นความเสี่ยงที่มีความรุนแรงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความมีเหตุผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความมีเหตุผล

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง			ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1. มีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน	87	96.70	3	3.33	ปานกลาง	3	3.33	ปานกลาง
2. มีการกำหนดขั้นตอนการผลิตที่ได้มาตรฐาน	84	93.30	3	3.33	น้อยที่สุด	3	3.33	น้อยที่สุด
3. มีความพร้อมในการผลิตสินค้าและบริการ	89	98.90	1	1.10	น้อย	1	1.10	น้อย
4. มีการประมาณการวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต	89	98.90	1	1.10	ปานกลาง	1	1.10	ปานกลาง
5. สามารถผลิตสินค้าได้ทันเวลา	86	95.60	3	3.30	ปานกลาง	3	3.30	น้อย
6. มีการระดมทุนจากสมาชิกในการดำเนินงาน	57	63.30	23	25.60	น้อยที่สุด	23	25.60	น้อยที่สุด
7. มีการกู้เงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก	34	37.80	44	48.90	น้อยที่สุด	44	48.90	น้อยที่สุด
8. มีสถานที่จัดจำหน่ายผลผลิตเป็นของตนเอง	61	67.80	17	18.90	น้อยที่สุด	18	20.00	น้อยที่สุด
9. มีแนวทางการแก้ปัญหาผลกระทบหากเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ	69	76.70	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
10. มีวิธีแก้ปัญหาผลกระทบจากสภาพอากาศ	66	73.30	12	13.30	น้อยที่สุด	12	13.30	น้อยที่สุด
11. มีการจัดทำบัญชีอย่างสม่ำเสมอ	76	84.40	7	7.80	น้อยที่สุด	7	7.80	น้อยที่สุด
12. มีการเตรียมการเพื่อการแข่งขันกับผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ	80	88.90	4	4.40	น้อยที่สุด	5	5.60	น้อยที่สุด
13. มีการผลิตสินค้าและบริการใหม่ ๆ อยู่เสมอ	84	93.30	3	3.30	น้อยที่สุด	3	3.30	น้อยที่สุด
14. มีแผนการแก้ปัญหาการผลิตสินค้าที่ปนเปื้อนสารเคมี	76	84.40	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ระบุว่าไม่มีความเสี่ยงในการดำเนินงานทุกรายการของด้านความมีเหตุผล โดยรายการที่ไม่มีความเสี่ยงมากที่สุดอันดับแรก ได้แก่ 1) มีความพร้อมในการผลิตสินค้าและบริการ และมีการประมาณการวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต (ร้อยละ 98.90)

สำหรับระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (44 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 48.90 ระบุว่ารายการ มีการกู้เงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก เป็นเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงแต่เป็นความเสี่ยงในระดับน้อยที่สุด

ส่วนระดับความรุนแรงของความเสียหายพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (44 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 48.90 ระบุว่ารายการ มีการกู้เงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก เป็นความเสี่ยงที่มีระดับความรุนแรงในระดับน้อยที่สุด

3. ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง			ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1. มีการนำรายงานผลทางการเงินไปใช้ ประโยชน์	64	71.10	19	21.10	น้อยที่สุด	19	21.10	น้อยที่สุด
2. มีการแก้ปัญหาการผลิตสินค้าที่มีรูปแบบ/ ลักษณะการใช้ประโยชน์ทดแทนกันได้สูง	77	85.60	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
3. มีวิธีการผลิตสินค้าโดยคำนึง ถึงความปลอดภัยและอาชีวอนามัย	86	95.60	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
4. มีการผลิตสินค้าที่ส่งผลต่อสุขภาพที่ดี ของสมาชิก	86	95.60	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
5. มีการแก้ปัญหาการผลิตตามคำแนะนำ ของคนทั่วไป	85	94.40	3	3.30	น้อยที่สุด	4	4.40	น้อยที่สุด
6. มีวิธีแก้ไขผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยี	60	66.70	14	15.60	น้อยที่สุด	17	18.90	น้อยที่สุด
7. มีวิธีแก้ไขผลกระทบจากการขาดแคลน แรงงาน	77	85.60	4	4.40	น้อยที่สุด	5	5.60	น้อยที่สุด
8. มีวิธีแก้ไขผลกระทบจากโรคระบาด ของพืชและสัตว์ เพื่อการผลิตสินค้า และบริการ	60	66.70	19	21.10	น้อยที่สุด	20	22.20	น้อยที่สุด
9. มีการประเมินความเสี่ยงในการ ประกอบกิจการ	73	81.10	7	7.80	ปานกลาง	7	7.80	ปานกลาง
10. มีการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ของวิสาหกิจชุมชน	83	92.20	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ระบุว่าไม่มีความเสี่ยงในการดำเนินงานทุกรายการของด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยรายการที่ไม่มีความเสี่ยงมากที่สุดอันดับแรก ได้แก่ มีวิธีการผลิตสินค้าโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและอาชีวอนามัย และมีการผลิตสินค้าที่ส่งผลต่อสุขภาพที่ดีของสมาชิก (ร้อยละ 95.60)

สำหรับระดับเหตุการณ์ของความเสีย พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (19 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 21.10 ระบุว่ารายการ มีการนำรายงานผลทางการเงินไปใช้ประโยชน์ และมีวิธีแก้ไขผลกระทบจากโรคระบาดของพืชและสัตว์ เพื่อการผลิตสินค้าและบริการ เป็นเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยง แต่เป็นความเสี่ยงในระดับน้อยที่สุด

ส่วนระดับความรุนแรงของความเสีย พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (19 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 21.10 ระบุว่ารายการ มีการนำรายงานผลทางการเงินไปใช้ประโยชน์ และมีวิธีแก้ไขผลกระทบจากโรคระบาดของพืชและสัตว์ เพื่อการผลิตสินค้าและบริการ เป็นความเสี่ยงที่มีความรุนแรงในระดับน้อยที่สุด

4. ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสีย			ระดับความรุนแรงของความเสีย		
			มีความ เสีย	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสีย	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1. มีการแก้ไขวิธีการทำงาน โดยการชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการผลิตสินค้าและบริการ	74	82.20	7	7.80	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
2. มีวิธีการปรับสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้กับชุมชน	75	83.30	9	10.00	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
3. มีการจัดทำฐานข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ	58	64.40	16	17.80	น้อยที่สุด	18	20.20	น้อยที่สุด
4. มีความรู้เรื่องการตลาดและข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้า	89	98.90	1	1.10	น้อย	1	1.10	น้อย
5. มีการจ่ายค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการตามมาตรฐานทั่วไป	68	75.60	12	13.30	น้อยที่สุด	13	14.40	น้อยที่สุด
6. มีการจัดสรรผลประโยชน์จากรายได้อย่างเป็นธรรม	78	86.70	5	5.60	น้อยที่สุด	5	5.60	น้อยที่สุด
7. มีการตรวจสอบภายในโดยนักวิชาชีพที่มีความรู้	53	58.90	21	23.30	น้อยที่สุด	22	24.40	น้อยที่สุด
8. มีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าในการดำเนินธุรกิจ	90	100	0	0.00	-	0	0.00	-
9. มีการพัฒนาคุณภาพสินค้าตลอดเวลา	88	97.80	1	1.10	น้อยที่สุด	1	1.10	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ระบุว่าไม่มีความเสี่ยงในการดำเนินงานทุกรายการของด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม โดยรายการที่ไม่มีความเสี่ยงมากที่สุด 2 อันดับแรก ได้แก่

1) มีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าในการดำเนินธุรกิจ (ร้อยละ 100) 2) มีความรู้เรื่องการตลาดและข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้า (ร้อยละ 98.90)

สำหรับระดับเหตุการณ์ของความเสียหายพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (21 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 23.30 ระบุว่ารายการ มีการตรวจสอบภายในโดยนักวิชาชีพที่มีความรู้ เป็นเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยง แต่เป็นความเสี่ยงในระดับน้อยที่สุด

ส่วนระดับความรุนแรงของความเสียหายพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (22 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 24.40 ระบุว่ารายการ มีการตรวจสอบภายในโดยนักวิชาชีพที่มีความรู้ เป็นความเสี่ยงที่มีความรุนแรงในระดับน้อยที่สุด

5. ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสียหาย			ระดับความรุนแรงของความเสียหาย		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
ด้านสินค้า								
1. มีการพัฒนาตราสินค้าให้เป็นที่รู้จัก	72	80.00	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
2. มีการสร้างคุณภาพสินค้าให้สูงกว่าคู่แข่ง ในอุตสาหกรรมเดียวกัน	83	92.20	3	3.30	มาก	3	3.30	มาก
3. มีการสร้างความแตกต่างของสินค้า ให้เหนือกว่าคู่แข่ง	83	92.20	3	3.30	มาก	3	3.30	มาก
4. มีการพัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการ และการแปรรูปสินค้าให้มีความหลากหลาย	83	92.20	3	3.30	มาก	3	3.30	มาก
ด้านการตลาด								
1. มีการส่งเสริมการตลาด	81	90.00	4	4.40	น้อยที่สุด	3	3.30	น้อย
2. มีคำสั่งซื้อสินค้าและรายได้เพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่อง	80	88.90	4	4.40	น้อยที่สุด	3	3.30	มากที่สุด
3. มีการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดให้สามารถ เข้าถึงกลุ่มลูกค้าในต่างประเทศได้มากขึ้น	43	47.80	25	27.80	น้อยที่สุด	23	25.60	น้อยที่สุด
4. มีการเน้นการแข่งขันในด้านคุณภาพ มากกว่าราคา	86	95.60	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
ด้านการผลิต								
1. เน้นการผลิตให้มีต้นทุนต่ำกว่าคู่แข่ง ในอุตสาหกรรม	74	82.20	8	8.90	น้อยที่สุด	7	7.80	น้อยที่สุด
2. มีการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อลด ของเสียให้น้อยลง	80	88.90	4	4.40	ปานกลาง	4	4.40	ปานกลาง

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง			ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
3. มีเทคโนโลยีในการผลิตสูงกว่าคู่แข่ง ในอุตสาหกรรมเดียวกัน	51	56.70	23	25.60	น้อยที่สุด	21	23.30	น้อยที่สุด
4. มีการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดข้อกีดกันทางการค้า	85	94.40	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
ด้านการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า								
1. มีกลยุทธ์ในการผูกมัดลูกค้า	89	98.90	1	1.10	มาก	1	1.10	มาก
2. มีการเรียนรู้และศึกษาข้อมูลของลูกค้า ในกลุ่มประเทศอาเซียน	51	56.70	18	20.00	น้อยที่สุด	18	20.00	น้อยที่สุด
3. สามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองต่อ ความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว	89	98.90	1	1.10	ปานกลาง	1	1.10	น้อย
4. มีความสามารถในการจัดการระบบขนส่งสินค้า	83	92.20	4	4.40	ปานกลาง	3	3.30	น้อย
ด้านการขยายฐานการผลิต และการกระจายสินค้า								
1. มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายตลาด สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	44	48.90	18	20.00	น้อยที่สุด	18	20.00	น้อยที่สุด
2. มีแผนการขยายตลาดสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน	44	48.90	21	23.30	น้อยที่สุด	21	23.30	น้อยที่สุด
3. มีการจำหน่ายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต	50	55.60	19	21.10	น้อยที่สุด	20	22.20	น้อยที่สุด
4. มีการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าเพื่อเสนอ ผลิตภัณฑ์สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	41	45.60	24	26.70	น้อยที่สุด	25	27.80	น้อยที่สุด
5. มีการสร้างตัวแทนจำหน่ายสินค้าเข้าสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	37	41.10	25	27.80	น้อยที่สุด	26	28.90	น้อยที่สุด
6. มีการรวมตัวของวิสาหกิจชุมชนเพื่อทำหน้าที่ ในการจัดส่งสินค้าในราคาถูก	70	77.80	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสินค้า พบว่า วิสาหกิจชุมชนมากกว่าร้อยละ 90.00 ไม่พบความเสี่ยงในด้านการสร้างคุณภาพสินค้าให้สูงกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน การสร้างความแตกต่างของสินค้าให้เหนือกว่าคู่แข่ง และการพัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการและการแปรรูปสินค้าให้มีความหลากหลาย

ส่วนระดับเหตุการณ์และระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องการพัฒนาตราสินค้าให้เป็นที่ยอมรับ ในระดับเท่ากัน (8 แห่ง) ร้อยละ 8.90 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ด้านการตลาด พบว่า วิสาหกิจชุมชนมากกว่าร้อยละ 90.00 ไม่พบความเสี่ยงในด้านการเน้นการแข่งขันในด้านคุณภาพมากกว่าราคา

ส่วนระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าในต่างประเทศได้มากขึ้น (25 แห่ง) ร้อยละ 27.80 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าในต่างประเทศได้มากขึ้น (23 แห่ง) ร้อยละ 25.60 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ด้านการผลิต พบว่า วิสาหกิจชุมชนมากกว่าร้อยละ 90.00 ไม่พบความเสี่ยงในด้านการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดข้อกีดกันทางการค้า

ส่วนระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องเทคโนโลยีในการผลิตสูงกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน (23 แห่ง) ร้อยละ 25.60 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องเทคโนโลยีในการผลิตสูงกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน (21 แห่ง) ร้อยละ 23.30 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ด้านการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า พบว่า วิสาหกิจชุมชนมากกว่าร้อยละ 90.00 ไม่พบความเสี่ยงในด้านกลยุทธ์ในการผูกมัดลูกค้า สามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และความสามารถในการจัดการระบบขนส่งสินค้า

ส่วนระดับเหตุการณ์และระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องการเรียนรู้และศึกษาข้อมูลของลูกค้าในกลุ่มประเทศอาเซียน ในระดับเท่ากัน (18 แห่ง) ร้อยละ 20.00 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. ด้านการขยายฐานการผลิตและการกระจายสินค้า พบว่า วิสาหกิจชุมชนไม่พบความเสี่ยงสูงสุดในด้านการรวมตัวของวิสาหกิจชุมชนเพื่อทำหน้าที่ในการจัดส่งสินค้าในราคาถูกธรรมดา ร้อยละ 77.80

ส่วนระดับเหตุการณ์และระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงใกล้เคียงกัน ตั้งแต่ร้อยละ 20.00 ขึ้นไป ในหัวข้อการศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายตลาดสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) การจำหน่ายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต แผนการขยายตลาดสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าเพื่อเสนอผลิตภัณฑ์สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการสร้างตัวแทนจำหน่ายสินค้าเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกอบการจริงในฝั่งธนบุรี จำนวน 90 แห่ง สรุปผลแบบประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชน ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านความพอประมาณ พบว่า วิสาหกิจชุมชนทั้งหมด ไม่มี ความเสี่ยง ในหัวข้อสมาชิกมีความเข้าใจการทำงานของคณะกรรมการ เพราะเป็นกิจการที่มีขนาดเล็ก จึงสามารถประสานงานกันได้ทั่วถึง

2. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านความมีเหตุผล พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีความพร้อมในการผลิตสินค้าและบริการและมีการประมาณการวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต เพราะมีการจัดหาวัตถุดิบจากวิสาหกิจชุมชนด้วยกันเอง และบางส่วนมีการปลูกเองในครัวเรือน จึงสามารถผลิตสินค้าและบริการได้อย่างสม่ำเสมอ

3. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีวิธีการผลิตสินค้าโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและอาชีวอนามัยและมีการผลิตสินค้าที่ส่งผลต่อสุขภาพที่ดีของสมาชิก เช่น วิสาหกิจชุมชนที่ปลูกผักปลอดสารพิษก็จะไม่ใช้สารเคมีในการกำจัดแมลงและวัชพืช โดยใช้แรงงานคนในการกำจัดวัชพืช และใช้ปุ๋ยชีวภาพ

4. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม พบว่า วิสาหกิจชุมชน ทั้งหมดมีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าในการดำเนินธุรกิจ โดยการขายสินค้าที่มีคุณภาพในราคายุติธรรม

5. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านสินค้า) พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีการสร้างคุณภาพสินค้าให้สูงกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน มีการสร้างความแตกต่างของสินค้าให้เหนือกว่าคู่แข่ง และมีการพัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการและการแปรรูปสินค้าให้มีความหลากหลาย โดยเข้ารับการอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้เหนือกว่าคู่แข่ง รวมถึงการพัฒนาสินค้าให้มีความหลากหลาย

6. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านการตลาด) พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีการเน้นการแข่งขันในด้านคุณภาพมากกว่าราคา เพราะวิสาหกิจชุมชนบางแห่งผลิตสินค้าที่มีความสดใหม่และปลอดสารพิษ ทำให้สามารถขายสินค้าที่มีคุณภาพในราคาที่ไม่แพง

7. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านการผลิต) พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อลดข้อกีดกันทางการค้าเนื่องจากวิสาหกิจชุมชนทุกแห่งใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ และไม่มีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตมากนัก จึงส่งผลให้สินค้าที่ได้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

8. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า) พบว่า มีกลยุทธ์ในการผูกมัดลูกค้า และสามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนมีความจริงใจให้กับลูกค้าโดยมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทำให้ทราบความต้องการของลูกค้าเพื่อผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของลูกค้า และสามารถส่งสินค้าได้ทันเวลา

9. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านการขยายฐานการผลิตและการกระจายสินค้า) พบว่า มีการรวมตัวของวิสาหกิจชุมชนเพื่อทำหน้าที่ในการจัดส่งสินค้าในราคายุติธรรม เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนมีค่าใช้จ่ายในการโฆษณาและมีค่าใช้จ่ายในการเช่าสถานที่จำหน่ายสินค้าไม่สูงมาก รวมถึงมีผู้บริโภคมารับสินค้าจากแหล่งผลิต จึงทำให้ขายสินค้าในราคายุติธรรม

ผลจากการวิจัยสอดคล้องกับ ธนวุฒิ พิมพ์กี และจันทนา ฤทธิสมบูรณ์ (2557 : 1-21) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การประยุกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น เน้นการจ้างงาน ความประหยัด ซื่อสัตย์ และความสามัคคีปรองดองช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พระพัฒน์พิสุทธิ์ อินทวิโร (วงเวียน) (2557 : 23) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การทำนาข้าวอินทรีย์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ชาวนา จังหวัดสุพรรณบุรีผลการวิจัยพบว่า เป็นการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตภาคเกษตรกรรม โดยการนำหลักการวิธีการต่าง ๆ ที่พระองค์ทรงให้แนวทางไว้ มาปรับใช้ให้เข้ากับสังคมเกษตรที่มีวิถีชีวิตวัฒนธรรมสังคม ศาสนา เป็นต้นทุนเดิมอยู่แล้ว ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าใจและรู้ถึงปัญหาการทำนาแบบเคมี รวมถึงการเข้าใจถึงการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติในแบบที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผล และข้อมูลผลสรุปจากการวิจัยครั้งนี้นำไปใช้ในการพัฒนาจุดเด่นและปรับปรุงจุดด้อยของการผลิตและจัดจำหน่ายให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไปมีดังนี้

1. ควรศึกษาวิสาหกิจชุมชนในเขตอื่น ๆ เพิ่มเติม
2. ควรศึกษาการขายสินค้าของวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มประเทศนอกเหนือจากกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. ควรศึกษาด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2559). ระบบสารสนเทศศึษาทกจุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. ค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2559, จาก <http://www.smce.doae.go.th>
- ธนวุฒิ พิมพักิ และจันทนา ฤทธิสมบูรณ. (2557). การประกยูกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง กับวิสาหทกจุมชนในจันหวัดจันทบุรี. วารสารวิจัย มสธ. สาขามนุษยศาสตรและสังคมศาสตร. 10 (1), หน้า 1-21.
- พระพัฒนพิสุทธิ อินทวิโร (วงเวียน). (2557). การทำนาข้าวอินทรีย์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนขาวนา จันหวัดสุพรรณบุรี (การพัฒนาสังคม). วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2550). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตรและสังคมศาสตร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วงศ์ ปวรจารย์ ไชยะ แซ่มซ้อย พงษ์ธร จริญญากรณ์ และพรพจน์ เปี่ยมสมบูรณ. (2552). การพัฒนาศักยภาพ ในการวิจัยระดับปริญญาตรี ด้วยการฝึกงานเทคโนโลยีสะอาด. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรารัตน์ เขียวโพธิ์. (2557). การพัฒนาตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการบูรณาการความเสี่ยงทางธุรกิจและบริบทของวิสาหทกจุมชน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

การประเมินคุณภาพบัณฑิต

หลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

วันที่รับบทความ	03/04/2560
วันแก้ไขบทความ	15/07/2560
วันตอบรับบทความ	05/07/2560

ประพินพันธ์ ศรีสุวรรณ¹ วิไลลักษณ์ พงษ์สุระ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของบัณฑิตหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง หลักสูตรแรกในประเทศไทย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สํารวจจากอาจารย์ที่สอนในหลักสูตร นักศึกษาชั้นปีที่ 3-6 ผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557-2558 และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา รวม 160 คน โดยใช้แบบประเมินคุณภาพบัณฑิต 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ independent t-test ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเลือกเรียนในหลักสูตร เนื่องจากต้องการทำงานในสาขาวิชานี้ และผู้ปกครองต้องการให้เรียนเป็นอันดับแรก ส่วนกลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ตัดสินใจรับผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาและสถาบันการศึกษาเป็นอันดับแรก ผลการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความต้องการของสังคม และความทันสมัยในระดับมากที่สุด ผลการวิเคราะห์คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองให้คะแนนสูงสุดในด้านที่ (5) และให้คะแนนต่ำสุดในด้านที่ (2) ส่วนผู้บังคับบัญชาให้คะแนนสูงสุดในด้านที่ (1) และ (2) และให้คะแนนต่ำสุดในด้านที่ (4) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพบัณฑิตระหว่างการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษา และการประเมินโดยผู้บังคับบัญชา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านที่ (1), (2) และ (3)

คำสำคัญ : ประเมินคุณภาพบัณฑิต กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ทัศนมาตรศาสตร์

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะทัศนมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
e-mail: prapinpan@gmail.com

² อาจารย์ คณะทัศนมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Evaluation of Graduates' Quality of Doctor of Optometry Program Based on Thailand Qualification Framework for Higher Education

Received	03/04/2560
Revised	15/07/2560
Accepted	05/07/2560

Prapinpan Srisawan¹ Wilailuck Phongsura²

Abstract

The purpose of this study was to evaluate the quality of graduates of Ramkhamhaeng Optometric Program, the first optometric curriculum in Thailand, based on the Thailand qualification framework for higher education. The sample of this study consisted of 160 teaching staff, students, and graduates in academic year 2014-2015, and graduates' employers. The instrument used to collect data was a graduate quality assessment in 5 dimensions according to the Thailand qualification framework for higher Education; (1) the ethical and moral (2) the educational knowledge (3) the cognitive skills (4) the interpersonal relationship and responsibilities and (5) the numerical analysis and information technology skills. The questionnaire was examined in content validity by research experts. Data was analyzed using descriptive statistics and independent t-test. The research findings indicated that the students and graduates chose this program primarily because they want to work in this area and it is what their parents want. The graduates' employers decided to hire the graduates based on program and institution. The analysis of students' learning outcomes indicated that they were conformed to the objectives of the curriculum and social needs at highest level. The overall quality of the graduates was at high level. The graduates evaluated themselves with highest score in area (5) and with the lowest level in area (2). The employers evaluated the graduates with the highest scores in area (1) and (2), and with lowest score in area (4). When both evaluations were compared, it revealed that the difference between the two evaluations were statistically significant in area (1), (2) and (3).

Keywords: evaluation of graduates' quality, Thailand qualification framework for higher education, optometry

¹ Assistant professor, Faculty of Optometry, Ramkhamheang University
e-mail: prapinpan@gmail.com

² Lecturer, Faculty of Optometry, Ramkhamheang University

บทนำ

“ทัศนมาตรศาสตร์” หมายถึง การประกอบโรคศิลปะเกี่ยวกับสายตาของมนุษย์ ประกอบด้วย การวัดการวินิจฉัยความผิดปกติของการมองเห็นโดยใช้เครื่องมือชนิดต่าง ๆ และการแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็น โดยใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกบริหารกล้ามเนื้อตา แต่ไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติเนื่องจากระบบประสาท โรคตาที่ไม่ได้เกิดจากความผิดปกติของการหักเหของแสง การใช้ยา การผ่าตัด และการใช้เลเซอร์ชนิดต่าง ๆ (กระทรวงสาธารณสุข, 2546, หน้า 7)

หลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง เริ่มใช้เป็นหลักสูตรต้นแบบด้านทัศนมาตรศาสตร์แห่งแรกของประเทศไทย โดยเริ่มเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 (สถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 2544, หน้า 9) เป็นต้นมา โดยได้รับความร่วมมือทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยอินเดีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ในการให้คำปรึกษาการร่างหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี (6 ปี) ที่สามารถประกอบวิชาชีพด้านทัศนมาตรศาสตร์ ซึ่งแพร่หลายในต่างประเทศ และกำลังเป็นศาสตร์ใหม่ในประเทศไทย จนกระทั่งกระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศรับรองทัศนมาตรศาสตร์ ให้เป็นศาสตร์ที่ต้องยื่นคำขอหนังสืออนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะ (กระทรวงสาธารณสุข, 2546, หน้า 7) และนำมาสู่การพิจารณาเปิดหลักสูตรนี้ตามมาในหลายสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยรังสิต (พ.ศ. 2549) มหาวิทยาลัยนเรศวร (พ.ศ. 2555) และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พ.ศ. 2559)

ในปี พ.ศ. 2552 รัฐบาลได้กำหนดกรอบมาตรฐานให้สถาบันการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552, หน้า 7) ประกอบด้วยมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน คือ (1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร ในปี พ.ศ. 2555 เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าว (คณะทัศนมาตรศาสตร์, 2555, หน้า 58)

นับถึงปัจจุบัน หลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงเป็นสถานศึกษาด้านทัศนมาตรศาสตร์แห่งแรกในประเทศไทย ที่มีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ ผู้วิจัยจึงสนใจการประเมินคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรดังกล่าว ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยทำการศึกษาในอาจารย์ที่สอนในหมวดวิชาเฉพาะด้านนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะด้าน (ชั้นปีที่ 3-6) ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร โดยยึดหลักความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับบริบทของมหาวิทยาลัยและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินคุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555)

ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็นอาจารย์ นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย การประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นการประเมินตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษามีทั้งสิ้น 209 คน แบ่งเป็นอาจารย์ที่สอนในหลักสูตร 10 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3-6 จำนวน 123 คน ผู้สำเร็จการศึกษา ที่เข้ารับปริญญาบัตรในปี 2557-2558 จำนวน 38 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 38 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งคืนมีจำนวนทั้งสิ้น 160 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.56

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(1) เหตุผลที่เลือกเรียนในหลักสูตร สอบถามจากนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร

(2) เหตุผลที่หน่วยงานพิจารณาบัณฑิตเข้าทำงาน สอบถามจากผู้ใช้บัณฑิต

(3) ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้ง 5 ด้าน ที่กำหนดไว้ใน มคอ. 2 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน และมีความทันสมัย มากน้อยเพียงใด สอบถามจากอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร

(4) คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นไปตามผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านที่กำหนดไว้ใน มคอ. 2 หรือไม่ สอบถามจากผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยคำนวณหาค่า IOC (index of item objective congruence) ได้เท่ากับ 1 หาค่าความเชื่อมั่นโดยให้ผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งสำเร็จการศึกษาก่อนปี 2557 และไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทำแบบสอบถามแล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังโครงการวิจัยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการประจำคณะศึกษาศาสตร์ ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลจากอาจารย์ที่สอนในหลักสูตรนักศึกษาชั้นปีที่ 3-5 และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ส่วนการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 6 ซึ่งฝึกงานอยู่ในโรงพยาบาลต่าง ๆ ภายนอกมหาวิทยาลัยและผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามออนไลน์ และการเก็บข้อมูลจากผู้บังคับบัญชาในระดับต้นหรือนายจ้างของผู้สำเร็จการศึกษา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์ กลุ่มตัวอย่างทุกคนได้รับการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างชัดเจนและได้รับการชี้แจงว่ากลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยได้ โดยไม่มีผลใด ๆ ต่อการปฏิบัติงานหรือต่อการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลที่รวบรวมมาจะถูกเก็บเป็นความลับ การนำเสนอผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวมเท่านั้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ independent t-test

ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้ (วิจิตร งามานะสุนทร, 2556, หน้า 24)

4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจน้อยที่สุด

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมี 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มอาจารย์ที่สอนในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตจำนวน 10 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี (ร้อยละ 50) วุฒิการศึกษาสูงสุดคือระดับปริญญาตรี (6 ปี) (ร้อยละ 50) ในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (ร้อยละ 60) อาจารย์ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับอาจารย์ (ร้อยละ 80) (2) กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 3-6 จำนวน 95 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.11) เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2553-2558 (3) กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 31 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 51.61) เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551-2553 และสำเร็จ การศึกษาในปี 2556-2557 ผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมดมีงานทำภายหลังการสำเร็จการศึกษาแล้ว (ร้อยละ 100) และ (4) กลุ่มผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 24 คน ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง (ร้อยละ 45.83) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 45.38) มีระยะเวลาปฏิบัติงาน เฉลี่ย 15.00 ปี (S.D. = 14.11) ทำงานในหน่วยงานเอกชน (ร้อยละ 54.17)

2. ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่ตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิตของนักศึกษาเรียงตามลำดับจากสาเหตุที่มีความสำคัญสูงสุดไปยังสาเหตุที่มีความสำคัญต่ำสุด ดังนี้ (1) ต้องการงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานี้ และผู้ปกครองต้องการให้เรียน (2) ต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ (3) ต้องการเพิ่มวุฒิการศึกษา (4) ชื่อเสียงของสาขาวิชา/หลักสูตร (5) ชื่อเสียงของอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรและชอบเรียนสาขาวิชานี้ และ (6) เรียนตามเพื่อน ส่วนกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรโดยพิจารณาจากสาเหตุต่าง ๆ เรียงตามลำดับจากสาเหตุที่มีความสำคัญสูงสุดไปยังสาเหตุที่มีความสำคัญต่ำสุด ดังนี้ (1) ต้องการงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานี้ และผู้ปกครองต้องการให้เรียน (2) ชอบเรียนสาขาวิชานี้ (3) ต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ และต้องการเพิ่มวุฒิการศึกษา (4) ชื่อเสียงของสาขาวิชา/หลักสูตร (5) ชื่อเสียงของอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร และ (6) เรียนตามเพื่อน

3. ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่หน่วยงานพิจารณابัณฑิตเข้าทำงาน เรียงตามลำดับจากสาเหตุที่มีความสำคัญสูงสุดไปยังสาเหตุที่มีความสำคัญต่ำสุด (ฐานนิยม) ดังนี้ (1) สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา (2) สถาบันการศึกษา (3) บุคลิกภาพ (4) ผลการเรียนหรือคะแนนสะสม และ (5) ความรู้ความสามารถพิเศษ

4. ผลการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยสอบถามจากอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร มีความเห็นว่าผลการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้ง 5 ด้าน ที่กำหนดในหลักสูตร มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน และมีความทันสมัย ในระดับมากที่สุด (ตารางที่ 1)

5. ผลการวิเคราะห์คุณภาพของบัณฑิต พบว่าในภาพรวม ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองในระดับมากทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี เช่นเดียวกับกลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมากทุกหัวข้อเช่นกัน (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ 5 ด้าน ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร	ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร		ความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน		มีความทันสมัย	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.68	0.49	4.75	0.45	4.61	0.60
2. ด้านความรู้	4.72	0.46	4.58	0.69	4.48	0.76
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.70	0.53	4.70	0.52	4.51	0.70
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.57	0.74	4.47	0.83	4.47	0.77
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.73	0.46	4.67	0.49	4.60	0.52
เฉลี่ย	4.68	0.52	4.64	0.59	4.53	0.68

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	ผู้สำเร็จการศึกษา (N = 31)		ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จ การศึกษา (N = 24)		p-value
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.94	0.73	4.28	0.58	0.027*
2. ด้านความรู้	3.90	0.80	4.29	0.58	0.012*
3. ด้านทักษะทางปัญญา	3.94	0.81	4.29	0.62	0.001*
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.09	0.81	4.21	0.62	0.555
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.11	0.85	4.25	0.70	0.128
เฉลี่ย	3.98	0.80	4.27	0.61	0.014*

*แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.05$)

แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ในด้านที่มีผลประเมินแตกต่างกันอย่างมีนัยสถิติ พบว่า ใน **ด้านคุณธรรมและจริยธรรม** ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงกว่าที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง อย่างมีนัยสำคัญ ในหัวข้อการเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับ ($p = 0.017$) และหัวข้อมีความอดทน อดกลั้น รับผิดชอบ ($p = 0.004$) ด้านความรู้ ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงกว่าที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง อย่างมีนัยสำคัญ ในหัวข้อมีความรู้ ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ($p = 0.034$) และมีความรู้ความเข้าใจในหลักการทางทัศนมาตรศาสตร์ ($p = 0.001$) และด้านทักษะทางปัญญา ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงกว่าที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง อย่างมีนัยสำคัญ ในหัวข้อสามารถวางแผนและเลือกวิธีแก้ไขความผิดปกติของผู้รับบริการ ($p = 0.014$) และสามารถประยุกต์ความรู้ด้านทัศนมาตรศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการ ($p = 0.032$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. สาเหตุที่นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตร เป็นอันดับแรกคือ ต้องการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานี้ และผู้ปกครองต้องการให้เรียน ส่วนสาเหตุที่หน่วยงานพิจารณابัณฑิตเข้าทำงานเป็นอันดับแรกคือ สาขาวิชาที่ผู้สำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับผลการสำรวจสำมะโนประชากรจาก 475 อาชีพในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 2014 ที่จัดอันดับวิชาชีพทัศนมาตรศาสตร์ เป็นวิชาชีพอันดับที่สอง รองจากทันตแพทยศาสตร์ ที่มีรายได้สูงสุดในกลุ่มวิชาชีพที่ทำงานน้อยกว่า 40 ชั่วโมง/สัปดาห์ โดยวิชาชีพทัศนมาตรศาสตร์ มีรายได้ 122,024 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณ 4,270,840 บาท/ปี (Gillett & Kiersz, 2016) ส่วนในประเทศไทย นอกจากจะได้รับอิทธิพลข่าวสารในยุคไร้พรมแดนแล้ว ยังมีการแนะนำ

คณะทัศนมาตรศาสตร์ว่าเป็นคณะที่น่าสนใจเข้าศึกษาในสื่อสังคมออนไลน์ภายในประเทศ (พีแป้, 2555) เรียนแล้วไม่ตกงาน หากทำงานในภาครัฐ กระทรวงสาธารณสุขได้เสนอให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กำหนดให้วิชาชีพทัศนมาตรศาสตร์ เป็นวิชาชีพที่ได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดค่าวิชาชีพ เช่นเดียวกับวิชาชีพแพทย์ พยาบาล และเภสัชกร (กรมการแพทย์, 2560)

2. การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ทั้ง 5 ด้าน คือด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและเทคโนโลยี พบว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในระดับมากที่สุด เนื่องจากหลักสูตรได้กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์หลักสูตรกลางที่พิจารณาโดยสภาทัศนมาตรศาสตร์โลก และใช้เป็นรากฐานในการสร้างหลักสูตรด้านทัศนมาตรศาสตร์ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (Optometry education committee, 2016, หน้า 3) ส่วนผลการเรียนรู้ของนักศึกษา มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน และมีความทันสมัย ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยสถานการณ์ด้านทัศนมาตรศาสตร์ในประเทศไทย (McQuaid & Barney, 2012, หน้า 76) และจำนวนนักทัศนมาตรที่สอบผ่านขึ้นทะเบียนประกอบโรคศิลปะจากกระทรวงสาธารณสุข ในปัจจุบันมีเพียง 135 คน ในขณะที่จำนวนนักทัศนมาตรที่ควรเป็น คือ อย่างน้อย 700 คน (กฤษฎา ศุภวรรณะกุล, 2557)

3. ผลการวิเคราะห์คุณภาพบัณฑิต พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองในระดับมากในทุกด้าน เช่นเดียวกับกลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งประเมินในระดับมากทุกหัวข้อเช่นกัน แสดงถึงคุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร เป็นที่ยอมรับในสังคม สอดคล้องกับผลสอบความรู้เพื่อขอหนังสืออนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะ ประจำปี 2558 และ 2559 มีผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะทัศนมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สอบผ่านในอัตราส่วนร้อยละ 90.91 และร้อยละ 77.42 จากผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมด (คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์, 2559)

ผลการวิเคราะห์ตนเองของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่าพึงพอใจตนเองในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระดับคะแนนสูงสุด และพึงพอใจตนเองในด้านความรู้ในระดับต่ำที่สุด ตรงกันข้ามกับความเห็นของผู้บังคับบัญชาที่พึงพอใจในด้านความรู้และทักษะทางปัญญาในระดับคะแนนสูงสุด และพึงพอใจในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบในระดับต่ำที่สุด สอดคล้องกับผลสำรวจของบริษัทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่พบว่ากลุ่มอายุ 25-44 ปี หรือวัยทำงาน มีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉลี่ย 5.1 ชิ้น/คน ประกอบด้วย สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต โน้ตบุ๊ก คอมพิวเตอร์ ตั้งโต๊ะ และสมาร์ททีวี (กนกกาญจน์ ประจงแสงศรี, 2557) และผลการวิจัยที่บ่งชี้ว่านักศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทำรายงานและวิทยานิพนธ์ (อมรรัตน์ ลอจันท์ และคณะ, 2556, หน้า 34)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงรายหัวข้อที่มีการให้คะแนนแตกต่างกัน พบว่ากลุ่มผู้บังคับบัญชาประเมินคุณภาพบัณฑิตไว้สูงกว่าที่บัณฑิตประเมินตนเองไว้ในทุกหัวข้อ สะท้อนถึงมาตรฐานการผลิตบัณฑิต

ของหลักสูตรว่าสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี และหลักสูตรจะต้องพยายามรักษามาตรฐานนี้ไว้ต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการศึกษานี้มีประโยชน์โดยตรงต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง และสถาบันการศึกษาอื่นที่ผลิตบัณฑิตด้านทัศนมาตรศาสตร์ ที่จะติดตามประเมินคุณภาพบัณฑิตที่มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาตามที่สถาบันต้องการ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาด้านทัศนมาตรศาสตร์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา 2557-2558 ตามการรับรู้ของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา กับผลการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษา รายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก หัวข้อที่ผู้บังคับบัญชาประเมินผู้สำเร็จการศึกษาสูงกว่าที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับ การมีความอดทน อดกลั้น รับผิดชอบ มีความรู้ ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีความรู้ความเข้าใจในหลักการทางทัศนมาตรศาสตร์ สามารถวางแผนและเลือกวิธีแก้ไขความผิดปกติของผู้รับบริการ สามารถประยุกต์ความรู้ด้านทัศนมาตรศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการ แสดงถึงมาตรฐานการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรว่าสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี และหลักสูตรจะต้องพยายามรักษามาตรฐานนี้ไว้ต่อไป

บรรณานุกรม

- กนกกาญจน์ ประจงแสงศรี (2557). ผลวิจัยเผยคนวัยทำงานใช้ “สมาร์ทโฟน” มากกว่าวัยรุ่น. ค้นเมื่อ 7 ตุลาคม 2559 จาก <http://www.thairath.co.th/content/406598>
- กระทรวงสาธารณสุข. (2546). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry). ราชกิจจานุเบกษา 120 (25 ง), หน้า 7-9.
- กรมการแพทย์ (2560). ประกาศกรมการแพทย์ เรื่อง รับสมัครบุคคลเพื่อเลือกสรรเป็นพนักงานราชการทั่วไป. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <http://www.nopparat.go.th/data/1486092596.pdf>
- กฤษฎา ศุภวรรณกุล (2557). ดร.दनัย ต้นเกิดมงคล: ผู้บุกเบิกศาสตร์แห่งการมองเห็น “ทัศนมาตรศาสตร์”. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <http://www.tcijthai.com/news/2014/11/archived/5102>
- คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์. (2559). ผลการสอบความรู้เพื่อขอหนังสืออนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ ปี 2558-2559. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2559, จาก <http://mrd.hss.moph.go.th/uploadFiles/news/N0000000315348.pdf>
- คณะทัศนมาตรศาสตร์. (2555). หลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พี.เป. (2555). “ทัศนมาตรศาสตร์” คณะเปิดใหม่สุดน่าเรียนเพื่อคนรักสายตา. ค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <https://www.dek-d.com/admission/27891/>
- สถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพ. (2544). หลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิจิตรา เขาวนะสุนทร. (2556). การประเมินนักศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษา (Exit Interview) ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 7 (2), หน้า 19-31.
- อมรรัตน์ ลอจันท์, ชุติมา สัจจามนต์ และจันทิมา เขียวแก้ว. (2556). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการใช้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 6 (2), หน้า 29-43.

- Gillett, R., & Kiersz, A. (2016). **The 15 highest-paying jobs for people who want to work less than 40 hours a week.** Retrieved October 7, 2016, from Business Insider: <http://www.businessinsider.com/highest-paying-jobs-working-less-than-40-hours-a-week-2016-9>
- McQuaid, R., & Barney, P. (2012). **Optometric education at the Institute of Health Science, Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand.** Advancing Optometry Worldwide. Chicago: World Council of Optometry. Retrieved October 7, 2016, from www.worldoptometry.org/download.../78E9DB43-0676-4A26-A38C77020D320228
- Optometry education committee. (2016). **Curricular support elements for an optometry programme.** Retrieved October 7, 2016, from <http://www.worldoptometry.org/en/publications/curricular-support-elements-for-an-optometry-programme.cfm>

การเปรียบเทียบคลื่นไฟฟ้าสมองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขณะทำแบบทดสอบด้านเลขคณิต

วันที่รับบทความ	01/04/2562
วันแก้ไขบทความ	30/04/2562
วันตอบรับบทความ	01/05/2562

กนก พานทอง¹ ปิยะทิพย์ ประดุงพรหม²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบรูปแบบคลื่นไฟฟ้าสมองของนักเรียนขณะทำกิจกรรมแบบทดสอบเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน (ด้านจำ ด้านเข้าใจ และด้านประยุกต์) จำแนกตามเพศของนักเรียน และความสามารถของนักเรียน และ 2) ศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียนและความสามารถของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบคลื่นไฟฟ้าสมองของนักเรียน ขณะทำกิจกรรมแบบทดสอบเลขคณิต กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (เรียนเนื้อสาระวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาแล้ว) โรงเรียนปรีชาานุศาสน์ จังหวัดชลบุรี จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มเก่ง และกลุ่มอ่อน กลุ่มละเท่า ๆ กัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 6 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองสอบถามในเรื่องเพศ สุขภาพ และมีการมองเห็นปกติ 2) แบบประเมินความถนัดในการใช้มือขวาของ Oldfield (1971) 3) แบบทดสอบเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน 4) กิจกรรมการทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งเป็นกิจกรรมทดสอบผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรม Stim2 5) เครื่องตรวจคลื่นไฟฟ้าสมอง (EEG) โดยใช้เครื่องขยายสัญญาณ SynAmps RT และหมวก QuikCap แบบ 64 ช่องสัญญาณ 6) เครื่องคอมพิวเตอร์ ซีพียู Intel core i5-2400 (3.1 GHz) ติดตั้งระบบปฏิบัติการ Microsoft Windows XP Professional วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา และ Two-Way MANOVA ผลการวิจัยปรากฏว่า ความสูงและความกว้างของคลื่น P300 ขณะทำกิจกรรมการทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามความสามารถของนักเรียน และเพศของนักเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 บริเวณจุดอิเล็กโทรด FT8 F2 F6 FC3 FC1 FCZ FC2 FC4 CP2 CP4 CP6 C5 C3 C1 CZ C2 C6 TP7 TP8 T7 T8 CP6 P5 P3 P1 PZ P2 P4 P6 P8 PO7 PO5 PO3 POZ PO4 PO6 PO8 OZ และ O2 ถ้าจำแนกตามความสามารถของนักเรียน ปรากฏว่า ด้านจำ กลุ่มเก่งมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่ากลุ่มอ่อน แต่มีบางจุดอิเล็กโทรดพบว่า ด้านจำ และด้านเข้าใจ กลุ่มอ่อนมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่ากลุ่มเก่ง และยังพบว่า ด้านประยุกต์ กลุ่มเก่งมีความกว้างของคลื่น P300 มากกว่ากลุ่มอ่อน แต่เมื่อจำแนกตามเพศของนักเรียน ปรากฏว่า ด้านจำ ด้านเข้าใจ และด้านประยุกต์

¹ อาจารย์ประจำ หน่วยงานวิทยการปัญญาและนวัตกรรม วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา
e-mail: kanok1459@gmail.com

² อาจารย์ประจำ หน่วยงานวิทยการปัญญาและนวัตกรรม วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

เพศหญิงมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่าเพศชาย แต่มีบางจุดอิเล็กโทรด พบว่า ด้านเข้าใจ เพศชายมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่าเพศหญิง และยังพบว่า ด้านจำ ด้านเข้าใจ และด้านประยุกต์ เพศหญิงมีความกว้างของคลื่น P300 มากกว่าเพศชาย นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ ความแปรปรวนพหุคูณแบบสองทาง ยังชี้ให้เห็นว่ามีผลปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างความสามารถของนักเรียน และเพศของนักเรียนต่อความสูง และความกว้างคลื่น P300 ด้านจำ และด้านเข้าใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 บริเวณจุดอิเล็กโทรด FC4 FC6 F2 F6 C3 C1 C4 C6 P1 และ P7

คำสำคัญ : เพศ ความสามารถของนักเรียน คลื่นไฟฟ้าสมองที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ แบบทดสอบ ด้านเลขคณิต

A Comparison of Seventh Grade Students' Brain Wave Patterns During Arithmetic Testing

Received	01/04/2562
Revised	30/04/2562
Accepted	01/05/2562

Kanok Panthong¹ Piyathip Pradujprom²

Abstract

The purposes of this study were to; 1) compare the brainwave patterns of students while performing arithmetic tasks for measuring three cognitive processes (remembering, understanding, and applying), categorized by gender and students' ability, and 2) to investigate an interaction effect between gender and students' ability on brainwave patterns of students while performing aforementioned tasks. The sample group consisted 40 grade-seven students of Preechanusas School in Chonburi (students took a mathematics subject at 6th grade) who volunteered to participate in the study. The participants were divided into two groups; high and low ability. The research instruments were; 1) a general information questionnaire (gender, health condition, and ability to see), 2) Oldfield's evaluation form in evaluating the right-hand limit, 3) the arithmetic test for measuring the 3 cognitive processes, 4) the arithmetic testing task for measuring the 3 cognitive processes via computer with Stim 2 program, 5) SynAmps RT, and 64-channel Quik-Cap, and 6) a computer with Intel core i5-2400 (3.1 GHz) and Microsoft Windows XP Professional operating system. Data were analyzed using descriptive statistics and two-way multivariate analysis of variance (Two-Way MANOVA). The results showed that amplitude and latency of P300 of the participants, classified by ability and gender of the participants, while performing arithmetic tasks for measuring the 3 cognitive processes, were significantly difference at the .05 level at the electrode sites of FT8 F2 F6 FC3 FC1 FCZ FC2 FC4 CP2 CP4 CP6 C5 C3 C1 CZ C2 C6 TP7 TP8 T7 T8 CP6 P5 P3 P1 PZ P2 P4 P6 P8 PO7 PO5 PO3 POZ PO4 PO6 PO8 OZ and O2. When focusing on the participants' ability, it was found

¹ Lecturer, Cognitive Science and Innovative Research Unit, College of Research Methodology and Cognitive Science, Burapha University

e-mail: kanok1459@gmail.com

² Lecturer, Cognitive Science and Innovative Research Unit, College of Research Methodology and Cognitive Science, Burapha University

that for remembering-based arithmetic task, the students with high ability had higher P300 amplitude than students with low ability. However, at some electrode sites, the students with low ability had higher P300 amplitude than the students with high ability for remembering- and understanding-based tasks. Furthermore, for applying-based arithmetic task, the students with high ability had longer P300 latency than students with low ability. When focusing on the participants' gender, it was found that for remembering and applying-based arithmetic task, female students had higher and longer P300 amplitude and latency than male students. However, at some electrode sites, the male students had higher P300 amplitude than the female students for understanding-based tasks. In addition, female students had longer P300 latency than male students for all arithmetic tasks. Furthermore, a two-way MANOVA demonstrated the significant interaction effect between gender and students' ability on P300 amplitude and latency for remembering and understanding-arithmetic tasks at $p < .05$ at FC4, FC6, F2, F6, C3, C1, C4, C6, P1, and P7 electrode sites.

Keywords: gender, students' ability, event-related potentials, arithmetic testing task

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์วางแผน ตัดสินใจแก้ปัญหา และเป็นพื้นฐานในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและศาสตร์อื่น ๆ คณิตศาสตร์ จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต (Ministry of Education, 2008) เป้าหมายหนึ่งของการเรียนคณิตศาสตร์คือ ผู้เรียนต้องเป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาและประยุกต์ใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาที่หลากหลายได้ จึงควรเน้นให้ผู้เรียนได้รับการฝึกประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถ ในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนมากที่สุด การแก้ปัญหายังเป็นสิ่ง สำคัญที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้แนวคิดและทักษะต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ได้อีกด้วย (Kennedy & Tipps, 1994, p. 135; National Council of Teachers of Mathematics Commission on Standards for School Mathematics, 1989, p. 5)

ทักษะและการแก้ปัญหาเป็นกระบวนการที่จะต้องเรียนรู้ ฝึกฝน และพัฒนาให้เกิดทักษะขึ้นในตัว นักเรียน การเรียนรู้คณิตศาสตร์ต้องทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ ขั้นตอน หลักการคำนวณเชิงตัวเลข เนื้อหา วิชาและสามารถแก้ไขปัญหามathematicsได้อย่างถูกต้อง กระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการแก้ไขปัญหามathematics โดยนักเรียนต้องมีความรู้พื้นฐานของแนวคิดที่เรียนรู้อย่าง ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดทางคณิตศาสตร์นำไปสู่ความรู้ทางคณิตศาสตร์มากขึ้น ช่วยสร้างความชำนาญทาง คณิตศาสตร์ในด้านอื่น ๆ ที่สามารถนำไปสู่การประยุกต์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรู้ความชำนาญมาใช้ในการ แก้ไขปัญหาที่เกิดจากสถานการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งเป็นการแสดงศักยภาพในการใช้กระบวนการทางปัญญาที่นำมาใช้ ในการแก้ปัญหามathematics สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านจำ (Remembering) ด้านเข้าใจ (Understanding) และด้านประยุกต์ (Applying) (Anderson et al, 2001, p. 447; Krathwohl, 2002, pp. 212-218) ของแต่ละบุคคลในการจัดการปัญหาทางคณิตศาสตร์

จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ความแตกต่างทางเพศมีอิทธิพลต่อความสามารถทางปัญญา (Cognitive Abilities) ดังงานวิจัยของ Gallagher and De Lisi (1994, pp. 204-211; Gallagher, Levin, & Cahalan, 2002, pp. i-30) ที่ทำการตรวจสอบรูปแบบความคิดของความแตกต่างทางเพศที่เกี่ยวข้องกับโจทย์ ปัญหาคณิตศาสตร์ พบว่า เพศชายได้เปรียบในเรื่องการแก้ปัญหาเชิงมิติสัมพันธ์ และผลการวิจัยของ Ganley and Vasilyeva (2011, pp. 235-242) แสดงให้เห็นว่าความสามารถทางคณิตศาสตร์อาจจะใกล้เคียงกัน ระหว่างเพศชายและเพศหญิง แต่ตัวแปรทำนายนายความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือ เพศ โดยเฉพาะทักษะ ทางมิติสัมพันธ์เป็นตัวทำนายนายความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเพศชายแต่ไม่มีในเพศหญิง นอกจากนี้ เพศชายมีแนวโน้มที่จะใช้กลยุทธ์การแก้ปัญหาวิธีการใหม่ ๆ ในขณะที่เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามขั้นตอน ที่ได้เล่าเรียนมา โดยเพศหญิงมักปฏิบัติตามวิธีการที่ครูสอนในห้องเรียน (National Council of Teachers of Mathematics, 2017)

นอกจากนี้ความแตกต่างทางสติปัญญาเป็นความแตกต่างของบุคคลในความสามารถเกี่ยวกับการคิดและการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ถ้านักเรียนมีระดับสติปัญญาสูงก็จะมีสามารถในการเรียนสิ่งต่าง ๆ ที่ยากและซับซ้อนได้ดี สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (Chittapalo, 1998, pp. 81-82) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Núñez-Peña, Gracia-Bafalluy, and Tubau (2011, pp. 143-149) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลในทักษะทางด้านเลขคณิตสะท้อนให้เห็นคลื่นไฟฟ้าสมองที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ ซึ่งศึกษาถึงผลกระทบของระดับความยากของโจทย์ปัญหาในบุคคลที่มีทักษะทางด้านเลขคณิตสูงและต่ำ ปรากฏว่า บุคคลที่มีทักษะทางด้านเลขคณิตสูง แสดงให้เห็นถึงคลื่นช้าบวกในการแก้ไขโจทย์ปัญหาระดับยาก แต่ในขณะที่แก้ไขโจทย์ปัญหาระดับง่ายและระดับปานกลาง จะมีรูปแบบของคลื่นไม่มีความแตกต่างในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีทักษะทางด้านเลขคณิตต่ำ แสดงให้เห็นถึงคลื่นช้าบวกในการแก้ไขโจทย์ปัญหาระดับปานกลางและระดับยาก จะมีรูปแบบคลื่นความแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีทักษะทั้งสูงและต่ำนั้นมีความสัมพันธ์กับความแตกต่างในเรื่องกลยุทธ์การคำนวณ

ปัจจุบันมีการนำความรู้ทางประสาทวิทยามาศึกษาในเรื่องพฤติกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนการทำงานของสมองจากการกระทำทางพฤติกรรมด้วยวิธีการศึกษาคลื่นไฟฟ้าสมองที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ (Event-Related Potential: ERP) วิธีการนี้สามารถศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการที่เกิดขึ้นในสมองกับพฤติกรรมที่ต้องการศึกษาขณะทำกิจกรรม (Fabiani, Gratton, & Federmeier, 2007; Kotchoubey, 2006, pp. 42-65) ซึ่ง ERP ที่เป็นองค์ประกอบย่อยของคลื่น P3 หรือ P300 ที่เป็นองค์คลื่นบวกเกิดขึ้นในช่วงเวลาประมาณ 300 – 600 มิลลิวินาที หลังระยะเริ่มกระตุ้น (Onset) เป็นองค์ที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการคิด (Donchin & Coles, 1988, pp. 357-374; Johnson, 1986, pp. 367-384)

ความสูง (Amplitude) ของคลื่น P3 สะท้อนให้เห็นถึงจำนวนเซลล์ประสาทที่ถูกกระตุ้นขณะทำกิจกรรมในช่วงเวลานั้น ๆ ความแตกต่างของความสูงของคลื่นอาจขึ้นอยู่กับความยากง่ายของกิจกรรมทดสอบ (Task) ซึ่งความสูงของคลื่น P3 ยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความยากและความซับซ้อนของสิ่งเร้า (Bajric, Rösler, Heil, & Hennighausen, 1999, pp. 399-408; Wilson, Swain, & Ullsperger, 1998, pp. 137-158) ส่วนความกว้าง (Latency) ของคลื่น P300 เป็นการวัดความกว้างของคลื่นไฟฟ้าสมองที่แสดงให้เห็นความแตกต่างในเรื่องของเวลา ซึ่งเป็นความเร็วของการส่งสัญญาณคลื่นไฟฟ้าในสมอง (ความเร็วในการประมวลผลข้อมูล) (Handy, 2005, pp. 11-12) ความกว้างของคลื่นที่ยาวกว่าก็จะสะท้อนให้เห็นถึงการประมวลผลที่มีความซับซ้อนมากกว่าปกติ หรือการประมวลผลที่ล่าช้าในกลุ่มผู้สูงอายุหรือโรคสมองเสื่อม และความกว้างของคลื่น P300 ยังสะท้อนถึงเวลาที่ใช้ในการประเมินสิ่งเร้าที่เข้ามากระตุ้น โดยเห็นการเปลี่ยนแปลงในบริเวณสมองกลีบหน้า (Frontal) และสมองกลีบข้าง (Parietal) ที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลทางด้านเลขคณิต (Zamarian, Ischebeck, & Delazer et al., 2009, pp. 909-925) และยังพบว่าคลื่น P300 มีการเปลี่ยนแปลงของความสูงคลื่นตามบริเวณจุดอิเล็กโทรดแนวกลางศีรษะ ได้แก่ จุดอิเล็กโทรด Fz, Cz และ Pz โดยจะมีขนาด (Magnitude) สูงขึ้น (Iguchi & Hashimoto, 2000, pp. 204-213; Johnson-Laird, 1994, pp. 189-209)

จากการศึกษาแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเปรียบเทียบรูปแบบคลื่นไฟฟ้าสมองของนักเรียนขณะทำกิจกรรมแบบทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน ว่าจะมีคลื่นไฟฟ้าสมองที่แตกต่างกันหรือไม่ และเมื่อจำแนกตามความสามารถของนักเรียน และเพศของนักเรียน รูปแบบคลื่นจะแตกต่างกันหรือไม่ โดยใช้วิธีการศึกษาคลื่นไฟฟ้าสมองสัมพันธ์กับเหตุการณ์ขณะทำกิจกรรมแบบทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน ที่มีความต่อเนื่องกันโดยเริ่มต้นจากซับซ้อนน้อยไปถึงซับซ้อนมาก จึงทำให้ทราบระดับความสามารถด้านเลขคณิตที่แท้จริงในมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน ของ Anderson et al. (2001, p. 447) ผ่านการวัดกระบวนการทางสมองโดยตรง และทำให้ทราบรูปแบบคลื่นไฟฟ้าสมองขณะทำกิจกรรมทดสอบที่ใช้อธิบายกระบวนการทำงานของสมองขณะทำแบบทดสอบด้านเลขคณิตที่วัดมิติกระบวนการทางปัญญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบคลื่นไฟฟ้าสมองของนักเรียนขณะทำกิจกรรมแบบทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามความสามารถของนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบคลื่นไฟฟ้าสมองของนักเรียนขณะทำกิจกรรมแบบทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศของนักเรียน
3. เพื่อศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสามารถของนักเรียนและเพศของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบคลื่นไฟฟ้าสมองของนักเรียนขณะทำกิจกรรมแบบทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนปรีชาานุศาสน์ จังหวัดชลบุรี เนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้เรียนเนื้อหาสาระวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาทั้งหมดแล้ว

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (เนื่องจากได้เรียนเนื้อหาสาระวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาทั้งหมดแล้ว) ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนปรีชาานุศาสน์ จังหวัดชลบุรี ได้มาจากการอาสาสมัครเข้าร่วมงานวิจัย และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเก่ง และกลุ่มอ่อน โดยแต่ละกลุ่มมีจำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

2. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ Two-Groups Posttest-Only Design (McMillan & Schumacher, 2010, p. 268) ซึ่งมีแบบแผนการทดลองดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองแบบ Two-Groups Posttest-Only Design

ความสามารถของนักเรียน	ทำแบบทดสอบด้านเลขคณิต	วัดคลื่นไฟฟ้าสมอง
E_1	X	O_1
E_2	X	O_2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

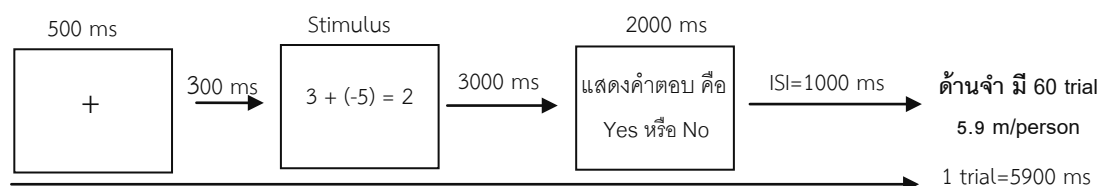
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 6 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองสอบถามในเรื่องเพศ สุขภาพ และมีการมองเห็นปกติ 2) แบบประเมินความถนัดในการใช้มือขวาของ Oldfield (1971) 3) แบบทดสอบเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านจำ มี 60 ข้อ ด้านเข้าใจ มี 210 ข้อ และด้านประยุกต์ มี 60 ข้อ 4) กิจกรรมการทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งเป็นกิจกรรมทดสอบผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรม Stim2 5) เครื่องตรวจคลื่นไฟฟ้าสมอง (EEG) โดยใช้เครื่องขยายสัญญาณ SynAmps RT และหมวก QuikCap แบบ 64 ช่องสัญญาณ 6) เครื่องคอมพิวเตอร์ ซีพียู Intel core i5-2400 (3.1 GHz) ติดตั้งระบบปฏิบัติการ Microsoft Windows XP Professional

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

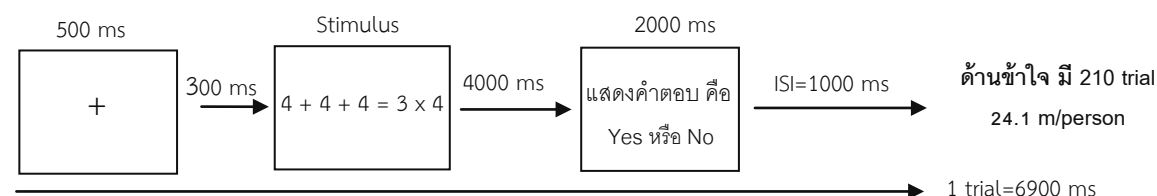
1. ระยะก่อนการทดลอง คัดกรองกลุ่มอาสาสมัครนักเรียนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ทำการจัดกลุ่มตามความสามารถของนักเรียนได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่ง (E^1) และกลุ่มอ่อน (E^2) โดยแต่ละกลุ่มมีจำนวน 20 คน แล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่มย่อย กลุ่มละ 7-9 คน เพื่อสะดวกในการทดลอง รวมระยะเวลาทดลองทั้งสิ้น 5 วัน พร้อมนัดหมายวัน เวลา กับกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม เพื่อดำเนินการทดลอง รวมถึงแจ้งรายละเอียดข้อควรปฏิบัติก่อนการตรวจคลื่นไฟฟ้าสมอง

2. ระยะทดลอง ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยดำเนินการติดตั้งเครื่องมือในการตรวจคลื่นไฟฟ้าสมองให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองครั้งละ 1 คน โดยแต่ละคนจะได้ทำกิจกรรมการทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน ทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ พร้อมกับมีการบันทึกคลื่นไฟฟ้าสมองขณะทำกิจกรรมการทดสอบ จำนวน 330 ข้อ ซึ่งในแต่ละข้อคำถามของการทดสอบจะใช้เวลาและลำดับการแสดงสิ่งเร้า ดังรูปที่ 1 2 และ 3 ตามลำดับ จะใช้เวลาทดสอบประมาณ 47 นาทีต่อคน

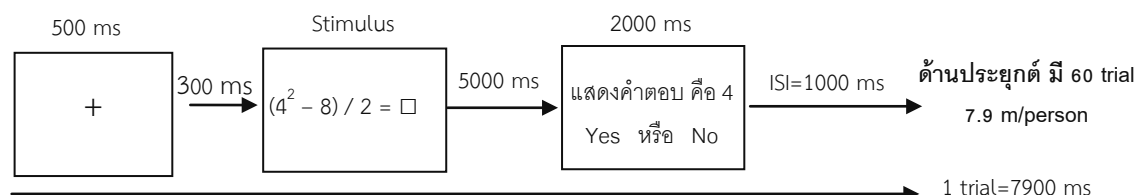
3. ระยะหลังการทดลอง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลคลื่นไฟฟ้าสมองที่ได้จากการบันทึกขณะทำกิจกรรมการทดสอบของกลุ่มทดลอง เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

รูปที่ 1 เวลาและลำดับการแสดงผลของกรวัดมิติกระบวนการทางปัญญา ด้านจำ

รูปที่ 2 เวลาและลำดับการแสดงผลของกรวัดมิติกระบวนการทางปัญญา ด้านเข้าใจ

รูปที่ 3 เวลาและลำดับการแสดงผลของกรวัดมิติกระบวนการทางปัญญา ด้านประยุกต์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา

2. การวิเคราะห์ผลสัมพัทธ์ร่วมระหว่างความสามารถของนักเรียน และเพศของนักเรียนที่มีต่อ

รูปแบบคลื่นไฟฟ้าสมองของนักเรียนขณะทำกิจกรรมแบบทดสอบเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา

ทั้ง 3 ด้าน โดยใช้สถิติทดสอบ Two-Way MANOVA

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถของนักเรียนแตกต่างกัน จะรูปแบบคลื่น P300 ขณะทำกิจกรรมการทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน ปรากฏว่า ด้านจำ ความสูงของคลื่น P300 ของนักเรียนแตกต่างกัน จำนวน 4 จุดอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ F6 P5 PZ และ P8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.05 ปรากฏว่า กลุ่มเก่งมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่ากลุ่มอ่อน แต่มีบางจุดอิเล็กโทรดพบว่า กลุ่มอ่อนมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่ากลุ่มเก่ง **ด้านเข้าใจ** ความสูงของคลื่น P300 ของนักเรียนแตกต่างกัน จำนวน 5 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ FCZ FC2 FC4 CZ และ C2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏว่า กลุ่มอ่อนมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่ากลุ่มเก่ง และ**ด้านประยุกต์** ความกว้างของคลื่น P300 ของนักเรียนแตกต่างกัน จำนวน 1 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ TP8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏว่า กลุ่มเก่งมีความกว้างของคลื่น P300 มากกว่ากลุ่มอ่อน

2. เพศของนักเรียนแตกต่างกัน จะมีรูปแบบคลื่น P300 ขณะทำกิจกรรมการทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน ปรากฏว่า **ด้านจำ** ความสูงของคลื่น P300 ของนักเรียนแตกต่างกัน จำนวน 19 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ F2 F6 FC1 FCZ FC2 FC4 C3 C1 CZ C2 TP8 P3 P1 P6 P8 PO5 PO3 PO6 และ PO8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏว่า เพศหญิงมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่าเพศชาย แต่มีบางจุดอิเล็กโทรดพบว่า เพศชายมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่าเพศหญิง ส่วนความกว้างของคลื่น P300 ของนักเรียนแตกต่างกัน จำนวน 6 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ FT8 C6 T8 CP6 P6 และ PO6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏว่า เพศหญิงมีความกว้างของคลื่น P300 มากกว่าเพศชาย **ด้านเข้าใจ** ความสูงของคลื่น P300 ของนักเรียนแตกต่างกัน จำนวน 14 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ FC3 FC1 FCZ FC2 FC4 T7 C5 C3 C1 CZ C2 P6 P8 และ PO3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏว่า เพศหญิงมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่าเพศชาย แต่มีบางจุดอิเล็กโทรดพบว่า เพศชายมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่าเพศหญิง ส่วนความกว้างของคลื่น P300 ของนักเรียนแตกต่างกัน จำนวน 4 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ T8 CP4 CP6 และ P6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏว่า เพศหญิงมีความกว้างของคลื่น P300 มากกว่าเพศชาย **ด้านประยุกต์** ความสูงของคลื่น P300 ของนักเรียนแตกต่างกัน จำนวน 5 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ FCZ FC2 C1 C2 และ TP7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏว่า เพศหญิงมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่าเพศชาย ส่วนความกว้างของคลื่น P300 ของนักเรียนแตกต่างกัน จำนวน 21 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ FT8 T7 C6 T8 CP2 CP4 CP6 TP8 P1 PZ P2 P4 P6 PO7 PO3 POZ PO4 PO6 PO8 OZ และ O2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏว่า เพศหญิงมีความกว้างของคลื่น P300 มากกว่าเพศชาย

3. มีผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสามารถของนักเรียนกับเพศของนักเรียนที่ส่งต่อรูปแบบคลื่น P300 ขณะทำกิจกรรมการทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน ปรากฏว่า **ด้านจำ** มีผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสามารถของนักเรียนกับเพศของนักเรียนที่ส่งต่อความสูงของคลื่น P300 จำนวน 2 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ C6 และ P1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **ด้านเข้าใจ** มีผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสามารถของนักเรียนกับเพศของนักเรียนที่ส่งต่อความสูงของคลื่น P300 จำนวน 3 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ FC4 FC6 และ C4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความกว้างของคลื่น P300 จำนวน 5 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ F2 F6 C3 C1 และ P7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ขณะทำกิจกรรมแบบทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน เนื่องด้วยนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน รูปแบบคลื่นไฟฟ้าสมองของนักเรียนจะแตกต่างกัน ซึ่งการพบความแตกต่างในส่วนความสามารถของนักเรียนแตกต่างกัน ความสูงของคลื่น P300 ของนักเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏว่า กลุ่มเก่งมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่ากลุ่มอ่อน **ด้านจำ** จำนวน 3 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ P5 PZ และ P8 เนื่องจากกลุ่มเก่งให้ความสนใจ (Attention) กับโจทย์ปัญหานั้น เพราะกลุ่มเก่งมีระดับของการตื่นตัวมากกว่ากลุ่มอ่อนทำให้มีผลต่อระบบการประมวลผล ซึ่งเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับการใช้ปริมาณของความสนใจในการทำกิจกรรมทดสอบ ทำให้ความสูงของคลื่น P300 สูงกว่ากลุ่มอ่อน แต่มีบางจุดอิเล็กโทรดพบว่ากลุ่มอ่อนมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่ากลุ่มเก่ง **ด้านจำ** จุดอิเล็กโทรด F6 และ**ด้านเข้าใจ** จำนวน 5 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ FCZ FC2 FC4 CZ และ C2 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Panthong, Chadcham, and Pitukvattananon (2011, pp. 62-77) ที่พบว่าผู้สอบกลุ่มอ่อนและกลุ่มปานกลางมีความสูงของคลื่น P300 มากกว่ากลุ่มเก่ง เพราะเนื่องจากกลุ่มอ่อนต้องใช้ทรัพยากรสำหรับการประมวลผลเพิ่มขึ้น (Houlihan, Stelmack, & Campbell, 1998, pp. 9-25) จากการใช้ความคิดในการประมวลผล (กระบวนการคิดคำนวณ) มากขึ้น **ด้านประยุกต์** ความกว้างของคลื่น P300 ของนักเรียนแตกต่างกัน จำนวน 1 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ TP8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏว่า กลุ่มเก่งมีความกว้างของคลื่น P300 มากกว่ากลุ่มอ่อน เนื่องจากความกว้างของคลื่น P300 มีการเปลี่ยนแปลงไปในบริเวณสมองหลายส่วน โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่สมองกลีบหน้า ความกว้างของคลื่น P300 จะสั้นลงและบริเวณสมองกลีบข้าง ส่งผลให้ความกว้างของคลื่น P300 จะยาวขึ้น (Mertens & Polich, 1997, pp. 488-497; Polich et al., 1997, pp. 275-282)

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า ตำแหน่งของสมองที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญาด้านจำ ด้านเข้าใจ และด้านประยุกต์ จำนวน 10 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ F6 FCZ FC2 FC4 CZ C2 P5 PZ P8 และ TP8 ซึ่งจุดอิเล็กโทรดอยู่ในบริเวณสมองที่เกี่ยวข้องกับการเริ่มปรากฏสิ่งกระตุ้นไปจนถึงจุดที่มีความสูงของคลื่นเป็นบวกสูงสุดภายในกรอบเวลา การกระจายของ P300 บนหนังศีรษะที่มีการเปลี่ยนแปลงความสูงของคลื่นบน Midline Electrodes ในบริเวณสมองกลีบหน้า และสมองกลีบข้างที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลทางด้านเลขคณิต (Dehaene, Molko, Cohen, & Wilson, 2004, pp. 218-224; Pauli, Lutzenberger, Birbaumer, Rickard, & Bourne Jr, 1996, pp. 522-529; Zamarian, Ischebeck, & Delazer, 2009, pp. 909-925) โดยกระบวนการต่าง ๆ จะมีความสัมพันธ์กับกระบวนการคิดคำนวณในบริเวณสมองกลีบข้าง และสมองส่วนหน้ากลีบหน้า ซึ่งเป็นจุดที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏสิ่งกระตุ้นของโจทย์ปัญหา (Kong, Wang, Shang, Xiuzhen Yang, & Zhuang, 1999, pp. 169-172)

2. ขณะทำกิจกรรมแบบทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน เนื่องด้วยเพศของนักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน รูปแบบคลื่นไฟฟ้าสมองของนักเรียนจะแตกต่างกัน ซึ่งพบความแตกต่างในส่วนของความสูงของคลื่น P300 ของนักเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏว่า เพศหญิงมี

ความสูงของคลื่น P300 สูงกว่าเพศชาย **ด้านจำ** จำนวน 10 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ F2 F6 FC1 FCZ FC2 FC4 C3 C1 CZ และ C2 **ด้านเข้าใจ** จำนวน 14 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ FC3 FC1 FCZ FC2 FC4 T7 C5 C3 C1 CZ C2 P6 P8 และ PO3 และ **ด้านประยุกต์** จำนวน 5 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ FCZ FC2 C1 C2 และ TP7 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Benbow and Stanley (1980, pp. 1262-1264) พบว่า เพศชายมีความสามารถทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเพศหญิง และ Guiso, Monte, Sapienza, and Zingales (2008, pp. 1164-1165) พบว่า เพศชายมีคะแนนคณิตศาสตร์สูงกว่าเพศหญิง ซึ่งอาจส่งผลให้ความแตกต่างทางเพศมีผลต่อความสามารถทางคณิตศาสตร์มากยิ่งขึ้น (Hedges & Nowell, 1995, pp. 41-45) แต่มีบางจุดอิเล็กโทรดพบว่า เพศชายมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่าเพศหญิง **ด้านจำ** จำนวน 9 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ TP8 P3 P1 P6 P8 PO5 PO3 PO6 และ PO8 **ด้านเข้าใจ** จำนวน 3 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ P6 P8 และ PO3 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Vaquero, Cardoso, Vazque, and Gomez (2004, pp. 541-557) ที่พบว่า เพศชายมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่าเพศหญิงในด้านการประมวลผลด้านภาพ (Visual Processing) ที่เป็นสิ่งเร้า โดยเป็นผลมาจากความใส่ใจเชิงมิติสัมพันธ์ (Spatial Attention) จึงทำให้เพศชายมีความสูงของคลื่น P300 สูงกว่า

ส่วนความกว้างของคลื่น P300 ของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏว่า เพศหญิงมีความกว้างของคลื่น P300 มากกว่าเพศชาย **ด้านจำ** จำนวน 6 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ FT8 C6 T8 CP6 P6 และ PO6 **ด้านเข้าใจ** จำนวน 4 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ T8 CP4 CP6 และ P6 และ **ด้านประยุกต์** จำนวน 21 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ FT8 T7 C6 T8 CP2 CP4 CP6 TP8 P1 PZ P2 P4 P6 PO7 PO3 POZ PO4 PO6 PO8 OZ และ O2 โดยความกว้างของคลื่น P300 เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความเร็วของการประมวลผลและสติปัญญา เมื่อความกว้างของคลื่นที่สั้นลงมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางปัญญาที่ดี (Emmerson, Dustman, Shearer, & Turner, 1989, pp. 151-159; Pelosi, Holly, Slade, Hayward, Barrett, & Blumhardt, 1992, pp. 515-520) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Houlihan, Stelmack, and Campbell (1998, pp. 9-25) ที่พบว่า เพศชายมีความสามารถทางคณิตศาสตร์ดีกว่าเพศหญิง ทำให้เห็นว่ามี ความแตกต่างของกระบวนการทางปัญญาระหว่างเพศชายและเพศหญิง (Weisberg & Reeves, 2013)

นอกจากนี้ผลการวิจัย ยังชี้ให้เห็นว่าตำแหน่งของสมองที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญาด้านจำ ด้านเข้าใจ และด้านประยุกต์ จำนวน 37 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ F2 F6 FC3 FC1 FCZ FC2 FC4 FT8 T7 T8 C5 C3 C1 CZ C2 C6 TP7 TP8 CP2 CP4 CP6 P3 P1 PZ P2 P4 P6 P8 PO7 PO5 PO3 POZ PO4 PO6 PO8 OZ และ O2 ซึ่งจุดอิเล็กโทรดอยู่ในบริเวณสมองที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Davis et al. (2009, pp. 1187-1197) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของเซลล์ประสาทของความสามารถในการคำนวณ พบว่า มีการกระตุ้นโครงข่ายประสาทในบริเวณสมองกลีบหน้าและสมองกลีบข้างระหว่างการคำนวณเลขคณิต และระดมโครงข่ายประสาทในพื้นที่สมองเพิ่มเติมสำหรับภารกิจที่ซับซ้อนมากขึ้น และยังเกิดขึ้นในส่วนของ Midline Electrodes (Fz, Cz, Pz) กับบริเวณ Frontal และ Temporal/ Parietal (Ebmeier et al., 1995, pp. 434-443; Kirino, Belger, Goldman-Rakic, & McCarthy, 2000, pp. 6612-6618) นอกจากนี้ในบริเวณ O1 ที่อยู่ในตำแหน่งสมองกลีบท้ายทอย (Occipital) ยังเป็นส่วนที่

เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านการมองเห็น ถ้าผู้สอบให้ความใส่ใจ (Attention) กับโจทย์ปัญหานั้น (Taylor & Thut, 2012, pp. 124-129)

3. เนื่องจากบางครั้งการวัดคลื่นไฟฟ้าสมองสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่มีผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสามารถของนักเรียนกับเพศของนักเรียนที่ส่งต่อความสูงและความกว้างของคลื่น P300 แสดงให้เห็นว่า บางครั้งนักเรียนเพศหญิงและเพศชายไม่แตกต่างกันในเรื่องความสามารถทั่วไปและเกรด แต่พบว่า เพศหญิงจะมีระดับความสามารถทางคณิตศาสตร์ในระดับน้อยที่สุดจนถึงสูงสุด และมีข้อผิดพลาดทางคณิตศาสตร์มากด้วยเช่นกัน (Dickhauser & Meyer, 2006, pp. 3-16) และยังมีนักวิจัยบางคน พบว่า เด็กชายมีแนวโน้มที่จะใช้กลยุทธ์การแก้ไขปัญหาคณิตศาสตร์ด้วยเทคนิคใหม่ ๆ ในขณะที่เด็กหญิงจะปฏิบัติตามขั้นตอนการเรียนการสอนที่โรงเรียนสอน โดยทั่วไป ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวเป็นช่องว่างทางความคิดในเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นสถานการณ์การแก้ไขปัญหามีความซับซ้อนเพิ่มขึ้น (Ganley & Lubinski, 2016) ซึ่งความสามารถและเพศของนักเรียนอาจจะทำให้เกิดความแตกต่างของความสูงและความกว้างของคลื่น P300 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลทางด้านเลขคณิตได้

นอกจากนี้ผลการวิจัย ยังชี้ให้เห็นว่าตำแหน่งของสมองที่มีผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสามารถของนักเรียนกับเพศของนักเรียนที่ส่งต่อความสูงและความกว้างของคลื่น P300 ขณะทำกิจกรรมการทดสอบด้านเลขคณิต วัดมิติกระบวนการทางปัญญา ด้านจำ และด้านเข้าใจ จำนวน 10 จุดอิเล็กโทรด ได้แก่ FC4 FC6 F2 F6 C3 C1 C4 C6 P1 และ P7 ซึ่งจุดอิเล็กโทรดอยู่ในบริเวณสมองที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านเลขคณิต สะท้อนให้เห็นการทำงานได้ในบริเวณสมองกลีบหน้า สมองกลีบข้าง และจุดสมองกลีบขมับ นอกจากนี้ยังเกิดที่ส่วนของ Midline Electrodes (Fz, Cz, Pz) อีกด้วย (Ebmeier et al., 1995, pp. 434-443; Kirino, Belger, Goldman-Rakic, & McCarthy, 2000, pp. 6612-6618) ที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลทางด้านเลขคณิต (Zamarian et al., 2009)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

นักวิจัย และผู้สนใจสามารถนำรูปแบบคลื่นไฟฟ้าสมองขณะทำกิจกรรมไปใช้ในการจำแนกความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือนำวิธีการศึกษาไปเป็นแนวทางในการศึกษารูปแบบคลื่นไฟฟ้าสมองกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ความวิตกกังวลทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น และยังสามารถนำไปศึกษากับลักษณะโจทย์ที่ข้อความ สัญลักษณ์ เสียง หรือภาพ ว่าผลการตอบสนองจะปรากฏผลของคลื่นในลักษณะใด องค์ประกอบคลื่นใด

นอกจากนี้ยังทำให้นักการศึกษา และนักวิจัยได้ทราบข้อมูลและมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของสรีระการทำงานของสมองทางประสาทวิทยาที่ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งเป็นข้อมูลทางพฤติกรรมที่สะท้อนการทำงานของสมองเกี่ยวกับกระบวนการทางปัญญา ทั้ง 3 ด้าน และสามารถนำมาเชื่อมโยงเป็นทฤษฎี เพื่อไปพัฒนาระบบการเรียนการสอน รวมถึงวิธีสอนหรือนวัตกรรมที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถสูงสุด

บรรณานุกรม

- Anderson, L. W., Krathwohl, D. R., Airasian, P., Cruikshank, K., Mayer, R., Pintrich, P. R., ... Wittrock, M. C. (2001). **A Taxonomy for Learning, Teaching and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy**. New York : Longman Publishing.
- Artz, AF, & Armour-Thomas, E. (1992). Development of a cognitive-metacognitive framework for protocol analysis of mathematical problem solving in small groups. **Cognition and Instruction**. 9 (2), pp. 137-175.
- Bajric, J., Rösler, F., Heil, M., & Hennighausen, E. (1999). On separating processes of event categorization, task preparation, and mental rotation proper in a handedness recognition task. **Journal Psychophysiol**. 36 (3), pp. 399–408.
- Benbow, C. P., & Stanley, J. C. (1980). Sex differences in mathematical ability: fact or artifact?. **Science**. 210 (4475), pp. 1262-1264.
- Chittapalo, O. (1998). **General Psychology**. Bangkok : Chitwat Printing House.
- Davis, N., Cannistraci, C. J., Rogers, B. P., Gatenby J. C., Fuchs L. S., Anderson A. W., & Gore, J. C. (2009). The neural correlates of calculation ability in children: an fMRI study. **Magnetic Resonance Imaging**. 27 (9), pp. 1187–1197.
- Dehaene, S., Molko, N., Cohen, L., & Wilson, A. J. (2004). Arithmetic and the brain. **Current Opinion in Neurobiology**. 14 (2), pp. 218–224.
- Dickhauser, O., & Meyer, W. (2006). Gender differences in young children's math ability attributions. **Psychology Science**. 48 (1), pp. 3-16.
- Donchin, E., & Coles, M. G. (1988). Is the P300 component a manifestation of context updating?. **Behavioral and brain sciences**. 11 (3), pp. 357-374.
- Ebmeier, K. P., Steele, J. D., MacKenzie, D. M., O'Carroll, R. E., Kydd, R. R., Glabus, M. F., ... Goodwin, G. M. (1995). Cognitive brain potentials and regional cerebral blood flow equivalents during two-and three-sound auditory "oddball tasks". **Electroencephalography and clinical neurophysiology**. 95 (6), pp. 434-443.
- Emmerson, R. Y., Dustman, R. E., Shearer, D. E., & Turner, C. W. (1989). P3 latency and symbol digit performance correlations in aging. **Experimental aging research**. 15 (3), pp. 151-159.

- Fabiani, M., Gratton, G. and Federmeier, K.D. (2007). **Event-related brain potentials : Methods, theory, and applications.** in **Handbook of Psychophysiology.** 3rd ed. Cambridge : Cambridge University Press.
- Gallagher, A. M., & De Lisi, R. (1994). Gender differences in Scholastic Aptitude Test: Mathematics problem solving among high-ability students. **Journal of Educational Psychology.** 86 (2), pp. 204-211.
- Gallagher, A., Levin, J., & Cahalan, C. (2002). Cognitive patterns of gender differences on mathematics admissions tests. **ETS Research Report Series.** 2002 (2), pp. i-30.
- Ganley, C., & Lubienski, S. (2016). **Current Research on Gender Differences in Math, National Council of Teachers of Mathematics.** Retrieved December 5, 2016, from <http://www.nctm.org/Publications/Teaching-Children-Mathematics/Blog/Current-Research-on-Gender-differences-in-Math/>
- Ganley, C. M. & Vasilyeva, M. (2011). Sex differences in the relation between math performance, spatial skills, and attitudes. **Journal of Applied Developmental Psychology.** 32 (4), pp. 235-242.
- Guiso, L., Monte, F., Sapienza, P., & Zingales, L. (2008). Culture, gender, and math. **Science-New york then Washington.** 320 (5880), pp. 1164-1165.
- Handy, C. T. (2005). **Event-Related Potentials: A Methods Handbook.** Cambridge, Mass, USA : MIT Press.
- Hedges, L. V., & Nowell, A. (1995). Sex differences in mental test scores, variability, and numbers of high-scoring individuals. **Science.** 269 (5220), pp. 41-45.
- Houlihan, M., Stelmack, R., & Campbell, K. (1998). Intelligence and the effects of perceptual processing demands, task difficulty and processing speed on P300, reaction time and movement time. **Intelligence.** 26 (1), pp. 9-25.
- Iguchi, Y., & Hashimoto, I. (2000). Sequential information processing during a mental arithmetic is reflected in the time course of event-related brain potentials. **Clinical Neurophysiology.** 111 (2), pp. 204-213.
- Johnson, R. (1986). A triarchic model of P300 amplitude. **Psychophysiology.** 23, pp. 367-384.
- Johnson-Laird, P. N. (1994). Mental models and probabilistic thinking. **Cognition.** 50 (1-3), pp. 189-209.
- Kennedy, L., & Tipps, S. (1994). **Guiding Children's Learning of Mathematics.** Belmont, CA : Wadsworth.

- Kirino, E., Belger, A., Goldman-Rakic, P., & McCarthy, G. (2000). Prefrontal activation evoked by infrequent target and novel stimuli in a visual target detection task: an event-related functional magnetic resonance imaging study. **Journal of Neuroscience**. 20 (17), pp. 6612-6618.
- Kong, J., Wang, Y., Shang, H., Xiuzhen Yang, X., & Zhuang, D. (1999). Brain potentials during mental arithmetic-effects of problem difficulty on event-related brain potentials. **Neuroscience Letters**. 260 (3), pp. 169-172.
- Kotchoubey, B. (2006). Event-related potentials, cognition, and behavior: A biological approach. **Neuroscience and Biobehavioral Reviews**. 30 (1), pp. 42-65.
- Krathwohl, D. R. (2002). A revision of Bloom's taxonomy: An overview. **Theory into practice**. 41 (4), pp. 212-218.
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2010). **Research in education: Evidence Based Inquiry**. 7th ed. New York : Longman.
- Mertens, R., & Polich, J. (1997). P300 from a single-stimulus paradigm: passive versus active tasks and stimulus modality. **Electroencephalography and Clinical Neurophysiology/ Evoked Potentials Section**. 104 (6), pp. 488-497.
- Ministry of Education. (2008). **The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)**. Retrieved June 5, 2015, from <http://www.curriculum51.net/upload/cur-51.pdf>
- National Council of Teachers of Mathematics Commission on Standards for School Mathematics. (1989). **Curriculum and evaluation standards for school mathematics**. Natl Council of Teachers of.
- National Council of Teachers of Mathematics. (2017). **NCTM 2017 Annual Meeting and Exposition**. Retrieved August 28, 2017, from <http://www.nctm.org/News-and-Calendar/Calendar-Events/NCTM/NCTM-2017-Annual-Meeting-and-Exposition/>
- Núñez-Peña, M. I., Gracia-Bafalluy, M., & Tubau, E. (2011). Individual differences in arithmetic skill reflected in event-related brain potentials. **International Journal of Psychophysiology**. 80 (2), pp. 143-149.
- Oldfield, R. C. (1971). The assessment and analysis of handedness: The Edinburgh inventory. **Neuropsychologia**. 9 (1), pp. 97-113.
- Panthong, K., Chadcham, S. and Pitukvattananon, K. (2011). Effects of Item Difficulty and Students' Ability on EEG: An Event-Related Potentials Study During Arithmetic Testing. **Research Methodology and Cognitive Science**. 9 (2), pp. 62-77.

- Pauli, P., Lutzenberger, W., Birbaumer, N., Rickard, T.C., & Bourne Jr. L. E. (1996). Neurophysiological correlates of mental arithmetic. **Psychophysiology**. 33 (5), pp. 522-529.
- Pelosi, L., Holly, M., Slade, T., Hayward, M., Barrett, G., & Blumhardt, L. D. (1992). Event-related potential (ERP) correlates of performance of intelligence tests. **Electroencephalography and Clinical Neurophysiology/Evoked Potentials Section**. 84 (6), pp. 515-520.
- Polich, J., Alexander, J. E., Bauer, L. O., Kuperman, S., Morzorati, S., O'Connor, S. J., ... Begleiter, H. (1997). P300 topography of amplitude/latency correlations. **Brain topography**. 9 (4), pp. 275-282.
- Taylor, P.C.J., & Thut, G. (2012). Brain activity underlying visual perception and attention as inferred from TMS-EEG: A Review. **Brain Stimulation**. 5 (2), pp. 124-129.
- Vaquero, E., Cardoso, M. J., Vazque, M., & Gomez, C. M. (2004). Gender differences in event-related potentials during visual-spatial attention. **International journal of neuroscience**. 114 (4), pp. 541-557.
- Weisberg, R. W., & Reeves, L. M. (2013). **Cognition: From Memory to Creativity**. John Wiley & Sons.
- Wilson, G. F., Swain, C., & Ullsperger, P. (1998). ERP components elicited in response to warning stimuli: the influence of task difficulty. **Bio Psychol**. 47 (2), pp. 137-158.
- Zamarian, L., Ischebeck A., & Delazer, M. (2009). Neuroscience of learning arithmetic—Evidence from brain imaging studies. **Neuroscience and Biobehavioral Reviews**. 33 (6), pp. 909-925.

การพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความ แจ้งเตือนแบบพุชบนสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์

วันที่รับบทความ	08/09/2559
วันแก้ไขบทความ	19/02/2561
วันที่ตอบรับบทความ	22/02/2561

สิทธิพงศ์ พรอุดมทรัพย์¹ วาสนา เสนาะ²
รณกร รัตนธรรมมา³ นวิน ครุฑทวีร์⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนจากกูเกิลคลาวด์เมจเสจ สู่อุปกรณ์สมาร์ตโฟนบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ รวมถึงทดลองใช้งานและศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้งาน คณะผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศและแผนภาพยูเอ็มแอล เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และออกแบบเชิงวัตถุ โปรแกรมที่ใช้พัฒนาระบบบนเว็บไซต์ได้แก่โปรแกรมอาปาเช่ ภาษาพีเอชพี โปรแกรมจัดการฐานข้อมูลพีเอชพีมายแอตมิน ฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล โปรแกรมที่ใช้พัฒนาระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ได้แก่ โปรแกรมอีคลิป์ โปรแกรมเอดีที และฐานข้อมูลเอสคิวแอลไลท์ แอปพลิเคชันมีการแจ้งข่าวสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครไปยังนักศึกษาและบุคลากร โดยอาศัยการทำงานของกูเกิลคลาวด์เมจเสจ ทำให้แอปพลิเคชันสามารถแจ้งเตือนแบบพุชไปยังอุปกรณ์สมาร์ตโฟนของผู้ใช้ได้ เมื่อมีข่าวสารแจ้งไปยังผู้รับจะมีการแจ้งเตือนทันทีโดยไม่ต้องรอการร้องขอข้อมูลจากผู้ใช้งานทำให้ไม่พลาดข่าวสาร ไม่มีค่าใช้จ่าย ไม่จำกัดจำนวนผู้รับข่าวสาร และแอปพลิเคชันสามารถค้นหาตำแหน่งสถานที่ เบอร์โทรศัพท์ภายในของมหาวิทยาลัย คณะผู้วิจัยทำการทดลองใช้โดยเผยแพร่แอปพลิเคชันในกูเกิลเพลย์ ให้ผู้ใช้ดาวน์โหลดมาติดตั้ง จากการศึกษาความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถาม การทดลองกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาและอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 51 คน วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้สถิติพรรณนา พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95

คำสำคัญ : แอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสาร ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ การแจ้งเตือนแบบพุช

¹ อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
อีเมล : aucifer16@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

⁴ อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

The Development of Smartphone Informational and Push Notification Application on Android Operating System

Received	08/09/2559
Revised	19/02/2561
Accepted	22/02/2561

Sittiphong Pornudomthap¹ Wasana Sanor²
Ronnagorn Rattanutumma³ Nawin Krutvee⁴

Abstract

The objectives of this research were to design, develop, test the informational and push notifications application from Google Cloud Message on smartphone with Android operating system, and study the satisfaction level of users. The research team applied the System Development Life Cycle (SDLC) theory and UML diagram as the instruments for object oriented analyzing and designing. The programs used to develop the online system were Apache, PHP, PHPMyAdmin and MySQL Database. The programs used to develop the system on Android operating system were Eclipse, Android Developer Tools (ADT) and SQLite Database. The designed application can inform students and faculty members about Phranakhon Rajabhat University news by using Google Cloud Message. The application can send push notifications and news to users immediately and automatically. Hence, users will not miss any information. Moreover, the application can provide the service to unlimited number of users, and users can use the application without any fees. In addition, the application is able to search for locations and internal phone numbers of the university. The research team registered the application in Google Play for 51 students and teachers of the faculty of Science and Technology at Phranakhon Rajabhat University to download, install, and use the application. Data on user satisfaction was collected through a questionnaire and analyzed by using descriptive statistics. The result showed that the overall satisfaction was 3.95 or at high level.

Keywords: information application, Android operation system, push notification

¹ Lecturer, Faculty of Science and Technology, Phranakhon Rajabhat University
e-mail: aucifer16@gmail.com

² Assistant professor, Faculty of Science and Technology, Phranakhon Rajabhat University

³ Assistant professor faculty of Science and Technology Phranakhon Rajabhat University

⁴ Lecturer faculty of Science and Technology Phranakhon Rajabhat University

บทนำ

ปัจจุบันเครือข่ายสังคมออนไลน์ เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทยอย่างมาก เช่น เครือข่ายเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์และไลน์ เป็นต้น โดยนิยมใช้ผ่านอุปกรณ์สมาร์ตโฟน ทำให้มีช่องทางการสื่อสารผ่านอุปกรณ์สมาร์ตโฟนในรูปแบบใหม่ ๆ ที่ง่ายและสะดวกขึ้น รวมถึงการนำไปใช้แจ้งเตือนข่าวสาร โดยอาศัยการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตตลอดเวลาของอุปกรณ์สมาร์ตโฟน เช่น การแจ้งข่าวผ่านกลุ่มในแอปพลิเคชันไลน์ การแจ้งข่าวผ่านกลุ่มในเครือข่ายเฟซบุ๊ก เว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ หรือใช้ระบบส่งข้อความผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (ทินกร ก้อนสิงห์, 2553, หน้า 15) เป็นต้น แต่การแจ้งข่าวลักษณะ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นมีข้อจำกัดหลายด้าน อาทิ 1) มีการจำกัดจำนวนผู้รับข้อมูลข่าวสารสูงสุด เช่น ในแอปพลิเคชันไลน์ จำนวนสมาชิกในกลุ่มสูงสุดจำนวน 200 คน เท่านั้น 2) ข้อจำกัดของการแจ้งข่าวผ่านเว็บไซต์ ผู้ใช้ต้องเข้ามาเปิดอ่านข้อมูลเอง จึงอาจพลาดข่าวสารที่สำคัญหรือไม่ทันต่อเหตุการณ์ 3) เสียค่าใช้จ่ายในการแจ้งข่าวสาร

จากปัญหาดังกล่าวมหาวิทยาลัยหลายแห่งจึงได้มีการพัฒนาแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนขึ้นมาใช้สำหรับการแจ้งข่าวสารภายในหน่วยงาน เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการพัฒนาแอปพลิเคชัน “Chulalongkorn Mobile” หรือมหาวิทยาลัยนเรศวรมีการพัฒนาแอปพลิเคชัน “Naresuan University” เพื่อแจ้งข่าวให้นักศึกษา บุคลากรในมหาวิทยาลัยผ่านอุปกรณ์สมาร์ตโฟน เนื่องจากสามารถแจ้งข่าวสารถึงผู้ใช้งานได้โดยไม่จำกัดจำนวนและไม่เสียค่าใช้จ่าย และเลือกพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับอุปกรณ์สมาร์ตโฟนบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เพราะได้รับความนิยมมากที่สุด (Ma, Gu & Wang, 2014, p. 187)

คณะผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาแอปพลิเคชันให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ โดยอาศัยการทำงานของกูเกิลคลาวด์เมจเสจ (Google Cloud Message) ทำให้แอปพลิเคชันสามารถส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุช (Push Notification) ไปยังอุปกรณ์สมาร์ตโฟน ของผู้ใช้ได้ เมื่อมีข้อความหรือข่าวสารแจ้งไปยังผู้รับ ระบบจะทำการแจ้งเตือนทันทีโดยไม่ต้องรอ การร้องขอข้อมูลจากผู้ใช้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการรับรู้ข่าวสารไม่พลาดข่าวสารที่สำคัญ (ภักพล โพธิ์เหลือง, 2556, หน้า 12) นอกจากนี้ แอปพลิเคชันยังสามารถค้นหาตำแหน่งสถานที่ภายในมหาวิทยาลัย รวมถึงสามารถค้นหาเบอร์โทรศัพท์ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและส่งข้อมูลการแจ้งเตือนจากกูเกิลคลาวด์เมจเสจสู่อุปกรณ์สมาร์ตโฟนบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์
2. เพื่อทดลองใช้แอปพลิเคชันกับนักศึกษา บุคลากร อาจารย์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อรูปแบบการนำเสนอข้อมูลของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ในการรับข้อมูลแจ้งเตือนของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ บุคลากร อาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ และภาค กศ.พบ. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครที่ลงแอปพลิเคชันแจ้งข้อมูลข่าวสาร จำนวน 229 คน

กลุ่มตัวอย่าง บุคลากร อาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 51 คน ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเป็นกลุ่มของอาจารย์ และนักศึกษาสาขาทิพการคอมพิวเตอร์ ทดลองใช้งานแอปพลิเคชันระยะเวลา 1 เดือน และตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 51 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีวงจรชีวิตของการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC) (สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ, 2556) มาออกแบบและพัฒนา แบ่งขั้นตอนในการพัฒนาระบบออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การกำหนดปัญหา ศึกษาถึงปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวบรวมปัญหาของระบบงาน จากกลุ่มตัวอย่าง บุคลากร อาจารย์ และนักศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

2) การวิเคราะห์และออกแบบแอปพลิเคชัน โดยเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ระบบงานความต้องการจากผู้ใช้งาน พบว่า ผู้ใช้งานต้องการแอปพลิเคชันติดตามข่าวสารของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยคณะผู้วิจัยเลือกใช้แผนภาพยูเอ็มแอล (Unified Modeling Language : UML) เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์และออกแบบเชิงวัตถุ (Object Oriented Programming : OOP) โดยสร้างเป็นแบบจำลองยูสเคส (Use Case) และแผนภาพแสดงสถานะ (State diagram) เพื่อใช้แสดงการทำงานของผู้ใช้กับระบบ

3) การพัฒนาแอปพลิเคชัน ได้แบ่งงานเป็น 3 ส่วนหลัก ๆ คือ ส่วนแรกเป็นการเขียนโปรแกรม ภาษาพีเอชพี เพื่อดึงข้อมูลจากเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และแปลงข้อมูลนั้นเป็นเจสัน (JSON) การส่งข้อมูลในรูปแบบเจสันเป็นรูปแบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ได้ รับความนิยมสูง มีขนาดเล็ก และรวดเร็ว โดยนำไฟล์ภาษาพีเอชพีดังกล่าวไปติดตั้งในเซิร์ฟเวอร์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนที่สองเป็นส่วนของการปรับปรุงเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้รองรับ การส่งข้อมูลโดยออกแบบให้รองรับการเก็บข้อมูลผู้ใช้จากแอปพลิเคชัน และรองรับการส่งข่าวผ่านระบบ ภูเกิลคลาวด์เมจเสจ และส่วนสุดท้ายพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ที่สามารถรองรับอุปกรณ์ สมาร์ทโฟน ส่วนต่อประสานโปรแกรมประยุกต์หรือเอพีไอ (Application Program Interface : API) 15 ขึ้นไป โดยดึงข้อมูลจากเจสันมาแสดงผลและใช้เทคโนโลยีระบบกำหนดตำแหน่งบนโลกหรือจีพีเอส (Global Positioning System : GPS) มาร่วมทำงานด้วย

4) การทดสอบและประเมินผลความพึงพอใจหลังจากพัฒนาแอปพลิเคชันเสร็จ คณะผู้วิจัยได้ทดสอบการทำงานที่อุปกรณ์จำลอง และทดสอบผ่านอุปกรณ์จริงเพื่อหาข้อผิดพลาดของแอปพลิเคชันแล้วจึงนำแอปพลิเคชันดังกล่าวเผยแพร่ในกูเกิลเพลย์ (Google Play)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ได้นำแอปพลิเคชันไปลงทะเบียนและอัปโหลดขึ้นที่กูเกิลเพลย์แล้ว ได้ประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยให้บุคลากร อาจารย์ และนักศึกษาดาวน์โหลดมาติดตั้งแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนเพื่อใช้งาน โดยเลือกเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 51 คน ที่สมัครใจได้ทดลองใช้งานแอปพลิเคชัน เป็นระยะเวลา 1 เดือน จากนั้นได้ประเมินผลความพึงพอใจ โดยสร้างแบบสอบถามจำนวน 10 ข้อ ให้กลุ่มตัวอย่างทำผ่านกูเกิลฟอร์ม (Google Form) เพื่อวัดผลหลังการใช้งาน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์ดังนี้

5 หมายถึง แอปพลิเคชันที่ใช้มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง แอปพลิเคชันที่ใช้มีระดับความพึงพอใจมาก

3 หมายถึง แอปพลิเคชันที่ใช้มีระดับความพึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง แอปพลิเคชันที่ใช้มีระดับความพึงพอใจน้อย

1 หมายถึง แอปพลิเคชันที่ใช้มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ออปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุชนสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ จากกลุ่มตัวอย่าง 51 คน มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 120-127)

4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean: $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งาน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุชนสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เป็นการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา คณะผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

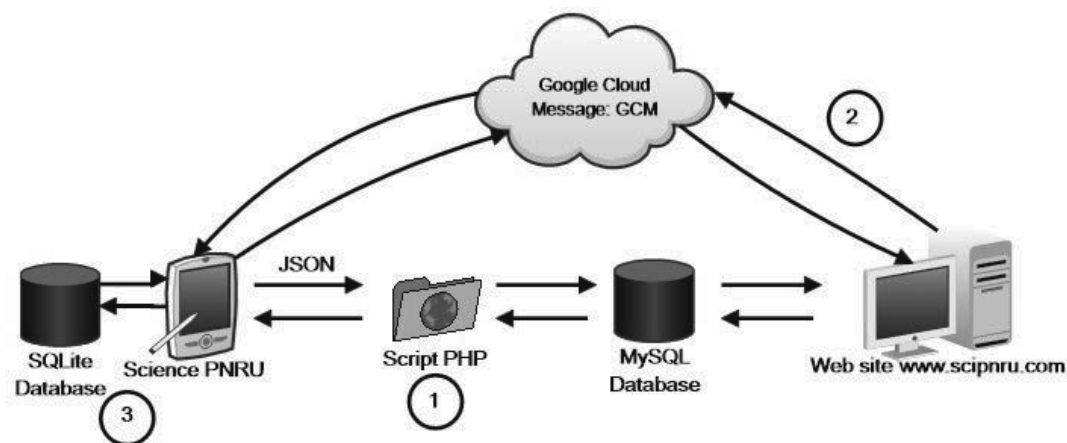
1. ผลการวิจัยออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและส่งข้อมูลการแจ้งเตือนจากกูเกิลคลาวด์เมสเสจส์สู่อุปกรณ์สมาร์ทโฟนบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์
2. ผลการทดลองใช้แอปพลิเคชันกับนักศึกษา บุคลากร อาจารย์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อรูปแบบการนำเสนอข้อมูลของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ในการรับข้อมูลแจ้งเตือนของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผลการวิจัยออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและส่งข้อมูลการแจ้งเตือนจากกูเกิลคลาวด์เมสเสจส์สู่อุปกรณ์สมาร์ทโฟนบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์

คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์และออกแบบสถาปัตยกรรมของระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา และแผนภาพจำลองการทำงานของระบบ ดังนี้

1. สถาปัตยกรรมของระบบ

คณะผู้วิจัยได้ออกแบบสถาปัตยกรรมของระบบในการรับส่งข้อมูลระหว่างแอปพลิเคชัน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สถาปัตยกรรมของระบบ

1) การรับส่งข้อมูลระหว่างแอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือและเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะผู้วิจัยเลือกใช้เจ็ซัน การทำงานของแอปพลิเคชันจะเริ่มจากผู้ใช้ต้องการเรียกดูข้อมูล ตัวแอปพลิเคชันจะร้องขอไปยังสคริปต์ภาษาพีเอชพี สำหรับใช้เชื่อมต่อฐานข้อมูลของเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และแปลงข้อมูลนั้นอยู่ในรูปของเจ็ซัน ส่งต่อไปยังแอปพลิเคชันเพื่อแสดงผล

2) เมื่อเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ขึ้นใหม่ ระบบจะทำการแจ้งเตือนแบบพุชไปยังโทรศัพท์ที่ติดตั้งแอปพลิเคชันโดยระบบจะดึงข้อมูลจากฐานข้อมูล และส่งข้อมูลไปยังกูเกิลคลาวด์เมสเสจส์เพื่อส่งข้อมูลการแจ้งเตือนไปยังโทรศัพท์

3) ระบบแอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือมีการเก็บข้อมูลผู้ใช้ในรูปแบบฐานข้อมูลเอสคิวแอลไท์ ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่นิยมใช้ในการเก็บข้อมูลบนอุปกรณ์ขนาดเล็ก (Xu, Yin & Rong, 2013, p.442)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา

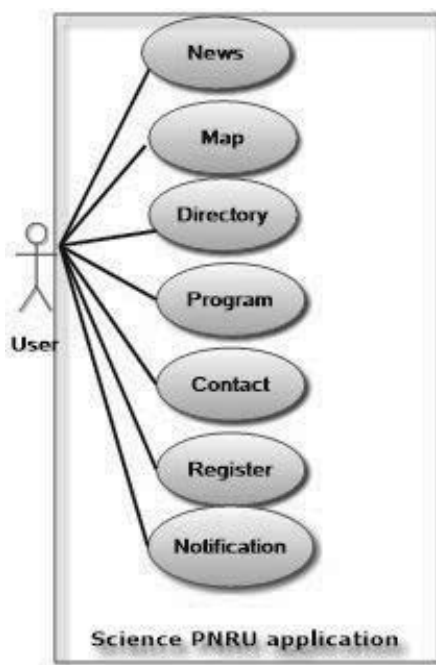
คณะผู้วิจัยได้พัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุชบนสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1) ฮาร์ดแวร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานทั่วไป ซีพียูความเร็ว 2.26 กิกะเฮิร์ตซ์ หน่วยความจำแรม 4 กิกะไบต์ ฮาร์ดดิสก์ 500 กิกะไบต์ หรือคุณลักษณะที่ดีกว่า

2) ซอฟต์แวร์ ประกอบด้วย ระบบปฏิบัติการวินโดวส์ โปรแกรมที่ใช้สำหรับพัฒนาระบบบนเว็บไซต์ โปรแกรมอาปาเช่ (Apache) โปรแกรมภาษาพีเอชพี โปรแกรมจัดการฐานข้อมูลพีเอชพีมายแอต จัดการฐานข้อมูลพีเอชพีมายแอตมิน (PHPMyAdmin) โปรแกรมฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL) โปรแกรมที่ใช้สำหรับพัฒนานบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ โปรแกรมอีคลิปส์ (Eclipse) โปรแกรมเครื่องมือที่ใช้พัฒนาแอนดรอยด์ (Android Developer Tools: ADT) และโปรแกรมฐานข้อมูลเอสคิวแอลไท์

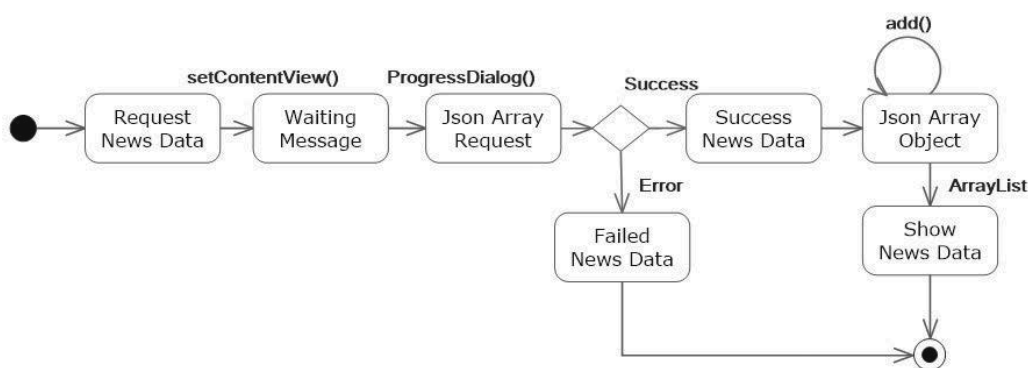
3. แผนภาพจำลองการทำงานของระบบ

การจำลองการทำงานของระบบใช้แผนภาพยูสเคส ระบบทำงานหรือมีหน้าที่ใดบ้าง (Priestley, 2004, p.185) ดังภาพที่ 2 และแผนภาพแสดงสถานะในการรับส่งข้อมูลผ่านเจ็ซันของแอปพลิเคชัน Science PNRU ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 2 แผนภาพยูสเคสของแอปพลิเคชัน Science PNRU

- 1) ยูสเคส News ผู้ใช้งานระบบสามารถดูข้อมูลข่าวสารจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 2) ยูสเคส Map ผู้ใช้งานระบบสามารถค้นหาอาคารเรียน หรือห้องเรียน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครและนำทางผ่านจีพีเอสไปยังจุดหมาย
- 3) ยูสเคส Directory ผู้ใช้งานระบบสามารถค้นหาเบอร์โทรศัพท์ ห้องพัก อีเมลของอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 4) ยูสเคส Program ผู้ใช้งานระบบสามารถค้นหาเว็บไซต์ของสาขาวิชาต่าง ๆ ในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และเปิดแอปพลิเคชันประเภทเบราว์เซอร์ (Browser) ขึ้นทำงาน
- 5) ยูสเคส Contact ผู้ใช้งานระบบสามารถติดต่อผู้ดูแลระบบแอปพลิเคชัน Science PNRU
- 6) ยูสเคส Register ผู้ใช้งานระบบสามารถลงทะเบียนการใช้งานแอปพลิเคชันเพื่อเก็บข้อมูลส่วนตัว
- 7) ยูสเคส Notification ผู้ใช้งานสามารถรับการแจ้งเตือนข้อมูลแบบพุชได้

ภาพที่ 3 แผนภาพแสดงสถานะในการรับส่งข้อมูลผ่านเจชันของแอปพลิเคชัน Science PNRU

แผนภาพแสดงสถานะในการรับส่งข้อมูลผ่านเจชันของแอปพลิเคชัน Science PNRU ประกอบด้วย ขั้นตอนแรกแอปพลิเคชันสร้างการร้องขอข้อมูล ระบบจะแสดงข้อความเชื่อมต่อผ่านเมธอด Progress Dialog หลังจากนั้นจะส่งการร้องขอในรูปแบบ Json Array Request ออกไป ถ้าการร้องขอเกิดข้อผิดพลาดระบบจะขึ้นข้อความแสดงข้อผิดพลาด หรือการร้องขอสำเร็จระบบจะนำข้อมูลที่ได้ในรูปแบบ Json Array Object ใส่ในคลาส ArrayList และแสดงผลข้อมูล

4. รายละเอียดซอร์สโค้ด (Source code) ของระบบ

การพัฒนาแอปพลิเคชัน Science PNRU และปรับปรุงเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีรายละเอียดซอร์สโค้ดที่สำคัญ ดังนี้

- 1) ซอร์สโค้ดในการรับส่งข้อมูลผ่านเจชันบนเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ระบบรับค่าจากแอปพลิเคชัน Science PNRU โดยการกำหนด Header ของไฟล์ภาษาพีเอสพี เป็น “header (“Content-type: application/json”, true)” เพื่อรับและแสดงผลผ่านเจชัน ดังภาพที่ 4 (ก)

2) ซอร์สโค้ดในการรับส่งค่าผ่านเจ็ซันบนแอปพลิเคชัน Science PNRU ระบบจะร้องขอข้อมูลผ่าน URL ที่กำหนด โดยส่งผ่านข้อมูลจากคลาส Json Array Request และรับข้อมูลจากคลาส JSONObject ดังภาพที่ 4 (ข)

```
<?php
//echo $_GET['docid'];
$my = $_GET['docid'];
header("Access-Control-Allow-Origin: *");
header("Content-type: application/json", true);
$conn = mysql_connect("localhost", "username", "password") or die(mysql_error());
mysql_select_db("database") or die (mysql_error());
mysql_query("SET NAMES utf8");
$json_return = array();
$query = mysql_query("SELECT docid, docname, content, docday, docfile FROM doc where docid = $my");
while ($row = mysql_fetch_assoc($query)) {
    array_push($json_return,
        array(
            "docid" => $row["docid"],
            "docname" => $row["docname"],
            "content" => $row["content"],
            "docfile" => $row["docfile"],
            "docday" => $row["docday"]
        )
    );
}
echo json_encode($json_return);
?>
```

(ก)

```
public void getNews(int docid){
    String url = "http://www.pnrusci.com/act/news1_json2_activity.php?docid="+docid;
    Log.e("URL",url);
    private List<DataModel> datas=new ArrayList<>();
    requestQueue = Volley.newRequestQueue(this);
    JsonRequest jor = new JsonRequest(Request.Method.GET, url, null,
        new Response.Listener<JSONArray>() {
            @Override
            public void onResponse(JSONArray response) {
                try {
                    for(int i=0;i<response.length();i++){
                        jsonObj=response.getJSONObject(i);
                        String docname= jsonObj.getString("docname");
                        String docday= jsonObj.getString("docday");
                        String content= jsonObj.getString("content");
                        datas.add(new Data(docname,docday,content));
                    }
                    MyAdapter adapter=new MyAdapter(this,datas);
                    ListView lv=(ListView) findViewById(R.id.listView);
                    lv.setAdapter(adapter);
                } catch (JSONException e){e.printStackTrace();}
            }
        },
        new Response.ErrorListener() {
            @Override
            public void onErrorResponse(VolleyError error) {
                Log.e("Volley",error.toString());
            }
        }
    );
    requestQueue.add(jor);
}
```

(ข)

ภาพที่ 4 ตัวอย่างซอร์สโค้ดรับส่งข้อมูลผ่านเจ็ซัน

3) ซอร์สโค้ดการแจ้งเตือนแบบพุชไปยังแอปพลิเคชัน Science PNRU บนเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเพื่อเรียกใช้กูเกิลคลาวด์เมจเสจโดยระบุรหัสเครื่องของผู้ใช้งานข้อความแจ้งเตือน และกุญแจในการเข้าใช้งานกูเกิลคลาวด์เมจเสจ ดังภาพที่ 5 (ก)

4) ซอร์สโค้ดการรับการแจ้งเตือนแบบพุชของแอปพลิเคชัน Science PNRU ในการรับข้อมูลโดยใช้งานผ่านคลาส GCMIntentService เรียกใช้งานเมธอด onMessageReceived เพื่อรับข้อมูลจากกูเกิลคลาวด์เมจเสจ ดังภาพที่ 5(ข)

```

1 // ...
2 // $to="APA91bFIj2WlkD3W4kbZcG07dyI-TKKX0QpYCWtzqE2cNC0GbnUfQ7_gvQK0U1o5b9
3 $to="f5zVldxqz4M:APA91bE38UCHUI16-jnhxBGss0SdXPtrEKpnr-4HI5guiKvgdcb0GvGnl
4 $title="Push Notification Title";
5 $message="Push Notification Message";
6 sendPush($to,$title,$message);
7
8 function sendPush($to,$title,$message)
9 {
10 // API access key from Google API's Console
11 // replace API
12 define( 'API_ACCESS_KEY', 'AIzaSyC66-GZsfsMU' );
13 $registrationIds = array($to);
14 $msg = array
15 (
16 'message' => $message,
17 'title' => $title,
18 'vibrate' => 1,
19 'sound' => 1
20 );
21 // you can also add images, additionalData
22 );
23 $fields = array
24 (
25 'registration_ids' => $registrationIds,
26 'data' => $msg
27 );
28 $headers = array
29 (
30 'Authorization: key=' . API_ACCESS_KEY,
31 'Content-Type: application/json'
32 );
33 $ch = curl_init();
34 curl_setopt( $ch,CURLOPT_URL, 'https://android.googleapis.com/gcm/send' );
35 curl_setopt( $ch,CURLOPT_POST, true );
36 curl_setopt( $ch,CURLOPT_HTTPHEADER, $headers );
37 curl_setopt( $ch,CURLOPT_RETURNTRANSFER, true );
38 curl_setopt( $ch,CURLOPT_SSL_VERIFYPEER, false );
39 curl_setopt( $ch,CURLOPT_POSTFIELDS, json_encode( $fields ) );
40 $result = curl_exec($ch);
41 curl_close( $ch );
42 echo $result;
43 }
44 }

```

(ก)

```

import java.util.Random;

@SuppressLint("NewApi")
public class GCMIntentService extends GcmListenerService implements PushConstants {

    private static final String LOG_TAG = "PushPlugin_GCMIntentService";
    private static HashMap<Integer, ArrayList<String>> messageMap = new HashMap<Integer, ArrayList<String>>();

    public void setNotification(int notId, String message){

        @Override
        public void onMessageReceived(String from, Bundle extras) {
            Log.d(LOG_TAG, "onMessage - from: " + from);

            if (extras != null) {

                SharedPreferences prefs = getApplicationContext().getSharedPreferences(PushPlugin.COM_PUSH, Context.MODE_PRIVATE);
                boolean forceShow = prefs.getBoolean(FORCE_SHOW, false);

                extras = normalizeExtras(extras);

                // If we are in the foreground and forceShow is 'false' only send data
                if ((forceShow && PushPlugin.isInForeground()) {
                    Log.d(LOG_TAG, "foreground");
                    extras.putBoolean(FOREGROUND, true);
                    PushPlugin.sendExtras(extras);
                }

                // If we are in the foreground and forceShow is 'true', force show the notification if the data has at least a message or title
                else if ((forceShow && PushPlugin.isInForeground()) {
                    Log.d(LOG_TAG, "foreground force");
                    extras.putBoolean(FOREGROUND, true);

                    showNotificationIfPossible(getApplicationContext(), extras);
                }
            }
        }
    }
}

```

(ข)

ภาพที่ 5 ตัวอย่างซอร์สโค้ดในการแจ้งเตือนผ่านกูเกิลคลาวด์เมจเสจ

5) ฐานข้อมูลที่สำคัญในระบบ เช่น ตารางข้อมูลผู้ใช้ ประกอบด้วยข้อมูล registrationId เป็นข้อมูลในการกำหนดรหัสเครื่องของผู้ใช้ เพื่อใช้ในการส่งข้อมูลแจ้งเตือนจากกูเกิลคลาวด์เมจเสจ ดังภาพที่ 6

Table: mobileUser

No	Attribute Name	Description	Data type	Key type	Ref. table
1	Mobileid	รหัส mobile id	AUTO_INCREMENT	PK	
2	uuid	รหัส uuid	varchar(50)		
3	Model	รุ่นมือถือ	varchar(20)		
4	platform	OS ที่ใช้	varchar(20)		
5	version	เวอร์ชัน software	varchar(20)		
6	manufacturer	โรงงานผลิต	varchar(20)		
7	isVirtual	ชนิดของอุปกรณ์จริงหรือจำลอง	varchar(10)		
8	Sex	เพศ	varchar(5)		
9	Age	อายุ	bigInt(10)		
10	typeUser	ชนิดผู้ใช้	varchar(20)		
11	registrationId	รหัส Token GCM	varchar(100)		
12	education	ระดับการศึกษา	varchar(20)		
13	Income	รายได้	varchar(20)		

ภาพที่ 6 โครงสร้างตารางข้อมูลผู้ใช้

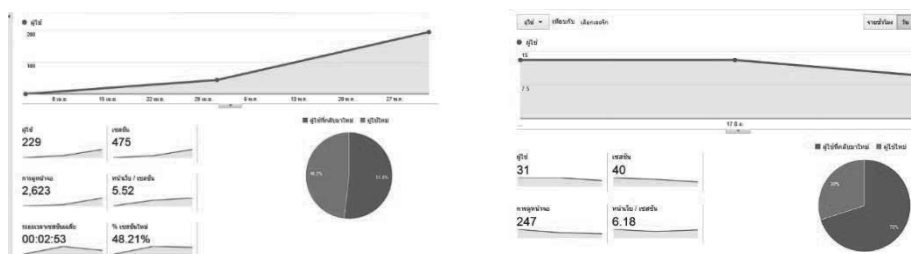
ผลการทดลองใช้แอปพลิเคชันกับนักศึกษา บุคลากร อาจารย์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

แอปพลิเคชัน Science PNRU ได้นำไปเผยแพร่ในกูเกิลเพลย์ ให้ผู้ใช้งานโหลดมาติดตั้งบนอุปกรณ์สมาร์ทโฟนตัวอย่างหน้าจอ ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ตัวอย่างหน้าจอแอปพลิเคชันขณะทำงาน

จากนั้นได้ใช้กูเกิลแอนะลิติกส์ (Google Analytics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันของผู้ใช้งานจากภาพที่ 8 ผลปรากฏว่าจำนวนติดตั้งแอปพลิเคชันจำนวน 229 ครั้ง มีคนใช้งานเฉลี่ยประมาณ 31 คนต่อวัน จำนวนเปิดหน้าเฉลี่ยประมาณ 247 ครั้งต่อวัน ระยะเวลาใช้งานแอปพลิเคชันเฉลี่ยครั้งละ 6.16 นาที ข้อมูลตั้งแต่ 25 พฤษภาคม 2559 ถึง 25 มิถุนายน 2559

ภาพที่ 8 ตัวอย่างข้อมูลการใช้งาน Google Analytics

ผลการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อรูปแบบการนำเสนอข้อมูลของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ในการรับข้อมูลแจ้งเตือนของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผลการทดลองใช้แอปพลิเคชันกับนักศึกษา บุคลากร อาจารย์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ความง่ายต่อการใช้งานของระบบ	4.14	0.66	มาก
2. ความเหมาะสมในการเลือกใช้นาฬิกาของตัวอักษรบนจอภาพ	3.90	0.70	มาก
3. ความเหมาะสมในการใช้สีของตัวอักษรและรูปภาพ	4.06	0.81	มาก
4. ความเหมาะสมในการใช้ข้อความ สัญลักษณ์หรือรูปภาพ เพื่ออธิบายสื่อความหมาย	3.96	0.80	มาก
5. ความเป็นมาตรฐานเดียวกันในการออกแบบหน้าจอภาพ	3.86	0.80	มาก
6. ความเหมาะสมในการปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับผู้ใช้	3.80	0.90	มาก
7. ความเหมาะสมในการวางตำแหน่งของส่วนประกอบบนจอภาพ	3.90	0.81	มาก
8. คำศัพท์ที่ใช้ผู้ใช้มีความคุ้นเคยและสามารถปฏิบัติตามได้โดยง่าย	3.84	0.97	มาก
9. ความเหมาะสมการจัดแบ่งหมวดหมู่ของข่าวเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ กิจกรรม และวิชาการ	4.08	0.74	มาก
10. ในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบ	3.90	0.83	มาก
รวม	3.95	0.53	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุชบนสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.95 เมื่อพิจารณา

รายชื่อ พบว่า ความพึงพอใจต่อการใช้งานเรียงลำดับจากมากไปน้อยที่มีค่าเฉลี่ย 4.00 ขึ้นไป ดังนี้ ความง่ายต่อการใช้งานของระบบ (ค่าเฉลี่ย 4.14) ความเหมาะสมการจัดแบ่งหมวดหมู่ของข่าวเป็น 3 ส่วน (ค่าเฉลี่ย 4.08) และความเหมาะสมในการใช้สีของตัวอักษรและรูปภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.06) ตามลำดับ โดยภาพรวมทั้ง 10 รายการ ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพฤษภาคมบนสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เป็นการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา คณะผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและส่งข้อความการแจ้งเตือนจากกูเกิลคลาวด์เมจเสกสู่อุปกรณ์สมาร์ตโฟนบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ โดยทำการพัฒนาระบบตามทฤษฎีขั้นตอนการพัฒนาระบบ ผู้ใช้งานระบบสามารถอ่านข่าวสารคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ค้นหาเบอร์โทรศัพท์และโทรออกภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ค้นหาสถานที่ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร รับการแจ้งเตือนจากกูเกิลคลาวด์เมจเสกได้ จึงมีความสอดคล้องกับงานของ Zeng, Lee (2014, p. 149) กล่าวถึงการใช้การแจ้งเตือนผู้ใช้กรณีเกิดเหตุร้ายขึ้นร้องขอความช่วยเหลือ เช่น เมื่อเกิดเหตุการณ์ร้ายระบบแจ้งเตือนเป็นจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือส่งเป็นข้อความสั้นมาที่โทรศัพท์ และสอดคล้องกับงานของ แอนนา พายัพัต (2559, หน้า 58) ที่กล่าวว่า ในการพัฒนาระบบงานควรให้รองรับการแจ้งเตือนทางโทรศัพท์มือถือในส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการพัฒนา ใช้โปรแกรม อีคลิปส์ เช่นเดียวกับศุภชัย สมพานิช (2557, หน้า 3) ที่ได้กล่าวว่า โปรแกรม อีคลิปส์ เป็นเครื่องมือสำหรับนักพัฒนาโดยรองรับภาษาจาวามีการรองรับปลั๊กอินที่หลากหลายสามารถใช้ในการพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ได้ และปลั๊กอินเสริมโปรแกรมเอดีทีช่วยในการพัฒนา

2. การทดลองใช้แอปพลิเคชันกับนักศึกษา บุคลากร อาจารย์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะผู้วิจัยได้นำแอปพลิเคชันเผยแพร่ในกูเกิลเพลย์ ชื่อ Science PNRU ให้ผู้ใช้งานดาวน์โหลดมาติดตั้งบนอุปกรณ์สมาร์ตโฟนเพื่อทดลองใช้งาน และใช้กูเกิลแอนด์ลิติกส์ มาช่วยในการวิเคราะห์ผลการใช้งาน สอดคล้องกับของ Chan (2011, p.7) ที่กล่าวว่ากูเกิลแอนด์ลิติกส์ เป็นเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติของเว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชัน ช่วยเก็บข้อมูลการใช้งาน และออกเป็นรายงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะผู้วิจัยจึงสามารถทราบข้อมูลการใช้งานของผู้ใช้แอปพลิเคชันเพื่อปรับปรุงแอปพลิเคชันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อรูปแบบการนำเสนอข้อมูลของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ในการรับข้อมูลแจ้งเตือนของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 51 คน ทั้ง 10 รายการ เช่น ความง่ายต่อการใช้งานของระบบ ความเหมาะสมในการใช้ข้อความสัญลักษณ์หรือรูปภาพ เพื่ออธิบายสื่อความหมาย ความเหมาะสมในการปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับผู้ใช้ เป็นต้น

ดังนั้นแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุชบนสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ จึงมีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา บุคลากร อาจารย์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นอย่างยิ่งในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือใช้ในการแจ้งข่าวสารแจ้งเตือนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรนำความรู้จากงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการอื่น ๆ ให้ครอบคลุมผู้ใช้อุปกรณ์ได้ทุกระบบปฏิบัติการ เช่น ระบบปฏิบัติการไอโอเอส (iOS) เป็นต้น
2. ควรให้แอปพลิเคชันรองรับภาษาการทำงานได้หลายภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บรรณานุกรม

- ภัคพล โพธิ์เหลือง. (2556). โปรแกรมส่งข้อความแจ้งเตือนไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์. ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2558, จาก http://www.sit.kmutt.ac.th/tqf/is_report/pdf56/55441344.pdf.
- ทินกร ก้อนสิงห์. (2553). ระบบส่งข้อความผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่แจ้งการเข้าชั้นเรียนและผลการเรียนของนักศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 4 (1), หน้า 15-23.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ศุภชัย สมพานิช. (2557). **Professional Android Programming**. กรุงเทพมหานคร : IDC PREMIER.
- สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ. (2556). แผนภาพวงจรการพัฒนาระบบ. ค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2558, จาก <http://www.swpark.or.th/sdlcproject/index.php/14sample-data-articles/87-2013-08-09-08-39-48>.
- แอนนา พายุพัด. (2559).การวิเคราะห์และออกแบบระบบเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับธุรกิจ OTOP 3-5 ดาว. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 10 (1), หน้า 45-58.
- Chan Megan (2011), **Google analytics**. Retrieved August 22, 2015, from <http://www.sjsu.edu/cs100w/docs/yogashalabook.pdf>.
- Ma Li, Gu Lei, and Wang Jin. (2014), **Research and Development of Mobile Application for Android Platform**. Retrieved August 21, 2015, from http://www.sersc.org/journals/IJMUE/vol9_no4_2014/20.pdf.
- Priestley Mark. (2004). **PRACTICAL OBJECT-ORIENTED DESIGN WITH UML (IE)**. 2nd ed. New York: The McGraw-Hill Companies.
- Xu Ming, Yin XinChun and Rong Jing. (2013). **Researchment and Realization Based on Android Database Application Technology**. Retrieved August 23, 2015, from http://www.atlantis-press.com/php/download_paper.php?id=5852.
- Zeng Sih-Ting, Lee Ching-Min (2014). **Personal emergency notification application design for mobile devices**. Retrieved September 15, 2015 from <http://ieeexplore.ieee.org/xpl/login.jsp?tp=&arnumber=6839378&url=http%3A%2F%2Fieeexplore.ieee.org%2Fiel7%2F6826037%2F6839318%2F06839378.pdf%3Farnumber%3D6839378>.

การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู

วันที่รับบทความ	25/04/2560
วันแก้ไขบทความ	10/05/2560
วันตอบรับบทความ	23/05/2560

นภััส ศรีเจริญประมง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้นมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสร้างโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นที่ 2 การทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และขั้นที่ 3 การปรับปรุงโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวัดทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู และแบบสอบถามความคิดเห็นในการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า (t-test) ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการคิดของกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะการคิดสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หลังเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาวิชาชีพครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : โปรแกรมการเรียนรู้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะการคิด นักศึกษาวิชาชีพครู

¹ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
e-mail: patchyoo55@live.com

Development of Sufficiency Economy Instructional Program to Promote Thinking Skills of Professional Teacher Students

Received	25/04/2560
Revised	10/05/2560
Accepted	23/05/2560

Napat Sricharoenpramong¹

Abstract

The purpose of the study was to develop sufficiency economy instructional program to promote thinking skills of professional teacher students. The program consisted of three stages: 1) the program development, 2) the program testing, and 3) the program maintenance. The samples were thirty professional teacher students. The instruments used in this study were the thinking skills test of professional teacher students and a questionnaire to examine the students' opinion towards the program. The statistics used to analyze the data were arithmetic mean, standard deviation and t-test. The research findings revealed that the scores on thinking skills of the professional teacher students of the experimental group were significantly higher than those of the control group at 0.01 level. And after participating in the program, the opinion towards the program of the teacher profession students was at a high level.

Keywords : instructional program, sufficiency economy instructional, thinking skills, professional teacher students

¹ Lecturer, Faculty of Education, Early Childhood Education program, Rambhai Barni Rajabhat University
e-mail: patchyoo55@live.com

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ส่งผลทำให้สภาพสังคมไทยในยุคนี้เป็นยุคที่ประชาชนตกอยู่ในภาวะวิกฤตต้องเผชิญกับปัญหาการว่างงาน ความยากจน ครอบครัแตกแยก และไร้ซึ่งความร่วมมือร่วมใจ สังคมตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม มีการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เน้นเทคโนโลยีและความต้องการกำลังแรงงานที่มีความรู้ ความสามารถมาใช้ในการพัฒนาประเทศ มีการรับเอาวิธีการดำเนินชีวิตจากต่างประเทศมาโดยไม่ปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทย การพัฒนาการศึกษาที่จะช่วยให้ประชาชนรู้เท่าทันกลับขาดเอกภาพเชิงนโยบาย ทำให้คุณภาพการศึกษาของประเทศยิ่งลดต่ำลง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.), 2545, หน้า 1-2)

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ซึ่งมีตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ต่อมาภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงกระบวนการทางความคิดในการดำรงชีวิต และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงของโลก

ในทางการศึกษา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนับเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงเนื่องจากเป็นหลักคิดหลักปฏิบัติที่สามารถช่วยให้เด็ก เยาวชน และพลเมืองของประเทศ พัฒนาคุณสมบัติอันพึงประสงค์ที่เป็นเป้าหมายของการศึกษาได้ การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องทำ ซึ่งปัญหาที่พบในการจัดการศึกษาในรูปแบบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นลักษณะที่ตัวผู้สอนขาดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และไม่มีการสอนกระบวนการคิดให้กับผู้เรียน แต่จะไปวัดผลการเรียนรู้จากความรู้ที่ผู้เรียนได้รับ (มูลนิธิสยามกัมมาจล, 2554 อ้างถึงใน ทิศนา ขแมมณี, 2558, หน้า 21) การที่จะพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรเริ่มต้นจากการพัฒนาที่บุคคลที่จะไปเป็นครูผู้สอนให้กับเด็กและเยาวชน คือ นักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งต่อไปจะเป็นบุคคลที่ให้ความรู้ ความคิด และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อเยาวชนของชาติ ซึ่งการจัดการศึกษาให้กับบุคคลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ การจัดการศึกษาจะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยผู้เรียนในการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะการคิดถือได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาการของมนุษย์ด้วยเหตุที่มนุษย์เราต่างจากสัตว์ เพราะเรามีกระบวนการคิดตั้งแต่กำเนิด และสามารถพัฒนาทักษะทางความคิดได้อย่างไร้ขอบเขต ทักษะการคิดจึงถือเป็นหัวใจของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน (ศศิภา จงรักโชคชัย, 2557 หน้า 1)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดพันธกิจเกี่ยวกับพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละ

ช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังกล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงมีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม มีความเพียร มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาคน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม, 2554, หน้า 8) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในเรื่องของการเรียนรู้เพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงมีผลต่อการดำรงชีวิต และช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวได้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไป

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบ “ฉลาดรู้” เปรียบเสมือนการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียนในการไปเผชิญปัญหาชีวิตสังคม วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงเป็นฐานคิดที่สำคัญยิ่งในการนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนหรือการดำรงชีวิตในโลกยุคปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), 2550, หน้า 12-13) ดังนั้นการศึกษาที่เน้นทักษะและกระบวนการทางการคิด หรือมีฐานทางความคิดที่ดีจะเป็นแนวทางการเชื่อมโยงในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีตามไปด้วย

มนตรี วงษ์สะพาน (2556 หน้า, 125-139) ได้กล่าวว่า วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพหนึ่งที่จะต้องมีการพัฒนาทักษะการคิด เพื่อที่จะได้เกิดทักษะกระบวนการทางความคิดที่เป็นประโยชน์ การคิดเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดด้านอื่น ๆ ที่สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องต้นของสิ่งที่เกิด เข้าใจความเป็นมาของเหตุการณ์ เพื่อนำมาตัดสินใจแก้ปัญหาหรือตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ด้วยความสำคัญดังกล่าวจึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการคิดให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญก็คือ นักศึกษาวิชาชีพครู ที่จะต้องไปประกอบอาชีพเป็นครูในอนาคต ดังนั้นนักศึกษาวิชาชีพครูจึงควรทำความเข้าใจและนำกระบวนการคิดมาบูรณาการเข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนในยุคปัจจุบันได้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อการพัฒนาคุณสมบัติอันพึงประสงค์ที่เป็นเป้าหมายของการศึกษาไทย

จากปัจจัยของการเรียนรู้ รวมทั้งสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งทางความรู้ ได้พัฒนาก้าวไกลอย่างมาก และเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกดังได้กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้ว่ากระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลต่อการศึกษาไทย ทั้งในด้านที่เป็นประโยชน์ หรือเป็นโอกาส ในขณะเดียวกันก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อการศึกษาไทย ซึ่งการศึกษามีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอน และใช้โอกาสจากโลกาภิวัตน์ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาไทยมากที่สุด (ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์, 2546, หน้า 8) จึงทำให้ “ครู” ต้องมีการปรับตัวในเรื่องของการถ่ายทอดความรู้เพื่อให้ได้ “ผลผลิต” ที่มีคุณภาพ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สศช., 2545, หน้า 9) ได้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งการพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครูอย่างส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปในทิศทางที่มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และเป็นวิธีการรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยให้ นักศึกษาวิชาชีพครูได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาสอดแทรกในการพัฒนาตนเอง

โครงการวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องการพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครูในระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นนักศึกษาในสาขาวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในระดับปฐมวัย และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 นี้เป็นผู้ที่อยู่ในระดับที่ได้รับประสบการณ์ทางสังคมจากสถานศึกษามาในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาในระดับปฐมวัยเป็นวัยที่เราควรจะต้องให้ความสำคัญ และมีการปลูกฝังทักษะการคิดให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อที่จะเติบโตไปเป็นอนาคตของชาติที่มีประสิทธิภาพโดยผ่านแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการที่จะทำให้เด็กหรือผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางทักษะการคิดนั้น ผู้สอนควรจะต้องได้รับการปลูกฝังทางทักษะการคิดด้วยเช่นกัน จากที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการที่จะให้นักศึกษาวิชาชีพครูได้เห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ให้มีความเป็นรูปธรรมและมีรายละเอียดเพียงพอต่อการส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครูสามารถพัฒนาตนเองได้ และเพิ่มพูนความรู้ ทักษะกระบวนการในการคิด สามารถวิเคราะห์ให้เห็นสภาพการณ์ เงื่อนไข การกระทำ ผลลัพธ์ ของกระบวนการนั้น ๆ เป็นการได้ประโยชน์และเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับการพัฒนา นักศึกษาวิชาชีพครูได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2559 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู และแบบสอบถามความคิดเห็นในการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ดำเนินการทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Pre-test) โดยใช้แบบวัดทักษะการคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2 ดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 หลังจากการทดลองการใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเสร็จสิ้น ดำเนินการทดสอบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง โดยใช้แบบวัดทักษะการคิดชุดเดียวกับก่อนการทดลอง

3.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นในการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้นักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลองประเมินผลโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการ

4.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทักษะการคิดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองจากแบบวัดทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครูระหว่างนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test)

4.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบวัดทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

4.3 ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

4.3.1 คำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนในแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า ตอนที่ 1 จากนั้น นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาแปลความหมาย โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 50-98)

4.50 - 5.00 หมายความว่า มากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายความว่า มาก

2.50 - 3.49 หมายความว่า ปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายความว่า น้อย

1.00 - 1.49 หมายความว่า น้อยที่สุด

4.3.2 วิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนทักษะการคิดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนวัดทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู

	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ		หลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ		t
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
กลุ่มทดลอง	4.57	1.28	5.93	0.98	2.98*
กลุ่มควบคุม	4.60	1.54	5.20	0.92	

* $p < .01$ ($t_{158} = 2.663$)

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของคะแนนทักษะการคิดกลุ่มทดลอง มีคะแนนทักษะการคิดสูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลองสูงกว่านักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มควบคุม และนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลอง มีคะแนนทักษะการคิดหลังการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าก่อนการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด

รายละเอียดการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{x}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ด้านความเหมาะสมในด้านระยะเวลา	3.83	0.59	มาก
1.1 ระยะเวลาในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง	3.87	0.68	มาก
1.2 ช่วงของเวลาที่ได้ทำกิจกรรม	3.97	0.56	มาก
1.3 ระยะเวลาที่ได้ทำกิจกรรมตลอดโปรแกรมฯ เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์	3.67	0.55	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมของโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.91	0.52	มาก
2.1 ความชัดเจนของกิจกรรมที่ได้ทำในแต่ละสัปดาห์	3.87	0.57	มาก
2.2 ขั้นตอนที่ได้ดำเนินการกิจกรรม	4.03	0.49	มาก
2.3 กิจกรรมในแต่ละครั้งมีส่วนทำหาคำถามเกี่ยวกับทักษะการคิดของนักศึกษา	3.90	0.48	มาก
2.4 หัวข้อ/กิจกรรมในแต่ละครั้งที่ได้ทำในแต่ละด้านมีความยาก-ง่าย	3.67	0.55	มาก
2.5 เนื้อหาในการทำกิจกรรมมีความน่าสนใจ เป็นเรื่องใกล้ตัว/สิ่งที่อยู่รอบตัว	4.07	0.52	มาก
ของนักศึกษา			

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด (ต่อ)

รายละเอียดการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{x}$	S.D.	แปลความหมาย
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.08	0.56	มาก
3.1 การนำความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.10	0.55	มาก
3.2 โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงช่วยส่งเสริมความสามารถทางทักษะการคิดของนักศึกษา	4.03	0.56	มาก
3.3 หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษามีทักษะการคิดเพิ่มขึ้น	3.97	0.56	มาก
3.4 หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาได้นำวิธี/ขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหาไปใช้	3.87	0.63	มาก
3.5 การเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาได้มีความสัมพันธ์กับเพื่อนที่ทำกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น	4.43	0.50	มาก

n=30

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาวิชาชีพครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความเหมาะสมในด้านระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมของโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก และด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลองสูงกว่านักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มควบคุม และนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลอง มีคะแนนทักษะการคิดหลังการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าก่อนการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 ประเด็นคำถามเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการที่จะส่งเสริมกระบวนการคิดหรือทักษะการคิดให้เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษาวิชาชีพครู คำถามที่นำมาใช้ หัวข้อของประเด็นปัญหาหรือสิ่งที่นำมาอภิปรายในแต่ละครั้งนั้น ควรจะมีการใช้คำถามที่ก่อให้เกิดทักษะการคิดทั้งการคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา และการคิดในมิติอื่น ๆ รวมด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าความท้าทายของประเด็นที่นำมาใช้ในการตั้งคำถามนั้น

มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากต่อการเกิดทักษะการคิดขึ้น ดังที่ ทิศนา แคมมณี และคณะ (2551, หน้า 3-4) ได้กล่าวว่า การใช้คำถามที่นอกเหนือไปจากระดับความเข้าใจทำให้ได้คำตอบที่แตกต่างกันไป และก่อให้เกิดความหลากหลายของการคิด และยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นด้วย

1.2 การจัดกิจกรรมในรูปแบบของกิจกรรมกลุ่มโดยการร่วมกันคิด และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้นั้น ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทั้งทางด้านความคิดของคนในกลุ่ม และต่างกลุ่ม ทางด้านทัศนคติที่มองคนละมุม ทางด้านอารมณ์จากการอภิปรายแลกเปลี่ยนกันทางความคิดในประเด็นต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบทสังคมไทยที่เกิดปัญหาขึ้น ซึ่งในการแลกเปลี่ยนอภิปรายความคิดเห็นนั้นมีการนำเสนอประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจะต้องนำแนวทางการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในการแก้ปัญหา จะเห็นได้ว่ารูปแบบของการสอนการคิดที่ผู้วิจัยนำมาจัดกิจกรรมนั้น คำนึงถึงบริบทของสังคมไทยในปัจจุบันที่เกิดปัญหาขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งสอดคล้องกับบรรลดา หนูรุ่น (2559, หน้า 68) ที่ได้กล่าวถึง ลักษณะของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดว่า ควรเป็นกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน และผู้เรียนได้เรียนโดยผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยเน้นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งในการทำกิจกรรมในรูปแบบกลุ่มผู้วิจัยเห็นว่าจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนกันทางความคิดมากยิ่งขึ้น ได้ใช้กระบวนการต่าง ๆ ทางความคิด ทั้งการคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากประเด็น/สถานการณ์ที่เป็นหัวข้อในการอภิปรายร่วมกัน เกิดขึ้นจากสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดทักษะการคิดแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ Sternberg & Davidson (2003, p.3) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบการสอนคิดให้กับผู้เรียนขั้นตอนที่สำคัญ คือ การนำเสนอปัญหา และแบ่งกลุ่มให้นักเรียนแก้ปัญหาเป็นกลุ่มให้ผู้เรียนระบุงวลวิธีในการคิดคำตอบ และประยุกต์ใช้กลวิธีที่ระบุในการแก้ปัญหานั้น

1.3 การจัดกิจกรรมโดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครูเกิดทักษะการคิดนั้น ทำให้นักศึกษาวิชาชีพครูได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปปรับใช้ในการคิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ผู้วิจัยได้นำมา และนักศึกษาวิชาชีพครูมีการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาต่อยอดในรายวิชาอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตจากการสอนในรายวิชาอื่นที่นักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลองได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นเหตุผลในการตอบคำถาม ซึ่งสอดคล้องกับที่สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2550, หน้า 55-56) กล่าวว่า การจัดการศึกษาพอเพียง มีแนวการจัดการศึกษาโดยการส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบพึ่งตนเองได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพของสังคม ยุคสมัย และศีลธรรมที่ดำรง และทิศนา แคมมณี (2543, หน้า 28-32) ที่ได้กล่าวถึง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ในการศึกษาควรมีความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันและปัญหาในการดำรงชีวิต โดยควรมีการนำการบูรณาการความรู้ ทักษะและเจตคติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตมาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจและมีการพัฒนาในเรื่องนั้น ๆ เนื่องจากในปัจจุบันการศึกษามีลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากขึ้น และเป็นฐานที่แน่นหนาในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ในขั้นสูง ๆ ต่อไป

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยให้นักศึกษาวิชาชีพครูที่เข้าร่วมทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดนั้น แสดงให้เห็นว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาวิชาชีพครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า จากรายการทั้งหมดข้างต้น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีเนื้อหาที่แปลกใหม่สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยใช้สถานการณ์ที่เป็นปัญหาในยุคสมัยปัจจุบันเข้ามาสอดแทรกในตัวกิจกรรม อีกทั้งแนวการจัดกิจกรรมมีการดำเนินกิจกรรมโดยใช้ลักษณะของกลุ่มร่วมกันในการแสดงออกโดยใช้ความคิดของแต่ละบุคคล แต่ละกลุ่มออกมา โดยไม่ได้เป็นการปิดกั้นทางคำตอบใด ๆ รูปแบบการทำกิจกรรมเป็นรูปแบบที่นักศึกษาวิชาชีพครูไม่ค่อยได้ใช้วิธีการนี้ในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับพัชรีย์ ปิยะพันธ์ (2558, หน้า 48) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นักศึกษามีส่วนช่วยในการเรียนการสอนทั้งจากการให้ความร่วมมือ การค้นคว้าหาข้อมูลความรู้ เห็นคุณค่าในเรื่องนั้น และอยากจะนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพครู ซึ่งกิจกรรมที่ได้ดำเนินการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ในการแสดงความคิดเห็นก็จะมีข้อกำหนดแค่เพียงว่าจะต้องอยู่ในขอบข่ายของเรื่องที่น่ามาใช้แต่ละสถานการณ์และจะต้องมีการเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2551, หน้า 3-4) กล่าวว่า รูปแบบการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ มีแบบแผนตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ เข้ามาช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ เช่นเดียวกับ Boyle (1981, p.5) ที่ได้กล่าวถึงโปรแกรมในการสอนว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากการทำกิจกรรมร่วมกัน การวางแผนโปรแกรมจะประกอบด้วย การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน การวางแผนการสอน การประเมิน และการรายงานผลที่ได้จากสิ่งที่ได้ทำ และในเรื่องของการพัฒนาทักษะการคิดของ Torrance (1962 อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2556, หน้า 254) ได้กล่าวถึงการใช้ประโยชน์จากกลุ่ม ซึ่งช่วยทำให้เกิดความคิดที่หลากหลาย โดยการคิดแก้ปัญหาของ Torrance เน้นการใช้เทคนิคระดมสมองเกือบทุกขั้นตอน ซึ่งมุ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้ตระหนักรู้ในปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเรียนรู้ที่จะคิดแก้ปัญหาาร่วมกัน ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน
2. ควรมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นพื้นฐานให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

บรรณานุกรม

- ทิศนา ขัมมณี. (2543). ทฤษฎีใหม่กับการศึกษาพอเพียง. *วารสารทางวิชาการ*. 3 (1), หน้า 28-32.
- _____. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2556). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2558). *ถอดรหัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การสอนกระบวนการคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์. (2546). *ยุทธศาสตร์สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พัชรีย์ ปิยภัณฑ. (2558). กระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลและตั้งโจทย์วิจัยของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. 9 (1), หน้า 48.
- มนตรี วงษ์สะพาน. (2556). การยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 13 (2), หน้า 125-139.
- วรลดา หนูรุ่ง. (2559). การวิจัยและพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหงสประภาสประสิทธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. 10 (1), หน้า 68.
- ศศิภา จงรักโชคชัย. (2557). *การขาดทักษะการคิดวิเคราะห์*. ค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2557, จาก <http://www.taamkru.com.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี.
- _____. (2544). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร : พรึกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับสรุป*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : พรึกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). (2550). *การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2550). **การศึกษาพอเพียง (ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง)**. กรุงเทพมหานคร : ซี. ซี. นอลิตจ์ลิงคส์.

Boyle, P. G.(1981). **Planning better program**. New York: McGraw-Hill.

Sternberg, R. J. & Davidson, J. E. (2003). **The Psychology of Problem Solving**. United Kingdom: The Press Syndicate of The University of Cambridge.

การหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้น
ความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรม
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วันที่รับบทความ	01/11/2560
วันแก้ไขบทความ	15/12/2560
วันที่ตอบรับบทความ	17/05/2562

นพรัตน์ ปัญญาดีลภพวงศ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีตามเกณฑ์ 80/80 และหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากแบบฝึกทักษะฯ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบทดสอบสำหรับหาประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรม จำนวน 70 ข้อ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ศูนย์ธนบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียน (0150103 และ 0011104) ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 156 คน ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมคือ 82.16/81.25 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 แสดงว่าแบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงและผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ หนังสือพิมพ์ พจนานุกรม ประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

¹ อาจารย์ สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail : nopparat.p@dru.ac.th

The Efficiency Validation of English Reading Comprehension Material Based on English Newspaper and Dictionary through Action Learning for Undergraduates at Dhonburi Rajabhat University and the Assessment of Their Learning Achievement

Received	01/11/2560
Revised	15/12/2560
Accepted	17/05/2562

Nopparat Panyadilokpong²

Abstract

The purposes of this research were to validate the efficiency of the developed English reading comprehension material based on English newspapers and dictionaries through action learning for undergraduates at Dhonburi Rajabhat University based on 80/80 efficiency criteria and to assess the undergraduates learning achievement from using the developed material. The instrument employed in this research was an English reading comprehension post-test with 70 questions. The research sample of this study consisted of 156 undergraduate students studying in regular program at Dhonburi Rajabhat University and enrolled for the subject of English for Study Skills (0150103 and 0011104) in the 2nd semester 2016. The findings indicated that the efficiency of the developed material was at 82.16/81.25 which met the 80/80 criteria and implied that the developed material had a high efficiency. The overall post-test score was higher than that of pretest at the statistical significant level of 0.05.

Keywords: material, newspaper, dictionary, efficiency, learning achievement

¹ Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Business English, Dhonburi Rajabhat University
e-mail : nopparat.p@dru.ac.th

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีผู้นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุดภาษาหนึ่งในโลก และกลายเป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษ จนเกิดทักษะและความสามารถในการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ, 2557) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ โดยเน้นการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) โดยปรับการเรียนการสอนจากการเน้นไวยากรณ์มาเป็นเน้นการสื่อสารที่เริ่มจากการฟัง ตามด้วยการพูด การอ่าน และการเขียนตามลำดับส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานหลัก ด้วยหลักสูตรแบบเรียนสื่อสารการเรียนการสอน แต่ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ตามความพร้อมของแต่ละสถานศึกษาและแสดงถึงความถนัดและความสนใจของผู้เรียนส่งเสริมการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ได้แก่ English Program (EP) Mini English Program (MEP) International Program (IP) และ English Bilingual Education (EBE) จัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความสามารถด้านภาษาอังกฤษ และส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการผลิต การสรรหา e-content, Learning applications รวมถึงแบบฝึกและแบบทดสอบที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพสำหรับการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้ช่องทางการเรียนรู้ผ่านโลกดิจิทัล ยกตัวอย่างเช่น การเรียนรู้การฟัง การออกเสียงที่ถูกต้องตาม Phonics จากสื่อดิจิทัล

พจนานุกรมมีประโยชน์ช่วยให้ทราบความหมายการสะกด การอ่านออกเสียง คำที่มีความสัมพันธ์และคำตรงข้ามในการอ่าน ความรู้เรื่องคำศัพท์ในทุก ๆ ด้านมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้เรียนส่วนใหญ่เมื่อเจอคำศัพท์ที่ตนไม่มีความหมาย ความตั้งใจในการอ่านก็จะลดลงทันที (Laufer, 1997) ดังนั้น พจนานุกรมเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้เรียนภาษา Wang (2007) กล่าวว่า “สำหรับผู้เรียนภาษา พจนานุกรมเปรียบเสมือนแผนที่ในมือของนักท่องเที่ยว ที่หากไม่รู้วิธีการใช้ก็อาจทำให้หลงทางได้” Walcultt (1989, p. 320) กล่าวว่า การใช้พจนานุกรมเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งในชั้นเรียน เพราะพจนานุกรมมีข้อมูลเกี่ยวกับการสะกดคำ การออกเสียง และคำจำกัดความของคำศัพท์ และเป็นแหล่งอ้างอิงที่ผู้เรียนสามารถใช้ได้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ Gunning (1992, p. 155) ที่กล่าวว่า การฝึกใช้พจนานุกรมทำให้ผู้อ่านหาคำศัพท์ได้เร็วขึ้น เลือกความหมายได้เหมาะสมกับเนื้อหาและสามารถออกเสียงได้ถูกต้อง Spache (1997, pp. 425-426) กล่าวว่า การใช้พจนานุกรมเป็นการฝึกนิสัยวิเคราะห์คำศัพท์ให้เป็นระบบ หมายความว่า เมื่อผู้ใช้เปิดพจนานุกรม จะได้ทราบถึงระบบโครงสร้างเสียง การออกเสียง และฝึกการหาคำศัพท์ให้เหมาะสมกับเนื้อหา ซึ่งเป็นพื้นฐานของการใช้พจนานุกรม Soekemi (1998, pp. 209-210) กล่าวถึงทักษะการใช้พจนานุกรมว่าสามารถใช้ในการสอนอ่านได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนอยู่ในห้องเรียน ผู้เรียนจะมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ แต่เมื่อออก

จากห้องเรียน ผู้เรียนต้องศึกษาข้อมูลด้วยตนเอง จึงต้องใช้พจนานุกรมช่วยในการอ่าน เช่น เมื่ออ่านข้อความหรือหนังสือครบแล้วพบปัญหาไม่ทราบความหมาย สามารถเปิดพจนานุกรมเพื่อหาความหมาย หรือไม่มั่นใจว่าคำศัพท์ที่มีปัญหาเป็นคำประเภทใด ก็สามารถหาคำตอบประกอบคำศัพท์จากพจนานุกรมได้

วิชา 0011104 ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ เป็นวิชาการศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร คำอธิบายรายวิชาระบุว่า “รายวิชานี้มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญและรายละเอียด การอ่านเพื่อหาข้อมูลเฉพาะ การอ่านเพื่อสรุปเรื่องและประเมินค่า จากหนังสือพิมพ์ รวมทั้งพัฒนาทักษะการใช้พจนานุกรม” (คู่มือนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2556, หน้า 1037) ซึ่งจะเห็นได้ว่ารายวิชาดังกล่าวมุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษจากหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลในชีวิตประจำวัน และฝึกฝนทักษะการใช้พจนานุกรมซึ่งเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ นอกห้องเรียน แต่อย่างไรก็ตามจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนในรายวิชานี้พบว่า ระดับทักษะการอ่านของนักศึกษา ก็ยังคงอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยผู้วิจัยเห็นว่าตำราที่ใช้ในการเรียนการสอนและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การอ่านนั้นไม่เพียงพอและไม่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของรายวิชาทุกข้อ และเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะการอ่านมากขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้แบบปฏิบัติ (Action Learning) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความหมายในการสื่อสารมากกว่า รูปแบบของภาษา จนบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และปรากฏเป็นชิ้นงาน (Willis, 1996, pp. 38-64) ควรนำมาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงเป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะกลุ่มปฏิบัติการที่เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากการเผชิญสถานการณ์จริงและการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเองและฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติในส่วนของการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาต่างชาติ Willis (1996, pp. 38-64) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเน้นการปฏิบัติเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์จริงโดยผ่านทางการทำงานซึ่งเน้นความหมาย (Meaning) ในการสื่อสารมากกว่ารูปแบบของภาษา (Form) จนบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้และปรากฏเป็นชิ้นงานโดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

จากที่มาและสภาพปัญหาดังที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และพจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและลดปัญหาและอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนาทักษะการอ่านของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการอ่านที่สูงขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้าในการศึกษาระดับที่สูงขึ้นไป ผู้วิจัยจึงเห็นควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ที่ลงทะเบียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ (0150103 และ 0011104) ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,100 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ศูนย์ธนบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ (0150103 และ 0011104) ประจำปีการศึกษา 2559 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบไปด้วย นักศึกษาประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ธุรกิจนาเที่ยว ธุรกิจการโรงแรม คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และการจัดการ จำนวน 156 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบสำหรับหาประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติจำนวน 70 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 รวบรวมข้อมูลและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำมาสรุปองค์ประกอบและประเภทเนื้อหา โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกบทอ่านจากหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษและพจนานุกรมโดยพิจารณาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ 1) ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ 2) ความเหมาะสมของเนื้อหา ความน่าสนใจ ความยาวที่พอเหมาะ และความเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของผู้เรียน 3) ความยากง่ายของภาษามีสำนวนภาษาที่ถูกต้องตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจซึ่งแต่ละบทเรียนประกอบไปด้วย

3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการอ่าน (Pre-reading) ขั้นตอนระหว่างการอ่าน (While-reading) และ ขั้นตอนหลังการอ่าน (Post-reading) (Williams, 1994, pp. 37-40; Davies & Pearse, 2000, p. 9; วิสาร จิตวัตร, 2554, หน้า 52-57)

3.2 นำแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน ทำการประเมิน

3.3 นำแบบฝึกทักษะการอ่านฯ ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขแล้วมาปรับปรุงข้อบกพร่องแล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 โดยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบความสามารถทางการอ่านก่อนเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านฯ (Pre-test) จากนั้นให้นักศึกษาเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านฯ และทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน โดยใช้เวลาช่วงบ่ายในคาบกิจกรรมทุกวันพุธ ซึ่งมหาวิทยาลัยจัดไว้ให้ 4 คาบต่อสัปดาห์ โดยทำแบบฝึกทักษะสัปดาห์ละ 1 บทเรียนจนครบ 6 หน่วยการเรียนรู้ จากนั้นจึงทำการทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านหลังเรียนจากแบบฝึกทักษะการอ่านฯ (Post-test) และนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนและแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านหลังเรียนมาคำนวณหาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะตามเกณฑ์ 80/80 และทำการแก้ไขปรับปรุงแบบฝึกทักษะให้เหมาะสม

3.4 นำแบบฝึกทักษะที่ผ่านการทดลองและได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปดำเนินการทดลองภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ศูนย์ธนบุรี ที่ลงเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ (0150103 และ 0011104) ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ประกอบไปด้วยนักศึกษาประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจการโรงแรม คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และการจัดการโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ขั้นทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านที่สร้างขึ้น โดยให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 คน ทำแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่าน 70 ข้อ ใช้เวลาสอบ 120 นาที

3.4.2 ขั้นการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านฯ โดยให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 คน เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านฯ ที่สร้างขึ้นจำนวน 6 บท เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวม 24 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยกิจกรรมที่ออกแบบเป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎีการสอนการอ่านแบบเน้นการปฏิบัติ มีทั้งแบบกิจกรรมแบบเดี่ยว คู่หรือกลุ่มตามความเหมาะสม ผู้สอนทำหน้าที่ดูแลให้กิจกรรมดำเนินต่อไปตามลำดับ และคอยช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหา หลังจากจบบทเรียนแต่ละบท ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบท และหลังจากนั้นอาจารย์ผู้สอนทำการตรวจและเฉลยคำตอบให้กับผู้เรียนได้ทราบ

3.4.3 ขั้นทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 วิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ได้แก่ สูตรหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) เกณฑ์การหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์โดยค่า IOC มากกว่า 0.5 หมายความว่าข้อคำถามนั้นตรงตามเนื้อหาแต่ถ้าค่า IOC น้อยกว่า 0.5 หมายความว่าข้อคำถามนั้นไม่ตรงตามเนื้อหา ควรตัดทิ้งหรือปรับปรุงใหม่ให้สอดคล้อง

4.1.2 วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบ โดยหาจำนวนร้อยละหรือค่าสัดส่วนของผู้เรียนที่ตอบถูกในข้อนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับผู้เรียนทั้งหมดใช้กับเครื่องมือที่วัดเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบการแปลความหมายของค่าความยากง่าย แบ่งได้เป็น 5 ช่วง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 50-98) ดังนี้

ค่า P = 0 - .19 เป็นข้อสอบที่ยากมาก

ค่า P = .20 - .39 เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยาก

ค่า P = .40 - .60 เป็นข้อสอบที่ยากพอเหมาะ

ค่า P = .61 - .80 เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างง่าย

ค่า P = .81 - 100 เป็นข้อสอบที่ง่ายมาก

4.1.3 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบ การหาผลต่างระหว่างสัดส่วนของผู้ตอบถูกในกลุ่มเก่ง กับสัดส่วนของผู้ตอบถูกในกลุ่มอ่อน ประสิทธิภาพของข้อคำถามในการแบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มคนเก่งและอ่อน กลุ่มผู้ผ่านเกณฑ์กับกลุ่มผู้ไม่ผ่านเกณฑ์ ในกรณีที่แบบทดสอบ หรือจำแนกผู้ที่มีคุณลักษณะสูงจากผู้ที่มีคุณลักษณะต่ำในกรณีที่แบบทดสอบถาม

การแปลความหมายของค่า R แบ่งได้เป็น 5 ช่วง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 50-98) ดังนี้

R มีค่าระหว่าง 0.40 ถึง 1.00 จำแนกดีมาก

R มีค่าระหว่าง 0.30 ถึง 0.39 จำแนกดี

R มีค่าระหว่าง 0.20 ถึง 0.29 จำแนกพอใช้

R มีค่าระหว่าง -0.19 ถึง +.19 จำแนกได้ไม่ดี

R มีค่าระหว่าง 0.40 ถึง -1.00 จำแนกกลับ

4.1.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตร KR-20 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 117)

4.2 วิเคราะห์หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง โดยการนำผลต่างระหว่างการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบกับตารางนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยการคำนวณจากสูตรการทดสอบความแตกต่างของข้อมูลทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (t – test Dependent)

4.3 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพระหว่างการเรียน โดยพิจารณาจากอัตราส่วนของประสิทธิภาพของกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมายต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ โดยพิจารณาจากผลการสอบ โดยใช้สถิติ (E1/E2)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 156 คน หลังเรียนจบแต่ละบทผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้เพื่อนำคะแนนที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการหาประสิทธิภาพของบทเรียน มีผลคะแนนเฉลี่ยแต่ละหน่วยการเรียนรู้และคะแนนหลังเรียน ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ผลลัพธ์	ร้อยละ
คะแนนระหว่างเรียน (E1)	82.16
คะแนนหลังเรียน (E2)	81.25

จากตารางที่ 1.1 ค่าประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการเรียน (E1) มีค่า 82.16 และค่าประสิทธิภาพหลังกระบวนการเรียน (E2) มีค่าเท่ากับ 81.25 พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนคือ $82.16/81.25$ ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ผลการหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีจากการให้กลุ่มตัวอย่างทำการทดลองใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีที่ได้พัฒนาขึ้นมีผลการเปรียบเทียบผลต่างที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

ผลการทดสอบ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n)	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
การทดสอบก่อนเรียน	156	14.74	2.28	53.976	0.000
การทดสอบหลังเรียน	156	32.50	3.19		

จากตารางที่ 1.2 ผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมไปทดลองกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 156 คน ค่า t จากการคำนวณเท่ากับ 53.976** มากกว่าค่าที่ได้จากตารางที่ค่า df เท่ากับ 155 α เท่ากับ 0.01 มีค่า 2.608 และค่า Significant (P-value) = 0.000 ค่าที่ได้จากการคำนวณมากกว่าค่าที่ได้จากตารางสรุปได้ว่าคะแนนสอบเฉลี่ยของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ประสิทธิภาพของบทเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.16/81.25 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุติมา ศรีบัว (2555, หน้า 374-375) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม กรุงเทพมหานคร การวิจัยมีจุดประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบเน้นงานปฏิบัติตามเกณฑ์ 75/75 และ 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบเน้นงานปฏิบัติก่อนและหลังการใช้แบบฝึก กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติจำนวน 5 แผน (2) แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติจำนวน 5 บท (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละในการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านแต่ละบทและวิเคราะห์ประสิทธิภาพของ

แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมีประสิทธิภาพ 75.7/ 78.22 ตามเกณฑ์ 2) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพรรดิ คงนะ (2550, หน้า 105-106) การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวัยรุ่นตอนต้น สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหลวงพ่อเข้ม วัดตาก้องอนุสรณ์ จังหวัดนครปฐม ผลปรากฏว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษดีขึ้น และมีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยที่นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อแบบฝึกเสริมการอ่านภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นตอนต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดจากงานวิจัย และนำไปใช้ในการเรียนการสอน มีข้อเสนอแนะจากการวิจัยได้ ดังนี้

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยออกแบบให้สอดคล้องกับระดับผู้เรียนและความหลากหลายของเนื้อหา

2. ควรพิจารณาความเหมาะสมของโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาที่ระดับความสามารถของผู้เรียน

3. ควรจัดกิจกรรมให้หลากหลายเพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นผู้เรียนให้อ่านอย่างมีจุดประสงค์ เช่น การถามคำถามเพื่อให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นของตนเอง คาดเดาเนื้อเรื่อง การสร้างเรื่องจากเค้าโครงเรื่องเดิม หรือการตั้งคำถาม และแต่ละกิจกรรมจะต้องเหมาะสมกับเวลาและระดับของผู้เรียน หากกิจกรรมใช้เวลามากเกินไป อาจทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับการฝึกฝนที่เพียงพอสำหรับกิจกรรมอื่น ๆ หรือหากกิจกรรมยากเกินไปก็ จะทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนได้

4. ควรเลือกเนื้อหาบทอ่านที่น่าสนใจ ทันสมัย ใช้คำศัพท์และภาษาที่ไม่ยากเกินไป

5. กิจกรรมการใช้พจนานุกรมและการอ่านจากหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ หรือสื่อที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันควรเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการฝึกและพัฒนาทักษะการอ่าน และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน

บรรณานุกรม

- คู่มือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. (2556). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- จักรพรรดิ คงนะ. (2550). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นตอนต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหลวงพ่อแหลมวัดตาก้องอนุสรณ์ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุติมา ศรีบัว. (2555). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยานนาวาเวทียาควม กรุงเทพมหานคร. *Veridian E-Journal*. 5 (1), pp.369-377.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. (2557). แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง นโยบายการปฏิรูป การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2559 จาก www.reo1.moe.go.th
- วิสาร จิตวัตร. (2541). การสอนอ่านภาษาอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- Davies, P. & Pearse, E. (2000). *Success in English Teaching*. Hong Kong : Oxford University Press.
- Gunning, J. P. (1992). *Dictionary of Education*. Bangkok : Thai WattanaPanich.
- Laufer, B. (1997). *The Lexical plight in second language reading: Words you don't know, words you think you know, and words you can't guess*. England: Cambridge University Press.
- Soekemi (1998). How to Use a Dictionary. *Learners' Dictionaries State of the Art*. Singapore: SEAMEO Regional Language Centre, 21 (3), pp.204-212.
- Spache, G.D. & Spache, E.B. (1997). *Reading in the Elementary School*. New York: McGraw Hill.
- Walcultt, C.C. (1989). *Teaching Reading a Phonic/Linguistic Approach to Developmental Reading*. U.S.A. : Macmillan Publishing.
- Wang, M. H. (2007). *The effects of dictionary skills instruction on reading comprehension of junior high EFL students in Taiwan*. Taiwan : National Sun Yat-sen University.
- Williams, E. (1994). *Reading in the Language Classroom*. 8th ed. London: MacMillan.
- Willis, J. (1996). *A Framework for Task-Based Learning*. Edinburgh : Longman.

การศึกษาโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน: กรณีศึกษา นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วันที่รับบทความ	14/12/2559
วันแก้ไขบทความ	10/05/2560
วันที่ตอบรับบทความ	09/05/2560

ณัฐรินทร์ แซ่จุง¹ ยุวดี วิริยางกูร²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่มีปัญหาด้านการเรียน จำนวน 14 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน และ 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน สถิติที่ใช้ในงานวิจัยนี้เป็นสถิติเชิงพรรณนาและสถิติอนุมาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ The Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีความคิดเห็นต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนในระดับดี นอกจากนี้ นักศึกษาเห็นว่าการให้ความช่วยเหลือด้วยโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน ทำให้ตนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีเจตคติทางบวกต่อการเรียน มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางบวก สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนดีขึ้น

คำสำคัญ : การออกกลางคัน โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน

¹ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
e-mail : Nattarin_jung@yahoo.com

² Ed.D. (Special Education) อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

A Study on the Academic Supporting Program: Case Study of Academic Problems in Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University

Received	14/12/2559
Revised	10/05/2560
Accepted	09/05/2560

Nattarin Saejung¹ Yuwadee Viriyangkura²

Abstract

This experimental study was aimed to 1) compare the academic achievements of students with academic problems before and after participating in the Academic Supporting Program, and 2) investigate the students' perceptions on the Academic Supporting Program. The participants in this study were 14 sophomores and juniors experiencing academic problems in the Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University, who were selected using purposive sampling. The research instruments included 1) the Academic Supporting Program, and 2) a questionnaire to examine the students' perceptions toward the Academic Supporting Program. The data were analyzed using descriptive statistics and the Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test. The findings revealed that, after participating in the Academic Supporting Program, academic achievement of the participants significantly increased at 0.001 significance level. Concerning the students' perception, it was found that 1) the satisfaction with the program was good, and 2) the program was useful because it increased their academic achievements, built positive attitude toward studying, raised their self-esteem, enhanced positive behaviors, and improved relationship among peers.

Keywords : drop-out, academic supporting program, college students with academic problems

¹ M.Ed. (Special Education), Assistant Professor, Faculty of Education, Special Education program, Songkhla Rajabhat University
e-mail : Nattarin_jung@yahoo.com

² Ed.D. (Special Education), Lecturer, Faculty of Education, Special Education program, Chiang Mai University

บทนำ

ปัจจุบันนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำนวนไม่น้อยไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดและต้องออกกลางคัน (Mazzotti, Test, & Wood., 2012: 90-102) ซึ่งสาเหตุเกิดจากตัวนักศึกษาเป็นหลัก (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2547, หน้า 47; สราวุธ สืบแย้ม, 2552, หน้า 7) งานวิจัยส่วนหนึ่งยังระบุว่า การไม่ได้รับความช่วยเหลือจากสถานศึกษาทำให้นักศึกษาต้องออกกลางคันเร็วขึ้น (Morrison, 1973, p.449) จึงเห็นได้ว่าเมื่อสถาบันอุดมศึกษาให้การช่วยเหลือแก่นักศึกษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม นักศึกษาที่ต้องออกกลางคันอาจมีจำนวนลดลงได้ นักศึกษาที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันมี 2 กลุ่ม คือ นักศึกษาด้อยโอกาสมีฐานะยากจน ขาดความพร้อมทางวิชาการหรือทักษะการเรียนรู้ ไม่เคยได้รับการเตรียมตัวเรื่องความแตกต่างระหว่างการใช้ชีวิตในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา (Sommer, & Dumont, 2011, pp.386-395) ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะกลุ่มที่มองเห็นไม่ชัดเจน เช่น บกพร่องทางการเรียนรู้ สมาธิสั้น บกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย และออทิสติกที่มีความสามารถสูง เมื่อไม่เคยได้รับการวินิจฉัย จึงไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานใด ๆ ในจำนวนภาวะบกพร่องทั้งหมดภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้พบได้มากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 20) บุคคลเหล่านี้มีระดับสติปัญญาปกติหรือสูงกว่าปกติ แต่กลับมีปัญหาทางการเรียน ส่วนใหญ่มีปัญหาการอ่าน บางคนมีปัญหาการเขียนหรือทักษะทางคณิตศาสตร์ เมื่อปัญหาการเรียนสะสมมาเรื่อย ๆ จนเข้าสู่วัยรุ่น บุคคลเหล่านี้จึงมักมีความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเองต่ำ (Self-Esteem) เมื่อต้องทำสิ่งที่ยาก จะเกิดความท้อถอยได้ง่าย ขาดความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ ลักษณะเหล่านี้จะทำให้บุคคลเหล่านี้ยังมีปัญหามากขึ้นในวัยผู้ใหญ่

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในแถบจังหวัดภาคใต้ เน้นจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นเป็นสำคัญ มหาวิทยาลัยจึงเปิดโอกาสให้เยาวชนที่มีความสามารถในการแข่งขันไม่สูงนักได้เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้น นักศึกษาส่วนหนึ่งในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาจึงเป็นเยาวชนด้อยโอกาส และเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะกลุ่มบกพร่องทางการเรียนรู้ ปัจจัยดังกล่าวทำให้มหาวิทยาลัยมีนักศึกษาออกกลางคันจำนวนมาก จากรายงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่าในปี พ.ศ. 2551 มีนักศึกษาออกกลางคันถึงร้อยละ 49 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2554, หน้า 20) และคาดว่าสถานการณ์ในมหาวิทยาลัยอื่นในระดับเดียวกันไม่น่าจะแตกต่างกันมากนัก ถึงแม้้อัตรานักศึกษาที่ออกกลางคันในปี พ.ศ. 2554 ลดเหลือร้อยละ 27 แต่สถานการณ์ดังกล่าวยังคงต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อไม่ให้เกิดความสูญเปล่าในการลงทุนเพื่อการศึกษา

ตามแนวคิดของ ดร.วินเซนต์ ตินโต (Vincent Tinto) ศาสตราจารย์ด้านสังคมวิทยาในสหรัฐอเมริกา มหาวิทยาลัยเซราคัส (Syracuse University) ได้ศึกษาการแก้ไขและป้องกันปัญหานักศึกษาออกกลางคัน และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในระดับมหาวิทยาลัย พบสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคัน ได้แก่

1) ปัญหาด้านวิชาการ เช่น เข้าเรียนไม่ครบ ไม่ส่งงานตามเวลาที่กำหนด ไม่สามารถจัดตารางชีวิตของตนเองไม่ได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุด ศูนย์คอมพิวเตอร์ และทรัพยากรอื่น ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดไว้ให้ และ 2) ปัญหาด้านสังคม นักศึกษารู้สึกแปลกแยกจากเพื่อนในห้อง เกิดจากความแตกต่างด้านวิชาการ รู้สึกโดดเดี่ยว ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้อง/ร่วมสถาบัน หรืออาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่ต้องออกกลางคันด้วยสาเหตุทางวิชาการนั้นมีเพียงร้อยละ 30-35 เท่านั้น ส่วนที่เหลือมาจากปัญหาด้านสังคม (Tinto, 1996, pp.1-6) มหาวิทยาลัยหลายแห่งในต่างประเทศจึงจัดบริการช่วยเหลือด้านการเรียนเพื่อให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในรั้วมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบางแห่งในประเทศจัดกิจกรรม “การพบปะพูดคุยเป็นประจำ (Check & Connect)” เพื่อป้องกันการออกกลางคันโดยเฉพาะ ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมดังกล่าวช่วยป้องกันการออกกลางคันได้ถึงร้อยละ 50 โดยสถานศึกษามอบหมายให้บุคลากรกลุ่มหนึ่งทำหน้าที่พูดคุยกับนักศึกษาทุกคนเป็นประจำเพื่อหาว่านักศึกษาคนใดเสี่ยงต่อการออกกลางคัน จากนั้น เจ้าหน้าที่จะส่งนักศึกษาเหล่านั้นไปพบ “อาจารย์พี่เลี้ยง” (Mentors) ที่เป็นผู้ดูแลนักศึกษาแต่ละคนเป็นพิเศษ อาจารย์พี่เลี้ยงจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาเกิดความไว้วางใจและกล้าเล่าปัญหาของตน ตรวจสอบและเก็บข้อมูลด้านพฤติกรรม การเข้าเรียน และผลการเรียนของนักศึกษาที่ตนดูแล ประสานงานให้นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของสถาบันฯ มากขึ้น ช่วยแก้ปัญหา รวมถึงคอยกระตุ้นให้นักศึกษาตระหนักถึงเป้าหมายของตน (คือการเรียนจบจากสถานศึกษานั้น ๆ) และให้กำลังใจนักศึกษาและครอบครัวของนักศึกษาด้วย นักศึกษาแต่ละคนจะร่วมกิจกรรม Check & Connect อย่างน้อย 2 ปี (University of Minnesota, 2013)

ส่วนการช่วยเหลือด้านการเรียนสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษในต่างประเทศผ่านศูนย์ช่วยเหลือนักศึกษาพิการ (Disability Support and Services หรือ DSS) นั้นมีหลายรูปแบบ แต่ส่วนใหญ่เป็นการจัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology หรือ AT) หรือตามแต่นักศึกษาจะร้องขอ เช่น หากนักศึกษาจดเนื้อหาที่อาจารย์บรรยายในห้องไม่ทัน มหาวิทยาลัยจะจัดเจ้าหน้าที่ช่วยบันทึก (Note-taker) หรือเครื่องบันทึกเสียงให้ หากนักศึกษาขอความช่วยเหลือเรื่องการสอบ มหาวิทยาลัยมักแยกนักศึกษาคนนั้นออกมาสอบที่ศูนย์ DSS โดยขยายเวลาสอบหรืออนุญาตให้ใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกบางอย่างได้ หรือหากนักศึกษามีเรื่องไม่สบายใจและต้องการคำปรึกษา มหาวิทยาลัยจะจัดนักจิตวิทยาให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาคนนั้น เป็นต้น (University of Delaware, 2017; University of Montana, 2017; Virginia Commonwealth University, 2017) อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีมหาวิทยาลัยใดสร้างโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนที่รวบรวมวิธีการหลากหลายเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษาทั้ง ๆ ที่ปัญหาของนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนนั้นมีลักษณะใกล้เคียงกัน คณะผู้วิจัยจึงออกแบบโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยให้ความสำคัญทั้งปัจจัยด้านวิชาการและด้านสังคม ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และทักษะในการใช้ชีวิตในระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่มีปัญหาทางการเรียนและมีความเสี่ยงต่อการออกกลางคัน เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์เกรดเฉลี่ยสะสมสำหรับนักศึกษาในแต่ละชั้น ดังนี้ ชั้นปีที่ 1 ≥ 1.60 ชั้นปีที่ 2 ≥ 1.80 ชั้นปีที่ 3 และ 4 ≥ 2.00 จึงสามารถออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้นปีที่ 5 ได้

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 14 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 7 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 7 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีกระบวนการคัดเลือกดังนี้

1. เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะครุศาสตร์
2. ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 หรือคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.00 – 2.20 แต่มีผลการเรียนบางภาคการศึกษาต่ำ มีความเสี่ยงต่อการออกกลางคันในอนาคต ซึ่งพิจารณาร่วมกับพฤติกรรมการเรียน เช่น ปัญหาการขาดเรียน มาเรียนสาย หรือการส่งงานไม่ตรงตามกำหนด เป็นต้น

3. นักศึกษายินดีเข้าร่วมในการวิจัย

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน เป็นชุดกิจกรรมที่ดำเนินการสอนเป็นกลุ่มและให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล โดยสร้างและตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ วิธีการสอนบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และการสร้างโปรแกรมช่วยเหลือบุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ผู้ใหญ่

- 2) รวบรวมข้อมูลจากสำนักทะเบียนนักศึกษา อาจารย์ที่เคยสอนนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง และตัวนักศึกษาเองเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของนักศึกษาเหล่านี้

- 3) นำข้อมูลและแนวคิดที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาของโปรแกรมฯ และสร้างโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน แบ่งออกเป็น 6 เรื่อง ได้แก่ การใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย ทักษะการจดเนื้อหาที่เรียน ทักษะการแก้ปัญหา เทคนิคการอ่าน เป้าหมายในชีวิต

และการขอความช่วยเหลือในห้องเรียน โดยคณะผู้วิจัยสลับเนื้อหาในแต่ละสัปดาห์ระหว่างเนื้อหาง่ายและยาก และเนื้อหาด้านวิชาการและด้านการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย

5) นำโปรแกรมฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ และด้านหลักสูตรและการสอน ตรวจสอบ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมเชิงเนื้อหา และได้รับคำแนะนำให้มีการปรับปรุงภาษา และกระบวนการนำเสนอเล็กน้อย

6) ปรับปรุงโปรแกรมฯ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน และ 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) ศึกษาเอกสารแนวคิดและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้หรือมีปัญหาด้านการเรียน วิธีการช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนในระดับอุดมศึกษา และวิธีการสร้างแบบสอบถาม

2) วิเคราะห์ข้อมูลและแนวคิดที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขต และเนื้อหาของแบบสอบถาม

3) สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาของโปรแกรมฯ ระยะเวลา วิทยากร สื่อ อุปกรณ์ และวิธีการสอน จำนวน 12 ข้อ ซึ่งคำถามดังกล่าวมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่าของไลเคิร์ท (Likert's Rating Scale)

4) ส่งแบบสอบถามที่สร้างแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษและด้านหลักสูตรและการสอน 3 ท่าน ตรวจสอบ เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ข้อรายการในแบบสอบถามฉบับนี้มีค่า IOC เท่ากับ 0.89

5) ปรับปรุงแบบสอบถามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 บันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้งคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมในภาคเรียนที่ 1 ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน และภาคเรียนที่ 2 หลังเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนแล้ว เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทั้ง 2 ภาคเรียน โดยข้อมูลดังกล่าวได้จากรายงานผลการเรียนในแต่ละภาคการศึกษาของมหาวิทยาลัย

3.2 นำโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างโดยชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯ และนัดหมายวันเข้ารับการอบรม โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มตามชั้นปี (เนื่องจากนักศึกษาทั้ง 2 ชั้นปีว่างไม่ตรงกัน) แต่ละกลุ่มอบรมสัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง 30 นาที เป็นเวลา 7 สัปดาห์ ดำเนินการ

อบรมด้วยรูปแบบการบรรยาย การร่วมกิจกรรมเดี่ยว/กลุ่ม รวมถึงเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ภายในกลุ่มเพื่อสร้างบรรยากาศให้ผ่อนคลายและเป็นมิตร (ตามตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 กิจกรรมในโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

สัปดาห์ที่	กิจกรรม
1	การใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย การใช้ปฏิทิน / สมุดบันทึกนัดหมาย
2	ทักษะการจดเนื้อหาที่เรียน
3	ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
4	เทคนิคการอ่าน (วิธีที่ 1)
5	เป้าหมายในชีวิต
6	เทคนิคการอ่าน (วิธีที่ 2)
7	การขอความช่วยเหลือในห้องเรียน

3.3 ประเมินผลหลังการอบรม โดยขอให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน จากนั้นจึงสัมภาษณ์นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนเป็นรายบุคคล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน โดยใช้สถิติบรรยาย คือ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมานพาราเมตริก คือ The Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test

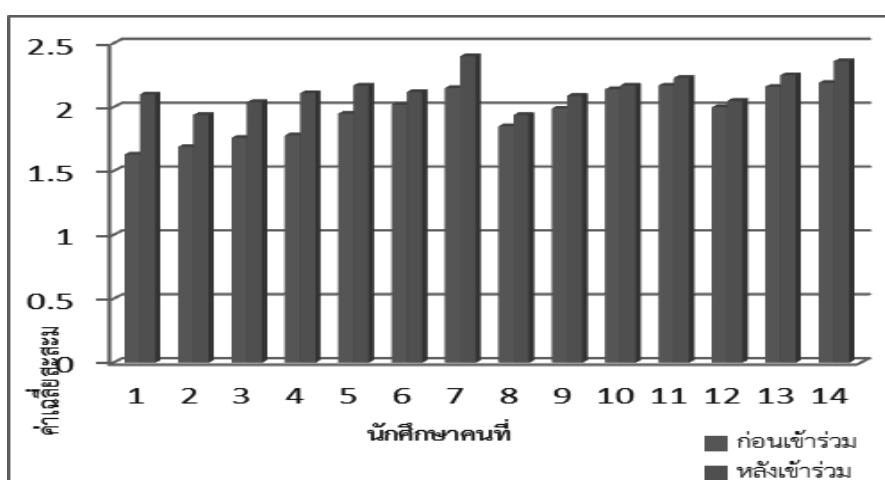
4.2 วิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนสำหรับนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนเกี่ยวกับโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน นักศึกษาจำนวน 7 คน มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 แต่หลังการเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน นักศึกษาทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงขึ้นและมากกว่า 2.00 ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังเข้าร่วม โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน

คนที่	คะแนนเฉลี่ยสะสม		ผลต่างคะแนน	ลำดับที่ของความแตกต่าง	ลำดับ	
	ก่อน (X)	หลัง (Y)			+	-
1	1.63	2.10	0.48	14	14	
2	1.69	1.94	0.30	12	12	
3	1.76	2.04	0.29	11	11	
4	1.78	2.11	0.34	13	13	
5	1.95	2.17	0.23	9	9	
6	2.02	2.12	0.11	7	7	
7	2.15	2.40	0.25	10	10	
8	1.85	1.94	0.09	4.5	4.5	
9	1.99	2.09	0.13	8	8	
10	2.14	2.17	0.10	6	6	
11	2.17	2.23	0.03	1	1	
12	2.00	2.05	0.06	3	3	
13	2.16	2.25	0.05	2	2	
14	2.19	2.36	0.09	4.5	4.5	
ค่าเฉลี่ย	1.96	2.14	0.18			
	T= 0*				T+ = 105	T- = 0

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (n = 14, t = 4)

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.96 และหลังเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.14 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ The Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
เนื้อหาของโปรแกรม	3.58	.56	ดี
ระยะเวลาที่จัดโปรแกรม	3.25	.46	ปานกลาง
วิทยากรในโปรแกรม	3.60	.69	ดี
สื่อ อุปกรณ์ และวิธีการสอน	3.78	.53	ดี
รวม	3.55	.38	ดี

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีความคิดเห็นต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า นักศึกษาให้คะแนนสื่ออุปกรณ์และวิธีการสอนในโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนมากที่สุดอยู่ในระดับดี องค์ประกอบที่นักศึกษาให้คะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านเวลาในการจัดโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง นอกจากนั้น นักศึกษาให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน ทำให้ตนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีเจตคติทางบวกต่อการเรียน มีความกระตือรือร้นและใช้ความพยายามในการเรียนมากขึ้น มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เกิดความมั่นใจ พฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางบวก นักศึกษามีสัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนดีขึ้น และรู้สึกตนเองเป็นส่วนหนึ่งในสังคมมหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ประเด็นที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีดังนี้

ประการแรก จากการสัมภาษณ์พบว่าส่วนใหญ่ นักศึกษายังไม่สามารถปรับตัวกับชีวิตในระดับอุดมศึกษาได้ ไม่สามารถแบ่งเวลาและจัดการกับการเรียนในวิชาต่าง ๆ ได้ เช่น ไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมาย ผิดวันประกันพรุ่ง ขาดเรียนบ่อย มีเจตคติไม่ดีต่อการเรียน นอกจากนั้น นักศึกษายังมีปัญหาด้านการจับใจความจากการอ่าน ไม่สามารถเลือกประเด็นสำคัญที่ควรจดจำได้ ทำให้จำเนื้อหาจากการอ่านเอกสารต่าง ๆ ไม่ได้ แต่เมื่อได้เรียนรู้ทักษะการอ่าน โดยการวง ขีดเส้นใต้ หรือระบายสีคำสำคัญ หรือเรียนรู้วิธีจดบันทึกคำบรรยายของอาจารย์ ใช้แผนภูมิความคิด (Mind Mapping) วิธีจดบันทึกของคอร์เนลล์ (Cornell Note-Taking) และการใช้อุปกรณ์บันทึกเสียงภายหลัง (University of Idaho, 2015, p. 1) ทำให้นักศึกษาสามารถจดบันทึกสรุปเนื้อหา และจับประเด็นที่สำคัญได้ นอกจากนี้ การเพิ่มพูนทักษะการเรียนยังทำให้นักศึกษาสนใจในการเรียนมากขึ้น อ่านหนังสือบ่อยขึ้น เช่น การทบทวนเนื้อหาที่เรียนในแต่ละวัน ทำให้นักศึกษาไม่ต้องอ่านเนื้อหาจำนวนมากในวันก่อนสอบ นักศึกษาจึงจำเนื้อหาที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ นักศึกษายังมีเจตคติต่อการเรียนดีขึ้นด้วย

ทักษะการเรียนและความมุ่งมั่นที่จะเรียนให้จบ เป็นปัจจัยหลักที่คณะผู้วิจัยมุ่งเน้นให้นักศึกษาพัฒนาให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Morrison (1973, pp. 447-451) ที่รายงานว่า นักศึกษาที่ออกกลางคันส่วนใหญ่ขาดแรงจูงใจ ขาดความพร้อมทางวิชาการ ขาดการช่วยเหลือจากเพื่อน และไม่ได้รับความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย ดังนั้น การที่นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 อาจเป็นเพราะนักศึกษารู้จักวิธีการจัดการกับการเรียนในวิชาต่าง ๆ ได้ และคุณลักษณะเหล่านี้ยังเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในการจัดการชีวิตในอนาคตด้วย (Brinkerhoff, Shaw, and Meguire, 1993, pp.1-18)

ประการที่สอง นอกจากทักษะการเรียนและการปรับตัวในรั้วมหาวิทยาลัยแล้ว โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนยังเน้นทักษะทางสังคม เนื่องจากงานวิจัยจำนวนมากสนับสนุนแนวคิดนี้ว่า ปัญหาด้านจิตสังคมมีผลต่อความสามารถด้านวิชาการ ปัจจัยด้านจิตสังคมจึงเป็นตัวทำนายความสามารถทางวิชาการและการปรับตัวทางวิชาการ (Sommer, & Dumont, 2011, pp. 386-395) ซึ่งการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย การตั้งเป้าหมายในชีวิต และทักษะการขอความช่วยเหลือ ถือว่าจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา การสอนเรื่องเหล่านี้จึงเป็นการเตรียมตัวให้นักศึกษาทราบว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อให้สอดคล้องหรือตอบสนองต่อความคาดหวังของมหาวิทยาลัยได้

ประการที่สาม งานวิจัยของ Tinto (1996, pp. 1-6) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65-70) ต้องออกกลางคัน เนื่องจากสาเหตุด้านสังคมและความสัมพันธ์ภายในรั้วมหาวิทยาลัย การได้เข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนทำให้นักศึกษาเหล่านี้ได้มีโอกาสดูแลใกล้ชิดกับคณาจารย์ที่เป็นคณะผู้วิจัย ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาเกิดความผูกพันกับสถาบันการศึกษาและใช้ความพยายามในการเรียนมากขึ้น ดังที่นักศึกษาในโครงการฯ ให้สัมภาษณ์ว่า ตนรู้สึกอบอุ่นใจที่มีอาจารย์ดูแลเหมือนมีผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ที่คอยดูแลตักเตือนเป็นระยะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Martin, Tobin, and Sugau (2002, pp.10-17) ที่พบว่า การที่นักศึกษาได้พบปะพูดคุยกับอาจารย์/เจ้าหน้าที่เป็นประจำช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ ทำให้นักศึกษา

เกิดความไว้วางใจและกล้าเล่าปัญหาของตน อีกทั้งยังทำให้สามารถตรวจสอบและเก็บข้อมูลด้านพฤติกรรม การเข้าเรียน ผลการเรียนรู้ ประสานงานให้นักศึกษามีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาให้กำลังใจนักศึกษา และครอบครัว สิ่งเหล่านี้ช่วยลดการออกกลางคันถึงร้อยละ 50 (University of Minnesota, 2013)

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาองค์ประกอบในแต่ละด้าน พบว่า นักศึกษาให้คะแนนสื่ออุปกรณ์และวิธีการสอนใน โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนมากที่สุด มีความคิดเห็นในระดับดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโปรแกรมช่วยเหลือด้าน การเรียนมีสื่อและวิธีการสอนที่นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำทักษะที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริง เช่น วิธีการจัดบันทึกขณะฟังการบรรยาย การสรุปประเด็นสำคัญ มีอุปกรณ์ช่วยในการวาง ขีดเส้นใต้หรือระบาย สีสำคัญในแต่ละย่อหน้า วิธีการเหล่านี้ช่วยให้นักศึกษาสามารถจับประเด็นที่อาจารย์สอนได้ง่ายขึ้น และเมื่อ ต้องเตรียมตัวสอบ นักศึกษาสามารถอ่านเฉพาะประเด็นสำคัญซึ่งช่วยให้ทบทวนเนื้อหาได้เร็วขึ้น (Stone, 1998, pp. 344-364) ส่วนองค์ประกอบที่นักศึกษาให้คะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านเวลาในการจัดโปรแกรมช่วยเหลือด้าน การเรียน มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรม ช่วยเหลือด้านการเรียนในช่วงบ่ายหรือเย็น หลังจากการเรียนวิชาในหลักสูตร ซึ่งเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่นักศึกษา อ่อนล้าจากการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ มาทั้งวัน นักศึกษาเห็นว่าควรจัดกิจกรรมในช่วงเวลาอื่น เช่น ตอนเช้าในขณะที่นักศึกษายังมีความสดชื่นและตื่นตัว เป็นต้น ส่วนเรื่องเนื้อหา นักศึกษาต้องการให้สอนซ่อมเสริม หรือทบทวนเนื้อหาวิชานั้น ๆ โดยตรงมากกว่าการสอนทักษะการเรียนรู้ที่นักศึกษาเห็นว่าเป็นทักษะกว้าง ๆ ที่ไม่ได้เป็นประโยชน์โดยตรงต่อการเรียนของตน ซึ่งสอดคล้องกับ Brinkerhoff, Shaw, and Meovire (1993, pp. 178-181) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือด้านการทบทวนเนื้อหาวิชา ซึ่งเป็นการช่วยเหลือ ที่ให้ผลเร็วแต่มีประโยชน์ในระยะสั้น ต่างจากการสอนทักษะการเรียนรู้ที่นักศึกษาจะยังไม่เห็นผลในทันที แต่มี ประโยชน์ต่อนักศึกษาในระยะยาว เพราะทักษะการเรียนรู้จะช่วยให้เขาสามารถจัดการกับการเรียนในวิชาต่าง ๆ ได้ และยังเป็นประโยชน์ในการจัดการชีวิตในอนาคตด้วย ความคิดเห็นของนักศึกษาในข้อนี้ทำให้คณะผู้วิจัย คิดว่าโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนอาจต้องมีการสอนซ่อมเสริมหรือทบทวนเนื้อหาวิชาการไปพร้อมกับ การสอนทักษะการเรียนรู้สลับกันเป็นระยะ เพื่อให้นักศึกษาได้ประโยชน์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อีกทั้งยัง สร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาต้องการเข้าร่วมในโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนมากขึ้นด้วย

นักศึกษามีความคิดเห็นทางบวกต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน เนื่องจากมีการจัดกิจกรรม การอบรมเป็นกลุ่ม ให้นักศึกษาทำงานร่วมกันทั้งกลุ่มโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจเพื่อ สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรและความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทำให้แต่ละคนมีความสัมพันธ์ ใกล้ชิดกัน นอกจากนั้นบางกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละคนเล่าปัญหาที่ตนกำลังประสบและให้เพื่อนได้ แนะนำเจ้าของปัญหา กิจกรรมเช่นนี้ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจสถานการณ์ของตนเองและเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น และเกิดความรู้สึกไว้นับถือใจมากขึ้น นอกจากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนอกชั้นเรียนมากขึ้นแล้ว การเข้า รับการอบรมยังทำให้นักศึกษาได้พบปะพูดคุยกับอาจารย์และเจ้าหน้าที่มากขึ้น ดังที่ Tinto (2012, pp. 1-8) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมด้านการเรียนมักเริ่มจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ เมื่อนักศึกษา

มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน นักศึกษาจะใช้เวลาและความพยายามกับการเรียนมากขึ้น อันจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น นอกจากนั้น Tinto ยังเสนอแนะอีกว่า ตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการป้องกันการออกกลางคัน ไม่ใช่เพียงปริมาณของการมีส่วนร่วม แต่ควรเป็นรูปแบบและคุณภาพของการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ โดยกิจกรรมนั้นต้องสามารถทำให้นักศึกษารู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น ๆ ได้ด้วย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การวิจัยนี้ เริ่มให้การช่วยเหลือนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 เมื่อพบว่านักศึกษามีปัญหาและเสี่ยงต่อการออกกลางคันแล้ว อย่างไรก็ตาม หากนักศึกษาได้รับการช่วยเหลือเร็ว ปัญหาการออกกลางคันทันทีจะลดลงมากกว่านี้ ดังนั้น โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนจึงควรถูกนำมาใช้ในการเตรียมตัวนักศึกษาใหม่ก่อนที่จะเกิดปัญหา

2. สถาบันอุดมศึกษาควรเตรียมความพร้อมให้แก่นักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาที่ด้อยโอกาสขาดความพร้อมทางวิชาการ หรือคนไม่สามารถผ่านการสอบคัดเลือกในรอบแรกได้ โดยเน้นเรื่องการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย การจัดการตัวเอง การตั้งเป้าหมาย ตลอดจนวิธีการเรียนในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ การเตรียมความพร้อมเช่นนี้ ควรจัดให้แก่นักศึกษาเป็นกลุ่มย่อยประมาณกลุ่มละ 30-50 คน เพราะการจัดเป็นกลุ่มใหญ่เกินไป นอกจากจะเป็นการลงทุนที่สูญเปล่าและเสียเวลาทั้งผู้จัดและผู้เรียนแล้ว ยังไม่เกิดประโยชน์กับนักศึกษาอีกด้วย

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **จำนวนและร้อยละของนักเรียน นิสิต นักศึกษาในระบบโรงเรียน จำแนกตามชั้นและระดับการศึกษา ในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาคปีการศึกษา 2551**. ค้นเมื่อ 29 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-42%20handicap%20MoE.pdf>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. (2554). **สำนักงานสภามหาวิทยาลัย**. ค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2554 จาก http://web.skru.ac.th/web_gathar/main_page/main.php?type=20
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (2547). **การศึกษาการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีการศึกษา 2543-2546**. ค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2554 จาก <http://department.utcc.ac.th/research-c/images/stories/file/database/research/47/pdf/4709003T.pdf>
- สรารุณ สืบแย้ม. (2552). **การศึกษาสาเหตุการออกกลางคัน และไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด ในหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ**. (การประชุมวิชาการวิศวกรรมศาสตร์ ครั้งที่ 8 วันที่ 6-8 พฤษภาคม 2552 โรงแรมเลอเมอร์เดียน จังหวัดเชียงใหม่). ค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2554, จาก <http://www.eng.kmutnb.ac.th/home/images/stories/PDF/KM/21.pdf>
- Brinkerhoff, L. C., Shaw, S. F., & McGuire, J. M. (1993). **Promoting Postsecondary Education for Students with Learning Disabilities: A Handbook for Practitioners**. Austin, TX : Pro-ed.
- Martin, E. J., Tobin, T. J., & Sugai, G. M. (2002). Current information on dropout prevention: Ideas from practitioners and the literature. **Preventing School Failure**. 47 (1), pp. 10-17.
- Mazzotti, V. L., Test, D. W., & Wood, C. L. (2012). Effects of multimedia goal-setting instruction on students' knowledge of the self-determined learning model of instruction and disruptive behavior. **Journal of Positive Behavior Interventions**. 15 (2), pp. 90-102.
- Morrison, J. L. (1973). Why the disadvantaged drop out: the administrator's view. **College Student Journal**. 42, pp. 447-451.
- Sommer, M., & Dumont, K. (2011). Psychosocial factors predicting academic performance of students at a historically disadvantaged university. **South African Journal of Psychology**. 41 (3), pp. 386-395.

- Stone, A. (1998). The metaphor of scaffolding: Its utility for the field of learning disabilities. **Journal of Learning Disabilities**, 3 (4), pp. 344-364.
- Tinto, V. (1996). Reconstructing the first year of college. **Planning for Higher Education**, 25(1), pp.1-6.
- _____. (2012). Enhancing student success : Taking the classroom success seriously. **International Journal of the First Year in Higher Education**, 3 (1), pp. 1-8.
- University of Delaware. (2017). **Office of disability support services**. Retrieved April. 20, 2017, from <http://sites.udel.edu/dss/students/accommodations/#Academic%20Aids>
- University of Idaho. (2015). **Academic supports & access programs**. Retrieved March. 20, 2015, from <http://www.uidaho.edu/current-students/dss/assistive-technology>.
- University of Minnesota. (2013). **Check & connect: A comprehensive student engagement intervention**. Retrieved April. 20, 2017, from http://www.checkandconnect.umn.edu/model/components_elements.html
- University of Montana. (2017). **Disability services for students**. Retrieved April. 20, 2017, from <http://www.umt.edu/dss/>
- Virginia Commonwealth University. (2017). **Disability support services**. Retrieved April. 20, 2017, from <https://students.vcu.edu/dss/who-we-are/>

ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของ สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา

วันที่รับบทความ	16/03/2560
วันแก้ไขบทความ	31/03/2560
วันที่ตอบรับบทความ	03/04/2560

จุฬารัตน์ พาสกุล¹ สิริกร กาญจนสุนทร²
ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาลสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สถานพยาบาลสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และปัญหาของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้บริการสถานพยาบาลสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 399 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ การทดสอบแบบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน วิธีการของเชฟเฟ้ และวิธีวัดความแตกต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด กำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษา พบว่าผู้ให้บริการมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ในระดับเห็นด้วยมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าผู้ให้บริการที่มีอายุ สถานภาพสมรส สังกัดหน่วยงาน รายได้ต่อเดือน และโรคประจำตัว ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา แตกต่างกัน ส่วนปัญหาของผู้ใช้บริการ คือ ปัญหาด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรด้านระบบการทำงาน และด้านความเชื่อถือ

คำสำคัญ : ความคิดเห็น ผู้ใช้บริการ คุณภาพการให้บริการ สถานพยาบาล

¹ นิธิติปริญญโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
e-mail: Yah_pkul@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ อาจารย์ประจำสาขาพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Opinions of Service Users towards the Quality of Hospital Services Office of the Welfare Promotion Commission for Teachers and Educational Personnel

Received	16/03/2560
Revised	31/03/2560
Accepted	03/04/2560

Jularat Pasakul¹ Sirikorn Kanjanasuntorn²

Chairat Wongkitrungruang³

Abstract

The objectives of this research were: (1) to study the opinions of service users towards the quality of Hospital Service Office of the Welfare Promotion Commission for Teachers and Educational Personnel, and (2) to compare their opinions in aspects of personal factors, factors relating to the service, information acquisition, and problems of the service users about service quality of the Office. The samples consisted of 399 service users of Office of the Welfare Promotion Commission for Teachers and Education. The questionnaire was used for data collection. Statistical methods used included the descriptive statistics, the t-test and the analysis of variance. Paired differences were tested with the Scheffe method and the Least Significance Difference method. The level of statistical significance was set at 0.05. The results showed that the opinions towards service quality of the Office were at high levels. Hypothesis testing revealed the significant differences among users with different ages, marital status, affiliated agencies, monthly income, and specific personal ailments. Finally, the problems of the service users related to places and facilities, personnel, working process, and reliability.

Keywords : opinions, service users, service quality, hospital

¹ Master of Arts (Social Development and Administration), Faculty of Social Sciences, Kasetsart University
e-mail: Yah_pkul@hotmail.com

² Associate Professor, Department of Geography, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

³ Lecturer, Social Development Program, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทั้งการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างประชากร ระบบสุขภาพ รวมถึงกระแสโลกาภิวัตน์ของประเทศต่าง ๆ ในโลกได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดปัญหาโรคเรื้อรัง ปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของประชาชน เทคโนโลยี การบริหารและการจัดบริการสุขภาพ เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้รัฐบาลทำการปฏิรูประบบสุขภาพโดยประกาศใช้พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในปี พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนทุกคนได้รับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงเป็นธรรม และสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพและการป้องกันโรคอย่างจริงจัง รวมถึงมีการทุ่มเททรัพยากรเพื่อการพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพมาตรฐานโรงพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพการบริการให้ได้มาตรฐานตามหลักวิชาการที่ผู้ให้บริการกำหนดไว้ โดยในสภาวะปัจจุบันความสำเร็จของงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับการวัดปริมาณงานที่ได้เท่านั้น แต่ต้องขึ้นอยู่กับ คุณภาพของการบริการ ซึ่งหมายถึงการสามารถตอบสนองความต้องการตามที่ผู้คาดหวังได้คาดหวังไว้ สร้างความประทับใจในคุณภาพและคุณค่าในการบริการให้ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจอย่างสูงสุด ซึ่งตัวชี้วัดคุณภาพบริการต้องอาศัยความคิดเห็นของผู้รับบริการที่จะเป็นผู้ตัดสินความรู้สึกเกี่ยวกับการบริการที่ได้รับ (วีระพงษ์ เณิมจิระรัตน์, 2539, หน้า 10; และอนันต์ ศุภชิตกุล และคณะ, 2542, หน้า 2-3)

สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดตั้งเป็นคลินิกตรวจรักษาโรคทั่วไป เปิดให้บริการแก่ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ และประชาชนทั่วไป สถานพยาบาลสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย การตรวจวินิจฉัยโรคเพื่อการรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพให้สมบูรณ์แข็งแรง การบริการด้านเวชกรรม โรคทั่วไป โรคเฉพาะทางทันตกรรม แพทย์แผนไทย การตรวจ สุขภาพประจำปี การเสริมสร้างสุขภาพ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านวิชาการแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการด้านบริการสุขภาพอนามัยของครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการยกย่องให้เป็นสถานพยาบาลตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 ซึ่งมีการกิจหลักที่สำคัญตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 มาตรา 62 (1) คือ ส่งเสริมสวัสดิการ สวัสดิภาพ สิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่น ๆ และความมั่นคงในชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ครูได้ตระหนักในเกียรติและศักดิ์ศรีและยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างมั่นคง พร้อมทั้งยังให้บริการกับประชาชนทั่วไปเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐ (สำนักสวัสดิการครู สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2550, หน้า 29) โดยสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้พยายามยกระดับการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ เช่นเดียวกับโรงพยาบาลทั่วไปที่ต้องการยกระดับพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานด้านการให้บริการที่ดีที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินงานในการให้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐานและสามารถให้บริการที่เข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมายใน

ทุกเขตพื้นที่การศึกษา ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาลถือว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะจะทำให้ผู้ใช้บริการได้รับการบริการที่มีคุณภาพและเต็มไปด้วยประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงศึกษาปัญหาที่เกิดจากการเข้ารับบริการของผู้ใช้บริการว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อสนเทศในการปรับปรุงและเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้บริหารในการวางแผนและพัฒนาสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้มารับบริการทางการแพทย์ และเพื่อมุ่งมั่นยกระดับมาตรฐานการบริการด้านสุขภาพอย่างมีคุณภาพ ขยายโอกาส เสริมสร้างสุขภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา
2. ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการ และการรับข้อมูลข่าวสาร
3. ศึกษาปัญหาของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการ และปัจจัยที่เกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ใช้บริการที่มารับบริการสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน พ.ศ. 2554 จำนวน 92,630 คน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2557, หน้า 44) ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973 อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549, หน้า 16) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 399 คน ผู้วิจัยได้เลือกสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้มารับบริการสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เก็บข้อมูล

ตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายตามแบบสะดวก (Convenience sampling) จากผู้ใช้บริการที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการของสถานพยาบาล และปัญหาของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการสถานพยาบาล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และนำไปทดลองใช้ (try out) กับผู้ใช้บริการของสถานพยาบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 30 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าความคิดเห็นต่อการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น 0.9678

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้ผู้ใช้บริการที่มาใช้บริการสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2557 บริเวณชั้น 1 หน้าห้องบัตร ที่นั่งรอตรวจ หน้าห้องรับยา และชั้น 2 ที่หน้าห้องรอผลการตรวจเลือด (LAB) หน้าห้องทำฟัน หน้าห้องตรวจโรคเบาหวาน และบริเวณหน้าห้องนวดแผนไทย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพรรณนา ใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมาน ใช้การทดสอบแบบที่ การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีเชฟเฟ่ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล

ผลการศึกษา พบว่ามีค่าเฉลี่ยระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) โดยด้านคุณภาพการให้บริการ และด้านความเชื่อถือและยอมรับในการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมากเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 3.51 และ 3.50)

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ผลการศึกษา พบว่าผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส สังกัดหน่วยงาน รายได้ต่อเดือน และโรคประจำตัวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหาของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่ามีปัญหาด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่จอดรถไม่เพียงพอ อาคารสถานพยาบาลเก่า ไม่มีความทันสมัย ปัญหาด้านบุคลากร พบว่าเจ้าหน้าที่พยาบาลและฝ่ายต้อนรับไม่เพียงพอและยังขาดจิตบริการ และพบว่าแพทย์ที่มาให้บริการนั้นเป็นแพทย์ปลดเกษียณและเป็นแพทย์ห้วงเวลา ปัญหาด้านระบบการทำงาน พบว่า ระบบการทำงานล่าช้า ไม่ใช้ระบบไอทีในการเก็บข้อมูลผู้ป่วย และปัญหาด้านความเชื่อถือ และยอมรับในการให้บริการ พบว่าไม่มีแพทย์เฉพาะทาง แพทย์ส่วนใหญ่เป็นแพทย์ห้วงเวลา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล

ผู้ใช้บริการที่มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ใช้บริการได้รับการบริการที่เป็นที่น่าพอใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านคุณภาพในการให้บริการ

1) ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการอยู่ในระดับมาก เพราะทางด้านสถานที่ตั้ง สถานพยาบาลมีที่ตั้งที่เดินทางมาสะดวก มีระบบขนส่งมวลชนด้านรถโดยสารสาธารณะวิ่งผ่านหลายสาย และตั้งอยู่ภายในกระทรวงศึกษาธิการ สามารถสอบถามเส้นทางได้ง่ายสำหรับผู้ใช้บริการที่ยังไม่เคยรู้จักตำแหน่งที่ตั้งมาก่อน และเมื่อเข้ามาภายในสถานพยาบาลแล้วจะสามารถมองหาจุดบริการรับบัตรคิวได้ง่าย ทำให้ผู้ใช้บริการเข้าไปสอบถามข้อมูลและขอทำประวัติหรือแจ้งชื่อได้ทันที ทำให้ไม่สับสน ด้านบรรยากาศภายในสถานพยาบาล พบว่า มีความเงียบสงบไม่มีเสียงรบกวน มีอากาศถ่ายเทสะดวก เนื่องจากสถานพยาบาลมีหน้าต่างเพื่อให้แดดส่องเข้ามาภายใน ทำให้บรรยากาศไม่ดูครึ้มมากนัก รวมถึงมีบริการเก้าอี้สำหรับรอพบแพทย์ที่เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้บริการ มีโทรทัศน์เปิดให้บริการตลอดทั้งวัน ซึ่งสอดคล้องกับ Zeithama, Berry, & Parasursman (1990, p. 19 อ้างถึงใน โสริยา พูลเกษ, 2550, หน้า 18-19) ที่สรุปว่า คุณภาพของการบริการในมุมมองของผู้ใช้บริการ ประกอบด้วย ความเป็นรูปธรรมของการบริการ เช่น สิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ มีที่นั่งเพียงพอ ทางเดินและบริเวณติดผู้ป่วยนอกสะอาด ความเป็นระเบียบสวยงาม แต่ก็ยังพบว่าผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นในระดับน้อย คือเรื่องสถานที่จอดรถไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้ผู้ที่นำรถยนต์ส่วนตัวมาต้องไปหาที่จอดรถที่อื่นซึ่งไกลออกไป ทำให้ไม่สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคที่พบ คืออุปกรณ์การแพทย์ของสถานพยาบาลยังไม่ทันสมัยเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องจัดสรรงบประมาณไปพัฒนาสำนักงานในหลาย ๆ ด้าน และต้องมีการเสนอของบประมาณจากคณะกรรมการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการ นอกจากนี้ยัง

พบว่าผู้ป่วยประชาสัมพันธ์ที่บอกขั้นตอนการเข้ารับการรักษายังไม่มี ความชัดเจน อาจเป็นเพราะผู้ใช้บริการ ส่วนใหญ่จะเดินตรงเข้ามาสอบถามตัวเจ้าหน้าที่โดยตรง ทำให้ไม่ได้สนใจมองหาป้ายประชาสัมพันธ์ อีกประเด็น คือ สถานที่ตั้งของสถานพยาบาลสามารถหาได้ง่าย อาจเป็นเพราะสถานพยาบาลเป็นตึกที่มีรูปร่างภายนอก ดูเก่าและไม่ทันสมัย ทำให้ไม่เป็นจุดสนใจมากนัก

2) ด้านบุคลากร ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการอยู่ในระดับมาก โดยที่สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีเจ้าหน้าที่มีอัธยาศัยดี เป็นมิตร ยิ้มแย้ม แจ่มใส สร้างความเป็นกันเองกับผู้ใช้บริการ เพราะว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จะเป็นคนไข้ประจำที่มาใช้บริการ ทำให้เกิดความรู้สึกคุ้นเคย ซึ่งสอดคล้องกับกฤษฎิ์ บุญช่วย (2552, หน้า 17) ได้สรุปว่า สิ่งชี้วัดคุณภาพของการบริการคือ ความมีอัธยาศัยไมตรี ความสุภาพอ่อนโยนให้เกียรติ มีน้ำใจและเป็นมิตรต่อผู้ใช้บริการ และส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้เจ้าหน้าที่และพยาบาลให้ความเคารพ เพราะเป็นข้าราชการอาวุโส หรือข้าราชการบำนาญ นอกจากนี้ยังสามารถตอบคำถามและข้อสงสัยของผู้ใช้บริการได้ชัดเจน เพราะสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่มีฝ่ายประชาสัมพันธ์ ดังนั้นเจ้าหน้าที่รวมถึงพยาบาลเองต้องทำหน้าที่ตอบคำถามและข้อสงสัยของผู้ใช้บริการให้คลายข้อสงสัย รวมถึงปัญหาจากการเข้ารับการรักษาอื่น ๆ อีกทั้งมีการปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว ให้ความช่วยเหลือตามที่ผู้รับบริการต้องการ สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังให้คำปรึกษาและคำแนะนำได้อย่างถูกต้อง รวมถึงบุคลากรทางการแพทย์เองได้รับความพอใจจากผู้ใช้บริการว่ามีความแม่นยำและน่าเชื่อถือ สามารถวินิจฉัยอาการของโรคได้ถูกต้องและสั่งยาได้ตรงกับอาการเจ็บป่วย โดยจะพบได้จากการที่มีคนไข้ประจำที่เข้ามารักษาและรับยาอย่างสม่ำเสมอ แต่ก็ยังพบว่าผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง คือเรื่องแพทย์อธิบายขั้นตอนในการรักษาให้ทราบอย่างละเอียดและชัดเจน โดยเมื่ออยู่ในห้องตรวจแพทย์อาจไม่ได้บอกอาการของโรคที่ตรวจพบให้คนไข้ทราบ เพราะอาจจะไม่ได้เจ็บป่วยในโรคร้ายแรง หรือแพทย์มีคนไข้ที่รอเข้าตรวจเป็นจำนวนมาก อาจทำให้หลงลืมได้ อีกประเด็นคือ มีจำนวนเจ้าหน้าที่เพียงพอในการให้บริการ อาจเป็นเพราะว่าสถานพยาบาลไม่มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือฝ่ายต้อนรับที่คอยให้ข้อมูลทำให้ไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง

3) ด้านระบบการทำงาน ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ ด้านระบบการทำงาน อยู่ในระดับมาก เพราะสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีระบบการทำงานที่เข้าใจง่าย คือเมื่อแจ้งชื่อที่ห้องทะเบียนแล้ว พยาบาลจะเรียกชื่อเพื่อไปชั่งน้ำหนัก วัดความดัน เป็นข้อมูลเบื้องต้นใช้ประกอบการตรวจวินิจฉัยโรค ก่อนที่จะเข้าตรวจกับแพทย์ หลังจากออกจากห้องตรวจแล้วก็เอาใบสั่งยาไปยื่นที่ห้องยา แล้วสามารถนั่งรอรับยาได้เลย ซึ่งขั้นตอนทั้งหมดที่กล่าวมานั้นอยู่ในบริเวณ ชั้น 1 ของสถานพยาบาล สามารถดำเนินการตั้งแต่เริ่มการรักษาจนสิ้นสุดการรักษาได้ในบริเวณใกล้เคียงกันจนเสร็จสิ้น ทำให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น มีการดำเนินงานในเรื่องของระบบการจ่ายเงินมีความรวดเร็ว และออกใบเสร็จรับเงินให้ทุกครั้ง เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันการจ่ายเงิน ถ้าเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถเบิกจ่ายได้ทันที

โดยจะให้เห็นชื่อในเอกสารใช้สิทธิเบิกจ่ายตรงกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้ผู้รับบริการมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ระบบการรับยาที่มีความรวดเร็ว มีการอธิบายรายละเอียดของยาให้กับผู้ป่วยได้ ทราบขั้นตอนการกินยาที่ถูกต้อง

1.2 ความเชื่อถือและยอมรับในการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ ด้านความเชื่อถือและยอมรับในการให้บริการ อยู่ในระดับมาก เพราะผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นคนไข้ประจำที่มาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง ทำให้ไว้วางใจให้การให้บริการของสถานพยาบาล โดยเฉพาะการยอมรับในเรื่องของคุณภาพของยาที่ใช้ เพราะสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งยาที่มีคุณภาพและยาที่ใช้เป็นยาที่โรงพยาบาลทั่วไปส่งจ่าย บางครั้งสถานพยาบาลจ่ายยาที่มีราคาแพงให้กับผู้ป่วย แต่จ่ายค่าบริการถูกกว่าโรงพยาบาล ทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความประทับใจ นอกจากนี้ผู้ใช้บริการยังให้ความเชื่อถือและยอมรับของแพทย์ในเรื่องความสามารถและความเชี่ยวชาญในการรักษา เนื่องจากเป็นแพทย์ที่มาจากโรงพยาบาลของรัฐที่มีชื่อเสียง ทำให้ได้รับความไว้วางใจจากผู้ใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักสวัสดิการครู สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (2550, หน้า 33) ได้สรุปว่า สถานพยาบาลได้พยายามยกระดับการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการเช่นเดียวกันกับโรงพยาบาลทั่วไปที่ต้องการยกระดับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานด้านการให้บริการที่ดีที่สุด

แต่มีบางประเด็นที่ผู้รับบริการมีความเชื่อถือและยอมรับในการให้บริการ ระดับปานกลางคือ อุปกรณ์ทางการแพทย์ของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความทันสมัย อาจเป็นเพราะสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ได้เป็นโรงพยาบาล และไม่มีการตรวจโรคร้ายแรงหรือกรณีฉุกเฉิน รวมถึงไม่มีการอนุมัติงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัย เนื่องจากมีราคาแพง และต้องขออนุมัตินาน เพราะต้องมีการดำเนินการทางเอกสารต่าง ๆ ในการจัดซื้อและต้องนำเข้าวาระการประชุมจากคณะกรรมการฯ ทำให้งบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ยังไม่ได้มีการพิจารณาในระยะเวลาที่รวดเร็ว จึงทำให้อุปกรณ์ทางการแพทย์ของสถานพยาบาลนั้นยังไม่มีมีความทันสมัยเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่พบที่ว่าขาดอุปกรณ์การแพทย์ที่ทันสมัย ทำให้ยังเกิดความวิตกกังวลในการเข้ารับการรักษา รวมถึงประเด็นเรื่องผู้ใช้บริการเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จะไม่เลือกปฏิบัติกับผู้มาใช้บริการทุกคนมีความเท่าเทียมกันหมด เพราะผู้มารับบริการส่วนใหญ่เป็นบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้มีความรู้จักกับบุคลากรทางการแพทย์ และเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลในระดับหนึ่ง

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการ และการรับข้อมูลข่าวสาร

สมมติฐานที่ 1 ผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาแตกต่างกัน

1) อายุ อายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ให้บริการที่มีอายุมากกว่า 40 ปี จะมีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอื่น เป็นเพราะว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไปร่างกายจะมีการปรับสภาพโดยจะมีฮอร์โมนที่ลดลง อาจก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพไม่สมบูรณ์แข็งแรง เริ่มที่จะมีโรคภัยไข้เจ็บเพราะระบบในร่างกายเสื่อมลง ทำให้เริ่มใส่ใจการดูแลสุขภาพและการเข้าตรวจรักษาร่างกาย จึงให้ความสำคัญกับการรักษาพยาบาล และเล็งเห็นความสำคัญของคุณภาพการให้บริการของโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่เลือกใช้ ทำให้คนที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอื่น

2) สถานภาพสมรส สถานภาพสมรสที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่สมรสแล้วจะมีความคิดเห็นมากกว่า เป็นเพราะว่าผู้ที่สมรสแล้วจะมีอัตราการเจ็บป่วยมากกว่า เนื่องจากความรู้สึกรอแล้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ อันเกิดจากการสะสมความเครียดเป็นเวลานาน ๆ และมีภาระความรับผิดชอบที่มากกว่าคนโสด ทำให้ผู้ให้บริการที่สมรสแล้วจำเป็นต้องมีความคิดที่รอบคอบและวางแผนในการใช้ชีวิตให้เป็นขั้นตอน ทำให้ผู้ให้บริการที่สมรสแล้วจึงมีความคิดเห็นมากกว่า

3) สังกัดหน่วยงาน สังกัดหน่วยงานที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยผู้ที่สังกัดหน่วยงานอื่น ๆ มีความคิดเห็นมากกว่าหน่วยงานอื่น เป็นเพราะว่าผู้ให้บริการจากสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ จะเป็นบุคลากรจากหน่วยงานต่างๆ หลากหลายอาชีพที่ไม่ได้อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ อาจจะเข้ามาใช้บริการนาน ๆ ครั้ง ไม่ได้มาใช้บริการเป็นประจำส่วนใหญ่จะมาขอใบรับรองแพทย์เพียงเท่านั้น จึงยังไม่ได้ทราบถึงการให้บริการของสถานพยาบาลว่ามีการตรวจรักษาหรือให้บริการอย่างไรบ้าง และผลจากการมารักษาเป็นอย่างไร จึงให้ความคิดเห็นเป็นไปในทางที่ดี จึงทำให้ผู้ให้บริการจากสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ มีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอื่น

4) รายได้ต่อเดือน รายได้ต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้ให้บริการที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,001 บาท มีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอื่น เป็นเพราะว่ารายได้ต่างกันอาจจะส่งผลต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน กลุ่มผู้ให้บริการที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,001 บาท อาจจะต้องมีความรอบคอบในการใช้จ่ายมากกว่ากลุ่มอื่น เพราะการใช้ได้ในการรักษาพยาบาลในแต่ละครั้งถ้าเป็นโรงพยาบาลของรัฐหรือเอกชนอาจจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง การเลือกใช้บริการสถานพยาบาลจึงทำให้เป็นการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เพราะสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดตั้งไว้เพื่อเป็นสวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงมีค่ารักษาพยาบาลที่ไม่สูงมากนัก

5) โรคประจำตัว โรคประจำตัวที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีโรคประจำตัว กลุ่มโรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรค

ความดันโลหิตสูง จะมีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอื่น เป็นเพราะว่าสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีบริการตรวจรักษาโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิต ทำให้ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวเหล่านี้ได้มาเข้ามารับการรักษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เนื่องจากการตรวจผลเลือด และมีแพทย์ตรวจโรคความดันโลหิต ทำให้ได้รับรู้ถึงผลการให้บริการและวิธีการดำเนินงานของสถานพยาบาลว่าเป็นอย่างไร จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอื่น

ผลการทดสอบสมมติฐานข้างต้น สอดคล้องกับการศึกษาของพรทิพย์ มโนดำรงสัตย์ (2554) ที่พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรด้านหน่วยงานที่สังกัด และเงินเดือนที่ได้รับในปัจจุบัน มีผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินการของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

สมมติฐานที่ 2 ผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา แตกต่างกัน

ผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการมาใช้บริการในแต่ละครั้งจะมีใบนัดหมอและผู้ให้บริการต้องมาตามนัดทุกครั้ง ถึงแม้ว่าจะมีอาการที่ดีขึ้นแล้วก็ตาม และอยู่ในสถานที่ใกล้เคียงกับสถานที่ทำงานเมื่อมีอาการเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ในโรคพื้นฐาน ก็สามารถมาพบแพทย์เพื่อรับยามาบรรเทาอาการ ไม่ต้องไปพบแพทย์ถึงโรงพยาบาลที่อยู่ไกลออกไปและมีค่าใช้จ่ายที่แพงกว่า จึงทำให้จำนวนครั้งของการมารับบริการและประเภทการมาใช้บริการไม่ได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของการให้บริการ จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยที่เกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา แตกต่างกัน

ผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยที่เกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เพราะข้อมูลที่ได้รับมานั้นเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่บอกเพื่อให้รับรู้ถึงการให้บริการ ทำให้มีความเข้าใจและรับรู้ในรายละเอียดมากขึ้นเท่านั้น รวมถึงผู้ให้บริการส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสามารถเข้ามาสอบถามข้อมูลได้ด้วยตัวเอง ทำให้สื่อไม่มีความจำเป็นเท่าใดนัก จึงทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของสถานพยาบาลไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ จินตนา บัวศรี (2550, หน้า 79) ที่ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรสถานพยาบาลในโครงการประกันสังคมเกี่ยวกับการขอรับบริการทางการแพทย์สำหรับโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูง จึงอาจเป็นเพราะช่องทางการได้รับข้อมูลข่าวสารที่บุคลากรสถานพยาบาลส่วนใหญ่ได้รับมาจากแหล่งเดียวกัน เช่น เอกสารราชการ ประกันสังคม เจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคม จึงส่งผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการขอรับค่าบริการทางการแพทย์สำหรับโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูงไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของพิทยา แสงรุ่ง (2554, หน้า 1-18) ที่พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์วิทยุและโทรทัศน์ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. ปัญหาของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

ปัญหาด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีการจัดสรรงบประมาณมาพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานพยาบาลให้ดูใหม่และทันสมัยมากยิ่งขึ้น และควรมีการจัดสรรเรื่องสถานที่จอดรถให้เพียงพอกับจำนวนผู้มาใช้บริการ ปัญหาด้านบุคลากร ควรมีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้บริการและการมีจิตบริการให้กับเจ้าหน้าที่ และจัดสรรงบประมาณในการจ้างแพทย์เพื่อมาให้บริการเต็มเวลา ปัญหาด้านระบบการทำงาน ควรนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อความเร็ว และปัญหาด้านความเชื่อถือ และยอมรับในการให้บริการ ควรเพิ่มการตรวจรักษาโรคเฉพาะทางให้มากขึ้น เพื่อที่จะได้มีการจัดสรรแพทย์ห้วงเวลาให้ตรงกับโรคแต่ละโรค

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อจัดซื้ออุปกรณ์การแพทย์ที่ทันสมัย ทันกับโรคที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อสร้างความไว้วางใจให้กับผู้มาใช้บริการ

2. สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการจัดสรรงบประมาณมาปรับปรุงในด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ปัญหาด้านสถานที่จอดรถ ซึ่งมีไม่เพียงพอ คณะกรรมการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรรับรู้ถึงปัญหาและควรรับหาทางดำเนินการแก้ไขโดยการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเพื่อรองรับการพัฒนาและปรับปรุง อาจมีการเช่าสถานที่วัดมกุฏกษัตริยารามราชวรวิหาร หรือบริเวณใกล้เคียงเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้รับบริการ มีการปรับปรุงอาคารสถานพยาบาลให้ดูทันสมัย ทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร และควรมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลให้มีจิตบริการและบริการด้วยคุณภาพ มีการนำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในระบบการทำงานเพื่อความเร็วและเป็นระบบไม่สับสน มีการจัดสรรแพทย์เฉพาะทางให้มากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

3. สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ป่วยที่มาใช้บริการ ปีละ 2 ครั้ง เพื่อจะได้รับทราบข้อมูลและนำปัญหาที่พบมาหาทางแก้ไขปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น

4. สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มีเป้าหมายการดำเนินงาน รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง สร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลจะต้องทำเพื่อให้สังคมมีความมั่นใจต่อระบบบริการของสถานพยาบาล ด้วยการยินยอมให้องค์กรภายนอกซึ่งมีความรู้ความเข้าใจระบบการดูแลผู้ป่วยเข้าไปประเมินคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล

บรรณานุกรม

- กฤษฎณี บุญช่วย. (2552). **ความพึงพอใจของผู้ประกันตนในสิทธิประกันสังคมต่อคุณภาพการให้บริการทางการแพทย์โรงพยาบาลปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จินตนา บัวศรี. (2550). **ความคิดเห็นของบุคลากรสถานพยาบาลในโครงการประกันสังคมเกี่ยวกับการขอรับค่าบริการทางการแพทย์สำหรับโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูง**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2549). **สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : จามจุรีโปรดักท์.
- พรทิพย์ มโนดำรงสัตย์. (2554). **ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการดำเนินการก่อนและหลังออกนอกระบบราชการของมหาวิทยาลัยมหิดลที่มีต่อความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร**. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 5 (1), หน้า 50-61.
- พิทยา รุ่งแสง. (2554). **การเปิดรับข่าวสารความรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา**. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 5 (2), หน้า 1-18.
- วีระพงษ์ เกลิมจิระรัตน์. (2539). **คุณภาพของการให้บริการ**. กรุงเทพมหานคร : ประชาชน.
- สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (2557). **ตารางการตรวจให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา**. ค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2557, จาก <http://www.otep.go.th/hos.php>.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2553). **คู่มือเครือข่ายสุขภาพครู**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สำนักสวัสดิการครู สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2550). **คู่มือสุขภาพครู**. กรุงเทพมหานคร : สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- โสธยา พูลเกษ. (2550). **ความคาดหวังของผู้ป่วยนอกต่อคุณภาพบริการของโรงพยาบาลลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุวัฒน์ ศุภชุตีกุล และคณะ. (2542). **ขั้นตอนการทำงานกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ รูปแบบสำหรับบริการสุขภาพ**. นนทบุรี : โครงการสำนักพิมพ์ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

วันที่รับบทความ	01/03/2560
วันแก้ไขบทความ	10/03/2560
วันตอบรับบทความ	13/03/2560

สุพรรณิ ภาคแก้ว¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) ศึกษาคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 274 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ คุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรม

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail : kunpun31_@hotmail.com

The Relationship Between Leadership, Ethics and Moral According to Ten Royal Virtues of School Administrators under the Office of Secondary Education Area 1

Received	01/03/2560
Revised	10/03/2560
Accepted	13/03/2560

Suphanee Phakkaew¹

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the leadership of school administrators under Office of Secondary Education Area 1, 2) study the ethical and moral leadership according to the ten royal virtues of school administrators under the Office of Secondary Education Area 1, and 3) study the relationship between leadership, ethics and moral according to the ten royal virtues of school administrators under Office the of Secondary Education Area 1. The sample in this study were 274 school administrators under the Office of Secondary Education Area 1. The instrument for this study was a rating scale questionnaire. The statistics used in data analysis were mean, standard deviation and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The results of the study were as follows : 1) the leadership of school administrators in the opinion of administrators under the Office of Secondary Education Area1 was high, 2) the ethical and moral leadership behaviors according to the ten royal virtues of school administrators in the opinion of administrators under the Office of Secondary Education Area 1 were rated high, and 3) a significant relationship between leadership, ethics and moral according to the ten royal virtues of school administrators in the opinion of administrators under the Office of Secondary Education Area I was found at .05 level.

Keywords : leadership, ethics and moral according to ten royal virtues

¹ Graduate student, Faculty of Education, Educational Administration program, Dhonburi Rajabhat University
e-mail : kunpun31_@hotmail.com

บทนำ

ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการปรับกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุประสิทธิผลขององค์กรแล้ว ผู้บริหารยังต้องให้ความสนใจต่อบุคลากรในองค์กรด้วยภาวะผู้นำนั้นถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารในการที่จะนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ผู้บริหารต้องเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องให้ความมั่นใจเพื่อการยอมรับของคนในองค์กร อันจะนำไปสู่ความไม่ไว้วางใจระหว่างกัน ผู้นำจะต้องมุ่งมั่นเรื่องของการสื่อสาร ให้ความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นการสื่อสารที่ดีนั้นถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการสร้างพันธสัญญา (Commitment) และทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน (Cooperation) (ประพนธ์ ฝาสุยิต, 2541, หน้า 91) ในการบริหารองค์กรของผู้บริหารย่อมต้องเผชิญความรุนแรงและความรวดเร็วทั้งกระแสของการแข่งขันและความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังนั้น จึงต้องอาศัยศักยภาพของตนเองและของทีมงานร่วมกันรวมถึงความมีระบบที่ต้องดำเนินไปให้เกิดสิ่งที่ถูกต้องตลอดเวลาความสำเร็จจึงจะเกิดขึ้นได้ โดยระบบที่ถูกต้องของแต่ละองค์กรนั้นก็อยู่บนพื้นฐานของวิสัยทัศน์ (Vision) คือ ต้องการจะเป็นอะไรและตั้งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยม (Value) คือ จะไปให้ถึงจุดนั้นโดยยึดอะไรเป็นหลักซึ่งถือว่าองค์ประกอบทั้ง 3 นี้เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายขององค์กร การมีเป้าหมายขององค์กรที่ชัดเจนตั้งแต่แรกจะสามารถประเมินผลได้ว่าผลในการดำเนินงานนั้นบรรลุประสิทธิผล (Effectiveness) หรือไม่ซึ่งเป็นกรอบความคิดใหม่ในการประเมินผลที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงมากกว่าที่จะมุ่งแต่ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นหลักอย่างเดียว ซึ่งหมายถึงความสามารถในการสร้างผลผลิตโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด ใช้เวลาน้อยที่สุด ซึ่งจะเป็นการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้ (Output) กับปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นหลักแต่ส่วนคำว่าประสิทธิผลนั้นจะมองเน้นไปที่ว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ (ประพนธ์ ฝาสุยิต, 2541, หน้า 24-25) ผู้บริหารนอกจากจะต้องตระหนักถึงเป้าหมายขององค์กรแล้วยังต้องให้ความสำคัญต่อการปรับกระบวนการทำงานและการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรด้วย ภาวะผู้นำนั้นถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารอยู่กลางการประกันภัยในการที่จะนำองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้เพราะอยู่ข้อมรณยนต์ คือ องค์กรที่ต้องบริการโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารอยู่ต้องเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการเพื่อการยอมรับของคนในองค์กรและของผู้ใช้บริการผู้นำจึงต้องมุ่งมั่นเรื่องของการสื่อสารให้ชัดเจนและต้องอาศัยศักยภาพของตนเองและของทีมงานร่วมกันโดยคำนึงถึงการจัดระบบโครงสร้างในองค์กร ที่สำคัญ คือ การมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายขององค์กรการมีเป้าหมายที่ชัดเจนขององค์กรตั้งแต่แรกก็จะสามารถประเมินผลสำเร็จขององค์กร หมายถึง การมีความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ในเรื่องของการบริการและคุณภาพ

การศึกษาเรื่องของภาวะผู้นำได้มีนักคิดนักทฤษฎีได้ศึกษาค้นคว้าทั้งในอดีตที่เริ่มตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษ 1980 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันเป็นการค้นหาคำตอบหรือปัจจัยที่ทำให้ผู้นำมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานจากการศึกษาค้นคว้าสามารถระบุคุณลักษณะพฤติกรรม หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้แบบของความเป็นผู้นำแบบหนึ่ง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าภาวะผู้นำอีกแบบหนึ่ง (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2548, หน้า 3)

ในสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศไทยเราในปัจจุบันนี้ดูน่าเป็นห่วงอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทางเศรษฐกิจปัญหาความเสื่อมถอยในด้านคุณธรรม จริยธรรมของคนทั้งในระดับนักการเมืองข้าราชการหรือคนในแวดวงอาชีพอื่นๆ เนื่องจากสภาพการทำงานในระดับที่สูงและการมีอำนาจในการบริหารงานสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นองค์การหนึ่งที่ตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ให้การศึกษาและก็เป็นองค์การที่หลีกเลี่ยงไม่พ้นในเรื่องของความเป็นผู้นำเช่นกันเนื่องจากผู้บริหารทุกคนต้องมีภาวะผู้นำในการควบคุมดูแลบุคลากรในโรงเรียนซึ่งมีระบบการจัดการดูแลที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาคณะครูตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องทำงานร่วมกันต้องติดต่อประสานงานกันอยู่ตลอดเวลาและต้องใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานไม่ให้ความสำคัญฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตลอดทั้งมีประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา รู้จักใช้ภาวะผู้นำในการสร้างศรัทธา และความไว้วางใจจากบุคลากรโดยประยุกต์ใช้กับหลักการบริหารหลักศาสนาจิตวิทยามีคุณธรรมและปราศจากอคติในการบริหารงานจะเห็นได้ว่าการเป็นผู้นำที่ดี และประกอบกับการมีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงานจึงเป็นสิ่งสำคัญมากที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญการวิจัยครั้งนี้จึงได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางและประโยชน์ในการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อศึกษาคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2556 จำนวน 67 โรงเรียน โรงเรียนละ 14 คน รวมจำนวน 938 คน

1.2 การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie and Morgam (1970, pp. 608-609) ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 274 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 274 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านภาวะผู้นำ จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแนวคิดของ Likert Scales แบ่งเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมจำนวน 30 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของ Likert Scales แบ่งเป็น 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ออกหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม พร้อมแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

3. เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 67 โรงเรียนแล้วผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. ส่งแบบสอบถามทั้งหมด 274 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านภาวะผู้นำ จำนวน 30 ข้อ หาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$, S.D. และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมจำนวน 30 ข้อหาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$, S.D. และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) แบบ Pearson

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.878) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสูงสุด คือ ผู้บริหารแสดงออกว่ามีความมุ่งมั่น ในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.823) รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีการปรับปรุงการทำงานของตนเองและองค์กรอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.987) รองลงมาอีกคือ ผู้บริหารแสดงออกถึงบทบาทการทำงานที่มีมาตรฐานสูง ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.878) รองลงมาอีกคือ ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.847) รองลงมาอีก คือ ผู้บริหารสร้างเป้าหมายร่วมกัน กับบุคลากรในการพัฒนาองค์กร ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.844) รองลงมาอีก คือ ผู้บริหารยอมรับข้อเสนอ ของบุคลากรซึ่งมีความสอดคล้อง ในการปรับปรุงและพัฒนาองค์กร ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.927) รองลงมาอีก คือ ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรเกี่ยวกับการทำงานด้วยการออกคำสั่ง ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.848) รองลงมาอีก คือ ผู้บริหารติดตามควบคุมนิเทศการทำงานของบุคลากรอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.968) รองลงมาอีก คือ ผู้บริหารแสดงให้เห็นว่ามีความเชื่อมั่น ต่อการทำงานของบุคลากร ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.825) รองลงมาอีก คือ ผู้บริหารตระหนักถึงการปรับปรุงการทำงานของตนเองและองค์กรอย่างสม่ำเสมอ, ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจหน้าที่ให้กับบุคลากร ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.844, S.D. = 0.828) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความชำนาญกับบุคลากรอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.989)

2. เพื่อศึกษาคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า คุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) โดยพิจารณาจาก 10 ด้าน เรียงลำดับจากมากลงมา คือ ด้านปรিজาคะ ($\bar{X}$) ด้านอภิกะ ($\bar{X}$) ด้านอาชวะ ($\bar{X}$) ด้านทาน ($\bar{X}$) ด้านอวิโรณะ ($\bar{X}$) ด้านตปะ ($\bar{X}$) ด้านมัทวะ ($\bar{X}$) ด้านขันติ ($\bar{X}$) ด้านอวิหิงสา ($\bar{X}$) ด้านศีล ($\bar{X}$)

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนด้วยการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยภาพรวมพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร โรงเรียน ($r = 0.352^*$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อนำภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมาสัมพันธ์ กับองค์ประกอบของคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพบว่าภาวะผู้บริหารมี การสนับสนุนต่อบุคลากรในทุก ๆ ด้านมีความสัมพันธ์กับด้านทาน ($r = 0.041^*$) ด้านอาชวะ ($r = 0.009^*$) และด้านอวิหิงสา ($r = 0.008^*$) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระในการทำงานมีความสัมพันธ์กับด้าน ปรিজาคะ ($r = 0.011^*$) และด้านอวิโรณะ ($r = 0.037^*$) ผู้บริหารใส่ใจสวัสดิการและความเป็นอยู่ของบุคลากร มีความสัมพันธ์กับด้านทาน ($r = 0.005^*$) ด้านมัทวะ ($r = 0.050^*$) ด้านอวิโรณะ ด้านอวิหิงสา ($r = 0.038^*$) และด้านขันติ ($r = 0.026^*$) ผู้บริหารสร้างบรรยากาศในการทำงานของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับด้านปรিজาคะ ($r = 0.032^*$) และด้านอภิกะ ($r = 0.021^*$) ผู้บริหารตระหนักถึงศักดิ์ศรีของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับด้านศีล

($r = 0.021^*$) ด้านปรีชาญาณ ($r = 0.026^*$) ด้านอาชชวะ ($r = 0.025^*$) ด้านตปะ ($r = 0.021^*$) และด้านอวิสิท ($r = 0.002^*$) ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองมีความสัมพันธ์กับด้านตปะ ($r = 0.011^*$) ผู้บริหารให้ความเสมอภาคกับบุคลากรในทุก ๆ ด้านมีความสัมพันธ์กับด้านอาชชวะ ($r = 0.029^*$) ด้านมัททวะ ($r = 0.001^*$) และด้านอภิกะ ($r = 0.005^*$) ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรเกี่ยวกับการทำงานด้วยการออกคำสั่งมีความสัมพันธ์กับด้านอาชชวะ ($r = 0.026^*$) ผู้บริหารกำหนดกรอบ การทำงานและกฎระเบียบต่าง ๆ อย่างชัดเจนมีความสัมพันธ์กับด้านมัททวะ ด้านอภิกะ ($r = 0.013^*$) ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าทำในสิ่งใหม่มีความสัมพันธ์กับด้านมัททวะ ($r = 0.047^*$) ด้านอภิกะ ($r = 0.006^*$) ผู้บริหารติดตามควบคุมนิเทศการทำงาน ของบุคลากรอย่างชัดเจน มีความสัมพันธ์กับด้านอาชชวะ ($r = 0.049^*$) ด้านตปะ ($r = 0.007^*$) ผู้บริหารมุ่งสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นให้กับองค์กรมีความสัมพันธ์กับด้านทาน ด้านอาชชวะ ($r = 0.032^*$) ผู้บริหารมุ่งสร้างความเปลี่ยนแปลง ที่ดีขึ้นให้กับองค์กรมีความสัมพันธ์กับด้านปรีชาญาณ ($r = 0.017^*$) ด้านอภิกะ ($r = 0.013^*$) และด้านอวิโรณะ ($r = 0.045^*$) ผู้บริหารกระตุ้นบุคลากรให้มีความมุ่งมั่นและตั้งใจทำงานให้ประสบผลสำเร็จมีความสัมพันธ์กับด้านทาน ($r = 0.006^*$) ด้านอภิกะ ($r = 0.030^*$) ด้านอวิสิท ($r = 0.049^*$) และด้านอวิโรณะ ($r = 0.025^*$) ผู้บริหารตระหนักถึงการปรับปรุงการทำงานของ ตนเองและองค์กรอย่างสม่ำเสมอมีความสัมพันธ์กับด้านตปะ ($r = 0.050^*$) ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากร มีการปรับปรุงการทำงานของตนเองและองค์กรอย่างสม่ำเสมอมีความสัมพันธ์กับด้านศีล ($r = 0.009^*$) ผู้บริหาร แสดงออกถึงบทบาทการทำงานที่มีมาตรฐานสูงมีความสัมพันธ์กับด้านทาน ($r = 0.030^*$) ด้านปรีชาญาณ ($r = 0.037^*$) ด้านมัททวะ ($r = 0.024^*$) และด้านอภิกะ ($r = 0.047^*$) ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนด วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับด้านปรีชาญาณ ($r = 0.016^*$) ผู้บริหารแสดงออกว่ามีความ มุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จมีความสัมพันธ์กับด้านอาชชวะ ($r = 0.025^*$) ด้านอวิโรณะ ($r = 0.029^*$) ผู้บริหารแสดงให้เห็นว่ามีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับด้านปรีชาญาณ ($r = 0.038^*$) ด้านมัททวะ ($r = 0.039^*$) และด้านขันติ ($r = 0.031^*$) ผู้บริหารสร้างเป้าหมายร่วมกันกับบุคลากรในการพัฒนา องค์กรมีความสัมพันธ์กับด้านศีล ($r = 0.005^*$) ด้านอาชชวะ ($r = 0.009^*$) ด้านตปะ ($r = 0.035^*$) และด้าน อวิโรณะ ($r = 0.014^*$) ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจหน้าที่ให้กับบุคลากร มีความสัมพันธ์กับด้านปรีชาญาณ ($r = 0.017^*$) ด้านอาชชวะ ($r = 0.049^*$) ด้านอภิกะ ($r = 0.033^*$) และด้านขันติ ($r = 0.015^*$) ผู้บริหาร เปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระมีความสัมพันธ์กับด้านอาชชวะ ($r = 0.023^*$) ด้านมัททวะ ($r = 0.041^*$) และด้านอภิกะ ($r = 0.001^*$) ผู้บริหารจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือกับบุคลากรเป็นประจำ มีความสัมพันธ์กับด้านศีล ($r = 0.019^*$) ด้านอาชชวะ ($r = 0.009^*$) ด้านมัททวะ ($r = 0.000^*$) ด้านตปะ ($r = 0.026^*$) ด้านตปะ ($r = 0.014^*$) และด้านอวิโรณะ ($r = 0.041^*$) ผู้บริหารไว้วางใจ สานสัมพันธ์และร่วมมือกับ บุคลากรอย่างเต็มใจและจริงจังมีความสัมพันธ์กับด้านอาชชวะ ($r = 0.045^*$) ด้านอวิสิท ($r = 0.048^*$) ผู้บริหาร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความชำนาญกับบุคลากรอยู่เสมอ มีความสัมพันธ์กับด้านทาน ($r = 0.026^*$) ด้านอวิสิท ($r = 0.020^*$) ผู้บริหารมีเหตุและผลสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้กับบุคลากรมีความสัมพันธ์ กับด้านมัททวะ ($r = 0.039^*$) ด้านตปะ ($r = 0.036^*$) และด้านอวิโรณะ ($r = 0.019^*$) ผู้บริหารวางตัวเป็นกลาง

และมีความยุติธรรมต่อบุคลากรมีความสัมพันธ์กับด้าน ปริจจาคะ ($r = 0.016^*$) ด้านมัททวะ ($r = 0.018^*$) และด้านอวิหิงสา ($r = 0.046^*$) และผู้บริหารยอมรับข้อเสนอของบุคลากรซึ่งมีความสอดคล้องในการปรับปรุงและพัฒนาองค์กรมีความสัมพันธ์กับด้านทาน ($r = 0.001^*$) ด้านอาชชวะ ($r = 0.003^*$) ตามลำดับที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสูงสุด คือ ผู้บริหารแสดงออกว่ามีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จ รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีการปรับปรุงการทำงานของตนเองและองค์กรอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาอีก คือ ผู้บริหารแสดงออกถึงบทบาทการทำงานที่มีมาตรฐานสูง ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารสร้างเป้าหมายร่วมกันกับบุคลากรในการพัฒนาองค์กร และผู้บริหารยอมรับข้อเสนอของบุคลากรซึ่งมีความสอดคล้องในการปรับปรุงและพัฒนาองค์กร ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารนั้นให้ความสำคัญกับความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพและคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญทำให้ผลของความเป็นผู้นำนั้นอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธัญพงศ์ บุญยารมณ (2553, หน้า 23) ได้สรุปไว้ว่า ภาวะผู้นำคือศิลปะและความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคนให้ทำงานด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มและองค์กร และวโรเพ็งสวัสดิ์ (2549, หน้า 18) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การใช้อิทธิพลของบุคคลหรือของตำแหน่งโดยการจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่ม ปฏิบัติตามความคิดความต้องการของตนด้วยความเต็มใจ ยินดีที่จะให้ความร่วมมือเพื่อนำไปสู่การบรรลุจุดประสงค์ของกลุ่มตามที่กำหนดไว้ ภาวะผู้นำเป็นความสามารถในการชักจูงผู้อื่นให้ค้นหาหนทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด และเป็นการผูกมัดหรือหลอมรวมกลุ่มเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้วกระตุ้นให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายหรืออาจสรุปได้ว่าภาวะผู้นำคือรูปแบบอิทธิพลระหว่างบุคคล (Interpersonal influence) เป็นความสามารถในการนำของผู้นำหรือกลุ่ม ในอันที่จะก่อให้เกิดการกระทำกิจกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า คุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยพิจารณาจาก 10 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านปริจจาคะ ด้านอภิกโกธะ ด้านอาชชวะ ด้านทาน ด้านอวิโรธนะ ด้านตปะ ด้านมัททวะ ด้านขันติ ด้านอวิหิงสา ด้านศีล ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารนั้นให้ความสำคัญกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมที่ให้คุณภาพ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ทำให้ผลของคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมนั้นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต, 2548, หน้า 240-241) ราชธรรม 10 หรือทศพิธราชธรรม 96 คือธรรมของพระราชา กิจวัตรที่พระเจ้าแผ่นดินควรประพฤติ คุณธรรมของผู้ปกครองบ้านเมือง หรือธรรมของนักปกครองประกอบด้วย 1) ทาน (การให้) คือสละทรัพย์สิ่งของบำรุงเลี้ยงช่วยเหลือประชาราษฎร์และบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ 2) ศีล (ความประพฤติดีงาม) คือสำรวมกายและวจีหาวารประกอบแต่การสุจริตรักษากิตติคุณให้ควรเป็นตัวอย่างและ

เป็นที่เคารพนับถือของประชาราษฎร์ 3) ปริจาคะ (การบริจาค) คือเสียสละความสุขสำราญตลอดจนชีวิตของตน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง 4) อาหวะ (ความซื่อตรง) คือซื่อตรงทรงสัตย์ ใฝ่ร่ายาปฏิบัติภารกิจโดยสุจริต มีความจริงใจไม่หลอกลวงประชาชน 5) มัทวะ (ความอ่อนโยน) คือมีอัธยาศัย ไม่เย่อหยิ่งหยาบคายกระด้างถือองคร้มีความงามสง่า เกิดแต่ท่วงทีกริยาสุภาพนุ่มนวลละมุนละไมให้ได้ความรัก รักดี 6) ตปะ (ความทรงเดช) คือแผดเผากิเลสตัณหาให้เข้ามาครอบงำย่ำยีจิต ระวังยับยั้งข่มใจได้ ความเป็น อยู่สม่ำเสมอหรืออย่างสามัญมุ่นั่นแต่จะบำเพ็ญเพียร 7) อักโกธะ (ความไม่โกรธ) คือไม่กริ้วกราดลุอำนาจ ความโกรธจนเป็นเหตุให้วินิจฉัยความและกระทำการผิดต่าง ๆ ผิดพลาดเสียธรรม มีเมตตาประจักษ์ใจ 8) อวิหิงสา (ความไม่เบียดเบียน) คือไม่บีบคั้นกดขี่ เช่น เก็บภาษีขูดรีดหรือเกณฑ์แรงงานเกินขนาดไม่หลงระเหิอำนาจ ขาดความ กรุณาหาเหตุเบียดเบียนลงโทษอาชญาแก่ประชาราษฎร์ผู้ใดเพราะอาศัยความอาฆาตเกลียดชัง 9) ชันติ (ความอดทน) คืออดทนต่องานที่ตรากตรำถึงจะลำบากกายเหนื่อยหน่ายเพียงไรก็ไม่ทอดทิ้งจะถูกย่ำถูกเหยียดด้วย คำเลียดสีถากถางอย่างใดก็ไม่หมดกำลังใจไม่ยอมละทิ้งกรณีย์ที่บำเพ็ญโดยชอบธรรม 10) อวิโรธนะ (ความไม่คลาถ ธรรม) คือ วางองค์เป็นหลักหนักแน่นในธรรมคงที่ไม่มีความเอนเอียงหวั่นไหวเพราะถ้อยคำที่ตีร้าย ลากสักการะ หรืออิฏฐารมณ์อนิฏฐารมณ์ใด ๆ สติมั่นในธรรมทั้งส่วนยุติธรรม คือความเที่ยงธรรมนิติธรรมคือระเบียบแบบแผน หลักการปกครองตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวราวุฒิมหาโร (ถาวะโร) (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดตามความคิดเห็นของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า การปฏิบัติงาน ตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน แนวทางการพัฒนาการ ปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ในการให้ซึ่งต้องไม่หวังสิ่งตอบแทนจะต้องมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อนร่วมงานและประชาชน ให้กำลังใจให้ ความรักให้เอื้อแก่เพื่อนร่วมงานและประชาชนมีระเบียบวินัยปฏิบัติงานตามระเบียบอย่างเคร่งครัดระมัดระวังควบคุม ตนเอง รู้จักบริหารคนบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพมีความประพฤติที่ดีงามทั้งกายวาจาใจ ต้องรู้จักเสียสละ ประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมซื่อตรงไม่คดโกง มีความนอบน้อมถ่อมตนติดดินเพื่อให้พี่น้องประชาชนเข้าหาได้ทุก เมื่อบริหารงานด้วยความอ่อนโยนมีอัธยาศัยที่อ่อนโยนไม่หยาบคายไม่แข็งกระด้าง ผู้บริหารต้องมีความพากเพียร คือต้องพยายามเอาชนะปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานทุกรูปแบบ บริหารงานด้วยความสุขสงบเยือกเย็นเห็น ตนเห็นคนเห็นงานเห็นบ้านเมืองบริหารงานโดยไม่ใช้อารมณ์โกรธเข้ามาครอบงำตนเอง ต้องไม่มีความโกรธ เกิดขึ้นในการบริหารงาน บริหารงานต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เคารพในกฎหมาย มีความเท่าเทียมกันและ ความเสมอภาคต้องไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น บริหารงานด้วยความอดทนมีขันติและความเสียสละยอมตัว อยู่เสมอเพื่อพี่น้องประชาชนจึงต้องบริหารงานด้วยความอดทนต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ บริหารงานด้วยความเที่ยงธรรมหนักแน่นความถูกต้องโดยมีความเที่ยงธรรมเป็นหลัก บริหารงานด้วยความหนักแน่น กล้าตัดสินใจ และไม่เอนเอียงและแบ่งพรรคแบ่งพวก

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าเมื่อนำภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมาสัมพันธ์กับองค์ประกอบของคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนแล้วนั้นพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารนั้นมีความสัมพันธ์กับ ด้านทาน ด้านบริจาคตะ ด้านอภิกะระ ด้านอวิโรธนะ ด้านมัททวะ ด้านอวิหิงสา ด้านขันติ ด้านตปะ ด้านมัททวะ ตามลำดับที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับ ด้านทาน (การให้) คือ สละทรัพย์สิ่งของบำรุงเลี้ยงช่วยเหลือประชาราษฎร์และบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ตามแนวคิดของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2548, หน้า 240-241) ด้านบริจาคตะ หมายถึงมีความเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม มีการให้สิ่งของแก่ผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มีการเกื้อกูลคำจูงผู้ที่ขัดสนขาดแคลน มีการสงเคราะห์ญาติตามโอกาสอันสมควร การยอมเสียสละอวัยวะร่างกายเพื่อผู้อื่นตามแนวคิดของ พระเจริญ สุวฑฺฒโน (2545, หน้า 71) ด้านมัททวะการแสดงกิริยาอ่อนโยนอ่อนน้อมเป็นคนไม่แข็งกระด้างปราศจากมานะทิฐิ มีอหิสาภัยไม่ว่าเหยียดหยามหรือหยาบคาย ไม่เป็น “ท้าวพระยาลิ้มกันท์ ต้นไม้ลิ้มดิน ปักขนิณลิ้มไพร” นี่เป็นคุณสมบัติของผู้นำข้อที่ 5 และด้านตปะ การใช้ความเพียรเพื่อเผาผลาญกิเลสตัณหาให้เข้ามาครอบงำจิตใจเห็นผิดเป็นชอบ รู้จักระงับยับยั้งจิตใจได้ไม่หลงไหลหมกมุ่นในความสุขสำราญและการปรนเปรอมีความเป็นอยู่อย่างสม่าเสมอมุ่งมั่นในอันที่จะบำเพ็ญเพียรทำกิจในหน้าที่ให้สมบูรณ์ นี่เป็นคุณสมบัติของผู้นำข้อที่ 6 ตามความคิดของ พระชัยวัฒน์ ธมฺมวฑฺฒโน (2552, หน้า 17-20) ด้านอภิกะระไม่กลัวกราดล่ออำนาจความโกรธจนเป็นเหตุให้วินิจฉัยความและกระทำการต่าง ๆ ผิดพลาดเสียธรรมมีเมตตาประจําใจ และด้านอวิหิงสา แปลว่า ความไม่เบียดเบียนไม่บีบบังคับไม่กดขี่ไม่หลงอำนาจ ไม่ขาดความกรุณา ไม่หาเรื่องลงโทษ ไม่อาฆาต ไม่เกลียดชัง วสิษฐ เดชกุญชร (2551, หน้า 10-11) ด้านขันติ คือ การที่ทรงมีพระราชจริยานุวัตรอันอดทนต่อสิ่งทั้งปวงรักษาพระราชหฤทัยและพระอาการ พระกาย พระวาจา ให้เรียบร้อย และด้านอวิโรธนะ คือ การที่ทรงตั้งอยู่ในชาติติดยราชประเพณีไม่ทรงประพฤติดิจจากพระราชจริยานุวัตร นิติศาสตร์ ราชศาสตร์ไม่ทรงประพฤติกเลียดจากความยุติธรรม ทรงอุปถัมภ์ยกย่องคนที่มีความชอบทรงบำราบคนที่มีความรับผิดชอบโดยปราศจากอำนาจอคติ 4 ประการ และไม่ทรงแสดงให้เห็นด้วยพระราชหฤทัยยินดียินร้ายตามแนวคิดของสุเมธ ตันติเวชกุล (2543, หน้า 272-273)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอเพื่อนำไปปฏิบัติ

1.1 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้บริหารกำหนดกรอบการทำงานและกฎระเบียบต่าง ๆ อย่างชัดเจนเนื่องจากในบางครั้งผู้บริหารก็ไม่สามารถจะคัดค้านแนวคิดการปฏิบัติของบุคลากร เนื่องจากผู้บริหารบางคนอาจจะพึงเข้ารับตำแหน่งจึงมีประสบการณ์น้อย

ดังนั้นผู้บริหารจึงควรศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ถึงวิธีการต่าง ๆ อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจและทักษะความเป็นผู้นำเพิ่มขึ้น

1.2 ผู้บริหารกระตุ้นบุคลากรให้มีความมุ่งมั่นและตั้งใจทำงานให้ประสบผลสำเร็จเนื่องจากผู้บริหารมีภาระหน้าที่มากมาย ประกอบกับบุคลากรก็มีภาระหน้าที่ในงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย จึงไม่มีเวลา ดังนั้นผู้บริหารจึงควรมีความสัมพันธ์กับบุคลากรให้มากขึ้นและควรเสริมสร้างหลักของการทำงานเป็นทีมให้บุคลากรเล็งเห็นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหารเพื่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กร

1.3 ด้านศีล ความประพฤติดีงาม เนื่องจากในบางครั้งผู้บริหารอาจมีพฤติกรรมที่ส่อในทางที่ผิดในการทุจริต และเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้นผู้บริหารควรตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรมในการประพฤติตนให้เป็นแบบแก่บุคลากร และให้เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับตนเองและองค์กรต่อไป

1.4 ด้านอิทธิบาท ความไม่เบียดเบียน เนื่องจากในบางครั้งผู้บริหารนั้นใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิดและใช้อำนาจภายในมาครอบงำจิตใจโดยไม่คำนึงถึงหลักเหตุผลและความถูกต้องผู้บริหารจึงต้องมีทัศนคติที่ดี บ่งบอกถึงความเป็นผู้นำสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กรให้เป็นระบบและมีความเคารพซึ่งกันและกันและให้ความยุติธรรมต่อทุกฝ่ายและไม่เอื้อเอียงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อพัฒนาองค์กรให้มีความเสถียรภาพและมั่นคงต่อไป

1.5 ผู้บริหารมีความเสียสละทรัพย์สินเงินทองและวัตถุสิ่งของต่าง ๆ เพื่อพัฒนาองค์กร เนื่องจากผู้บริหารนั้นอาจจะมีความจำเป็นในเรื่องส่วนตัว หรืออาจจะคิดว่าการเสียสละเงินทอง วัตถุสิ่งของนั้นไม่สำคัญเท่ากับการทุ่มเทแรงกาย แรงใจ ในการทำงานเพื่อองค์กร

1.6 ผู้บริหารใช้วาจาสุภาพ อ่อนโยนเหมาะสมกับบุคคลและโอกาสเนื่องจากการพูดของผู้บริหารในบางครั้งมีการพูดโดยไม่เป็นไมตรีซึ่งจะอ้างถึงคำสั่งในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการปฏิบัติหน้าที่ฉะนั้นผู้บริหารจึงต้องมีความอ่อนโยน สุภาพและเป็นกันเองเพื่อการทำงานทั้งสองฝ่ายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอื่น ๆ ร่วมด้วย

2.2 ควรทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู

2.3 ควรทำการวิจัยเรื่องคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู

บรรณานุกรม

- จรุงรัตน์ สีมันตา. (2554). **คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ณัฐพงศ์ บุญยารมณ. (2553). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ประพนธ์ ฝาสุยัต. (2541). **ทางเลือกทางรอด**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เออาร์ อินฟอร์เมชั่น แอนด์ พับลิเคชั่น.
- พระเจริญ สุวฑฺฒโน. (2545). **ทศพิธราชธรรมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระชัยวัฒน์ ธมฺมวฑฺฒโน. (2552). **99 ธรรมวาทะ-ข้อคิด**. กรุงเทพมหานคร : เลียงเชียงการพิมพ์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2540). **ศึกษาวิเคราะห์คุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหารในสถานการศึกษา**. ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2559, จาก <http://englishformbunsorn.blogspot.com/2012/10/blog-post.html>.
- _____. (2548). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาร์เอสพริ้นติ้งแมสโปรดักส์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2540). **ธรรมนุญชีวิต**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- พระวราวุฒิมหาวิโร (ถาวะโร). (2556). **การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วาโร เฟิงส์สวัสดิ์. (2549). **การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรงของประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งต่อประสิทธิผลของโรงเรียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิสิษฐ เดชกุญชร. (2551). **วันพ่อแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร : อำนวยเว็บการพิมพ์.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2548). **ภาวะผู้นำทฤษฎี และปฏิบัติ : ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำ ที่สมบูรณ์ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิรัตน์ เอ็ดดุกะชั่น.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. 2543. **ใต้เบื้องพระยุคลบาท**. กรุงเทพมหานคร : มติชน.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

วันที่รับบทความ	01/03/2560
วันแก้ไขบทความ	11/03/2560
วันตอบรับบทความ	13/03/2560

พิมพ์พรณ หล้าน้อย¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารงานโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย จากมากมาหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารทั่วไป 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย จากมากมาหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค้ำจุน ตามลำดับ 3) ความคิดเห็นระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.801$) มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.01

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์ การบริหารงานโรงเรียน แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์ สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail : sweetie.milk@hotmail.com

The Relationship Between School Administration and Work Motivation of Teachers in Group 1 Schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office

Received	01/03/2560
Revised	11/03/2560
Accepted	13/03/2560

Phimphan Lumnoi¹

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the opinion of teachers concerning the school administration in Group 1 schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office, 2) study the work motivation of teachers in Group 1 schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office, and 3) study the relationship between school administration and work motivation of teacher in Group 1 schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office. The sample consisted of 205 teachers in Group 1 schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office. The research instrument was a five scale rating questionnaire. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The results revealed that : 1) the overall opinion toward school administration of teachers in Group 1 schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office was at high level. When considering each aspect, it was found that the budget administration was rated the highest followed by human resource administration, technical administration and general administration respectively. 2) The overall work motivation of teachers in Group 1 schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office was rated at high level. When considering each aspect, it was found that motivation factors were rated the highest followed by hygiene factors. 3) the relationship between school administration and work motivation of teachers in Group 1 schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office was positive at 0.01 level ($r= 0.801$) of significance.

Keywords : relationship, school administration, work motivation

¹ Graduate student, Faculty of Education, Department of Educational Administration, Dhonburi Rajabhat University
e-mail : sweetie.milk@hotmail.com

บทนำ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มุ่งสู่การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 2) กระบวนการจัดเรียนรู้ทางการศึกษาจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 2) จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โรงเรียนต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน โดยมีการจัดการเชิงคุณภาพ ประกอบไปด้วยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เน้นการพัฒนาครู ส่งเสริมให้ครูเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศก็เป็นต้นทุนทางปัญญา อีกประการหนึ่งโรงเรียนต้องมีการบริหารงานเป็นระบบอย่างต่อเนื่องที่คำนึงถึงการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนทุก ๆ ด้าน การบริหารงานที่ประสบผลสำเร็จเป็นการทำให้ครูในโรงเรียนนำศักยภาพของตนเองออกมาใช้อย่างเต็มกำลังความสามารถ สูงสุดอย่างไม่ย่อท้อ บรรลุเป้าหมายอย่างมีความสุข

การบริหารองค์กรที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลในองค์กรได้แตกต่างกัน และเมื่อองค์กรมีการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นด้านพฤติกรรม โครงสร้างหรือกระบวนการ การบริหารงานในองค์กรก็จะกระทบกระเทือน โดยการเปลี่ยนแปลงนั้น อาจจะมีผลในเชิงบวก หรือในเชิงลบต่อการบริหาร ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน ด้านประสิทธิผลขององค์กรด้วย ถ้าการบริหารองค์กรสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล เช่น มุ่งที่บุคคลและการบรรลุเป้าหมายแล้ว พฤติกรรมการปฏิบัติงานก็ไปสู่จุดมุ่งหมาย แต่ถ้าหากการบริหารมีลักษณะตรงกันข้ามกับจุดมุ่งหมาย ความต้องการกับแรงจูงใจอาจจะคลาดเคลื่อนลดน้อยลง การบริหารงานในองค์กรเป็นความรู้สึก ความเข้าใจหรือการรับรู้ของสมาชิกภายในองค์กรที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะเป็นแรงกดดันสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลและทุกสิ่งทุกอย่างในองค์กร

การบริหารองค์กรมีผลต่อความรู้สึกของบุคลากรภายในองค์กรด้วยปัจจัยต่าง ๆ ภายในองค์กรที่ส่งผลต่อการทำงาน หรืออีกนัยหนึ่งคือการรับรู้ของบุคลากรภายในองค์กรต่อสภาวะแวดล้อมในการทำงาน

พสุ เดชะรินทร์ (2554) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนที่ดีมีความเหมาะสมจะส่งผลต่ออารมณ์ของครูในโรงเรียน ผู้บริหารที่สามารถบริหารโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ย่อมจะส่งผลกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ซึ่งครูทุกคนย่อมอยากที่จะทำงานด้วยความสุขกาย สบายใจ สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดีที่สุดแต่ถ้าการบริหารโรงเรียนไม่ดีแล้ว ย่อมทำให้ครูในโรงเรียนไม่รู้สึกสนใจที่จะทำงาน การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นวิธีการสุดท้ายที่ผู้บริหารบางท่านอาจจะมองข้ามไปเพราะถือว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่สำคัญ แต่ความเป็นจริงแล้วกลับเป็นความคิดที่ผิด

ดังนั้นการบริหารโรงเรียนน่าจะมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ถ้าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนไม่ดีอาจส่งผลให้ครูเกิดความเบื่อหน่าย เฉื่อยชา ท้อแท้ ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ และไม่ยอมมาปฏิบัติหน้าที่ในการสอน หากโรงเรียนมีแรงจูงใจที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน มีการปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานนั้น ครูในโรงเรียนจะได้รับแรงกระตุ้น มีขวัญและกำลังใจ เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียน แสวงหาวิธีการเพิ่มทักษะขบวนการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และนำทักษะนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แรงจูงใจที่ก่อหนุนจะส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ปฏิบัติงานให้ได้ พัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสรรคนวัตกรรมและการพัฒนาต่อเนื่อง จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงให้โรงเรียนมีการทำงานในโรงเรียนที่เหมาะสม ส่งเสริมให้ครูมีแรงจูงใจในการปฏิบัติการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 โรงเรียน จำนวนครูทั้งหมด 440 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 โรงเรียน จำนวนครูทั้งหมด 440 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Kreicic & Morgan, 1970, หน้า 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 205 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเทียบสัดส่วนโดยสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (check list)

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า (rating scale)

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของ Likert Scales

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ออกหนังสือถึงผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม พร้อมแบบสอบถามไปยังผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 12 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลประชากรที่เป็นผู้บริหารในระดับต่าง ๆ และกลุ่มตัวอย่าง

3.3 เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ทั้ง 12 โรงเรียนแล้ว ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.4 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล จำนวน 205 ฉบับ และได้รับคืนมา จำนวน 205 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำแบบสอบถามไปทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดย (frequency) และหาร้อยละ (percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ใช้วิธีวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ใช้วิธีวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficient)

แบบเพียร์สัน (pearson product moment correlation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป กำหนดเกณฑ์การแปลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เกณฑ์ในการพิจารณาระดับความสัมพันธ์

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

จำแนกตามเพศ พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.76 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.24

จำแนกตามอายุ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 95.61 และอายุ 40 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.39

จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 90.73 และปริญญาโทหรือสูงกว่าปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 9.27

จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนเริ่มตั้งแต่ปฏิบัติการสอน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 70.73 และประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 29.27

จำแนกตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียน พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-160 คน คิดเป็นร้อยละ 46.34 รองลงมา คือ ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 601-1,500 คน คิดเป็นร้อยละ 33.17 และขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน คิดเป็นร้อยละ 20.49

2. เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารทั่วไป

3. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านปัจจัยจูงใจ และด้านที่มีค่าเฉลยรองลงมา ได้แก่ ด้านปัจจัยค้ำจุน โดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

แรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบ ความสำเร็จ

ในหน้าที่การงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และการได้รับการยอมรับนับถือ ตามลำดับโดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

แรงจูงใจด้านปัจจัยค่าจ้าง โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นโยบายการบริหาร ความสัมพันธ์ของบุคลากรในองค์กร สภาพการทำงาน ความมั่นคงในการทำงาน และเงินเดือนและผลประโยชน์ที่ได้รับ ตามลำดับโดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียน กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์เชิงบวก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้ผลดังนี้ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวม คือ ด้านการบริหารงานบุคลากร รองลงมา คือ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาอีก คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

เมื่อพิจารณาแรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจ สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียน กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยจูงใจมีความสัมพันธ์เชิงบวก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้ผลดังนี้ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูด้านปัจจัยจูงใจ คือ ด้านการบริหารงานบุคลากร รองลงมา คือ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาอีก คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานงบประมาณตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

เมื่อพิจารณาแรงจูงใจด้านปัจจัยค่าจ้าง สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียน กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยค่าจ้าง มีความสัมพันธ์เชิงบวก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้ผลดังนี้ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูด้านปัจจัยค่าจ้าง คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคลากร รองลงมาอีก คือ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยพิจารณา 4 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารทั่วไป ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารนั้นให้ความสำคัญกับการบริหารงานที่ได้คุณภาพ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนร่วมเป็นสำคัญ ทำให้ผลการบริหารในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคเชนพงษ์ สุมาลย์โรจน์ (2550, หน้า 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน ประสานงานนิเทศ กำกับ ควบคุมดูแล ติดตามประเมินผล แก้ไขปัญหา พัฒนางานด้านต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเหล่านั้นเป็นไปตามนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณารายด้านพบว่าแรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจ และแรงจูงใจด้านปัจจัยค้ำจุน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารมีนโยบายในการดำเนินงานที่ชัดเจน และเอื้อประโยชน์ให้แก่ครูผู้สอน มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในองค์กร นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนงนารถ โชษะมณี (2551, หน้า 76) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ฐานอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านปัจจัยกระตุ้น อยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านปัจจัยค้ำจุนอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และความสำเร็จของงาน เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยจูงใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ อาจเป็นเพราะว่างานที่ได้รับมอบหมายนั้นตรงกับความรู้ความสามารถ ทำให้ได้มีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีอิสระในการทำงานและมีส่วนร่วมในการแก้ไขและปฏิบัติงานในทุกส่วนของการทำงาน ทำให้เกิดความรักในงานและอยากที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จึงเป็นปัจจัยที่มีแรงจูงใจในการทำงานสูงสุด และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การได้รับการยอมรับนับถือ ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูเป็นบุคลากรทางการศึกษา

ที่มุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียนเป็นหลัก มิได้มุ่งเน้นในผลประโยชน์ส่วนตน ดังนั้นในด้านการได้รับการยอมรับนับถือนั้น จึงให้ความสำคัญน้อยที่สุด ในส่วนปัจจัยค้ำจุนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ นโยบายการบริหาร อาจเป็นเพราะว่านโยบายการบริหารนั้น เป็นสิ่งแวดล้อมในการทำงานส่วนแรก ๆ ที่จะป็นแรงผลักดันให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน โดยภาพรวมนั้นองค์กรต้องมีการบริหารจัดการที่ดีและมีกระบวนการบริหารที่พัฒนาต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด โดยผู้บริหารนั้นเป็นส่วนสำคัญในการที่จะบริหารโรงเรียนโดยใช้เทคนิคความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจครูให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ส่วนปัจจัยค้ำจุนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ เงินเดือนและผลประโยชน์ที่ได้รับ อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรทางการศึกษาเป็นระบบราชการ ซึ่งมีเงินเดือนและผลประโยชน์ที่ได้รับไม่ได้อยู่ในระดับสูงมาก มีการพิจารณาขึ้นตามความเหมาะสม และมีสวัสดิการต่าง ๆ ตามระเบียบของโรงเรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียน กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์เชิงบวก ทั้งนี้อาจเนื่องจากแรงจูงใจในการปฏิบัติงานนั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะสร้างพลังขับเคลื่อนให้บุคลากรในองค์กรเกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานให้องค์กรได้อย่างสูงสุด ดังนั้นการบริหารโรงเรียนที่ดีนั้นจึงมีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิทักษ์ อุดมชัย (2552, หน้า 108) ได้ทำการศึกษาหน้าที่ทางการบริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า หน้าที่ทางการบริหารทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการองค์การ ด้านการนำ ด้านการควบคุม และด้านการวางแผน มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ว่า ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ได้ร้อยละ 44.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรจะมีการพัฒนาระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีการสร้างนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ สร้างแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด

1.2 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรมีการตรวจสอบอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยวัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวควรอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและเพียงพอต่อการใช้งานตลอดเวลา

1.3 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริม สนับสนุน และสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้แก่ครูผู้สอน เช่น การเชิดชู ยกย่อง ประกาศเกียรติคุณ เพื่อให้ครูผู้สอนเกิดความภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ รู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง และมีกำลังใจในการที่จะปฏิบัติงานที่ดีต่อไป

1.4 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ครุภัณฑ์ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ทั้งในด้านของครูผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้บรรยากาศในการเรียนเป็นไปด้วยความราบรื่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอื่น ๆ ร่วมด้วย เพื่อจะได้ทราบถึงความแตกต่างของผลการศึกษา

2.2 ควรทำการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจากตัวแปรที่ศึกษาแล้ว เช่น การมีส่วนร่วมในการบริหาร ขวัญและกำลังใจในการทำงาน เป็นต้น

2.3 ควรทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูในแต่ละโรงเรียนร่วมด้วย เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- คเชนพงษ์ สุมาลัยโรจน์. (2550). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของสถานศึกษา
ในอำเภอหนองม่วงไข่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ชานน ตรงดี. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงาน
ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุตรธานี.
- นงนารถ โชะมณี. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ฐานอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจ
ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัทมกร หัสดี. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ห้องเรียนคุณภาพตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พิทักษ์ อุดมชัย. (2552). หน้าที่ทางการบริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542, 14 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 119
ตอนที่ 123 ก, 2
- พลุ เดชะรินทร์. (2554). ศูนย์รวมเว็บไทย. ค้นเมื่อ 9 กันยายน 2555, จาก <http://weerapong1974.iqetweb./index.php?mo=3&art=628456>
- รุจิภาส คำแก้ว. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมคุณธรรมและพฤติกรรมการบริหารงาน
ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

วันทนีย์ มนุทัศน์. (2554). การวางแผนบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

Kreicie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30 pp. 607-610

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี

วันที่รับบทความ	25/01/2560
วันแก้ไขบทความ	01/06/2560
วันตอบรับบทความ	08/06/2560

กัมปนาท คูศิริรัตน์¹ นุชรรัตน์ นุชประยูร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี (2) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานในรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง (3) เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 25 คน เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาแอนิเมชันและมัลติมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย (3) แบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการศึกษากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ได้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงแบบโครงงานเป็นฐาน ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในกระบวนการผลิตสื่อวีดิทัศน์และเสียงอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหา (2) ผลการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นิสิตได้ค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง ปฏิบัติด้วยตนเอง สามารถอภิปรายร่วมกันในกลุ่มและนำเสนอผลงาน ส่งผลต่อการฝึกคิดของผู้เรียน ส่วนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นิสิตมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 62.98 คะแนน นิสิตส่วนใหญ่ร้อยละ 80 มีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย (3) ผลประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของนิสิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ นิสิตปริญญาตรี

¹ อาจารย์ประจำ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิชาแอนิเมชันและดิจิทัลมีเดีย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
e-mail : ajdankampanat@gmail.com

² อาจารย์ประจำ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

The Effects of Learning Activities by Project Based Learning in Sound and Video Editing Course of Undergraduate Students

Received	25/01/2560
Revised	01/06/2560
Accepted	08/06/2560

Kampanart Kusirirat¹ Nuchsharat Nuchprayoon²

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the process of learning by project based learning in Sound and Video Editing course of undergraduate students, (2) to study the learning achievement by project based learning in Sound and Video Editing course, and (3) to assess student's satisfaction upon learning activities by project based learning in Sound and Video Editing course of undergraduate students. The samples were 25 undergraduate students majoring in Animation and Multimedia, Faculty of Science and Technology, Bansomdejchaopraya Rajabhat University who enrolled in the Sound and Video Editing course in the 1st semester of academic year 2016. These students were selected by purposive sampling. The research tools used in this study were : (1) learning activities by using project base learning, (2) achievement test, and (3) a 5-point rating scale questionnaire to examine satisfaction. The collected data were analyzed by mean, standard division and percentage. The research findings revealed that: (1) learning management process by project based learning in Sound and Video Editing course of undergraduate students consisted of 7 steps enabling learners to have knowledge, understanding, and skills for systematically producing video and sound. Besides, they could also realize and identify the problems and obstacles in teaching management, including solutions, (2) learning outcomes of project based learning showed that the students had an opportunity to search for information and practice. They were also able to participate in group discussion and present their work, which resulted in

¹ Lecturer, Animation and Digital Media program, Faculty of Science and Technology, Bansomdejchaopraya Rajabhat University
e-mail : ajdankampanat@gmail.com

² Lecturer, Faculty of Industrial Technology, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

students thinking effectively. For learning achievement, the results were at average score of 62.98 and most of the students got higher scores than average and (3) the satisfaction of the students with the learning activities by project based learning was at a high level.

Keywords : learning activities by project based learning, learning achievement, undergraduate students

บทนำ

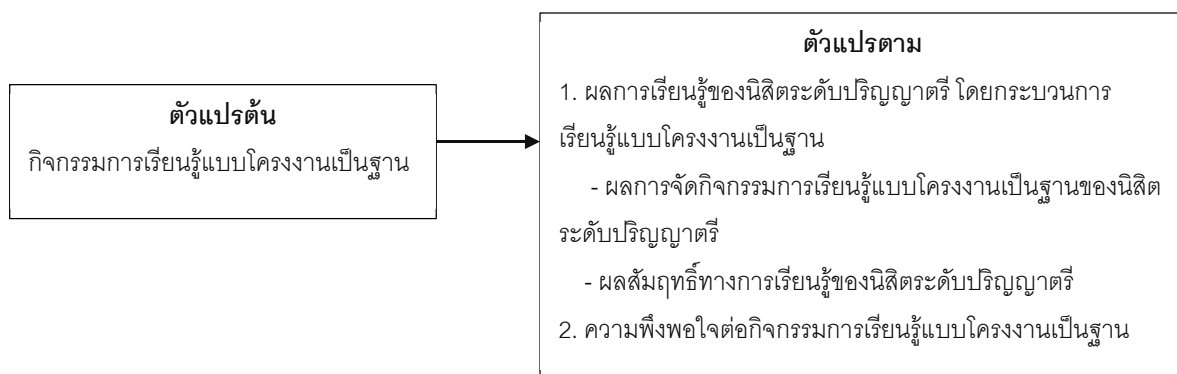
กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้านการศึกษามีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนและต้องพัฒนาในหลายมิติ (ปนัดดา ยิ้มสกุล, 2556, หน้า 4) รูปแบบการจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยมุ่งความสำคัญไปที่ผู้เรียนตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตราที่ 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์จนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น ในการพัฒนาผู้เรียนจำเป็นต้องคำนึงถึงความสนใจและความถนัดของตัวผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน จากการสำรวจสภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาพบว่า การสอนส่วนใหญ่เน้นการบรรยาย ท่องจำ ทำให้ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ ขาดทักษะการคิด นอกจากนี้พบว่าผู้สอนขาดเทคนิคการสอน สื่อการสอนไม่เร้าความสนใจ ไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจของผู้เรียน กระบวนการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบกระบวนการสอนและวิธีการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งหวังให้เกิดองค์ความรู้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้หลากหลายและต่อเนื่องตลอดชีวิต อีกทั้งกำหนดบทบาทของผู้สอนให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หาวิธีการหรือมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นใฝ่เรียนรู้ ส่งเสริมบทบาทของการรู้สารสนเทศและความจำเป็นที่จะต้องสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศ เพื่อเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจนเกิดเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long Education) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้ประโยชน์สูงสุด เรียนรู้ตามความสนใจ ตามความถนัด (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ, 2551, หน้า 23-24) ต้องเน้นที่คุณภาพในการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนเป็นอันดับแรก คือ การสอนต้องมุ่งไปที่การทำให้ผู้เรียนมีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้สืบเสาะความรู้และเลือกใช้ข้อมูลด้วยตนเองเป็นสำคัญ (นงเยาว์ อุทุมพร, 2556, หน้า 14) จุดเด่นที่น่าสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ทำจริง ไม่เพียงแต่เรียนรู้ทางทฤษฎีเท่านั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในกระบวนการทำงานจริง ๆ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างกัน ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการทำงานร่วมกันแล้ว ประโยชน์อีกอย่างหนึ่งคือการฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่าง ๆ จากการปฏิบัติจริง สร้างความรับผิดชอบในการทำงาน ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาและปรับตัวในดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551, หน้า 103) ได้กล่าวว่าผู้ที่มีทักษะในการแก้ไขปัญหาจะสามารถเผชิญกับภาวะสังคมที่เคร่งเครียดได้ ดังนั้นการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 จึงต้องให้ผู้เรียนสามารถคิดเพื่อแก้ปัญหาที่จะตอบรับกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นและเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้และเตรียมความพร้อมของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนและการจัดการเรียนรู้ของนิสิตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี
2. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ในรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาแอนิเมชันและมัลติมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 149 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาแอนิเมชันและมัลติมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง จำนวน 25 คน โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง และใช้ระยะในการทดลอง 8 สัปดาห์ ระหว่างเดือนกันยายน - พฤศจิกายน 2559

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการตัดต่อวิดีโอทัศน์และเสียง ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานจำนวน 1 แผน ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นโน้มน้าวใจ ขั้นประสานความร่วมมือ ขั้นเฝ้าหาความรู้ ขั้นสรุปสิ่งที่พบ ขั้นนำเสนอผลงาน ขั้นประเมินผลงาน ได้มาโดยการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC : Index of item objective congruence) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.80 (2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อวัดประเมินผลด้านความรู้ตามเนื้อหารายวิชา หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.73 และความเที่ยงตรงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficient) ของเพียร์สัน (Pearson) มีค่าเท่ากับ 0.84 (3) แบบประเมินความพึงพอใจ เป็นลักษณะข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ ความสอดคล้อง (IOC : Index of item objective congruence) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เท่ากับ 0.80

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากการวัดผลคะแนนของผู้เรียน เพื่อประเมินผลการเรียนรู้จากการดำเนินการจัดการเรียนสอนตามกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงาน และจากการสังเกตระหว่างที่ผู้เรียนทำงานกลุ่มร่วมกัน นอกจากนี้ยังพิจารณาจากสาระ เนื้อหาต่าง ๆ ในโครงงานและการนำเสนอโครงงานของผู้เรียน โดยรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวิดีโอทัศน์และเสียง ดำเนินการสังเคราะห์ แนวคิดที่ถูกพิจารณาแล้วเหมาะสมกับบริบทของเมืองไทย คือ การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 4-5) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามโมเดลจกรยาน แห่งการเรียนรู้แบบ PBL ของวิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 71-75) และการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทยของดุขุฎิ โยเหลา และคณะ (2557, หน้า 20-23) รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสม ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้แบบโครงงาน 7 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อมเป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันวางแผน โดยการระดมความคิด อภิปรายหาหรือข้อมูลสรุปของกลุ่ม 2) ขั้นโน้มน้าวใจเป็นขั้นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยผู้สอนต้องชักจูงผู้เรียนให้เห็นความสำคัญ ใฝ่รู้และพร้อมทำโครงงานหรือกิจกรรมร่วมกัน ทั้งนี้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอกิจกรรมร่วมด้วย 3) ขั้นประสานความร่วมมือเป็นการแบ่งกลุ่มในการหาความรู้ ร่วมกันวางแผนดำเนินกิจกรรม ระดมความคิดและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ 4) ขั้นเฝ้าหาความรู้เป็นขั้นการแสวงหาความรู้ ผู้สอนกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้เรียน ในการทำกิจกรรมและดำเนินการปฏิบัติหัวข้อโครงงานของผู้เรียน โดยขอคำปรึกษาจากผู้สอนเป็นระยะเมื่อมีข้อสงสัยหรือปัญหาเกิดขึ้น ผู้เรียนจดบันทึกปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา 5) ขั้นเขียนสรุปโครงงานเป็นขั้นที่

ผู้เรียนเขียนรายงานสรุปสิ่งที่เรียนรู้จากการทำกิจกรรม โดยผู้สอนทวนถามในการหาคำตอบจากผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ ความเข้าใจจากสิ่งที่สรุป 6) ชื่นนำเสนอผลงานเป็นขั้นที่ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนนำเสนอผลการเรียนรู้ที่ตนเองค้นพบที่ได้จากการเรียนรู้และนำเสนอต่อบุคคลอื่นในวิธีการใดวิธีการหนึ่ง และ 7) ชื่นประเมินผลงานเป็นขั้นการวัดและประเมินผลของโครงการตามสภาพจริง โดยให้บรรลุดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนดังกล่าวไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่เรียนรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์ และเสียง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 18 คน

3.2 ศึกษาผลการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ในรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงและดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเด็น คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงและด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Kemmis & McTaggart, 1988, p. 11) มีขั้นตอน 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนดำเนินการ (Plan : P) เป็นขั้นการวางแผนการจัดทำโครงการ โดยมีการให้ความรู้พื้นฐานแก่ผู้เรียนและความรู้เกี่ยวกับการเขียนโครงการ ร่วมกันทำวิเคราะห์ประเด็นปัญหาหัวข้อที่จะทำโครงการเพื่อเป็นกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน จากนั้นให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 คนต่อกลุ่ม ซึ่งสามารถแบ่งได้ทั้งหมด 9 กลุ่ม เพื่อวางแผนการจัดทำโครงการตามกรอบเวลา กำหนดกรอบการบันทึกผลการปฏิบัติงานและแบบบันทึกผลการสังเกต กำหนดกรอบการประเมินผลงาน แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการ (Act : A) ดำเนินการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาสื่อแอนิเมชัน โดยจัดให้มีประชุมแบ่งหน้าที่ในการทำงานกันคิดว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องจากแหล่งเรียนรู้ นำข้อมูลการค้นคว้ามาวิเคราะห์ วิพากษ์ร่วมกัน ถึงวิธีการออกแบบและพัฒนาแอนิเมชันให้มีคุณภาพ ปรับปรุง แก้ไข และสรุปสิ่งที่เรียนรู้เป็นข้อมูลร่วมกัน จากนั้นดำเนินการพัฒนาสื่อแอนิเมชัน นำสื่อแอนิเมชันไปทดสอบประสิทธิภาพเพื่อหาคุณภาพของผลงาน ปรับปรุง แก้ไขและนำเสนอผลงาน

ขั้นที่ 3 สังเกตการณ์ (Observe : O) ประเมินผลระหว่างและหลังการปฏิบัติการ เป็นการติดตามผลการดำเนินการ ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไข โดยในระหว่างปฏิบัติงานนั้น ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มรายงานความก้าวหน้าทุกสัปดาห์ ผู้วิจัยประเมินจากความก้าวหน้าของผลงานตามขั้นตอนการผลิตวีดิทัศน์ ประเมินจากการสังเกตว่าผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม ส่วนการประเมินหลังการปฏิบัติการเป็นการพิจารณาจากผลงาน เอกสาร คุณภาพของผลงานและผลการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 สะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect : R) คือ การนำผลการวิเคราะห์คะแนนจากคุณภาพของผลผลิตชิ้นงานของโครงการและคะแนนผลการเรียนรู้จากการสอบปลายภาค นำไปสรุปผลการศึกษา ซึ่งเป็นการสะท้อนกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน นำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.3 ประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์ และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้วดำเนินการหาความพึงพอใจของนิสิตระดับปริญญาตรีด้วยแบบประเมินความพึงพอใจ เป็นลักษณะข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยขั้นตอน 7 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นโน้มน้าวใจ ขั้นประสานความร่วมมือ ขั้นเฝ้าหาความรู้ ขั้นเขียนสรุปโครงงาน ขั้นนำเสนอผลงาน และขั้นประเมินผลงาน จากการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในกระบวนการผลิตสื่อวีดิทัศน์และเสียงอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งแนวทางการแก้ไข้ปัญหา

2. ผลการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานในรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของกลุ่มตัวอย่าง 25 คน พบว่า

2.1 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง นิสิตสามารถผลิตผลงานได้ 8 โครงงาน ผู้วิจัยได้ประเมินจากการสังเกต พบว่า นิสิตได้ทำโครงงานตามความสนใจ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่นำมาใช้ในการทำโครงงาน ผู้เรียนจึงได้รับประสบการณ์ตรงและความรู้เพิ่มขึ้นจากการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งสืบค้นต่าง ๆ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและการรู้สารสนเทศด้วยตนเอง นิสิตได้มีการอภิปรายความรู้ร่วมกันในกลุ่มและนำเสนอผลงาน ส่งผลต่อความฟึกคิดของผู้เรียนซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน เป็นการวัดประเมินผลด้านความรู้ในรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนผลการเรียนสูงสุด 82 คะแนน มีจำนวน 1 คน ต่ำสุด 13 คะแนน มีจำนวน 1 คน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 62.98 คะแนน มีผลการเรียนรู้อยู่ในระดับ C ขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 แสดงผลระดับการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง 25 คน

ระดับผลการเรียนรู้	ช่วงคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
A	80-100	4	16.00
B ⁺	75-79	6	24.00
B	70-74	6	24.00
C ⁺	65-69	3	12.00
C	60-64	1	4.00
D ⁺	55-59	1	4.00
D	50-54	1	4.00
E	0-49	3	12.00
รวม		25	100.00

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนหลังจากเรียนรู้โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.15 ± 0.76) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลปรากฏว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ ในระดับมาก (4.16 ± 0.80) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (4.15 ± 0.78) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมาก (4.14 ± 0.72) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี จากกลุ่มตัวอย่าง (n=25)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดการเรียนรู้			
1. บรรยากาศการเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.04	0.98	มาก
2. บรรยากาศของการเรียนทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อนตนเองและกลุ่ม	4.24	0.72	มาก
3. บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมได้อิสระ	4.08	0.76	มาก
4. บรรยากาศของการเรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดที่หลากหลาย	4.27	0.73	มาก
เฉลี่ยรวมรายด้าน	4.16	0.80	มาก

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี จากกลุ่มตัวอย่าง (n=25) (ต่อ)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
5. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.04	0.99	มาก
6. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด	4.47	0.78	มาก
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและตัดสินใจ	4.03	0.70	มาก
8. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าตอบ	4.02	0.76	มาก
9. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสดูแลความคิดเห็น	4.02	0.77	มาก
10. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น	4.31	0.68	มาก
11. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	4.13	0.68	มาก
เฉลี่ยรวมรายด้าน	4.15	0.78	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
12. การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.07	0.90	มาก
13. การจัดการเรียนรู้ทำให้จำเนื้อหาได้นาน	4.11	0.71	มาก
14. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเองได้	4.18	0.70	มาก
15. การจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่น ๆ	4.16	0.67	มาก
16. การจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดที่สูงขึ้น	4.16	0.53	มาก
17. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.09	0.87	มาก
18. การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจและรู้จักเพื่อนมากขึ้น	4.18	0.86	มาก
19. กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.20	0.53	มาก
เฉลี่ยรวมรายด้าน	4.14	0.72	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.15	0.76	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์ และเสียง สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยขั้นตอน 7 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นโน้มน้าวใจ ขั้นประสานความร่วมมือ ขั้นเฝ้าหาความรู้ ขั้นเขียนสรุปโครงงาน ขั้นนำเสนอผลงาน และขั้นประเมินผลงาน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจกระบวนการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง เป็นการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถค้นคว้าข้อมูล สามารถวิเคราะห์ข้อมูล สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองสอดคล้องกับสิทธิพล อาจอินทร์ (2554, หน้า 10) กล่าวว่าเป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้

ที่หลากหลาย เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ได้ผลงานตามความสนใจ รวมทั้งผู้เรียนได้ทำงานเป็นทีม แก้ปัญหาสิ่งที่เรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544, หน้า 31) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานสามารถแก้ปัญหาได้โดยที่ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง สามารถเลือกวิธีการศึกษา ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนสามารถหาคำตอบจากองค์ความรู้ที่ได้เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ผลการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ของกลุ่มตัวอย่าง 25 คน พบว่า

2.1 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง นิสิตสามารถผลิตผลงานได้ 8 โครงงาน พบว่า นิสิตได้ทำโครงงานตามความสนใจ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่นำมาใช้ในการทำโครงงาน ผู้เรียนจึงได้รับประสบการณ์ตรงและความรู้เพิ่มขึ้นจากการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งสืบค้นต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข (2551, หน้า 17) อธิบายว่าวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการทำโครงงาน (Project-based learning) หรือวิธีการสอนโครงงาน เป็นการพัฒนาระบวนการคิด ซึ่งเรียกว่า การสอนคิดด้วยโครงงาน ซึ่งต้องเน้นให้ผู้เรียนสร้างความหมายเอง สร้างคำอธิบายเองหรือสร้างความรู้ใหม่เอง อันจะช่วยทำให้ผู้เรียนได้ทั้งความรู้และทักษะ การขยายผลความรู้ด้วยการให้ผู้เรียนสร้างชิ้นงานผ่านโครงงานเป็นหลักฐานหรือร่องรอยอย่างชัดเจน ที่แสดงให้เห็นว่าผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียนเป็นอย่างไร ผลจากการวิจัยนี้ยังแสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นฐานในรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงที่นิสิตได้ศึกษา แนวทางการผลิตสื่อวีดิทัศน์ตามที่ตนเองสนใจ เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและการรู้สารสนเทศด้วยตนเอง ซึ่งไม่ใช่เป็นการสอนทฤษฎี แต่เป็นการสอนกระบวนการที่ให้ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีการอภิปรายความรู้ร่วมกันในกลุ่ม และนำเสนอผลงาน ส่งผลต่อความฝึกคิดของผู้เรียนซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับแนวคิดของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ เพียว ยินดีสุข และราชน มีศรี (2551, หน้า 18-19) กล่าวว่า การทำโครงงานเป็นกลยุทธ์ที่ฝึกให้ผู้เรียนได้คิด ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนเป็นลำดับ เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ใช้สร้างความรู้หรือสิ่งประดิษฐ์ด้วยตนเอง นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนได้ทำกิจกรรมได้อย่างอิสระโดยมีผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำ ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดของตนเอง รวมทั้งผลงานของโครงงานที่ผลิตมีความคิดแปลกใหม่ สร้างสรรค์

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน เป็นการประเมินผลความรู้ความเข้าใจในรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง พบว่ามีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 62.98 คะแนน นิสิตที่มีระดับผลการเรียนรู้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยระดับผลการเรียนรู้ที่มีจำนวนนิสิตมากที่สุด คือ ผลคะแนนระหว่าง 70-79 คะแนน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 ของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมา คือ ระดับผลการเรียนรู้สูงกว่า 80 คะแนน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ของกลุ่มตัวอย่าง และมีนิสิตที่มีระดับผลการเรียนรู้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน 5 คน

คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของกลุ่มตัวอย่าง สอดคล้องกับประกายฉัตร ขวัญแก้ว พัชรา วาณิชวสิน และสุติเทพ ศิริพิพัฒนกุล (2559, หน้า 5); ราษฎร์ เสนาป่า และรัตนดิพร สำอางค์ (2559, หน้า 342); สิทธิพล อาจอินทร์ (2554, หน้า 11) ได้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดและมีจำนวนผู้เรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง ของนิสิตระดับปริญญาตรีพบว่ามีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.15 ± 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด (4.47 ± 0.78) รองมา คือ กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น (4.31 ± 0.68) และบรรยากาศของการเรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดที่หลากหลาย (4.27 ± 0.73) สอดคล้องกับยุทธนา กุตนันท์ (2545, หน้า 53) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในการเรียนปฏิบัติอุปกรณ์เซ็นเซอร์แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยวิธีโครงงานพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนปฏิบัติในรูปแบบนี้อยู่ในระดับมากจนถึงมากที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ที่มีความท้าทาย ตอบสนองความต้องการผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความสนใจมากเป็นพิเศษ และการที่ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเกิดการติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและจดจำเนื้อหารายวิชาง่ายขึ้น แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ Guzdiol (1998, pp. 50-52) ที่กล่าวว่า การเรียนแบบโครงงานเป็นฐานทำให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการสืบสวนส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการ ทางสติปัญญาของผู้เรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นิสิตได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทำการอภิปรายความรู้ร่วมกันในกลุ่มและนำเสนอผลงาน นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนได้ทำกิจกรรมได้อย่างอิสระโดยมีผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำ ผู้เรียนมีความสนุกสนานในการเรียนสอดคล้องกับ Krajcovicova & Capay (2012, pp.54-61) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบโครงงานสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้สอดคล้องกับวราภรณ์ ตระกูลสฤณี (2551, หน้า 4) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละคนให้ได้รับการพัฒนาได้เต็มขีดความสามารถที่มีอยู่อย่างแท้จริงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ในที่สุด จะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาปรับใช้และพัฒนางานในหลายด้านด้วยกัน จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรมีการแนะนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของนิสิตระดับปริญญาตรีให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างชัดเจน

1.2 การทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการเน้นที่ให้ผู้เรียนค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนควรมีการสังเกตการเรียนรู้ของนิสิตให้มากขึ้นเพื่อคอยชี้แนะแนวทางเมื่อเกิดปัญหา

1.3 อาจารย์ผู้สอนควรให้ความรู้แก่นิสิตในการเขียนรายงานโครงการให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ เพื่อให้นิสิตสามารถเขียนรายงานผลโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาผลที่มีต่อความคิดหรือทักษะการคิดด้านอื่น เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ การคิดขั้นสูง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

2.2 ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน โดยนำนวัตกรรมอื่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น เครือข่ายสังคมออนไลน์

บรรณานุกรม

- ดุขฎิ โยเหลา และคณะ. (2557). การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน : จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ.
- นงเยาว์ อุทุมพร. (2556). กระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลและตั้งโจทย์วิจัยของนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 7 (1), หน้า 14.
- ปนัดดา ยิ้มสกุล. (2556). สภาพและความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 7 (1), หน้า 4.
- ประกายฉัตร ขวัญแก้ว พชร วาณิชวสิน และสุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล. (2559). การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Project Based Learning ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการเลขานุการ. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. 9 (1), หน้า 1-6.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). การพัฒนาการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินต์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2551). ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ พะเยาว์ ยินดีสุข และราชน มีศรี. (2551). การสอนคิดด้วยโครงงาน : การเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธนา กุตนันท์. (2545). การศึกษาผลการเรียนปฏิบัติอุปกรณ์เซนต์เซอร์เบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยวิธีโครงงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ. 6 (2), หน้า 53.
- ราตรี เสนาป่า และรัตนดิพร สำอางค์. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานที่มีต่อทักษะการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง งานและพลังงานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ใน ชาตรี นาคะกุล (บรรณาธิการ). การประชุมสัมมนาวิชาการและนำเสนอผลการวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 16 “งานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น”. (หน้า 332-343). เพชรบูรณ์ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- วรารณ ตระกูลสถิตย์. (2551). แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม ไอ ทีพรินต์.

- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีการสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2544). **กระบวนการเรียนรู้โดยโครงงาน**. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2554). **การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี**.วารสารวิจัย มข. 1 (1), หน้า 1-16.
- Guzdial, M. (1998). Technological support for project-based learning. In ASCD yearbook 1998 : Learning with technology, 14, pp. 47-71.
- Kemmis, S. & McTaggart, R. (1988). **The Action Research Planner**. 3 rd ed.. Victoria; Deakin University Press.
- Krajcovicova, B. & Capay, M. (2012) Project based education of computer science using cross-curricular relations. **Procedia-Social and Behavioral Sciences**, 47, pp. 54-61.

ผลการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้น สารสนเทศ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรี

วันที่รับบทความ	29/11/2559
วันแก้ไขบทความ	28/02/2560
วันที่ตอบรับบทความ	05/07/2560

ปกเกศ จุลสุคนธ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาหลังการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และเปรียบเทียบทักษะการสืบค้นสารสนเทศรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาก่อนและหลังการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 56 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินทักษะการสืบค้นสารสนเทศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย ก่อนเรียนภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 เมื่อได้มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาแล้วพบว่าทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคูหลังเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ซึ่งคะแนนทักษะการสืบค้นสารสนเทศ เฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : เครือข่ายสังคมออนไลน์ ทักษะการสืบค้นสารสนเทศ นักศึกษาคณะครุศาสตร์

¹ อาจารย์สาขานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
e-mail : Poggade@gmail.com

The Impact of Using Online Social Network to Improve Information Retrieval Skill of Students in Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

Received	29/11/2559
Revised	28/02/2560
Accepted	05/07/2560

Poggade Chulasukhont¹

Abstract

This research aimed to study the information retrieval skill of teacher students and compare the skill before and after using online social network. The 56 samples were selected using random sampling from 3rd year undergraduate students majoring in Early Childhood Education, who registered in the Innovation and Technology in Education course in the 1st semester of academic year 2015. The research instruments were lesson plan and evaluation form of information retrieval skill. The data were analyzed by using the percentage, mean (x), standard deviation (S.D.) and T-Test. The results showed that the information retrieval skill of teacher students before using online social network was at a low level (Mean = 2.47). Meanwhile, after using online social network, it was found that their information retrieval skill was at a high level (Mean = 4.21), which was significantly higher than before at .05 level

Keywords : online social network, information retrieval skill, teacher students

¹ Lecturer, Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University
e-mail : Poggade@gmail.com

บทนำ

กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะ พ.ศ. 2554-2563 ของประเทศไทย หรือ ICT 2020 ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนา ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาทุนมนุษย์ที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์และใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ มีวิจรรย์ญาณและรู้เท่าทัน โดยมีเป้าหมายให้บุคลากรในแต่ละสายงานมีความรู้และทักษะการใช้งานไอซีทีและการรอบรู้สารสนเทศ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2554, หน้า 22) ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะหลัก (Core Competency) ของครู ในสมรรถนะที่ 3 คือ การพัฒนาตนเอง (Self-Development) เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 5) ซึ่งนักศึกษาคูที่จะทำงานในสายวิชาชีพครูในอนาคตควรมีการวางรากฐานทักษะความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศเป็นสิ่งแรกที่สามารถช่วยขยายขีดความสามารถในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งทางด้านเนื้อหา ข้อความ รูปภาพ ได้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ได้รับข้อมูลสารสนเทศที่น่าเชื่อถือ และเป็นปัจจุบัน โดยทักษะดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงต่อยอดไปยังรายวิชาอื่นและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิชาชีพ ซึ่งในปัจจุบัน วิธีการแสวงหาความรู้ และการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมภายในห้องเรียนเป็นการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่มีบทบาทในสังคมปัจจุบันโดยเฉพาะ นักศึกษาคูเนื่องจากเป็นช่องทางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารหรือแบ่งปันความรู้ได้สะดวกสอดคล้องกับสถิติของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ประเภทเฟซบุ๊ก ในประเทศไทยจากการสำรวจโดยเว็บไซต์ Zocialinc เมื่อ พ.ศ. 2558 พบว่า ประเทศไทยมีประชากร facebook มากเป็นอันดับ 3 ของอาเซียน จำนวน 35 ล้านบัญชี (Rising up! Thailand Social Media Growth in ACE, 2015)

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการนำเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามามีส่วนช่วยในการสนับสนุนนักศึกษาให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านการทักษะการสืบค้นสารสนเทศ จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากสามารถเข้าถึงผู้เรียนทุกคนได้สะดวก รวดเร็ว เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้เรียน ทำให้สามารถรับทราบข้อมูล แสดงออกทางความคิดเห็น แบ่งปันเนื้อหาความรู้ที่ตนเองสนใจและเป็นประโยชน์แก่เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชาวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา หลังการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชาวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาก่อนและหลังการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาพลศึกษา และสาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 129 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 56 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1) แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาจำนวน 8 แผน 24 ชั่วโมง

2) แบบประเมินทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 2.1) การกำหนดขอบข่ายและแหล่งสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น 2.2) วางแผนและเลือกใช้เครื่องมือในการสืบค้นสารสนเทศ 2.3) การระบุลักษณะของสารสนเทศและการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการสืบค้น 2.4) การเปรียบเทียบและประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ 2.5) การเรียบเรียงประยุกต์ใช้และอ้างอิงสารสนเทศ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสืบค้นสารสนเทศ แล้วออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ซึ่งผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการสอนกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันชี้แจง ทำความเข้าใจลักษณะของการเรียนด้วยการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่ต้องร่วมกันปฏิบัติ ผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งที่ตนเองจะได้รับหลังจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 3 สร้างข้อกำหนดในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ร่วมกัน กติกาเบื้องต้น ภารกิจที่ต้องร่วมกันแบ่งปันข้อมูล ความรู้ และร่วมกันสะท้อนความคิด ถึงผลที่จะเกิดขึ้นในการปฏิบัติกิจกรรมโดยผู้เรียนต้องบันทึกขั้นตอนในการสืบค้นสารสนเทศ และผลจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ การสืบค้นข้อมูล ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมลงในแบบบันทึกกิจกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ มีประเด็นเนื้อหา ดังนี้ 1) แหล่งในการสืบค้นสารสนเทศบนเครือข่ายที่น่าเชื่อถือ เช่น การระบุเว็บไซต์ในการช่วยค้นหาสารสนเทศ

(Search engine) การยกตัวอย่างแหล่งการสืบค้นสารสนเทศทางวิชาการจากสถาบันการศึกษา หลักการคัดกรองข้อมูลที่น่าเชื่อถือจากเว็บไซต์อื่น ๆ 2) การวางแผนเพื่อสืบค้นสารสนเทศ เช่น การระบุขั้นตอนแผนการดำเนินการสืบค้นสารสนเทศ การระบุคำสืบค้นสารสนเทศ การระบุแหล่งที่จะใช้ในการสืบค้นสารสนเทศ 3) การสืบค้นสารสนเทศประเภทไฟล์เอกสาร เช่น การระบุลักษณะสกุลของไฟล์เอกสารที่ต้นต้องการ การระบุแหล่งสืบค้นไฟล์เอกสารในลักษณะของงานวิจัยทางการศึกษา และบทความวิชาการ การอธิบายผลที่ได้จากการสืบค้นไฟล์เอกสาร วิธีการแบ่งปันไฟล์เอกสารกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน 4) การสืบค้นสารสนเทศประเภทไฟล์ภาพ เช่น การระบุลักษณะสกุลของไฟล์ภาพที่ต้นต้องการ การระบุแหล่งสืบค้นไฟล์ภาพที่ไม่ผิดลิขสิทธิ์ การอธิบายผลที่ได้จากการสืบค้นไฟล์ภาพ วิธีการแบ่งปันไฟล์ภาพกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน 5) การสืบค้นสารสนเทศประเภทไฟล์วีดิทัศน์ เช่น การระบุลักษณะของหัวข้อเรื่องไฟล์วีดิทัศน์ ขั้นตอนการสืบค้นไฟล์วีดิทัศน์ ภาษาต่างประเทศ การอธิบายผลที่ได้จากการสืบค้นไฟล์วีดิทัศน์ วิธีการแบ่งปันไฟล์วีดิทัศน์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน 6) การสะท้อนความคิดผลจากการสืบค้นสารสนเทศ เช่น การพบปัญหาและอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการสืบค้นสารสนเทศ ประโยชน์ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ

ขั้นตอนที่ 4 ติดตามการบันทึกกิจกรรมในแต่ละหัวข้อ ของทักษะการสืบค้นสารสนเทศที่ได้รับมอบหมายจากเพื่อนในชั้นเรียน และช่วยกันอภิปรายว่ามีความถูกต้อง หรือน่าเชื่อถือได้เพียงใด เพื่อนในชั้นเรียนนำเสนอวิธีการในการสืบค้น รวมถึงแหล่งข้อมูลที่น่าสนใจและแตกต่างจากเพื่อน โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้

ขั้นตอนที่ 5 เมื่อการเรียนการสอนเสร็จสิ้นให้ผู้เรียนประเมินทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากแบบประเมินทักษะการสืบค้นสารสนเทศ โดยแบบประเมินดังกล่าวผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 ท่าน มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากมีค่าเท่ากับ 4.17

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชาวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบทักษะการสืบค้นสารสนเทศก่อนและหลังเรียนรายวิชาวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ โดยใช้ค่าสถิติการทดสอบที

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชาวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา หลังการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ พบว่าในภาพรวมผู้เรียนมีทักษะการสืบค้นสารสนเทศในระดับมาก ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชาวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา หลังการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์

รายการ ทักษะการสืบค้นสารสนเทศ	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่มีระดับทักษะการสืบค้นสารสนเทศ							
	ระดับมากที่สุด		ระดับมาก		ระดับปานกลาง		น้อย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านที่ 1 การกำหนดขอบข่ายและแหล่งสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น	16	28.57	31	55.36	9	16.07	-	-
ด้านที่ 2 วางแผนและเลือกใช้เครื่องมือในการสืบค้นสารสนเทศ	12	21.43	37	66.07	7	12.50	-	-
ด้านที่ 3 การระบุลักษณะของสารสนเทศและการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการสืบค้น	21	37.50	17	30.36	18	32.18	-	-
ด้านที่ 4 การเปรียบเทียบและประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ	23	41.07	26	46.43	7	12.50	-	-
ด้านที่ 5 การเรียบเรียงประยุกต์ใช้และอ้างอิงสารสนเทศ	21	37.50	26	46.43	8	14.29	1	1.79
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม	18	32.14	31	55.36	7	12.50	-	-

จากตารางที่ 1 พบว่าจำนวนและร้อยละของผู้เรียนตามระดับความสามารถด้านทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชาวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีทักษะสืบค้นสารสนเทศในระดับมากมีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 55.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ 4 การเปรียบเทียบและประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ ผู้เรียนจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 41.07 มีทักษะการสืบค้นสารสนเทศในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านที่ 3 การระบุลักษณะของสารสนเทศและการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการสืบค้น และด้านที่ 5 การเรียบเรียงประยุกต์ใช้และอ้างอิงสารสนเทศ ผู้เรียนจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 มีทักษะการสืบค้นสารสนเทศในระดับมากที่สุด และอันดับที่สาม คือ ด้านที่ 1 การกำหนดขอบข่ายและแหล่งสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น ผู้เรียนจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 มีทักษะการสืบค้นสารสนเทศในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการสืบค้นสารสนเทศก่อนและหลังเรียนรายวิชาวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ พบว่าทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย ก่อนเรียนภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 เมื่อใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชาวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาแล้วพบว่าพัฒนาทักษะ

การสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย หลังเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการสืบค้นสารสนเทศก่อนและหลังเรียนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านและภาพรวม

รายการ ทักษะการสืบค้นสารสนเทศ	ก่อนการใช้		หลังการใช้		t	P
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านที่ 1 การกำหนดขอบข่ายและแหล่งสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น	2.58	0.79	4.24	0.57	23.76	0.00*
ด้านที่ 2 การวางแผนและเลือกใช้เครื่องมือในการสืบค้นสารสนเทศ	2.34	0.79	4.18	0.55	15.21	0.00*
ด้านที่ 3 การระบุลักษณะของสารสนเทศและการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการสืบค้น	2.54	0.67	4.09	0.70	22.38	0.00*
ด้านที่ 4 การเปรียบเทียบและประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ	2.45	0.75	4.29	0.62	28.49	0.00*
ด้านที่ 5 การเรียบเรียงประยุกต์ใช้และอ้างอิงสารสนเทศ	2.43	0.94	4.21	0.66	23.94	0.00*
เฉลี่ยรวม	2.47	0.66	4.21	0.60	33.75	0.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะการสืบค้นสารสนเทศก่อนและหลังเรียนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย ก่อนเรียนภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 เมื่อได้มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาแล้วพบว่าพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย หลังเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชาวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา หลังการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ พบว่าผู้เรียนทุกคนในภาพรวมมีทักษะการสืบค้นสารสนเทศในระดับปานกลางขึ้นไป เนื่องมาจากการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเข้าถึง และสามารถบันทึกข้อมูลด้วยตนเองจากแบบบันทึกกิจกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศทั้งทางด้านแหล่งการสืบค้นสารสนเทศที่น่าเชื่อถือ การวางแผนเพื่อสืบค้นสารสนเทศ ลักษณะของการสืบค้นสารสนเทศประเภทไฟล์เอกสาร ไฟล์ภาพ ไฟล์วิดีโอ รวมไปถึงการสะท้อนความคิดจากการสืบค้นสารสนเทศ ทำให้ผู้เรียนแต่ละบุคคลมีความกล้าแสดงความคิดเห็นสอดคล้องกับ Foster (2004, pp. 234-235) ที่กล่าวว่าอิทธิพลทางเครือข่ายสังคมที่มีความปรารถนาดีต่อกันระหว่างบุคคล การให้กำลังใจกันในเชิงบวกจะ ช่วยสร้างวินัยให้กับสมาชิกในการทำงานร่วมกันและแบ่งปันข้อมูลทางด้านการสืบค้นสารสนเทศ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ford and Staples (2010, pp. 406-408) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการแบ่งปันความรู้แบบรวมและแบบแบ่งส่วน จากการวิจัยพบว่าความไว้วางใจระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเจตนาในการแบ่งปันความรู้ทั้งสองแบบ จากกระบวนการทั้งหมดจึงนำไปสู่ผลของการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการสืบค้นสารสนเทศได้ดียิ่งขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการสืบค้นสารสนเทศก่อนและหลังเรียนรายวิชาวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ พบว่าทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย ก่อนเรียนภาพรวมในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 เมื่อได้มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชาวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาแล้วพบว่าทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย หลังเรียนภาพรวมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้ที่ผ่านมาของผู้เรียนยังไม่ได้มีวิธีการชี้แนะหรือได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการสืบค้นสารสนเทศอย่างถูกต้อง และเป็นระบบตามขั้นตอน ในการวิจัยครั้งนี้กระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศนั้นเริ่มต้นด้วยการชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนทราบและเข้าใจถึงเป้าหมายของกิจกรรม และก่อนการสืบค้นสารสนเทศมีการวางแผนการดำเนินการล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน สอดคล้องกับงานวิจัยของนางเยาว์ อุทุมพร (2556, หน้า 18-20) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลและตั้งโจทย์วิจัยของนักศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ที่ได้มีการวางแผนจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีการสร้างองค์ความรู้พัฒนาทักษะการสืบค้นเกิดการเรียนรู้อย่างมีขั้นตอนและต่อเนื่อง และผู้เรียนกำหนดคำสืบค้นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ตนเองต้องการค้นหา รวมถึงการทำกิจกรรมในเครือข่ายสังคมออนไลน์ร่วมกันซึ่งในปัจจุบันเครือข่าย

สังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาทในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้เรียนทั้งด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมสื่อสารทางสังคมของผู้เรียนเพื่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์สำหรับการศึกษาของต้องการ แก้วเฉลิมทอง และชวน จันทวาลย์ (2555, หน้า 53-55) ซึ่งได้ทำการวิจัยกับนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 4 กองวิศวกรรมโยธา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จำนวน 21 คน จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนคิดเป็นร้อยละ 100 มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook ในการติดต่อสื่อสารระหว่างเพื่อนผู้เรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกช่องทางในการติดต่อสื่อสารเครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภท Facebook เช่นกันเพื่อติดต่อสื่อสารและใช้นำเสนอความรู้จากการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน รวมถึงกระบวนการแบ่งปันความรู้ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ สอดคล้องกับวิธีการแบ่งปันความคิดตามที่วิจารณ์ พานิช (2547, หน้า 8) กล่าวว่าหนึ่งในวิธีการแบ่งปันความรู้คือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรม “ชุมชนนักปฏิบัติ” โดยเป็นชุมชนที่สนใจเรื่องเดียวกันหรือปัญหาเดียวกัน นอกจากนี้รวมถึงการลงมือปฏิบัติจริง การร่วมอภิปรายและสะท้อนความคิดร่วมกัน ซึ่งเป็นการช่วยให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ อาจใช้กระบวนการอื่นนอกเหนือจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือการสอนแบบอื่น ๆ เพื่อพัฒนาทักษะดังกล่าว
2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมจากแหล่งการเรียนรู้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทอื่น ๆ
3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในด้านอื่นนอกเหนือจากการสืบค้นสารสนเทศ

บรรณานุกรม

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2554). **กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554-2563 ของประเทศไทย ICT 2020**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- ต้องการ แก้วเฉลิมทอง และชวน จันทวาลย์. (2555). การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารทางสังคมของผู้เรียนเพื่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์สำหรับการศึกษา. **เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ วิศวกรรม ครั้งที่ 10 “วิศวกรรมเพื่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” The 10Th International and National Conference on Engineering Education “Engineering Education for ASEAN Economic Community”**. (หน้า 53-55). เพชรบุรี : สมาคมนักประดิษฐ์วิศวกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทยสมัยที่ 34 ณ โรงแรมดุสิตธานี หัวหิน, 9-11 พฤษภาคม 2555.
- นงเยาว์ อุทุมพร. (2556) กระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลและตั้งโจทย์วิจัย ของนักศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี** 7 (1), หน้า 11-22.
- วิจารณ์ พานิช. (2547). การจัดการความรู้กับการบริหารราชการแนวใหม่. **เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ ในการประชุมกรมการจังหวัดนครราชสีมา**. (หน้า 8). นครราชสีมา : สถาบันส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสังคม (สคส.). ณ ห้องประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 29 มกราคม 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการประเมินสมรรถนะครู**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Foster, Allen. (2004). A Nonlinear Model of Information-Seeking Behavior. **JOURNAL OF THE AMERICAN SOCIETY FOR INFORMATION SCIENCE AND TECHNOLOGY**, 55(3), pp. 228-237.
- Ford, D.P., & Steples, S. (2010). Are full and partial knowledge sharing the same?. **Journal of knowledge Management**. 14(3), pp. 394-409.
- Rising up! Thailand Social Media Growth in ACE. (2015). ค้นเมื่อ 1 กันยายน 2558, จาก http://thothsocial.com/facebook_population_2015/

รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

วันที่รับบทความ	01/03/2560
วันแก้ไขบทความ	19/05/2560
วันที่ตอบรับบทความ	13/03/2560

ทาลินี แตรูปวิไล¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานงานประชาสัมพันธ์ และบริบทของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ และ 2) ศึกษารูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากร นักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ จำนวน 314 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แบบการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้มีนโยบาย การวางแผน การกำหนดจุดหมายของหน่วยงาน แนวทางปฏิบัติงาน การจัดองค์การ การจัดบุคลากรเข้าทำงาน การอำนวยการ การจัดงบประมาณ การประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ในช่วง เวลาของโครงการ และสถาบันได้มีการประเมินผลงานติดตามผลงานประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาในทุก ๆ ไตรมาส 2) รูปแบบการบริหารงานประชาสัมพันธ์ ใช้สื่อบุคคลเฉพาะผู้บริหาร วิทยาลัย และคณาจารย์ โดยประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์ การแนะนำการศึกษาตามโรงเรียน สื่อสิ่งพิมพ์ โดยผ่านคอลัมน์ของนิตยสาร Food news สื่ออินเทอร์เน็ต โดยผ่านทางเว็บไซต์ของสถาบัน Line และ Facebook สื่อมวลชนมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรผ่านทางโทรทัศน์และวิทยุ การจัดนิทรรศการร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งกิจกรรมของชุมชนในช่วงวันสำคัญ และช่วงปิดภาคเรียน การประชาสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีให้กับทางวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ ธุรกิจอาหารไทย อาหารนานาชาติ

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail : tarinee_tae@hotmail.com

Public Relations Management Model of Thai & International Food Academy (TIFTEC).

Received	01/03/2560
Revised	19/05/2560
Accepted	13/03/2560

Tarinee Taerupwili¹

Abstract

The objectives of this research were to : 1) study the basics of public relations and business context of Thai & International Food Academy (TIFTEC) and 2) study international management model in the field of public relations for Thai & International Food Academy (TIFTEC). The samples used in the study were the managers of the institution, staff, students in the diploma, advanced diploma, and short courses of Thai & International Food Academy (TIFTEC). The instruments used in this study included questionnaire and interview forms. The statistics for data analysis were data classification (Typological Analysis) and percentage. The results revealed that : 1) the Thai & International Food Academy (TIFTEC) had a policy to make plans, set goals, establish operational management of the organization and the personnel, manage budgets, and coordinate with other agencies. There was a report on the performance over the course of the project, and the institute had evaluated the results of public relations and development to improve the performance in every quarter, and 2) the Thai & International Food Academy (TIFTEC) had a policy on the basis of media publicity using personal media performed by the executives and faculty members via television, education counseling at schools, printed media through the columns in the magazine Food News, the institution's website, social media such as Line and Facebook. There were also the media publicity via television and radio programs, exhibitions, together with government agencies and private organizations as well as community activities during important days and school breaks. The public relations model mentioned above created a good image to Thai & International Food Academy (TIFTEC).

Keywords : public relation management model, Thai food, international cuisine

¹ Graduate student, Faculty of Education, Educational Administration program, Dhonburi Rajabhat University
e-mail : tarinee_tae@hotmail.com

บทนำ

การประชาสัมพันธ์เป็นกิจกรรมด้านนิเทศศาสตร์อย่างหนึ่งที่เป็นกระบวนการหรือวิธีการสื่อสารสร้างความสัมพันธ์ และสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กรหรือบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอชื่อเสียง สัญลักษณ์ จุดเด่นของแต่ละองค์กร หรือบุคคลไปยังสาธารณชนให้รับทราบตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (วิรัช ลภีรัตนกุล, 2553, หน้า 1-4)

การบริหารการประชาสัมพันธ์ของสถาบันการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่สำคัญ การสร้างความเข้าใจอันดีให้กับบุคคลในหน่วยงาน องค์กร และชุมชนให้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาร่วมกัน กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ในระดับมหาวิทยาลัย มักใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อการตลาด (MPR : Marketing Public Relations) เน้นการยืมความน่าสนใจ (Borrowed-Interest) คือการใช้สื่อใหม่ที่กำลังเป็นกระแสหรือได้รับความนิยมมาช่วยสร้างความเป็นข่าวให้น่าสนใจ โดยเฉพาะช่วงฤดูกาลสอบเข้ามหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นปัจจัยหนึ่งที่กลุ่มเป้าหมายตัดสินใจเข้าศึกษาต่อกับสถาบัน โดยเลือกใช้สื่อใหม่ให้เหมาะสมกับประเด็นข่าว คำนึงถึงลักษณะความเป็นทางการและไม่เป็นทางการของข่าวประชาสัมพันธ์ (นวพรรณ อิมดวง, 2554) แสดงให้เห็นว่านักการบริหารการศึกษาได้ให้การประชาสัมพันธ์เข้ามามีบทบาทในการสร้างโมดรี ชักตื้อข้อขัดแย้ง และเพื่อแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ให้ทราบกันอย่างทั่วถึง ปัจจุบันการประชาสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในทุกวงการ ซึ่งเป็นการตอบสนอง และสอดคล้องกับการที่สังคมก้าวเข้าสู่ยุคแห่งสังคมข่าวสาร (Information Society) ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมเด่นชัดยิ่งขึ้น เครือข่ายการสื่อสารครอบคลุม และโยงใยด้วยพัฒนาการแห่งเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ เป็นตัวเร่งให้ประชาชนตื่นตัวในสิทธิแห่งการรับรู้ (The people's right to know) และเปิดรับต่อข่าวสารในหลากหลายรูปแบบด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ตามกระแสสังคมยุคใหม่

วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ เป็นสถาบันแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดสอนสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ ในระดับอาชีวศึกษา (ปวช.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ทำให้เกิดการแข่งขันทั้งด้านการบริหารจัดการ วิชาการ เทคโนโลยี ด้านศักยภาพ คุณภาพการเรียน - การสอน การพัฒนาอาจารย์ และบุคลากร จึงทำให้วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ เพื่อการรายงานความเคลื่อนไหวของกิจกรรมการพัฒนาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ตลอดจนการแข่งขันในด้านการรับสมัครนักเรียน เพื่อเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ซึ่งปัจจุบันมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง นอกจากวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติต้องแข่งขันกับวิทยาลัยด้วยตนเองแล้ว ยังต้องแข่งขันกับธุรกิจประเภทเดียวกันอีกด้วย (วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ, ม.ป.ป.)

จากการศึกษาปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไป และของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติแล้ว พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคด้านการประชาสัมพันธ์ที่สำคัญ กล่าวคือ ขาดระบบและ

กลไกในความหมายของการประชาสัมพันธ์ที่ถูกต้อง ขาดบุคลากรที่ปฏิบัติงานต่อเนื่อง อุปกรณ์ที่จำเป็นในการสื่อสาร และประชาสัมพันธ์ ขาดการบริหารอย่างเป็นระบบ ขาดการวางแผน รวมทั้งขาดการประสานงานด้านการวางแผนการประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังมีปัญหาของการแบ่งงานภายในหน่วยงานที่ไม่มีลักษณะเป็นสัดส่วนแน่นอน จึงทำให้เกิดความยุ่งยากในการประชาสัมพันธ์ ขาดการวางแผน และวิจัย ประเมินผล จึงทำให้การประชาสัมพันธ์ทำไปอย่างเลื่อนลอย สูญเปล่า และสิ้นเปลือง และขาดการประสานงานภายในหน่วยงานเอง ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน เข้าใจผิดพลาด และขาดความร่วมมือกัน การบริหารการประชาสัมพันธ์จึงด้อยประสิทธิภาพ นำไปสู่ความยุ่งยากในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ทั้งภายใน และภายนอกองค์กร

ดังนั้นจากความสำคัญและปัญหาของการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาตินั้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงรูปแบบการบริหารงานประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ เพื่อพัฒนารูปแบบ และแนวทางที่เหมาะสม ในการวางแผนการบริหารการประชาสัมพันธ์ เพื่อความสำเร็จในการเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานงานประชาสัมพันธ์ และบริบทของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ
2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่งด้วยกัน คือ

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร (Secondary source) ได้แก่
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิดหลักการบริหารงาน
 - 1.2 เอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ หลักการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
 - 1.3 เอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิดด้านการสื่อสาร
 - 1.4 เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล (Man)

การดำเนินการวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ซึ่งเป็นลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยถือว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการดำเนินการดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยถือว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

2.1 ผู้บริหารของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ จำนวน 5 คน

2.2 บุคลากรของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ จำนวน 10 คน

2.3 อาจารย์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ จำนวน 13 คน

2.4 นักศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้น ปวช. 1 ปวช. 2 และปวช. 3 จำนวน 116 คน

2.5 นักศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้น ปวส. 1 และปวส. 2 จำนวน 20 คน

2.6 นักศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติหลักสูตรระยะสั้น จำนวน 150 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือดังนี้

แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยการใช้คำถามตามกรอบคำถามการวิจัยเป็นประเด็นหลักในการสัมภาษณ์และตั้งประเด็นคำถามตามความเหมาะสมขณะทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ โดยมีโครงสร้างหลัก 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

1.2. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่มีคำถามแบบปลายเปิด (Open end)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary study) ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ การสื่อสาร และรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ และโดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารเฉพาะในส่วนที่มีการเชื่อมโยงถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย เอกสารที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์สถาบัน เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

2. การสัมภาษณ์ (Interview) การวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Information interview) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

3. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่มีคำถามแบบปลายเปิด (Open end) จำนวน 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 และ 2 ใช้สำหรับอาจารย์ผู้สอนและเจ้าหน้าที่บุคลากรของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติโดยตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติที่เข้าถึงตัวผู้เรียนได้ในปัจจุบันมีวิธีใดและการปรับปรุงการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

ตอนที่ 3 ใช้สำหรับนักศึกษาตั้งประเด็นเรื่องการได้รับการประชาสัมพันธ์จากวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติด้วยวิธีใดรวมทั้งควรมีการปรับปรุงวิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึงตัวผู้เรียน อย่างไรบ้าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพถือเป็นหัวใจสำคัญของการวิจัยคุณภาพ ซึ่งการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content analysis)
2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการจำแนกข้อมูล (Typological analysis) คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิด ๆ ทั้งโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีเป็นแนวทางในการจำแนกสำหรับการวิเคราะห์ และแบบไม่ใช่แนวคิดทฤษฎี ซึ่งเป็นการอาศัยสามัญสำนึก หรือประสบการณ์ของผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบไม่ใช่ทฤษฎี เป็นการเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอาศัยสามัญสำนึก หรือประสบการณ์ของผู้วิจัย ด้วยการใช้มุมมอง ภาษาและวิธีการสื่อสารเป็นแบบเดียวกันกับกลุ่มสนทนาที่ใช้เป็นฐานข้อมูล (Epic) แต่ก็มีบางคำ บางเรื่องที่ผู้วิจัยได้นำ คำหรือภาษาจากบุคลากรภายในวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงยิ่งขึ้นอาจจะเป็นการตีความจากข้อมูลที่มีอยู่เพื่อเข้าใจความหมายที่ซ่อนอยู่ โดยปกติเราได้ข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาเรามักรับรู้หรือทำความเข้าใจในระดับที่ความหมายภายนอกของข้อมูลนั้นบ่งบอก นั่นคือ รับรู้สิ่งที่เห็นชัดเจนซึ่งตรงต่อสิ่งที่เห็นได้ชัดคือการพยายามเข้าใจวิถีชีวิตของผู้หญิงชนบทอีสาน จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีอยู่ การวิเคราะห์สิ่งทอรูปแบบต่าง ๆ และการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการทอผ้าของผู้หญิงชนบท ช่วยให้นักวิจัยสามารถอธิบายได้ว่า กระบวนการการอบรมเลี้ยงดูลูกสาวของคนอีสานสะท้อนให้เห็นเป็นรูปธรรมในเรื่องการทอผ้าได้อย่างไร ข้อมูลเชิงรูปธรรมสามารถจัดแสดงเป็นนิทรรศการหรือพิพิธภัณฑ์ได้ (สุรางค์ จันทวานิช, 2551, หน้า 126) ในที่นี้คือการสอบถามข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บุคลากร ครูอาจารย์ และนักศึกษา เพื่อเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานงานประชาสัมพันธ์ และบริบทของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทย และนานาชาติ สามารถสรุปผลการวิจัยออกมาได้ ดังต่อไปนี้

1. สถาบันได้มีการกำหนด การวางแผนงาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายของงาน และแนวทางปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน โดยได้มีการจัดการประชุมเพื่อวางแผนโครงการหรือกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี โดยแบ่งเป็นไตรมาส ในส่วนของงานประชาสัมพันธ์ก็เช่นกัน ในที่ประชุมจะมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของงานในแต่ละปี แต่ละไตรมาส และได้้นำข้อเสนอต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อวางแผนเกี่ยวกับการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การใช้สื่อที่เหมาะสม งบประมาณในการดำเนินงานที่จะทำการประชาสัมพันธ์ รวมถึงกำหนดงานของแต่ละแผนก ตารางเวลา และการประเมินผลตลอดทั้งปี เพื่อที่จะสามารถนำมาปรับปรุงให้พัฒนาให้ดีขึ้นต่อไปได้ และให้ผู้รับผิดชอบปฏิบัติและรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาเมื่อสิ้นโครงการและประเมินผลทุกไตรมาส

2. สถาบันได้มีการกำหนด การจัดองค์การด้านการประชาสัมพันธ์ โดยมีการประชุมเพื่อกำหนดหัวหน้างานหรือผู้รับผิดชอบพร้อมด้วยผู้ปฏิบัติ รวมถึงได้กำหนดขอบเขตต่าง ๆ เช่น ระยะเวลา งบประมาณ รวมถึงผลลัพธ์ที่คาดหวัง สำหรับทุกโครงการในส่วนของงานประจำจะเป็นไปตามรายละเอียดของแต่ละงาน ซึ่งหากเกิดข้อผิดพลาดหรือมีเหตุขัดข้อง หัวหน้ามีอำนาจในการที่จะสามารถดำเนินการแก้ไขได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องมีการแจ้งผู้บังคับบัญชาให้ทราบ และทางวิทยาลัยฯ ได้มีการจัดกลุ่มงานประชาสัมพันธ์และการจัดการงานประชาสัมพันธ์ในสื่อต่าง ๆ ตามความเชี่ยวชาญของผู้บริหาร โดยมีการรายงานผลทุกครั้งที่เกิดการดำเนินงานสำเร็จลุล่วงหรือพบปัญหา ซึ่งมีการประเมินผลทุก 3 เดือน เพื่อการประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง

3. สถาบันได้มีการวางนโยบายการจัดบุคลากรเข้าทำงาน และมอบหมายภาระงานด้านการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากรขององค์การ ได้แก่ การสรรหา การคัดเลือก การพิจารณา ค่าตอบแทน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ โดยทางสถาบันมีการสรรหาบุคลากรผ่านสื่อออนไลน์ผ่านทาง เว็บไซต์ www.Schooljob.in.th รวมถึงเว็บไซต์ของทางสถาบันด้วย โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาค่าตอบแทนนั้น ฝ่ายบุคคลและฝ่ายบริหารจะมีการรับผิดชอบร่วมกันตามความเหมาะสมโดยยึดหลักการตามโครงสร้างของสถาบัน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ 1) คุณวุฒิตรงตามตำแหน่งงาน 2) ประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา และ 3) ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ส่วนการพิจารณาค่าตอบแทนจะพิจารณาตามคุณสมบัติ ประสบการณ์ ความสามารถพิเศษ และประเมินผลการทำงานตามเกณฑ์ที่ทางวิทยาลัยกำหนด

4. ผู้บริหารได้มีการอำนวยการ หรือชักจูงให้ผู้ใต้บังคับบัญชปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้องค์การบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการทำแผนประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ผู้บริหารได้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้บริหารเป็นแค่หัวหน้าเพื่อลดช่องว่างในการทำงานลง และสามารถเป็นตัวอย่างในการทำงานที่ดีในทุก ๆ

ขั้นตอนได้ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ด้วยการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็น และปกครองด้วยความมีเมตตา อีกทั้งผู้บริหารแสดงให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบว่าทุกคนมีความสำคัญต่อองค์กร รวมทั้งเพิ่มความรับผิดชอบ หน้าที่และความสำคัญให้กับบุคลากร เพื่อเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายและกระตุ้นให้ทำงานได้อย่างเต็มที่

5. สถาบันได้มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก หมายถึง การติดต่อขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ดังนี้ การสื่อสารภายในจะใช้การสื่อสารผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line group ในกรณีที่เป็นทางการจะแจ้งเป็นหนังสือเพื่อเป็นหลักฐานในเรื่องที่สำคัญ ส่วนการสื่อสารภายนอกมีการพูดคุยบอกกล่าวในเบื้องต้น และออกหนังสือเพื่อเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการตามลำดับ

6. คณะผู้บริหารได้รับทราบรายงานความก้าวหน้าถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานประจักษ์พยาน โดยได้รับทราบความก้าวหน้าผ่านการประชุมทุกครั้งเพื่อนำผลที่ได้มาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงต่อไป

7. งบประมาณ ในการจัดการงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์ของสถาบันได้มีเพียงพอสำหรับการดำเนินงานหรือไม่ และมีการควบคุมการใช้งบประมาณ โดยมีงบประมาณเพียงพอ เนื่องจากมีการประชุมและกำหนดแผนงานประชาสัมพันธ์พร้อมสรุปงบประมาณที่ใช้กับคณะผู้บริหารก่อนปฏิบัติ อีกทั้งมีการควบคุมงบประมาณในทุกโครงการอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยจะทำการเก็บข้อมูลรายละเอียดต่างๆ เพื่อจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งการประชาสัมพันธ์จะบริหารจัดการ การใช้งบประมาณให้เหมาะสมตามความจำเป็น

8. ผู้บริหารได้มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการจูงใจให้ปฏิบัติงานในการประชาสัมพันธ์เพื่อทำให้การปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารมีการชี้แจงและอธิบายรายละเอียดของการทำงานและปรับทัศนคติของบุคลากรให้ตรงกับงานที่ได้รับมอบหมาย และมีการพิจารณาค่าตอบแทน รางวัลพิเศษตามความสามารถและความเหมาะสมอย่างยุติธรรม นอกจากนี้ผู้บริหารได้เข้าร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการในการเสนองานประชาสัมพันธ์และได้ร่วมปฏิบัติการไปกับเจ้าหน้าที่ด้วย อีกทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา และนำเสนอความคิดใหม่ ๆ เพื่อลองนำไปทำแผนการประชาสัมพันธ์

9. สถาบันได้มีการประเมินผลงาน ติดตามผลงานประชาสัมพันธ์ โดยในทุก ๆ โครงการของสถาบันจะมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำ และยังมีการปรับปรุงเพื่อการพัฒนาในทุก ๆ ไตรมาสเพิ่มเติมด้วย

เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทย และนานาชาติ สามารถสรุปผลการวิจัยออกมาได้ดังนี้

1. สถาบันได้กำหนดนโยบายการใช้สื่อพื้นฐานในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ดังนี้

1.1 สื่อบุคคล โดยสื่อบุคคลในที่นี้จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลและข่าวสารของทางสถาบันและสามารถถ่ายทอดออกมาได้เป็นอย่างดี ซึ่งทางสถาบันได้ทำการประชาสัมพันธ์ ผ่านผู้บริหารวิทยาลัย (ยิ่งศักดิ์ จงเลิศเจษฎาวงศ์, 2547) มีบทบาทสำคัญในการทำแผนประชาสัมพันธ์ เนื่องจากเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือในด้านอาหาร และได้มีการประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์ การแนะนำการศึกษา การประชาสัมพันธ์ตามโรงเรียน

1.2 สื่อสิ่งพิมพ์ โดยผ่านสื่อนิตยสาร Food news ผ่านคอลัมน์เฉพาะของทางสถาบัน เพื่อให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางแผ่นพับ โบรชัวร์ ของทางสถาบัน

1.3 สื่ออินเทอร์เน็ต โดยผ่านทางเว็บไซต์ของสถาบัน Line และ Facebook เป็นต้น

1.4 สื่อมวลชน มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรผ่านทางโทรทัศน์และวิทยุ ซึ่งเป็นสื่อที่มีผู้ฟังค่อนข้างกว้างและหลากหลาย

2. วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติได้ให้ความสำคัญกับสื่อพื้นฐานหลักในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทย กับทั้งสื่อออนไลน์และสื่อทางโทรทัศน์ เนื่องจากมีข้อดีแตกต่างกัน โดยสื่อทางโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก ทำให้กระจายข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ส่วนในสื่อออนไลน์นั้น เป็นช่องทางที่ให้ข้อมูลได้ไม่จำกัดทั้งรูปแบบ ระยะเวลา ความถี่ และมีต้นทุนต่ำอีกด้วย

3. ปัญหาของการใช้สื่อพื้นฐานในการประชาสัมพันธ์ ในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้แก่ จะเกิดปัญหาในส่วนของสื่อออนไลน์ เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่คอยตอบข้อซักถามตลอด 24 ชั่วโมง เนื่องจากอยู่นอกเวลาทำการ ดังนั้นผู้บริโภคที่รอรับฟังข้อมูลอาจจะไม่ประทับใจในการให้บริการในด้านนี้เท่าที่ควร

4. ในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้ใช้การจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยมีการจัดนิทรรศการต่าง ๆ รวมถึงมีการจัดกิจกรรมพิเศษกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น การสาธิตการประกอบอาหารของบุคลากรของสถาบัน เป็นต้น หรือจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา จัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักศึกษาแต่ละชั้นปี และเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ด้านอาหารและการโรงแรม

5. ในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้ใช้การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับชุมชนเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ โดยร่วมกิจกรรมสาธิตการทำอาหารในวันสำคัญต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น วันไตโลก วันเบาหวานโลก รวมทั้งสอนกลุ่มเยาวชนที่ต้องโทษในศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อสร้างอาชีพจากการทำขนม เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถมีอาชีพได้ในอนาคต อีกทั้งยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับทางสถาบันอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ได้จัดกิจกรรมในช่วงปิดภาคเรียน เช่น กิจกรรม cooking kids เพื่อให้เด็ก ๆ ในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำอาหารและเบเกอรี่ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีส่วนของของการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาอีกด้วย เช่น จัดกิจกรรมทำบุญตักบาตรปีใหม่ แห่งเทียนพรรษา เป็นต้น

6. ในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้ใช้การแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อจะช่วยเหลือสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสถาบัน โดยทางสถาบันได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม เช่น วันไต้โลก วันเบาหวานโลก และได้สาธิตการทำอาหารที่ดีต่อสุขภาพให้กับทุกคน รวมถึงข้อมูลและความรู้สำหรับผู้เป็นโรคดังกล่าวว่าควรรับประทานอาหารแบบไหน ซึ่งช่วยเสริมภาพลักษณ์ของสถาบันได้เป็นอย่างมาก รวมทั้งสอนกลุ่มเยาวชนที่ต้องโทษในศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อสร้างอาชีพจากการทำขนม เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถมีอาชีพได้ในอนาคต อีกทั้งยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับทางสถาบันอีกทางหนึ่งด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานงานประชาสัมพันธ์ และบริบทของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้มีการกำหนดการวางแผนงาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายของงาน และแนวทางปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน โดยได้มีการจัดการประชุมเพื่อวางแผนโครงการหรือกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี โดยแบ่งเป็นไตรมาส โดยมีการกำหนดการจัดองค์การด้านการประชาสัมพันธ์ คือ จัดประชุมเพื่อกำหนดหัวหน้างานหรือผู้รับผิดชอบพร้อมด้วยผู้ปฏิบัติ รวมถึงได้กำหนดขอบเขตต่าง ๆ เช่น ระยะเวลา งบประมาณ รวมถึงผลลัพธ์ที่คาดหวัง สำหรับการวางแผนนโยบายการจัดบุคลากรเข้าทำงาน และมอบหมายภาระงานด้านการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากรขององค์การ ทางสถาบันมีการสรรหาบุคลากรผ่านสื่อออนไลน์ผ่านทาง เว็บไซต์ [www. Schooljob.in.th](http://www.Schooljob.in.th) รวมถึงเว็บไซต์ของทางสถาบันด้วยโดยเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาค่าตอบแทนนั้น ฝ่ายบุคคลและฝ่ายบริหารจะมีการรับผิดชอบร่วมกันตามความเหมาะสมโดยยึดหลักการตามโครงสร้างของสถาบัน สำหรับการชักจูงให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้องค์การบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการทำแผนประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ผู้บริหารได้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้บริหารเป็นแค่หัวหน้าเพื่อลดช่องว่างในการทำงานลง และสามารถเป็นตัวอย่างในการทำงานที่ดีในทุก ๆ ขั้นตอนได้ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ได้บังคับบัญชา การติดต่อขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทางสถาบันได้มีการสื่อสารภายในจะใช้การสื่อสารผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line group ในกรณีที่เป็นการทางจะแจ้งเป็นหนังสือเพื่อเป็นหลักฐานในเรื่องที่สำคัญ ส่วนการสื่อสารภายนอกมีการพูดคุยบอกกล่าวในเบื้องต้น และออกหนังสือเพื่อเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการตามลำดับ ส่วนงบประมาณเพียงพอ เนื่องจากมีการประชุมและกำหนดแผนงานประชาสัมพันธ์พร้อมสรุปงบประมาณที่ใช้กับคณะผู้บริหารก่อนปฏิบัติ สำหรับการสร้างขวัญและกำลังใจในการจูงใจให้ปฏิบัติงานในการประชาสัมพันธ์เพื่อทำให้การปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารมีการชี้แจงและอธิบายรายละเอียดของการทำงานและปรับทัศนคติของบุคลากรให้ตรงกับงานที่ได้รับมอบหมาย และมีการพิจารณาค่าตอบแทน รางวัลพิเศษตามความสามารถและความเหมาะสมอย่างยุติธรรม นอกจากนี้ผู้บริหารได้เข้าร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการในการเสนองานประชาสัมพันธ์และได้ร่วมปฏิบัติ

ภารกิจไปกับเจ้าหน้าที่ด้วย อีกทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชา และนำเสนอความคิดใหม่ ๆ เพื่อลองนำไปทำแผนการประชาสัมพันธ์ และสถาบันได้มีการประเมินผลงาน ติดตามผลงานประชาสัมพันธ์ โดยในทุก ๆ โครงการของสถาบันจะมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำ และยังมีการปรับปรุง เพื่อการพัฒนาในทุก ๆ ไตรมาสเพิ่มเติมด้วย ทั้งนี้เมื่อเข้าใจสภาพพื้นฐานของหน่วยงานที่จะประชาสัมพันธ์ยอม ทำให้เข้าใจถึงหลักการประชาสัมพันธ์ ทำให้กำหนดวัตถุประสงค์การประชาสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิช ลภีรัตนกุล (2553, หน้า 151 - 156) ที่กล่าวไว้เกี่ยวกับบริบทพื้นฐานของวัตถุประสงค์ การประชาสัมพันธ์คือ อยู่ในการประเมิน วิเคราะห์ และชักจูงประชาคมติของกลุ่มประชาชน วัตถุประสงค์ของ การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานสถาบันต่าง ๆ มีดังนี้

1. เพื่ออธิบายถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน และประเภทของการดำเนินธุรกิจของหน่วยงานนั้น ๆ ให้กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องได้ทราบ
2. เพื่ออธิบายให้ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายจัดการ (Management) ได้ทราบถึง ทศนคติ ประชาคมติ หรือความรู้สึคนึกคิดของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน
3. เพื่อคาดการณ์ล่วงหน้า และค้นหาจุดบกพร่องต่าง ๆ เพื่อป้องกันปัญหาย่างยากต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน
4. เพื่อให้ประชาชนยอมรับ ซึ่งถ้าเป็นหน่วยงานธุรกิจภาคเอกชน เช่นบริษัท ห้างร้าน ก็เพื่อให้ลูกค้ายอมรับในบริษัทตน รวมทั้งยอมรับในผลิตภัณฑ์ และบริการที่บริษัทจำหน่ายอยู่ รวมทั้งมีส่วนเพิ่มพูนปริมาณการขายทางอ้อมด้วย
5. เพื่อทำหน้าที่ขจัดปัญหาย่างยากต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน
6. เพื่อแนะนำฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายจัดการให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง เพื่อความเจริญก้าวหน้า และชื่อเสียงที่ดีของหน่วยงาน

2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจการอาหารไทยและนานาชาติ ซึ่งได้ผลการศึกษาดังนี้

สถาบันได้กำหนดนโยบายการใช้สื่อพื้นฐานในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจการอาหารไทยและนานาชาติ ดังนี้

- สื่อบุคคล โดยสื่อบุคคลในที่นี้จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลและข่าวสารของทางสถาบันและสามารถถ่ายทอดออกมาได้เป็นอย่างดี ซึ่งทางสถาบันได้ทำการประชาสัมพันธ์ ผ่านผู้บริหารวิทยาลัย (ยิ่งศักดิ์ จงเลิศเจษฎาวงศ์, 2547) มีบทบาทสำคัญในการทำแผนประชาสัมพันธ์ เนื่องจากเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือในด้านอาหาร และได้มีการประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์ การแนะนำ การศึกษา การประชาสัมพันธ์ตามโรงเรียน

- สื่อสิ่งพิมพ์ โดยผ่านสื่อนิตยสาร Food news ผ่านคอลัมน์เฉพาะของทางสถาบัน เพื่อให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แผ่นพับ โบรชัวร์ ของทางสถาบัน

- สื่ออินเทอร์เน็ต โดยผ่านทางเว็บไซต์ของสถาบัน Line และ Facebook เป็นต้น

- สื่อมวลชน มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรผ่านทางโทรทัศน์และวิทยุ ซึ่งเป็นสื่อที่มีผู้ฟังค่อนข้างกว้าง และหลากหลาย

สื่อพื้นฐานที่ใช้เป็นหลักในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทย กับทั้งสื่อออนไลน์และสื่อทางโทรทัศน์ ส่วนปัญหาของการใช้สื่อพื้นฐานในการประชาสัมพันธ์ วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้แก่ จะเกิดปัญหาในส่วนของสื่อออนไลน์ เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่คอยตอบข้อซักถามตลอด 24 ชั่วโมง เนื่องจากอยู่นอกเวลาทำการ ดังนั้นผู้บริโภคที่รอรับฟังข้อมูลอาจจะไม่ประทับใจในการให้บริการในด้านนี้เท่าที่ควร นอกจากนี้พบว่า ในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้ใช้การจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยมี การจัดนิทรรศการต่าง ๆ รวมถึงมีการจัดกิจกรรมพิเศษกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น การสาธิต การประกอบอาหารของบุคลากรของสถาบัน เป็นต้น หรือจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา จัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักศึกษาแต่ละชั้นปี และเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ด้านอาหารและการโรงแรม สำหรับในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้ใช้การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับชุมชนเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ โดยร่วมกิจกรรมสาธิตการทำอาหารในวันสำคัญต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น วันไถ่โลก วันเบาหวานโลก รวมทั้งสอนกลุ่มเยาวชนที่ต้องโทษในศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อสร้างอาชีพจากการทำขนม นอกจากนี้ได้จัดกิจกรรมในช่วงปิดภาคเรียน เช่น กิจกรรม cooking kids เพื่อให้เด็ก ๆ ในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำอาหารและเบเกอรี่ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีส่วนของการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาอีกด้วย เช่น จัดกิจกรรมทำบุญตักบาตรปีใหม่ แม่เทียนพรรษา เป็นต้น และในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้ใช้การแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อจะช่วยเหลือสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสถาบัน โดยทางสถาบันได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม เช่น วันไถ่โลก วันเบาหวานโลก และได้สาธิตการทำอาหารที่ดีต่อสุขภาพให้กับทุกคน รวมถึงข้อมูลและความรู้สำหรับผู้เป็นโรคดังกล่าวว่าควรรับประทานอาหารแบบไหน ซึ่งช่วยเสริมภาพลักษณ์ของสถาบันได้เป็นอย่างมาก

ทั้งนี้การเลือกใช้สื่อพื้นฐานในการประชาสัมพันธ์ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และใช้งบประมาณในการประชาสัมพันธ์น้อยที่สุด รวมทั้งการเลือกใช้การประชาสัมพันธ์โดยการใช้ กิจกรรมพิเศษเพื่อการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมที่เกี่ยวกับชุมชนเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์และการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นเพื่อจะช่วยเหลือสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีให้กับวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทวิศาสตร์ ตั้งปฐมวงศ์ (2544) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมของโครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ประเภทและลักษณะกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ ควรจัดกิจกรรมเผยแพร่ผ่านสื่อที่หลากหลายรูปแบบ เช่น จดหมายข่าว ใบบอกข่าว แผ่นใบปลิว แผ่นพับ ไตเร็กซ์ วิทยุติดตามตัว อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ป้ายประกาศ วิดีทัศน์ โปสเตอร์ รายงานประจำปี นำชมสถานที่ จัดการแถลงข่าว ระบบวิทยุภายใน กิจกรรมในโอกาสพิเศษ การสัมมนา ฯ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรที่จะกำหนด การวางแผนงาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายของงาน และแนวทางปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน โดยได้มีการจัดการประชุมเพื่อวางแผนโครงการหรือกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี โดยแบ่งเป็นไตรมาส ในส่วนของงานประชาสัมพันธ์ก็เช่นกัน ในที่ประชุมจะมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของงานในแต่ละปี แต่ละไตรมาส และได้นำข้อเสนอต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อวางแผนเกี่ยวกับโดยการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การใช้สื่อที่เหมาะสม งบประมาณ ในการดำเนินงานที่จะทำการประชาสัมพันธ์ รวมถึงกำหนดงานของแต่ละแผนก ตารางเวลา และการประเมินผลตลอดทั้งปี เพื่อที่จะสามารถนำมาปรับปรุงให้พัฒนาให้ดีขึ้นต่อไปได้ และให้ผู้รับผิดชอบปฏิบัติและรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาเมื่อสิ้นโครงการและประเมินผลทุกไตรมาส

1.2 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรที่จะสร้างขวัญและกำลังใจในการจูงใจให้ปฏิบัติงานในการประชาสัมพันธ์เพื่อทำให้การปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารมีการชี้แจงและอธิบายรายละเอียดของการทำงานและปรับทัศนคติของบุคลากรให้ตรงกับงานที่ได้รับมอบหมาย และมีการพิจารณาค่าตอบแทน รางวัลพิเศษตามความสามารถและความเหมาะสมอย่างยุติธรรม

1.3 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรที่จะติดตามผลงานประชาสัมพันธ์ โดยในทุก ๆ โครงการของสถาบันจะมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำ และยังมีการปรับปรุงเพื่อการพัฒนาในทุก ๆ ไตรมาสเพิ่มเติมด้วย

1.4 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรที่จะให้ความสำคัญกับสื่อออนไลน์ และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสาร โดยการระบุเวลาในการสื่อสารอย่างชัดเจน และมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

1.5 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรจะใช้กิจกรรมพิเศษที่เกี่ยวกับชุมชนเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์และการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม อย่างจริงใจเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมอย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้ภาพลักษณ์ของสถาบันมีคุณค่าอย่างยิ่ง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาหารูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติในครั้งนี้ เป็นการหาวิธีตามแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานที่ต้องพัฒนาและเป็นต้นแบบของการประชาสัมพันธ์ขององค์กรที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งนำมาเพื่อการพัฒนาให้สถานศึกษาได้มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักเป็นสถานศึกษาที่ให้ความรู้ในเรื่องของการผลิตผู้เรียนที่จะประกอบอาชีพในด้านการอาหารและงานครัวสามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติต่อไป ดังนั้นการประชาสัมพันธ์นอกจากจะต้องทำอย่างดีเยี่ยมแล้วยังคงต้องทำตามคุณธรรมและ

จรรยาบรรณในอาชีพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและให้ตรงกับเอกลักษณ์“เชี่ยวชาญศิลป์และศาสตร์งานคร้ามี่หัว
ทันสมัยใส่ใจคุณธรรมนำครัวไทยสู่ครัวโลก”และอัตลักษณ์ “เชี่ยวชาญ งานครัว มีหัวธุรกิจ สุจริตในอาชีพ”

2.2 ควรทำการเปรียบเทียบรูปแบบการประชาสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาอื่นที่มีโครงสร้าง
ใกล้เคียงกัน เพื่อจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการประชาสัมพันธ์ เเงงลึกที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- จิตรภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์. (2544). **ยุทธวิธีการประชาสัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยนันท์ นันทพันธ์. (2532). **ประชาสัมพันธ์อย่างไรจึงได้ผล**. กรุงเทพมหานคร : บางกะปิกราฟฟิค.
- ดวงพร คำบุญรัตน์ และวาสนา จันทร์สว่าง. (2541). **การสื่อสาร: การประชาสัมพันธ์**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีศาสตร์ ตั้งปฐมวงศ์. (2544). **รูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมของโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา ณ กรุงเทพมหานคร**. การศึกษาปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มารีน่า จงเลิศเจษฎาวงศ์. (2554). **การศึกษาแรงจูงใจของประชาชนต่อการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านอาหาร และเบเกอรี่ของโรงเรียนธุรกิจการอาหารไทย และนานาชาติ**. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจการอาหารไทย และนานาชาติ. (ม.ป.ป.). **สถาบันศิลปศาสตร์การอาหาร (ICA - INSTITUTE OF CULINARY ART) โรงเรียนธุรกิจการอาหารไทย และนานาชาติ (TIFA-THAI & INTERNATIONAL FOOD ACADEMY) ค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2559**, จาก <http://www.yingsakfood.com>.
- วิรัช ลภีรัตนกุล. (2553). **การประชาสัมพันธ์ PUBLIC RELATIONS**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Anderson, P.M. and Rubin, L.G. (1986). **Marketing Communication**. N.P. : Prentice - Hall.
- Barnard, C.I. (1972). **The Functions of the Executive**. (13th ed.) Massachusetts : Twenty - second.
- David, K. Berlo. (1960). **The Process of Communication**. New York : The Free Press.

รูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง

วันที่รับบทความ	04/04/2562
วันที่แก้ไขบทความ	30/04/2562
วันที่ตอบรับบทความ	13/05/2562

ชนิดา จันทร์งาม¹ นราพงษ์ จรัสศรี²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มสตรีอีสาน จำนวน 30 คน การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จำนวน 20 คน การสังเกตการณ์ การสนทนา เสนอมาตรฐานศิลปิน สื่อสารสนเทศและประสบการณ์ของผู้วิจัย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหารูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสร้างสรรค์ครั้งนี้ สามารถจำแนกตามองค์ประกอบการแสดง 8 องค์ประกอบ คือ 1) บทการแสดงที่น่าเค้าโครงจากเรื่องจริงของสตรีอีสาน 2) การออกแบบลีลาการเคลื่อนไหว โดยใช้ทั้งลีลานาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่และการแสดง 3) การคัดเลือกนักแสดง โดยใช้นักแสดงหญิงชาวอีสานที่มีทักษะด้านการพูดภาษาพื้นถิ่น ทักษะการแสดงด้านการละครและทักษะทางด้านนาฏศิลป์ 4) การออกแบบเครื่องแต่งกาย ใช้เครื่องแต่งกายพื้นบ้านอีสานและการแต่งกายในชีวิตประจำวันที่มีความเรียบง่าย 5) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง มีการใช้สื่อเพื่อกำหนดพื้นที่การแสดงและใช้อุปกรณ์ในชีวิตประจำวัน 6) การออกแบบดนตรีและเสียงประกอบการแสดง ใช้วงดนตรีพื้นบ้านอีสาน เสียงสนทนาและเสียงบรรยาย 7) การออกแบบสถานที่ จัดแสดงในโรงละครที่มีพื้นที่ว่างเปล่าโดยใช้หนังกลางแปลงเป็นฉากประกอบการแสดง 8) การออกแบบแสง ใช้แสงเพื่อสื่ออารมณ์ของตัวละครให้มีความชัดเจนขึ้น

คำสำคัญ : สตรีอีสาน นาฏศิลป์สร้างสรรค์ หนังกลางแปลง

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
e-mail : chanida.j@dru.ac.th

² ศาสตราจารย์ สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Style of Dances Creation that Reflect the Image of Isaan Women through Watching Outdoor Movies

Received	04/04/2562
Revised	30/04/2562
Accepted	13/05/2562

Chanida Janngam¹ Naraphong Charassri²

Abstract

This research article is a part of the postdoctoral thesis which aimed to investigate the style of dances creation that reflect the image of Isaan women through watching outdoor movies by using the qualitative and creative research methods. The research tools used in the study were in-depth interviews with 30 Isaan women, interviews with 20 experts and those related to the study, observation, participation in seminars, standard criteria for artist, information media, and researcher's experiences. Then, the information obtained was analyzed to find the style of dances creation that reflect the image of Isaan women through watching outdoor movies. The results showed that this creative style consisted of eight elements as follows : 1) all roles were created from real story of Isaan women, 2) the choreography was inspired by the folk dance style of Isaan, modern dance and performance of the postmodern period, 3) in the casting process for the Northeastern female roles, female performers with skills in speaking Northeastern Thai dialect, performing in drama, and dancing were chosen, 4) the costumes were designed based on Isaan folk costumes and clothing for daily life of Isaan people, 5) for the equipment of the performance, mats were used to specify the staging area and decorated with equipment for daily life, 6) for music and sounds effect design, folk music band speech, and narration were used, 7) the performance was performed in an empty theater by using an outdoor movie as a scene and 8) for lighting design, varied lighting styles were used to convey the emotions of the characters clearer.

Keywords : Isaan women, creative dances, outdoor movies

¹ Doctoral student, Dance Section, Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University
e-mail : chanida.j@dru.ac.th

² Professor Dr., Dance Section, Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University

บทนำ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานที่สภาพสังคมส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรม และประชากรมีฐานะยากจนเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่นของประเทศ การดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานของประชากร ยังมีปัญหา ด้านการศึกษา ปัญหาการขาดความอบอุ่นในครอบครัว เนื่องจากการอพยพของแรงงานไปทำงานในท้องถิ่น และต่างประเทศ (สุเมธ แก่นมณี และคณะ, 2546, หน้า 27) การเคลื่อนย้ายแรงงานอีสานไปขายแรงงาน ในเมืองใหญ่ทำให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจ แบบก้าวกระโดดทำให้ผู้หญิงจำนวนมากได้ออกจากพื้นที่ ครัวเรือนมาสู่พื้นที่แห่งการทำงานนอกบ้าน และผลักดันให้ส่วนหนึ่งของผู้หญิงเหล่านี้ เข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่และ สถานภาพในการทำงานที่เคยเป็นพื้นที่ของผู้ชาย (นพพร ประชากุล, 2552, หน้า 304)

สตรีมีบทบาทสำคัญเช่นเดียวกับผู้ชายในฐานะประชากรที่ขับเคลื่อนภาคการผลิต ภาพลักษณ์ของ สตรีเคยถูกจำกัดพื้นที่ให้อยู่ภายในเฉพาะพื้นที่ของครัวเรือนกลายเป็นภาพลักษณ์ของของสตรี ที่สามารถ เข้าถึงพื้นที่ทางสังคมอื่น ๆ ได้อย่างหลากหลายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ครอบครัว เป็นต้น (กฤต โสดาลี, 2560, หน้า 136) สตรีอีสานจึงมีบทบาทอยู่ ทุกพื้นที่ในสังคมไทยและปรากฏอยู่ใน ทุกสาขาอาชีพ ด้วยลักษณะทางกายภาพของสตรีอีสานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น การแต่งกายที่นุ่ง ผ้าถุง การใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสาร รวมถึงสัมผัสที่นับเป็นอาหารพื้นถิ่นของคนอีสานที่เป็นที่รู้จักในทุกภูมิภาค ทำให้สตรีอีสานมีภาพลักษณ์ที่โดดเด่นกว่าสตรีภาคอื่น จึงทำให้เกิดการนำเสนอภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่าน สื่อประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นละครโทรทัศน์ บทเพลงลูกทุ่ง และโดยเฉพาะสื่อภาพยนตร์

ภาพยนตร์เป็นสื่อที่ให้ความบันเทิงแก่ผู้ชม และเป็นสื่อที่สามารถบอกเล่าถึงเรื่องราวเกี่ยวกับสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละชาติและท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ภาพยนตร์จึงเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของแต่ละ บุคคลรวมถึงทัศนคติของสังคมและคนในชาติ โดยผ่านทั้งภาพและเสียงในเวลาเดียวกัน (ณัฐธิดา จันทรเมะ, 2559, หน้า 1) ภาพยนตร์อีสานจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสร้างรายได้เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่น่าสนใจ จึงทำให้เรื่องราวของ คนอีสานมักถูกนำมาเสนออยู่ บ่อย ๆ โดยเฉพาะบทภาพยนตร์แนวตลก ด้วยคนในท้องถิ่นอีสานที่มีอุปนิสัย ร่าเริง สนุกสนาน สังเกตได้จากลักษณะ การแข็งซึ่งมีจังหวะที่เร็ว มีความสนุกสนานและอารมณ์ขันอย่างเป็นพิเศษ (พัฒนา กิตติอาษา, 2546, หน้า 49) ทำให้สื่อภาพยนตร์ที่สร้างรายได้อยู่สม่ำเสมอจะเป็นบทภาพยนตร์แนวตลกภาคอีสาน เพราะภาพยนตร์ตลก เป็นภาพยนตร์สร้างความบันเทิงและช่วยให้ผู้คนได้รับการผ่อนคลาย (รัตนารักษ์ สวยกลาง และคณะ, 2557, หน้า 34) สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ ของชาวอีสานที่เน้นความสนุกสนาน ตลกขบขัน เช่น ภาพยนตร์หนูหิ่น เดอะซีรีส์ ภาพยนตร์แจ๋ว ที่นำเสนอ

ภาพลักษณ์สตรีอีสานจากการด้อยโอกาสทางการศึกษา ความเชย ความตลกขบขันและการใช้ภาษาพื้น ถิ่นในการสื่อสาร ภาพยนตร์อินางเอ้ยเอ้ยฝรั่ง ที่ถูกนำเสนอภาพสตรีอีสานกับค่านิยมการสมรสข้ามวัฒนธรรม ความเป็นชนบทอีสาน ถูกนำเสนอควบคู่กับภาพวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนภาคอีสาน เป็นต้น การนำเสนอ ภาพสตรีอีสานผ่านสื่อภาพยนตร์ มีอิทธิพลต่อบทบาทสตรีอีสานในสังคมไทย อิทธิพลของสื่อมีผลต่อสร้าง ภาพลักษณ์ของสตรีอีสานถูกตีตราจากคนภายนอก ถูกสร้างภาพลักษณ์แบบเหมารวม และทุกคนยอมรับ โดยปราศจากข้อสงสัย

การเผยแพร่ภาพยนตร์ในประเทศไทยอีกทางหนึ่ง ที่เห็นกันอยู่ทั่วไปคือการนำออกฉาย โดยไม่เก็บค่าดูจากผู้ชมตามสถานที่สาธารณะต่าง ๆ จนกลายเป็นวัฒนธรรมการบันเทิงของประชาชน โดยเฉพาะชนบท ซึ่งเรียกว่า หนังกลางแปลง (พทุทธิ ศุภเศรษฐศิริ, 2555, หน้า 37) บรรยายากศของหนังกลางแปลงในอดีตเป็นแหล่งที่รวมตัวของประชาชน เพื่อเสพมหรสพที่เกิดขึ้นในละแวกใกล้บ้าน เป็นการพักผ่อนหลังเลิกงานมีเจ้าภาพจ้างไปฉายและเปิดให้ประชาชนเข้าชมฟรีในงานบุญลักษณะต่าง ๆ แต่หากพิจารณาอีกด้านหนึ่งย่อมถือว่าเป็นวัฒนธรรมการเผยแพร่ศิลปะและความรู้ข่าวสารอีกทางหนึ่ง

ผู้วิจัยได้มองเห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีความหลากหลายในหลายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้ ได้แก่ ด้านมานุษยวิทยา ด้านสังคมวิทยา ด้านวัฒนธรรม และนาฏศิลป์ ผู้วิจัยจึงเลือกนำเสนอประเด็นของสตรีอีสานในรูปแบบของนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ที่สะท้อนเรื่องราวของสตรีอีสานในมุมมองที่หลากหลายซึ่งเป็นทัศนะของสตรีอีสานเอง นำเสนอผ่านการชมหนังกลางแปลง มหรสพที่ถ่ายทอดเรื่องราวและวัฒนธรรมอีกรูปแบบหนึ่ง โดยผู้วิจัยศึกษาการหารูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงานด้านนาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง ดังนั้น ในการค้นหารูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ของบทความฉบับนี้ ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การสนทนา เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน สื่อสารสนเทศและประสบการณ์ของผู้วิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการแสดง ที่ประกอบไปด้วย 8 องค์ประกอบ ที่มีลักษณะเฉพาะและสื่อสารประเด็นต่าง ๆ ในผลงานสร้างสรรค์ให้เกิดความชัดเจน ในการนำเสนอและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านนาฏศิลป์จากประเด็นของสตรีในสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อค้นหารูปแบบการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษารูปแบบในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลงโดยมุ่งประเด็นการศึกษาที่บูรณาการ องค์ความรู้ทางนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ศิลปะการละคร มานุษยวิทยา มาสร้างสรรค์การแสดงโดยใช้ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียดของการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ผู้วิจัยแบ่งผู้ให้ข้อมูลเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สตรีอีสานที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 30 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ที่เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ ที่มีประสบการณ์ด้านการแสดงและเป็นผู้ออกแบบสร้างสรรค์นาฏศิลป์หรือศิลปะการแสดงที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีประสบการณ์ด้าน นาฏศิลป์

ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 10 คน กลุ่มที่ 3 ผู้เกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานวิจัย จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 สัมภาษณ์สตรีอีสาน ใช้วิธีการสัมภาษณ์ทั้งแบบกลุ่มและสัมภาษณ์แบบเดี่ยว กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ และกลุ่มที่ 3 สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์ด้านอื่น ๆ ในประเด็นเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการแสดงด้านต่าง ๆ กระบวนการในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้คำถามแบบปลายเปิด รวมทั้งใช้เครื่องบันทึกเสียง โดยแจ้งให้ผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนการบันทึกเสียง และใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนา เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน สื่อสารสนเทศและประสบการณ์ของผู้วิจัย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม โดยการนัดหมายก่อนสัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงและการจดบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการด้วยคำถามปลายเปิด รวมถึงการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการสนทนา และการประชุมวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการค้นคว้าและรวบรวมในรูปแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งเอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เครื่องมือในงานวิจัยต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การสนทนา เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน สื่อสารสนเทศและประสบการณ์ของผู้วิจัย เป็นต้น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชื่อมโยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการงานวิจัย และนำมาวิเคราะห์การสร้างสรรคผลงาน โดยพิจารณาขั้นตอนของการวิเคราะห์ผลงานการสร้างสรรคทางนาฏศิลป์ โดยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์งานทุกขั้นตอน การกำหนดรูปแบบการแสดง การออกแบบและจัดสร้างองค์ประกอบตามความเหมาะสมของการสร้างสรรค์นาฏศิลป์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัย ได้รูปแบบการแสดงสร้างสรรค์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง นำเสนอการแสดงในรูปแบบนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ทำให้ได้รูปแบบตามองค์ประกอบการสร้างสรรค์การแสดง 8 องค์ประกอบ คือ

1) การออกแบบบทการแสดง ผู้วิจัยออกแบบบทการแสดงโดยนำเค้าโครงจากเรื่องจริงของสตรีอีสาน มาออกแบบบทการแสดงในครั้งนี้ โดยแบ่งบทการแสดงออกเป็น 3 องค์ ได้แก่ องค์ 1 กลางแปลง องค์ 2 ภาพลักษณ์ องค์ 3 สตรีอีสาน โดยมีรายละเอียดของการแสดงในองค์ต่าง ๆ ดังนี้

องค์ 1 กลางแปลง การบอกเล่าเรื่องราวของวิถีชีวิตของคนอีสานผ่านหนังกลางแปลงมหรสพกลางแจ้งชั่วคราวเพื่อสร้างความบันเทิง โดยวิธีการรับชมหนังกลางแปลงต้องชมในพื้นที่โล่งกว้างด้วยการปูเสื่อหรือผ้าไว้สำหรับนั่ง สำหรับนอนพร้อมด้วยของขบเคี้ยว

องค์ 2 ภาพลักษณ์ นำเสนอภาพลักษณ์ของสตรีอีสานทุกเพศทุกวัยที่มาพบปะสังสรรค์ในงานมหรสพหนังกลางแปลงซึ่งเปรียบเหมือนกิจกรรมยามค่ำคืนที่เป็นศูนย์รวมของกลุ่มคนในหมู่บ้าน

องค์ 3 สตรีอีสาน นำเสนอเรื่องราวภูมิหลังของสตรีอีสานแต่ละบุคคลผ่านหน้าจอหนังกลางแปลง โดยในส่วนของวิธีการเล่าเรื่อง ผู้วิจัยได้เรียงลำดับการนำเสนอวิธีการเล่าเรื่องให้มีความหลากหลายผ่านอารมณ์ความรู้สึกของนักแสดง

2) การคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยคัดเลือกนักแสดงที่มีทักษะพื้นฐานและประสบการณ์ด้าน การเต้นที่หลากหลาย ได้แก่ นาฏยศิลป์พื้นบ้านอีสาน นาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ และมีทักษะในการแสดงออกทางด้านการละคร เนื่องจากผู้วิจัยต้องการนำเสนอรูปแบบการแสดงที่มีความหลากหลาย ตัวอย่างเช่น นักแสดงที่รับบรรยายจะต้องมีทักษะทางด้านการแสดงนาฏยศิลป์พื้นบ้านอีสานการร้องหมอลำ หรือนักแสดงที่รับบทกลุ่มวัยรุ่นต้องมีทักษะการเต้นสมัยใหม่โดยการเต้นสด นอกจากนี้ ผู้วิจัยคำนึงถึงนักแสดงที่มีทักษะด้านภาษาโดยการคัดเลือกกลุ่มเฉพาะที่ต้องการนักแสดงที่สามารถพูดภาษาอีสานได้ ทั้งนี้ในการคัดเลือกนักแสดงผู้วิจัยยังได้พิจารณาจากความเหมาะสมกับบทบาท ความสามารถพิเศษและประสบการณ์การแสดงในลักษณะต่าง ๆ

3) การออกแบบลีลาการเคลื่อนไหว การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบลีลาการเคลื่อนไหวที่มีความหลากหลาย ประกอบไปด้วย เทคนิคการเต้นในรูปแบบนาฏยศิลป์พื้นบ้านอีสาน (Folk Dance) เช่น การเซิ้งของนางไหในวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน นาฏยศิลป์หลังสมัย (Postmodern Dance) เช่น ลีลาท่าทางในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) การเต้นสด (Improvisation) นำมาสู่ การสร้างสรรค์งานในลักษณะการแสดงเป็นแบบนาฏยศิลป์การแสดง (Dance Theatre) ที่เน้นการใช้เทคนิคทางด้านการละคร (Drama) มาถ่ายทอดเรื่องราวของตัวละคร เช่น การถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกผ่านลีลาท่าทาง สายตาและบทสนทนา การแสดงเน้นการสื่อสารและการมีส่วนร่วมระหว่างนักแสดงและผู้ชม (Interaction)

ภาพที่ 1 : ลีลานาฏยศิลป์พื้นบ้านอีสาน
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 2 : ลีลานาฏยศิลป์ในการเต้นสด
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 3 : สีสานาฏยศิลป์ที่ใช้เทคนิคการละคร
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 4 : สีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน
ที่มา : ผู้วิจัย

4) การออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยออกแบบเครื่องแต่งกาย โดยคำนึงถึงบทบาทของตัวละคร ที่แสดงให้เห็นถึงบุคลิกและลักษณะของตัวละครที่ชัดเจน การประกอบอาชีพ เพศและช่วงวัยของตัวละคร โดยนำแนวคิดความเรียบง่าย (Simplicity) มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายของตัวละคร ดังนั้นในการออกแบบเครื่องแต่งกายประกอบการแสดง ผู้วิจัยจึงเลือกเน้นความเรียบง่ายตามแนวคิดนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ (Postmodern) โดยออกแบบเสื้อผ้าเป็นชุดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ที่มีความหลากหลายตามลักษณะบทบาทของตัวละคร ได้แก่ แม่ค้า คู่รัก กลุ่มวัยรุ่น เป็นต้น

ภาพที่ 5 : เครื่องแต่งกายในบทแม่ค้า
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 6 : เครื่องแต่งกายในบทคู่รัก
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 7 : เครื่องแต่งกายในบทกลุ่มวัยรุ่น
ที่มา : ผู้วิจัย

5) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยออกแบบโดยใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่หาได้ในชีวิตประจำวัน นั่นก็คือเสื้อซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการปูบนพื้นเพื่อนั่งชมหนังกลางแปลง มากำหนดพื้นที่เปรียบเสมือนเวทีที่ใช้ในการแสดง นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ใช้ในชีวิตประจำวันสำหรับการประกอบอาชีพ เช่น แม่ค้าส้มตำ ใช้หาบ และมีอุปกรณ์ครก สาก พ่อค้าขายลูกโป่งมีลูกโป่ง พ่อค้าขายปลาหมึกมีปลาหมึก เตาย่างปลาหมึก เป็นต้น

ภาพที่ 8 : ลีลานาฏยศิลป์ที่สัมพันธ์กับอุปกรณ์การแสดง
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 9 : อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อกำหนดพื้นที่เปรียบเสมือนเวที
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 10 : ลูกโป่งอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบอาชีพคนขายลูกโป่ง
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 11 : หาบอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบอาชีพแม่ค้าส้มตำ
ที่มา : ผู้วิจัย

6) **การออกแบบดนตรีและเสียงประกอบการแสดง** ผู้วิจัยนำวงดนตรีพื้นบ้านอีสานมาบรรเลงประกอบการแสดง โดยมีเครื่องดนตรีประกอบไปด้วย พิณ แคน โหวด โปงลาง กลอง ปี่สไน มาบรรเลงดนตรีสดประกอบการแสดงเป็นการบรรเลงดนตรีแบบรวมวง และการบรรเลงเครื่องดนตรีแบบเดี่ยวเป็นการบรรเลงเพื่อประกอบการเล่าเรื่องของนักแสดงในแต่ละบทบาท ผู้วิจัยคัดเลือกเครื่องดนตรีโดยเลือกจากความเหมาะสมของเรื่องราวของตัวละคร แล้วจึงเลือกลักษณะทำนองเพลงที่สื่ออารมณ์ที่ต้องการ เป็นหลักในการบรรเลงเพื่อให้นักแสดงถ่ายทอดเรื่องราวประกอบเสียงของเครื่องดนตรีในแต่ละชิ้นที่ให้อารมณ์ ความรู้สึกที่ต่างกันไป บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงเป็นบทเพลงที่มีอยู่ดั้งเดิม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้เสียงบรรยายประกอบการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ และบรรยากาศในการแสดงที่มีเสียงการสนทนาของตัวละคร เสียงทดลองเครื่องดนตรี เสียงหลักในการติดตั้งจอหนังกลางแปลง และเสียงธรรมชาติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง

7) **การออกแบบสถานที่** ผู้วิจัยใช้โรงละครแบล็ค บ็อกเซียเตอร์ (Black Box Theatre) เป็นสถานที่ในการนำเสนอผลงานครั้งนี้ เนื่องจากโรงละครมีเวทีแสดงที่เป็นพื้นที่โล่ง มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าสามารถจัดตำแหน่งของผู้ชมได้ และสามารถออกแบบฉากโดยการนำหนังกลางแปลงมาจัดวางกลางโรงละครได้อย่างพอเหมาะ มีระยะการตั้งจอหนังและเครื่องฉายหนังที่เหมาะสม รวมไปถึงนักแสดงสามารถเข้าออกและเคลื่อนไหวในทิศทางที่ต้องการได้

8) **การออกแบบแสง** แสงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสามารถสื่ออารมณ์ของตัวละครให้มีความชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยออกแบบแสงให้สอดคล้องกับการสื่อให้รับรู้ถึงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น อารมณ์เศร้า อารมณ์สนุกสนาน และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการแสดง นอกจากนี้แสงยังบ่งบอกถึงเวลาและบรรยากาศให้กับการแสดงอีกด้วย ผู้วิจัยออกแบบแสง 2 ลักษณะ คือ 1) ออกแบบแสงในการนำเสนอเรื่องราวของ ตัวละคร 2) ออกแบบแสงในขณะที่ตัวละครชมภาพยนตร์ที่ฉายผ่านหนังกลางแปลง

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการแสดงสร้างสรรค์นาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง นำเสนอการแสดงในรูปแบบนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ทำให้ได้องค์ประกอบการแสดงสร้างสรรค์การแสดง 8 องค์ประกอบ คือ 1. บทการแสดง 2. การออกแบบลีลานาฏศิลป์ 3. การออกแบบเครื่องแต่งกาย 4. การคัดเลือกนักแสดง 5. การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง 6. การออกแบบดนตรีและเสียงประกอบ 7. การออกแบบสถานที่ 8. การออกแบบแสง

1. **บทการแสดง** การออกแบบบทการแสดงและการแบ่งองค์การแสดง ผู้วิจัยได้ออกแบบบทการแสดงโดยนำโครงเรื่องจริงจากการสัมภาษณ์สตรีอีสานนำเสนอเรื่องราวของสตรีอีสานแต่ละบุคคลผ่านหน้าจอหนังกลางแปลง โดยแบ่งบทการแสดงออกเป็น 3 องค์ ได้แก่ องค์ 1 กลางแปลง องค์ 2 ภาพลักษณ์ องค์ 3 สตรีอีสาน ตามหลักการของอาริสโตเติล (Aristotle) ที่ได้ออกแบบทฤษฎีเกี่ยวกับการละคร อาริสโตเติลได้ให้ความสำคัญกับโครงเรื่องมากที่สุด ซึ่งในหนังสือเรื่อง อาริสโตเติล โปทิก (Aristotle Poetic) ได้กล่าวไว้ว่า โครงเรื่องเป็นพื้นฐานสำคัญที่สามารถนำเรื่องราวไปทำเป็นการแสดง หากไม่มีโครงเรื่องแล้วการแสดงในแต่ละแบบ

คงขาดจุดมุ่งหมายและไร้ทิศทาง การแสดงจะไม่มีความเป็นเอกภาพ ไม่มีจุดเริ่ม จุดสูงสุด และจุดจบ ซึ่งอาจทำให้ผู้ชมไม่เห็นถึงเนื้อหาสาระที่มีอยู่ในการแสดงนั้น ๆ (ขวัญชนก โชติมุขตะ, 2561, หน้า 107)

2. การออกแบบลีลาการเคลื่อนไหว ออกแบบลีลาการเคลื่อนไหวใช้การผสมผสานทักษะการเคลื่อนไหวที่หลากหลาย ประกอบไปด้วย รูปแบบนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน (Folk Dance) การแข็งของนางไหประกอบวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน ผู้แสดงใช้ลีลาท่ารำแบบแข็งอีสาน ซึ่งการรำติดไหไม่มี การกำหนดแบบแผนองค์ประกอบ ในด้านท่ารำถูกถ่ายทอดวิธีการแสดงเพียงการกำหนดโครงสร้างในการแสดงเท่านั้น คือ แนวคิดรูปแบบและกลวิธี ส่วนท่ารำสามารถสร้างสรรค์ลีลาลูกเล่นได้ตามประสบการณ์พื้นฐานการแสดงของนางไห โดยอาศัยความรู้พื้นฐานด้านศิลปะ ด้านการละคร ด้านนาฏศิลป์ กลายเป็นการรำติดไหในแบบต่าง ๆ (จิณท์จุฑา สุวรรณคัมภีระ, 2553, หน้า 40) นาฏศิลป์หลังสมัย (Postmodern Dance) ผู้วิจัยใช้เทคนิคการแสดงท่าทางในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) การเต้นแบบด้นสด (Improvisation) นาฏศิลป์การแสดง (Dance Theatre) ที่เน้นการใช้เทคนิคทางด้านการละคร ประกอบไปด้วย การถ่ายทอดอารมณ์ผ่านลีลาท่าทาง สายตาและบทสนทนา การแสดงเน้นการสื่อสารและการมีส่วนร่วมระหว่างนักแสดงและผู้ชม (Interaction)

3. การคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยคัดเลือกคุณสมบัตินักแสดงที่มีทักษะด้านภาษาอีสานเป็นทักษะพื้นฐานและทักษะการเต้นที่หลากหลาย ได้แก่ นาฏศิลป์ร่วมสมัย นาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน และมีทักษะในการแสดงออกทางด้านการละคร โดยการทดลองการฝึกปฏิบัติ (Workshop) เพื่อค้นหาลักษณะเฉพาะของนักแสดงที่มีความสามารถทางด้านการแสดง (Acting) ในการถ่ายทอดเรื่องราวและความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ในบทการแสดงมาสู่ผู้ชม ซึ่งสอดคล้องกับบรรจง โกศัลวัฒน์ กล่าวว่า การคัดเลือกนักแสดงเฉพาะบทสามารถทำได้โดยการเรียกเข้ามาทดสอบจนกว่าจะพบนักแสดงที่เหมาะสมกับบทบาทที่สุด โดยในการคัดเลือกนักแสดงผู้กำกับจะต้องเห็นบุคลิกตัวละครที่ต้องการอย่างชัดเจนแล้วในหัวสมอง วิธีการนี้ จะทำให้สามารถเห็นบุคลิก รูปร่างหน้าตา ความสามารถทางด้านการแสดง ตลอดจนอารมณ์และทัศนคติที่แฝงอยู่ในตัวนักแสดงว่าจะสามารถควบคุมและจัดการกับโจทย์สถานการณ์การแสดงบทบาทสมมุติอย่างไร ซึ่งจะช่วยสร้าง ความมั่นใจในการตัดสินใจเลือกนักแสดงผู้ที่เหมาะสมกับบทบาทของตัวละครมากที่สุด (บรรจง โกศัลวัฒน์, 2544, หน้า 83)

4. การออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยออกแบบโดยเน้นความเรียบง่าย (Simplicity) ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ตามแนวคิดนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ (Postmodern) โดยออกแบบที่เน้นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นถิ่นของสตรีอีสาน เป็นชุดที่ใช้สวมใส่ในชีวิตประจำวันที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทของตัวละครที่ชัดเจน ทั้งในการประกอบอาชีพและช่วงวัยของตัวละคร ซึ่งวัฒนธรรม จูฑะวิภาค ได้อธิบายถึงการออกแบบเครื่องแต่งกายที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตว่า การออกแบบการแต่งกายเป็นเรื่องของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงความรู้สึกและภูมิปัญญาของคนในชุมชน เอกลักษณ์ของการแต่งกาย เป็นรากฐานส่วนหนึ่งของผู้คนในสังคมและถ่ายทอดจินตนาการความเป็นมาของสังคม เครื่องแต่งกายจึงมีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของกลุ่มชน (วัฒนธรรม จูฑะวิภาค, 2556, หน้า 117)

5. การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยออกแบบโดยใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่หาได้ในชีวิตประจำวัน นั่นก็คือเสื้อซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการปูพื้นเพื่อนั่งชมหนังกลางแปลงมาสร้างสรรค์เพื่อใช้ในการกำหนดพื้นที่การแสดงเปรียบเสมือนเวทีที่ใช้ในการแสดง นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ใช้ในชีวิตประจำวันสำหรับการประกอบอาชีพ โดยใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงเพื่อสื่อความหมายให้สอดคล้องกับตัวละคร ดังที่กฤษรา (ซูโรมาน) วัชรภาวริชา อุปกรณ์มีความสำคัญต่อการเคลื่อนไหวของการแสดงออกของนักแสดงบนเวทีภายในฉาก สามารถรวมถึงสิ่งประดับตกแต่งฉาก เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นักแสดงถือในระหว่างการแสดง ที่ทำให้เกิดภาพ ที่สื่อความหมายและความรู้สึก สื่อสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของนักแสดง และบทการแสดงได้ (กฤษรา (ซูโรมาน) วัชรภาวริชา, 2551, หน้า 143) นอกจากนี้ในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงยังช่วยสร้างความน่าสนใจเสริมการเคลื่อนไหวของผู้แสดงแล้วยังทำให้เกิดลีลาใหม่ที่มีสัมพันธ์กับอุปกรณ์การแสดงอีกด้วย

6. การออกแบบดนตรีและเสียงประกอบการแสดง ผู้วิจัยนำเอาวงดนตรีพื้นบ้านอีสานมาบรรเลงดนตรีสดประกอบการแสดงเป็นการบรรเลงดนตรีแบบรวมวง ประกอบการแสดงในการเปลี่ยนองค์ของการแสดง โดยในองค์ 1 และองค์ 2 จะเป็นการบรรเลงแบบวงรวม องค์ 3 จะเป็นการบรรเลงเครื่องดนตรีแบบเดี่ยว ในการบรรเลงเครื่องดนตรีแบบเดี่ยวเป็นการบรรเลงเพื่อสื่ออารมณ์ในการเล่าเรื่องของนักแสดงแต่ละบทบาทให้มีความเหมาะสม นอกจากเสียงที่เกิดจากเครื่องดนตรีแล้ว ยังมีเสียงที่เกิดจากบรรยาย เสียงพากย์ ตามเรื่องราวของภาพยนตร์ตัวละคร และเสียงสนทนา ตามหลักการของอาริสโตเติล (Aristotle) ที่ได้ออกแบบทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบภาพยนตร์ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ คือ 1) เสียงสนทนา (Dialogue) ใช้บอกเหตุการณ์และสื่อถึงอารมณ์ของตัวละครแล้ว ยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกนิสัยใจคอทัศนคติภูมิหลัง และลักษณะด้านอื่น ๆ ของตัวละคร อีกด้วย 2) เสียงบรรยาย (Voice Over) เสียงเล่าเหตุการณ์ที่มาของการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของบุคคลและความสัมพันธ์ของสิ่งที่ปรากฏบนจอภาพยนตร์กับสิ่งที่นำเสนอต่อผู้ชม 3) เสียงดนตรีและเสียงเพลง (Music) มักใช้เป็นเครื่องเร้าอารมณ์กระตุ้นให้คนดูเกิดความรู้สึกตามไปกับเรื่องราวของตัวละคร (ภัทรนันท์ ไทยะสิน, 2561, หน้า 274)

7. การออกแบบสถานที่ ผู้วิจัยใช้โรงละครแบล็ค บ็อก เธียเตอร์ (Black Box Theatre) โรงละครมีเวทีแสดงที่เป็นพื้นที่โล่ง มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า สามารถจัดตำแหน่งของผู้ชมให้มีส่วนร่วมกับการแสดง และสามารถสร้างฉากโดยการนำหนังกลางแปลงมาจัดวางกลางโรงละครได้อย่างพอเหมาะ อนุรักษ์ ชำนาญ ได้ให้ทรรศนะในการออกแบบสถานที่และฉากการแสดงว่า การออกแบบฉากละครเวทีไม่เพียงแต่คำนึงถึงในด้านความสวยงามตามทฤษฎีศิลปะและการใช้งานตามจุดมุ่งหมายของเวทีทั่วไป แต่ยังมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของบทละคร ส่งผ่านจากตัวละครที่เคลื่อนที่ผ่านไปยังผู้ชมได้อย่างตรงตามจุดมุ่งหมายและมีการผสมผสานแนวคิดใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการแสดงโดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ (อนุรักษ์ ชำนาญ, 2559, หน้า 52)

8. การออกแบบแสง แสงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสามารถสื่ออารมณ์ของตัวละครให้มีความชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยออกแบบแสงให้สอดคล้องกับการสื่อให้รับรู้ถึงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น อารมณ์เศร้า อารมณ์สนุกสนาน

และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการแสดง นอกจากนี้แสงยังช่วยบ่งบอกถึงเวลาและบรรยากาศให้กับการแสดง สอดคล้องกับวอลเตอร์ส (Walters) กล่าวว่า แสงสร้างอารมณ์และบรรยากาศในการแสดงที่จะทำให้ผู้ชมได้รับสารและมีอารมณ์คล้อยตามไปกับการแสดงได้รวดเร็วและง่ายยิ่งขึ้น แสงสามารถกระตุ้นการตอบสนองของอารมณ์ของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี สามารถบอกเวลาได้และสามารถบอกได้ว่าการแสดงเกิดขึ้นตอนไหน (ลักษณะนัยน์ ทรงเสียงไชย, 2552, หน้า 16)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. เนื่องจากนักแสดงส่วนใหญ่มีความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายทางด้านนาฏศิลป์ ซึ่งในการแสดงผู้แสดงต้องสื่อสารอารมณ์และเป็นผู้เจรจาบทเองแบบการละคร ซึ่งต้องใช้เสียงในการสื่อสารโดยไม่ใช้เครื่องขยายเสียงบางตัวละคร จึงทำบทสนทนาในการสื่อสารทางอารมณ์ของตัวละครอาจส่งไปถึงผู้ชม จึงควรฝึกปฏิบัติเทคนิคการใช้เสียงในรูปแบบของละคร อีกทั้งในบทสนทนาในการแสดงเป็นภาษาพื้นบ้านอีสาน ซึ่งทำให้คนดูที่ไม่ใช่คนพื้นที่ภาคอีสานอาจไม่เข้าใจในบางบทสนทนาในการสื่อสารของตัวละครได้เท่าที่ควร

2. การนำเสนอผลงานชิ้นนี้เป็นการสร้างสรรค์โดยใช้การบูรณาการศาสตร์หลายแขนง ทั้งทางด้านนาฏศิลป์ ด้านทัศนศิลป์ ด้านดนตรี และนำเสนอแง่มุมด้านสังคม มานุษยวิทยา สตรีนิยม เพื่อนำผลที่ได้จากงานวิจัยฉบับนี้ไปพัฒนาศักยภาพทางด้านการคิดสร้างสรรค์งานแก่เยาวชนที่ต้องการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์ ได้ศึกษากระบวนการคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างศักยภาพให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ในการคิดสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์และด้านอื่น ๆ ในอนาคตต่อไป

บรรณานุกรม

- กฤต โสดาลี. (2560). กระบวนทัศน์สตรีตามจารีต. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 4 (2), หน้า 136.
- กฤษรา (ซูไรมาน) วัชรภากริชา. (2551). งานฉากละคร 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวัญชนก โชติมุฑิตะ. (2561). การสร้างสรรค์นาฏศิลป์สะท้อนความกดดันที่นำไปสู่การเป็นฆาตกร. ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิณห์จุฑา สุวรรณคัมภีระ. (2553). ดีดไห : การวิเคราะห์นาฏศิลป์ไทยพื้นบ้านอีสาน. ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพร ประชากุล. (2552). ยอกอักษร ย้อนความคิด เล่ม 1 ว่าด้วยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อ่าน.
- บรรจง โกศลวัฒน์. (2544) การกำกับและการแสดงภาพยนตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พทธี ศุภเศรษฐสิริ. (2555). ภาพยนตร์ตลก : กรณีศึกษาภาพยนตร์ตลกของไทยในช่วงปี 2548-2552. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัฒนา กิตติอาษา. (2546). ท้องถิ่นนิยม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- ณัฐธิดา จันทะระ. (2559). การสร้างอัตลักษณ์อีสานผ่านภาพยนตร์สั้นในเทศกาลภาพยนตร์อีสาน. ปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐคม แซ่มเย็น. (2559). การวิจัยและสร้างสรรค์ผลงานออกแบบฉากละครเวทีเรื่องคำพิพากษาของชาติ กอบจิตติ. ศิลปกรรมสาร. 11 (2), หน้า 52.
- ภัทรนันท์ ไวยะสิน. (2561). การวิเคราะห์บทบาทภาพยนตร์ : สุนทรียภาพในการสร้างสรรค์อุตสาหกรรมภาพยนตร์. วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม. 6 (2), หน้า 274.
- รัตนารณ สวากลาง และคณะ. (2557). การสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ในบทภาพยนตร์เรื่อง แหยมโยธอร์. วารสารช่อพะยอม. 25 (1), หน้า 34.
- ลักษณะนัยน์ ทรงเสียงไชย. (2552). การออกแบบสารด้วยแสงในการสร้างสรรค์การแสดงโขนร่วมสมัย. ปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุเมธ แก่นมณี และคณะ. (2546). การพัฒนาศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

The Relationship between Corporate Governance and Dividend Payouts: Evidence from Thai Listed Companies

Received	18/04/2560
Revised	21/08/2560
Accepted	05/05/2560

Sukritta Burinwattana¹ Jantima Ngankokkrud²
Chittichai Horthong³

Abstract

This research examined the relationship of corporate governance practices and dividend payouts in the Stock Exchange of Thailand (SET). The study used multiple linear regression to examine the effects of several corporate governance factors (board size, CEO duality, audit committee meeting frequency, institutional ownership and CEO compensation policy) on dividend payout ratios in a cross-sectional sample of firms listed on the SET in 2015 ($n = 267$). The results showed that there was a weak but significant relationship ($r^2 = 0.246$) between institutional ownership and CEO compensation. Other factors were not significant to dividend payouts. The implication of these findings is that while corporate governance practices influence dividend payouts, this effect is weak enough that there are probably additional confounding variables. The relationship between specific corporate governance practices and dividend payouts is not well understood and is an area that requires further study. However, it must be acknowledged that the two factors identified are those that directly relate to the interests of managers and institutional investors. Thus, it is possible that Thailand's public firms have opposing pressures of investor interest, insider self-dealing, and self-interested CEOs and managers.

Keywords : corporate governance, dividend payouts, CEO compensation, institutional interest, Stock Exchange of Thailand

¹ Nakhonratchasima Rajabhat University
e-mail : supa_burin@yahoo.com

² Assistant Professor, Nakhonratchasima Rajabhat University

³ Assistant Professor, Nakhonratchasima Rajabhat University

1. Introduction

This research examined the relationship between corporate governance practices and dividend payouts of companies listed in the Stock Exchange of Thailand (SET). Under agency theory, corporate governance practices are alignment and monitoring costs for the principals (owners) of the firm to ensure that the firm's managers (agents) meet their fiduciary obligations (Mallin, 2016; Jensen & Meckling, 1976, pp. 305-360). Corporate governance can be viewed as a moral obligation in management to the firm and broader society (Sison, 2008). The obligations of corporate governance are particularly important for publicly listed firms, where the economic owners of the firm have little or no control over the firm's management (Tricker, 2015). The SET, the only public exchange in Thailand, first implemented principles of corporate governance for public firms in 2002, after it became clear during the 1997 financial crisis that many firms had taken excessive risk and had not met their governance obligations (The World Bank, 2013). These principles, which were most recently updated in 2012, are designed to be consistent with standards for investor and stakeholder protection and are implemented on a 'comply or explain' basis for publicly listed firms (Stock Exchange of Thailand, 2012). Key areas of concern within the Principles of Good Corporate Governance (GCG) include the rights of shareholders; the equitable treatment of shareholders; the role of stakeholders; disclosure and transparency; and the responsibilities of the board (Stock Exchange of Thailand, 2012). The World Bank (2013) has found that these principles are generally in line with global best practices for corporate governance. Thus, it can be established that there are strong corporate governance principles in place in Thailand. What is less clear is whether these principles influence investor outcomes such as stock performance or dividend payouts. There is ample evidence from other markets that these factors have an influence, which is discussed below, but no such research has been performed in Thailand.

2. Objective of the study

The objectives of the study were to identify required corporate governance practices as a condition of listing on the SET and examine their relationships to dividend payouts in the hope of filling the gap in the literature on corporate governance practices in Thailand and providing more evidence for global corporate governance effects.

3. Literature review and contruction of the study hypothesis

Institutional ownership and dividend payout

Institutional ownership is a key indicator of ownership structure. Findings regarding ownership structure have been mixed depending on countries. One study found that in Egypt, institutional shareholding had a positive and significant relationship to the dividend payout ratio (Abdelsalam, El-Masry, & Elseini, 2008, pp. 953-964). This finding was similar to the findings of another study in Kenya and Ghana (Abor & Fiador, 2013, pp. 201-225). However, Abor and Fiador (2013, pp. 201-225) did not find a positive relationship in Nigeria, where the effect was negative. Another study in Ghana found an insignificant relationship (Amidu & Abor, 2006, pp. 136-145). Thus, while it is clear that there is a relationship between institutional ownership and dividend payout, the direction is not clear. Therefore, the first hypothesis of this study is that the institutional ownership has a significant effect on dividend payout.

CEO compensation and dividend payout

Next, the effect of CEO compensation, particularly at-risk compensation, was examined. Executive compensation can be considered as two distinct aspects, which are non-risk compensation (fixed salary and benefits) and at-risk compensation (bonuses, stock options, and stock grants) (Mallin, 2016). Several previous studies linked CEO at-risk or share-based compensation and dividend payouts (Brown, Liang, & Weisbenner, 2007, pp. 1935-1965; Minnick & Rosenthal, 2014, pp. 435-454; Sirmans & Ghosh, 2006, pp. 327-355). These studies strongly supported a positive relationship between CEO compensation and dividend payouts and found that firms with higher share-based compensation had higher dividend payout ratios. There are specific conditions that contribute to this relationship. For example, firms where managers are allowed to manipulate dividend policies may see a rise in dividends as a means of stealth compensation (Minnick & Rosenthal, 2014, pp. 435-454). Brown, Liang and Weisbenner (2007, pp. 1935-1965) also found that the relationship was stronger under favorable tax conditions. Thus, among all the corporate governance factors examined here, CEO at-risk compensation can most easily be predicted in terms of significance and direction. Therefore, it was hypothesized that the CEO at-risk compensation has a significant positive effect on dividend payout.

Board size and dividend payout

Board size was hypothesized to have a negative effect on firm outcomes, because larger boards can create social norms and pressures that discourage effective oversight (Cornett,

McNutt, & Tehranian, 2009, pp. 412-430). However, studies on board size and dividend policy have had mixed findings. One study did not find board size to have a significant effect on dividend payouts (Abdelsalam, El-Masry, & Elsegini, 2008, pp. 953-964). However, two other studies found a positive and significant relationship between board size and dividend policy. (Abor & Fiador, 2013, pp. 201-225; González, Guzmán, Pombo, & Trujillo, 2014, pp. 365-385). Abor and Fiador (2013, pp. 201-225) compared data from three countries and found a negative relationship in one country. Overall, the evidence supported a significant relationship of board size and dividend payouts, although the direction may vary. Therefore, the third hypothesis is that the board size has a significant effect on dividend payout.

Audit committee meeting frequency

Audit committee quality and its effect on dividend payout has been studied using a number of different dimensions (Jiraporn, Kim, & Kim, 2011, pp. 251-279; Nimer, Warrad, & Khuraisat, 2012, pp. 172-179; Sawicki, 2009, pp. 211-230). Authors took different approaches, including generation of an audit committee quality index (Jiraporn, *et al.*, 2011, pp. 251-279; Sawicki, 2009, pp. 211-230) and use of individual characteristics (Sawicki, 2009, pp. 211-230). The bulk of evidence supported a positive relationship between audit committee quality, including dimensions of audit committee meeting frequency (Jiraporn, *et al.*, 2011, pp. 251-279; Sawicki, 2009, pp. 211-230). For this study, only audit committee meeting frequency could be studied, because the Form 56-1 information available has minimal and inconsistent disclosures about audit committee quality. Thus, the fourth hypothesis of this study is that the audit committee meeting frequency has a significant effect on dividend payout.

CEO duality and dividend payout

Several studies have addressed CEO duality and its effect on dividend policy (Abdelsalam, *et al.*, 2008, pp. 953-964; Abor & Fiador, 2013, pp. 201-225; González, *et al.*, 2014, pp. 365-385; Sirmans & Ghosh, 2006, pp. 327-355). Directionality of these relationships has been mixed. While some studies found a negative relationship (Abor & Fiador, 2013, pp. 201-225; Sirmans & Ghosh, 2006, pp. 327-355), others found a positive relationship (González, *et al.*, 2014, pp. 365-385). Abdelsalam, *et al.* (2008, pp. 953-964) did not find it significant at all, while two out of three countries surveyed by Abor and Fiador (2013, pp. 201-225) did not have a significant relationship. This suggests that the effects are country-specific. Since the expected relationship in Thailand is not known, it was hypothesized that the CEO duality has a significant effect on dividend payout.

4. Research Methods

4.1 Sample and data collection

The population included in this study was non-financial and non-property firms listed on the SET in the year 2015. Financial and property firms were excluded because of differences in their financial management practicing and reporting (Gibson, 2009). Out of 497 firms listed on the SET, 58 were financial firms and 13 were property and construction firms (SET, 2016), which reduced the population to 426 firms. A further 159 firms were excluded because of incomplete information about dividend payments or CEO compensation, or because they were under rehabilitation. The final sample was $n = 267$ firms. Data were collected from the SETSMART database, which provided access to all publicly listed firm information included in the mandatory, annual Form 56-1 filing.

4.2 The measurement characteristics of the variable

Table 1 Definition and operationalization of variables

Variable	Abbreviation	Measurement
Institutional Ownership	INSTOWN	Percent of shares owned by institutional investors.
CEO Compensation	CEOCOM	Price-sensitive compensation assigned to CEO. <i>Log (CEOCOM)</i>
Board Size	BSIZE	Number of board members. <i>LOG (BSIZE)</i>
Audit Committee Meeting	AUMEET	Number of audit committee meetings <i>LOG (AUMEET)</i>
CEO Duality	CEODUO	Dummy variable : 0 : Dual CEO 1 : Non-Dual CEO
Dividend Payout Ratio	DIV	Dividend paid/Net profit
Control variables	AGE	Years since firm listed on SET <i>Log (AGE)</i>
	BIG4	The firm uses a Big 4 auditor Dummy variable : 0 = no, 1 = yes
	Industry	Industry the firm participates in Dummy variable : 0 = services, 1 = industry

5. Results

5.1 Descriptive statistics analysis

Descriptive statistics shown in Table 2 includes minimum, maximum, mean and standard deviation calculated for the study variables. DIV is between a minimum of 0.03 and a maximum of 373.51 with an average of 2.08. INSTOWN falls in the ranged from 0% to 94.06%, with a mean of 23.65%. CEOCOMP ranged from 3.20 to 449.72, with a mean of 52.70 while LOGCEOCOM ranged from 0.51 to 4.68 ($M = 1.314$). BSIZE ranged from 6 to 21 members, with an average of 11 members. AUMEET ranged from 1 to 25, with a mean of 6.04 a year. LOGAUMEET ranged from 0.30 to 1.40 ($M = 0.74$, $SD = 0.18$). CEODUO ranged from 0 to 1, with a mean of 0.73.

Table 2 Independent and dependent variables used of Descriptive statistics analysis

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std.Deviation
INSTOWN	267	.00	94.06	23.65	23.381
CEOCOM	267	3.20	449.72	52.70	64.422
LOGCEOCOM	267	.51	4.68	1.31	.464
BSIZE	267	6	21	11.00	2.730
AUMEET	267	1	25	6.04	3.496
LOGAUMEET	267	.30	1.40	.74	.183
CEODUO	267	0	1	.73	.447
DIV	267	.03	373.51	2.08	22.832
AGE	267	1	40	18.25	9.560
LOGAGE	267	.00	1.60	1.16	.371
BIG4	267	0	1	.71	.456
INDUSTY	267	0	1	.77	.421

The regression analysis examined predictor variables (INSTOWN, LOGCEOCOM, BSIZE, LOGAUMEET, CEODUO, LOGAGE, BIG4, and INDUSTY) against the outcome variable DIV. The model's goodness of fit is only moderate ($r^2 = .246$), indicating that 24.6% of the variance in DIV can be predicted from variance in the predictor variables. This is a relatively weak regression equation ($r^2 < .300$) (Hair, Anderson, Black, & Babin, 2016). According to the t-tests,

only two predictors were significant, including INSTOWN ($p = .012$) and LOGCEOCOM ($p < .001$). Thus, H1 and H2 can be accepted, as INSTOWN (negative) and LOGCEOCOM (positive) had significant relationships to DIV. however, H3, H4, and H5 must be rejected, as the relationships of BSIZE, LOGAUMEET, and CEODUO were not significant.

5.2 Discussion

Testing of the hypotheses showed that while institutional ownership (INSTOWN) and CEO compensation (LOGCEOCOM) had significant effects on dividend payout (DIV), the three board structure variables – board size (BSIZE), audit committee meeting frequency (LOGAUMEET), and CEO duality (CEODUO) – did not have significant effects. The reasons for some of these relationships are clear, but others are less clear.

Institutional ownership had a negative effect on dividend payout. This finding is most consistent with Abor and Fiador's (2013, pp. 201-225) finding in Nigeria, which was the only situation in which a negative relationship was observed. Other studies that were reviewed had a positive effect. As Abor and Fiador (2013, pp. 201-225) noted, effects of institutional ownership varies widely in its extent and effects depending on the country, and different institutional frameworks influence the role of institutional ownership as well. Institutional ownership in different countries may also have different levels of activity; for example, in Kenya it is known that institutional investors are mainly inactive foreign portfolio investors (Abor & Fiador, 2013, pp. 201-225). Institutional ownership was much lower in this study than in countries where institutional ownership was positively associated with dividends (Abdelsalam, et al., 2008, pp. 953-964; Abor & Fiador, 2013, pp. 201-225). Thus, it is an open question as to whether this relationship comes about because of institutional investor inactivity or because of lack of investor influence on firm decisions. This remains an area for future study in Thailand.

CEO at-risk compensation had a positive effect on dividend payout. This relationship was fully expected, given that previous studies have shown that CEOs with higher levels of at-risk compensation or higher advantages from dividend payments are more likely to manipulate dividend policy to increase dividend payouts (Brown, *et al.*, 2007, pp. 1935-1965; Minnick & Rosenthal, 2014, pp. 435-454). To be clear, it is not proved by this study that CEOs manipulate dividend payout in this case; it is possible, for example, that firms that perform better in the market can both provide higher levels of CEO compensation and higher dividend payouts. Determining whether this is a direct causal chain, or where there are additional

variables that could influence both of these factors and their relationship. However, given the prior evidence provided by Brown, *et al.* (2007, pp. 1935-1965) and Minnick and Rosenthal (2014, pp. 435-454), there is a good reason to examine more thoroughly the conditions under which Thai firms set their dividend payout and what factors influence them, including CEO compensation strategies. Unlike other factors such as institutional ownership, it is possible that the effect of CEO compensation on dividend payout is robust across countries, since it is determined by individual relationships rather than institutional factors. Abor and Fiador's (2013, pp. 201-225) suggested that institutional frameworks may influence some factors differently than others. Although CEO compensation was not included in their study, this could be a useful extension of the research.

Board structure variables did not appear to have a significant effect on dividend payout. There were some preliminary evidences from other countries that the board structure characteristics like board size, audit meeting frequency and CEO duality, would influence dividend payout, but these effects were inconsistent between studies (Abdelsalam, *et al.*, 2008, pp. 953-964; Abor & Fiador, 2013, pp. 201-225; Amidu & Abor, 2006, pp. 136-145; Cornett, *et al.*, 2009, pp. 412-430; González, *et al.*, 2014, pp. 365-385; Jiraporn, *et al.*, 2011, pp. 251-279; Nimer, *et al.*, 2012, pp. 172-175; Sawicki, 2009, pp. 211-230; Sirmans & Ghosh, 2006, pp. 327-355). Since there was such inconsistency in the board structure literature, it is not surprising that these factors were not significant in the current study. It is possible that a more detailed analysis of corporate board structure could identify some impact on dividend payout ratio. However, it is also possible that dividend payouts are mainly determined by the firm management, rather than the corporate board. Since this is not reflected in the Form 56-1, it would require a more extensive evaluation of firm evidence in order to determine whether there is such a relationship.

6. Conclusion and Recommendations

This study examined the effects of different aspects of corporate governance practices on dividend policies of publicly listed firms in Thailand. Dividend policies were measured using the firm's dividend payout ratio. The analysis showed that institutional ownership had a negative effect on the dividend payout ratio, while CEO at-risk compensation had a positive effect. These relationships were somewhat consistent with the literature, although there is a possible institutional and market interaction for institutional investment and dividends.

In contrast, the mechanism for CEO compensation's effect on dividend policy was clear, since previous studies identified self-interested reasons for the relationship such as stealth compensation and taking advantage of positive tax policies. In contrast, board structure had insignificant effects on dividend policy. Although the reason for this is not clear, it is possible that Thai boards have limited influence on setting dividend policies. In conclusion, ownership structure and CEO compensation strategies influence the firm's dividend payouts in Thailand, although board structure appears not to.

There are some limitations to this research that need to be considered. Since the study was cross-sectional, multi-year trends and seasonality effects that could influence dividend payouts were not taken into account. The study was also limited in that it excluded financial and property firms, which could have different patterns than service, manufacturing and other firms. These limitations offer opportunities for further research, for example a time series study of corporate governance that compares pre- and post-Principles of GCG implementation. Further study could also incorporate additional variables, such as a wider perspective on audit committee quality including aspects like number of members, expertise, and outsider board members. This type of extended study could provide more information on the role of corporate governance on the firm's dividend payout ratio. Comparison to other countries could also provide more information about the institutional frameworks, regulatory environment and other market characteristics that influence the relationship of corporate governance and dividend payouts or other investor interest variables, such as earnings quality, information quality or total shareholder returns.

References

- Abdelsalam, O., El-Masry, A. & Elsegini, S. (2008). Board composition, ownership structure and dividend policies in an emerging market Further evidence from CASE 50. **Managerial Finance**. 34 (12), pp. 953-964.
- Abor, J. & Fiador, V. (2013). Does corporate governance explain dividend policy in Sub-Saharan Africa? **International Journal of Law and Management**. 55 (3), pp. 201-225.
- Amidu, M. & Abor, J. (2006). Determinants of dividend payout ratios in Ghana. **The Journal of Risk Finance**. 7 (2), pp. 136-145.
- Baker, H.K. (2009). **Dividends and Dividend Policy**. Hoboken, NJ : John Wiley and Sons.
- Baltagi, B.A. (2011). **Econometrics**. 5th ed.. New York, NY : Springer Science+Business.
- Brav, A., Graham, J. R., Harvey, C. R. & Michaely, R. (2005). Payout policy in the 21st century. **Journal of Financial Economics**. 77 (3), pp. 483-527.
- Brown, J. R., Liang, N., & Weisbenner, S. (2007). Executive financial incentives and payout policy: Firm responses to the 2003 dividend tax cut. **The Journal of Finance**. 62 (4), pp. 1935-1965.
- Chen, H.Y., Gupta, M.C., Lee, A.C., & Lee, C.F. (2013). Sustainable growth rate, optimal growth rate, and optimal payout ratio : A joint optimization approach. **Journal of Banking and Finance**. 37 (4), pp. 1205-1222.
- Cornett, M.M., McNutt, J.J., & Tehranian, J. (2009). Corporate governance and earnings management at large US bank holding companies. **Journal of Corporate Finance**. 15, pp. 412-430.
- Gibson, C.H. (2009). **Financial Reporting and Analysis : Using Financial Accounting Information**. 11th ed.. Mason, OH : South-Western Cengage Learning.
- Gill, A., Biger, N. & Tibrewala, R. (2010). Determinants of dividend payout ratio : Evidence from United States . **The Open Business Journal**. 3, pp. 8-14.
- González, M., Guzmán, A., Pombo, C. & Trujillo, M.-A. (2014). Family involvement and dividend policy in closely held firms. **Family Business Review**. 27(4), pp. 365-385.
- Hair, J., Anderson, R., Black, B. & Babin, B. (2016). **Multivariate Data Analysis**. New York : Pearson Higher Education.

- Jensen, M.C. & Meckling, W.H. (1976). Theory of the firm : Managerial behavior, agency costs and ownership structure. **Journal of Financial Economics**. 3 (4), pp. 305-360.
- Jiraporn, P., Kim, J. & Kim, Y.S. (2011). Dividend payouts and corporate governance quality : An empirical investigation. **The Financial Review**. 46, pp. 251-279.
- Li, G. (2016). Growth options, dividend payout ratios and stock returns. **Studies in Economics and Finance**. 33 (4), pp. 638-659.
- Mallin, C. (2016). **Corporate governance**. 4th ed. Oxford, UK : Oxford University Press.
- Minnick, K., & Rosenthal, L. (2014). Stealth compensation : Do CEOs increase their pay by influencing dividend policy? **Journal of Corporate Finance**. 25, pp. 435-454.
- Nimer, K., Warrad, L. & Khuraisat, O. (2012). The effect of audit committee's effectiveness on dividend payout ratio policy : Evidence from Jordanian firms. **International Journal of Business and Management**. 7 (7), pp. 172-179.
- Sawicki, J. (2009). Corporate governance and dividend policy in Southeast Asia pre- and post-crisis. **The European Journal of Finance**. 15 (2), pp. 211-230.
- SET. (2016). **Market statistics**. Retrieved March 10, 2016, from http://www.set.or.th/en/market/market_statistics.html
- Sirmans, C. & Ghosh, C. (2006). Do managerial motives impact dividend decisions in REITs? **Journal of Real Estate and Financial Economics**. 32, pp. 327-355.
- Sison, A.J. (2008). **Corporate Governance and Ethics : An Aristotelian Perspective**. Northampton, MA : Edward Elgar.
- Stock Exchange of Thailand. (2012). **The Principle of Good Corporate Governance for Listed Companies**. Retrieved March 12, 2016, from https://www.set.or.th/sustainable_dev/en/cg/principle_p1.html
- The World Bank. (2013). **Report on the observance of standards and codes (ROSC) corporate governance country assessment : Thailand**. Retrieved March 5, 2016, from http://siteresources.worldbank.org/FINANCIALSECTOR/Resources/ROSC_Thailand_web.pdf
- Tricker, B. (2015). **Corporate Governance : Principles, Policies and Practices**. Oxford, UK : Oxford University Press.

รายละเอียดการส่งบทความจัดพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี (Dhonburi Rajabhat University Journal) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยเปิดรับผลงานวิชาการประเภท บทความวิจัย และบทความวิชาการ สำหรับการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ ภายใต้เงื่อนไขว่าจะต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารอื่นมาก่อน และบทความที่ได้รับตีพิมพ์จะมีการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review)

รูปแบบการเขียนบทความ

1. บทความที่รับพิจารณาตีพิมพ์เป็นบทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ โดยมีจำนวนหน้าของเนื้อหาและเอกสารอ้างอิงรวมทั้งสิ้นไม่เกิน 15 หน้า ใช้ตัวอักษร TH Sarabun PSK
2. ข้อปฏิบัติกรพิมพ์แต่ละหัวข้อ/ส่วนประกอบ

ที่	หัวข้อ/ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
1	ชื่อบทความ	ระบุชื่อบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 24 พอยท์ ชนิดหนา ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ
2	ชื่อผู้เขียนบทความ	ระบุชื่อผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย (ถ้ามี) ทุกคนทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ ไว้ชิดด้านขวาหน้ากระดาษและแบ่งเป็น 2 คอลัมน์
3	สังกัดผู้เขียนบทความ	ระบุวุฒิการศึกษา ชื่อสถาบันการศึกษาหรือวุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ สถานที่ทำงาน e-mail ขนาดตัวอักษร 12 พอยท์ ไว้ที่เชิงอรรถท้ายหน้า
4	บทคัดย่อ	บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีความยาวไม่เกิน 300 คำ และมี 1 ย่อหน้าเท่านั้น
5	คำสำคัญ	ระบุคำสำคัญ 3 คำทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไว้ท้ายบทคัดย่อ
6	เนื้อหา	● หัวข้อใช้ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ ชนิดหนา วางไว้ชิดขอบซ้ายส่วนรายละเอียดใช้ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ ธรรมดา ● การเขียนบทความแต่ละประเภทมีรายละเอียด ดังนี้ 1. บทความวิจัย ประกอบด้วย 1.1 บทนำ 1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

ที่	หัวข้อ/ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
		1.3 สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) 1.4 วิธีดำเนินการวิจัย - ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย - การเก็บรวบรวมข้อมูล - การวิเคราะห์ข้อมูล 1.5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย 1.6 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย 1.7 บรรณานุกรม 2. บทความวิชาการ ประกอบด้วย 2.1 บทนำ 2.2 เนื้อเรื่อง 2.3 บทสรุป 2.4 บรรณานุกรม
7	ตารางและกราฟ (ถ้ามี)	ตารางที่แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล
8	รูปภาพ	รูปภาพประกอบให้ส่งต้นฉบับเป็นภาพถ่ายหรือสไลด์ที่มีความคมชัด และส่งจัดไฟล์รูปภาพเป็นนามสกุล JPEG PNG

3. รูปแบบการเขียนอ้างอิงในเนื้อหาและบรรณานุกรม

3.1 การอ้างอิง

การอ้างอิงที่นิยมใช้ในปัจจุบันคือ การอ้างอิงแบบแบบแทรกปนในเนื้อหาหรือการอ้างอิงระบบนาม-ปี (Name-Year System) ทำได้ 2 รูปแบบ แล้วแต่ความเหมาะสมของวิธีการนำเสนอ

รูปแบบที่ 1 อ้างอิงระบบนาม-ปี โดยใส่วงเล็บท้ายข้อความที่อ้างถึง

...ข้อความที่นำมาเขียน... (ชื่อ นามสกุล, ปีพิมพ์, หน้า เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง)

ตัวอย่าง :

การเพิ่มขีดความสามารถให้ท้องถิ่นในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเองเป็นการสร้างศักยภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต (มัญญ สอนเกิด และคณะ, 2545, หน้า 9)

รูปแบบที่ 2 อ้างอิงระบบนาม-ปี โดยใช้ชื่อบุคคลที่อ้างถึงก่อนข้อความที่กล่าวอ้าง

ชื่อ นามสกุล (ปีพิมพ์, หน้า เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง) กล่าวว่า ...ข้อความที่นำมาเขียน...

ตัวอย่าง :

ธีรยุทธ บุญมี (2541, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านจะทำให้เกิดความโปร่งใสความรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ดียิ่งขึ้นตามหลักธรรมาภิบาล

หมายเหตุ :

1. ในส่วนชื่อ นามสกุลผู้แต่ง หากผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศให้ใช้เฉพาะ นามสกุล เท่านั้น
2. หากเป็นการอ้างอิงการสัมภาษณ์ให้ใช้คำว่า “สัมภาษณ์” แทน “เลขหน้าที่อ้างอิง” ได้เลย
3. ผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ลงเฉพาะชื่อผู้แต่งคนแรกและตามด้วยคำว่า และคณะ หากเป็นภาษาอังกฤษใช้ et al.
4. การอ้างอิงควรอ้างจากเอกสารปฐมภูมิ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ

3.2 บรรณานุกรม

รูปแบบการเขียนบรรณานุกรมพร้อมตัวอย่างบรรณานุกรม จำแนกตามประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ ดังนี้

3.2.1 หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อหนังสือ. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

กัลยา วาณิชยปัญญา. (2546). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร.

Drake, M.A. (2003). Encyclopedia of Library and Information Science. 2nded. New York : Marcel Dekker.

3.2.2 หนังสือแปล

ชื่อผู้แต่งดั้งเดิม. (ปีพิมพ์). ชื่อหนังสือฉบับแปล. แปลจาก ชื่อเรื่องเดิม โดยชื่อผู้แปล. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

สตาร์เลท, อาร์. (2540). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับซีดีรอม**. แปลจาก CD-ROM Fundamentals โดย วัชรโรบล อีรคุปต์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

3.2.3 บทความในหนังสือ/การประชุม

ชื่อผู้เขียนประจำบท. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ). **ชื่อหนังสือ/ชื่อการประชุม**. (หน้า เลขหน้า-เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง). ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

อุกฤษณ์ แพทย์น้อย. (2530). หลักการที่แท้จริงของทฤษฎีสัญญาประชาคม. ใน ธเนศ วงศ์ยานนาวา (บรรณาธิการ). **รัฐศาสตร์สาร: ประชาธิปไตยและความคิด**. (หน้า 55-75). กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2549). การศึกษาไทยในยุคปัจจุบัน. ใน กนกวรรณ สิ้นสุข (บรรณาธิการ). **รายงานการสัมมนาเรื่องการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์**. (หน้า 12-19). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

3.2.4 บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**. ปีที่ (ฉบับที่), หน้า เลขหน้า-เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง .

รัชนิวรรณ วณิชยณอม. (2548). การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์. **วารสารข้าราชการ**. 50 (2), หน้า 10-24.

Gavin, J. (2005). Alternative strategies for promoting information literacy. **The Journal of Academic Librarianship**. 31 (4), pp.352-357.

3.2.5 บทความในหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีพิมพ์, วัน เดือน). ชื่อบทความ. **ชื่อหนังสือพิมพ์**, หน้า เลขหน้า

เพ็ญพิชชา เดียว. (2545, 19 กรกฎาคม). พลิกโฉมมะขามเปียกจากใช้บริโภคมาเป็นครีม บำรุงผิว. **ไทยรัฐ**, หน้า 7.

Wassayos Ngarmkham. (2002, July 19). Electronic dictionary accused of breach. *Bangkok Post*, p. 5.

3.2.6 วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับวิทยานิพนธ์ สาขาวิชา คณะหรือสังกัด
มหาวิทยาลัย.

ชมพูท ขอดยิ่ง. (2551). กิจกรรมการสอนทักษะการรู้สารสนเทศของครูบรรณารักษ์: กรณีโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. รายงานการศึกษาระดับปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Ponroung, P. (1993). *Factors affecting decision making of groups of production credit*.
Master thesis in Rural Development Management, Graduate School, KhonKaen
University.

3.2.7 การสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์. (ปี, วันที่ เดือนที่สัมภาษณ์). สัมภาษณ์. ตำแหน่ง. หน่วยงานที่สังกัด
หรือที่อยู่.

ปริญญา จินดาประเสริฐ. (2556, 20 สิงหาคม). สัมภาษณ์. อธิการบดี. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
สมควร งามน้ำใจ. (2557, 11 มิถุนายน). สัมภาษณ์. ราษฎร. หมู่บ้านโนนม่วง ตำบลศิลา อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น.

3.2.8 เอกสารออนไลน์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง. ค้นเมื่อ วันที่ เดือน ปีที่ค้น, จาก URL.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์*.
ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2552, จาก <http://ocsc.go.th/veform/PDF/competency.pdf>.

Bruce, Christine S. (2004). **Information literacy as a catalyst for educational change : A Background paper**. Retrieved November 23, 2004, from <http://www.ncils.gov/libinter/infolitconf&meet/papers/bruce-fullpaper.pdf>.

3.2.9 หนังสือพิมพ์ออนไลน์

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีพิมพ์, วัน เดือน). ชื่อบทความ. **ชื่อหนังสือพิมพ์**. ค้นเมื่อ วันที่ เดือน ปีที่ค้น, จาก URL.

เปรียญ 10 (นามแฝง). (2560, 20 ธันวาคม). มอง “พระสงฆ์” ในสังคมไทยผ่านภารกิจ 4 กลุ่มใหญ่. **เดลินิวส์**. ค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2560, จาก <https://www.dailynews.co.th/article/616775>.

3.2.10 บทความในวารสารออนไลน์

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**. ปีที่ (ฉบับที่), หน้า เลขหน้า-เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง. ค้นเมื่อวันที่ เดือน ปี, จาก URL.

ปาริชาติ เสารยะวิเศษ. (2550). การจ้างแหล่งภายนอกดำเนินกิจกรรมของห้องสมุด. **อินฟอร์เมชั่น**. 14 (1), หน้า 60-66. ค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2560, จาก <http://ejournal.kku.ac.th/information/article/view/102/113>.

4. ส่งบทความทางระบบวารสารที่ <https://research.dru.ac.th/o-journal/> หรืออีเมล journal.dru@dru.ac.th

ใบบอกรับเป็นสมาชิก
วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ข้าพเจ้า.....หรือ
ในนามหน่วยงาน.....
ขอสมัครเป็นสมาชิกวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีกำหนด..... ปี ตั้งแต่ฉบับที่.....
ปีที่..... ถึงฉบับที่..... ปีที่..... เป็นจำนวนเงิน..... บาท
สถานที่จัดส่ง เลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย.....
ถนน..... แขวง/ตำบล.....
เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์..... e-mail: ID line:

พร้อมนี้ข้าพเจ้า

ได้โอนเงินเข้าบัญชีสะสมทรัพย์ ธนาคารไทยพาณิชย์

สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เลขที่บัญชี 407-456193-5

ชื่อบัญชี โครงการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

หมายเหตุ

1. อัตราค่าสมาชิก 1 ปี 2 ฉบับ มูลค่า 350 บาท
2. ส่งใบสมัครและหลักฐานการโอนเงินกลับทาง Fax: 0 2472 1254 หรือ
e-mail : journal.dru@dru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัย นำไปสู่การใช้ประโยชน์ในกลุ่มนักวิชาการ นักวิจัย และประชาชนผู้สนใจ ซึ่งเผยแพร่ผลงานปีละ 2 ฉบับ คือ มกราคม - มิถุนายน และกรกฎาคม - ธันวาคม

ผลงานวิชาการและงานวิจัยในวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มุ่งเน้นการเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยเชิงบูรณาการแบบสหวิทยาการ ที่มีการค้นพบข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบตามหลักระเบียบวิธีการวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้มีการนำองค์ความรู้ที่ได้จากการค้นพบ นำไปสู่การแก้ไขปัญหา การพัฒนา ชุมชนสังคม หรือใช้เป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณาเพื่อการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาชุมชนสังคมให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาทางสังคมได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ขอขอบคุณ นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา ผู้สนใจ ที่ได้นำองค์ความรู้จากวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีนี้ นำไปสู่การใช้ประโยชน์ การขยายผลในแวดวงวิชาการอย่างกว้างขวางให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิและกองบรรณาธิการทุกท่าน ที่ได้กรุณาพิจารณาผลงานให้เป็นไปตามหลักวิชาการ โดยให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาผลงานวิชาการและงานวิจัย ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพวารสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

บรรณาธิการบริหาร

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

สำนักงานกองบรรณาธิการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวลักษณ์

เวชวิทยาคลัง

รองศาสตราจารย์ ดร.วิไล

ตั้งจิตสมคิด

ดร.พรศิริ

กองนวล

บรรณาธิการบริหาร

นายวีรชัย

คำธ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.อัครา

วงศ์โสธร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.อนรรักษ์

ปัญญาวัฒน์

เกษียณอายุราชการ

ศาสตราจารย์ ดร.พรรณิ

บัวเล็ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ศาสตราจารย์ ดร.จันทน์

อดิวัฒนสิทธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ

พ่วงสมจิตร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา

เคราภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาวรรณ

อยู่เย็น

เกษียณอายุราชการ

รองศาสตราจารย์ ดร.กรไชย

พรลภัสสรกร

มหาวิทยาลัยนครพนม

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์

นิลสุข

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

รองศาสตราจารย์ปิยะแสง

จันทร์วงศ์ไพศาล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐชา

อุ่นสกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิธร

เทียมถนอม

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพรัตน์

ปัญญาติลกพงศ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อาจารย์ ดร.นวลระหง

เทพวิวัฒน์จิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อาจารย์ ดร.วาริต

เจริญราษฎร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

คณะกรรมการดำเนินงาน

อาจารย์ณัฐกาญ

ธีรบรรกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทฤภัก

อภิรัตน์

อาจารย์ ดร.นิภาภรณ์

คำเจริญ

อาจารย์ ดร.จิระพงศ์

เรืองกุล

อาจารย์ ดร.ชัยมงคล

สุพรมอินทร์

อาจารย์เพ็ญพิสุทธิ

ศิริ

อาจารย์ยุทธศักดิ์

ดิอรัม

อาจารย์ปิ่นทมาศ

ผดุงขอบ

ปกและรูปเล่ม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไชยสิทธิ์

ชาญอาวุธ

ฝ่ายเผยแพร่ทางอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์แอนนา

พายุพัด

ฝ่ายประสานงาน

นายบุญชัย

เอื้ออรุณกิจ

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Reviewers)

ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.อัจฉรา	วงศ์โสธร	สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี	สังข์ศรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรณุก์	วงศ์อยู่น้อย	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.พยอม	วงศ์สารศรี	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ	พ่วงสมจิตร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภี	โรจนวิเชียร	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา	เมฆคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิพงษ์	ทองก้อน	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยธิน	ศรีโสภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาษา	ตั้งจิตสมคิด	อดีตอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาวีวรรณ	เอี่ยมสะอาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพิพัฒน์	รักพรมงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตแก้ว	ศรีสด	อดีตอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา	แก้วสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทิมา	ชวannonท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา	เพิ่มพูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วนศักดิ์	ผดุงเศรษฐกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดา	เสนาวงษ์	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ดร.ผดุงชาติ	สุวรรณวงศ์	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ดร.จิตตรา	มาคะผล	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ดร.ยรรยงค์	พันธ์สวัสดิ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ดร.สุรรัตน์	จินพงษ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.วาสนา	สังข์พุ่ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ดร.นฤมล	ปภัสสรานนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ดร.หฤทภาค	อภิรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ดร.สุรพิเชษฐ์	สุขโชติ	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สารบัญ

บทความวิจัย

การนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยาย
ผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

The Use of Risk Assessment Model on Sufficiency Economy to Apply and
Enhance Preparedness for the Communities in Thonburi Area to Serve the AEC

ประภาพิทย์ อินทรชัย พรทิพย์ มโนดำรงสัตย์ และแอนนา พายูปัต (Paparpit
Intarachai Pornthip Manodamrongsat and Anna payupat).....9

การประเมินคุณภาพบัณฑิตหลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

Evaluation of Graduates' Quality of Doctor of Optometry Program Based on
Thailand Qualification Framework for Higher Education

ประพนธ์ ศรีสุวรรณ และวิไลลักษณ์ พงษ์สุระ (Prapinpan Srisawan and
Wilailuck Phongsura).....23

การเปรียบเทียบคลื่นไฟฟ้าสมองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขณะทำแบบทดสอบ
ด้านเลขคณิต

A Comparison of Seventh Grade Students' Brian Wave Patterns During
Arithmetic Testing

กนก พานทอง และปิยะทิพย์ ประดุงพรหม (Kanok Panthong and Piyathip
Pradujprom).....34

การพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุชบนสมาร์ตโฟน
ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์

The Development of Smartphone Informational and Push Notification Application
on Android Operating System

สิทธิพงศ์ พรอดมทรัพย์ วาสนา เสนาะ รณกร รัตนธรรมมา และนวิน ครุฑทวีร์
(Sittiphong Pornudomthap Wasana Sanor Ronnagorn Rattanatamma
and Nawin Krutvee).....51

**การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด
ของนักศึกษาวิชาชีพครู**

Development of Sufficiency Economy Instructional Program to Promote Thinking Skills
of Professional Teacher Students

นภัส ศรีเจริญประมง (Napat Sricharoenpramong).....66

**การหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์
และการใช้พจนานุกรม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**

The Efficiency Validation of English Reading Comprehension Material Based on English
Newspaper and Dictionary through Action Learning for Undergraduates at
Dhonburi Rajabhat University and the Assessment of Their Learning Achievement

นพรัตน์ ปัญญาติลกพงศ์ (Nopparat Panyadilokpong).....78

**การศึกษาโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน: กรณีศึกษา นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน
คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา**

A Study on the Academic Supporting Program: Case Study of Academic Problems in
Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University

ณัฐรินทร์ แซ่จุง และยุวดี วิริยางกูร (Nattarin Saejung and Yuwadee Viriyangkura).....89

**ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล
สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา**

Opinions of Service Users towards the Quality of Hospital Services Office of the
Welfare Promotion Commission for Teachers and Educational Personnel

จุฬารัตน์ พาสกุล สิริกร กาญจนสุนทร และชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง (Jularat Pasakul
Sirikorn Kanjanasuntorn and Chairat Wongkitrungruang).....103

**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1**

The Relationship Between Leadership, Ethics and Moral According to Ten Royal
Virtues of School Administrators under the Office of Secondary Education Area 1

สุพรรณิ ภาคแก้ว (Suphanee Phakkaew).....115

**ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่ม
โรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร**

The Relationship Between School Administration and Work Motivation of
Teachers in Group 1 Schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office

พิมพรรณ หล้าน้อย (Phimphan Lumnoi).....127

**ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง
ของนิสิตระดับปริญญาตรี**

The Effects of Learning Activities by Project Based Learning in Sound and Video
Editing Course of Undergraduate Students

กัมปนาท คูศิริรัตน์ และนุชรัตน์ นุชประยูร (Kampanart Kusirirat and
Nuchsharat Nuchprayoon).....139

**ผลการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ สำหรับนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี**

The Impact of Using Online Social Network to Improve Information Retrieval Skill
of Students in Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

ปกเกศ จุลสุคนธ์ (Poggade Chulasukhont).....154

**รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ
Public Relations Management Model of Thai & International Food Academy (TIFTEC).**

ทาลินี แตรูปวิไล (Tarinee Taerupwili).....164

**รูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแจ้ง
Outdoor Movies**

The Style of Dances Creation that Reflect the Image of Isaan Women through Watching
Outdoor Movies

ชนิดา จันทร์งาม และนราพงษ์ จรัสศรี (Chanida Janngam and
Naraphong Charassri).....179

**The Relationship between Corporate Governance and Dividend Payouts:
Evidence from Thai Listed Companies**

Sukritta Burinwattana Jantima Ngankokkrud and Chittichai Horthong.....192

การนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

วันที่รับบทความ	20/02/2560
วันแก้ไขบทความ	30/06/2560
วันที่ตอบรับบทความ	05/07/2560

ประภาพิพย์ อินทรชัย¹ พรทิพย์ มโนดำรงสัตย์²

แอนนา พายุพัทธ์³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวน 90 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ คือแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรีมีความเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยที่สุด ในด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันความ(รอบ) รู้คุณค่าคุณธรรม และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านสินค้า ด้านการตลาด ด้านการผลิตด้านการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า ด้านการขยายฐานการผลิตและการกระจายสินค้า)

คำสำคัญ : ตัวแบบประเมินความเสี่ยง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิสาหกิจชุมชน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail: paparpit_06@hotmail.com

² อาจารย์ สาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

The Use of Risk Assessment Model on Sufficiency Economy to Apply and Enhance Preparedness for the Communities in Thonburi Area to Serve the AEC

Received	20/02/2560
Revised	30/06/2560
Accepted	05/07/2560

Paparpit Intarachai¹ Pornthip Manodamrongsat²

Anna payupat³

Abstract

This research was aimed at using risk assessment model on sufficiency economy to apply and enhance preparedness for communities in Thonburi area to serve the AEC. The sample of this quantitative research included 90 community enterprises. The instrument used was a risk evaluation form based on philosophy of sufficiency economy for sustainable growth of the communities in Thonburi area to serve the AEC. Percentage was used for statistical analysis. The research revealed that community enterprises in Thonburi area had the least risks in sufficiency, logics, self-protection, knowledge and ethics, and AEC (products, marketing, production, customer's needs, product's expansion and distribution).

Keywords: risk assessment model, sufficiency economy, community enterprise

¹ Assistant Professor, Dhonburi Rajabhat University
e-mail: Paparpit_06@hotmail.com

² Instructor, Dhonburi Rajabhat University

³ Assistant Professor, Dhonburi Rajabhat University

บทนำ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 9) เปรียบเสมือนแนวคิดการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ตลอดจนอยู่บนฐานของความรู้คู่คุณธรรม เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาบุคลากรสำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องการคนที่ใช้ทรัพยากรของโลกอย่างพอเหมาะ ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นทั้งต่อตัวเองและต่อผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาทและมีสติรับรู้ตลอดเวลา ซึ่งถ้าคุณลักษณะเหล่านี้ถูกปลูกฝังให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของบุคลากรยุคใหม่วิกฤตการณ์ของสังคมและของโลกเรากำลังประสบอยู่น่าจะคลี่คลายไปได้ (วงศ์ ปวรจารย์ และคณะ, 2552, หน้า 247)

การที่จะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้กับวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องทำให้เกิดเป็นรูปธรรมมากที่สุด เพื่อไปช่วยให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้จากการศึกษาวิจัยในเรื่องตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดสมุทรปราการ (วรรัตน์ เขียวโพธิ์, 2557, หน้า 111) พบในเบื้องต้นว่าหากมีการเตรียมการสร้างระบบภูมิคุ้มกันด้วยการเรียนรู้ตนเองร่วมกันของสมาชิกชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตระหนักเข้าใจปัจจัยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอกวิสาหกิจชุมชนอย่างถูกต้อง แม่นยำ สามารถจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงได้ จะทำให้วิสาหกิจชุมชนสามารถเตรียมความพร้อมในการรับมือความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านคู่แข่ง ลูกค้า แหล่งเงินทุน และสภาพแวดล้อม สามารถยืดหยุ่นการดำเนินงานได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน ในเรื่องการประเมินความเสี่ยงนี้ไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) รวมทั้งองค์การธุรกิจขนาดใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ใช้การประเมินปัจจัยความเสี่ยงเป็นจุดเริ่มต้นนำมาสู่การกำหนดแนวปฏิบัติป้องกันความเสี่ยง โดยทำการประเมินความเสี่ยงซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการรับมือการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถควบคุมได้ ทำให้องค์กรสามารถแก้ปัญหาและเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นการที่จะขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินงานและเติบโตได้อย่างยั่งยืน จึงต้องมีการนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้จึงควรทำการศึกษาและขยายผลดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชนและรองรับการเข้าสู่ AEC ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี คือ วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกอบการจริงในฝั่งธนบุรีจำนวน 139 แห่ง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิจำนวน 17 เขต ในแต่ละเขตใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวน 90 แห่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อหาค่า IOC จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม และด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจำนวน 3 ท่าน

การหาค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยนำแบบประเมินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบมาตราส่วน (Likert Scale) 5 ระดับที่ได้ทำการปรับปรุงแล้วไป ทดสอบนำร่อง (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนแล้ววิเคราะห์หาค่า Cronbach's Alpha ได้ค่าเท่ากับ 0.9747

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการศึกษาสืบค้นผ่านทางเว็บไซต์ เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ทราบข้อมูลด้านการประเมินความเสี่ยงตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรีดังกล่าว โดย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา 2 ส่วน คือ

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนามโดยการใช้แบบประเมินความเสี่ยง

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ไม่ได้รวบรวมจากกลุ่มเป้าหมายโดยตรง แต่รวบรวมจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่ ศึกษาจากเอกสาร ตำราวิชาการ บทความ ทั้งแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สิ่งพิมพ์รัฐบาล วารสารต่าง ๆ ตลอดจนการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจะนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าร้อยละ เพื่อนำไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรีเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน แสดงรายละเอียดเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความพอประมาณ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความพอประมาณ

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง			ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน	89	98.90	1	1.10	น้อยที่สุด	1	1.10	น้อยที่สุด
2. สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการทำงาน	87	96.70	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
3. มีการจัดทำโครงสร้างหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกให้ชัดเจน	88	97.80	1	1.10	มาก	1	1.10	มาก
4. มีการกำหนดแผนงานและวิธีการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานของสมาชิก	86	95.60	1	1.10	มาก	1	1.10	มาก
5. คณะกรรมการและสมาชิกมีความรู้ด้านการจัดการธุรกิจ	83	92.20	3	3.30	น้อยที่สุด	3	3.30	น้อยที่สุด
6. สมาชิกส่วนใหญ่เข้าใจการทำงานของคณะกรรมการฯ	90	100	0	0.00	-	0	0.00	-

จากตารางที่ 1 พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ระบุว่าไม่มีความเสี่ยงในการดำเนินงานทุกรายการของด้านความพอประมาณ โดยรายการที่ไม่มีความเสี่ยงมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) สมาชิกส่วนใหญ่เข้าใจการทำงานของคณะกรรมการฯ (ร้อยละ 100) 2) มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน (ร้อยละ 98.90) และ 3) มีการจัดทำโครงสร้างหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกให้ชัดเจน (ร้อยละ 97.80)

สำหรับระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (3 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 3.30 ระบุว่ารายการ คณะกรรมการและสมาชิกมีความรู้ด้านการจัดการธุรกิจ เป็นเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยง แต่เป็นความเสี่ยงในระดับน้อยที่สุด

ส่วนระดับความรุนแรงของความเสี่ยงพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (3 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 3.30 ระบุว่ารายการ คณะกรรมการและสมาชิกมีความรู้ด้านการจัดการธุรกิจ เป็นความเสี่ยงที่มีความรุนแรงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความมีเหตุผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความมีเหตุผล

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง			ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1. มีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน	87	96.70	3	3.33	ปานกลาง	3	3.33	ปานกลาง
2. มีการกำหนดขั้นตอนการผลิตที่ได้มาตรฐาน	84	93.30	3	3.33	น้อยที่สุด	3	3.33	น้อยที่สุด
3. มีความพร้อมในการผลิตสินค้าและบริการ	89	98.90	1	1.10	น้อย	1	1.10	น้อย
4. มีการประมาณการวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต	89	98.90	1	1.10	ปานกลาง	1	1.10	ปานกลาง
5. สามารถผลิตสินค้าได้ทันเวลา	86	95.60	3	3.30	ปานกลาง	3	3.30	น้อย
6. มีการระดมทุนจากสมาชิกในการดำเนินงาน	57	63.30	23	25.60	น้อยที่สุด	23	25.60	น้อยที่สุด
7. มีการกู้เงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก	34	37.80	44	48.90	น้อยที่สุด	44	48.90	น้อยที่สุด
8. มีสถานที่จัดจำหน่ายผลผลิตเป็นของตนเอง	61	67.80	17	18.90	น้อยที่สุด	18	20.00	น้อยที่สุด
9. มีแนวทางการแก้ปัญหาผลกระทบหากเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ	69	76.70	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
10. มีวิธีแก้ปัญหาผลกระทบจากสภาพอากาศ	66	73.30	12	13.30	น้อยที่สุด	12	13.30	น้อยที่สุด
11. มีการจัดทำบัญชีอย่างสม่ำเสมอ	76	84.40	7	7.80	น้อยที่สุด	7	7.80	น้อยที่สุด
12. มีการเตรียมการเพื่อการแข่งขันกับผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ	80	88.90	4	4.40	น้อยที่สุด	5	5.60	น้อยที่สุด
13. มีการผลิตสินค้าและบริการใหม่ ๆ อยู่เสมอ	84	93.30	3	3.30	น้อยที่สุด	3	3.30	น้อยที่สุด
14. มีแผนการแก้ปัญหาการผลิตสินค้าที่ปนเปื้อนสารเคมี	76	84.40	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ระบุว่าไม่มีความเสี่ยงในการดำเนินงานทุกรายการของด้านความมีเหตุผล โดยรายการที่ไม่มีความเสี่ยงมากที่สุดอันดับแรก ได้แก่ 1) มีความพร้อมในการผลิตสินค้าและบริการ และมีการประมาณการวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต (ร้อยละ 98.90)

สำหรับระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (44 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 48.90 ระบุว่ารายการ มีการกู้เงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก เป็นเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงแต่เป็นความเสี่ยงในระดับน้อยที่สุด

ส่วนระดับความรุนแรงของความเสียหายพบว่า วิชาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (44 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 48.90 ระบุว่ารายการ มีการกู้เงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก เป็นความเสี่ยงที่มีระดับความรุนแรงในระดับน้อยที่สุด

3. ผลการประเมินความเสี่ยงของวิชาหกิจชุมชนด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิชาหกิจชุมชนด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง			ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1. มีการนำรายงานผลทางการเงินไปใช้ ประโยชน์	64	71.10	19	21.10	น้อยที่สุด	19	21.10	น้อยที่สุด
2. มีการแก้ปัญหาการผลิตสินค้าที่มีรูปแบบ/ ลักษณะการใช้ประโยชน์ทดแทนกันได้สูง	77	85.60	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
3. มีวิธีการผลิตสินค้าโดยคำนึง ถึงความปลอดภัยและอาชีวอนามัย	86	95.60	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
4. มีการผลิตสินค้าที่ส่งผลต่อสุขภาพที่ดี ของสมาชิก	86	95.60	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
5. มีการแก้ปัญหาการผลิตตามคำแนะนำ ของคนทั่วไป	85	94.40	3	3.30	น้อยที่สุด	4	4.40	น้อยที่สุด
6. มีวิธีแก้ไขผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยี	60	66.70	14	15.60	น้อยที่สุด	17	18.90	น้อยที่สุด
7. มีวิธีแก้ไขผลกระทบจากการขาดแคลน แรงงาน	77	85.60	4	4.40	น้อยที่สุด	5	5.60	น้อยที่สุด
8. มีวิธีแก้ไขผลกระทบจากโรคระบาด ของพืชและสัตว์ เพื่อการผลิตสินค้า และบริการ	60	66.70	19	21.10	น้อยที่สุด	20	22.20	น้อยที่สุด
9. มีการประเมินความเสี่ยงในการ ประกอบกิจการ	73	81.10	7	7.80	ปานกลาง	7	7.80	ปานกลาง
10. มีการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ของวิชาหกิจชุมชน	83	92.20	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า วิชาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ระบุว่าไม่มีความเสี่ยงในการดำเนินงานทุกรายการของด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยรายการที่ไม่มีความเสี่ยงมากที่สุดอันดับแรก ได้แก่ มีวิธีการผลิตสินค้าโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและอาชีวอนามัย และมีการผลิตสินค้าที่ส่งผลต่อสุขภาพที่ดีของสมาชิก (ร้อยละ 95.60)

สำหรับระดับเหตุการณ์ของความเสี่ง พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (19 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 21.10 ระบุว่ารายการ มีการนำรายงานผลทางการเงินไปใช้ประโยชน์ และมีวิธีแก้ไขผลกระทบจากโรคระบาดของพืชและสัตว์ เพื่อการผลิตสินค้าและบริการ เป็นเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยง แต่เป็นความเสี่ยงในระดับน้อยที่สุด

ส่วนระดับความรุนแรงของความเสี่งพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (19 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 21.10 ระบุว่ารายการ มีการนำรายงานผลทางการเงินไปใช้ประโยชน์ และมีวิธีแก้ไขผลกระทบจากโรคระบาดของพืชและสัตว์ เพื่อการผลิตสินค้าและบริการ เป็นความเสี่ยงที่มีความรุนแรงในระดับน้อยที่สุด

4. ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสี่ง			ระดับความรุนแรงของความเสี่ง		
			มีความ เสี่ง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1. มีการแก้ไขวิธีการทำงาน โดยการชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการผลิตสินค้าและบริการ	74	82.20	7	7.80	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
2. มีวิธีการปรับสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้กับชุมชน	75	83.30	9	10.00	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
3. มีการจัดทำฐานข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ	58	64.40	16	17.80	น้อยที่สุด	18	20.20	น้อยที่สุด
4. มีความรู้เรื่องการตลาดและข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้า	89	98.90	1	1.10	น้อย	1	1.10	น้อย
5. มีการจ่ายค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการตามมาตรฐานทั่วไป	68	75.60	12	13.30	น้อยที่สุด	13	14.40	น้อยที่สุด
6. มีการจัดสรรผลประโยชน์จากรายได้อย่างเป็นธรรม	78	86.70	5	5.60	น้อยที่สุด	5	5.60	น้อยที่สุด
7. มีการตรวจสอบภายในโดยนักวิชาชีพที่มีความรู้	53	58.90	21	23.30	น้อยที่สุด	22	24.40	น้อยที่สุด
8. มีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าในการดำเนินธุรกิจ	90	100	0	0.00	-	0	0.00	-
9. มีการพัฒนาคุณภาพสินค้าตลอดเวลา	88	97.80	1	1.10	น้อยที่สุด	1	1.10	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ระบุว่าไม่มีความเสี่ยงในการดำเนินงานทุกรายการของด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม โดยรายการที่ไม่มีความเสี่ยงมากที่สุด 2 อันดับแรก ได้แก่

1) มีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าในการดำเนินธุรกิจ (ร้อยละ 100) 2) มีความรู้เรื่องการตลาดและข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้า (ร้อยละ 98.90)

สำหรับระดับเหตุการณ์ของความเสียหายพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (21 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 23.30 ระบุว่ารายการ มีการตรวจสอบภายในโดยนักวิชาชีพที่มีความรู้ เป็นเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยง แต่เป็นความเสี่ยงในระดับน้อยที่สุด

ส่วนระดับความรุนแรงของความเสียหายพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (22 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 24.40 ระบุว่ารายการ มีการตรวจสอบภายในโดยนักวิชาชีพที่มีความรู้ เป็นความเสี่ยงที่มีความรุนแรงในระดับน้อยที่สุด

5. ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสียหาย			ระดับความรุนแรงของความเสียหาย		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
ด้านสินค้า								
1. มีการพัฒนาตราสินค้าให้เป็นที่รู้จัก	72	80.00	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
2. มีการสร้างคุณภาพสินค้าให้สูงกว่าคู่แข่ง ในอุตสาหกรรมเดียวกัน	83	92.20	3	3.30	มาก	3	3.30	มาก
3. มีการสร้างความแตกต่างของสินค้า ให้เหนือกว่าคู่แข่ง	83	92.20	3	3.30	มาก	3	3.30	มาก
4. มีการพัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการ และการแปรรูปสินค้าให้มีความหลากหลาย	83	92.20	3	3.30	มาก	3	3.30	มาก
ด้านการตลาด								
1. มีการส่งเสริมการตลาด	81	90.00	4	4.40	น้อยที่สุด	3	3.30	น้อย
2. มีคำสั่งซื้อสินค้าและรายได้เพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่อง	80	88.90	4	4.40	น้อยที่สุด	3	3.30	มากที่สุด
3. มีการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดให้สามารถ เข้าถึงกลุ่มลูกค้าในต่างประเทศได้มากขึ้น	43	47.80	25	27.80	น้อยที่สุด	23	25.60	น้อยที่สุด
4. มีการเน้นการแข่งขันในด้านคุณภาพ มากกว่าราคา	86	95.60	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
ด้านการผลิต								
1. เน้นการผลิตให้มีต้นทุนต่ำกว่าคู่แข่ง ในอุตสาหกรรม	74	82.20	8	8.90	น้อยที่สุด	7	7.80	น้อยที่สุด
2. มีการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อลด ของเสียให้น้อยลง	80	88.90	4	4.40	ปานกลาง	4	4.40	ปานกลาง

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง			ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
3. มีเทคโนโลยีในการผลิตสูงกว่าคู่แข่ง ในอุตสาหกรรมเดียวกัน	51	56.70	23	25.60	น้อยที่สุด	21	23.30	น้อยที่สุด
4. มีการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดข้อกีดกันทางการค้า	85	94.40	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
ด้านการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า	89	98.90	1	1.10	มาก	1	1.10	มาก
1. มีกลยุทธ์ในการผูกมัดลูกค้า								
2. มีการเรียนรู้และศึกษาข้อมูลของลูกค้า ในกลุ่มประเทศอาเซียน	51	56.70	18	20.00	น้อยที่สุด	18	20.00	น้อยที่สุด
3. สามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองต่อ ความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว	89	98.90	1	1.10	ปานกลาง	1	1.10	น้อย
4. มีความสามารถในการจัดการระบบขนส่งสินค้า	83	92.20	4	4.40	ปานกลาง	3	3.30	น้อย
ด้านการขยายฐานการผลิต และการกระจายสินค้า								
1. มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายตลาด สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	44	48.90	18	20.00	น้อยที่สุด	18	20.00	น้อยที่สุด
2. มีแผนการขยายตลาดสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน	44	48.90	21	23.30	น้อยที่สุด	21	23.30	น้อยที่สุด
3. มีการจำหน่ายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต	50	55.60	19	21.10	น้อยที่สุด	20	22.20	น้อยที่สุด
4. มีการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าเพื่อเสนอ ผลิตภัณฑ์สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	41	45.60	24	26.70	น้อยที่สุด	25	27.80	น้อยที่สุด
5. มีการสร้างตัวแทนจำหน่ายสินค้าเข้าสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	37	41.10	25	27.80	น้อยที่สุด	26	28.90	น้อยที่สุด
6. มีการรวมตัวของวิสาหกิจชุมชนเพื่อทำหน้าที่ ในการจัดส่งสินค้าในราคาถูก	70	77.80	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสินค้า พบว่า วิสาหกิจชุมชนมากกว่าร้อยละ 90.00 ไม่พบความเสี่ยงในด้านการสร้างคุณภาพสินค้าให้สูงกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน การสร้างความแตกต่างของสินค้าให้เหนือกว่าคู่แข่ง และการพัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการและการแปรรูปสินค้าให้มีความหลากหลาย

ส่วนระดับเหตุการณ์และระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องการพัฒนาตราสินค้าให้เป็นที่ยอมรับ ในระดับเท่ากัน (8 แห่ง) ร้อยละ 8.90 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ด้านการตลาด พบว่า วิสาหกิจชุมชนมากกว่าร้อยละ 90.00 ไม่พบความเสี่ยงในด้านการเน้นการแข่งขันในด้านคุณภาพมากกว่าราคา

ส่วนระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าในต่างประเทศได้มากขึ้น (25 แห่ง) ร้อยละ 27.80 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าในต่างประเทศได้มากขึ้น (23 แห่ง) ร้อยละ 25.60 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ด้านการผลิต พบว่า วิสาหกิจชุมชนมากกว่าร้อยละ 90.00 ไม่พบความเสี่ยงในด้านการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดข้อกีดกันทางการค้า

ส่วนระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องเทคโนโลยีในการผลิตสูงกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน (23 แห่ง) ร้อยละ 25.60 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องเทคโนโลยีในการผลิตสูงกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน (21 แห่ง) ร้อยละ 23.30 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ด้านการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า พบว่า วิสาหกิจชุมชนมากกว่าร้อยละ 90.00 ไม่พบความเสี่ยงในด้านกลยุทธ์ในการผูกมัดลูกค้า สามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และความสามารถในการจัดการระบบขนส่งสินค้า

ส่วนระดับเหตุการณ์และระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องการเรียนรู้และศึกษาข้อมูลของลูกค้าในกลุ่มประเทศอาเซียน ในระดับเท่ากัน (18 แห่ง) ร้อยละ 20.00 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. ด้านการขยายฐานการผลิตและการกระจายสินค้า พบว่า วิสาหกิจชุมชนไม่พบความเสี่ยงสูงสุดในด้านการรวมตัวของวิสาหกิจชุมชนเพื่อทำหน้าที่ในการจัดส่งสินค้าในราคาถูกธรรมดา ร้อยละ 77.80

ส่วนระดับเหตุการณ์และระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงใกล้เคียงกัน ตั้งแต่ร้อยละ 20.00 ขึ้นไป ในหัวข้อการศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายตลาดสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) การจำหน่ายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต แผนการขยายตลาดสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การเข้าร่วมงานแสดงสินค้า เพื่อเสนอผลิตภัณฑ์สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการสร้างตัวแทนจำหน่ายสินค้าเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกอบการจริงในฝั่งธนบุรี จำนวน 90 แห่ง สรุปผลแบบประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชน ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านความพอประมาณ พบว่า วิสาหกิจชุมชนทั้งหมด ไม่มี ความเสี่ยง ในหัวข้อสมาชิกมีความเข้าใจการทำงานของคณะกรรมการ เพราะเป็นกิจการที่มีขนาดเล็ก จึงสามารถประสานงานกันได้ทั่วถึง

2. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านความมีเหตุผล พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีความพร้อมในการผลิตสินค้าและบริการและมีการประมาณการวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต เพราะมีการจัดหาวัตถุดิบจากวิสาหกิจชุมชนด้วยกันเอง และบางส่วนมีการปลูกเองในครัวเรือน จึงสามารถผลิตสินค้าและบริการได้อย่างสม่ำเสมอ

3. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีวิธีการผลิตสินค้าโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและอาชีวอนามัยและมีการผลิตสินค้าที่ส่งผลต่อสุขภาพที่ดีของสมาชิก เช่น วิสาหกิจชุมชนที่ปลูกผักปลอดสารพิษก็จะไม่ใช้สารเคมีในการกำจัดแมลงและวัชพืช โดยใช้แรงงานคนในการกำจัดวัชพืช และใช้ปุ๋ยชีวภาพ

4. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม พบว่า วิสาหกิจชุมชน ทั้งหมดมีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าในการดำเนินธุรกิจ โดยการขายสินค้าที่มีคุณภาพในราคายุติธรรม

5. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านสินค้า) พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีการสร้างคุณภาพสินค้าให้สูงกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน มีการสร้างความแตกต่างของสินค้าให้เหนือกว่าคู่แข่ง และมีการพัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการและการแปรรูปสินค้าให้มีความหลากหลาย โดยเข้ารับการอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้เหนือกว่าคู่แข่ง รวมถึงการพัฒนาสินค้าให้มีความหลากหลาย

6. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านการตลาด) พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีการเน้นการแข่งขันในด้านคุณภาพมากกว่าราคา เพราะวิสาหกิจชุมชนบางแห่งผลิตสินค้าที่มีความสดใหม่และปลอดสารพิษ ทำให้สามารถขายสินค้าที่มีคุณภาพในราคาที่ไม่แพง

7. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านการผลิต) พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อลดข้อกีดกันทางการค้าเนื่องจากวิสาหกิจชุมชนทุกแห่งใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ และไม่มีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตมากนัก จึงส่งผลให้สินค้าที่ได้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

8. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า) พบว่า มีกลยุทธ์ในการผูกมัดลูกค้า และสามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนมีความจริงใจให้กับลูกค้าโดยมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทำให้ทราบความต้องการของลูกค้าเพื่อผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของลูกค้า และสามารถส่งสินค้าได้ทันเวลา

9. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านการขยายฐานการผลิตและการกระจายสินค้า) พบว่า มีการรวมตัวของวิสาหกิจชุมชนเพื่อทำหน้าที่ในการจัดส่งสินค้าในราคายุติธรรม เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนมีค่าใช้จ่ายในการโฆษณาและมีค่าใช้จ่ายในการเช่าสถานที่จำหน่ายสินค้าไม่สูงมาก รวมถึงมีผู้บริโภคมารับสินค้าจากแหล่งผลิต จึงทำให้ขายสินค้าในราคายุติธรรม

ผลจากการวิจัยสอดคล้องกับ ธนวุฒิ พิมพ์กี และจันทนา ฤทธิสมบูรณ์ (2557 : 1-21) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การประยุกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น เน้นการจ้างงาน ความประหยัด ซื่อสัตย์ และความสามัคคีปรองดองช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พระพัฒน์พิสุทธิ์ อินทวิโร (วงเวียน) (2557 : 23) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การทำนาข้าวอินทรีย์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ชาวนา จังหวัดสุพรรณบุรีผลการวิจัยพบว่า เป็นการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตภาคเกษตรกรรม โดยการนำหลักการวิธีการต่าง ๆ ที่พระองค์ทรงให้แนวทางไว้ มาปรับใช้ให้เข้ากับสังคมเกษตรที่มีวิถีชีวิตวัฒนธรรมสังคม ศาสนา เป็นต้นทุนเดิมอยู่แล้ว ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าใจและรู้ถึงปัญหาการทำนาแบบเคมี รวมถึงการเข้าใจถึงการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติในแบบที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผล และข้อมูลผลสรุปจากการวิจัยครั้งนี้นำไปใช้ในการพัฒนาจุดเด่นและปรับปรุงจุดด้อยของการผลิตและจัดจำหน่ายให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไปมีดังนี้

1. ควรศึกษาวิสาหกิจชุมชนในเขตอื่น ๆ เพิ่มเติม
2. ควรศึกษาการขายสินค้าของวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มประเทศนอกเหนือจากกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. ควรศึกษาด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2559). ระบบสารสนเทศศึษาทกจุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. ค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2559, จาก <http://www.smce.doe.go.th>
- ธนวุฒิ พิมพักิ และจันทนา ฤทธิสมบุญ. (2557). การประกยูกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง กับวิสาหทกจุมชนในจันหวัดจันทบุรี. วารสารวิจัย มสธ. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 10 (1), หน้า 1-21.
- พระพัฒนพิสุทธิ อินทวิโร (วงเวียน). (2557). การทำนาข้าวอินทรีย์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนขาวนา จันหวัดสุพรรณบุรี (การพัฒนาสังคม). วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2550). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วงศ์ ปวรจารย์ ไชยะ แซ่มซ้อย พงษ์ธร จริญญากรณ์ และพรพจน์ เปี่ยมสมบุญ. (2552). การพัฒนาศักยภาพ ในการวิจัยระดับปริญญาตรี ด้วยการฝึกงานเทคโนโลยีสะอาด. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรัตน์ เขียวโพธิ์. (2557). การพัฒนาตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการบูรณาการความเสี่ยงทางธุรกิจและบริบทของวิสาหทกจุมชน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

การประเมินคุณภาพบัณฑิต

หลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

วันที่รับบทความ	03/04/2560
วันแก้ไขบทความ	15/07/2560
วันตอบรับบทความ	05/07/2560

ประพินพันธ์ ศรีสุวรรณ¹ วิไลลักษณ์ พงษ์สุระ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของบัณฑิตหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง หลักสูตรแรกในประเทศไทย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สํารวจจากอาจารย์ที่สอนในหลักสูตร นักศึกษาชั้นปีที่ 3-6 ผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557-2558 และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา รวม 160 คน โดยใช้แบบประเมินคุณภาพบัณฑิต 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ independent t-test ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเลือกเรียนในหลักสูตร เนื่องจากต้องการทำงานในสาขาวิชานี้ และผู้ปกครองต้องการให้เรียนเป็นอันดับแรก ส่วนกลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ตัดสินใจรับผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาและสถาบันการศึกษาเป็นอันดับแรก ผลการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความต้องการของสังคม และความทันสมัยในระดับมากที่สุด ผลการวิเคราะห์คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองให้คะแนนสูงสุดในด้านที่ (5) และให้คะแนนต่ำสุดในด้านที่ (2) ส่วนผู้บังคับบัญชาให้คะแนนสูงสุดในด้านที่ (1) และ (2) และให้คะแนนต่ำสุดในด้านที่ (4) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพบัณฑิตระหว่างการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษา และการประเมินโดยผู้บังคับบัญชา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านที่ (1), (2) และ (3)

คำสำคัญ : ประเมินคุณภาพบัณฑิต กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ทัศนมาตรศาสตร์

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะทัศนมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
e-mail: prapinpan@gmail.com

² อาจารย์ คณะทัศนมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Evaluation of Graduates' Quality of Doctor of Optometry Program Based on Thailand Qualification Framework for Higher Education

Received	03/04/2560
Revised	15/07/2560
Accepted	05/07/2560

Prapinpan Srisawan¹ Wilailuck Phongsura²

Abstract

The purpose of this study was to evaluate the quality of graduates of Ramkhamhaeng Optometric Program, the first optometric curriculum in Thailand, based on the Thailand qualification framework for higher education. The sample of this study consisted of 160 teaching staff, students, and graduates in academic year 2014-2015, and graduates' employers. The instrument used to collect data was a graduate quality assessment in 5 dimensions according to the Thailand qualification framework for higher Education; (1) the ethical and moral (2) the educational knowledge (3) the cognitive skills (4) the interpersonal relationship and responsibilities and (5) the numerical analysis and information technology skills. The questionnaire was examined in content validity by research experts. Data was analyzed using descriptive statistics and independent t-test. The research findings indicated that the students and graduates chose this program primarily because they want to work in this area and it is what their parents want. The graduates' employers decided to hire the graduates based on program and institution. The analysis of students' learning outcomes indicated that they were conformed to the objectives of the curriculum and social needs at highest level. The overall quality of the graduates was at high level. The graduates evaluated themselves with highest score in area (5) and with the lowest level in area (2). The employers evaluated the graduates with the highest scores in area (1) and (2), and with lowest score in area (4). When both evaluations were compared, it revealed that the difference between the two evaluations were statistically significant in area (1), (2) and (3).

Keywords: evaluation of graduates' quality, Thailand qualification framework for higher education, optometry

¹ Assistant professor, Faculty of Optometry, Ramkhamheang University
e-mail: prapinpan@gmail.com

² Lecturer, Faculty of Optometry, Ramkhamheang University

บทนำ

“ทัศนมาตรศาสตร์” หมายถึง การประกอบโรคศิลปะเกี่ยวกับสายตาของมนุษย์ ประกอบด้วย การวัดการวินิจฉัยความผิดปกติของการมองเห็นโดยใช้เครื่องมือชนิดต่าง ๆ และการแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็น โดยใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกบริหารกล้ามเนื้อตา แต่ไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติเนื่องจากระบบประสาท โรคตาที่ไม่ได้เกิดจากความผิดปกติของการหักเหของแสง การใช้ยา การผ่าตัด และการใช้เลเซอร์ชนิดต่าง ๆ (กระทรวงสาธารณสุข, 2546, หน้า 7)

หลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง เริ่มใช้เป็นหลักสูตรต้นแบบด้านทัศนมาตรศาสตร์แห่งแรกของประเทศไทย โดยเริ่มเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 (สถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 2544, หน้า 9) เป็นต้นมา โดยได้รับความร่วมมือทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยอินเดีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ในการให้คำปรึกษาการร่างหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี (6 ปี) ที่สามารถประกอบวิชาชีพด้านทัศนมาตรศาสตร์ ซึ่งแพร่หลายในต่างประเทศ และกำลังเป็นศาสตร์ใหม่ในประเทศไทย จนกระทั่งกระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศรับรองทัศนมาตรศาสตร์ ให้เป็นศาสตร์ที่ต้องยื่นคำขอหนังสืออนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะ (กระทรวงสาธารณสุข, 2546, หน้า 7) และนำมาสู่การพิจารณาเปิดหลักสูตรนี้ตามมาในหลายสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยรังสิต (พ.ศ. 2549) มหาวิทยาลัยนเรศวร (พ.ศ. 2555) และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พ.ศ. 2559)

ในปี พ.ศ. 2552 รัฐบาลได้กำหนดกรอบมาตรฐานให้สถาบันการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552, หน้า 7) ประกอบด้วยมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน คือ (1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร ในปี พ.ศ. 2555 เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าว (คณะทัศนมาตรศาสตร์, 2555, หน้า 58)

นับถึงปัจจุบัน หลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงเป็นสถานศึกษาด้านทัศนมาตรศาสตร์แห่งแรกในประเทศไทย ที่มีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ ผู้วิจัยจึงสนใจการประเมินคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรดังกล่าว ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยทำการศึกษาในอาจารย์ที่สอนในหมวดวิชาเฉพาะด้านนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะด้าน (ชั้นปีที่ 3-6) ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร โดยยึดหลักความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับบริบทของมหาวิทยาลัยและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินคุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555)

ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็นอาจารย์ นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย การประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นการประเมินตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษามีทั้งสิ้น 209 คน แบ่งเป็นอาจารย์ที่สอนในหลักสูตร 10 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3-6 จำนวน 123 คน ผู้สำเร็จการศึกษา ที่เข้ารับปริญญาบัตรในปี 2557-2558 จำนวน 38 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 38 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งคืนมีจำนวนทั้งสิ้น 160 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.56

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(1) เหตุผลที่เลือกเรียนในหลักสูตร สอบถามจากนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร

(2) เหตุผลที่หน่วยงานพิจารณาบัณฑิตเข้าทำงาน สอบถามจากผู้ใช้บัณฑิต

(3) ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้ง 5 ด้าน ที่กำหนดไว้ใน มคอ. 2 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน และมีความทันสมัย มากน้อยเพียงใด สอบถามจากอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร

(4) คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นไปตามผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านที่กำหนดไว้ใน มคอ. 2 หรือไม่ สอบถามจากผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยคำนวณหาค่า IOC (index of item objective congruence) ได้เท่ากับ 1 หาค่าความเชื่อมั่นโดยให้ผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งสำเร็จการศึกษาก่อนปี 2557 และไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทำแบบสอบถามแล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังโครงการวิจัยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการประจำคณะศึกษาศาสตร์ ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลจากอาจารย์ที่สอนในหลักสูตรนักศึกษาชั้นปีที่ 3-5 และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ส่วนการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 6 ซึ่งฝึกงานอยู่ในโรงพยาบาลต่าง ๆ ภายนอกมหาวิทยาลัยและผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามออนไลน์ และการเก็บข้อมูลจากผู้บังคับบัญชาในระดับต้นหรือนายจ้างของผู้สำเร็จการศึกษา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์ กลุ่มตัวอย่างทุกคนได้รับการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างชัดเจนและได้รับการชี้แจงว่ากลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยได้ โดยไม่มีผลใด ๆ ต่อการปฏิบัติงานหรือต่อการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลที่รวบรวมมาจะถูกเก็บเป็นความลับ การนำเสนอผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวมเท่านั้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ independent t-test

ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้ (วิจิตร ชาญสนธิ์, 2556, หน้า 24)

4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจน้อยที่สุด

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมี 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มอาจารย์ที่สอนในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตจำนวน 10 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี (ร้อยละ 50) วุฒิการศึกษาสูงสุดคือระดับปริญญาตรี (6 ปี) (ร้อยละ 50) ในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (ร้อยละ 60) อาจารย์ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับอาจารย์ (ร้อยละ 80) (2) กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 3-6 จำนวน 95 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.11) เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2553-2558 (3) กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 31 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 51.61) เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551-2553 และสำเร็จ การศึกษาในปี 2556-2557 ผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมดมีงานทำภายหลังการสำเร็จการศึกษาแล้ว (ร้อยละ 100) และ (4) กลุ่มผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 24 คน ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง (ร้อยละ 45.83) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 45.38) มีระยะเวลาปฏิบัติงาน เฉลี่ย 15.00 ปี (S.D. = 14.11) ทำงานในหน่วยงานเอกชน (ร้อยละ 54.17)

2. ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่ตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิตของนักศึกษาเรียงตามลำดับจากสาเหตุที่มีความสำคัญสูงสุดไปยังสาเหตุที่มีความสำคัญต่ำสุด ดังนี้ (1) ต้องการงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานี้ และผู้ปกครองต้องการให้เรียน (2) ต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ (3) ต้องการเพิ่มวุฒิการศึกษา (4) ชื่อเสียงของสาขาวิชา/หลักสูตร (5) ชื่อเสียงของอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรและชอบเรียนสาขาวิชานี้ และ (6) เรียนตามเพื่อน ส่วนกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรโดยพิจารณาจากสาเหตุต่าง ๆ เรียงตามลำดับจากสาเหตุที่มีความสำคัญสูงสุดไปยังสาเหตุที่มีความสำคัญต่ำสุด ดังนี้ (1) ต้องการงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานี้ และผู้ปกครองต้องการให้เรียน (2) ชอบเรียนสาขาวิชานี้ (3) ต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ และต้องการเพิ่มวุฒิการศึกษา (4) ชื่อเสียงของสาขาวิชา/หลักสูตร (5) ชื่อเสียงของอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร และ (6) เรียนตามเพื่อน

3. ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่หน่วยงานพิจารณابัณฑิตเข้าทำงาน เรียงตามลำดับจากสาเหตุที่มีความสำคัญสูงสุดไปยังสาเหตุที่มีความสำคัญต่ำสุด (ฐานนิยม) ดังนี้ (1) สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา (2) สถาบันการศึกษา (3) บุคลิกภาพ (4) ผลการเรียนหรือคะแนนสะสม และ (5) ความรู้ความสามารถพิเศษ

4. ผลการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยสอบถามจากอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร มีความเห็นว่าผลการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้ง 5 ด้าน ที่กำหนดในหลักสูตร มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน และมีความทันสมัย ในระดับมากที่สุด (ตารางที่ 1)

5. ผลการวิเคราะห์คุณภาพของบัณฑิต พบว่าในภาพรวม ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองในระดับมากทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี เช่นเดียวกับกลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมากทุกหัวข้อเช่นกัน (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ 5 ด้าน ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร	ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร		ความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน		มีความทันสมัย	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.68	0.49	4.75	0.45	4.61	0.60
2. ด้านความรู้	4.72	0.46	4.58	0.69	4.48	0.76
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.70	0.53	4.70	0.52	4.51	0.70
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.57	0.74	4.47	0.83	4.47	0.77
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.73	0.46	4.67	0.49	4.60	0.52
เฉลี่ย	4.68	0.52	4.64	0.59	4.53	0.68

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	ผู้สำเร็จการศึกษา (N = 31)		ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา (N = 24)		p-value
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.94	0.73	4.28	0.58	0.027*
2. ด้านความรู้	3.90	0.80	4.29	0.58	0.012*
3. ด้านทักษะทางปัญญา	3.94	0.81	4.29	0.62	0.001*
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.09	0.81	4.21	0.62	0.555
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.11	0.85	4.25	0.70	0.128
เฉลี่ย	3.98	0.80	4.27	0.61	0.014*

*แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.05$)

แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ในด้านที่มีผลประเมินแตกต่างกันอย่างมีนัยสถิติ พบว่า ใน **ด้านคุณธรรมและจริยธรรม** ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงกว่าที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง อย่างมีนัยสำคัญ ในหัวข้อการเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับ ($p = 0.017$) และหัวข้อมีความอดทน อดกลั้น รับผิดชอบ ($p = 0.004$) ด้านความรู้ ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงกว่าที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง อย่างมีนัยสำคัญ ในหัวข้อมีความรู้ ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ($p = 0.034$) และมีความรู้ความเข้าใจในหลักการทางทัศนมาตรศาสตร์ ($p = 0.001$) และด้านทักษะทางปัญญา ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงกว่าที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง อย่างมีนัยสำคัญ ในหัวข้อสามารถวางแผนและเลือกวิธีแก้ไขความผิดปกติของผู้รับบริการ ($p = 0.014$) และสามารถประยุกต์ความรู้ด้านทัศนมาตรศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการ ($p = 0.032$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. สาเหตุที่นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตร เป็นอันดับแรกคือ ต้องการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานี้ และผู้ปกครองต้องการให้เรียน ส่วนสาเหตุที่หน่วยงานพิจารณابัณฑิตเข้าทำงานเป็นอันดับแรกคือ สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับผลการสำรวจสำมะโนประชากรจาก 475 อาชีพในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 2014 ที่จัดอันดับวิชาชีพทัศนมาตรศาสตร์ เป็นวิชาชีพอันดับที่สอง รองจากทันตแพทยศาสตร์ ที่มีรายได้สูงสุดในกลุ่มวิชาชีพที่ทำงานน้อยกว่า 40 ชั่วโมง/สัปดาห์ โดยวิชาชีพทัศนมาตรศาสตร์ มีรายได้ 122,024 ดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 4,270,840 บาท/ปี (Gillett & Kiersz, 2016) ส่วนในประเทศไทย นอกจากจะได้รับอิทธิพลข่าวสารในยุคไร้พรมแดนแล้ว ยังมีการแนะนำ

คณะทัศนมาตรศาสตร์ว่าเป็นคณะที่น่าสนใจเข้าศึกษาในสื่อสังคมออนไลน์ภายในประเทศ (พีเป้, 2555) เรียนแล้วไม่ต้งงาน หากทำงานในภาครัฐ กระทรวงสาธารณสุขได้เสนอให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กำหนดให้วิชาชีพทัศนมาตรศาสตร์ เป็นวิชาชีพที่ได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดค่าวิชาชีพ เช่นเดียวกับวิชาชีพแพทย์ พยาบาล และเภสัชกร (กรมการแพทย์, 2560)

2. การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ทั้ง 5 ด้าน คือด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและเทคโนโลยี พบว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในระดับมากที่สุด เนื่องจากหลักสูตรได้กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์หลักสูตรกลางที่พิจารณาโดยสภาทัศนมาตรศาสตร์โลก และใช้เป็นรากฐานในการสร้างหลักสูตรด้านทัศนมาตรศาสตร์ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (Optometry education committee, 2016, หน้า 3) ส่วนผลการเรียนรู้ของนักศึกษา มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน และมีความทันสมัย ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยสถานการณ์ด้านทัศนมาตรศาสตร์ในประเทศไทย (McQuaid & Barney, 2012, หน้า 76) และจำนวนนักทัศนมาตรที่สอบผ่านขึ้นทะเบียนประกอบโรคศิลปะจากกระทรวงสาธารณสุข ในปัจจุบันมีเพียง 135 คน ในขณะที่จำนวนนักทัศนมาตรที่ควรเป็น คือ อย่างน้อย 700 คน (กฤษฎา ศุภวรรณะกุล, 2557)

3. ผลการวิเคราะห์คุณภาพบัณฑิต พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองในระดับมากในทุกด้าน เช่นเดียวกับกลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งประเมินในระดับมากทุกหัวข้อเช่นกัน แสดงถึงคุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร เป็นที่ยอมรับในสังคม สอดคล้องกับผลสอบความรู้เพื่อขอหนังสืออนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะ ประจำปี 2558 และ 2559 มีผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะทัศนมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สอบผ่านในอัตราส่วนร้อยละ 90.91 และร้อยละ 77.42 จากผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมด (คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์, 2559)

ผลการวิเคราะห์ตนเองของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่าพึงพอใจตนเองในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระดับคะแนนสูงสุด และพึงพอใจตนเองในด้านความรู้ในระดับต่ำที่สุด ตรงกันข้ามกับความเห็นของผู้บังคับบัญชาที่พึงพอใจในด้านความรู้และทักษะทางปัญญาในระดับคะแนนสูงสุด และพึงพอใจในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบต่อระดับต่ำที่สุด สอดคล้องกับผลสำรวจของบริษัทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่พบว่ากลุ่มอายุ 25-44 ปี หรือวัยทำงาน มีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉลี่ย 5.1 ชิ้น/คน ประกอบด้วย สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต โน้ตบุ๊ก คอมพิวเตอร์ ตั้งโต๊ะ และสมาร์ททีวี (กนกกาญจน์ ประจงแสงศรี, 2557) และผลการวิจัยที่บ่งชี้ว่านักศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทำรายงานและวิทยานิพนธ์ (อมรรัตน์ ลอจันทร และคณะ, 2556, หน้า 34)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงรายหัวข้อที่มีการให้คะแนนแตกต่างกัน พบว่ากลุ่มผู้บังคับบัญชาประเมินคุณภาพบัณฑิตไว้สูงกว่าที่บัณฑิตประเมินตนเองไว้ในทุกหัวข้อ สะท้อนถึงมาตรฐานการผลิตบัณฑิต

ของหลักสูตรว่าสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี และหลักสูตรจะต้องพยายามรักษามาตรฐานนี้ไว้ต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการศึกษานี้มีประโยชน์โดยตรงต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง และสถาบันการศึกษาอื่นที่ผลิตบัณฑิตด้านทัศนมาตรศาสตร์ ที่จะติดตามประเมินคุณภาพบัณฑิตที่มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ การศึกษาตามที่สถาบันต้องการ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาด้านทัศนมาตรศาสตร์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา 2557-2558 ตามการรับรู้ของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา กับผลการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษา รายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก หัวข้อที่ผู้บังคับบัญชาประเมินผู้สำเร็จการศึกษา สูงกว่าที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับ การมีความอดทน อดกลั้น รับผิดชอบ มีความรู้ ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์พื้นฐาน มีความรู้ความเข้าใจในหลักการทางทัศนมาตรศาสตร์ สามารถวางแผนและเลือกวิธีแก้ไขความผิดปกติของผู้รับบริการ สามารถประยุกต์ความรู้ด้านทัศนมาตรศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการ แสดงถึงมาตรฐานการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรว่าสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี และหลักสูตรจะต้องพยายามรักษามาตรฐานนี้ไว้ต่อไป

บรรณานุกรม

- กนกกาญจน์ ประจงแสงศรี (2557). ผลวิจัยเผยคนวัยทำงานใช้ “สมาร์ทโฟน” มากกว่าวัยรุ่น. ค้นเมื่อ 7 ตุลาคม 2559 จาก <http://www.thairath.co.th/content/406598>
- กระทรวงสาธารณสุข. (2546). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry). ราชกิจจานุเบกษา 120 (25 ง), หน้า 7-9.
- กรมการแพทย์ (2560). ประกาศกรมการแพทย์ เรื่อง รับสมัครบุคคลเพื่อเลือกสรรเป็นพนักงานราชการทั่วไป. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <http://www.nopparat.go.th/data/1486092596.pdf>
- กฤษฎา ศุภวรรณกุล (2557). ดร.ดนัย ตันเกิดมงคล: ผู้บุกเบิกศาสตร์แห่งการมองเห็น “ทัศนมาตรศาสตร์”. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <http://www.tcijthai.com/news/2014/11/archived/5102>
- คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์. (2559). ผลการสอบความรู้เพื่อขอหนังสืออนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ ปี 2558-2559. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2559, จาก <http://mrd.hss.moph.go.th/uploadFiles/news/N0000000315348.pdf>
- คณะทัศนมาตรศาสตร์. (2555). หลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พี.เป. (2555). “ทัศนมาตรศาสตร์” คณะเปิดใหม่สุดน่าเรียนเพื่อคนรักสายตา. ค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <https://www.dek-d.com/admission/27891/>
- สถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพ. (2544). หลักสูตรทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิจิตรา เขาวนะสุนทร. (2556). การประเมินนักศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษา (Exit Interview) ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 7 (2), หน้า 19-31.
- อมรรัตน์ ลอจันท์, ชุติมา สัจจานนท์ และจันทิมา เขียวแก้ว. (2556). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการใช้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 6 (2), หน้า 29-43.

- Gillett, R., & Kiersz, A. (2016). **The 15 highest-paying jobs for people who want to work less than 40 hours a week.** Retrieved October 7, 2016, from Business Insider: <http://www.businessinsider.com/highest-paying-jobs-working-less-than-40-hours-a-week-2016-9>
- McQuaid, R., & Barney, P. (2012). **Optometric education at the Institute of Health Science, Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand.** Advancing Optometry Worldwide. Chicago: World Council of Optometry. Retrieved October 7, 2016, from www.worldoptometry.org/download.../78E9DB43-0676-4A26-A38C77020D320228
- Optometry education committee. (2016). **Curricular support elements for an optometry programme.** Retrieved October 7, 2016, from <http://www.worldoptometry.org/en/publications/curricular-support-elements-for-an-optometry-programme.cfm>

การพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความ แจ้งเตือนแบบพุชบนสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์

วันที่รับบทความ	08/09/2559
วันแก้ไขบทความ	19/02/2561
วันที่ตอบรับบทความ	22/02/2561

สิทธิพงศ์ พรอุดมทรัพย์¹ วาสนา เสนาะ²
รณกร รัตนธรรมมา³ นวิน ครุฑทวีร์⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนจากกูเกิลคลาวด์เมจเสจ สู่อุปกรณ์สมาร์ตโฟนบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ รวมถึงทดลองใช้งานและศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้งาน คณะผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศและแผนภาพยูเอ็มแอล เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และออกแบบเชิงวัตถุ โปรแกรมที่ใช้พัฒนาระบบบนเว็บไซต์ได้แก่โปรแกรมอาปาเช่ ภาษาพีเอชพี โปรแกรมจัดการฐานข้อมูลพีเอชพีมายแอตมิน ฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล โปรแกรมที่ใช้พัฒนาระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ได้แก่ โปรแกรมอีคลิป์ โปรแกรมเอดีที และฐานข้อมูลเอสคิวแอลไลท์ แอปพลิเคชันมีการแจ้งข่าวสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครไปยังนักศึกษาและบุคลากร โดยอาศัยการทำงานของกูเกิลคลาวด์เมจเสจ ทำให้แอปพลิเคชันสามารถแจ้งเตือนแบบพุชไปยังอุปกรณ์สมาร์ตโฟนของผู้ใช้ได้ เมื่อมีข่าวสารแจ้งไปยังผู้รับจะมีการแจ้งเตือนทันทีโดยไม่ต้องรอการร้องขอข้อมูลจากผู้ใช้งานทำให้ไม่พลาดข่าวสาร ไม่มีค่าใช้จ่าย ไม่จำกัดจำนวนผู้รับข่าวสาร และแอปพลิเคชันสามารถค้นหาตำแหน่งสถานที่ เบอร์โทรศัพท์ภายในของมหาวิทยาลัย คณะผู้วิจัยทำการทดลองใช้โดยเผยแพร่แอปพลิเคชันในกูเกิลเพลย์ ให้ผู้ใช้ดาวน์โหลดมาติดตั้ง จากการศึกษาความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถาม การทดลองกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาและอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 51 คน วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้สถิติพรรณนา พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95

คำสำคัญ : แอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสาร ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ การแจ้งเตือนแบบพุช

¹ อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
อีเมล : aucifer16@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

⁴ อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

The Development of Smartphone Informational and Push Notification Application on Android Operating System

Received	08/09/2559
Revised	19/02/2561
Accepted	22/02/2561

Sittiphong Pornudomthap¹ Wasana Sanor²
Ronnagorn Rattanutumma³ Nawin Krutvee⁴

Abstract

The objectives of this research were to design, develop, test the informational and push notifications application from Google Cloud Message on smartphone with Android operating system, and study the satisfaction level of users. The research team applied the System Development Life Cycle (SDLC) theory and UML diagram as the instruments for object oriented analyzing and designing. The programs used to develop the online system were Apache, PHP, PHPMyAdmin and MySQL Database. The programs used to develop the system on Android operating system were Eclipse, Android Developer Tools (ADT) and SQLite Database. The designed application can inform students and faculty members about Phranakhon Rajabhat University news by using Google Cloud Message. The application can send push notifications and news to users immediately and automatically. Hence, users will not miss any information. Moreover, the application can provide the service to unlimited number of users, and users can use the application without any fees. In addition, the application is able to search for locations and internal phone numbers of the university. The research team registered the application in Google Play for 51 students and teachers of the faculty of Science and Technology at Phranakhon Rajabhat University to download, install, and use the application. Data on user satisfaction was collected through a questionnaire and analyzed by using descriptive statistics. The result showed that the overall satisfaction was 3.95 or at high level.

Keywords: information application, Android operation system, push notification

¹ Lecturer, Faculty of Science and Technology, Phranakhon Rajabhat University
e-mail: aucifer16@gmail.com

² Assistant professor, Faculty of Science and Technology, Phranakhon Rajabhat University

³ Assistant professor faculty of Science and Technology Phranakhon Rajabhat University

⁴ Lecturer faculty of Science and Technology Phranakhon Rajabhat University

บทนำ

ปัจจุบันเครือข่ายสังคมออนไลน์ เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทยอย่างมาก เช่น เครือข่ายเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์และไลน์ เป็นต้น โดยนิยมใช้ผ่านอุปกรณ์สมาร์ตโฟน ทำให้มีช่องทางการสื่อสารผ่านอุปกรณ์สมาร์ตโฟนในรูปแบบใหม่ ๆ ที่ง่ายและสะดวกขึ้น รวมถึงการนำไปใช้แจ้งเตือนข่าวสาร โดยอาศัยการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตตลอดเวลาของอุปกรณ์สมาร์ตโฟน เช่น การแจ้งข่าวผ่านกลุ่มในแอปพลิเคชันไลน์ การแจ้งข่าวผ่านกลุ่มในเครือข่ายเฟซบุ๊ก เว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ หรือใช้ระบบส่งข้อความผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (ทินกร ก้อนสิงห์, 2553, หน้า 15) เป็นต้น แต่การแจ้งข่าวลักษณะ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นมีข้อจำกัดหลายด้าน อาทิ 1) มีการจำกัดจำนวนผู้รับข้อมูลข่าวสารสูงสุด เช่น ในแอปพลิเคชันไลน์ จำนวนสมาชิกในกลุ่มสูงสุดจำนวน 200 คน เท่านั้น 2) ข้อจำกัดของการแจ้งข่าวผ่านเว็บไซต์ ผู้ใช้ต้องเข้ามาเปิดอ่านข้อมูลเอง จึงอาจพลาดข่าวสารที่สำคัญหรือไม่ทันต่อเหตุการณ์ 3) เสียค่าใช้จ่ายในการแจ้งข่าวสาร

จากปัญหาดังกล่าวมหาวิทยาลัยหลายแห่งจึงได้มีการพัฒนาแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนขึ้นมาใช้สำหรับการแจ้งข่าวสารภายในหน่วยงาน เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการพัฒนาแอปพลิเคชัน “Chulalongkorn Mobile” หรือมหาวิทยาลัยนเรศวรมีการพัฒนาแอปพลิเคชัน “Naresuan University” เพื่อแจ้งข่าวให้นักศึกษา บุคลากรในมหาวิทยาลัยผ่านอุปกรณ์สมาร์ตโฟน เนื่องจากสามารถแจ้งข่าวสารถึงผู้ใช้งานได้โดยไม่จำกัดจำนวนและไม่เสียค่าใช้จ่าย และเลือกพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับอุปกรณ์สมาร์ตโฟนบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เพราะได้รับความนิยมมากที่สุด (Ma, Gu & Wang, 2014, p. 187)

คณะผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาแอปพลิเคชันให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ โดยอาศัยการทำงานของกูเกิลคลาวด์เมสเสจ (Google Cloud Message) ทำให้แอปพลิเคชันสามารถส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุช (Push Notification) ไปยังอุปกรณ์สมาร์ตโฟน ของผู้ใช้ได้ เมื่อมีข้อความหรือข่าวสารแจ้งไปยังผู้รับ ระบบจะทำการแจ้งเตือนทันทีโดยไม่ต้องรอ การร้องขอข้อมูลจากผู้ใช้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการรับรู้ข่าวสารไม่พลาดข่าวสารที่สำคัญ (ภักพล โพธิ์เหลือง, 2556, หน้า 12) นอกจากนี้ แอปพลิเคชันยังสามารถค้นหาตำแหน่งสถานที่ภายในมหาวิทยาลัย รวมถึงสามารถค้นหาเบอร์โทรศัพท์ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและส่งข้อมูลการแจ้งเตือนจากกูเกิลคลาวด์เมสเสจสู่อุปกรณ์สมาร์ตโฟนบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์
2. เพื่อทดลองใช้แอปพลิเคชันกับนักศึกษา บุคลากร อาจารย์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อรูปแบบการนำเสนอข้อมูลของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ในการรับข้อมูลแจ้งเตือนของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ บุคลากร อาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ และภาค กศ.พบ. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครที่ลงแอปพลิเคชันแจ้งข้อมูลข่าวสาร จำนวน 229 คน

กลุ่มตัวอย่าง บุคลากร อาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 51 คน ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเป็นกลุ่มของอาจารย์ และนักศึกษาสาขาทิพการคอมพิวเตอร์ ทดลองใช้งานแอปพลิเคชันระยะเวลา 1 เดือน และตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 51 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีวงจรชีวิตของการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC) (สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ, 2556) มาออกแบบและพัฒนา แบ่งขั้นตอนในการพัฒนาระบบออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การกำหนดปัญหา ศึกษาถึงปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวบรวมปัญหาของระบบงาน จากกลุ่มตัวอย่าง บุคลากร อาจารย์ และนักศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

2) การวิเคราะห์และออกแบบแอปพลิเคชัน โดยเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ระบบงานความต้องการจากผู้ใช้งาน พบว่า ผู้ใช้งานต้องการแอปพลิเคชันติดตามข่าวสารของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยคณะผู้วิจัยเลือกใช้แผนภาพยูเอ็มแอล (Unified Modeling Language : UML) เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์และออกแบบเชิงวัตถุ (Object Oriented Programming : OOP) โดยสร้างเป็นแบบจำลองยูสเคส (Use Case) และแผนภาพแสดงสถานะ (State diagram) เพื่อใช้แสดงการทำงานของผู้ใช้กับระบบ

3) การพัฒนาแอปพลิเคชัน ได้แบ่งงานเป็น 3 ส่วนหลัก ๆ คือ ส่วนแรกเป็นการเขียนโปรแกรม ภาษาพีเอชพี เพื่อดึงข้อมูลจากเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และแปลงข้อมูลนั้นเป็นเจสัน (JSON) การส่งข้อมูลในรูปแบบเจสันเป็นรูปแบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ได้ รับความนิยมสูง มีขนาดเล็ก และรวดเร็ว โดยนำไฟล์ภาษาพีเอชพีดังกล่าวไปติดตั้งในเซิร์ฟเวอร์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนที่สองเป็นส่วนของการปรับปรุงเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้รองรับ การส่งข้อมูลโดยออกแบบให้รองรับการเก็บข้อมูลผู้ใช้จากแอปพลิเคชัน และรองรับการส่งข่าวผ่านระบบ ภูเกิลคลาวด์เมจเสจ และส่วนสุดท้ายพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ที่สามารถรองรับอุปกรณ์ สมาร์ทโฟน ส่วนต่อประสานโปรแกรมประยุกต์หรือเอพีไอ (Application Program Interface : API) 15 ขึ้นไป โดยดึงข้อมูลจากเจสันมาแสดงผลและใช้เทคโนโลยีระบบกำหนดตำแหน่งบนโลกหรือจีพีเอส (Global Positioning System : GPS) มาร่วมทำงานด้วย

4) การทดสอบและประเมินผลความพึงพอใจหลังจากพัฒนาแอปพลิเคชันเสร็จ คณะผู้วิจัยได้ทดสอบการทำงานที่อุปกรณ์จำลอง และทดสอบผ่านอุปกรณ์จริงเพื่อหาข้อผิดพลาดของแอปพลิเคชันแล้วจึงนำแอปพลิเคชันดังกล่าวเผยแพร่ในกูเกิลเพลย์ (Google Play)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ได้นำแอปพลิเคชันไปลงทะเบียนและอัปโหลดขึ้นที่กูเกิลเพลย์แล้ว ได้ประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยให้บุคลากร อาจารย์ และนักศึกษาดาวน์โหลดมาติดตั้งแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนเพื่อใช้งาน โดยเลือกเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 51 คน ที่สมัครใจได้ทดลองใช้งานแอปพลิเคชัน เป็นระยะเวลา 1 เดือน จากนั้นได้ประเมินผลความพึงพอใจ โดยสร้างแบบสอบถามจำนวน 10 ข้อ ให้กลุ่มตัวอย่างทำผ่านกูเกิลฟอร์ม (Google Form) เพื่อวัดผลหลังการใช้งาน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์ดังนี้

5 หมายถึง แอปพลิเคชันที่ใช้มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง แอปพลิเคชันที่ใช้มีระดับความพึงพอใจมาก

3 หมายถึง แอปพลิเคชันที่ใช้มีระดับความพึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง แอปพลิเคชันที่ใช้มีระดับความพึงพอใจน้อย

1 หมายถึง แอปพลิเคชันที่ใช้มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อการใช้แอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุชบนสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ จากกลุ่มตัวอย่าง 51 คน มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 120-127)

4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean: $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งาน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุชบนสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เป็นการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา คณะผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

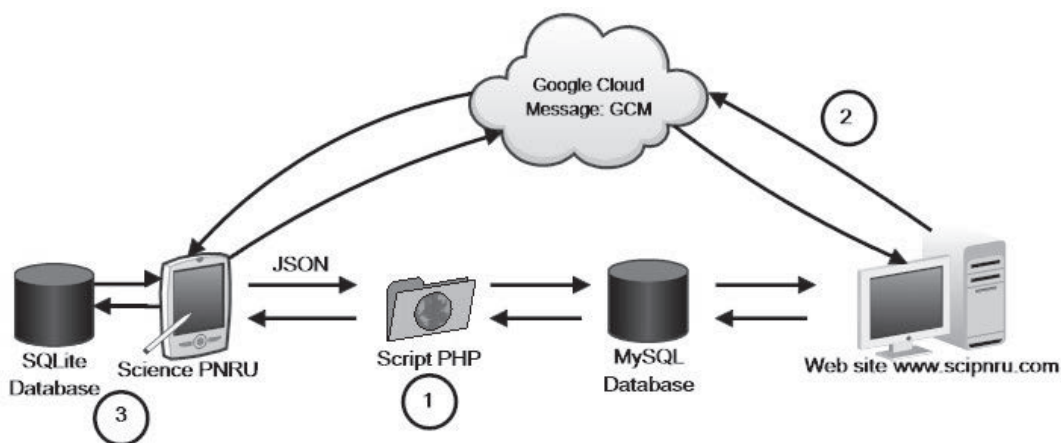
1. ผลการวิจัยออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและส่งข้อมูลการแจ้งเตือนจากกูเกิลคลาวด์เมสเสจส์สู่อุปกรณ์สมาร์ทโฟนบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์
2. ผลการทดลองใช้แอปพลิเคชันกับนักศึกษา บุคลากร อาจารย์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อรูปแบบการนำเสนอข้อมูลของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ในการรับข้อมูลแจ้งเตือนของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผลการวิจัยออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและส่งข้อมูลการแจ้งเตือนจากกูเกิลคลาวด์เมสเสจส์สู่อุปกรณ์สมาร์ทโฟนบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์

คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์และออกแบบสถาปัตยกรรมของระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา และแผนภาพจำลองการทำงานของระบบ ดังนี้

1. สถาปัตยกรรมของระบบ

คณะผู้วิจัยได้ออกแบบสถาปัตยกรรมของระบบในการรับส่งข้อมูลระหว่างแอปพลิเคชัน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สถาปัตยกรรมของระบบ

1) การรับส่งข้อมูลระหว่างแอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือและเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะผู้วิจัยเลือกใช้เจ็ซัน การทำงานของแอปพลิเคชันจะเริ่มจากผู้ใช้ต้องการเรียกดูข้อมูล ตัวแอปพลิเคชันจะร้องขอไปยังสคริปต์ภาษาพีเอชพี สำหรับใช้เชื่อมต่อฐานข้อมูลของเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และแปลงข้อมูลนั้นอยู่ในรูปของเจ็ซัน ส่งต่อไปยังแอปพลิเคชันเพื่อแสดงผล

2) เมื่อเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ขึ้นใหม่ ระบบจะทำการแจ้งเตือนแบบพุชไปยังโทรศัพท์ที่ติดตั้งแอปพลิเคชันโดยระบบจะดึงข้อมูลจากฐานข้อมูล และส่งข้อมูลไปยังกูเกิลคลาวด์เมสเสจส์เพื่อส่งข้อมูลการแจ้งเตือนไปยังโทรศัพท์

3) ระบบแอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือมีการเก็บข้อมูลผู้ใช้ในรูปแบบฐานข้อมูลเอสคิวแอลไท์ ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่นิยมใช้ในการเก็บข้อมูลบนอุปกรณ์ขนาดเล็ก (Xu, Yin & Rong, 2013, p.442)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา

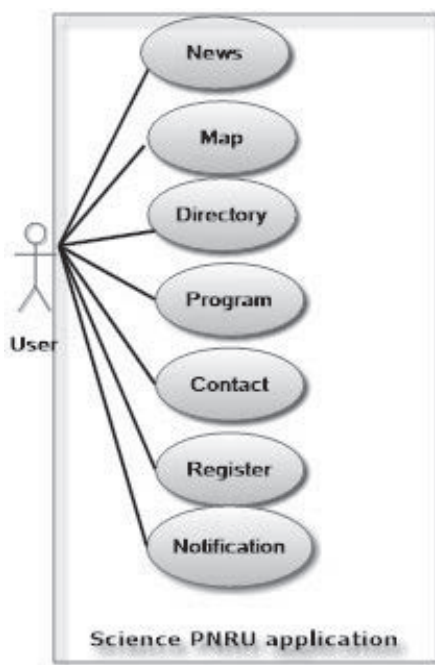
คณะผู้วิจัยได้พัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุชบนสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1) ฮาร์ดแวร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานทั่วไป ซีพียูความเร็ว 2.26 กิกะเฮิรตซ์ หน่วยความจำแรม 4 กิกะไบต์ ฮาร์ดดิสก์ 500 กิกะไบต์ หรือคุณลักษณะที่ดีกว่า

2) ซอฟต์แวร์ ประกอบด้วย ระบบปฏิบัติการวินโดวส์ โปรแกรมที่ใช้สำหรับพัฒนาระบบบนเว็บไซต์ โปรแกรมอาปาเช่ (Apache) โปรแกรมภาษาพีเอชพี โปรแกรมจัดการฐานข้อมูลพีเอชพีมายแอต จัดการฐานข้อมูลพีเอชพีมายแอตมิน (PHPMyAdmin) โปรแกรมฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL) โปรแกรมที่ใช้สำหรับพัฒนานบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ โปรแกรมอีคลิปส์ (Eclipse) โปรแกรมเครื่องมือที่ใช้พัฒนาแอนดรอยด์ (Android Developer Tools: ADT) และโปรแกรมฐานข้อมูลเอสคิวแอลไท์

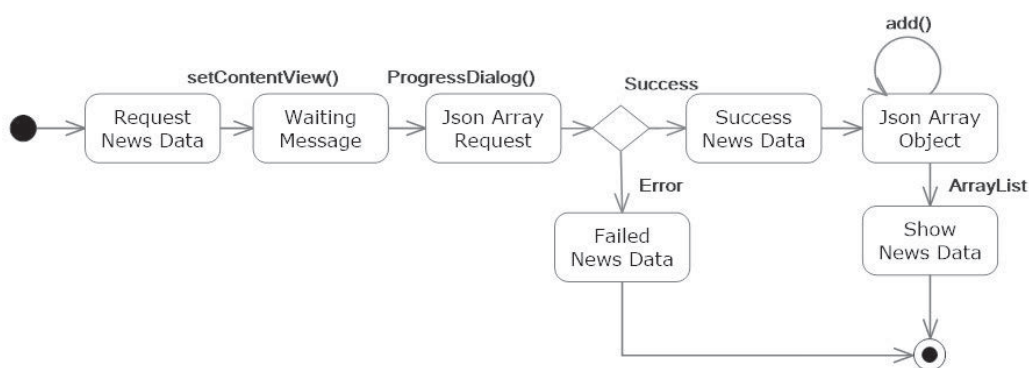
3. แผนภาพจำลองการทำงานของระบบ

การจำลองการทำงานของระบบใช้แผนภาพยูสเคส ระบบทำงานหรือมีหน้าที่ใดบ้าง (Priestley, 2004, p.185) ดังภาพที่ 2 และแผนภาพแสดงสถานะในการรับส่งข้อมูลผ่านเจ็ซันของแอปพลิเคชัน Science PNRU ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 2 แผนภาพยูสเคสของแอปพลิเคชัน Science PNRU

- 1) ยูสเคส News ผู้ใช้งานระบบสามารถดูข้อมูลข่าวสารจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 2) ยูสเคส Map ผู้ใช้งานระบบสามารถค้นหาอาคารเรียน หรือห้องเรียน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครและนำทางผ่านจีพีเอสไปยังจุดหมาย
- 3) ยูสเคส Directory ผู้ใช้งานระบบสามารถค้นหาเบอร์โทรศัพท์ ห้องพัก อีเมลของอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 4) ยูสเคส Program ผู้ใช้งานระบบสามารถค้นหาเว็บไซต์ของสาขาวิชาต่าง ๆ ในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และเปิดแอปพลิเคชันประเภทเบราว์เซอร์ (Browser) ขึ้นทำงาน
- 5) ยูสเคส Contact ผู้ใช้งานระบบสามารถติดต่อผู้ดูแลระบบแอปพลิเคชัน Science PNRU
- 6) ยูสเคส Register ผู้ใช้งานระบบสามารถลงทะเบียนการใช้งานแอปพลิเคชันเพื่อเก็บข้อมูลส่วนตัว
- 7) ยูสเคส Notification ผู้ใช้งานสามารถรับการแจ้งเตือนข้อมูลแบบพุชได้

ภาพที่ 3 แผนภาพแสดงสถานะในการรับส่งข้อมูลผ่านเจชันของแอปพลิเคชัน Science PNRU

แผนภาพแสดงสถานะในการรับส่งข้อมูลผ่านเจชันของแอปพลิเคชัน Science PNRU ประกอบด้วย ขั้นตอนแรกแอปพลิเคชันสร้างการร้องขอข้อมูล ระบบจะแสดงข้อความเชื่อมต่อผ่านเมธอด Progress Dialog หลังจากนั้นจะส่งการร้องขอในรูปแบบ Json Array Request ออกไป ถ้าการร้องขอเกิดข้อผิดพลาดระบบจะขึ้นข้อความแสดงข้อผิดพลาด หรือการร้องขอสำเร็จระบบจะนำข้อมูลที่ได้ในรูปแบบ Json Array Object ใส่ในคลาส ArrayList และแสดงผลข้อมูล

4. รายละเอียดซอร์สโค้ด (Source code) ของระบบ

การพัฒนาแอปพลิเคชัน Science PNRU และปรับปรุงเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีรายละเอียดซอร์สโค้ดที่สำคัญ ดังนี้

- 1) ซอร์สโค้ดในการรับส่งข้อมูลผ่านเจชันบนเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ระบบรับค่าจากแอปพลิเคชัน Science PNRU โดยการกำหนด Header ของไฟล์ภาษาพีเอสพี เป็น “header (“Content-type: application/json”, true)” เพื่อรับและแสดงผลผ่านเจชัน ดังภาพที่ 4 (ก)

2) ซอร์สโค้ดในการรับส่งค่าผ่านเจ็ซันบนแอปพลิเคชัน Science PNRU ระบบจะร้องขอข้อมูลผ่าน URL ที่กำหนด โดยส่งผ่านข้อมูลจากคลาส Json Array Request และรับข้อมูลจากคลาส JSONObject ดังภาพที่ 4 (ข)

```
<?php
//echo $_GET['docid'];
$my = $_GET['docid'];
header("Access-Control-Allow-Origin: *");
header("Content-type: application/json", true);
$conn = mysql_connect("localhost", "username", "password") or die(mysql_error());
mysql_select_db("database") or die (mysql_error());
mysql_query("SET NAMES utf8");
$json_return = array();
$query = mysql_query("SELECT docid, docname, content, docday, docfile FROM doc where docid = $my");
while ($row = mysql_fetch_assoc($query)) {
    array_push($json_return,
        array(
            "docid" => $row["docid"],
            "docname" => $row["docname"],
            "content" => $row["content"],
            "docfile" => $row["docfile"],
            "docday" => $row["docday"]
        )
    );
}
echo json_encode($json_return);
?>
```

(ก)

```
public void getNews(int docid){
    String url = "http://www.pnrusci.com/act/news1_json2_activity.php?docid="+docid;
    Log.e("URL",url);
    private List<DataModel> datas=new ArrayList<>();
    requestQueue = Volley.newRequestQueue(this);
    JsonRequest jor = new JsonRequest(Request.Method.GET, url, null,
        new Response.Listener<JSONArray>() {
            @Override
            public void onResponse(JSONArray response) {
                try {
                    for(int i=0;i<response.length();i++){
                        jsonObj=response.getJSONObject(i);
                        String docname= jsonObj.getString("docname");
                        String docday= jsonObj.getString("docday");
                        String content= jsonObj.getString("content");
                        datas.add(new Data(docname,docday,content));
                    }
                    MyAdapter adapter=new MyAdapter(this,datas);
                    ListView lv=(ListView) findViewById(R.id.listView);
                    lv.setAdapter(adapter);
                } catch (JSONException e){e.printStackTrace();}
            }
        },
        new Response.ErrorListener() {
            @Override
            public void onErrorResponse(VolleyError error) {
                Log.e("Volley",error.toString());
            }
        }
    );
    requestQueue.add(jor);
}
```

(ข)

ภาพที่ 4 ตัวอย่างซอร์สโค้ดรับส่งข้อมูลผ่านเจ็ซัน

3) ซอร์สโค้ดการแจ้งเตือนแบบพุชไปยังแอปพลิเคชัน Science PNRU บนเว็บไซต์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเพื่อเรียกใช้กูเกิลคลาวด์เมจเสจโดยระบุรหัสเครื่องของผู้ใช้งานข้อความแจ้งเตือน และกุญแจในการเข้าใช้งานกูเกิลคลาวด์เมจเสจ ดังภาพที่ 5 (ก)

4) ซอร์สโค้ดการรับการแจ้งเตือนแบบพุชของแอปพลิเคชัน Science PNRU ในการรับข้อมูลโดยใช้งานผ่านคลาส GCMIntentService เรียกใช้งานเมธอด onMessageReceived เพื่อรับข้อมูลจากกูเกิลคลาวด์เมจเสจ ดังภาพที่ 5(ข)


```

1 // $to="APA91bFIj2WlkD3W4kbZcG07dyI-TKKX0QpYCWtzqE2cNC0GbnUfQ7_gvQK0U1o5b9
2 $to="f5zVldxqz4M1:APA91bE38UCHUI16-jnhxBGss0SdXPtrEKpnr-4HI5guiKvgdcb0GVGnl
3 $title="Push Notification Title";
4 $message="Push Notification Message";
5 sendPush($to,$title,$message);
6
7 function sendPush($to,$title,$message)
8 {
9 // API access key from Google API's Console
10 // replace API
11 define( 'API_ACCESS_KEY', 'AIzaSyC66-GZsfsMU');
12 $registrationIds = array($to);
13 $msg = array
14 (
15 'message' => $message,
16 'title' => $title,
17 'vibrate' => 1,
18 'sound' => 1
19 );
20 // you can also add images, additionalData
21 );
22 $fields = array
23 (
24 'registration_ids' => $registrationIds,
25 'data' => $msg
26 );
27 $headers = array
28 (
29 'Authorization: key=' . API_ACCESS_KEY,
30 'Content-Type: application/json'
31 );
32 $ch = curl_init();
33 curl_setopt( $ch,CURLOPT_URL, 'https://android.googleapis.com/gcm/send' );
34 curl_setopt( $ch,CURLOPT_POST, true );
35 curl_setopt( $ch,CURLOPT_HTTPHEADER, $headers );
36 curl_setopt( $ch,CURLOPT_RETURNTRANSFER, true );
37 curl_setopt( $ch,CURLOPT_SSL_VERIFYPEER, false );
38 curl_setopt( $ch,CURLOPT_POSTFIELDS, json_encode( $fields ) );
39 $result = curl_exec($ch);
40 curl_close( $ch );
41 echo $result;
42 }
43 }
44 }

```

(ก)

```

import java.util.Random;

@SuppressLint("NewApi")
public class GCMIntentService extends GcmListenerService implements PushConstants {

    private static final String LOG_TAG = "PushPlugin_GCMIntentService";
    private static HashMap<Integer, ArrayList<String>> messageMap = new HashMap<Integer, ArrayList<String>>();

    public void setNotification(int notId, String message){

        @Override
        public void onMessageReceived(String from, Bundle extras) {
            Log.d(LOG_TAG, "onMessage - from: " + from);

            if (extras != null) {

                SharedPreferences prefs = getApplicationContext().getSharedPreferences(PushPlugin.COM_PUSH, Context.MODE_PRIVATE);
                boolean forceShow = prefs.getBoolean(FORCE_SHOW, false);

                extras = normalizeExtras(extras);

                // If we are in the foreground and forceShow is 'false' only send data
                if ((forceShow && PushPlugin.isInForeground()) {
                    Log.d(LOG_TAG, "foreground");
                    extras.putBoolean(FOREGROUND, true);
                    PushPlugin.sendExtras(extras);
                }

                // If we are in the foreground and forceShow is 'true', force show the notification if the data has at least a message or title
                else if (forceShow && PushPlugin.isInForeground()) {
                    Log.d(LOG_TAG, "foreground force");
                    extras.putBoolean(FOREGROUND, true);

                    showNotificationIfPossible(getApplicationContext(), extras);
                }
            }
        }
    }
}

```

(ข)

ภาพที่ 5 ตัวอย่างซอร์สโค้ดในการแจ้งเตือนผ่านกูเกิลคลาวด์เมจเสจ

5) ฐานข้อมูลที่สำคัญในระบบ เช่น ตารางข้อมูลผู้ใช้ ประกอบด้วยข้อมูล registrationId เป็นข้อมูลในการกำหนดรหัสเครื่องของผู้ใช้ เพื่อใช้ในการส่งข้อมูลแจ้งเตือนจากกูเกิลคลาวด์เมจเสจ ดังภาพที่ 6

Table: mobileUser

No	Attribute Name	Description	Data type	Key type	Ref. table
1	Mobileid	รหัส mobile id	AUTO_INCREMENT	PK	
2	uuid	รหัส uuid	varchar(50)		
3	Model	รุ่นมือถือ	varchar(20)		
4	platform	OS ที่ใช้	varchar(20)		
5	version	เวอร์ชัน software	varchar(20)		
6	manufacturer	โรงงานผลิต	varchar(20)		
7	isVirtual	ชนิดของอุปกรณ์จริงหรือจำลอง	varchar(10)		
8	Sex	เพศ	varchar(5)		
9	Age	อายุ	bigInt(10)		
10	typeUser	ชนิดผู้ใช้	varchar(20)		
11	registrationId	รหัส Token GCM	varchar(100)		
12	education	ระดับการศึกษา	varchar(20)		
13	Income	รายได้	varchar(20)		

ภาพที่ 6 โครงสร้างตารางข้อมูลผู้ใช้

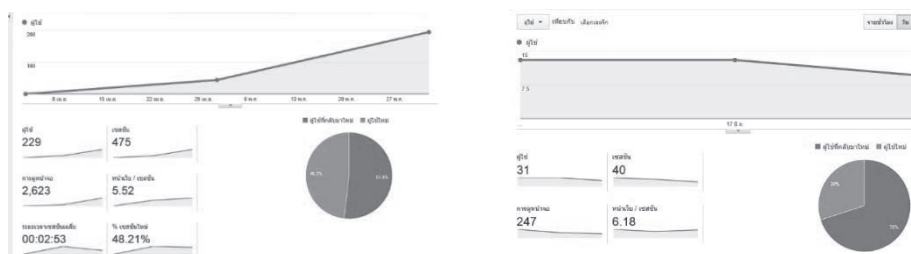
ผลการทดลองใช้แอปพลิเคชันกับนักศึกษา บุคลากร อาจารย์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

แอปพลิเคชัน Science PNRU ได้นำไปเผยแพร่ในกูเกิลเพลย์ ให้ผู้ใช้งานโหลดมาติดตั้งบนอุปกรณ์สมาร์ทโฟนตัวอย่างหน้าจอ ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ตัวอย่างหน้าจอแอปพลิเคชันขณะทำงาน

จากนั้นได้ใช้กูเกิลแอนะลิติกส์ (Google Analytics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันของผู้ใช้งานจากภาพที่ 8 ผลปรากฏว่าจำนวนติดตั้งแอปพลิเคชันจำนวน 229 ครั้ง มีคนใช้งานเฉลี่ยประมาณ 31 คนต่อวัน จำนวนเปิดหน้าเฉลี่ยประมาณ 247 ครั้งต่อวัน ระยะเวลาใช้งานแอปพลิเคชันเฉลี่ยครั้งละ 6.16 นาที ข้อมูลตั้งแต่ 25 พฤษภาคม 2559 ถึง 25 มิถุนายน 2559

ภาพที่ 8 ตัวอย่างข้อมูลการใช้งาน Google Analytics

ผลการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อรูปแบบการนำเสนอข้อมูลของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ในการรับข้อมูลแจ้งเตือนของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผลการทดลองใช้แอปพลิเคชันกับนักศึกษา บุคลากร อาจารย์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ความง่ายต่อการใช้งานของระบบ	4.14	0.66	มาก
2. ความเหมาะสมในการเลือกใช้นาฬิกาของตัวอักษรบนจอภาพ	3.90	0.70	มาก
3. ความเหมาะสมในการใช้สีของตัวอักษรและรูปภาพ	4.06	0.81	มาก
4. ความเหมาะสมในการใช้ข้อความ สัญลักษณ์หรือรูปภาพ เพื่ออธิบายสื่อความหมาย	3.96	0.80	มาก
5. ความเป็นมาตรฐานเดียวกันในการออกแบบหน้าจอภาพ	3.86	0.80	มาก
6. ความเหมาะสมในการปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับผู้ใช้	3.80	0.90	มาก
7. ความเหมาะสมในการวางตำแหน่งของส่วนประกอบบนจอภาพ	3.90	0.81	มาก
8. คำศัพท์ที่ใช้ผู้ใช้มีความคุ้นเคยและสามารถปฏิบัติตามได้โดยง่าย	3.84	0.97	มาก
9. ความเหมาะสมการจัดแบ่งหมวดหมู่ของข่าวเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ กิจกรรม และวิชาการ	4.08	0.74	มาก
10. ในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบ	3.90	0.83	มาก
รวม	3.95	0.53	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุชบนสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.95 เมื่อพิจารณา

รายชื่อ พบว่า ความพึงพอใจต่อการใช้งานเรียงลำดับจากมากไปน้อยที่มีค่าเฉลี่ย 4.00 ขึ้นไป ดังนี้ ความง่ายต่อการใช้งานของระบบ (ค่าเฉลี่ย 4.14) ความเหมาะสมการจัดแบ่งหมวดหมู่ของข่าวเป็น 3 ส่วน (ค่าเฉลี่ย 4.08) และความเหมาะสมในการใช้สีของตัวอักษรและรูปภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.06) ตามลำดับ โดยภาพรวมทั้ง 10 รายการ ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุชบนสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เป็นการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา คณะผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและส่งข้อความแจ้งเตือนจากกูเกิลคลาวด์เมจเสกสู่อุปกรณ์สมาร์ตโฟนบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ โดยทำการพัฒนาระบบตามทฤษฎีขั้นตอนการพัฒนาระบบ ผู้ใช้งานระบบสามารถอ่านข่าวสารคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ค้นหาเบอร์โทรศัพท์และโทรออกภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ค้นหาสถานที่ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร รับการแจ้งเตือนจากกูเกิลคลาวด์เมจเสกได้ จึงมีความสอดคล้องกับงานของ Zeng, Lee (2014, p. 149) กล่าวถึงการใช้การแจ้งเตือนผู้ใช้กรณีเกิดเหตุร้ายขึ้นร้องขอความช่วยเหลือ เช่น เมื่อเกิดเหตุการณ์ร้ายระบบแจ้งเตือนเป็นจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือส่งเป็นข้อความสั้นมาที่โทรศัพท์ และสอดคล้องกับงานของ แอนนา พายัพัต (2559, หน้า 58) ที่กล่าวว่า ในการพัฒนาระบบงานควรให้รองรับการแจ้งเตือนทางโทรศัพท์มือถือในส่วนของเครื่องมือในการพัฒนา ใช้โปรแกรม อีคลิปส์ เช่นเดียวกับศุภชัย สมพานิช (2557, หน้า 3) ที่ได้กล่าวว่า โปรแกรม อีคลิปส์ เป็นเครื่องมือสำหรับนักพัฒนาโดยรองรับภาษาจาวามีการรองรับปลั๊กอินที่หลากหลายสามารถใช้ในการพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ได้ และปลั๊กอินเสริมโปรแกรมเอดีทีช่วยในการพัฒนา

2. การทดลองใช้แอปพลิเคชันกับนักศึกษา บุคลากร อาจารย์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะผู้วิจัยได้นำแอปพลิเคชันเผยแพร่ในกูเกิลเพลย์ ชื่อ Science PNRU ให้ผู้ใช้งานดาวน์โหลดมาติดตั้งบนอุปกรณ์สมาร์ตโฟนเพื่อทดลองใช้งาน และใช้กูเกิลแอดเดติกส์ มาช่วยในการวิเคราะห์ผลการใช้งาน สอดคล้องกับของ Chan (2011, p.7) ที่กล่าวว่ากูเกิลแอดเดติกส์ เป็นเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติของเว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชัน ช่วยเก็บข้อมูลการใช้งาน และออกเป็นรายงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะผู้วิจัยจึงสามารถทราบข้อมูลการใช้งานของผู้ใช้แอปพลิเคชันเพื่อปรับปรุงแอปพลิเคชันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อรูปแบบการนำเสนอข้อมูลของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ในการรับข้อมูลแจ้งเตือนของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 51 คน ทั้ง 10 รายการ เช่น ความง่ายต่อการใช้งานของระบบ ความเหมาะสมในการใช้ข้อความสัญลักษณ์หรือรูปภาพ เพื่ออธิบายสื่อความหมาย ความเหมาะสมในการปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับผู้ใช้ เป็นต้น

ดังนั้นแอปพลิเคชันข้อมูลข่าวสารและระบบส่งข้อความแจ้งเตือนแบบพุชบนสมาร์ตโฟนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ จึงมีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา บุคลากร อาจารย์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นอย่างยิ่งในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือใช้ในการแจ้งข่าวสารแจ้งเตือนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรนำความรู้จากงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการอื่น ๆ ให้ครอบคลุมผู้ใช้อุปกรณ์ได้ทุกระบบปฏิบัติการ เช่น ระบบปฏิบัติการไอโอเอส (iOS) เป็นต้น
2. ควรให้แอปพลิเคชันรองรับภาษาการทำงานได้หลายภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บรรณานุกรม

- ภาคพล โพธิ์เหลือง. (2556). โปรแกรมส่งข้อความแจ้งเตือนไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์. ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2558, จาก http://www.sit.kmutt.ac.th/tqf/is_report/pdf56/55441344.pdf.
- ทินกร ก้อนสิงห์. (2553). ระบบส่งข้อความผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่แจ้งการเข้าชั้นเรียนและผลการเรียนของนักศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 4 (1), หน้า 15-23.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ศุภชัย สมพานิช. (2557). **Professional Android Programming**. กรุงเทพมหานคร : IDC PREMIER.
- สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ. (2556). แผนภาพวงจรการพัฒนาระบบ. ค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2558, จาก <http://www.swpark.or.th/sdlcproject/index.php/14sample-data-articles/87-2013-08-09-08-39-48>.
- แอนนา พายุพัด. (2559).การวิเคราะห์และออกแบบระบบเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับธุรกิจ OTOP 3-5 ดาว. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 10 (1), หน้า 45-58.
- Chan Megan (2011), **Google analytics**. Retrieved August 22, 2015, from <http://www.sjsu.edu/cs100w/docs/yogashalabook.pdf>.
- Ma Li, Gu Lei, and Wang Jin. (2014), **Research and Development of Mobile Application for Android Platform**. Retrieved August 21, 2015, from http://www.sersc.org/journals/IJMUE/vol9_no4_2014/20.pdf.
- Priestley Mark. (2004). **PRACTICAL OBJECT-ORIENTED DESIGN WITH UML (IE)**. 2nd ed. New York: The McGraw-Hill Companies.
- Xu Ming, Yin XinChun and Rong Jing. (2013). **Researchment and Realization Based on Android Database Application Technology**. Retrieved August 23, 2015, from http://www.atlantis-press.com/php/download_paper.php?id=5852.
- Zeng Sih-Ting, Lee Ching-Min (2014). **Personal emergency notification application design for mobile devices**. Retrieved September 15, 2015 from <http://ieeexplore.ieee.org/xpl/login.jsp?tp=&arnumber=6839378&url=http%3A%2F%2Fieeexplore.ieee.org%2Fiel7%2F6826037%2F6839318%2F06839378.pdf%3Farnumber%3D6839378>.

การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู

วันที่รับบทความ	25/04/2560
วันแก้ไขบทความ	10/05/2560
วันตอบรับบทความ	23/05/2560

นภััส ศรีเจริญประมง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้นมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสร้างโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นที่ 2 การทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และขั้นที่ 3 การปรับปรุงโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวัดทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู และแบบสอบถามความคิดเห็นใน การเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า (t-test) ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการคิดของกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะการคิดสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หลังเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาวิชาชีพครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : โปรแกรมการเรียนรู้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะการคิด นักศึกษาวิชาชีพครู

¹ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
e-mail: patchyoo55@live.com

Development of Sufficiency Economy Instructional Program to Promote Thinking Skills of Professional Teacher Students

Received	25/04/2560
Revised	10/05/2560
Accepted	23/05/2560

Napat Sricharoenpramong¹

Abstract

The purpose of the study was to develop sufficiency economy instructional program to promote thinking skills of professional teacher students. The program consisted of three stages: 1) the program development, 2) the program testing, and 3) the program maintenance. The samples were thirty professional teacher students. The instruments used in this study were the thinking skills test of professional teacher students and a questionnaire to examine the students' opinion towards the program. The statistics used to analyze the data were arithmetic mean, standard deviation and t-test. The research findings revealed that the scores on thinking skills of the professional teacher students of the experimental group were significantly higher than those of the control group at 0.01 level. And after participating in the program, the opinion towards the program of the teacher profession students was at a high level.

Keywords : instructional program, sufficiency economy instructional, thinking skills, professional teacher students

¹ Lecturer, Faculty of Education, Early Childhood Education program, Rambhai Barni Rajabhat University
e-mail: patchyoo55@live.com

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ส่งผลทำให้สภาพสังคมไทยในยุคนี้เป็นยุคที่ประชาชนตกอยู่ในภาวะวิกฤตต้องเผชิญกับปัญหาการว่างงาน ความยากจน ครอบครัแตกแยก และไร้ซึ่งความร่วมมือร่วมใจ สังคมตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม มีการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เน้นเทคโนโลยีและความต้องการกำลังแรงงานที่มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาประเทศ มีการรับเอาวิธีการดำเนินชีวิตจากต่างประเทศมาโดยไม่ปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทย การพัฒนาการศึกษาที่จะช่วยให้ประชาชนรู้เท่าทันกลับขาดเอกภาพเชิงนโยบาย ทำให้คุณภาพการศึกษาของประเทศยิ่งลดต่ำลง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.), 2545, หน้า 1-2)

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ซึ่งมีตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ต่อมาภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงกระบวนการทางความคิดในการดำรงชีวิต และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงของโลก

ในทางการศึกษา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนับเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงเนื่องจากเป็นหลักคิดหลักปฏิบัติที่สามารถช่วยให้เด็ก เยาวชน และพลเมืองของประเทศ พัฒนาคุณสมบัติอันพึงประสงค์ที่เป็นเป้าหมายของการศึกษาได้ การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องทำ ซึ่งปัญหาที่พบในการจัดการศึกษาในรูปแบบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นลักษณะที่ตัวผู้สอนขาดการคิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และไม่มีการสอนกระบวนการคิดให้กับผู้เรียน แต่จะไปวัดผลการเรียนรู้จากความรู้ที่ผู้เรียนได้รับ (มูลนิธิสยามกัมมาจล, 2554 อ้างถึงใน ทิศนา ขแมมณี, 2558, หน้า 21) การที่จะพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรเริ่มต้นจากการพัฒนาที่บุคคลที่จะไปเป็นครูผู้สอนให้กับเด็กและเยาวชน คือ นักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งต่อไปจะเป็นบุคคลที่ให้ความรู้ ความคิด และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อเยาวชนของชาติ ซึ่งการจัดการศึกษาให้กับบุคคลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ การจัดการศึกษาจะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยผู้เรียนในการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะการคิดถือได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาการของมนุษย์ด้วยเหตุที่มนุษย์เราต่างจากสัตว์ เพราะเรามีกระบวนการคิดตั้งแต่กำเนิด และสามารถพัฒนาทักษะทางความคิดได้อย่างไร้ขอบเขต ทักษะการคิดจึงถือเป็นหัวใจของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน (ศศิภา จงรักโชคชัย, 2557 หน้า 1)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดพันธกิจเกี่ยวกับพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละ

ช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังกล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงมีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม มีความเพียร มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาคน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม, 2554, หน้า 8) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในเรื่องของการเรียนรู้เพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงมีผลต่อการดำรงชีวิต และช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวได้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไป

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบ “ฉลาดรู้” เปรียบเสมือนการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียนในการไปเผชิญปัญหาชีวิตสังคม วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงเป็นฐานคิดที่สำคัญยิ่งในการนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนหรือการดำรงชีวิตในโลกยุคปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), 2550, หน้า 12-13) ดังนั้นการศึกษาที่เน้นทักษะและกระบวนการทางการคิด หรือมีฐานทางความคิดที่ดีจะเป็นแนวทางการเชื่อมโยงในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีตามไปด้วย

มนตรี วงษ์สะพาน (2556 หน้า, 125-139) ได้กล่าวว่า วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพหนึ่งที่จะต้องมีการพัฒนาทักษะการคิด เพื่อที่จะได้เกิดทักษะกระบวนการทางความคิดที่เป็นประโยชน์ การคิดเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดด้านอื่น ๆ ที่สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องต้นของสิ่งที่เกิด เข้าใจความเป็นมาของเหตุการณ์ เพื่อนำมาตัดสินใจแก้ปัญหาหรือตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ด้วยความสำคัญดังกล่าวจึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการคิดให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญก็คือ นักศึกษาวิชาชีพครู ที่จะต้องไปประกอบอาชีพเป็นครูในอนาคต ดังนั้นนักศึกษาวิชาชีพครูจึงควรทำความเข้าใจและนำกระบวนการคิดมาบูรณาการเข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนในยุคปัจจุบันได้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อการพัฒนาคุณสมบัติอันพึงประสงค์ที่เป็นเป้าหมายของการศึกษาไทย

จากปัจจัยของการเรียนรู้ รวมทั้งสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งทางความรู้ ได้พัฒนาก้าวไกลอย่างมาก และเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกดังได้กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้ว่ากระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลต่อการศึกษาไทย ทั้งในด้านที่เป็นประโยชน์ หรือเป็นโอกาส ในขณะเดียวกันก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อการศึกษาไทย ซึ่งการศึกษามีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอน และใช้โอกาสจากโลกาภิวัตน์ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาไทยมากที่สุด (ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์, 2546, หน้า 8) จึงทำให้ “ครู” ต้องมีการปรับตัวในเรื่องของการถ่ายทอดความรู้เพื่อให้ได้ “ผลผลิต” ที่มีคุณภาพ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สศช., 2545, หน้า 9) ได้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งการพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครูอย่างส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปในทิศทางที่มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และเป็นวิธีการรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยให้ นักศึกษาวิชาชีพครูได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาสอดแทรกในการพัฒนาตนเอง

โครงการวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องการพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครูในระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นนักศึกษาในสาขาวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในระดับปฐมวัย และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 นี้เป็นผู้ที่อยู่ในระดับที่ได้รับประสบการณ์ทางสังคมจากสถานศึกษามาในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาในระดับปฐมวัยเป็นวัยที่เราควรจะต้องให้ความสำคัญ และมีการปลูกฝังทักษะการคิดให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อที่จะเติบโตไปเป็นอนาคตของชาติที่มีประสิทธิภาพโดยผ่านแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการที่จะทำให้เด็กหรือผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางทักษะการคิดนั้น ผู้สอนควรจะต้องได้รับการปลูกฝังทางทักษะการคิดด้วยเช่นกัน จากที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการที่จะให้นักศึกษาวิชาชีพครูได้เห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ให้มีความเป็นรูปธรรมและมีรายละเอียดเพียงพอต่อการส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครูสามารถพัฒนาตนเองได้ และเพิ่มพูนความรู้ ทักษะกระบวนการในการคิด สามารถวิเคราะห์ให้เห็นสภาพการณ์ เงื่อนไข การกระทำ ผลลัพธ์ ของกระบวนการนั้น ๆ เป็นการได้ประโยชน์และเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับการพัฒนา นักศึกษาวิชาชีพครูได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2559 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู และแบบสอบถามความคิดเห็นในการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ดำเนินการทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Pre-test) โดยใช้แบบวัดทักษะการคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2 ดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 หลังจากการทดลองการใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเสร็จสิ้น ดำเนินการทดสอบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง โดยใช้แบบวัดทักษะการคิดชุดเดียวกับก่อนการทดลอง

3.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นในการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้นักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลองประเมินผลโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการ

4.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทักษะการคิดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองจากแบบวัดทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครูระหว่างนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test)

4.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบวัดทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

4.3 ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

4.3.1 คำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนในแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า ตอนที่ 1 จากนั้น นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาแปลความหมาย โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 50-98)

4.50 - 5.00 หมายความว่า มากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายความว่า มาก

2.50 - 3.49 หมายความว่า ปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายความว่า น้อย

1.00 - 1.49 หมายความว่า น้อยที่สุด

4.3.2 วิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนทักษะการคิดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนวัดทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู

	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ		หลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ		t
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
กลุ่มทดลอง	4.57	1.28	5.93	0.98	2.98*
กลุ่มควบคุม	4.60	1.54	5.20	0.92	

* $p < .01$ ($t_{158} = 2.663$)

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของคะแนนทักษะการคิดกลุ่มทดลอง มีคะแนนทักษะการคิดสูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลองสูงกว่านักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มควบคุม และนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลอง มีคะแนนทักษะการคิดหลังการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าก่อนการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด

รายละเอียดการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{x}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ด้านความเหมาะสมในด้านระยะเวลา	3.83	0.59	มาก
1.1 ระยะเวลาในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง	3.87	0.68	มาก
1.2 ช่วงของเวลาที่ได้ทำกิจกรรม	3.97	0.56	มาก
1.3 ระยะเวลาที่ได้ทำกิจกรรมตลอดโปรแกรมฯ เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์	3.67	0.55	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมของโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.91	0.52	มาก
2.1 ความชัดเจนของกิจกรรมที่ได้ทำในแต่ละสัปดาห์	3.87	0.57	มาก
2.2 ขั้นตอนที่ได้ดำเนินการกิจกรรม	4.03	0.49	มาก
2.3 กิจกรรมในแต่ละครั้งมีส่วนทำหาคำถามเกี่ยวกับทักษะการคิดของนักศึกษา	3.90	0.48	มาก
2.4 หัวข้อ/กิจกรรมในแต่ละครั้งที่ได้ทำในแต่ละด้านมีความยาก-ง่าย	3.67	0.55	มาก
2.5 เนื้อหาในการทำกิจกรรมมีความน่าสนใจ เป็นเรื่องใกล้ตัว/สิ่งที่อยู่รอบตัว	4.07	0.52	มาก
ของนักศึกษา			

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด (ต่อ)

รายละเอียดการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{x}$	S.D.	แปลความหมาย
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.08	0.56	มาก
3.1 การนำความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.10	0.55	มาก
3.2 โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงช่วยส่งเสริมความสามารถทางทักษะการคิดของนักศึกษา	4.03	0.56	มาก
3.3 หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษามีทักษะการคิดเพิ่มขึ้น	3.97	0.56	มาก
3.4 หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาได้นำวิธี/ขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหาไปใช้	3.87	0.63	มาก
3.5 การเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาได้มีความสัมพันธ์กับเพื่อนที่ทำกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น	4.43	0.50	มาก

n=30

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาวิชาชีพครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความเหมาะสมในด้านระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมของโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก และด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลองสูงกว่านักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มควบคุม และนักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลอง มีคะแนนทักษะการคิดหลังการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าก่อนการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 ประเด็นคำถามเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการที่จะส่งเสริมกระบวนการคิดหรือทักษะการคิดให้เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษาวิชาชีพครู คำถามที่นำมาใช้ หัวข้อของประเด็นปัญหาหรือสิ่งที่นำมาอภิปรายในแต่ละครั้งนั้น ควรจะมีการใช้คำถามที่ก่อให้เกิดทักษะการคิดทั้งการคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา และการคิดในมิติอื่น ๆ รวมด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าความท้าทายของประเด็นที่นำมาใช้ในการตั้งคำถามนั้น

มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากต่อการเกิดทักษะการคิดขึ้น ดังที่ ทิศนา แคมมณี และคณะ (2551, หน้า 3-4) ได้กล่าวว่า การใช้คำถามที่นอกเหนือไปจากระดับความเข้าใจทำให้ได้คำตอบที่แตกต่างกันไป และก่อให้เกิดความหลากหลายของการคิด และยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นด้วย

1.2 การจัดกิจกรรมในรูปแบบของกิจกรรมกลุ่มโดยการร่วมกันคิด และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้นั้น ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทั้งทางด้านความคิดของคนในกลุ่ม และต่างกลุ่ม ทางด้านทัศนคติที่มองคนละมุม ทางด้านอารมณ์จากการอภิปรายแลกเปลี่ยนกันทางความคิดในประเด็นต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบทสังคมไทยที่เกิดปัญหาขึ้น ซึ่งในการแลกเปลี่ยนอภิปรายความคิดเห็นนั้นมีการนำเสนอประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจะต้องนำแนวทางการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในการแก้ปัญหา จะเห็นได้ว่ารูปแบบของการสอนการคิดที่ผู้วิจัยนำมาจัดกิจกรรมนั้น คำนึงถึงบริบทของสังคมไทยในปัจจุบันที่เกิดปัญหาขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งสอดคล้องกับบรรลดา หนูรุ่น (2559, หน้า 68) ที่ได้กล่าวถึง ลักษณะของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดว่า ควรเป็นกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน และผู้เรียนได้เรียนโดยผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยเน้นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งในการทำกิจกรรมในรูปแบบกลุ่มผู้วิจัยเห็นว่าจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนกันทางความคิดมากยิ่งขึ้น ได้ใช้กระบวนการต่าง ๆ ทางความคิด ทั้งการคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากประเด็น/สถานการณ์ที่เป็นหัวข้อในการอภิปรายร่วมกัน เกิดขึ้นจากสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดทักษะการคิดแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ Sternberg & Davidson (2003, p.3) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบการสอนคิดให้กับผู้เรียนขั้นตอนที่สำคัญ คือ การนำเสนอปัญหา และแบ่งกลุ่มให้นักเรียนแก้ปัญหาเป็นกลุ่มให้ผู้เรียนระบुकลวิธีในการคิดคำตอบ และประยุกต์ใช้กลวิธีที่ระบุในการแก้ปัญหา

1.3 การจัดกิจกรรมโดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครูเกิดทักษะการคิดนั้น ทำให้นักศึกษาวิชาชีพครูได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปปรับใช้ในการคิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ผู้วิจัยได้นำมา และนักศึกษาวิชาชีพครูมีการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาต่อยอดในรายวิชาอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตจากการสอนในรายวิชาอื่นที่นักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มทดลองได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นเหตุผลในการตอบคำถาม ซึ่งสอดคล้องกับที่สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2550, หน้า 55-56) กล่าวว่า การจัดการศึกษาพอเพียง มีแนวการจัดการศึกษาโดยการส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบพึ่งตนเองได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพของสังคม ยุคสมัย และศีลธรรมที่ดำรง และทิศนา แคมมณี (2543, หน้า 28-32) ที่ได้กล่าวถึง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ในการศึกษาควรมีความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันและปัญหาในการดำรงชีวิต โดยควรมีการนำการบูรณาการความรู้ ทักษะและเจตคติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตมาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจและมีการพัฒนาในเรื่องนั้น ๆ เนื่องจากในปัจจุบันการศึกษามีลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากขึ้น และเป็นฐานที่แน่นหนาในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ในขั้นสูง ๆ ต่อไป

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยให้นักศึกษาวิชาชีพครูที่เข้าร่วมทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดนั้น แสดงให้เห็นว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาวิชาชีพครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า จากรายการทั้งหมดข้างต้น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีเนื้อหาที่แปลกใหม่สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยใช้สถานการณ์ที่เป็นปัญหาในยุคสมัยปัจจุบันเข้ามาสอดแทรกในตัวกิจกรรม อีกทั้งแนวการจัดกิจกรรมมีการดำเนินกิจกรรมโดยใช้ลักษณะของกลุ่มร่วมกันในการแสดงออกโดยใช้ความคิดของแต่ละบุคคล แต่ละกลุ่มออกมา โดยไม่ได้เป็นการปิดกั้นทางคำตอบใด ๆ รูปแบบการทำกิจกรรมเป็นรูปแบบที่นักศึกษาวิชาชีพครูไม่ค่อยได้ใช้วิธีการนี้ในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับพัชรีย์ ปิยะพันธ์ (2558, หน้า 48) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นักศึกษามีส่วนช่วยในการเรียนการสอนทั้งจากการให้ความร่วมมือ การค้นคว้าหาข้อมูลความรู้ เห็นคุณค่าในเรื่องนั้น และอยากจะนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพครู ซึ่งกิจกรรมที่ได้ดำเนินการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ในการแสดงความคิดเห็นก็จะมีข้อกำหนดแค่เพียงว่าจะต้องอยู่ในขอบข่ายของเรื่องที่นำมาใช้แต่ละสถานการณ์และจะต้องมีการเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2551, หน้า 3-4) กล่าวว่า รูปแบบการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ มีแบบแผนตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ เข้ามาช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ เช่นเดียวกับ Boyle (1981, p.5) ที่ได้กล่าวถึงโปรแกรมในการสอนว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากการทำกิจกรรมร่วมกัน การวางแผนโปรแกรมจะประกอบด้วย การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน การวางแผนการสอน การประเมิน และการรายงานผลที่ได้จากสิ่งที่ได้ทำ และในเรื่องของการพัฒนาทักษะการคิดของ Torrance (1962 อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2556, หน้า 254) ได้กล่าวถึงการใช้ประโยชน์จากกลุ่ม ซึ่งช่วยทำให้เกิดความคิดที่หลากหลาย โดยการคิดแก้ปัญหาของ Torrance เน้นการใช้เทคนิคระดมสมองเกือบทุกขั้นตอน ซึ่งมุ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้ตระหนักรู้ในปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเรียนรู้ที่จะคิดแก้ปัญหาาร่วมกัน ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน
2. ควรมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นพื้นฐานให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

บรรณานุกรม

- ทิศนา ขัมมณี. (2543). ทฤษฎีใหม่กับการศึกษาพอเพียง. *วารสารทางวิชาการ*. 3 (1), หน้า 28-32.
- _____. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2556). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2558). *ถอดรหัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การสอนกระบวนการคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์. (2546). *ยุทธศาสตร์สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พัชรีย์ ปิยภัณฑ. (2558). กระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลและตั้งโจทย์วิจัยของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. 9 (1), หน้า 48.
- มนตรี วงษ์สะพาน. (2556). การยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 13 (2), หน้า 125-139.
- วรลดา หนูรุ่ง. (2559). การวิจัยและพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหงสประสาธน์ประสิทธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. 10 (1), หน้า 68.
- ศศิภา จงรักโชคชัย. (2557). *การขาดทักษะการคิดวิเคราะห์*. ค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2557, จาก <http://www.taamkru.com.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี.
- _____. (2544). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร : พรึกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับสรุป*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : พรึกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). (2550). *การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2550). **การศึกษาพอเพียง (ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง)**. กรุงเทพมหานคร : ซี. ซี. นอลิตจ์ลิงคส์.

Boyle, P. G.(1981). **Planning better program**. New York: McGraw-Hill.

Sternberg, R. J. & Davidson, J. E. (2003). **The Psychology of Problem Solving**. United Kingdom: The Press Syndicate of The University of Cambridge.

การหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้น
ความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรม
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วันที่รับบทความ	01/11/2560
วันแก้ไขบทความ	15/12/2560
วันที่ตอบรับบทความ	17/05/2562

นพรัตน์ ปัญญาดีลภพวงศ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีตามเกณฑ์ 80/80 และหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากแบบฝึกทักษะฯ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบทดสอบสำหรับหาประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรม จำนวน 70 ข้อ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ศูนย์ธนบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียน (0150103 และ 0011104) ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 156 คน ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมคือ 82.16/81.25 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 แสดงว่าแบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงและผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ หนังสือพิมพ์ พจนานุกรม ประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

¹ อาจารย์ สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail : nopparat.p@dru.ac.th

The Efficiency Validation of English Reading Comprehension Material Based on English Newspaper and Dictionary through Action Learning for Undergraduates at Dhonburi Rajabhat University and the Assessment of Their Learning Achievement

Received	01/11/2560
Revised	15/12/2560
Accepted	17/05/2562

Nopparat Panyadilokpong²

Abstract

The purposes of this research were to validate the efficiency of the developed English reading comprehension material based on English newspapers and dictionaries through action learning for undergraduates at Dhonburi Rajabhat University based on 80/80 efficiency criteria and to assess the undergraduates learning achievement from using the developed material. The instrument employed in this research was an English reading comprehension post-test with 70 questions. The research sample of this study consisted of 156 undergraduate students studying in regular program at Dhonburi Rajabhat University and enrolled for the subject of English for Study Skills (0150103 and 0011104) in the 2nd semester 2016. The findings indicated that the efficiency of the developed material was at 82.16/81.25 which met the 80/80 criteria and implied that the developed material had a high efficiency. The overall post-test score was higher than that of pretest at the statistical significant level of 0.05.

Keywords: material, newspaper, dictionary, efficiency, learning achievement

¹ Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Business English, Dhonburi Rajabhat University
e-mail : nopparat.p@dru.ac.th

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีผู้นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุดภาษาหนึ่งในโลก และกลายเป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษ จนเกิดทักษะและความสามารถในการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษ, 2557) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยปรับจุดเน้นการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ โดยเน้นการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) โดยปรับการเรียนรู้จากการเน้นไวยากรณ์มาเป็นเน้นการสื่อสารที่เริ่มจากการฟัง ตามด้วยการพูด การอ่าน และการเขียนตามลำดับส่งเสริมให้มีการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานหลัก ด้วยหลักสูตรแบบเรียนสื่อสารการเรียนรู้การสอน แต่ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ตามความพร้อมของแต่ละสถานศึกษาและแสดงถึงความถนัดและความสนใจของผู้เรียนส่งเสริมการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ได้แก่ English Program (EP) Mini English Program (MEP) International Program (IP) และ English Bilingual Education (EBE) จัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความสามารถด้านภาษาอังกฤษ และส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการผลิต การสรรหา e-content, Learning applications รวมถึงแบบฝึกและแบบทดสอบที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพสำหรับการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้ช่องทางการเรียนรู้ผ่านโลกดิจิทัล ยกตัวอย่างเช่น การเรียนรู้การฟัง การออกเสียงที่ถูกต้องตาม Phonics จากสื่อดิจิทัล

พจนานุกรมมีประโยชน์ช่วยให้ทราบความหมายการสะกด การอ่านออกเสียง คำที่มีความสัมพันธ์และคำตรงข้ามในการอ่าน ความรู้เรื่องคำศัพท์ในทุก ๆ ด้านมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้เรียนส่วนใหญ่เมื่อเจอคำศัพท์ที่ตนไม่มีความหมาย ความตั้งใจในการอ่านก็จะลดลงทันที (Laufer, 1997) ดังนั้น พจนานุกรมเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้เรียนภาษา Wang (2007) กล่าวว่า “สำหรับผู้เรียนภาษา พจนานุกรมเปรียบเสมือนแผนที่ในมือของนักท่องเที่ยว ที่หากไม่รู้วิธีการใช้ก็อาจทำให้หลงทางได้” Walcultt (1989, p. 320) กล่าวว่า การใช้พจนานุกรมเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งในชั้นเรียน เพราะพจนานุกรมมีข้อมูลเกี่ยวกับการสะกดคำ การออกเสียง และคำจำกัดความของคำศัพท์ และเป็นแหล่งอ้างอิงที่ผู้เรียนสามารถใช้ได้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ Gunning (1992, p. 155) ที่กล่าวว่า การฝึกใช้พจนานุกรมทำให้ผู้อ่านหาคำศัพท์ได้เร็วขึ้น เลือกความหมายได้เหมาะสมกับเนื้อหาและสามารถออกเสียงได้ถูกต้อง Spache (1997, pp. 425-426) กล่าวว่า การใช้พจนานุกรมเป็นการฝึกนิสัยวิเคราะห์คำศัพท์ให้เป็นระบบ หมายความว่า เมื่อผู้ใช้เปิดพจนานุกรม จะได้ทราบถึงระบบโครงสร้างเสียง การออกเสียง และฝึกการหาคำศัพท์ให้เหมาะสมกับเนื้อหา ซึ่งเป็นพื้นฐานของการใช้พจนานุกรม Soekemi (1998, pp. 209-210) กล่าวถึงทักษะการใช้พจนานุกรมว่าสามารถใช้ในการสอนอ่านได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนอยู่ในห้องเรียน ผู้เรียนจะมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ แต่เมื่อออก

จากห้องเรียน ผู้เรียนต้องศึกษาข้อมูลด้วยตนเอง จึงต้องใช้พจนานุกรมช่วยในการอ่าน เช่น เมื่ออ่านข้อความหรือหนังสือครบแล้วพบปัญหาไม่ทราบความหมาย สามารถเปิดพจนานุกรมเพื่อหาความหมาย หรือไม่มั่นใจว่าคำศัพท์ที่มีปัญหาเป็นคำประเภทใด ก็สามารถหาคำตอบประกอบคำศัพท์จากพจนานุกรมได้

วิชา 0011104 ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ เป็นวิชาการศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร คำอธิบายรายวิชาระบุว่า “รายวิชานี้มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญและรายละเอียด การอ่านเพื่อหาข้อมูลเฉพาะ การอ่านเพื่อสรุปเรื่องและประเมินค่า จากหนังสือพิมพ์ รวมทั้งพัฒนาทักษะการใช้พจนานุกรม” (คู่มือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2556, หน้า 1037) ซึ่งจะเห็นได้ว่ารายวิชาดังกล่าวมุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษจากหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลในชีวิตประจำวัน และฝึกฝนทักษะการใช้พจนานุกรมซึ่งเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ นอกห้องเรียน แต่อย่างไรก็ตามจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนในรายวิชานี้พบว่า ระดับทักษะการอ่านของนักศึกษา ก็ยังคงอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยผู้วิจัยเห็นว่าตำราที่ใช้ในการเรียนการสอนและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การอ่านนั้นไม่เพียงพอและไม่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของรายวิชาทุกข้อ และเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะการอ่านมากขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้แบบปฏิบัติ (Action Learning) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความหมายในการสื่อสารมากกว่า รูปแบบของภาษา จนบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และปรากฏเป็นชิ้นงาน (Willis, 1996, pp. 38-64) ควรนำมาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงเป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะกลุ่มปฏิบัติการที่เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากการเผชิญสถานการณ์จริงและการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเองและฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติในส่วนของการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาต่างชาติ Willis (1996, pp. 38-64) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเน้นการปฏิบัติเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์จริงโดยผ่านทางปฏิบัติงานซึ่งเน้นความหมาย (Meaning) ในการสื่อสารมากกว่ารูปแบบของภาษา (Form) จนบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้และปรากฏเป็นชิ้นงานโดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

จากที่มาและสภาพปัญหาดังที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และพจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและลดปัญหาและอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนาทักษะการอ่านของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการอ่านที่สูงขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้าในการศึกษาระดับที่สูงขึ้นไป ผู้วิจัยจึงเห็นควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ที่ลงทะเบียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ (0150103 และ 0011104) ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,100 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ศูนย์ธนบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ (0150103 และ 0011104) ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบไปด้วย นักศึกษาประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ธุรกิจนาเที่ยว ธุรกิจการโรงแรม คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และการจัดการ จำนวน 156 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบสำหรับหาประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติจำนวน 70 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 รวบรวมข้อมูลและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำมาสรุปองค์ประกอบและประเภทเนื้อหา โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกบทอ่านจากหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษและพจนานุกรมโดยพิจารณาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ 1) ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ 2) ความเหมาะสมของเนื้อหา ความน่าสนใจ ความยาวที่พอเหมาะ และความเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของผู้เรียน 3) ความยากง่ายของภาษามีสำนวนภาษาที่ถูกต้องตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจซึ่งแต่ละบทเรียนประกอบไปด้วย

3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการอ่าน (Pre-reading) ขั้นตอนระหว่างการอ่าน (While-reading) และ ขั้นตอนหลังการอ่าน (Post-reading) (Williams, 1994, pp. 37-40; Davies & Pearse, 2000, p. 9; วิสาร จิตวัตร, 2554, หน้า 52-57)

3.2 นำแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน ทำการประเมิน

3.3 นำแบบฝึกทักษะการอ่านฯ ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขแล้วมาปรับปรุงข้อบกพร่องแล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 โดยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบความสามารถทางการอ่านก่อนเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านฯ (Pre-test) จากนั้นให้นักศึกษาเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านฯ และทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน โดยใช้เวลาช่วงบ่ายในคาบกิจกรรมทุกวันพุธ ซึ่งมหาวิทยาลัยจัดไว้ให้ 4 คาบต่อสัปดาห์ โดยทำแบบฝึกทักษะสัปดาห์ละ 1 บทเรียนจนครบ 6 หน่วยการเรียนรู้ จากนั้นจึงทำการทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านหลังเรียนจากแบบฝึกทักษะการอ่านฯ (Post-test) และนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนและแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านหลังเรียนมาคำนวณหาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะตามเกณฑ์ 80/80 และทำการแก้ไขปรับปรุงแบบฝึกทักษะให้เหมาะสม

3.4 นำแบบฝึกทักษะที่ผ่านการทดลองและได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปดำเนินการทดลองภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ศูนย์ธนบุรี ที่ลงเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ (0150103 และ 0011104) ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ประกอบไปด้วยนักศึกษาประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจการโรงแรม คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และการจัดการโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ขั้นทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านที่สร้างขึ้น โดยให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 คน ทำแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่าน 70 ข้อ ใช้เวลาสอบ 120 นาที

3.4.2 ขั้นการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านฯ โดยให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 คน เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านฯ ที่สร้างขึ้นจำนวน 6 บท เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวม 24 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยกิจกรรมที่ออกแบบเป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎีการสอนการอ่านแบบเน้นการปฏิบัติ มีทั้งแบบกิจกรรมแบบเดี่ยว คู่หรือกลุ่มตามความเหมาะสม ผู้สอนทำหน้าที่ดูแลให้กิจกรรมดำเนินต่อไปตามลำดับ และคอยช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหา หลังจากจบบทเรียนแต่ละบท ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบท และหลังจากนั้นอาจารย์ผู้สอนทำการตรวจและเฉลยคำตอบให้กับผู้เรียนได้ทราบ

3.4.3 ขั้นทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 วิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ได้แก่ สูตรหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) เกณฑ์การหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์โดยค่า IOC มากกว่า 0.5 หมายความว่าข้อคำถามนั้นตรงตามเนื้อหาแต่ถ้าค่า IOC น้อยกว่า 0.5 หมายความว่าข้อคำถามนั้นไม่ตรงตามเนื้อหา ควรตัดทิ้งหรือปรับปรุงใหม่ให้สอดคล้อง

4.1.2 วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบ โดยหาจำนวนร้อยละหรือค่าสัดส่วนของผู้เรียนที่ตอบถูกในข้อนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับผู้เรียนทั้งหมดใช้กับเครื่องมือที่วัดเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบการแปลความหมายของค่าความยากง่าย แบ่งได้เป็น 5 ช่วง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 50-98) ดังนี้

ค่า P = 0 - .19 เป็นข้อสอบที่ยากมาก

ค่า P = .20 - .39 เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยาก

ค่า P = .40 - .60 เป็นข้อสอบที่ยากพอเหมาะ

ค่า P = .61 - .80 เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างง่าย

ค่า P = .81 - 100 เป็นข้อสอบที่ง่ายมาก

4.1.3 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบ การหาผลต่างระหว่างสัดส่วนของผู้ตอบถูกในกลุ่มเก่ง กับสัดส่วนของผู้ตอบถูกในกลุ่มอ่อน ประสิทธิภาพของข้อคำถามในการแบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มคนเก่งและอ่อน กลุ่มผู้ผ่านเกณฑ์กับกลุ่มผู้ไม่ผ่านเกณฑ์ ในกรณีที่แบบทดสอบ หรือจำแนกผู้ที่มีคุณลักษณะสูงจากผู้ที่มีคุณลักษณะต่ำในกรณีที่แบบทดสอบถาม

การแปลความหมายของค่า R แบ่งได้เป็น 5 ช่วง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 50-98) ดังนี้

R มีค่าระหว่าง 0.40 ถึง 1.00 จำแนกดีมาก

R มีค่าระหว่าง 0.30 ถึง 0.39 จำแนกดี

R มีค่าระหว่าง 0.20 ถึง 0.29 จำแนกพอใช้

R มีค่าระหว่าง -0.19 ถึง +.19 จำแนกได้ไม่ดี

R มีค่าระหว่าง 0.40 ถึง -1.00 จำแนกกลับ

4.1.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตร KR-20 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 117)

4.2 วิเคราะห์หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง โดยการนำผลต่างระหว่าง การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบกับตารางนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยการคำนวณจากสูตรการทดสอบความแตกต่างของข้อมูลทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (t – test Dependent)

4.3 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพระหว่างการเรียน โดยพิจารณาจากอัตราส่วนของประสิทธิภาพของกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมายต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ โดยพิจารณาจากผลการสอบ โดยใช้สถิติ (E1/E2)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียนรู้ ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 156 คน หลังเรียนจบแต่ละบทผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้เพื่อนำคะแนนที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการหาประสิทธิภาพของบทเรียน มีผลคะแนนเฉลี่ยแต่ละหน่วยการเรียนรู้และคะแนนหลังเรียน ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ผลลัพธ์	ร้อยละ
คะแนนระหว่างเรียน (E1)	82.16
คะแนนหลังเรียน (E2)	81.25

จากตารางที่ 1.1 ค่าประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการเรียน (E1) มีค่า 82.16 และค่าประสิทธิภาพหลังกระบวนการเรียน (E2) มีค่าเท่ากับ 81.25 พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนคือ $82.16/81.25$ ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ผลการหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีจากการให้กลุ่มตัวอย่างทำการทดลองใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีที่ได้พัฒนาขึ้นมีผลการเปรียบเทียบผลต่างที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

ผลการทดสอบ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n)	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
การทดสอบก่อนเรียน	156	14.74	2.28	53.976	0.000
การทดสอบหลังเรียน	156	32.50	3.19		

จากตารางที่ 1.2 ผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมไปทดลองกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียน ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 156 คน ค่า t จากการคำนวณเท่ากับ 53.976** มากกว่าค่าที่ได้จากตารางที่ค่า df เท่ากับ 155 α เท่ากับ 0.01 มีค่า 2.608 และค่า Significant (P-value) = 0.000 ค่าที่ได้จากการคำนวณมากกว่าค่าที่ได้จากตารางสรุปได้ว่าคะแนนสอบเฉลี่ยของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ประสิทธิภาพของบทเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.16/81.25 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุติมา ศรีบัว (2555, หน้า 374-375) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม กรุงเทพมหานคร การวิจัยมีจุดประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบเน้นงานปฏิบัติตามเกณฑ์ 75/75 และ 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบเน้นงานปฏิบัติก่อนและหลังการใช้แบบฝึก กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติจำนวน 5 แผน (2) แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติจำนวน 5 บท (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละในการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านแต่ละบทและวิเคราะห์ประสิทธิภาพของ

แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมีประสิทธิภาพ 75.7/ 78.22 ตามเกณฑ์ 2) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพรรดิ คงนะ (2550, หน้า 105-106) การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวัยรุ่นตอนต้น สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหลวงพ่อเข้ม วัดตาก้องอนุสรณ์ จังหวัดนครปฐม ผลปรากฏว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษดีขึ้น และมีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยที่นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อแบบฝึกเสริมการอ่านภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นตอนต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดจากงานวิจัย และนำไปใช้ในการเรียนการสอน มีข้อเสนอแนะจากการวิจัยได้ ดังนี้

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเน้นความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และการใช้พจนานุกรมโดยออกแบบให้สอดคล้องกับระดับผู้เรียนและความหลากหลายของเนื้อหา

2. ควรพิจารณาความเหมาะสมของโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาที่ระดับความสามารถของผู้เรียน

3. ควรจัดกิจกรรมให้หลากหลายเพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นผู้เรียนให้อ่านอย่างมีจุดประสงค์ เช่น การถามคำถามเพื่อให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นของตนเอง คาดเดาเนื้อเรื่อง การสร้างเรื่องจากเค้าโครงเรื่องเดิม หรือการตั้งคำถาม และแต่ละกิจกรรมจะต้องเหมาะสมกับเวลาและระดับของผู้เรียน หากกิจกรรมใช้เวลามากเกินไป อาจทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับการฝึกฝนที่เพียงพอสำหรับกิจกรรมอื่น ๆ หรือหากกิจกรรมยากเกินไปก็ จะทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนได้

4. ควรเลือกเนื้อหาบทอ่านที่น่าสนใจ ทันสมัย ใช้คำศัพท์และภาษาที่ไม่ยากเกินไป

5. กิจกรรมการใช้พจนานุกรมและการอ่านจากหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ หรือสื่อที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันควรเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการฝึกและพัฒนาทักษะการอ่าน และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน

บรรณานุกรม

- คู่มือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. (2556). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- จักรพรรดิ คงนะ. (2550). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นตอนต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหลวงพ่อเข้มวัดตาก้องอนุสรณ์ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุติมา ศรีบัว. (2555). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยานนาวาเวศวิทยาคม กรุงเทพมหานคร. *Veridian E-Journal*. 5 (1), pp.369-377.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. (2557). แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง นโยบายการปฏิรูป การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2559 จาก www.reo1.moe.go.th
- วิสาร จิตวัตร. (2541). การสอนอ่านภาษาอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- Davies, P. & Pearse, E. (2000). *Success in English Teaching*. Hong Kong : Oxford University Press.
- Gunning, J. P. (1992). *Dictionary of Education*. Bangkok : Thai WattanaPanich.
- Laufer, B. (1997). *The Lexical plight in second language reading: Words you don't know, words you think you know, and words you can't guess*. England: Cambridge University Press.
- Soekemi (1998). How to Use a Dictionary. *Learners' Dictionaries State of the Art*. Singapore: SEAMEO Regional Language Centre, 21 (3), pp.204-212.
- Spache, G.D. & Spache, E.B. (1997). *Reading in the Elementary School*. New York: McGraw Hill.
- Walcultt, C.C. (1989). *Teaching Reading a Phonic/Linguistic Approach to Developmental Reading*. U.S.A. : Macmillan Publishing.
- Wang, M. H. (2007). *The effects of dictionary skills instruction on reading comprehension of junior high EFL students in Taiwan*. Taiwan : National Sun Yat-sen University.
- Williams, E. (1994). *Reading in the Language Classroom*. 8th ed. London: MacMillan.
- Willis, J. (1996). *A Framework for Task-Based Learning*. Edinburgh : Longman.

การศึกษาโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน: กรณีศึกษา นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วันที่รับบทความ	14/12/2559
วันแก้ไขบทความ	10/05/2560
วันที่ตอบรับบทความ	09/05/2560

ณัฐรินทร์ แซ่จุง¹ ยุวดี วิริยางกูร²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่มีปัญหาด้านการเรียน จำนวน 14 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน และ 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน สถิติที่ใช้ในงานวิจัยนี้เป็นสถิติเชิงพรรณนาและสถิติอนุมาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ The Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีความคิดเห็นต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนในระดับดี นอกจากนี้ นักศึกษาเห็นว่าการให้ความช่วยเหลือด้วยโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน ทำให้ตนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีเจตคติทางบวกต่อการเรียน มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางบวก สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนดีขึ้น

คำสำคัญ : การออกกลางคัน โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน

¹ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
e-mail : Nattarin_jung@yahoo.com

² Ed.D. (Special Education) อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

A Study on the Academic Supporting Program: Case Study of Academic Problems in Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University

Received	14/12/2559
Revised	10/05/2560
Accepted	09/05/2560

Nattarin Saejung¹ Yuwadee Viriyangkura²

Abstract

This experimental study was aimed to 1) compare the academic achievements of students with academic problems before and after participating in the Academic Supporting Program, and 2) investigate the students' perceptions on the Academic Supporting Program. The participants in this study were 14 sophomores and juniors experiencing academic problems in the Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University, who were selected using purposive sampling. The research instruments included 1) the Academic Supporting Program, and 2) a questionnaire to examine the students' perceptions toward the Academic Supporting Program. The data were analyzed using descriptive statistics and the Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test. The findings revealed that, after participating in the Academic Supporting Program, academic achievement of the participants significantly increased at 0.001 significance level. Concerning the students' perception, it was found that 1) the satisfaction with the program was good, and 2) the program was useful because it increased their academic achievements, built positive attitude toward studying, raised their self-esteem, enhanced positive behaviors, and improved relationship among peers.

Keywords : drop-out, academic supporting program, college students with academic problems

¹ M.Ed. (Special Education), Assistant Professor, Faculty of Education, Special Education program, Songkhla Rajabhat University
e-mail : Nattarin_jung@yahoo.com

² Ed.D. (Special Education), Lecturer, Faculty of Education, Special Education program, Chiang Mai University

บทนำ

ปัจจุบันนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำนวนไม่น้อยไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดและต้องออกกลางคัน (Mazzotti, Test, & Wood., 2012: 90-102) ซึ่งสาเหตุเกิดจากตัวนักศึกษาเป็นหลัก (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2547, หน้า 47; สราวุธ สืบแย้ม, 2552, หน้า 7) งานวิจัยส่วนหนึ่งยังระบุว่า การไม่ได้รับความช่วยเหลือจากสถานศึกษาทำให้นักศึกษาต้องออกกลางคันเร็วขึ้น (Morrison, 1973, p.449) จึงเห็นได้ว่าเมื่อสถาบันอุดมศึกษาให้การช่วยเหลือแก่นักศึกษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม นักศึกษาที่ต้องออกกลางคันอาจมีจำนวนลดลงได้ นักศึกษาที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันมี 2 กลุ่ม คือ นักศึกษาด้อยโอกาสมีฐานะยากจน ขาดความพร้อมทางวิชาการหรือทักษะการเรียนรู้ ไม่เคยได้รับการเตรียมตัวเรื่องความแตกต่างระหว่างการใช้ชีวิตในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา (Sommer, & Dumont, 2011, pp.386-395) ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะกลุ่มที่มองเห็นไม่ชัดเจน เช่น บกพร่องทางการเรียนรู้ สมาธิสั้น บกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย และออทิสติกที่มีความสามารถสูง เมื่อไม่เคยได้รับการวินิจฉัย จึงไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานใด ๆ ในจำนวนภาวะบกพร่องทั้งหมดภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้พบได้มากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 20) บุคคลเหล่านี้มีระดับสติปัญญาปกติหรือสูงกว่าปกติ แต่กลับมีปัญหาทางการเรียน ส่วนใหญ่มีปัญหาการอ่าน บางคนมีปัญหาการเขียนหรือทักษะทางคณิตศาสตร์ เมื่อปัญหาการเรียนสะสมมาเรื่อย ๆ จนเข้าสู่วัยรุ่น บุคคลเหล่านี้จึงมักมีความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเองต่ำ (Self-Esteem) เมื่อต้องทำสิ่งที่ยาก จะเกิดความท้อถอยได้ง่าย ขาดความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ ลักษณะเหล่านี้จะทำให้บุคคลเหล่านี้ยังมีปัญหามากขึ้นในวัยผู้ใหญ่

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในแถบจังหวัดภาคใต้ เน้นจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นเป็นสำคัญ มหาวิทยาลัยจึงเปิดโอกาสให้เยาวชนที่มีความสามารถในการแข่งขันไม่สูงนักได้เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้น นักศึกษาส่วนหนึ่งในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาจึงเป็นเยาวชนด้อยโอกาส และเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะกลุ่มบกพร่องทางการเรียนรู้ ปัจจัยดังกล่าวทำให้มหาวิทยาลัยมีนักศึกษาออกกลางคันจำนวนมาก จากรายงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่าในปี พ.ศ. 2551 มีนักศึกษาออกกลางคันถึงร้อยละ 49 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2554, หน้า 20) และคาดว่าสถานการณ์ในมหาวิทยาลัยอื่นในระดับเดียวกันไม่น่าจะแตกต่างกันมากนัก ถึงแม้้อัตรานักศึกษาที่ออกกลางคันในปี พ.ศ. 2554 ลดเหลือร้อยละ 27 แต่สถานการณ์ดังกล่าวยังคงต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อไม่ให้เกิดความสูญเปล่าในการลงทุนเพื่อการศึกษา

ตามแนวคิดของ ดร.วินเซนต์ ตินโต (Vincent Tinto) ศาสตราจารย์ด้านสังคมวิทยาในสหรัฐอเมริกา มหาวิทยาลัยเซราคัส (Syracuse University) ได้ศึกษาการแก้ไขและป้องกันปัญหานักศึกษาออกกลางคัน และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในระดับมหาวิทยาลัย พบสาเหตุที่ทำให้ นักศึกษาออกกลางคัน ได้แก่

1) ปัญหาด้านวิชาการ เช่น เข้าเรียนไม่ครบ ไม่ส่งงานตามเวลาที่กำหนด ไม่สามารถจัดตารางชีวิตของตนเองไม่ได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุด ศูนย์คอมพิวเตอร์ และทรัพยากรอื่น ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดไว้ให้ และ 2) ปัญหาด้านสังคม นักศึกษารู้สึกแปลกแยกจากเพื่อนในห้อง เกิดจากความแตกต่างด้านวิชาการ รู้สึกโดดเดี่ยว ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้อง/ร่วมสถาบัน หรืออาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่ต้องออกกลางคันด้วยสาเหตุทางวิชาการนั้นมีเพียงร้อยละ 30-35 เท่านั้น ส่วนที่เหลือมาจากปัญหาด้านสังคม (Tinto, 1996, pp.1-6) มหาวิทยาลัยหลายแห่งในต่างประเทศจึงจัดบริการช่วยเหลือด้านการเรียนเพื่อให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในรั้วมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบางแห่งในประเทศจัดกิจกรรม “การพบปะพูดคุยเป็นประจำ (Check & Connect)” เพื่อป้องกันการออกกลางคันโดยเฉพาะ ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมดังกล่าวช่วยป้องกันการออกกลางคันได้ถึงร้อยละ 50 โดยสถานศึกษามอบหมายให้บุคลากรกลุ่มหนึ่งทำหน้าที่พูดคุยกับนักศึกษาทุกคนเป็นประจำเพื่อหาว่านักศึกษาคนใดเสี่ยงต่อการออกกลางคัน จากนั้น เจ้าหน้าที่จะส่งนักศึกษาเหล่านั้นไปพบ “อาจารย์พี่เลี้ยง” (Mentors) ที่เป็นผู้ดูแลนักศึกษาแต่ละคนเป็นพิเศษ อาจารย์พี่เลี้ยงจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาเกิดความไว้วางใจและกล้าเล่าปัญหาของตน ตรวจสอบและเก็บข้อมูลด้านพฤติกรรม การเข้าเรียน และผลการเรียนของนักศึกษาที่ตนดูแล ประสานงานให้นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของสถาบันฯ มากขึ้น ช่วยแก้ปัญหา รวมถึงคอยกระตุ้นให้นักศึกษาตระหนักถึงเป้าหมายของตน (คือการเรียนจบจากสถานศึกษานั้น ๆ) และให้กำลังใจนักศึกษาและครอบครัวของนักศึกษาด้วย นักศึกษาแต่ละคนจะร่วมกิจกรรม Check & Connect อย่างน้อย 2 ปี (University of Minnesota, 2013)

ส่วนการช่วยเหลือด้านการเรียนสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษในต่างประเทศผ่านศูนย์ช่วยเหลือนักศึกษาพิการ (Disability Support and Services หรือ DSS) นั้นมีหลายรูปแบบ แต่ส่วนใหญ่เป็นการจัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology หรือ AT) หรือตามแต่นักศึกษาจะร้องขอ เช่น หากนักศึกษาจดเนื้อหาที่อาจารย์บรรยายในห้องไม่ทัน มหาวิทยาลัยจะจัดเจ้าหน้าที่ช่วยบันทึก (Note-taker) หรือเครื่องบันทึกเสียงให้ หากนักศึกษาขอความช่วยเหลือเรื่องการสอบ มหาวิทยาลัยมักแยกนักศึกษาคนนั้นออกมาสอบที่ศูนย์ DSS โดยขยายเวลาสอบหรืออนุญาตให้ใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกบางอย่างได้ หรือหากนักศึกษามีเรื่องไม่สบายใจและต้องการคำปรึกษา มหาวิทยาลัยจะจัดนักจิตวิทยาให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาคนนั้น เป็นต้น (University of Delaware, 2017; University of Montana, 2017; Virginia Commonwealth University, 2017) อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีมหาวิทยาลัยใดสร้างโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนที่รวบรวมวิธีการหลากหลายเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษาทั้ง ๆ ที่ปัญหาของนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนนั้นมีลักษณะใกล้เคียงกัน คณะผู้วิจัยจึงออกแบบโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยให้ความสำคัญทั้งปัจจัยด้านวิชาการและด้านสังคม ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และทักษะในการใช้ชีวิตในระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่มีปัญหาทางการเรียนและมีความเสี่ยงต่อการออกกลางคัน เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์เกรดเฉลี่ยสะสมสำหรับนักศึกษาในแต่ละชั้น ดังนี้ ชั้นปีที่ 1 ≥ 1.60 ชั้นปีที่ 2 ≥ 1.80 ชั้นปีที่ 3 และ 4 ≥ 2.00 จึงสามารถออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้นปีที่ 5 ได้

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 14 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 7 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 7 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีกระบวนการคัดเลือกดังนี้

1. เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะครุศาสตร์
2. ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 หรือคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.00 – 2.20 แต่มีผลการเรียนบางภาคการศึกษาต่ำ มีความเสี่ยงต่อการออกกลางคันในอนาคต ซึ่งพิจารณาร่วมกับพฤติกรรมการเรียน เช่น ปัญหาการขาดเรียน มาเรียนสาย หรือการส่งงานไม่ตรงตามกำหนด เป็นต้น

3. นักศึกษายินดีเข้าร่วมในการวิจัย

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน เป็นชุดกิจกรรมที่ดำเนินการสอนเป็นกลุ่มและให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล โดยสร้างและตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ วิธีการสอนบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และการสร้างโปรแกรมช่วยเหลือบุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ผู้ใหญ่

- 2) รวบรวมข้อมูลจากสำนักทะเบียนนักศึกษา อาจารย์ที่เคยสอนนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง และตัวนักศึกษาเองเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของนักศึกษาเหล่านี้

- 3) นำข้อมูลและแนวคิดที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาของโปรแกรมฯ และสร้างโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน แบ่งออกเป็น 6 เรื่อง ได้แก่ การใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย ทักษะการจดเนื้อหาที่เรียน ทักษะการแก้ปัญหา เทคนิคการอ่าน เป้าหมายในชีวิต

และการขอความช่วยเหลือในห้องเรียน โดยคณะผู้วิจัยสลับเนื้อหาในแต่ละสัปดาห์ระหว่างเนื้อหาง่ายและยาก และเนื้อหาด้านวิชาการและด้านการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย

5) นำโปรแกรมฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ และด้านหลักสูตรและการสอน ตรวจสอบ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมเชิงเนื้อหา และได้รับคำแนะนำให้มีการปรับปรุงภาษา และกระบวนการนำเสนอเล็กน้อย

6) ปรับปรุงโปรแกรมฯ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน และ 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) ศึกษาเอกสารแนวคิดและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้หรือมีปัญหาด้านการเรียน วิธีการช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนในระดับอุดมศึกษา และวิธีการสร้างแบบสอบถาม

2) วิเคราะห์ข้อมูลและแนวคิดที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขต และเนื้อหาของแบบสอบถาม

3) สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาของโปรแกรมฯ ระยะเวลา วิทยากร สื่อ อุปกรณ์ และวิธีการสอน จำนวน 12 ข้อ ซึ่งคำถามดังกล่าวมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่าของไลเคิร์ท (Likert's Rating Scale)

4) ส่งแบบสอบถามที่สร้างแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษและด้านหลักสูตรและการสอน 3 ท่าน ตรวจสอบ เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ข้อรายการในแบบสอบถามฉบับนี้มีค่า IOC เท่ากับ 0.89

5) ปรับปรุงแบบสอบถามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 บันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้งคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมในภาคเรียนที่ 1 ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน และภาคเรียนที่ 2 หลังเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนแล้ว เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทั้ง 2 ภาคเรียน โดยข้อมูลดังกล่าวได้จากรายงานผลการเรียนในแต่ละภาคการศึกษาของมหาวิทยาลัย

3.2 นำโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างโดยชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯ และนัดหมายวันเข้ารับการอบรม โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มตามชั้นปี (เนื่องจากนักศึกษาทั้ง 2 ชั้นปีว่างไม่ตรงกัน) แต่ละกลุ่มอบรมสัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง 30 นาที เป็นเวลา 7 สัปดาห์ ดำเนินการ

อบรมด้วยรูปแบบการบรรยาย การร่วมกิจกรรมเดี่ยว/กลุ่ม รวมถึงเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ภายในกลุ่มเพื่อสร้างบรรยากาศให้ผ่อนคลายและเป็นมิตร (ตามตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 กิจกรรมในโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

สัปดาห์ที่	กิจกรรม
1	การใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย การใช้ปฏิทิน / สมุดบันทึกนัดหมาย
2	ทักษะการจดเนื้อหาที่เรียน
3	ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
4	เทคนิคการอ่าน (วิธีที่ 1)
5	เป้าหมายในชีวิต
6	เทคนิคการอ่าน (วิธีที่ 2)
7	การขอความช่วยเหลือในห้องเรียน

3.3 ประเมินผลหลังการอบรม โดยขอให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน จากนั้นจึงสัมภาษณ์นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนเป็นรายบุคคล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน โดยใช้สถิติบรรยาย คือ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมานพาราเมตริก คือ The Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test

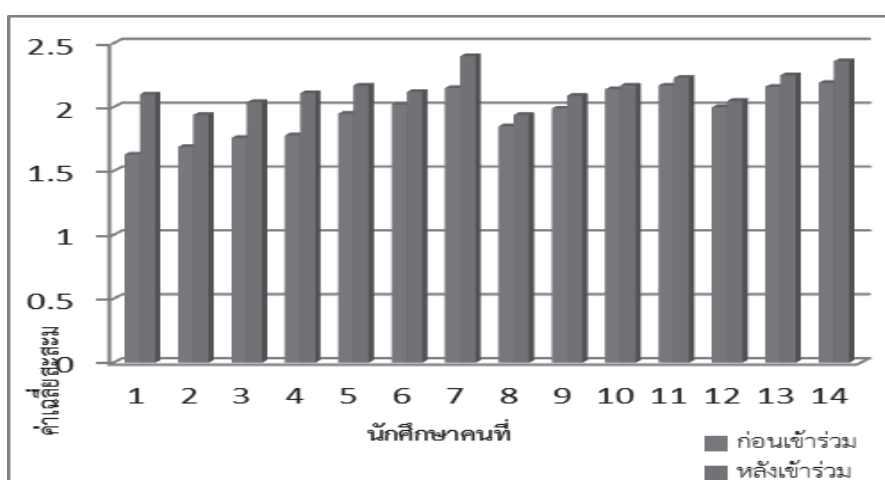
4.2 วิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนสำหรับนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนเกี่ยวกับโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน นักศึกษาจำนวน 7 คน มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 แต่หลังการเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน นักศึกษาทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงขึ้นและมากกว่า 2.00 ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังเข้าร่วม โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคะแนนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังเข้าร่วม โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน

คนที่	คะแนนเฉลี่ยคะแนน		ผลต่างคะแนน D=Y-X	ลำดับที่ของความแตกต่าง	ลำดับ	
	ก่อน (X)	หลัง (Y)			+	-
1	1.63	2.10	0.48	14	14	
2	1.69	1.94	0.30	12	12	
3	1.76	2.04	0.29	11	11	
4	1.78	2.11	0.34	13	13	
5	1.95	2.17	0.23	9	9	
6	2.02	2.12	0.11	7	7	
7	2.15	2.40	0.25	10	10	
8	1.85	1.94	0.09	4.5	4.5	
9	1.99	2.09	0.13	8	8	
10	2.14	2.17	0.10	6	6	
11	2.17	2.23	0.03	1	1	
12	2.00	2.05	0.06	3	3	
13	2.16	2.25	0.05	2	2	
14	2.19	2.36	0.09	4.5	4.5	
ค่าเฉลี่ย	1.96	2.14	0.18			
T = 0*					T+ = 105	T- = 0

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (n = 14, t = 4)

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.96 และหลังเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.14 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ The Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
เนื้อหาของโปรแกรม	3.58	.56	ดี
ระยะเวลาที่จัดโปรแกรม	3.25	.46	ปานกลาง
วิทยากรในโปรแกรม	3.60	.69	ดี
สื่อ อุปกรณ์ และวิธีการสอน	3.78	.53	ดี
รวม	3.55	.38	ดี

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีความคิดเห็นต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า นักศึกษาให้คะแนนสื่ออุปกรณ์และวิธีการสอนในโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนมากที่สุดอยู่ในระดับดี องค์ประกอบที่นักศึกษาให้คะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านเวลาในการจัดโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง นอกจากนั้น นักศึกษาให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน ทำให้ตนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีเจตคติทางบวกต่อการเรียน มีความกระตือรือร้นและใช้ความพยายามในการเรียนมากขึ้น มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เกิดความมั่นใจ พฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางบวก นักศึกษามีสัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนดีขึ้น และรู้สึกตนเองเป็นส่วนหนึ่งในสังคมมหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ประเด็นที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีดังนี้

ประการแรก จากการสัมภาษณ์พบว่าส่วนใหญ่ นักศึกษา ยังไม่สามารถปรับตัวกับชีวิตในระดับอุดมศึกษาได้ ไม่สามารถแบ่งเวลาและจัดการกับการเรียนในวิชาต่าง ๆ ได้ เช่น ไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมาย ผิดวันประกันพรุ่ง ขาดเรียนบ่อย มีเจตคติไม่ดีต่อการเรียน นอกจากนั้น นักศึกษายังมีปัญหาด้านการจับใจความจากการอ่าน ไม่สามารถเลือกประเด็นสำคัญที่ควรจดจำได้ ทำให้จำเนื้อหาจากการอ่านเอกสารต่าง ๆ ไม่ได้ แต่เมื่อได้เรียนรู้ทักษะการอ่าน โดยการวง ขีดเส้นใต้ หรือระบายสีคำสำคัญ หรือเรียนรู้วิธีจดบันทึกคำบรรยายของอาจารย์ ใช้แผนภูมิความคิด (Mind Mapping) วิธีจดบันทึกของคอร์เนลล์ (Cornell Note-Taking) และการใช้อุปกรณ์บันทึกเสียงภายหลัง (University of Idaho, 2015, p. 1) ทำให้นักศึกษาสามารถจดบันทึกสรุปเนื้อหา และจับประเด็นที่สำคัญได้ นอกจากนี้ การเพิ่มพูนทักษะการเรียนยังทำให้นักศึกษาสนใจในการเรียนมากขึ้น อ่านหนังสือบ่อยขึ้น เช่น การทบทวนเนื้อหาที่เรียนในแต่ละวัน ทำให้นักศึกษาไม่ต้องอ่านเนื้อหาจำนวนมากในวันก่อนสอบ นักศึกษาจึงจำเนื้อหาที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ นักศึกษายังมีเจตคติต่อการเรียนดีขึ้นด้วย

ทักษะการเรียนและความมุ่งมั่นที่จะเรียนให้จบ เป็นปัจจัยหลักที่คณะผู้วิจัยมุ่งเน้นให้นักศึกษาพัฒนาให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Morrison (1973, pp. 447-451) ที่รายงานว่า นักศึกษาที่ออกกลางคันส่วนใหญ่ขาดแรงจูงใจ ขาดความพร้อมทางวิชาการ ขาดการช่วยเหลือจากเพื่อน และไม่ได้รับความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย ดังนั้น การที่นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 อาจเป็นเพราะนักศึกษารู้จักวิธีการจัดการกับการเรียนในวิชาต่าง ๆ ได้ และคุณลักษณะเหล่านี้ยังเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในการจัดการชีวิตในอนาคตด้วย (Brinkerhoff, Shaw, and Meguire, 1993, pp.1-18)

ประการที่สอง นอกจากทักษะการเรียนและการปรับตัวในรั้วมหาวิทยาลัยแล้ว โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนยังเน้นทักษะทางสังคม เนื่องจากงานวิจัยจำนวนมากสนับสนุนแนวคิดนี้ว่า ปัญหาด้านจิตสังคมมีผลต่อความสามารถด้านวิชาการ ปัจจัยด้านจิตสังคมจึงเป็นตัวทำนายความสามารถทางวิชาการและการปรับตัวทางวิชาการ (Sommer, & Dumont, 2011, pp. 386-395) ซึ่งการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย การตั้งเป้าหมายในชีวิต และทักษะการขอความช่วยเหลือ ถือว่าจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา การสอนเรื่องเหล่านี้จึงเป็นการเตรียมตัวให้นักศึกษาทราบว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อให้สอดคล้องหรือตอบสนองต่อความคาดหวังของมหาวิทยาลัยได้

ประการที่สาม งานวิจัยของ Tinto (1996, pp. 1-6) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65-70) ต้องออกกลางคัน เนื่องจากสาเหตุด้านสังคมและความสัมพันธ์ภายในรั้วมหาวิทยาลัย การได้เข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนทำให้นักศึกษาเหล่านี้ได้มีโอกาสคุ้นเคยใกล้ชิดกับคณาจารย์ที่เป็นคณะผู้วิจัย ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาเกิดความผูกพันกับสถาบันการศึกษาและใช้ความพยายามในการเรียนมากขึ้น ดังที่นักศึกษาในโครงการฯ ให้สัมภาษณ์ว่า ตนรู้สึกอบอุ่นใจที่มีอาจารย์ดูแลเหมือนมีผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ที่คอยดูแลตักเตือนเป็นระยะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Martin, Tobin, and Sugau (2002, pp.10-17) ที่พบว่า การที่นักศึกษาได้พบปะพูดคุยกับอาจารย์/เจ้าหน้าที่เป็นประจำช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ ทำให้นักศึกษา

เกิดความไว้วางใจและกล้าเล่าปัญหาของตน อีกทั้งยังทำให้สามารถตรวจสอบและเก็บข้อมูลด้านพฤติกรรม การเข้าเรียน ผลการเรียนรู้ ประสานงานให้นักศึกษามีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาให้กำลังใจนักศึกษา และครอบครัว สิ่งเหล่านี้ช่วยลดการออกกลางคันถึงร้อยละ 50 (University of Minnesota, 2013)

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาองค์ประกอบในแต่ละด้าน พบว่า นักศึกษาให้คะแนนสื่ออุปกรณ์และวิธีการสอนใน โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนมากที่สุด มีความคิดเห็นในระดับดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโปรแกรมช่วยเหลือด้าน การเรียนมีสื่อและวิธีการสอนที่นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำทักษะที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริง เช่น วิธีการจดบันทึกขณะฟังการบรรยาย การสรุปประเด็นสำคัญ มีอุปกรณ์ช่วยในการร่าง ขีดเส้นใต้หรือระบาย สีสำคัญในแต่ละย่อหน้า วิธีการเหล่านี้ช่วยให้นักศึกษาสามารถจับประเด็นที่อาจารย์สอนได้ง่ายขึ้น และเมื่อ ต้องเตรียมตัวสอบ นักศึกษาสามารถอ่านเฉพาะประเด็นสำคัญซึ่งช่วยให้ทบทวนเนื้อหาได้เร็วขึ้น (Stone, 1998, pp. 344-364) ส่วนองค์ประกอบที่นักศึกษาให้คะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านเวลาในการจัดโปรแกรมช่วยเหลือด้าน การเรียน มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรม ช่วยเหลือด้านการเรียนในช่วงบ่ายหรือเย็น หลังจากการเรียนวิชาในหลักสูตร ซึ่งเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่นักศึกษา อ่อนล้าจากการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ มาทั้งวัน นักศึกษาเห็นว่าควรจัดกิจกรรมในช่วงเวลาอื่น เช่น ตอนเช้าในขณะที่นักศึกษายังมีความสดชื่นและตื่นตัว เป็นต้น ส่วนเรื่องเนื้อหา นักศึกษาต้องการให้สอนซ่อมเสริม หรือทบทวนเนื้อหาวิชานั้น ๆ โดยตรงมากกว่าการสอนทักษะการเรียนรู้ที่นักศึกษาเห็นว่าเป็นทักษะกว้าง ๆ ที่ไม่ได้เป็นประโยชน์โดยตรงต่อการเรียนของตน ซึ่งสอดคล้องกับ Brinkerhoff, Shaw, and Meovire (1993, pp. 178-181) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือด้านการทบทวนเนื้อหาวิชา ซึ่งเป็นการช่วยเหลือ ที่ให้ผลเร็วแต่มีประโยชน์ในระยะสั้น ต่างจากการสอนทักษะการเรียนรู้ที่นักศึกษาจะยังไม่เห็นผลในทันที แต่มี ประโยชน์ต่อนักศึกษาในระยะยาว เพราะทักษะการเรียนรู้จะช่วยให้เขาสามารถจัดการกับการเรียนในวิชาต่าง ๆ ได้ และยังเป็นประโยชน์ในการจัดการชีวิตในอนาคตด้วย ความคิดเห็นของนักศึกษาในข้อนี้ทำให้คณะผู้วิจัย คิดว่าโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนอาจต้องมีการสอนซ่อมเสริมหรือทบทวนเนื้อหาวิชาการไปพร้อมกับ การสอนทักษะการเรียนรู้สลับกันเป็นระยะ เพื่อให้นักศึกษาได้ประโยชน์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อีกทั้งยัง สร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาต้องการเข้าร่วมในโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนมากขึ้นด้วย

นักศึกษามีความคิดเห็นทางบวกต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน เนื่องจากมีการจัดกิจกรรม การอบรมเป็นกลุ่ม ให้นักศึกษาทำงานร่วมกันทั้งกลุ่มโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจเพื่อ สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรและความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทำให้แต่ละคนมีความสัมพันธ์ ใกล้ชิดกัน นอกจากนั้นบางกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละคนเล่าปัญหาที่ตนกำลังประสบและให้เพื่อนได้ แนะนำเจ้าของปัญหา กิจกรรมเช่นนี้ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจสถานการณ์ของตนเองและเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น และเกิดความรู้สึกไว้นับถือใจมากขึ้น นอกจากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนอกชั้นเรียนมากขึ้นแล้ว การเข้า รับการอบรมยังทำให้นักศึกษาได้พบปะพูดคุยกับอาจารย์และเจ้าหน้าที่มากขึ้น ดังที่ Tinto (2012, pp. 1-8) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมด้านการเรียนมักเริ่มจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ เมื่อนักศึกษา

มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน นักศึกษาจะใช้เวลาและความพยายามกับการเรียนมากขึ้น อันจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น นอกจากนั้น Tinto ยังเสนอแนะอีกว่า ตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการป้องกันการออกกลางคัน ไม่ใช่เพียงปริมาณของการมีส่วนร่วม แต่ควรเป็นรูปแบบและคุณภาพของการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ โดยกิจกรรมนั้นต้องสามารถทำให้นักศึกษารู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น ๆ ได้ด้วย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การวิจัยนี้ เริ่มให้การช่วยเหลือนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 เมื่อพบว่านักศึกษามีปัญหาและเสี่ยงต่อการออกกลางคันแล้ว อย่างไรก็ตาม หากนักศึกษาได้รับการช่วยเหลือเร็ว ปัญหาการออกกลางคันทันทีจะลดลงมากกว่านี้ ดังนั้น โปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนจึงควรถูกนำมาใช้ในการเตรียมตัวนักศึกษาใหม่ก่อนที่จะเกิดปัญหา

2. สถาบันอุดมศึกษาควรเตรียมความพร้อมให้แก่นักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาที่ด้อยโอกาสขาดความพร้อมทางวิชาการ หรือคนไม่สามารถผ่านการสอบคัดเลือกในรอบแรกได้ โดยเน้นเรื่องการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย การจัดการตัวเอง การตั้งเป้าหมาย ตลอดจนวิธีการเรียนในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ การเตรียมความพร้อมเช่นนี้ ควรจัดให้แก่นักศึกษาเป็นกลุ่มย่อยประมาณกลุ่มละ 30-50 คน เพราะการจัดเป็นกลุ่มใหญ่เกินไป นอกจากจะเป็นการลงทุนที่สูญเปล่าและเสียเวลาทั้งผู้จัดและผู้เรียนแล้ว ยังไม่เกิดประโยชน์กับนักศึกษาอีกด้วย

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **จำนวนและร้อยละของนักเรียน นิสิต นักศึกษาในระบบโรงเรียน จำแนกตามชั้นและระดับการศึกษา ในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาคปีการศึกษา 2551**. ค้นเมื่อ 29 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-42%20handicap%20MoE.pdf>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. (2554). **สำนักงานสภามหาวิทยาลัย**. ค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2554 จาก http://web.skru.ac.th/web_gathar/main_page/main.php?type=20
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (2547). **การศึกษาการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีการศึกษา 2543-2546**. ค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2554 จาก <http://department.utcc.ac.th/research-c/images/stories/file/database/research/47/pdf/4709003T.pdf>
- สรารุณ สืบแย้ม. (2552). **การศึกษาสาเหตุการออกกลางคัน และไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด ในหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ**. (การประชุมวิชาการวิศวกรรมศึกษา ครั้งที่ 8 วันที่ 6-8 พฤษภาคม 2552 โรงแรมเลอเมอริเดียน จังหวัดเชียงใหม่). ค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2554, จาก <http://www.eng.kmutnb.ac.th/home/images/stories/PDF/KM/21.pdf>
- Brinkerhoff, L. C., Shaw, S. F., & McGuire, J. M. (1993). **Promoting Postsecondary Education for Students with Learning Disabilities: A Handbook for Practitioners**. Austin, TX : Pro-ed.
- Martin, E. J., Tobin, T. J., & Sugai, G. M. (2002). Current information on dropout prevention: Ideas from practitioners and the literature. **Preventing School Failure**. 47 (1), pp. 10-17.
- Mazzotti, V. L., Test, D. W., & Wood, C. L. (2012). Effects of multimedia goal-setting instruction on students' knowledge of the self-determined learning model of instruction and disruptive behavior. **Journal of Positive Behavior Interventions**. 15 (2), pp. 90-102.
- Morrison, J. L. (1973). Why the disadvantaged drop out: the administrator's view. **College Student Journal**. 42, pp. 447-451.
- Sommer, M., & Dumont, K. (2011). Psychosocial factors predicting academic performance of students at a historically disadvantaged university. **South African Journal of Psychology**. 41 (3), pp. 386-395.

- Stone, A. (1998). The metaphor of scaffolding: Its utility for the field of learning disabilities. **Journal of Learning Disabilities**, 3 (4), pp. 344-364.
- Tinto, V. (1996). Reconstructing the first year of college. **Planning for Higher Education**, 25(1), pp.1-6.
- _____. (2012). Enhancing student success : Taking the classroom success seriously. **International Journal of the First Year in Higher Education**, 3 (1), pp. 1-8.
- University of Delaware. (2017). **Office of disability support services**. Retrieved April. 20, 2017, from <http://sites.udel.edu/dss/students/accommodations/#Academic%20Aids>
- University of Idaho. (2015). **Academic supports & access programs**. Retrieved March. 20, 2015, from <http://www.uidaho.edu/current-students/dss/assistive-technology>.
- University of Minnesota. (2013). **Check & connect: A comprehensive student engagement intervention**. Retrieved April. 20, 2017, from http://www.checkandconnect.umn.edu/model/components_elements.html
- University of Montana. (2017). **Disability services for students**. Retrieved April. 20, 2017, from <http://www.umt.edu/dss/>
- Virginia Commonwealth University. (2017). **Disability support services**. Retrieved April. 20, 2017, from <https://students.vcu.edu/dss/who-we-are/>

ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของ สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา

วันที่รับบทความ	16/03/2560
วันแก้ไขบทความ	31/03/2560
วันที่ตอบรับบทความ	03/04/2560

จุฬารัตน์ พาสกุล¹ สิริกร กาญจนสุนทร²
ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาลสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สถานพยาบาลสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และปัญหาของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้บริการสถานพยาบาลสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 399 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ การทดสอบแบบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน วิธีการของเชฟเฟ้ และวิธีวัดความแตกต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด กำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษา พบว่าผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ในระดับเห็นด้วยมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าผู้ใช้บริการที่มีอายุ สถานภาพ สมรส สังกัดหน่วยงาน รายได้ต่อเดือน และโรคประจำตัว ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา แตกต่างกัน ส่วนปัญหาของผู้ใช้บริการ คือ ปัญหาด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร ด้านระบบการทำงาน และด้านความเชื่อถือ

คำสำคัญ : ความคิดเห็น ผู้ใช้บริการ คุณภาพการให้บริการ สถานพยาบาล

¹ นิธิติปริญญโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
e-mail: Yah_pkul@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ อาจารย์ประจำสาขาพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Opinions of Service Users towards the Quality of Hospital Services Office of the Welfare Promotion Commission for Teachers and Educational Personnel

Received	16/03/2560
Revised	31/03/2560
Accepted	03/04/2560

Jularat Pasakul¹ Sirikorn Kanjanasuntorn²

Chairat Wongkitrungruang³

Abstract

The objectives of this research were: (1) to study the opinions of service users towards the quality of Hospital Service Office of the Welfare Promotion Commission for Teachers and Educational Personnel, and (2) to compare their opinions in aspects of personal factors, factors relating to the service, information acquisition, and problems of the service users about service quality of the Office. The samples consisted of 399 service users of Office of the Welfare Promotion Commission for Teachers and Education. The questionnaire was used for data collection. Statistical methods used included the descriptive statistics, the t-test and the analysis of variance. Paired differences were tested with the Scheffe method and the Least Significance Difference method. The level of statistical significance was set at 0.05. The results showed that the opinions towards service quality of the Office were at high levels. Hypothesis testing revealed the significant differences among users with different ages, marital status, affiliated agencies, monthly income, and specific personal ailments. Finally, the problems of the service users related to places and facilities, personnel, working process, and reliability.

Keywords : opinions, service users, service quality, hospital

¹ Master of Arts (Social Development and Administration), Faculty of Social Sciences, Kasetsart University
e-mail: Yah_pkul@hotmail.com

² Associate Professor, Department of Geography, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

³ Lecturer, Social Development Program, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทั้งการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างประชากร ระบบสุขภาพ รวมถึงกระแสโลกาภิวัตน์ของประเทศต่าง ๆ ในโลกได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดปัญหาโรคเรื้อรัง ปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของประชาชน เทคโนโลยี การบริหารและการจัดบริการสุขภาพ เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้รัฐบาลทำการปฏิรูประบบสุขภาพโดยประกาศใช้พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในปี พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนทุกคนได้รับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงเป็นธรรม และสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพและการป้องกันโรคอย่างจริงจัง รวมถึงมีการทุ่มเททรัพยากรเพื่อการพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพมาตรฐานโรงพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพการบริการให้ได้มาตรฐานตามหลักวิชาการที่ผู้ให้บริการกำหนดไว้ โดยในสภาวะปัจจุบันความสำเร็จของงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับการวัดปริมาณงานที่ได้เท่านั้น แต่ต้องขึ้นอยู่กับ คุณภาพของการบริการ ซึ่งหมายถึงการสามารถตอบสนองความต้องการตามที่ได้คาดหวังได้คาดหวังไว้ สร้างความประทับใจในคุณภาพและคุณค่าในการบริการให้ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจอย่างสูงสุด ซึ่งตัวชี้วัดคุณภาพบริการต้องอาศัยความคิดเห็นของผู้รับบริการที่จะเป็นผู้ตัดสินความรู้สึกเกี่ยวกับการบริการที่ได้รับ (วีระพงษ์ เณิมจิระรัตน์, 2539, หน้า 10; และอนันต์ ศุภชิตกุล และคณะ, 2542, หน้า 2-3)

สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดตั้งเป็นคลินิกตรวจรักษาโรคทั่วไป เปิดให้บริการแก่ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ และประชาชนทั่วไป สถานพยาบาลสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย การตรวจวินิจฉัยโรคเพื่อการรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพให้สมบูรณ์แข็งแรง การบริการด้านเวชกรรม โรคทั่วไป โรคเฉพาะทางทันตกรรม แพทย์แผนไทย การตรวจ สุขภาพประจำปี การเสริมสร้างสุขภาพ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านวิชาการแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการด้านบริการสุขภาพอนามัยของครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการยกย่องให้เป็นสถานพยาบาลตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 ซึ่งมีการกิจหลักที่สำคัญตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 มาตรา 62 (1) คือ ส่งเสริมสวัสดิการ สวัสดิภาพ สิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่น ๆ และความมั่นคงในชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ครูได้ตระหนักในเกียรติและศักดิ์ศรีและยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างมั่นคง พร้อมทั้งยังให้บริการกับประชาชนทั่วไปเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐ (สำนักสวัสดิการครู สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2550, หน้า 29) โดยสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้พยายามยกระดับการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ เช่นเดียวกับโรงพยาบาลทั่วไปที่ต้องการยกระดับพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานด้านการให้บริการที่ดีที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินงานในการให้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐานและสามารถให้บริการที่เข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมายใน

ทุกเขตพื้นที่การศึกษา ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาลถือว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะจะทำให้ผู้ใช้บริการได้รับการบริการที่มีคุณภาพและเต็มไปด้วยประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงศึกษาปัญหาที่เกิดจากการเข้ารับบริการของผู้ใช้บริการว่ามีากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อสนเทศในการปรับปรุงและเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้บริหารในการวางแผนและพัฒนาสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้มารับบริการทางการแพทย์ และเพื่อมุ่งมั่นยกระดับมาตรฐานการบริการด้านสุขภาพอย่างมีคุณภาพ ขยายโอกาส เสริมสร้างสุขภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา
2. ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการ และการรับข้อมูลข่าวสาร
3. ศึกษาปัญหาของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการ และปัจจัยที่เกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ใช้บริการที่มารับบริการสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน พ.ศ. 2554 จำนวน 92,630 คน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2557, หน้า 44) ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973 อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549, หน้า 16) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 399 คน ผู้วิจัยได้เลือกสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้มารับบริการสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เก็บข้อมูล

ตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายตามแบบสะดวก (Convenience sampling) จากผู้ใช้บริการที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการของสถานพยาบาล และปัญหาของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการสถานพยาบาล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และนำไปทดลองใช้ (try out) กับผู้ใช้บริการของสถานพยาบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 30 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าความคิดเห็นต่อการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น 0.9678

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้ผู้ใช้บริการที่มาใช้บริการสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2557 บริเวณชั้น 1 หน้าห้องบัตร ที่นั่งรอตรวจ หน้าห้องรับยา และชั้น 2 ที่หน้าห้องรอผลการตรวจเลือด (LAB) หน้าห้องทำฟัน หน้าห้องตรวจโรคเบาหวาน และบริเวณหน้าห้องนวดแผนไทย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพรรณนา ใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมาน ใช้การทดสอบแบบที่ การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีเชฟเฟ่ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล

ผลการศึกษา พบว่ามีค่าเฉลี่ยระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) โดยด้านคุณภาพการให้บริการ และด้านความเชื่อถือและยอมรับในการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมากเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 3.51 และ 3.50)

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ผลการศึกษา พบว่าผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส สังกัดหน่วยงาน รายได้ต่อเดือน และโรคประจำตัวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหาของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่ามีปัญหาด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่จอดรถไม่เพียงพอ อาคารสถานพยาบาลเก่า ไม่มีความทันสมัย ปัญหาด้านบุคลากร พบว่าเจ้าหน้าที่พยาบาลและฝ่ายต้อนรับไม่เพียงพอและยังขาดจิตบริการ และพบว่าแพทย์ที่มาให้บริการนั้นเป็นแพทย์ปลดเกษียณและเป็นแพทย์ห้วงเวลา ปัญหาด้านระบบการทำงาน พบว่า ระบบการทำงานล่าช้า ไม่ใช้ระบบไอทีในการเก็บข้อมูลผู้ป่วย และปัญหาด้านความเชื่อถือ และยอมรับในการให้บริการ พบว่าไม่มีแพทย์เฉพาะทาง แพทย์ส่วนใหญ่เป็นแพทย์ห้วงเวลา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล

ผู้ใช้บริการที่มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ใช้บริการได้รับการบริการที่เป็นที่น่าพอใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านคุณภาพในการให้บริการ

1) ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการอยู่ในระดับมาก เพราะทางด้านสถานที่ตั้ง สถานพยาบาลมีที่ตั้งที่เดินทางมาสะดวก มีระบบขนส่งมวลชนด้านรถโดยสารสาธารณะวิ่งผ่านหลายสาย และตั้งอยู่ภายในกระทรวงศึกษาธิการ สามารถสอบถามเส้นทางได้ง่ายสำหรับผู้ใช้บริการที่ยังไม่เคยรู้จักตำแหน่งที่ตั้งมาก่อน และเมื่อเข้ามาภายในสถานพยาบาลแล้วจะสามารถมองหาจุดบริการรับบัตรคิวได้ง่าย ทำให้ผู้ใช้บริการเข้าไปสอบถามข้อมูลและขอทำประวัติหรือแจ้งชื่อได้ทันที ทำให้ไม่สับสน ด้านบรรยากาศภายในสถานพยาบาล พบว่า มีความเงียบสงบไม่มีเสียงรบกวน มีอากาศถ่ายเทสะดวก เนื่องจากสถานพยาบาลมีหน้าต่างเพื่อให้แดดส่องเข้ามาภายใน ทำให้บรรยากาศไม่ดูครึ้มมากนัก รวมถึงมีบริการเก้าอี้รองรับแพทย์ที่เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้บริการ มีโทรทัศน์เปิดให้บริการตลอดทั้งวัน ซึ่งสอดคล้องกับ Zeithama, Berry, & Parasursman (1990, p. 19 อ้างถึงใน โสริยา พูลเกษ, 2550, หน้า 18-19) ที่สรุปว่า คุณภาพของการบริการในมุมมองของผู้ใช้บริการ ประกอบด้วย ความเป็นรูปธรรมของการบริการ เช่น สิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ มีที่นั่งเพียงพอ ทางเดินและบริเวณติดผู้ป่วยนอกสะอาด ความเป็นระเบียบสวยงาม แต่ก็ยังพบว่าผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นในระดับน้อย คือเรื่องสถานที่จอดรถไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้ผู้ที่นำรถยนต์ส่วนตัวมาต้องไปหาที่จอดรถที่อื่นซึ่งไกลออกไป ทำให้ไม่สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคที่พบ คืออุปกรณ์การแพทย์ของสถานพยาบาลยังไม่ทันสมัยเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องจัดสรรงบประมาณไปพัฒนาสำนักงานในหลาย ๆ ด้าน และต้องมีการเสนอของบประมาณจากคณะกรรมการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการ นอกจากนี้ยัง

พบว่าผู้ป่วยประชาสัมพันธ์ที่บอกขั้นตอนการเข้ารับการรักษายังไม่มี ความชัดเจน อาจเป็นเพราะผู้ใช้บริการ ส่วนใหญ่จะเดินตรงเข้ามาสอบถามตัวเจ้าหน้าที่โดยตรง ทำให้ไม่ได้สนใจมองหาป้ายประชาสัมพันธ์ อีกประเด็น คือ สถานที่ตั้งของสถานพยาบาลสามารถหาได้ง่าย อาจเป็นเพราะสถานพยาบาลเป็นตึกที่มีรูปร่างภายนอก ดูเก่าและไม่ทันสมัย ทำให้ไม่เป็นจุดสนใจมากนัก

2) ด้านบุคลากร ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการอยู่ในระดับมาก โดยที่สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีเจ้าหน้าที่มีอัธยาศัยดี เป็นมิตร ยิ้มแย้ม แจ่มใส สร้างความเป็นกันเองกับผู้ใช้บริการ เพราะว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จะเป็นคนไข้ประจำที่มาใช้บริการ ทำให้เกิดความรู้สึกคุ้นเคย ซึ่งสอดคล้องกับกฤษฎิ์ บุญช่วย (2552, หน้า 17) ได้สรุปว่า สิ่งชี้วัดคุณภาพของการบริการคือ ความมีอัธยาศัยไมตรี ความสุภาพอ่อนโยนให้เกียรติ มีน้ำใจและเป็นมิตรต่อผู้ใช้บริการ และส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้เจ้าหน้าที่และพยาบาลให้ความเคารพ เพราะเป็นข้าราชการอาวุโส หรือข้าราชการบำนาญ นอกจากนี้ยังสามารถตอบคำถามและข้อสงสัยของผู้ใช้บริการได้ชัดเจน เพราะสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่มีฝ่ายประชาสัมพันธ์ ดังนั้นเจ้าหน้าที่รวมถึงพยาบาลเองต้องทำหน้าที่ตอบคำถามและข้อสงสัยของผู้ใช้บริการให้คลายข้อสงสัย รวมถึงปัญหาจากการเข้ารับการรักษาอื่น ๆ อีกทั้งมีการปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว ให้ความช่วยเหลือตามที่ผู้รับบริการต้องการ สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังให้คำปรึกษาและคำแนะนำได้อย่างถูกต้อง รวมถึงบุคลากรทางการแพทย์เองได้รับความพอใจจากผู้ใช้บริการว่ามีความแม่นยำและน่าเชื่อถือ สามารถวินิจฉัยอาการของโรคได้ถูกต้องและสั่งยาได้ตรงกับอาการเจ็บป่วย โดยจะพบได้จากการที่มีคนไข้ประจำที่เข้ามารักษาและรับยาอย่างสม่ำเสมอ แต่ก็ยังพบว่าผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง คือเรื่องแพทย์อธิบายขั้นตอนในการรักษาให้ทราบอย่างละเอียดและชัดเจน โดยเมื่ออยู่ในห้องตรวจแพทย์อาจไม่ได้บอกอาการของโรคที่ตรวจพบให้คนไข้ทราบ เพราะอาจจะไม่ได้เจ็บป่วยในโรคร้ายแรง หรือแพทย์มีคนไข้ที่รอเข้าตรวจเป็นจำนวนมาก อาจทำให้หลงลืมได้ อีกประเด็นคือ มีจำนวนเจ้าหน้าที่เพียงพอในการให้บริการ อาจเป็นเพราะว่าสถานพยาบาลไม่มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือฝ่ายต้อนรับที่คอยให้ข้อมูลทำให้ไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง

3) ด้านระบบการทำงาน ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ ด้านระบบการทำงาน อยู่ในระดับมาก เพราะสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีระบบการทำงานที่เข้าใจง่าย คือเมื่อแจ้งชื่อที่ห้องทะเบียนแล้ว พยาบาลจะเรียกชื่อเพื่อไปชั่งน้ำหนัก วัดความดัน เป็นข้อมูลเบื้องต้นใช้ประกอบการตรวจวินิจฉัยโรค ก่อนที่จะเข้าตรวจกับแพทย์ หลังจากออกจากห้องตรวจแล้วก็เอาใบสั่งยาไปยื่นที่ห้องยา แล้วสามารถนั่งรอรับยาได้เลย ซึ่งขั้นตอนทั้งหมดที่กล่าวมานั้นอยู่ในบริเวณ ชั้น 1 ของสถานพยาบาล สามารถดำเนินการตั้งแต่เริ่มการรักษาจนสิ้นสุดการรักษาได้ในบริเวณใกล้เคียงกันจนเสร็จสิ้น ทำให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น มีการดำเนินงานในเรื่องของระบบการจ่ายเงินมีความรวดเร็ว และออกใบเสร็จรับเงินให้ทุกครั้ง เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันการจ่ายเงิน ถ้าเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถเบิกจ่ายได้ทันที

โดยจะให้เห็นชื่อในเอกสารใช้สิทธิเบิกจ่ายตรงกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้ผู้รับบริการมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ระบบการรับยาที่มีความรวดเร็ว มีการอธิบายรายละเอียดของยาให้กับผู้ป่วยได้ ทราบขั้นตอนการกินยาที่ถูกต้อง

1.2 ความเชื่อถือและยอมรับในการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ ด้านความเชื่อถือและยอมรับในการให้บริการ อยู่ในระดับมาก เพราะผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นคนไข้ประจำที่มาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง ทำให้ไว้วางใจให้การให้บริการของสถานพยาบาล โดยเฉพาะการยอมรับในเรื่องของคุณภาพของยาที่ใช้ เพราะสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งยาที่มีคุณภาพและยาที่ใช้เป็นยาที่โรงพยาบาลทั่วไปส่งจ่าย บางครั้งสถานพยาบาลจ่ายยาที่มีราคาแพงให้กับผู้ป่วย แต่จ่ายค่าบริการถูกกว่าโรงพยาบาล ทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความประทับใจ นอกจากนี้ผู้ใช้บริการยังให้ความเชื่อถือและยอมรับของแพทย์ในเรื่องความสามารถและความเชี่ยวชาญในการรักษา เนื่องจากเป็นแพทย์ที่มาจากโรงพยาบาลของรัฐที่มีชื่อเสียง ทำให้ได้รับความไว้วางใจจากผู้ใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักสวัสดิการครู สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (2550, หน้า 33) ได้สรุปว่า สถานพยาบาลได้พยายามยกระดับการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการเช่นเดียวกันกับโรงพยาบาลทั่วไปที่ต้องการยกระดับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานด้านการให้บริการที่ดีที่สุด

แต่มีบางประเด็นที่ผู้รับบริการมีความเชื่อถือและยอมรับในการให้บริการ ระดับปานกลางคือ อุปกรณ์ทางการแพทย์ของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความทันสมัย อาจเป็นเพราะสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ได้เป็นโรงพยาบาล และไม่มีการตรวจโรคร้ายแรงหรือกรณีฉุกเฉิน รวมถึงไม่มีการอนุมัติงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัย เนื่องจากมีราคาแพง และต้องขออนุมัตินาน เพราะต้องมีการดำเนินการทางเอกสารต่าง ๆ ในการจัดซื้อและต้องนำเข้าวาระการประชุมจากคณะกรรมการฯ ทำให้งบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ยังไม่ได้มีการพิจารณาในระยะเวลาที่รวดเร็ว จึงทำให้อุปกรณ์ทางการแพทย์ของสถานพยาบาลนั้นยังไม่มีคามทันสมัยเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่พบที่ว่าขาดอุปกรณ์การแพทย์ที่ทันสมัย ทำให้ยังเกิดความวิตกกังวลในการเข้ารับการรักษา รวมถึงประเด็นเรื่องผู้ใช้บริการเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จะไม่เลือกปฏิบัติกับผู้มาใช้บริการทุกคนมีความเท่าเทียมกันหมด เพราะผู้มารับบริการส่วนใหญ่เป็นบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้มีความรู้จักกับบุคลากรทางการแพทย์ และเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลในระดับหนึ่ง

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการ และการรับข้อมูลข่าวสาร

สมมติฐานที่ 1 ผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาแตกต่างกัน

1) อายุ อายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ให้บริการที่มีอายุมากกว่า 40 ปี จะมีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอื่น เป็นเพราะว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไปร่างกายจะมีการปรับสภาพโดยจะมีฮอร์โมนที่ลดลง อาจก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพไม่สมบูรณ์แข็งแรง เริ่มที่จะมีโรคภัยไข้เจ็บเพราะระบบในร่างกายเสื่อมลง ทำให้เริ่มใส่ใจการดูแลสุขภาพและการเข้าตรวจรักษาร่างกาย จึงให้ความสำคัญกับการรักษาพยาบาล และเล็งเห็นความสำคัญของคุณภาพการให้บริการของโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่เลือกใช้ ทำให้คนที่อายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอื่น

2) สถานภาพสมรส สถานภาพสมรสที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่สมรสแล้วจะมีความคิดเห็นมากกว่า เป็นเพราะว่าผู้ที่สมรสแล้วจะมีอัตราการเจ็บป่วยมากกว่า เนื่องจากความรู้สึกร้อนล้าทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ อันเกิดจากการสะสมความเครียดเป็นเวลานาน ๆ และมีภาระความรับผิดชอบที่มากกว่าคนโสด ทำให้ผู้ให้บริการที่สมรสแล้วจำเป็นต้องมีความคิดที่รอบคอบและวางแผนในการใช้ชีวิตให้เป็นขั้นตอน ทำให้ผู้ให้บริการที่สมรสแล้วจึงมีความคิดเห็นมากกว่า

3) สังกัดหน่วยงาน สังกัดหน่วยงานที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยผู้ที่สังกัดหน่วยงานอื่น ๆ มีความคิดเห็นมากกว่าหน่วยงานอื่น เป็นเพราะว่าผู้ให้บริการจากสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ จะเป็นบุคลากรจากหน่วยงานต่างๆ หลากหลายอาชีพที่ไม่ได้อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ อาจจะเข้ามาใช้บริการนาน ๆ ครั้ง ไม่ได้มาใช้บริการเป็นประจำส่วนใหญ่จะมาขอใบรับรองแพทย์เพียงเท่านั้น จึงยังไม่ได้ทราบถึงการให้บริการของสถานพยาบาลว่ามีการตรวจรักษาหรือให้บริการอย่างไรบ้าง และผลจากการมารักษาเป็นอย่างไร จึงให้ความคิดเห็นเป็นไปในทางที่ดี จึงทำให้ผู้ให้บริการจากสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ มีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอื่น

4) รายได้ต่อเดือน รายได้ต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้ให้บริการที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,001 บาท มีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอื่น เป็นเพราะว่ารายได้ต่างกันอาจจะส่งผลต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน กลุ่มผู้ให้บริการที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,001 บาท อาจจะต้องมีความรอบคอบในการใช้จ่ายมากกว่ากลุ่มอื่น เพราะการใช้ได้ในการรักษาพยาบาลในแต่ละครั้งถ้าเป็นโรงพยาบาลของรัฐหรือเอกชนอาจจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง การเลือกใช้บริการสถานพยาบาลจึงทำให้เป็นการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เพราะสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดตั้งไว้เพื่อเป็นสวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงมีค่ารักษาพยาบาลที่ไม่สูงมากนัก

5) โรคประจำตัว โรคประจำตัวที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีโรคประจำตัว กลุ่มโรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรค

ความดันโลหิตสูง จะมีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอื่น เป็นเพราะว่าสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีบริการตรวจรักษาโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิต ทำให้ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวเหล่านี้ได้มาเข้ามารับการรักษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เนื่องจากการตรวจผลเลือด และมีแพทย์ตรวจโรคความดันโลหิต ทำให้ได้รับรู้ถึงผลการให้บริการและวิธีการดำเนินงานของสถานพยาบาลว่าเป็นอย่างไร จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอื่น

ผลการทดสอบสมมติฐานข้างต้น สอดคล้องกับการศึกษาของพรทิพย์ มโนดำรงสัตย์ (2554) ที่พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรด้านหน่วยงานที่สังกัด และเงินเดือนที่ได้รับในปัจจุบัน มีผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินการของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

สมมติฐานที่ 2 ผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา แตกต่างกัน

ผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยที่เกี่ยวกับการมาใช้บริการที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการมาใช้บริการในแต่ละครั้งจะมีใบนัดหมอและผู้ใช้บริการต้องมาตามนัดทุกครั้ง ถึงแม้ว่าจะมีอาการที่ดีขึ้นแล้วก็ตาม และอยู่ในสถานที่ใกล้เคียงกับสถานที่ทำงานเมื่อมีอาการเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ในโรคพื้นฐาน ก็สามารถมาพบแพทย์เพื่อรับยามาบรรเทาอาการ ไม่ต้องไปพบแพทย์ถึงโรงพยาบาลที่อยู่ไกลออกไปและมีค่าใช้จ่ายที่แพงกว่า จึงทำให้จำนวนครั้งของการมารับบริการและประเภทการมาใช้บริการไม่ได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของการให้บริการ จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยที่เกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา แตกต่างกัน

ผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยที่เกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เพราะข้อมูลที่ได้รับมานั้นเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่บอกเพื่อให้รับรู้ถึงการให้บริการ ทำให้มีความเข้าใจและรับรู้ในรายละเอียดมากขึ้นเท่านั้น รวมถึงผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสามารถเข้ามาสอบถามข้อมูลได้ด้วยตัวเอง ทำให้สื่อไม่มีความจำเป็นเท่าใดนัก จึงทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของสถานพยาบาลไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ จินตนา บัวศรี (2550, หน้า 79) ที่ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรสถานพยาบาลในโครงการประกันสังคมเกี่ยวกับการขอรับบริการทางการแพทย์สำหรับโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูง จึงอาจเป็นเพราะช่องทางการได้รับข้อมูลข่าวสารที่บุคลากรสถานพยาบาลส่วนใหญ่ได้รับมาจากแหล่งเดียวกัน เช่น เอกสารราชการ ประกันสังคม เจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคม จึงส่งผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการขอรับค่าบริการทางการแพทย์สำหรับโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูงไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของพิทยา แสงรุ่ง (2554, หน้า 1-18) ที่พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์วิทยุและโทรทัศน์ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. ปัญหาของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

ปัญหาด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีการจัดสรรงบประมาณมาพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานพยาบาลให้ดูใหม่และทันสมัยมากยิ่งขึ้น และควรมีการจัดสรรเรื่องสถานที่จอดรถให้เพียงพอกับจำนวนผู้มาใช้บริการ ปัญหาด้านบุคลากร ควรมีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้บริการและการมีจิตบริการให้กับเจ้าหน้าที่ และจัดสรรงบประมาณในการจ้างแพทย์เพื่อมาให้บริการเต็มเวลา ปัญหาด้านระบบการทำงาน ควรนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อความเร็ว และปัญหาด้านความเชื่อถือ และยอมรับในการให้บริการ ควรเพิ่มการตรวจรักษาโรคเฉพาะทางให้มากขึ้น เพื่อที่จะได้มีการจัดสรรแพทย์ห้วงเวลาให้ตรงกับโรคแต่ละโรค

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อจัดซื้ออุปกรณ์การแพทย์ที่ทันสมัย ทันกับโรคที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อสร้างความไว้วางใจให้กับผู้มาใช้บริการ

2. สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการจัดสรรงบประมาณมาปรับปรุงในด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ปัญหาด้านสถานที่จอดรถ ซึ่งมีไม่เพียงพอ คณะกรรมการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรรับรู้ถึงปัญหาและควรรับหาทางดำเนินการแก้ไขโดยการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเพื่อรองรับการพัฒนาและปรับปรุง อาจมีการเช่าสถานที่วัดมกุฏกษัตริยารามราชวรวิหาร หรือบริเวณใกล้เคียงเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้รับบริการ มีการปรับปรุงอาคารสถานพยาบาลให้ดูทันสมัย ทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร และควรมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลให้มีจิตบริการและบริการด้วยคุณภาพ มีการนำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในระบบการทำงานเพื่อความเร็วและเป็นระบบไม่สับสน มีการจัดสรรแพทย์เฉพาะทางให้มากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

3. สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ป่วยที่มาใช้บริการ ปีละ 2 ครั้ง เพื่อจะได้รับทราบข้อมูลและนำปัญหาที่พบมาหาทางแก้ไขปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น

4. สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มีเป้าหมายการดำเนินงาน รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง สร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลจะต้องทำเพื่อให้สังคมมีความมั่นใจต่อระบบบริการของสถานพยาบาล ด้วยการยินยอมให้องค์กรภายนอกซึ่งมีความรู้ความเข้าใจระบบการดูแลผู้ป่วยเข้าไปประเมินคุณภาพการให้บริการของสถานพยาบาล

บรรณานุกรม

- กฤษฎณี บุญช่วย. (2552). **ความพึงพอใจของผู้ประกันตนในสิทธิประกันสังคมต่อคุณภาพการให้บริการทางการแพทย์โรงพยาบาลปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จินตนา บัวศรี. (2550). **ความคิดเห็นของบุคลากรสถานพยาบาลในโครงการประกันสังคมเกี่ยวกับการขอรับค่าบริการทางการแพทย์สำหรับโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูง**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2549). **สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : จามจุรีโปรดักท์.
- พรทิพย์ มโนดำรงสัตย์. (2554). **ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการดำเนินการก่อนและหลังออกนอกกระบบราชการของมหาวิทยาลัยมหิดลที่มีต่อความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร**. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 5 (1), หน้า 50-61.
- พิทยา รุ่งแสง. (2554). **การเปิดรับข่าวสารความรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา**. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 5 (2), หน้า 1-18.
- วีระพงษ์ เกลิมจิระรัตน์. (2539). **คุณภาพของการให้บริการ**. กรุงเทพมหานคร : ประชาชน.
- สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (2557). **ตารางการตรวจให้บริการของสถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา**. ค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2557, จาก <http://www.otep.go.th/hos.php>.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2553). **คู่มือเครือข่ายสุขภาพครู**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สำนักสวัสดิการครู สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2550). **คู่มือสุขภาพครู**. กรุงเทพมหานคร : สถานพยาบาล สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- โสธยา พูลเกษ. (2550). **ความคาดหวังของผู้ป่วยนอกต่อคุณภาพบริการของโรงพยาบาลลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุวัฒน์ ศุภชุตีกุล และคณะ. (2542). **ขั้นตอนการทำงานกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ รูปแบบสำหรับบริการสุขภาพ**. นนทบุรี : โครงการสำนักพิมพ์ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

วันที่รับบทความ	01/03/2560
วันแก้ไขบทความ	10/03/2560
วันตอบรับบทความ	13/03/2560

สุพรรณิ ภาคแก้ว¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) ศึกษาคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 274 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ คุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรม

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail : kunpun31_@hotmail.com

The Relationship Between Leadership, Ethics and Moral According to Ten Royal Virtues of School Administrators under the Office of Secondary Education Area 1

Received	01/03/2560
Revised	10/03/2560
Accepted	13/03/2560

Suphanee Phakkaew¹

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the leadership of school administrators under Office of Secondary Education Area 1, 2) study the ethical and moral leadership according to the ten royal virtues of school administrators under the Office of Secondary Education Area 1, and 3) study the relationship between leadership, ethics and moral according to the ten royal virtues of school administrators under Office the of Secondary Education Area 1. The sample in this study were 274 school administrators under the Office of Secondary Education Area 1. The instrument for this study was a rating scale questionnaire. The statistics used in data analysis were mean, standard deviation and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The results of the study were as follows : 1) the leadership of school administrators in the opinion of administrators under the Office of Secondary Education Area1 was high, 2) the ethical and moral leadership behaviors according to the ten royal virtues of school administrators in the opinion of administrators under the Office of Secondary Education Area 1 were rated high, and 3) a significant relationship between leadership, ethics and moral according to the ten royal virtues of school administrators in the opinion of administrators under the Office of Secondary Education Area I was found at .05 level.

Keywords : leadership, ethics and moral according to ten royal virtues

¹ Graduate student, Faculty of Education, Educational Administration program, Dhonburi Rajabhat University
e-mail : kunpun31_@hotmail.com

บทนำ

ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการปรับกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุประสิทธิผลขององค์กรแล้ว ผู้บริหารยังต้องให้ความสนใจต่อบุคลากรในองค์กรด้วยภาวะผู้นำนั้นถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้นำในการที่จะนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการบริหารจัดการซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นหน้าที่ของผู้นำที่จะต้องให้ความมั่นใจเพื่อการยอมรับของคนในองค์กร อันจะนำไปสู่ความไม่ไว้วางใจระหว่างกัน ผู้นำจะต้องมุ่งมั่นเรื่องของการสื่อสาร ให้ความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นการสื่อสารที่ดีนั้นถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการสร้างพันธสัญญา (Commitment) และทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน (Cooperation) (ประพนธ์ ผาสุขยัต, 2541, หน้า 91) ในการบริหารองค์กรของผู้บริหารย่อมต้องเผชิญความรุนแรงและความรวดเร็วทั้งกระแสของการแข่งขันและความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังนั้น จึงต้องอาศัยศักยภาพของตนเองและของทีมงานร่วมกันรวมถึงความมีระบบที่ต้องดำเนินไปให้เกิดสิ่งที่ถูกต้องตลอดเวลาความสำเร็จจึงจะเกิดขึ้นได้ โดยระบบที่ถูกต้องของแต่ละองค์กรนั้นก็อยู่บนพื้นฐานของวิสัยทัศน์ (Vision) คือ ต้องการจะเป็นอะไรและตั้งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยม (Value) คือ จะไปให้ถึงจุดนั้นโดยยึดอะไรเป็นหลักซึ่งถือว่าองค์ประกอบทั้ง 3 นี้เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายขององค์กร การมีเป้าหมายขององค์กรที่ชัดเจนตั้งแต่แรกจะสามารถประเมินผลได้ว่าผลในการดำเนินงานนั้นบรรลุประสิทธิผล (Effectiveness) หรือไม่ซึ่งเป็นกรอบความคิดใหม่ในการประเมินผลที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงมากกว่าที่จะมุ่งแต่ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นหลักอย่างเดียว ซึ่งหมายถึงความสามารถในการสร้างผลผลิตโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด ใช้เวลาน้อยที่สุด ซึ่งจะเป็นการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้ (Output) กับปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นหลักแต่ส่วนคำว่าประสิทธิผลนั้นจะมองเน้นไปที่ว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ (ประพนธ์ ผาสุขยัต, 2541, หน้า 24-25) ผู้บริหารนอกจากจะต้องตระหนักถึงเป้าหมายขององค์กรแล้วยังต้องให้ความสำคัญต่อการปรับกระบวนการทำงานและการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรด้วย ภาวะผู้นำนั้นถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารอยู่กลางการประสานภัยในการที่จะนำองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้เพราะอยู่ซอมนรณนต คือ องค์กรที่ต้องบริการโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารอยู่ต้องเป็นผู้นำในการบริหารจัดการเพื่อการยอมรับของคนในองค์กรและของผู้ใช้บริการผู้นำจึงต้องมุ่งมั่นเรื่องการสื่อสารให้ชัดเจนและต้องอาศัยศักยภาพของตนเองและของทีมงานร่วมกันโดยคำนึงถึงการจักระบบโครงสร้างในองค์กร ที่สำคัญ คือ การมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายขององค์กรการมีเป้าหมายที่ชัดเจนขององค์กรตั้งแต่แรกก็จะสามารถประเมินผลสำเร็จขององค์กร หมายถึง การมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ในเรื่องของการบริการและคุณภาพ

การศึกษาเรื่องของภาวะผู้นำได้มีนักคิดนักทฤษฎีได้ศึกษาค้นคว้าทั้งในอดีตที่เริ่มตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษ 1980 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันเป็นการค้นหาคำตอบหรือปัจจัยที่ทำให้ผู้นำมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานจากการศึกษาค้นคว้าสามารถระบุคุณลักษณะพฤติกรรม หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้แบบของความเป็ผู้นำแบบหนึ่ง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าภาวะผู้นำอีกแบบหนึ่ง (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2548, หน้า 3)

ในสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศไทยเราในปัจจุบันนี้ดูน่าเป็นห่วงอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทางเศรษฐกิจปัญหาความเสื่อมถอยในด้านคุณธรรม จริยธรรมของคนทั้งในระดับนักการเมืองข้าราชการหรือคนในแวดวงอาชีพอื่นๆ เนื่องจากสภาพการทำงานในระดับที่สูงและการมีอำนาจในการบริหารงานสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นองค์การหนึ่งที่ตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ให้การศึกษาและก็เป็นองค์การที่หลีกเลี่ยงไม่พ้นในเรื่องของความเป็นผู้นำเช่นกันเนื่องจากผู้บริหารทุกคนต้องมีภาวะผู้นำในการควบคุมดูแลบุคลากรในโรงเรียนซึ่งมีระบบการจัดการดูแลที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาคนละครึ่งตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องทำงานร่วมกันต้องติดต่อประสานงานกันอยู่ตลอดเวลาและต้องใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานไม่ให้ความสำคัญฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตลอดทั้งมีประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา รู้จักใช้ภาวะผู้นำในการสร้างศรัทธา และความไว้วางใจจากบุคลากรโดยประยุกต์ใช้กับหลักการบริหารหลักศาสนาจิตวิทยามีคุณธรรมและปราศจากอคติในการบริหารงานจะเห็นได้ว่าการเป็นผู้นำที่ดี และประกอบกับการมีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงานจึงเป็นสิ่งสำคัญมากที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญการวิจัยครั้งนี้จึงได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางและประโยชน์ในการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อศึกษาคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2556 จำนวน 67 โรงเรียน โรงเรียนละ 14 คน รวมจำนวน 938 คน

1.2 การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie and Morgam (1970, pp. 608-609) ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 274 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 274 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านภาวะผู้นำ จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแนวคิดของ Likert Scales แบ่งเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมจำนวน 30 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของ Likert Scales แบ่งเป็น 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ออกหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม พร้อมแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

3. เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 67 โรงเรียนแล้วผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. ส่งแบบสอบถามทั้งหมด 274 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านภาวะผู้นำ จำนวน 30 ข้อ หาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$, S.D. และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมจำนวน 30 ข้อหาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$, S.D. และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) แบบ Pearson

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.878) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสูงสุด คือ ผู้บริหารแสดงออกว่ามีความมุ่งมั่น ในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.823) รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีการปรับปรุงการทำงานของตนเองและองค์กรอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.987) รองลงมาอีกคือ ผู้บริหารแสดงออกถึงบทบาทการทำงานที่มีมาตรฐานสูง ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.878) รองลงมาอีกคือ ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.847) รองลงมาอีก คือ ผู้บริหารสร้างเป้าหมายร่วมกัน กับบุคลากรในการพัฒนาองค์กร ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.844) รองลงมาอีก คือ ผู้บริหารยอมรับข้อเสนอ ของบุคลากรซึ่งมีความสอดคล้อง ในการปรับปรุงและพัฒนาองค์กร ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.927) รองลงมาอีก คือ ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรเกี่ยวกับการทำงานด้วยการออกคำสั่ง ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.848) รองลงมาอีก คือ ผู้บริหารติดตามควบคุมนิเทศการทำงานของบุคลากรอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.968) รองลงมาอีก คือ ผู้บริหารแสดงให้เห็นว่ามีความเชื่อมั่น ต่อการทำงานของบุคลากร ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.825) รองลงมาอีก คือ ผู้บริหารตระหนักถึงการปรับปรุงการทำงานของตนเองและองค์กรอย่างสม่ำเสมอ, ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจหน้าที่ให้กับบุคลากร ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.844, S.D. = 0.828) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความชำนาญกับบุคลากรอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.989)

2. เพื่อศึกษาคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า คุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) โดยพิจารณาจาก 10 ด้าน เรียงลำดับจากมากลงมา คือ ด้านปริจจาคะ ($\bar{X}$) ด้านอภิกะ ($\bar{X}$) ด้านอาชวะ ($\bar{X}$) ด้านทาน ($\bar{X}$) ด้านอวิโรธนะ ($\bar{X}$) ด้านตปะ ($\bar{X}$) ด้านมัทวะ ($\bar{X}$) ด้านขันติ ($\bar{X}$) ด้านอวิหิงสา ($\bar{X}$) ด้านศีล ($\bar{X}$)

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนด้วยการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยภาพรวมพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร โรงเรียน ($r = 0.352^*$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อนำภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมาสัมพันธ์ กับองค์ประกอบของคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพบว่าภาวะผู้บริหารมี การสนับสนุนต่อบุคลากรในทุก ๆ ด้านมีความสัมพันธ์กับด้านทาน ($r = 0.041^*$) ด้านอาชวะ ($r = 0.009^*$) และด้านอวิหิงสา ($r = 0.008^*$) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระในการทำงานมีความสัมพันธ์กับด้าน ปริจจาคะ ($r = 0.011^*$) และด้านอวิโรธนะ ($r = 0.037^*$) ผู้บริหารใส่ใจสวัสดิการและความเป็นอยู่ของบุคลากร มีความสัมพันธ์กับด้านทาน ($r = 0.005^*$) ด้านมัทวะ ($r = 0.050^*$) ด้านอวิโรธนะ ด้านอวิหิงสา ($r = 0.038^*$) และด้านขันติ ($r = 0.026^*$) ผู้บริหารสร้างบรรยากาศในการทำงานของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับด้านปริจจาคะ ($r = 0.032^*$) และด้านอภิกะ ($r = 0.021^*$) ผู้บริหารตระหนักถึงศักดิ์ศรีของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับด้านศีล

($r = 0.021^*$) ด้านปาริจจาละ ($r = 0.026^*$) ด้านอาชชะ ($r = 0.025^*$) ด้านตปะ ($r = 0.021^*$) และด้านอวิสิงหา ($r = 0.002^*$) ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองมีความสัมพันธ์กับด้านตปะ ($r = 0.011^*$) ผู้บริหารให้ความเสมอภาคกับบุคลากรในทุก ๆ ด้านมีความสัมพันธ์กับด้านอาชชะ ($r = 0.029^*$) ด้านมัทวะ ($r = 0.001^*$) และด้านอโกธะ ($r = 0.005^*$) ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรเกี่ยวกับการทำงานด้วยการออกคำสั่งมีความสัมพันธ์กับด้านอาชีวะ ($r = 0.026^*$) ผู้บริหารกำหนดกรอบ การทำงานและกฎระเบียบต่าง ๆ อย่างชัดเจนมีความสัมพันธ์กับด้านมัทวะ ด้านอโกธะ ($r = 0.013^*$) ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าทำในสิ่งใหม่มีความสัมพันธ์กับด้านมัทวะ ($r = 0.047^*$) ด้านอโกธะ ($r = 0.006^*$) ผู้บริหารติดตามควบคุมนิเทศการทำงาน ของบุคลากรอย่างชัดเจน มีความสัมพันธ์กับด้านอาชชะ ($r = 0.049^*$) ด้านตปะ ($r = 0.007^*$) ผู้บริหารมุ่งสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นให้กับองค์กรมีความสัมพันธ์กับด้านทาน ด้านอาชชะ ($r = 0.032^*$) ผู้บริหารมุ่งสร้างความเปลี่ยนแปลง ที่ดีขึ้นให้กับองค์กรมีความสัมพันธ์กับด้านปาริจจาละ ($r = 0.017^*$) ด้านอโกธะ ($r = 0.013^*$) และด้านอวิโรณะ ($r = 0.045^*$) ผู้บริหารกระตุ้นบุคลากรให้มีความมุ่งมั่นและตั้งใจทำงานให้ประสบผลสำเร็จมีความสัมพันธ์กับด้านทาน ($r = 0.006^*$) ด้านอโกธะ ($r = 0.030^*$) ด้านอวิหิงสา ($r = 0.049^*$) และด้านอวิโรณะ ($r = 0.025^*$) ผู้บริหารตระหนักถึงการปรับปรุงการทำงานของ ตนเองและองค์กรอย่างสม่ำเสมอมีความสัมพันธ์กับด้านตปะ ($r = 0.050^*$) ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากร มีการปรับปรุงการทำงานของตนเองและองค์กรอย่างสม่ำเสมอมีความสัมพันธ์กับด้านศีล ($r = 0.009^*$) ผู้บริหาร แสดงออกถึงบทบาทการทำงานที่มีมาตรฐานสูงมีความสัมพันธ์กับด้านทาน ($r = 0.030^*$) ด้านปาริจจาละ ($r = 0.037^*$) ด้านมัทวะ ($r = 0.024^*$) และด้านอโกธะ ($r = 0.047^*$) ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนด วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับด้านปาริจจาละ ($r = 0.016^*$) ผู้บริหารแสดงออกว่ามีความ มุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จมีความสัมพันธ์กับด้านอาชชะ ($r = 0.025^*$) ด้านอวิโรณะ ($r = 0.029^*$) ผู้บริหารแสดงให้เห็นว่ามีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับด้านปาริจจาละ ($r = 0.038^*$) ด้านมัทวะ ($r = 0.039^*$) และด้านขันติ ($r = 0.031^*$) ผู้บริหารสร้างเป้าหมายร่วมกันกับบุคลากรในการพัฒนา องค์กรมีความสัมพันธ์กับด้านศีล ($r = 0.005^*$) ด้านอาชชะ ($r = 0.009^*$) ด้านตปะ ($r = 0.035^*$) และด้าน อวิโรณะ ($r = 0.014^*$) ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจหน้าที่ให้กับบุคลากร มีความสัมพันธ์กับด้านปาริจจาละ ($r = 0.017^*$) ด้านอาชชะ ($r = 0.049^*$) ด้านอโกธะ ($r = 0.033^*$) และด้านขันติ ($r = 0.015^*$) ผู้บริหาร เปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระมีความสัมพันธ์กับด้านอาชชะ ($r = 0.023^*$) ด้านมัทวะ ($r = 0.041^*$) และด้านอโกธะ ($r = 0.001^*$) ผู้บริหารจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือกับบุคลากรเป็นประจำ มีความสัมพันธ์กับด้านศีล ($r = 0.019^*$) ด้านอาชชะ ($r = 0.009^*$) ด้านมัทวะ ($r = 0.000^*$) ด้านตปะ ($r = 0.026^*$) ด้านตปะ ($r = 0.014^*$) และด้านอวิโรณะ ($r = 0.041^*$) ผู้บริหารไว้วางใจ สานสัมพันธ์และร่วมมือกับ บุคลากรอย่างเต็มใจและจริงจังมีความสัมพันธ์กับด้านอาชชะ ($r = 0.045^*$) ด้านอวิหิงสา ($r = 0.048^*$) ผู้บริหาร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความชำนาญกับบุคลากรอยู่เสมอ มีความสัมพันธ์กับด้านทาน ($r = 0.026^*$) ด้านอวิหิงสา ($r = 0.020^*$) ผู้บริหารมีเหตุและผลสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้กับบุคลากรมีความสัมพันธ์ กับด้านมัทวะ ($r = 0.039^*$) ด้านตปะ ($r = 0.036^*$) และด้านอวิโรณะ ($r = 0.019^*$) ผู้บริหารวางตัวเป็นกลาง

และมีความยุติธรรมต่อบุคลากรมีความสัมพันธ์กับด้าน ปริจจาคะ ($r = 0.016^*$) ด้านมัททวะ ($r = 0.018^*$) และด้านอวิหิงสา ($r = 0.046^*$) และผู้บริหารยอมรับข้อเสนอของบุคลากรซึ่งมีความสอดคล้องในการปรับปรุงและพัฒนาองค์กรมีความสัมพันธ์กับด้านทาน ($r = 0.001^*$) ด้านอาชชวะ ($r = 0.003^*$) ตามลำดับที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสูงสุด คือ ผู้บริหารแสดงออกว่ามีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จ รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีการปรับปรุงการทำงานของตนเองและองค์กรอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาอีก คือ ผู้บริหารแสดงออกถึงบทบาทการทำงานที่มีมาตรฐานสูง ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารสร้างเป้าหมายร่วมกันกับบุคลากรในการพัฒนาองค์กร และผู้บริหารยอมรับข้อเสนอของบุคลากรซึ่งมีความสอดคล้องในการปรับปรุงและพัฒนาองค์กร ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารนั้นให้ความสำคัญกับความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพและคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญทำให้ผลของความเป็นผู้นำนั้นอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของณัฐพงศ์ บุญยรรณดี (2553, หน้า 23) ได้สรุปไว้ว่า ภาวะผู้นำคือศิลปะและความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคนให้ทำงานด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มและองค์กร และวโรเพ็งสวัสดิ์ (2549, หน้า 18) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การใช้อิทธิพลของบุคคลหรือของตำแหน่งโดยการจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่ม ปฏิบัติตามความคิดความต้องการของตนด้วยความเต็มใจ ยินดีที่จะให้ความร่วมมือเพื่อจะนำไปสู่การบรรลุจุดประสงค์ของกลุ่มตามที่กำหนดไว้ ภาวะผู้นำเป็นความสามารถในการชักจูงผู้อื่นให้ค้นหาหนทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด และเป็นการผูกมัดหรือหลอมรวมกลุ่มเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้วกระตุ้นให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายหรืออาจสรุปได้ว่าภาวะผู้นำคือรูปแบบอิทธิพลระหว่างบุคคล (Interpersonal influence) เป็นความสามารถในการนำของผู้นำหรือกลุ่ม ในอันที่จะก่อให้เกิดการกระทำกิจกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า คุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยพิจารณาจาก 10 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านปริจจาคะ ด้านอภิกโกธะ ด้านอาชชวะ ด้านทาน ด้านอวิโรธนะ ด้านตปะ ด้านมัททวะ ด้านขันติ ด้านอวิหิงสา ด้านศีล ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารนั้นให้ความสำคัญกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมที่ให้คุณภาพ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ทำให้ผลของคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมนั้นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต, 2548, หน้า 240-241) ราชธรรม 10 หรือทศพิธราชธรรม 96 คือธรรมของพระราชา กิจวัตรที่พระเจ้าแผ่นดินควรประพฤติ คุณธรรมของผู้ปกครองบ้านเมือง หรือธรรมของนักปกครองประกอบด้วย 1) ทาน (การให้) คือสละทรัพย์สิ่งของบำรุงเลี้ยงช่วยเหลือประชาราษฎร์และบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ 2) ศีล (ความประพฤติดีงาม) คือสำรวมกายและวจีหาวารประกอบแต่การสุจริตรักษากิตติคุณให้ควรเป็นตัวอย่างและ

เป็นที่เคารพนับถือของประชาราษฎร์ 3) ปริจาคะ (การบริจาค) คือเสียสละความสุขสำราญตลอดจนชีวิตของตน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง 4) อาชวະ (ความซื่อตรง) คือซื่อตรงทรงสัตย์ ใฝ่ร่ายาปฏิบัติภารกิจโดยสุจริต มีความจริงใจไม่หลอกลวงประชาชน 5) มัทวะ (ความอ่อนโยน) คือมีอัธยาศัย ไม่เย่อหยิ่งหยาบคายกระด้างถือองคร้มีความงามสง่า เกิดแต่ท่วงทีที่ริยาสุภาพนุ่มนวลละมุนละไมให้ได้ความรัก รักดี 6) ตปะ (ความทรงเดช) คือแผดเผากิเลสตัณหาให้เข้ามาครอบงำย่ำยีจิต ระวังยับยั้งข่มใจได้ ความเป็น อยู่สม่ำเสมอหรืออย่างสามัญมั่งมันแต่จะบำเพ็ญเพียร 7) อักโกธะ (ความไม่โกรธ) คือไม่กริ้วกราดลุอำนาจ ความโกรธจนเป็นเหตุให้วินิจฉัยความและกระทำการต่าง ๆ ผิดพลาดเสียธรรม มีเมตตาประจักษ์ใจ 8) อวิหิงสา (ความไม่เบียดเบียน) คือไม่บีบคั้นกดขี่ เช่น เก็บภาษีขูดรีดหรือเกณฑ์แรงงานเกินขนาดไม่หลงระเหิอำนาจ ขาดความ กรุณาหาเหตุเบียดเบียนลงโทษอาชญาแก่ประชาราษฎร์ผู้ใดเพราะอาศัยความอาฆาตเกลียดชัง 9) ชันติ (ความอดทน) คืออดทนต่องานที่ตรากตรำถึงจะลำบากกายเหนื่อยหน่ายเพียงไรก็ไม่ทอดทิ้งจะถูกย่ำถูกเหยียดด้วย คำเสียดสีลากถางอย่างใดก็ไม่หมดกำลังใจไม่ยอมละทิ้งกรณีย์ที่บำเพ็ญโดยชอบธรรม 10) อวิโรธนะ (ความไม่คลาด ธรรม) คือ วางองค์เป็นหลักหนักแน่นในธรรมคงที่ไม่มีความเอนเอียงหวั่นไหวเพราะถ้อยคำที่ตีส่าย ลากสักการะ หรืออิฏฐารมณ์อนิฏฐารมณ์ใด ๆ สติมั่นในธรรมทั้งส่วนยุติธรรม คือความเที่ยงธรรมนิติธรรมคือระเบียบแบบแผน หลักการปกครองตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวราวุฒิมหาโร (ถาวะโร) (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เขาวง อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดตามความคิดเห็นของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า การปฏิบัติงาน ตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน แนวทางการพัฒนาการ ปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ในการให้ซึ่งต้องไม่หวังสิ่งตอบแทนจะต้องมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อนร่วมงานและประชาชน ให้กำลังใจให้ ความรักให้อภัยแก่เพื่อนร่วมงานและประชาชนมีระเบียบวินัยปฏิบัติงานตามระเบียบอย่างเคร่งครัดระมัดระวังควบคุม ตนเอง รู้จักบริหารคนบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพมีความประพฤติที่ดีงามทั้งกายวาจาใจ ต้องรู้จักเสียสละ ประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมซื่อตรงไม่คดโกง มีความนอบน้อมถ่อมตนติดดินเพื่อให้พี่น้องประชาชนเข้าหาได้ทุก เมื่อบริหารงานด้วยความอ่อนโยนมีอัธยาศัยที่อ่อนโยนไม่หยาบคายไม่แข็งกระด้าง ผู้บริหารต้องมีความพากเพียร คือต้องพยายามเอาชนะปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานทุกรูปแบบ บริหารงานด้วยความสุขสงบเยือกเย็นเห็น ตนเห็นคนเห็นงานเห็นบ้านเมืองบริหารงานโดยไม่ใช้อารมณ์โกรธเข้ามาครอบงำตนเอง ต้องไม่มีความโกรธ เกิดขึ้นในการบริหารงาน บริหารงานต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เคารพในกฎหมาย มีความเท่าเทียมกันและ ความเสมอภาคต้องไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น บริหารงานด้วยความอดทนมีขันติและความเสียสละยอมตัว อยู่เสมอเพื่อพี่น้องประชาชนจึงต้องบริหารงานด้วยความอดทนต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ บริหารงานด้วยความเที่ยงธรรมหนักแน่นความถูกต้องโดยมีความเที่ยงธรรมเป็นหลัก บริหารงานด้วยความหนักแน่น กล้าตัดสินใจ และไม่เอนเอียงและแบ่งพรรคแบ่งพวก

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าเมื่อนำภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมาสัมพันธ์กับองค์ประกอบของคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนแล้วนั้นพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารนั้นมีความสัมพันธ์กับ ด้านทาน ด้านบริจาคตะ ด้านอภิกะระ ด้านอวิโรธนะ ด้านมัททวะ ด้านอวิหิงสา ด้านขันติ ด้านตปะ ด้านมัททวะ ตามลำดับที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับ ด้านทาน (การให้) คือ สละทรัพย์สิ่งของบำรุงเลี้ยงช่วยเหลือประชาราษฎร์และบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ตามแนวคิดของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2548, หน้า 240-241) ด้านบริจาคตะ หมายถึงมีความเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม มีการให้สิ่งของแก่ผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มีการเกื้อกูลคำจูงผู้ที่ขัดสนขาดแคลน มีการสงเคราะห์ญาติตามโอกาสอันสมควร การยอมเสียสละอวัยวะร่างกายเพื่อผู้อื่นตามแนวคิดของ พระเจริญ สุวฑฺฒโน (2545, หน้า 71) ด้านมัททวะการแสดงกิริยาอ่อนโยนอ่อนน้อมเป็นคนไม่แข็งกระด้างปราศจากมานะทิฐิ มีอหิสาภัยไม่ว่าเหยียดหยันหรือหยาบคาย ไม่เป็น “ท้าวพระยาลิ้มกันท์ ต้นไม้ลิ้มดิน ปักขนิณลิ้มไพร” นี่เป็นคุณสมบัติของผู้นำข้อที่ 5 และด้านตปะ การใช้ความเพียรเพื่อเผาผลาญกิเลสตัณหาให้เข้ามาครอบงำจิตใจเห็นผิดเป็นชอบ รู้จักระงับยับยั้งจิตใจได้ไม่หลงไหลหมกมุ่นในความสุขสำราญและการปรนเปรอมีความเป็นอยู่อย่างสม่าเสมอมุ่งมั่นในอันที่จะบำเพ็ญเพียรทำกิจในหน้าที่ให้สมบูรณ์ นี่เป็นคุณสมบัติของผู้นำข้อที่ 6 ตามความคิดของ พระชัยวัฒน์ ธมฺมวฑฺฒโน (2552, หน้า 17-20) ด้านอภิกะระไม่กลัวกราดล่ออำนาจความโกรธจนเป็นเหตุให้วินิจฉัยความและกระทำการต่าง ๆ ผิดพลาดเสียธรรมมีเมตตาประจําใจ และด้านอวิหิงสา แปลว่า ความไม่เบียดเบียนไม่บีบบังคับไม่กดขี่ไม่หลงอำนาจ ไม่ขาดความกรุณา ไม่หาเรื่องลงโทษ ไม่อาฆาต ไม่เกลียดชัง วสิษฐ เดชกุญชร (2551, หน้า 10-11) ด้านขันติ คือ การที่ทรงมีพระราชจริยานุวัตรอันอดทนต่อสิ่งทั้งปวงรักษาพระราชหฤทัยและพระอาการ พระกาย พระวาจา ให้เรียบร้อย และด้านอวิโรธนะ คือ การที่ทรงตั้งอยู่ในชาติติดยราชประเพณีไม่ทรงประพฤติดิจจากพระราชจริยานุวัตร นิติศาสตร์ ราชศาสตร์ไม่ทรงประพฤติกเลียดจากความยุติธรรม ทรงอุปถัมภ์ยกย่องคนที่มีความชอบทรงบำราบคนที่มีความรับผิดชอบโดยปราศจากอำนาจอคติ 4 ประการ และไม่ทรงแสดงให้เห็นด้วยพระราชหฤทัยยินดียินร้ายตามแนวคิดของสุเมธ ตันติเวชกุล (2543, หน้า 272-273)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอเพื่อนำไปปฏิบัติ

1.1 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้บริหารกำหนดกรอบการทำงานและกฎระเบียบต่าง ๆ อย่างชัดเจนเนื่องจากในบางครั้งผู้บริหารก็ไม่สามารถจะคัดค้านแนวคิดการปฏิบัติของบุคลากร เนื่องจากผู้บริหารบางคนอาจจะพึงเข้ารับตำแหน่งจึงมีประสบการณ์น้อย

ดังนั้นผู้บริหารจึงควรศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ถึงวิธีการต่าง ๆ อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจและทักษะความเป็นผู้นำเพิ่มขึ้น

1.2 ผู้บริหารกระตุ้นบุคลากรให้มีความมุ่งมั่นและตั้งใจทำงานให้ประสบผลสำเร็จเนื่องจากผู้บริหารมีภาระหน้าที่มากมาย ประกอบกับบุคลากรก็มีภาระหน้าที่ในงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย จึงไม่มีเวลา ดังนั้นผู้บริหารจึงควรมีความสัมพันธ์กับบุคลากรให้มากขึ้นและควรเสริมสร้างหลักของการทำงานเป็นทีมให้บุคลากรเล็งเห็นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหารเพื่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กร

1.3 ด้านศีล ความประพฤติดีงาม เนื่องจากในบางครั้งผู้บริหารอาจมีพฤติกรรมที่ส่อในทางที่ผิดในการทุจริต และเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้นผู้บริหารควรตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรมในการประพฤติตนให้เป็นแบบแก่บุคลากร และให้เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับตนเองและองค์กรต่อไป

1.4 ด้านอิทธิบาท ความไม่เบียดเบียน เนื่องจากในบางครั้งผู้บริหารนั้นใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิดและให้อำนาจภายในมาครอบงำจิตใจโดยไม่คำนึงถึงหลักเหตุผลและความถูกต้องผู้บริหารจึงต้องมีทัศนคติที่ดี บ่งบอกถึงความเป็นผู้นำสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กรให้เป็นระบบและมีความเคารพซึ่งกันและกันและให้ความยุติธรรมต่อทุกฝ่ายและไม่เอินเอียงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อพัฒนาองค์กรให้มีความเสถียรภาพและมั่นคงต่อไป

1.5 ผู้บริหารมีความเสียสละทรัพย์สินเงินทองและวัตถุสิ่งของต่าง ๆ เพื่อพัฒนาองค์กร เนื่องจากผู้บริหารนั้นอาจจะมีความจำเป็นในเรื่องส่วนตัว หรืออาจจะคิดว่าการเสียสละเงินทอง วัตถุสิ่งของนั้นไม่สำคัญเท่ากับการทุ่มเทแรงกาย แรงใจ ในการทำงานเพื่อองค์กร

1.6 ผู้บริหารใช้วาจาสุภาพ อ่อนโยนเหมาะสมกับบุคคลและโอกาสเนื่องจากการพูดของผู้บริหารในบางครั้งมีการพูดโดยไม่เป็นมิตรซึ่งจะอ้างถึงคำสั่งในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการปฏิบัติหน้าที่ฉะนั้นผู้บริหารจึงต้องมีความอ่อนโยน สุภาพและเป็นกันเองเพื่อการทำงานทั้งสองฝ่ายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอื่น ๆ ร่วมด้วย

2.2 ควรทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู

2.3 ควรทำการวิจัยเรื่องคุณธรรม จริยธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู

บรรณานุกรม

- จรุงรัตน์ สีมันตา. (2554). **คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.**
- ณัฐพงศ์ บุญยารมณ. (2553). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.**
- ประพนธ์ ผาสุยัต. (2541). **ทางเลือกทางรอด. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เออาร์ อินฟอร์เมชั่น แอนด์ พับลิเคชั่น.**
- พระเจริญ สุวฑฺฒโน. (2545). **ทศพิธราชธรรมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย.**
- พระชัยวัฒน์ ธมฺมวฑฺฒโน. (2552). **99 ธรรมวาทะ-ข้อคิด. กรุงเทพมหานคร : เลียงเชียงการพิมพ์.**
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2540). **ศึกษาวิเคราะห์คุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหารในสถาน การศึกษา. ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2559, จาก <http://englishformbunsorn.blogspot.com/2012/10/blog-post.html>.**
- _____. (2548). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาร์เอสพริ้นติ้งแมสโปรดักส์.**
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2540). **ธรรมนุญชีวิตร. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ.**
- พระวราวุฒิมหาวิโร (ถาวะโร). (2556). **การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเขาวง อําเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.**
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2549). **การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรงของประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งต่อประสิทธิผลของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- วิสิษฐ เดชกุญชร. (2551). **วันพ่อแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : อํานวยเว็บการพิมพ์.**
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2548). **ภาวะผู้นำทฤษฎี และปฏิบัติ : ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำ ที่สมบูรณ์ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิรัตน์ เอ็ดดุกะชั่น.**
- สุเมธ ตันติเวชกุล. 2543. **ใต้เบื้องพระยุคลบาท. กรุงเทพมหานคร : มติชน.**

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

วันที่รับบทความ	01/03/2560
วันแก้ไขบทความ	11/03/2560
วันตอบรับบทความ	13/03/2560

พิมพ์พรณ หล้าน้อย¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารงานโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย จากมากมาหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารทั่วไป 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย จากมากมาหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค้ำจุน ตามลำดับ 3) ความคิดเห็นระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.801$) มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.01

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์ การบริหารงานโรงเรียน แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์ สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail : sweetymilk@hotmail.com

The Relationship Between School Administration and Work Motivation of Teachers in Group 1 Schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office

Received	01/03/2560
Revised	11/03/2560
Accepted	13/03/2560

Phimphan Lumnoi¹

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the opinion of teachers concerning the school administration in Group 1 schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office, 2) study the work motivation of teachers in Group 1 schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office, and 3) study the relationship between school administration and work motivation of teacher in Group 1 schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office. The sample consisted of 205 teachers in Group 1 schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office. The research instrument was a five scale rating questionnaire. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The results revealed that : 1) the overall opinion toward school administration of teachers in Group 1 schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office was at high level. When considering each aspect, it was found that the budget administration was rated the highest followed by human resource administration, technical administration and general administration respectively. 2) The overall work motivation of teachers in Group 1 schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office was rated at high level. When considering each aspect, it was found that motivation factors were rated the highest followed by hygiene factors. 3) the relationship between school administration and work motivation of teachers in Group 1 schools in Bangkok Primary Educational Service Area Office was positive at 0.01 level ($r= 0.801$) of significance.

Keywords : relationship, school administration, work motivation

¹ Graduate student, Faculty of Education, Department of Educational Administration, Dhonburi Rajabhat University
e-mail : sweetie.milk@hotmail.com

บทนำ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มุ่งสู่การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 2) กระบวนการจัดเรียนรู้ทางการศึกษาจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้และความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 2) จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โรงเรียนต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน โดยมีการจัดการเชิงคุณภาพ ประกอบไปด้วยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เน้นการพัฒนาครู ส่งเสริมให้ครูเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศก็เป็นต้นทุนทางปัญญา อีกประการหนึ่งโรงเรียนต้องมีการบริหารงานเป็นระบบอย่างต่อเนื่องที่คำนึงถึงการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนทุก ๆ ด้าน การบริหารงานที่ประสบผลสำเร็จเป็นการทำให้ครูในโรงเรียนนำศักยภาพของตนเองออกมาใช้อย่างเต็มกำลังความสามารถ สูงสุดอย่างไม่ย่อท้อ บรรลุเป้าหมายอย่างมีความสุข

การบริหารองค์กรที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลในองค์กรได้แตกต่างกัน และเมื่อองค์กรมีการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นด้านพฤติกรรม โครงสร้างหรือกระบวนการ การบริหารงานในองค์กรก็จะกระทบกระเทือน โดยการเปลี่ยนแปลงนั้น อาจจะมีผลในเชิงบวก หรือในเชิงลบต่อการบริหาร ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน ด้านประสิทธิผลขององค์กรด้วย ถ้าการบริหารองค์กรสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล เช่น มุ่งที่บุคคลและการบรรลุเป้าหมายแล้ว พฤติกรรมการปฏิบัติงานก็ไปสู่จุดมุ่งหมาย แต่ถ้าหากการบริหารมีลักษณะตรงกันข้ามกับจุดมุ่งหมาย ความต้องการกับแรงจูงใจอาจจะคลาดเคลื่อนลดน้อยลง การบริหารงานในองค์กรเป็นความรู้สึก ความเข้าใจหรือการรับรู้ของสมาชิกภายในองค์กรที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะเป็นแรงกดดันสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลและทุกสิ่งทุกอย่างในองค์กร

การบริหารองค์กรมีผลต่อความรู้สึกของบุคลากรภายในองค์กรด้วยปัจจัยต่าง ๆ ภายในองค์กรที่ส่งผลต่อการทำงาน หรืออีกนัยหนึ่งคือการรับรู้ของบุคลากรภายในองค์กรต่อสภาวะแวดล้อมในการทำงาน

พสุ เดชะรินทร์ (2554) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนที่ดีมีความเหมาะสมจะส่งผลต่อความสนใจของครูในโรงเรียน ผู้บริหารที่สามารถบริหารโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ย่อมจะส่งผลกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ซึ่งครูทุกคนย่อมอยากที่จะทำงานด้วยความสุขกายสบายใจ สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดีที่สุดแต่ถ้าการบริหารโรงเรียนไม่ดีแล้ว ย่อมทำให้ครูในโรงเรียนไม่รู้สึกสนใจที่จะทำงาน การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นวิธีการสุดท้ายที่ผู้บริหารบางท่านอาจจะมองข้ามไปเพราะถือว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่สำคัญ แต่ความเป็นจริงแล้วกลับเป็นความคิดที่ผิด

ดังนั้นการบริหารโรงเรียนน่าจะมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ถ้าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนไม่ดีอาจส่งผลให้ครูเกิดความเบื่อหน่าย เฉื่อยชา ท้อแท้ ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ และไม่ยอมมาปฏิบัติหน้าที่ในการสอน หากโรงเรียนมีแรงจูงใจที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน มีการปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานนั้น ครูในโรงเรียนจะได้รับแรงกระตุ้น มีขวัญและกำลังใจ เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียน แสวงหาวิธีการเพิ่มทักษะขบวนการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และนำทักษะนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แรงจูงใจที่เกื้อหนุนจะส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ปฏิบัติงานให้ได้ พัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสรรคนวัตกรรมและการพัฒนาต่อเนื่อง จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงให้โรงเรียนมีการทำงานในโรงเรียนที่เหมาะสม ส่งเสริมให้ครูมีแรงจูงใจในการปฏิบัติการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 โรงเรียน จำนวนครูทั้งหมด 440 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 โรงเรียน จำนวนครูทั้งหมด 440 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Kreicic & Morgan, 1970, หน้า 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 205 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเทียบสัดส่วนโดยสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (check list)

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า (rating scale)

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของ Likert Scales

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ออกหนังสือถึงผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม พร้อมแบบสอบถามไปยังผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 12 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลประชากรที่เป็นผู้บริหารในระดับต่าง ๆ และกลุ่มตัวอย่าง

3.3 เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ทั้ง 12 โรงเรียนแล้ว ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.4 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล จำนวน 205 ฉบับ และได้รับคืนมา จำนวน 205 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำแบบสอบถามไปทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยกำหนด แนวทางการวิเคราะห์ ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดย (frequency) และหาร้อยละ (percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ใช้วิธีวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ใช้วิธีวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficient)

แบบเพียร์สัน (pearson product moment correlation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป กำหนดเกณฑ์การแปลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เกณฑ์ในการพิจารณาระดับความสัมพันธ์

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

จำแนกตามเพศ พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.76 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.24

จำแนกตามอายุ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 95.61 และอายุ 40 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.39

จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 90.73 และปริญญาโทหรือสูงกว่าปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 9.27

จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนเริ่มตั้งแต่ปฏิบัติการสอน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 70.73 และประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 29.27

จำแนกตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียน พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-160 คน คิดเป็นร้อยละ 46.34 รองลงมา คือ ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 601-1,500 คน คิดเป็นร้อยละ 33.17 และขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน คิดเป็นร้อยละ 20.49

2. เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารทั่วไป

3. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านปัจจัยจูงใจ และด้านที่มีค่าเฉลยรองลงมา ได้แก่ ด้านปัจจัยค้ำจุน โดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

แรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบ ความสำเร็จ

ในหน้าที่การงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และการได้รับการยอมรับนับถือ ตามลำดับโดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

แรงจูงใจด้านปัจจัยค่าจ้าง โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นโยบายการบริหาร ความสัมพันธ์ของบุคลากรในองค์กร สภาพการทำงาน ความมั่นคงในการทำงาน และเงินเดือนและผลประโยชน์ที่ได้รับ ตามลำดับโดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียน กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์เชิงบวก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้ผลดังนี้ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวม คือ ด้านการบริหารงานบุคลากร รองลงมา คือ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาอีก คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

เมื่อพิจารณาแรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจ สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียน กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยจูงใจมีความสัมพันธ์เชิงบวก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้ผลดังนี้ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูด้านปัจจัยจูงใจ คือ ด้านการบริหารงานบุคลากร รองลงมา คือ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาอีก คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานงบประมาณตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

เมื่อพิจารณาแรงจูงใจด้านปัจจัยค่าจ้าง สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียน กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยค่าจ้าง มีความสัมพันธ์เชิงบวก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้ผลดังนี้ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูด้านปัจจัยค่าจ้าง คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคลากร รองลงมาอีก คือ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยพิจารณา 4 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารทั่วไป ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารนั้นให้ความสำคัญกับการบริหารงานที่ได้คุณภาพ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนร่วมเป็นสำคัญ ทำให้ผลการบริหารในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคเชนพงษ์ สุมาลย์โรจน์ (2550, หน้า 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน ประสานงานนิเทศ กำกับ ควบคุมดูแล ติดตามประเมินผล แก้ไขปัญหา พัฒนางานด้านต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเหล่านั้นเป็นไปตามนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณารายด้านพบว่าแรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจ และแรงจูงใจด้านปัจจัยค้ำจุน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารมีนโยบายในการดำเนินงานที่ชัดเจน และเอื้อประโยชน์ให้แก่ครูผู้สอน มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในองค์กร นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนงนารถ โชษะมณี (2551, หน้า 76) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ฐานอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านปัจจัยกระตุ้น อยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านปัจจัยค้ำจุนอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และความสำเร็จของงาน เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยจูงใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ อาจเป็นเพราะว่างานที่ได้รับมอบหมายนั้นตรงกับความรู้ความสามารถ ทำให้ได้มีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีอิสระในการทำงานและมีส่วนร่วมในการแก้ไขและปฏิบัติงานในทุกส่วนของการทำงาน ทำให้เกิดความรักในงานและอยากที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จึงเป็นปัจจัยที่มีแรงจูงใจในการทำงานสูงสุด และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การได้รับการยอมรับนับถือ ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูเป็นบุคลากรทางการศึกษา

ที่มุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียนเป็นหลัก มิได้มุ่งเน้นในผลประโยชน์ส่วนตน ดังนั้นในด้านการได้รับการยอมรับนับถือนั้น จึงให้ความสำคัญน้อยที่สุด ในส่วนปัจจัยค้ำจุนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ นโยบายการบริหาร อาจเป็นเพราะว่านโยบายการบริหารนั้น เป็นสิ่งแวดล้อมในการทำงานส่วนแรก ๆ ที่จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน โดยภาพรวมนั้นองค์กรต้องมีการบริหารจัดการที่ดีและมีกระบวนการบริหารที่พัฒนาต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด โดยผู้บริหารนั้นเป็นส่วนสำคัญในการที่จะบริหารโรงเรียนโดยใช้เทคนิคความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจครูให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ส่วนปัจจัยค้ำจุนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ เงินเดือนและผลประโยชน์ที่ได้รับ อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรทางการศึกษาเป็นระบบราชการ ซึ่งมีเงินเดือนและผลประโยชน์ที่ได้รับไม่ได้อยู่ในระดับสูงมาก มีการพิจารณาขึ้นตามความเหมาะสม และมีสวัสดิการต่าง ๆ ตามระเบียบของโรงเรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียน กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์เชิงบวก ทั้งนี้อาจเนื่องจากแรงจูงใจในการปฏิบัติงานนั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะสร้างพลังขับเคลื่อนให้บุคลากรในองค์กรเกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานให้องค์กรได้อย่างสูงสุด ดังนั้นการบริหารโรงเรียนที่ดีนั้นจึงมีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิทักษ์ อุดมชัย (2552, หน้า 108) ได้ทำการศึกษาหน้าที่ทางการบริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า หน้าที่ทางการบริหารทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการองค์การ ด้านการนำ ด้านการควบคุม และด้านการวางแผน มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ว่า ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ได้ร้อยละ 44.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรจะมีการพัฒนาระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีการสร้างนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ สร้างแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด

1.2 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรจะมีการตรวจสอบอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยวัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวควรอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและเพียงพอต่อการใช้งานตลอดเวลา

1.3 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรจะมีการส่งเสริม สนับสนุน และสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้แก่ครูผู้สอน เช่น การเชิดชู ยกย่อง ประกาศเกียรติคุณ เพื่อให้ครูผู้สอนเกิดความภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ รู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง และมีกำลังใจในการที่จะปฏิบัติงานที่ดีต่อไป

1.4 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรจะต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ครุภัณฑ์ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ทั้งในด้านของครูผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้บรรยากาศในการเรียนเป็นไปด้วยความราบรื่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอื่น ๆ ร่วมด้วย เพื่อจะได้ทราบถึงความแตกต่างของผลการศึกษา

2.2 ควรทำการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจากตัวแปรที่ศึกษาแล้ว เช่น การมีส่วนร่วมในการบริหาร ขวัญและกำลังใจในการทำงาน เป็นต้น

2.3 ควรทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูในแต่ละโรงเรียนร่วมด้วย เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- คเชนพงษ์ สุมาลัยโรจน์. (2550). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของสถานศึกษา
ในอำเภอหนองม่วงไข่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ชานน ตรงดี. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงาน
ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุตรธานี.
- นงนารถ โชะมณี. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ฐานอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจ
ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัทมกร หัสดี. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการปฏิบัติการเรียนรู้สู่ห้องเรียนคุณภาพตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พิทักษ์ อุดมชัย. (2552). หน้าที่ทางการบริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542, 14 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 119
ตอนที่ 123 ก, 2
- พลุ เดชะรินทร์. (2554). ศูนย์รวมเว็บไทย. ค้นเมื่อ 9 กันยายน 2555, จาก <http://weerapong1974.iqetweb./index.php?mo=3&art=628456>
- รุจิภาส คำแก้ว. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมคุณธรรมและพฤติกรรมการบริหารงาน
ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

วันทนีย์ มนุทัศน์. (2554). การวางแผนบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

Kreicie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement. 30 pp. 607-610

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี

วันที่รับบทความ	25/01/2560
วันแก้ไขบทความ	01/06/2560
วันตอบรับบทความ	08/06/2560

กัมปนาท คูศิริรัตน์¹ นุชรรัตน์ นุชประยูร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี (2) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานในรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง (3) เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 25 คน เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาแอนิเมชันและมัลติมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย (3) แบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ได้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงแบบโครงงานเป็นฐาน ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในกระบวนการผลิตสื่อวีดิทัศน์และเสียงอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหา (2) ผลการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นิสิตได้ค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง ปฏิบัติด้วยตนเอง สามารถอภิปรายร่วมกันในกลุ่มและนำเสนอผลงาน ส่งผลต่อการฝึกคิดของผู้เรียน ส่วนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นิสิตมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 62.98 คะแนน นิสิตส่วนใหญ่ร้อยละ 80 มีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย (3) ผลประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของนิสิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ นิสิตปริญญาตรี

¹ อาจารย์ประจำ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิชาแอนิเมชันและดิจิทัลมีเดีย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
e-mail : ajdankampanat@gmail.com

² อาจารย์ประจำ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

The Effects of Learning Activities by Project Based Learning in Sound and Video Editing Course of Undergraduate Students

Received	25/01/2560
Revised	01/06/2560
Accepted	08/06/2560

Kampanart Kusirirat¹ Nuchsharat Nuchprayoon²

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the process of learning by project based learning in Sound and Video Editing course of undergraduate students, (2) to study the learning achievement by project based learning in Sound and Video Editing course, and (3) to assess student's satisfaction upon learning activities by project based learning in Sound and Video Editing course of undergraduate students. The samples were 25 undergraduate students majoring in Animation and Multimedia, Faculty of Science and Technology, Bansomdejchaopraya Rajabhat University who enrolled in the Sound and Video Editing course in the 1st semester of academic year 2016. These students were selected by purposive sampling. The research tools used in this study were : (1) learning activities by using project base learning, (2) achievement test, and (3) a 5-point rating scale questionnaire to examine satisfaction. The collected data were analyzed by mean, standard division and percentage. The research findings revealed that: (1) learning management process by project based learning in Sound and Video Editing course of undergraduate students consisted of 7 steps enabling learners to have knowledge, understanding, and skills for systematically producing video and sound. Besides, they could also realize and identify the problems and obstacles in teaching management, including solutions, (2) learning outcomes of project based learning showed that the students had an opportunity to search for information and practice. They were also able to participate in group discussion and present their work, which resulted in

¹ Lecturer, Animation and Digital Media program, Faculty of Science and Technology, Bansomdejchaopraya Rajabhat University
e-mail : ajdankampanat@gmail.com

² Lecturer, Faculty of Industrial Technology, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

students thinking effectively. For learning achievement, the results were at average score of 62.98 and most of the students got higher scores than average and (3) the satisfaction of the students with the learning activities by project based learning was at a high level.

Keywords : learning activities by project based learning, learning achievement, undergraduate students

บทนำ

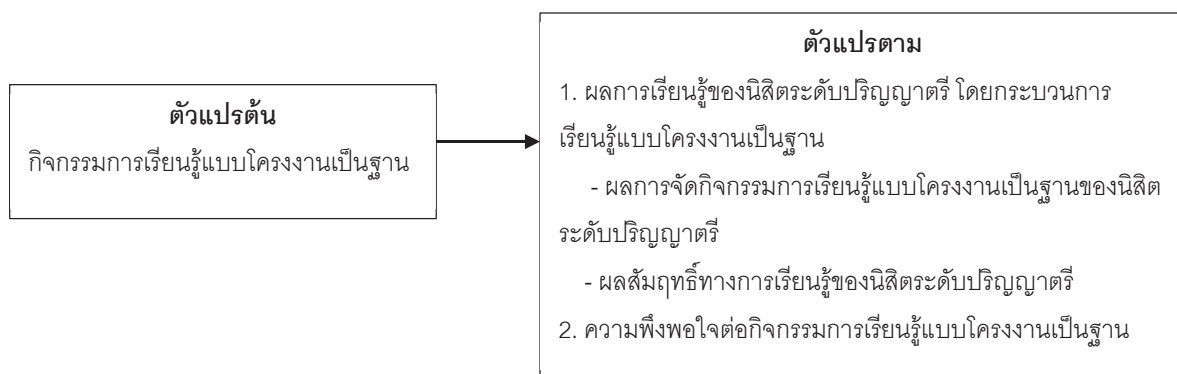
กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้านการศึกษามีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนและต้องพัฒนาในหลายมิติ (ปนัดดา ยิ้มสกุล, 2556, หน้า 4) รูปแบบการจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยมุ่งความสำคัญไปที่ผู้เรียนตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตราที่ 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์จนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น ในการพัฒนาผู้เรียนจำเป็นต้องคำนึงถึงความสนใจและความถนัดของตัวผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน จากการสำรวจสภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาพบว่า การสอนส่วนใหญ่เน้นการบรรยาย ท่องจำ ทำให้ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ ขาดทักษะการคิด นอกจากนี้พบว่าผู้สอนขาดเทคนิคการสอน สื่อการสอนไม่เร้าความสนใจ ไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจของผู้เรียน กระบวนการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบกระบวนการสอนและวิธีการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งหวังให้เกิดองค์ความรู้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้หลากหลายและต่อเนื่องตลอดชีวิต อีกทั้งกำหนดบทบาทของผู้สอนให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หาวิธีการหรือมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นใฝ่เรียนรู้ ส่งเสริมบทบาทของการรู้สารสนเทศและความจำเป็นที่จะต้องสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศ เพื่อเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจนเกิดเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long Education) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้ประโยชน์สูงสุด เรียนรู้ตามความสนใจ ตามความถนัด (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ, 2551, หน้า 23-24) ต้องเน้นที่คุณภาพในการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนเป็นอันดับแรก คือ การสอนต้องมุ่งไปที่การทำให้ผู้เรียนมีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้สืบเสาะความรู้และเลือกใช้ข้อมูลด้วยตนเองเป็นสำคัญ (นงเยาว์ อุทุมพร, 2556, หน้า 14) จุดเด่นที่น่าสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ทำจริง ไม่เพียงแต่เรียนรู้ทางทฤษฎีเท่านั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในกระบวนการทำงานจริง ๆ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างกัน ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการทำงานร่วมกันแล้ว ประโยชน์อีกอย่างหนึ่งคือการฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่าง ๆ จากการปฏิบัติจริง สร้างความรับผิดชอบในการทำงาน ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาและปรับตัวในดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551, หน้า 103) ได้กล่าวว่าผู้ที่มีทักษะในการแก้ไขปัญหาจะสามารถเผชิญกับภาวะสังคมที่เคร่งเครียดได้ ดังนั้นการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 จึงต้องให้ผู้เรียนสามารถคิดเพื่อแก้ปัญหาที่จะตอบรับกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นและเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้และเตรียมความพร้อมของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนและการจัดการเรียนรู้ของนิสิตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี
2. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ในรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาแอนิเมชันและมัลติมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 149 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาแอนิเมชันและมัลติมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง จำนวน 25 คน โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง และใช้ระยะในการทดลอง 8 สัปดาห์ ระหว่างเดือนกันยายน - พฤศจิกายน 2559

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการตัดต่อวิดีโอทัศน์และเสียง ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานจำนวน 1 แผน ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นโน้มน้าวใจ ขั้นประสานความร่วมมือ ขั้นเฝ้าหาความรู้ ขั้นสรุปสิ่งที่พบ ขั้นนำเสนอผลงาน ขั้นประเมินผลงาน ได้มาโดยการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC : Index of item objective congruence) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.80 (2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อวัดประเมินผลด้านความรู้ตามเนื้อหารายวิชา หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.73 และความเที่ยงตรงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficient) ของเพียร์สัน (Pearson) มีค่าเท่ากับ 0.84 (3) แบบประเมินความพึงพอใจ เป็นลักษณะข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ ความสอดคล้อง (IOC : Index of item objective congruence) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เท่ากับ 0.80

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากการวัดผลคะแนนของผู้เรียน เพื่อประเมินผลการเรียนรู้จากการดำเนินการจัดการเรียนสอนตามกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงาน และจากการสังเกตระหว่างที่ผู้เรียนทำงานกลุ่มร่วมกัน นอกจากนี้ยังพิจารณาจากสาระ เนื้อหาต่าง ๆ ในโครงงานและการนำเสนอโครงงานของผู้เรียน โดยรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวิดีโอทัศน์และเสียง ดำเนินการสังเคราะห์ แนวคิดที่ถูกพิจารณาแล้วเหมาะสมกับบริบทของเมืองไทย คือ การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 4-5) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามโมเดลจกรยาน แห่งการเรียนรู้แบบ PBL ของวิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 71-75) และการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทยของดุขุฎิ โยเหลา และคณะ (2557, หน้า 20-23) รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสม ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้แบบโครงงาน 7 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อมเป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันวางแผน โดยการระดมความคิด อภิปรายหาหรือข้อมูลสรุปของกลุ่ม 2) ขั้นโน้มน้าวใจเป็นขั้นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยผู้สอนต้องชักจูงผู้เรียนให้เห็นความสำคัญ ใฝ่รู้และพร้อมทำโครงงานหรือกิจกรรมร่วมกัน ทั้งนี้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอกิจกรรมร่วมด้วย 3) ขั้นประสานความร่วมมือเป็นการแบ่งกลุ่มในการหาความรู้ ร่วมกันวางแผนดำเนินกิจกรรม ระดมความคิดและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ 4) ขั้นเฝ้าหาความรู้เป็นขั้นการแสวงหาความรู้ ผู้สอนกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้เรียน ในการทำกิจกรรมและดำเนินการปฏิบัติหัวข้อโครงงานของผู้เรียน โดยขอคำปรึกษาจากผู้สอนเป็นระยะเมื่อมีข้อสงสัยหรือปัญหาเกิดขึ้น ผู้เรียนจดบันทึกปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา 5) ขั้นเขียนสรุปโครงงานเป็นขั้นที่

ผู้เรียนเขียนรายงานสรุปสิ่งที่เรียนรู้จากการทำกิจกรรม โดยผู้สอนทวนถามในการหาคำตอบจากผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ ความเข้าใจจากสิ่งที่สรุป 6) ชื่นนำเสนอผลงานเป็นขั้นที่ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนนำเสนอผลการเรียนรู้ที่ตนเองค้นพบที่ได้จากการเรียนรู้และนำเสนอต่อบุคคลอื่นในวิธีการใดวิธีการหนึ่ง และ 7) ชื่นประเมินผลงานเป็นขั้นการวัดและประเมินผลของโครงการตามสภาพจริง โดยให้บรรลุดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนดังกล่าวไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่เรียนรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์ และเสียง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 18 คน

3.2 ศึกษาผลการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ในรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงและดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเด็น คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงและด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Kemmis & McTaggart, 1988, p. 11) มีขั้นตอน 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนดำเนินการ (Plan : P) เป็นขั้นการวางแผนการจัดทำโครงการ โดยมีการให้ความรู้พื้นฐานแก่ผู้เรียนและความรู้เกี่ยวกับการเขียนโครงการ ร่วมกันทำวิเคราะห์ประเด็นปัญหาหัวข้อที่จะทำโครงการเพื่อเป็นกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน จากนั้นให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 คนต่อกลุ่ม ซึ่งสามารถแบ่งได้ทั้งหมด 9 กลุ่ม เพื่อวางแผนการจัดทำโครงการตามกรอบเวลา กำหนดกรอบการบันทึกผลการปฏิบัติงานและแบบบันทึกผลการสังเกต กำหนดกรอบการประเมินผลงาน แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการ (Act : A) ดำเนินการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาสื่อแอนิเมชัน โดยจัดให้มีประชุมแบ่งหน้าที่ในการทำงานกันคิดว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องจากแหล่งเรียนรู้ นำข้อมูลการค้นคว้ามาวิเคราะห์ วิพากษ์ร่วมกัน ถึงวิธีการออกแบบและพัฒนาแอนิเมชันให้มีคุณภาพ ปรับปรุง แก้ไข และสรุปสิ่งที่เรียนรู้เป็นข้อมูลร่วมกัน จากนั้นดำเนินการพัฒนาสื่อแอนิเมชัน นำสื่อแอนิเมชันไปทดสอบประสิทธิภาพเพื่อหาคุณภาพของผลงาน ปรับปรุง แก้ไขและนำเสนอผลงาน

ขั้นที่ 3 สังเกตการณ์ (Observe : O) ประเมินผลระหว่างและหลังการปฏิบัติการ เป็นการติดตามผลการดำเนินการ ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไข โดยในระหว่างปฏิบัติงานนั้น ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มรายงานความก้าวหน้าทุกสัปดาห์ ผู้วิจัยประเมินจากความก้าวหน้าของผลงานตามขั้นตอนการผลิตวีดิทัศน์ ประเมินจากการสังเกตว่าผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม ส่วนการประเมินหลังการปฏิบัติการเป็นการพิจารณาจากผลงาน เอกสาร คุณภาพของผลงานและผลการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 สะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect : R) คือ การนำผลการวิเคราะห์คะแนนจากคุณภาพของผลผลิตชิ้นงานของโครงการและคะแนนผลการเรียนรู้จากการสอบปลายภาค นำไปสรุปผลการศึกษา ซึ่งเป็นการสะท้อนกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน นำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.3 ประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวิดีโอทัศน์ และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้วดำเนินการหาความพึงพอใจของนิสิตระดับปริญญาตรีด้วยแบบประเมินความพึงพอใจ เป็นลักษณะข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวิดีโอทัศน์และเสียง สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยขั้นตอน 7 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นโน้มน้าวใจ ขั้นประสานความร่วมมือ ขั้นเฝ้าหาความรู้ ขั้นเขียนสรุปโครงงาน ขั้นนำเสนอผลงาน และขั้นประเมินผลงาน จากการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในกระบวนการผลิตสื่อวิดีโอทัศน์และเสียงอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งแนวทางการแก้ไข้ปัญหา

2. ผลการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานในรายวิชาการตัดต่อวิดีโอทัศน์และเสียงของกลุ่มตัวอย่าง 25 คน พบว่า

2.1 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวิดีโอทัศน์และเสียง นิสิตสามารถผลิตผลงานได้ 8 โครงงาน ผู้วิจัยได้ประเมินจากการสังเกต พบว่า นิสิตได้ทำโครงงานตามความสนใจ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่นำมาใช้ในการทำโครงงาน ผู้เรียนจึงได้รับประสบการณ์ตรงและความรู้เพิ่มขึ้นจากการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งสืบค้นต่าง ๆ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและการรู้สารสนเทศด้วยตนเอง นิสิตได้มีการอภิปรายความรู้ร่วมกันในกลุ่มและนำเสนอผลงาน ส่งผลต่อความฝึกคิดของผู้เรียนซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน เป็นการวัดประเมินผลด้านความรู้ในรายวิชาการตัดต่อวิดีโอทัศน์และเสียง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนผลการเรียนสูงสุด 82 คะแนน มีจำนวน 1 คน ต่ำสุด 13 คะแนน มีจำนวน 1 คน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 62.98 คะแนน มีผลการเรียนรู้อยู่ในระดับ C ขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 แสดงผลระดับการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง 25 คน

ระดับผลการเรียนรู้	ช่วงคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
A	80-100	4	16.00
B ⁺	75-79	6	24.00
B	70-74	6	24.00
C ⁺	65-69	3	12.00
C	60-64	1	4.00
D ⁺	55-59	1	4.00
D	50-54	1	4.00
E	0-49	3	12.00
รวม		25	100.00

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนหลังจากเรียนรู้โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.15 ± 0.76) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลปรากฏว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ ในระดับมาก (4.16 ± 0.80) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (4.15 ± 0.78) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมาก (4.14 ± 0.72) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี จากกลุ่มตัวอย่าง (n=25)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดการเรียนรู้			
1. บรรยากาศการเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.04	0.98	มาก
2. บรรยากาศของการเรียนทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อนตนเองและกลุ่ม	4.24	0.72	มาก
3. บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมได้อิสระ	4.08	0.76	มาก
4. บรรยากาศของการเรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดที่หลากหลาย	4.27	0.73	มาก
เฉลี่ยรวมรายด้าน	4.16	0.80	มาก

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงของนิสิตระดับปริญญาตรี จากกลุ่มตัวอย่าง (n=25) (ต่อ)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
5. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.04	0.99	มาก
6. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด	4.47	0.78	มาก
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและตัดสินใจ	4.03	0.70	มาก
8. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าตอบ	4.02	0.76	มาก
9. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสดูแลความคิดเห็น	4.02	0.77	มาก
10. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น	4.31	0.68	มาก
11. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	4.13	0.68	มาก
เฉลี่ยรวมรายด้าน	4.15	0.78	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
12. การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.07	0.90	มาก
13. การจัดการเรียนรู้ทำให้จำเนื้อหาได้นาน	4.11	0.71	มาก
14. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเองได้	4.18	0.70	มาก
15. การจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่น ๆ	4.16	0.67	มาก
16. การจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดที่สูงขึ้น	4.16	0.53	มาก
17. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.09	0.87	มาก
18. การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจและรู้จักเพื่อนมากขึ้น	4.18	0.86	มาก
19. กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.20	0.53	มาก
เฉลี่ยรวมรายด้าน	4.14	0.72	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.15	0.76	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์ และเสียง สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยขั้นตอน 7 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นโน้มน้าวใจ ขั้นประสานความร่วมมือ ขั้นเฝ้าหาความรู้ ขั้นเขียนสรุปโครงงาน ขั้นนำเสนอผลงาน และขั้นประเมินผลงาน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจกระบวนการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง เป็นการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถค้นคว้าข้อมูล สามารถวิเคราะห์ข้อมูล สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองสอดคล้องกับสิทธิพล อาจอินทร์ (2554, หน้า 10) กล่าวว่าเป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้

ที่หลากหลาย เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ได้ผลงานตามความสนใจ รวมทั้งผู้เรียนได้ทำงานเป็นทีม แก้ปัญหาสิ่งที่เรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544, หน้า 31) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานสามารถแก้ปัญหาได้โดยที่ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง สามารถเลือกวิธีการศึกษา ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนสามารถหาคำตอบจากองค์ความรู้ที่ได้เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ผลการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ของกลุ่มตัวอย่าง 25 คน พบว่า

2.1 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง นิสิตสามารถผลิตผลงานได้ 8 โครงงาน พบว่า นิสิตได้ทำโครงงานตามความสนใจ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่นำมาใช้ในการทำโครงงาน ผู้เรียนจึงได้รับประสบการณ์ตรงและความรู้เพิ่มขึ้นจากการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งสืบค้นต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข (2551, หน้า 17) อธิบายว่าวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการทำโครงงาน (Project-based learning) หรือวิธีการสอนโครงงาน เป็นการพัฒนาระบวนการคิด ซึ่งเรียกว่า การสอนคิดด้วยโครงงาน ซึ่งต้องเน้นให้ผู้เรียนสร้างความหมายเอง สร้างคำอธิบายเองหรือสร้างความรู้ใหม่เอง อันจะช่วยทำให้ผู้เรียนได้ทั้งความรู้และทักษะ การขยายผลความรู้ด้วยการให้ผู้เรียนสร้างชิ้นงานผ่านโครงงานเป็นหลักฐานหรือร่องรอยอย่างชัดเจน ที่แสดงให้เห็นว่าผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียนเป็นอย่างไร ผลจากการวิจัยนี้ยังแสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นฐานในรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียงที่นิสิตได้ศึกษา แนวทางการผลิตสื่อวีดิทัศน์ตามที่ตนเองสนใจ เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและการรู้สารสนเทศด้วยตนเอง ซึ่งไม่ใช่เป็นการสอนทฤษฎี แต่เป็นการสอนกระบวนการที่ให้ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีการอภิปรายความรู้ร่วมกันในกลุ่ม และนำเสนอผลงาน ส่งผลต่อความฝึกคิดของผู้เรียนซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับแนวคิดของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ เพียว ยินดีสุข และราชน มีศรี (2551, หน้า 18-19) กล่าวว่า การทำโครงงานเป็นกลยุทธ์ที่ฝึกให้ผู้เรียนได้คิด ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนเป็นลำดับ เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ใช้สร้างความรู้หรือสิ่งประดิษฐ์ด้วยตนเอง นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนได้ทำกิจกรรมได้อย่างอิสระโดยมีผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำ ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดของตนเอง รวมทั้งผลงานของโครงงานที่ผลิตมีความคิดแปลกใหม่ สร้างสรรค์

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน เป็นการประเมินผลความรู้ความเข้าใจในรายวิชาการตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง พบว่ามีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 62.98 คะแนน นิสิตที่มีระดับผลการเรียนรู้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยระดับผลการเรียนรู้ที่มีจำนวนนิสิตมากที่สุด คือ ผลคะแนนระหว่าง 70-79 คะแนน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 ของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมา คือ ระดับผลการเรียนรู้สูงกว่า 80 คะแนน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ของกลุ่มตัวอย่าง และมีนิสิตที่มีระดับผลการเรียนรู้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน 5 คน

คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของกลุ่มตัวอย่าง สอดคล้องกับประกายฉัตร ขวัญแก้ว พัชรา วาณิชวสิน และสุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล (2559, หน้า 5); รัตรี เสนาป่า และรัตนดิพร สำอางค์ (2559, หน้า 342); สิทธิพล อาจอินทร์ (2554, หน้า 11) ได้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดและมีจำนวนผู้เรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาตัดต่อวีดิทัศน์และเสียง ของนิสิตระดับปริญญาตรีพบว่ามีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.15 ± 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด (4.47 ± 0.78) รองมา คือ กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น (4.31 ± 0.68) และบรรยากาศของการเรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดที่หลากหลาย (4.27 ± 0.73) สอดคล้องกับยุทธนา กุตนันท์ (2545, หน้า 53) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในการเรียนปฏิบัติอุปกรณ์เซ็นเซอร์แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยวิธีโครงงานพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนปฏิบัติในรูปแบบนี้อยู่ในระดับมากจนถึงมากที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ที่มีความท้าทาย ตอบสนองความต้องการผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความสนใจมากเป็นพิเศษ และการที่ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเกิดการติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและจดจำเนื้อหารายวิชาง่ายขึ้น แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ Guzdia (1998, pp. 50-52) ที่กล่าวว่า การเรียนแบบโครงงานเป็นฐานทำให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการสืบสวนส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการ ทางสติปัญญาของผู้เรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นิสิตได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทำการอภิปรายความรู้ร่วมกันในกลุ่มและนำเสนอผลงาน นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนได้ทำกิจกรรมได้อย่างอิสระโดยมีผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำ ผู้เรียนมีความสนุกสนานในการเรียนสอดคล้องกับ Krajcovicova & Capay (2012, pp.54-61) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบโครงงานสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้สอดคล้องกับวารสาร ตระกูลสฤษฎ์ (2551, หน้า 4) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละคนให้ได้รับการพัฒนาได้เต็มขีดความสามารถที่มีอยู่อย่างแท้จริงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ในที่สุด จะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาปรับใช้และพัฒนางานในหลายด้านด้วยกัน จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรมีการแนะนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของนิสิตระดับปริญญาตรีให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างชัดเจน

1.2 การทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการเน้นที่ให้ผู้เรียนค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนควรมีการสังเกตการเรียนรู้ของนิสิตให้มากขึ้นเพื่อคอยชี้แนะแนวทางเมื่อเกิดปัญหา

1.3 อาจารย์ผู้สอนควรให้ความรู้แก่นิสิตในการเขียนรายงานโครงการให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ เพื่อให้นิสิตสามารถเขียนรายงานผลโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาผลที่มีต่อความคิดหรือทักษะการคิดด้านอื่น เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ การคิดขั้นสูง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

2.2 ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน โดยนำนวัตกรรมอื่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น เครือข่ายสังคมออนไลน์

บรรณานุกรม

- ดุขฎิ โยเหลา และคณะ. (2557). การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้าง เสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน : จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ.
- นงเยาว์ อุทุมพร. (2556). กระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลและตั้งโจทย์วิจัยของนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 7 (1), หน้า 14.
- ปนัดดา ยัมสกุล. (2556). สภาพและความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 7 (1), หน้า 4.
- ประกายฉัตร ขวัญแก้ว พชรา วาณิชวสิน และสุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล. (2559). การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Project Based Learning ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการเลขานุการ. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. 9 (1), หน้า 1-6.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). การพัฒนาการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินต์.
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2551). ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์ พะเยาว์ ยินดีสุข และราชน มีศรี. (2551). การสอนคิดด้วยโครงงาน : การเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธนา กุตนันท์. (2545). การศึกษาผลการเรียนปฏิบัติอุปกรณ์เซนต์เซอร์เบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยวิธีโครงงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ. 6 (2), หน้า 53.
- ราตรี เสนาป่า และรัตนดิพร สำอางค์. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานที่มีต่อทักษะการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง งานและพลังงานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ใน ชาตรี นาคะกุล (บรรณาธิการ). การประชุมสัมมนาวิชาการและนำเสนอผลการวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 16 “งานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น”. (หน้า 332-343). เพชรบูรณ์ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- วรารณ ตระกูลสถิตย์. (2551). แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม ไอ ทีพรินต์.

- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีการสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2544). **กระบวนการเรียนรู้โดยโครงงาน**. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2554). การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี. **วารสารวิจัย มข.** 1 (1), หน้า 1-16.
- Guzdial, M. (1998). Technological support for project-based learning. In ASCD yearbook 1998 : Learning with technology, 14, pp. 47-71.
- Kemmis, S. & McTaggart, R. (1988). **The Action Research Planner**. 3 rd ed.. Victoria; Deakin University Press.
- Krajcovicova, B. & Capay, M. (2012) Project based education of computer science using cross-curricular relations. **Procedia-Social and Behavioral Sciences**, 47, pp. 54-61.

ผลการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้น สารสนเทศ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรี

วันที่รับบทความ	29/11/2559
วันแก้ไขบทความ	28/02/2560
วันที่ตอบรับบทความ	05/07/2560

ปกเกศ จุลสุคนธ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาหลังการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และเปรียบเทียบทักษะการสืบค้นสารสนเทศรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาก่อนและหลังการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 56 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินทักษะการสืบค้นสารสนเทศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย ก่อนเรียนภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 เมื่อได้มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาแล้วพบว่าทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคูหลังเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ซึ่งคะแนนทักษะการสืบค้นสารสนเทศ เฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : เครือข่ายสังคมออนไลน์ ทักษะการสืบค้นสารสนเทศ นักศึกษาคณะครุศาสตร์

¹ อาจารย์สาขานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
e-mail : Poggade@gmail.com

The Impact of Using Online Social Network to Improve Information Retrieval Skill of Students in Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

Received	29/11/2559
Revised	28/02/2560
Accepted	05/07/2560

Poggade Chulasukhont¹

Abstract

This research aimed to study the information retrieval skill of teacher students and compare the skill before and after using online social network. The 56 samples were selected using random sampling from 3rd year undergraduate students majoring in Early Childhood Education, who registered in the Innovation and Technology in Education course in the 1st semester of academic year 2015. The research instruments were lesson plan and evaluation form of information retrieval skill. The data were analyzed by using the percentage, mean (x), standard deviation (S.D.) and T-Test. The results showed that the information retrieval skill of teacher students before using online social network was at a low level (Mean = 2.47). Meanwhile, after using online social network, it was found that their information retrieval skill was at a high level (Mean = 4.21), which was significantly higher than before at .05 level

Keywords : online social network, information retrieval skill, teacher students

¹ Lecturer, Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University
e-mail : Poggade@gmail.com

บทนำ

กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะ พ.ศ. 2554-2563 ของประเทศไทย หรือ ICT 2020 ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนา ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาทุนมนุษย์ที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์และใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ มีวิจรรย์ญาณและรู้เท่าทัน โดยมีเป้าหมายให้บุคลากรในแต่ละสายงานมีความรู้และทักษะการใช้งานไอซีทีและการรอบรู้สารสนเทศ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2554, หน้า 22) ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะหลัก (Core Competency) ของครู ในสมรรถนะที่ 3 คือ การพัฒนาตนเอง (Self-Development) เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 5) ซึ่งนักศึกษาคูที่จะทำงานในสายวิชาชีพครูในอนาคตควรมีการวางรากฐานทักษะความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศเป็นสิ่งแรกที่สามารถช่วยขยายขีดความสามารถในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งทางด้านเนื้อหา ข้อความ รูปภาพ ได้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ได้รับข้อมูลสารสนเทศที่น่าเชื่อถือ และเป็นปัจจุบัน โดยทักษะดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงต่อยอดไปยังรายวิชาอื่นและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิชาชีพ ซึ่งในปัจจุบัน วิธีการแสวงหาความรู้ และการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมภายในห้องเรียนเป็นการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่มีบทบาทในสังคมปัจจุบันโดยเฉพาะ นักศึกษาคูเนื่องจากเป็นช่องทางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารหรือแบ่งปันความรู้ได้สะดวกสอดคล้องกับสถิติของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ประเภทเฟซบุ๊ก ในประเทศไทยจากการสำรวจโดยเว็บไซต์ Zocialinc เมื่อ พ.ศ. 2558 พบว่า ประเทศไทยมีประชากร facebook มากเป็นอันดับ 3 ของอาเซียน จำนวน 35 ล้านบัญชี (Rising up! Thailand Social Media Growth in ACE, 2015)

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการนำเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามามีส่วนช่วยในการสนับสนุนนักศึกษาให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านการทักษะการสืบค้นสารสนเทศ จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากสามารถเข้าถึงผู้เรียนทุกคนได้สะดวก รวดเร็ว เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้เรียน ทำให้สามารถรับทราบข้อมูล แสดงออกทางความคิดเห็น แบ่งปันเนื้อหาความรู้ที่ตนเองสนใจและเป็นประโยชน์แก่เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา หลังการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาก่อนและหลังการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาพลศึกษา และสาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 129 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 56 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1) แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาจำนวน 8 แผน 24 ชั่วโมง

2) แบบประเมินทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 2.1) การกำหนดขอบข่ายและแหล่งสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น 2.2) วางแผนและเลือกใช้เครื่องมือในการสืบค้นสารสนเทศ 2.3) การระบุลักษณะของสารสนเทศและการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการสืบค้น 2.4) การเปรียบเทียบและประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ 2.5) การเรียบเรียงประยุกต์ใช้และอ้างอิงสารสนเทศ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสืบค้นสารสนเทศ แล้วออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ซึ่งผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการสอนกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันชี้แจง ทำความเข้าใจลักษณะของการเรียนด้วยการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่ต้องร่วมกันปฏิบัติ ผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งที่ตนเองจะได้รับหลังจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 3 สร้างข้อกำหนดในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ร่วมกัน กติกาเบื้องต้น ภารกิจที่ต้องร่วมกันแบ่งปันข้อมูล ความรู้ และร่วมกันสะท้อนความคิด ถึงผลที่จะเกิดขึ้นในการปฏิบัติกิจกรรมโดยผู้เรียนต้องบันทึกขั้นตอนในการสืบค้นสารสนเทศ และผลจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ การสืบค้นข้อมูล ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมลงในแบบบันทึกกิจกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ มีประเด็นเนื้อหา ดังนี้ 1) แหล่งในการสืบค้นสารสนเทศบนเครือข่ายที่น่าเชื่อถือ เช่น การระบุเว็บไซต์ในการช่วยค้นหาสารสนเทศ

(Search engine) การยกตัวอย่างแหล่งการสืบค้นสารสนเทศทางวิชาการจากสถาบันการศึกษา หลักการคัดกรองข้อมูลที่น่าเชื่อถือจากเว็บไซต์อื่น ๆ 2) การวางแผนเพื่อสืบค้นสารสนเทศ เช่น การระบุขั้นตอนแผนการดำเนินการสืบค้นสารสนเทศ การระบุคำสืบค้นสารสนเทศ การระบุแหล่งที่จะใช้ในการสืบค้นสารสนเทศ 3) การสืบค้นสารสนเทศประเภทไฟล์เอกสาร เช่น การระบุลักษณะสกุลของไฟล์เอกสารที่ต้นต้องการ การระบุแหล่งสืบค้นไฟล์เอกสารในลักษณะของงานวิจัยทางการศึกษา และบทความวิชาการ การอธิบายผลที่ได้จากการสืบค้นไฟล์เอกสาร วิธีการแบ่งปันไฟล์เอกสารกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน 4) การสืบค้นสารสนเทศประเภทไฟล์ภาพ เช่น การระบุลักษณะสกุลของไฟล์ภาพที่ต้นต้องการ การระบุแหล่งสืบค้นไฟล์ภาพที่ไม่ผิดลิขสิทธิ์ การอธิบายผลที่ได้จากการสืบค้นไฟล์ภาพ วิธีการแบ่งปันไฟล์ภาพกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน 5) การสืบค้นสารสนเทศประเภทไฟล์วีดิทัศน์ เช่น การระบุลักษณะของหัวข้อเรื่องไฟล์วีดิทัศน์ ขั้นตอนการสืบค้นไฟล์วีดิทัศน์ ภาษาต่างประเทศ การอธิบายผลที่ได้จากการสืบค้นไฟล์วีดิทัศน์ วิธีการแบ่งปันไฟล์วีดิทัศน์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน 6) การสะท้อนความคิดผลจากการสืบค้นสารสนเทศ เช่น การพบปัญหาและอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการสืบค้นสารสนเทศ ประโยชน์ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ

ขั้นตอนที่ 4 ติดตามการบันทึกกิจกรรมในแต่ละหัวข้อ ของทักษะการสืบค้นสารสนเทศที่ได้รับมอบหมายจากเพื่อนในชั้นเรียน และช่วยกันอภิปรายว่ามีความถูกต้อง หรือน่าเชื่อถือได้เพียงใด เพื่อนในชั้นเรียนนำเสนอวิธีการในการสืบค้น รวมถึงแหล่งข้อมูลที่น่าสนใจและแตกต่างจากเพื่อน โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้

ขั้นตอนที่ 5 เมื่อการเรียนการสอนเสร็จสิ้นให้ผู้เรียนประเมินทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากแบบประเมินทักษะการสืบค้นสารสนเทศ โดยแบบประเมินดังกล่าวผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 ท่าน มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากมีค่าเท่ากับ 4.17

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชาวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบทักษะการสืบค้นสารสนเทศก่อนและหลังเรียนรายวิชาวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ โดยใช้ค่าสถิติการทดสอบที

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชาวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา หลังการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ พบว่าในภาพรวมผู้เรียนมีทักษะการสืบค้นสารสนเทศในระดับมาก ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา หลังการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์

รายการ ทักษะการสืบค้นสารสนเทศ	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่มีระดับทักษะการสืบค้นสารสนเทศ							
	ระดับมากที่สุด		ระดับมาก		ระดับปานกลาง		น้อย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านที่ 1 การกำหนดขอบข่ายและแหล่งสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น	16	28.57	31	55.36	9	16.07	-	-
ด้านที่ 2 วางแผนและเลือกใช้เครื่องมือในการสืบค้นสารสนเทศ	12	21.43	37	66.07	7	12.50	-	-
ด้านที่ 3 การระบุลักษณะของสารสนเทศและการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการสืบค้น	21	37.50	17	30.36	18	32.18	-	-
ด้านที่ 4 การเปรียบเทียบและประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ	23	41.07	26	46.43	7	12.50	-	-
ด้านที่ 5 การเรียบเรียงประยุกต์ใช้และอ้างอิงสารสนเทศ	21	37.50	26	46.43	8	14.29	1	1.79
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม	18	32.14	31	55.36	7	12.50	-	-

จากตารางที่ 1 พบว่าจำนวนและร้อยละของผู้เรียนตามระดับความสามารถด้านทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีทักษะสืบค้นสารสนเทศในระดับมากมีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 55.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ 4 การเปรียบเทียบและประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ ผู้เรียนจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 41.07 มีทักษะการสืบค้นสารสนเทศในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านที่ 3 การระบุลักษณะของสารสนเทศและการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการสืบค้น และด้านที่ 5 การเรียบเรียงประยุกต์ใช้และอ้างอิงสารสนเทศ ผู้เรียนจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 มีทักษะการสืบค้นสารสนเทศในระดับมากที่สุด และอันดับที่สาม คือ ด้านที่ 1 การกำหนดขอบข่ายและแหล่งสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น ผู้เรียนจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 มีทักษะการสืบค้นสารสนเทศในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการสืบค้นสารสนเทศก่อนและหลังเรียนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ พบว่าทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย ก่อนเรียนภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 เมื่อใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาแล้วพบว่าพัฒนาทักษะ

การสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย หลังเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการสืบค้นสารสนเทศก่อนและหลังเรียนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านและภาพรวม

รายการ ทักษะการสืบค้นสารสนเทศ	ก่อนการใช้		หลังการใช้		t	P
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านที่ 1 การกำหนดขอบข่ายและแหล่งสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น	2.58	0.79	4.24	0.57	23.76	0.00*
ด้านที่ 2 การวางแผนและเลือกใช้เครื่องมือในการสืบค้นสารสนเทศ	2.34	0.79	4.18	0.55	15.21	0.00*
ด้านที่ 3 การระบุลักษณะของสารสนเทศและการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการสืบค้น	2.54	0.67	4.09	0.70	22.38	0.00*
ด้านที่ 4 การเปรียบเทียบและประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ	2.45	0.75	4.29	0.62	28.49	0.00*
ด้านที่ 5 การเรียบเรียงประยุกต์ใช้และอ้างอิงสารสนเทศ	2.43	0.94	4.21	0.66	23.94	0.00*
เฉลี่ยรวม	2.47	0.66	4.21	0.60	33.75	0.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะการสืบค้นสารสนเทศก่อนและหลังเรียนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย ก่อนเรียนภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 เมื่อได้มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาแล้วพบว่าพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย หลังเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชาวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา หลังการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ พบว่าผู้เรียนทุกคนในภาพรวมมีทักษะการสืบค้นสารสนเทศในระดับปานกลางขึ้นไป เนื่องมาจากการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเข้าถึง และสามารถบันทึกข้อมูลด้วยตนเองจากแบบบันทึกกิจกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศทั้งทางด้านแหล่งการสืบค้นสารสนเทศที่น่าเชื่อถือ การวางแผนเพื่อสืบค้นสารสนเทศ ลักษณะของการสืบค้นสารสนเทศประเภทไฟล์เอกสาร ไฟล์ภาพ ไฟล์วิดีโอ รวมไปถึงการสะท้อนความคิดจากการสืบค้นสารสนเทศ ทำให้ผู้เรียนแต่ละบุคคลมีความกล้าแสดงความคิดเห็นสอดคล้องกับ Foster (2004, pp. 234-235) ที่กล่าวว่าอิทธิพลทางเครือข่ายสังคมที่มีความปรารถนาดีต่อกันระหว่างบุคคล การให้กำลังใจกันในเชิงบวกจะช่วยสร้างวินัยให้กับสมาชิกในการทำงานร่วมกันและแบ่งปันข้อมูลทางด้านการสืบค้นสารสนเทศ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ford and Staples (2010, pp. 406-408) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการแบ่งปันความรู้แบบรวมและแบบแบ่งส่วน จากการวิจัยพบว่าความไว้วางใจระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเจตนาในการแบ่งปันความรู้ทั้งสองแบบ จากกระบวนการทั้งหมดจึงนำไปสู่ผลของการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการสืบค้นสารสนเทศได้ดียิ่งขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการสืบค้นสารสนเทศก่อนและหลังเรียนรายวิชาวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ พบว่าทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย ก่อนเรียนภาพรวมในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 เมื่อได้มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ รายวิชาวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาแล้วพบว่าทักษะการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย หลังเรียนภาพรวมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้ที่ผ่านมาของผู้เรียนยังไม่ได้มีวิธีการชี้แนะหรือได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการสืบค้นสารสนเทศอย่างถูกต้อง และเป็นระบบตามขั้นตอน ในการวิจัยครั้งนี้กระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศนั้นเริ่มต้นด้วยการชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนทราบและเข้าใจถึงเป้าหมายของกิจกรรม และก่อนการสืบค้นสารสนเทศมีการวางแผนการดำเนินการล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน สอดคล้องกับงานวิจัยของนางเยาว์ อุทุมพร (2556, หน้า 18-20) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลและตั้งโจทย์วิจัยของนักศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ที่ได้มีการวางแผนจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีการสร้างองค์ความรู้พัฒนาทักษะการสืบค้นเกิดการเรียนรู้อย่างมีขั้นตอนและต่อเนื่อง และผู้เรียนกำหนดคำสืบค้นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ตนเองต้องการค้นหา รวมถึงการทำกิจกรรมในเครือข่ายสังคมออนไลน์ร่วมกันซึ่งในปัจจุบันเครือข่าย

สังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาทในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้เรียนทั้งด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารทางสังคมของผู้เรียนเพื่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์สำหรับการศึกษาของต้องการ แก้วเฉลิมทอง และชวน จันทวาลย์ (2555, หน้า 53-55) ซึ่งได้ทำการวิจัยกับนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 4 กองวิศวกรรมโยธา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จำนวน 21 คน จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนคิดเป็นร้อยละ 100 มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook ในการติดต่อสื่อสารระหว่างเพื่อนผู้เรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกช่องทางในการติดต่อสื่อสารเครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภท Facebook เช่นกันเพื่อติดต่อสื่อสารและใช้นำเสนอความรู้จากการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน รวมถึงกระบวนการแบ่งปันความรู้ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ สอดคล้องกับวิธีการแบ่งปันความคิดตามที่วิจารณ์ พานิช (2547, หน้า 8) กล่าวว่าหนึ่งในวิธีการแบ่งปันความรู้คือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรม “ชุมชนนักปฏิบัติ” โดยเป็นชุมชนที่สนใจเรื่องเดียวกันหรือปัญหาเดียวกัน นอกจากนี้รวมถึงการลงมือปฏิบัติจริง การร่วมอภิปรายและสะท้อนความคิดร่วมกัน ซึ่งเป็นการช่วยให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ อาจใช้กระบวนการอื่นนอกเหนือจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือการสอนแบบอื่น ๆ เพื่อพัฒนาทักษะดังกล่าว
2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมจากแหล่งการเรียนรู้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทอื่น ๆ
3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในด้านอื่นนอกเหนือจากการสืบค้นสารสนเทศ

บรรณานุกรม

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2554). **กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554-2563 ของประเทศไทย ICT 2020**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- ต้องการ แก้วเฉลิมทอง และชวน จันทวาลย์. (2555). การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารทางสังคมของผู้เรียนเพื่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์สำหรับการศึกษา. **เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ วิศวกรรม ครั้งที่ 10 “วิศวกรรมเพื่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” The 10Th International and National Conference on Engineering Education “Engineering Education for ASEAN Economic Community”**. (หน้า 53-55). เพชรบุรี : สมาคมนักประดิษฐ์วิศวกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทยสมัยที่ 34 ณ โรงแรมดุสิตธานี หัวหิน, 9-11 พฤษภาคม 2555.
- นงเยาว์ อุทุมพร. (2556) กระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลและตั้งโจทย์วิจัย ของนักศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี** 7 (1), หน้า 11-22.
- วิจารณ์ พานิช. (2547). การจัดการความรู้กับการบริหารราชการแนวใหม่. **เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ ในการประชุมกรมการจังหวัดนครราชสีมา**. (หน้า 8). นครราชสีมา : สถาบันส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสังคม (สคส.). ณ ห้องประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 29 มกราคม 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการประเมินสมรรถนะครู**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Foster, Allen. (2004). A Nonlinear Model of Information-Seeking Behavior. **JOURNAL OF THE AMERICAN SOCIETY FOR INFORMATION SCIENCE AND TECHNOLOGY**, 55(3), pp. 228-237.
- Ford, D.P., & Staples, S. (2010). Are full and partial knowledge sharing the same?. **Journal of knowledge Management**. 14(3), pp. 394-409.
- Rising up! Thailand Social Media Growth in ACE. (2015). ค้นเมื่อ 1 กันยายน 2558, จาก http://thothsocial.com/facebook_population_2015/

รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

วันที่รับบทความ	01/03/2560
วันแก้ไขบทความ	19/05/2560
วันที่ตอบรับบทความ	13/03/2560

ทาลินี แตรูปวิไล¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานงานประชาสัมพันธ์ และบริบทของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ และ 2) ศึกษารูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากร นักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ จำนวน 314 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แบบการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้มีนโยบาย การวางแผน การกำหนดจุดหมายของหน่วยงาน แนวทางปฏิบัติงาน การจัดองค์การ การจัดบุคลากรเข้าทำงาน การอำนวยการ การจัดงบประมาณ การประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ในช่วง เวลาของโครงการ และสถาบันได้มีการประเมินผลงานติดตามผลงานประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาในทุก ๆ ไตรมาส 2) รูปแบบการบริหารงานประชาสัมพันธ์ ใช้สื่อบุคคลเฉพาะผู้บริหาร วิทยาลัย และคณาจารย์ โดยประชาสัมพันธ์ทางโทรศัพท์ การแนะนำการศึกษาตามโรงเรียน สื่อสิ่งพิมพ์ โดยผ่านคอลัมน์ของนิตยสาร Food news สื่ออินเทอร์เน็ต โดยผ่านทางเว็บไซต์ของสถาบัน Line และ Facebook สื่อมวลชนมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรผ่านทางโทรศัพท์และวิทยุ การจัดนิทรรศการร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งกิจกรรมของชุมชนในช่วงวันสำคัญ และช่วงปิดภาคเรียน การประชาสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีให้กับทางวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ ธุรกิจอาหารไทย อาหารนานาชาติ

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail : tarinee_tae@hotmail.com

Public Relations Management Model of Thai & International Food Academy (TIFTEC).

Received	01/03/2560
Revised	19/05/2560
Accepted	13/03/2560

Tarinee Taerupwili¹

Abstract

The objectives of this research were to : 1) study the basics of public relations and business context of Thai & International Food Academy (TIFTEC) and 2) study international management model in the field of public relations for Thai & International Food Academy (TIFTEC). The samples used in the study were the managers of the institution, staff, students in the diploma, advanced diploma, and short courses of Thai & International Food Academy (TIFTEC). The instruments used in this study included questionnaire and interview forms. The statistics for data analysis were data classification (Typological Analysis) and percentage. The results revealed that : 1) the Thai & International Food Academy (TIFTEC) had a policy to make plans, set goals, establish operational management of the organization and the personnel, manage budgets, and coordinate with other agencies. There was a report on the performance over the course of the project, and the institute had evaluated the results of public relations and development to improve the performance in every quarter, and 2) the Thai & International Food Academy (TIFTEC) had a policy on the basis of media publicity using personal media performed by the executives and faculty members via television, education counseling at schools, printed media through the columns in the magazine Food News, the institution's website, social media such as Line and Facebook. There were also the media publicity via television and radio programs, exhibitions, together with government agencies and private organizations as well as community activities during important days and school breaks. The public relations model mentioned above created a good image to Thai & International Food Academy (TIFTEC).

Keywords : public relation management model, Thai food, international cuisine

¹ Graduate student, Faculty of Education, Educational Administration program, Dhonburi Rajabhat University
e-mail : tarinee_tae@hotmail.com

บทนำ

การประชาสัมพันธ์เป็นกิจกรรมด้านนิเทศศาสตร์อย่างหนึ่งที่เป็นกระบวนการหรือวิธีการสื่อสารสร้างความสัมพันธ์ และสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กรหรือบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอชื่อเสียง สัญลักษณ์ จุดเด่นของแต่ละองค์กร หรือบุคคลไปยังสาธารณชนให้รับทราบตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (วิรัช ลภีรัตนกุล, 2553, หน้า 1-4)

การบริหารการประชาสัมพันธ์ของสถาบันการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่สำคัญ การสร้างความเข้าใจอันดีให้กับบุคคลในหน่วยงาน องค์กร และชุมชนให้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาร่วมกัน กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ในระดับมหาวิทยาลัย มักใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อการตลาด (MPR : Marketing Public Relations) เน้นการยืมความน่าสนใจ (Borrowed-Interest) คือการใช้สื่อใหม่ที่กำลังเป็นกระแสหรือได้รับความนิยมมาช่วยสร้างความเป็นข่าวให้น่าสนใจ โดยเฉพาะช่วงฤดูกาลสอบเข้ามหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นปัจจัยหนึ่งที่กลุ่มเป้าหมายตัดสินใจเข้าศึกษาต่อกับสถาบัน โดยเลือกใช้สื่อใหม่ให้เหมาะสมกับประเด็นข่าว คำนึงถึงลักษณะความเป็นทางการและไม่เป็นทางการของข่าวประชาสัมพันธ์ (นวพรรณ อิมดวง, 2554) แสดงให้เห็นว่านักการบริหารการศึกษาได้ให้การประชาสัมพันธ์เข้ามามีบทบาทในการสร้างโมดรี ชักตื้อข้อขัดแย้ง และเพื่อแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ให้ทราบกันอย่างทั่วถึง ปัจจุบันการประชาสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในทุกวงการ ซึ่งเป็นการตอบสนอง และสอดคล้องกับการที่สังคมก้าวเข้าสู่ยุคแห่งสังคมข่าวสาร (Information Society) ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมเด่นชัดยิ่งขึ้น เครือข่ายการสื่อสารครอบคลุม และโยงใยด้วยพัฒนาการแห่งเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ เป็นตัวเร่งให้ประชาชนตื่นตัวในสิทธิแห่งการรับรู้ (The people's right to know) และเปิดรับต่อข่าวสารในหลากหลายรูปแบบด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ตามกระแสสังคมยุคใหม่

วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ เป็นสถาบันแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดสอนสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ ในระดับอาชีวศึกษา (ปวช.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ทำให้เกิดการแข่งขันทั้งด้านการบริหารจัดการ วิชาการ เทคโนโลยี ด้านศักยภาพ คุณภาพการเรียน - การสอน การพัฒนาอาจารย์ และบุคลากร จึงทำให้วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ เพื่อการรายงานความเคลื่อนไหวของกิจกรรมการพัฒนาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ตลอดจนการแข่งขันในด้านการรับสมัครนักเรียน เพื่อเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ซึ่งปัจจุบันมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง นอกจากวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติต้องแข่งขันกับวิทยาลัยด้วยตนเองแล้ว ยังต้องแข่งขันกับธุรกิจประเภทเดียวกันอีกด้วย (วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ, ม.ป.ป.)

จากการศึกษาปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไป และของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติแล้ว พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคด้านการประชาสัมพันธ์ที่สำคัญ กล่าวคือ ขาดระบบและ

กลไกในความหมายของการประชาสัมพันธ์ที่ถูกต้อง ขาดบุคลากรที่ปฏิบัติงานต่อเนื่อง อุปกรณ์ที่จำเป็นในการสื่อสาร และประชาสัมพันธ์ ขาดการบริหารอย่างเป็นระบบ ขาดการวางแผน รวมทั้งขาดการประสานงานด้านการวางแผนการประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังมีปัญหาของการแบ่งงานภายในหน่วยงานที่ไม่มีลักษณะเป็นสัดส่วนแน่นอน จึงทำให้เกิดความยุ่งยากในการประชาสัมพันธ์ ขาดการวางแผน และวิจัย ประเมินผล จึงทำให้การประชาสัมพันธ์ทำไปอย่างเลื่อนลอย สูญเปล่า และสิ้นเปลือง และขาดการประสานงานภายในหน่วยงานเอง ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน เข้าใจผิดพลาด และขาดความร่วมมือกัน การบริหารการประชาสัมพันธ์จึงด้อยประสิทธิภาพ นำไปสู่ความยุ่งยากในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ทั้งภายใน และภายนอกองค์การ

ดังนั้นจากความสำคัญและปัญหาของการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาตินั้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงรูปแบบการบริหารงานประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ เพื่อพัฒนารูปแบบ และแนวทางที่เหมาะสม ในการวางแผนการบริหารการประชาสัมพันธ์ เพื่อความสำเร็จในการเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานงานประชาสัมพันธ์ และบริบทของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ
2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่งด้วยกัน คือ

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร (Secondary source) ได้แก่
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิดหลักการบริหารงาน
 - 1.2 เอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ หลักการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
 - 1.3 เอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิดด้านการสื่อสาร
 - 1.4 เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล (Man)

การดำเนินการวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ซึ่งเป็นลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยถือว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการดำเนินการดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยถือว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

2.1 ผู้บริหารของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ จำนวน 5 คน

2.2 บุคลากรของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ จำนวน 10 คน

2.3 อาจารย์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ จำนวน 13 คน

2.4 นักศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้น ปวช. 1 ปวช. 2 และปวช. 3 จำนวน 116 คน

2.5 นักศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับชั้น ปวส. 1 และปวส. 2 จำนวน 20 คน

2.6 นักศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติหลักสูตรระยะสั้น จำนวน 150 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือดังนี้

แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยการใช้คำถามตามกรอบคำถามการวิจัยเป็นประเด็นหลักในการสัมภาษณ์และตั้งประเด็นคำถามตามความเหมาะสมขณะทำการสัมภาษณ์เพิ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ โดยมีโครงสร้างหลัก 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

1.2. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่มีคำถามแบบปลายเปิด (Open end)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary study) ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ การสื่อสาร และรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ และโดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารเฉพาะในส่วนที่มีการเชื่อมโยงถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย เอกสารที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์สถาบัน เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

2. การสัมภาษณ์ (Interview) การวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Information interview) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

3. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่มีคำถามแบบปลายเปิด (Open end) จำนวน 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 และ 2 ใช้สำหรับอาจารย์ผู้สอนและเจ้าหน้าที่บุคลากรของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติโดยตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติที่เข้าถึงตัวผู้เรียนได้ในปัจจุบันมีวิธีใดและการปรับปรุงการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

ตอนที่ 3 ใช้สำหรับนักศึกษาตั้งประเด็นเรื่องการได้รับการประชาสัมพันธ์จากวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติด้วยวิธีใดรวมทั้งควมมีการปรับปรุงวิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึงตัวผู้เรียน อย่างบ้าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพถือเป็นหัวใจสำคัญของการวิจัยคุณภาพ ซึ่งการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content analysis)
2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการจำแนกข้อมูล (Typological analysis) คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิด ๆ ทั้งโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีเป็นแนวทางในการจำแนกสำหรับการวิเคราะห์ และแบบไม่ใช่แนวคิดทฤษฎี ซึ่งเป็นการอาศัยสามัญสำนึก หรือประสบการณ์ของผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบไม่ใช่ทฤษฎี เป็นการเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอาศัยสามัญสำนึก หรือประสบการณ์ของผู้วิจัย ด้วยการใช้มุมมอง ภาษาและวิธีการสื่อสารเป็นแบบเดียวกันกับกลุ่มสนทนาที่ใช้เป็นฐานข้อมูล (Epic) แต่ก็มีบางคำ บางเรื่องที่ผู้วิจัยได้นำ คำหรือภาษาจากบุคลากรภายในวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงยิ่งขึ้นอาจจะเป็นการตีความจากข้อมูลที่มีอยู่เพื่อเข้าใจความหมายที่ซ่อนอยู่ โดยปกติเราได้ข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาเรามักรับรู้หรือทำความเข้าใจในระดับที่ความหมายภายนอกของข้อมูลนั้นบ่งบอก นั่นคือ รับรู้สิ่งที่เห็นชัดจริงตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือการพยายามเข้าใจชีวิตของผู้หญิงชนบทอีสาน จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีอยู่ การวิเคราะห์สิ่งทอรูปแบบต่าง ๆ และการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการทอผ้าของผู้หญิงชนบท ช่วยให้นักวิจัยสามารถอธิบายได้ว่า กระบวนการการอบรมเลี้ยงดูลูกสาวของคนอีสานสะท้อนให้เห็นเป็นรูปธรรมในเรื่องการทอผ้าได้อย่างไร ข้อมูลเชิงรูปธรรมสามารถจัดแสดงเป็นนิทรรศการหรือพิพิธภัณฑ์ได้ (สุรางค์ จันทวานิช, 2551, หน้า 126) ในที่นี้คือการสอบถามข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บุคลากร ครูอาจารย์ และนักศึกษา เพื่อเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานงานประชาสัมพันธ์ และบริบทของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทย และนานาชาติ สามารถสรุปผลการวิจัยออกมาได้ ดังต่อไปนี้

1. สถาบันได้มีการกำหนด การวางแผนงาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายของงาน และแนวทางปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน โดยได้มีการจัดการประชุมเพื่อวางแผนโครงการหรือกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี โดยแบ่งเป็นไตรมาส ในส่วนของงานประชาสัมพันธ์ก็เช่นกัน ในที่ประชุมจะมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของงานในแต่ละปี แต่ละไตรมาส และได้้นำข้อเสนอต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อวางแผนเกี่ยวกับการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การใช้สื่อที่เหมาะสม งบประมาณในการดำเนินงานที่จะทำการประชาสัมพันธ์ รวมถึงกำหนดงานของแต่ละแผนก ตารางเวลา และการประเมินผลตลอดทั้งปี เพื่อที่จะสามารถนำมาปรับปรุงให้พัฒนาให้ดีขึ้นต่อไปได้ และให้ผู้รับผิดชอบปฏิบัติและรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาเมื่อสิ้นโครงการและประเมินผลทุกไตรมาส

2. สถาบันได้มีการกำหนด การจัดองค์การด้านการประชาสัมพันธ์ โดยมีการประชุมเพื่อกำหนดหัวหน้างานหรือผู้รับผิดชอบพร้อมด้วยผู้ปฏิบัติ รวมถึงได้กำหนดขอบเขตต่าง ๆ เช่น ระยะเวลา งบประมาณ รวมถึงผลลัพธ์ที่คาดหวัง สำหรับทุกโครงการในส่วนของงานประจำจะเป็นไปตามรายละเอียดของแต่ละงาน ซึ่งหากเกิดข้อผิดพลาดหรือมีเหตุขัดข้อง หัวหน้ามีอำนาจในการที่จะสามารถดำเนินการแก้ไขได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องมี การแจ้งผู้บังคับบัญชาให้ทราบ และทางวิทยาลัยฯ ได้มีการจัดกลุ่มงานประชาสัมพันธ์ และการจัดการงานประชาสัมพันธ์ในสื่อต่าง ๆ ตามความเชี่ยวชาญของผู้บริหาร โดยมีการรายงานผลทุกครั้งที่เกิดการดำเนินงานสำเร็จลุล่วงหรือพบปัญหา ซึ่งมีการประเมินผลทุก 3 เดือน เพื่อการประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง

3. สถาบันได้มีการวางนโยบายการจัดบุคลากรเข้าทำงาน และมอบหมายภาระงานด้านการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากรขององค์การ ได้แก่ การสรรหา การคัดเลือก การพิจารณา ค่าตอบแทน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ โดยทางสถาบันมีการสรรหาบุคลากรผ่านสื่อออนไลน์ผ่านทาง เว็บไซต์ www.Schooljob.in.th รวมถึงเว็บไซต์ของทางสถาบันด้วย โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาค่าตอบแทนนั้น ฝ่ายบุคคลและฝ่ายบริหารจะมีการรับผิดชอบร่วมกันตามความเหมาะสมโดยยึดหลักการตามโครงสร้างของสถาบัน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ 1) คุณวุฒิตรงตามตำแหน่งงาน 2) ประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา และ 3) ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ส่วนการพิจารณาค่าตอบแทนจะพิจารณาตามคุณสมบัติ ประสบการณ์ ความสามารถพิเศษ และประเมินผลการทำงานตามเกณฑ์ที่ทางวิทยาลัยกำหนด

4. ผู้บริหารได้มีการอำนวยการ หรือชักจูงให้ผู้ใต้บังคับบัญชปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้องค์การบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการทำแผนประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ผู้บริหารได้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้บริหารเป็นแค่หัวหน้าเพื่อลดช่องว่างในการทำงานลง และสามารถเป็นตัวอย่างในการทำงานที่ดีในทุก ๆ

ขั้นตอนได้ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ด้วยการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็น และปกครองด้วยความมีเมตตา อีกทั้งผู้บริหารแสดงให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบว่าทุกคนมีความสำคัญต่อองค์กร รวมทั้งเพิ่มความรับผิดชอบ หน้าที่และความสำคัญให้กับบุคลากร เพื่อเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายและกระตุ้นให้ทำงานได้อย่างเต็มที่

5. สถาบันได้มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก หมายถึง การติดต่อขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ดังนี้ การสื่อสารภายในจะใช้การสื่อสารผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line group ในกรณีที่เป็นทางการจะแจ้งเป็นหนังสือเพื่อเป็นหลักฐานในเรื่องที่สำคัญ ส่วนการสื่อสารภายนอกมีการพูดคุยบอกกล่าวในเบื้องต้น และออกหนังสือเพื่อเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการตามลำดับ

6. คณะผู้บริหารได้รับทราบรายงานความก้าวหน้าถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานประจักษ์พยาน โดยได้รับทราบความก้าวหน้าผ่านการประชุมทุกครั้งเพื่อนำผลที่ได้มาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงต่อไป

7. งบประมาณ ในการจัดการงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์ของสถาบันได้มีเพียงพอสำหรับการดำเนินงานหรือไม่ และมีการควบคุมการใช้งบประมาณ โดยมีงบประมาณเพียงพอ เนื่องจากมีการประชุมและกำหนดแผนงานประชาสัมพันธ์พร้อมสรุปงบประมาณที่ใช้กับคณะผู้บริหารก่อนปฏิบัติ อีกทั้งมีการควบคุมงบประมาณในทุกโครงการอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยจะทำการเก็บข้อมูลรายละเอียดต่างๆ เพื่อจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งการประชาสัมพันธ์จะบริหารจัดการ การใช้งบประมาณให้เหมาะสมตามความจำเป็น

8. ผู้บริหารได้มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการจูงใจให้ปฏิบัติงานในการประชาสัมพันธ์เพื่อทำให้การปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารมีการชี้แจงและอธิบายรายละเอียดของการทำงานและปรับทัศนคติของบุคลากรให้ตรงกับงานที่ได้รับมอบหมาย และมีการพิจารณาค่าตอบแทน รางวัลพิเศษตามความสามารถและความเหมาะสมอย่างยุติธรรม นอกจากนี้ผู้บริหารได้เข้าร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการในการเสนองานประชาสัมพันธ์และได้ร่วมปฏิบัติการไปกับเจ้าหน้าที่ด้วย อีกทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา และนำเสนอความคิดใหม่ ๆ เพื่อลองนำไปทำแผนการประชาสัมพันธ์

9. สถาบันได้มีการประเมินผลงาน ติดตามผลงานประชาสัมพันธ์ โดยในทุก ๆ โครงการของสถาบันจะมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำ และยังมีการปรับปรุงเพื่อการพัฒนาในทุก ๆ ไตรมาสเพิ่มเติมด้วย

เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทย และนานาชาติ สามารถสรุปผลการวิจัยออกมาได้ดังนี้

1. สถาบันได้กำหนดนโยบายการใช้สื่อพื้นฐานในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ดังนี้

1.1 สื่อบุคคล โดยสื่อบุคคลในที่นี้จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลและข่าวสารของทางสถาบันและสามารถถ่ายทอดออกมาได้เป็นอย่างดี ซึ่งทางสถาบันได้ทำการประชาสัมพันธ์ ผ่านผู้บริหารวิทยาลัย (ยิ่งศักดิ์ จงเลิศเจษฎาวงศ์, 2547) มีบทบาทสำคัญในการทำแผนประชาสัมพันธ์ เนื่องจากเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือในด้านอาหาร และได้มีการประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์ การแนะนำการศึกษา การประชาสัมพันธ์ตามโรงเรียน

1.2 สื่อสิ่งพิมพ์ โดยผ่านสื่อนิตยสาร Food news ผ่านคอลัมน์เฉพาะของทางสถาบัน เพื่อให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางแผ่นพับ โบรชัวร์ ของทางสถาบัน

1.3 สื่ออินเทอร์เน็ต โดยผ่านทางเว็บไซต์ของสถาบัน Line และ Facebook เป็นต้น

1.4 สื่อมวลชน มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรผ่านทางโทรทัศน์และวิทยุ ซึ่งเป็นสื่อที่มีผู้ฟังค่อนข้างกว้างและหลากหลาย

2. วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติได้ให้ความสำคัญกับสื่อพื้นฐานหลักในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทย กับทั้งสื่อออนไลน์และสื่อทางโทรทัศน์ เนื่องจากมีข้อดีแตกต่างกัน โดยสื่อทางโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก ทำให้กระจายข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ส่วนในสื่อออนไลน์นั้น เป็นช่องทางที่ให้ข้อมูลได้ไม่จำกัดทั้งรูปแบบ ระยะเวลา ความถี่ และมีต้นทุนต่ำอีกด้วย

3. ปัญหาของการใช้สื่อพื้นฐานในการประชาสัมพันธ์ ในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้แก่ จะเกิดปัญหาในส่วนของสื่อออนไลน์ เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่คอยตอบข้อซักถามตลอด 24 ชั่วโมง เนื่องจากอยู่นอกเวลาทำการ ดังนั้นผู้บริโภคที่รอรับฟังข้อมูลอาจจะไม่ประทับใจในการให้บริการในด้านนี้เท่าที่ควร

4. ในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้ใช้การจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยมีการจัดนิทรรศการต่าง ๆ รวมถึงมีการจัดกิจกรรมพิเศษกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น การสาธิตการประกอบอาหารของบุคลากรของสถาบัน เป็นต้น หรือจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา จัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักศึกษาแต่ละชั้นปี และเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ด้านอาหารและการโรงแรม

5. ในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้ใช้การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับชุมชนเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ โดยร่วมกิจกรรมสาธิตการทำอาหารในวันสำคัญต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น วันไตโลก วันเบาหวานโลก รวมทั้งสอนกลุ่มเยาวชนที่ต้องโทษในศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อสร้างอาชีพจากการทำขนม เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถมีอาชีพได้ในอนาคต อีกทั้งยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับทางสถาบันอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ได้จัดกิจกรรมในช่วงปิดภาคเรียน เช่น กิจกรรม cooking kids เพื่อให้เด็ก ๆ ในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำอาหารและเบเกอรี่ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีส่วนของของการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาอีกด้วย เช่น จัดกิจกรรมทำบุญตักบาตรปีใหม่ แห่งเทียนพรรษา เป็นต้น

6. ในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้ใช้การแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อจะช่วยเหลือสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสถาบัน โดยทางสถาบันได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม เช่น วันไต้โลก วันเบาหวานโลก และได้สาธิตการทำอาหารที่ดีต่อสุขภาพให้กับทุกคน รวมถึงข้อมูลและความรู้สำหรับผู้เป็นโรคดังกล่าวว่าควรรับประทานอาหารแบบไหน ซึ่งช่วยเสริมภาพลักษณ์ของสถาบันได้เป็นอย่างมาก รวมทั้งสอนกลุ่มเยาวชนที่ต้องโทษในศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อสร้างอาชีพจากการทำขนม เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถมีอาชีพได้ในอนาคต อีกทั้งยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับทางสถาบันอีกทางหนึ่งด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานงานประชาสัมพันธ์ และบริบทของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้มีการกำหนดการวางแผนงาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายของงาน และแนวทางปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน โดยได้มีการจัดการประชุมเพื่อวางแผนโครงการหรือกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี โดยแบ่งเป็นไตรมาส โดยมีการกำหนดการจัดองค์การด้านการประชาสัมพันธ์ คือ จัดประชุมเพื่อกำหนดหัวหน้างานหรือผู้รับผิดชอบพร้อมด้วยผู้ปฏิบัติ รวมถึงได้กำหนดขอบเขตต่าง ๆ เช่น ระยะเวลา งบประมาณ รวมถึงผลลัพธ์ที่คาดหวัง สำหรับการวางแผนนโยบายการจัดบุคลากรเข้าทำงาน และมอบหมายภาระงานด้านการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากรขององค์การ ทางสถาบันมีการสรรหาบุคลากรผ่านสื่อออนไลน์ผ่านทาง เว็บไซต์ [www. Schooljob.in.th](http://www.Schooljob.in.th) รวมถึงเว็บไซต์ของทางสถาบันด้วยโดยเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาค่าตอบแทนนั้น ฝ่ายบุคคลและฝ่ายบริหารจะมีการรับผิดชอบร่วมกันตามความเหมาะสมโดยยึดหลักการตามโครงสร้างของสถาบัน สำหรับการชักจูงให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้องค์การบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการทำแผนประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ผู้บริหารได้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้บริหารเป็นแค่หัวหน้าเพื่อลดช่องว่างในการทำงานลง และสามารถเป็นตัวอย่างในการทำงานที่ดีในทุก ๆ ขั้นตอนได้ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ได้บังคับบัญชา การติดต่อขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทางสถาบันได้มีการสื่อสารภายในจะใช้การสื่อสารผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line group ในกรณีที่เป็นการแจ้งเป็นหนังสือเพื่อเป็นหลักฐานในเรื่องที่สำคัญ ส่วนการสื่อสารภายนอกมีการพูดคุยบอกกล่าวในเบื้องต้น และออกหนังสือเพื่อเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการตามลำดับ ส่วนงบประมาณเพียงพอ เนื่องจากมีการประชุมและกำหนดแผนงานประชาสัมพันธ์พร้อมสรุปงบประมาณที่ใช้กับคณะผู้บริหารก่อนปฏิบัติ สำหรับการสร้างขวัญและกำลังใจในการจูงใจให้ปฏิบัติงานในการประชาสัมพันธ์เพื่อทำให้การปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารมีการชี้แจงและอธิบายรายละเอียดของการทำงานและปรับทัศนคติของบุคลากรให้ตรงกับงานที่ได้รับมอบหมาย และมีการพิจารณาค่าตอบแทน รางวัลพิเศษตามความสามารถและความเหมาะสมอย่างยุติธรรม นอกจากนี้ผู้บริหารได้เข้าร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการในการเสนองานประชาสัมพันธ์และได้ร่วมปฏิบัติ

ภารกิจไปกับเจ้าหน้าที่ด้วย อีกทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชา และนำเสนอความคิดใหม่ ๆ เพื่อลองนำไปทำแผนการประชาสัมพันธ์ และสถาบันได้มีการประเมินผลงาน ติดตามผลงานประชาสัมพันธ์ โดยในทุก ๆ โครงการของสถาบันจะมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำ และยังมีการปรับปรุงเพื่อการพัฒนาในทุก ๆ ไตรมาสเพิ่มเติมด้วย ทั้งนี้เมื่อเข้าใจสภาพพื้นฐานของหน่วยงานที่จะประชาสัมพันธ์ยอมทำให้เข้าใจถึงหลักการประชาสัมพันธ์ ทำให้กำหนดวัตถุประสงค์การประชาสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิรัช ลภีรัตนกุล (2553, หน้า 151 - 156) ที่กล่าวไว้เกี่ยวกับบริบทพื้นฐานของวัตถุประสงค์ การประชาสัมพันธ์คือ อยู่กับการประเมิน วิเคราะห์ และชักจูงประชาคมติของกลุ่มประชาชน วัตถุประสงค์ของ การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานสถาบันต่าง ๆ มีดังนี้

1. เพื่ออธิบายถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน และประเภทของการดำเนินธุรกิจของหน่วยงานนั้น ๆ ให้กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องได้ทราบ
2. เพื่ออธิบายให้ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายจัดการ (Management) ได้ทราบถึง ทศนคติ ประชาคมติ หรือความรู้สึคนึกคิดของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน
3. เพื่อคาดการณ์ล่วงหน้า และค้นหาจุดบกพร่องต่าง ๆ เพื่อป้องกันปัญหาย่างยากต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน
4. เพื่อให้ประชาชนยอมรับ ซึ่งถ้าเป็นหน่วยงานธุรกิจภาคเอกชน เช่นบริษัท ห้างร้าน ก็เพื่อให้ลูกค้ายอมรับในบริษัทตน รวมทั้งยอมรับในผลิตภัณฑ์ และบริการที่บริษัทจำหน่ายอยู่ รวมทั้งมีส่วนเพิ่มพูนปริมาณการขายทางอ้อมด้วย
5. เพื่อทำหน้าที่ขจัดปัญหาย่างยากต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน
6. เพื่อแนะนำฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายจัดการให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง เพื่อความเจริญก้าวหน้า และชื่อเสียงที่ดีของหน่วยงาน

2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจการอาหารไทยและนานาชาติ ซึ่งได้ผลการศึกษาดังนี้

สถาบันได้กำหนดนโยบายการใช้สื่อพื้นฐานในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจการอาหารไทยและนานาชาติ ดังนี้

- สื่อบุคคล โดยสื่อบุคคลในที่นี้จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลและข่าวสารของทางสถาบันและสามารถถ่ายทอดออกมาได้เป็นอย่างดี ซึ่งทางสถาบันได้ทำการประชาสัมพันธ์ ผ่านผู้บริหารวิทยาลัย (ยิ่งศักดิ์ จงเลิศเจษฎาวงศ์, 2547) มีบทบาทสำคัญในการทำแผนประชาสัมพันธ์ เนื่องจากเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือในด้านอาหาร และได้มีการประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์ การแนะนำการศึกษา การประชาสัมพันธ์ตามโรงเรียน

- สื่อสิ่งพิมพ์ โดยผ่านสื่อนิตยสาร Food news ผ่านคอลัมน์เฉพาะของทางสถาบัน เพื่อให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แผ่นพับ โบรชัวร์ ของทางสถาบัน

- สื่ออินเทอร์เน็ต โดยผ่านทางเว็บไซต์ของสถาบัน Line และ Facebook เป็นต้น

- สื่อมวลชน มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรผ่านทางโทรทัศน์และวิทยุ ซึ่งเป็นสื่อที่มีผู้ฟังค่อนข้างกว้างและหลากหลาย

สื่อพื้นฐานที่ใช้เป็นหลักในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทย กับทั้งสื่อออนไลน์และสื่อทางโทรทัศน์ ส่วนปัญหาของการใช้สื่อพื้นฐานในการประชาสัมพันธ์ วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้แก่ จะเกิดปัญหาในส่วนของสื่อออนไลน์ เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่คอยตอบข้อซักถามตลอด 24 ชั่วโมง เนื่องจากอยู่นอกเวลาทำการ ดังนั้นผู้บริโภคที่รอรับฟังข้อมูลอาจจะไม่ประทับใจในการให้บริการในด้านนี้เท่าที่ควร นอกจากนี้พบว่า ในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้ใช้การจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยมี การจัดนิทรรศการต่าง ๆ รวมถึงมีการจัดกิจกรรมพิเศษกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น การสาธิตการประกอบอาหารของบุคลากรของสถาบัน เป็นต้น หรือจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา จัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักศึกษาแต่ละชั้นปี และเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ด้านอาหารและการโรงแรม สำหรับในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้ใช้การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับชุมชนเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ โดยร่วมกิจกรรมสาธิตการทำอาหารในวันสำคัญต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น วันไตโลก วันเบาหวานโลก รวมทั้งสอนกลุ่มเยาวชนที่ต้องโทษในศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อสร้างอาชีพจากการทำขนม นอกจากนี้ได้จัดกิจกรรมในช่วงปิดภาคเรียน เช่น กิจกรรม cooking kids เพื่อให้เด็ก ๆ ในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำอาหารและเบเกอรี่ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีส่วนของการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาอีกด้วย เช่น จัดกิจกรรมทำบุญตักบาตรปีใหม่ แม่เทียนพรรษา เป็นต้น และในการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ได้ใช้การแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อจะช่วยเหลือสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสถาบัน โดยทางสถาบันได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม เช่น วันไตโลก วันเบาหวานโลก และได้สาธิตการทำอาหารที่ดีต่อสุขภาพให้กับทุกคน รวมถึงข้อมูลและความรู้สำหรับผู้เป็นโรคดังกล่าวว่าควรรับประทานอาหารแบบใด ซึ่งช่วยเสริมภาพลักษณ์ของสถาบันได้เป็นอย่างมาก

ทั้งนี้การเลือกใช้สื่อพื้นฐานในการประชาสัมพันธ์ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และใช้งบประมาณในการประชาสัมพันธ์น้อยที่สุด รวมทั้งการเลือกใช้การประชาสัมพันธ์โดยการใช้ กิจกรรมพิเศษเพื่อการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมที่เกี่ยวกับชุมชนเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์และการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นเพื่อจะช่วยเหลือสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีให้กับวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทวิศาสตร์ ตั้งปฐมวงศ์ (2544) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมของโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ประเภทและลักษณะกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ ควรจัดกิจกรรมเผยแพร่ผ่านสื่อที่หลากหลายรูปแบบ เช่น จดหมายข่าว ใบบอกข่าว แผ่นใบปลิว แผ่นพับ ไดรฟ์รณรงค์ วิทยุติดตามตัว อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ป้ายประกาศ วิดีทัศน์ โปสเตอร์ รายงานประจำปี นำชมสถานที่ จัดการแถลงข่าว ระบบวิทยุภายใน กิจกรรมในโอกาสพิเศษ การสัมมนา ฯ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรจะกำหนด การวางแผนงาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายของงาน และแนวทางปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน โดยได้มีการจัดการประชุมเพื่อวางแผนโครงการหรือกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี โดยแบ่งเป็นไตรมาส ในส่วนของงานประชาสัมพันธ์ก็เช่นกัน ในที่ประชุมจะมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของงานในแต่ละปี แต่ละไตรมาส และได้นำข้อเสนอต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อวางแผนเกี่ยวกับโดยการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การใช้สื่อที่เหมาะสม งบประมาณ ในการดำเนินงานที่จะทำการประชาสัมพันธ์ รวมถึงกำหนดงานของแต่ละแผนก ตารางเวลา และการประเมินผลตลอดทั้งปี เพื่อที่จะสามารถนำมาปรับปรุงให้พัฒนาให้ดีขึ้นต่อไปได้ และให้ผู้รับผิดชอบปฏิบัติและรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาเมื่อสิ้นโครงการและประเมินผลทุกไตรมาส

1.2 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรสร้างขวัญและกำลังใจในการจูงใจให้ปฏิบัติงานในการประชาสัมพันธ์เพื่อทำให้การปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารมีการชี้แจงและอธิบายรายละเอียดของการทำงานและปรับทัศนคติของบุคลากรให้ตรงกับงานที่ได้รับมอบหมาย และมีการพิจารณาตอบแทน รางวัลพิเศษตามความสามารถและความเหมาะสมอย่างยุติธรรม

1.3 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรติดตามผลงานประชาสัมพันธ์ โดยในทุก ๆ โครงการของสถาบันจะมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำ และยังมีการปรับปรุงเพื่อการพัฒนาในทุก ๆ ไตรมาสเพิ่มเติมด้วย

1.4 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับสื่อออนไลน์ และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสาร โดยการระบุเวลาในการสื่อสารอย่างชัดเจน และมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

1.5 ผู้บริหารและฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรใช้กิจกรรมพิเศษที่เกี่ยวกับชุมชนเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์และการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม อย่างจริงใจเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมอย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้ภาพลักษณ์ของสถาบันมีคุณค่าอย่างยิ่ง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาหารูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติในครั้งนี้ เป็นการหาวิธีตามแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานที่ต้องพัฒนาและเป็นต้นแบบของการประชาสัมพันธ์ขององค์กรที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งนำมาเพื่อการพัฒนาให้สถานศึกษาได้มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักเป็นสถานศึกษาที่ให้ความรู้ในเรื่องของการผลิตผู้เรียนที่จะประกอบอาชีพในด้านการอาหารและงานครัวสามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติต่อไป ดังนั้นการประชาสัมพันธ์นอกจากจะต้องทำอย่างดีเยี่ยมแล้วยังคงต้องทำตามคุณธรรมและ

จรรยาบรรณในอาชีพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและให้ตรงกับเอกลักษณ์“เชี่ยวชาญศิลป์และศาสตร์งานคร้ามหัตถ์
ทันสมัยใส่ใจคุณธรรมนำครัวไทยสู่ครัวโลก”และอัตลักษณ์ “เชี่ยวชาญ งานครัว มีหัวธุรกิจ สุจริตในอาชีพ”

2.2 ควรทำการเปรียบเทียบรูปแบบการประชาสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาอื่นที่มีโครงสร้าง
ใกล้เคียงกัน เพื่อจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการประชาสัมพันธ์ เเงงลึกที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- จิตรภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์. (2544). **ยุทธวิธีการประชาสัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยนันท์ นันทพันธ์. (2532). **ประชาสัมพันธ์อย่างไรจึงได้ผล**. กรุงเทพมหานคร : บางกะปิกราฟฟิค.
- ดวงพร คำบุญรัตน์ และวาสนา จันทร์สว่าง. (2541). **การสื่อสาร: การประชาสัมพันธ์**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีศาสตร์ ตั้งปฐมวงศ์. (2544). **รูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมของโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา ณ กรุงเทพมหานคร**. การศึกษาปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มารีน่า จงเลิศเจษฎาวงศ์. (2554). **การศึกษาแรงจูงใจของประชาชนต่อการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านอาหาร และเบเกอรี่ของโรงเรียนธุรกิจการอาหารไทย และนานาชาติ**. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจการอาหารไทย และนานาชาติ. (ม.ป.ป.). **สถาบันศิลปศาสตร์การอาหาร (ICA - INSTITUTE OF CULINARY ART) โรงเรียนธุรกิจการอาหารไทย และนานาชาติ (TIFA-THAI & INTERNATIONAL FOOD ACADEMY) คั่นเมื่อ 18 ธันวาคม 2559**, จาก <http://www.yingsakfood.com>.
- วิรัช ลภีรัตนกุล. (2553). **การประชาสัมพันธ์ PUBLIC RELATIONS**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Anderson, P.M. and Rubin, L.G. (1986). **Marketing Communication**. N.P. : Prentice - Hall.
- Barnard, C.I. (1972). **The Functions of the Executive**. (13th ed.) Massachusetts : Twenty - second.
- David, K. Berlo. (1960). **The Process of Communication**. New York : The Free Press.

รูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง

วันที่รับบทความ	04/04/2562
วันที่แก้ไขบทความ	30/04/2562
วันที่ตอบรับบทความ	13/05/2562

ชนิดา จันทร์งาม¹ นราพงษ์ จรัสศรี²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มสตรีอีสาน จำนวน 30 คน การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จำนวน 20 คน การสังเกตการณ์ การสนทนา เสนอมาตรฐานศิลปิน สื่อสารสนเทศและประสบการณ์ของผู้วิจัย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหารูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสร้างสรรค์ครั้งนี้ สามารถจำแนกตามองค์ประกอบการแสดง 8 องค์ประกอบ คือ 1) บทการแสดงที่น่าเค้าโครงจากเรื่องจริงของสตรีอีสาน 2) การออกแบบลีลาการเคลื่อนไหว โดยใช้ทั้งลีลานาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่และการแสดง 3) การคัดเลือกนักแสดง โดยใช้นักแสดงหญิงชาวอีสานที่มีทักษะด้านการพูดภาษาพื้นถิ่น ทักษะการแสดงด้านการละครและทักษะทางด้านนาฏศิลป์ 4) การออกแบบเครื่องแต่งกาย ใช้เครื่องแต่งกายพื้นบ้านอีสานและการแต่งกายในชีวิตประจำวันที่มีความเรียบง่าย 5) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง มีการใช้สื่อเพื่อกำหนดพื้นที่การแสดงและใช้อุปกรณ์ในชีวิตประจำวัน 6) การออกแบบดนตรีและเสียงประกอบการแสดง ใช้วงดนตรีพื้นบ้านอีสาน เสียงสนทนาและเสียงบรรยาย 7) การออกแบบสถานที่ จัดแสดงในโรงละครที่มีพื้นที่ว่างเปล่าโดยใช้หนังกลางแปลงเป็นฉากประกอบการแสดง 8) การออกแบบแสง ใช้แสงเพื่อสื่ออารมณ์ของตัวละครให้มีความชัดเจนขึ้น

คำสำคัญ : สตรีอีสาน นาฏศิลป์สร้างสรรค์ หนังกลางแปลง

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
e-mail : chanida.j@dru.ac.th

² ศาสตราจารย์ สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Style of Dances Creation that Reflect the Image of Isaan Women through Watching Outdoor Movies

Received	04/04/2562
Revised	30/04/2562
Accepted	13/05/2562

Chanida Janngam¹ Naraphong Charassri²

Abstract

This research article is a part of the postdoctoral thesis which aimed to investigate the style of dances creation that reflect the image of Isaan women through watching outdoor movies by using the qualitative and creative research methods. The research tools used in the study were in-depth interviews with 30 Isaan women, interviews with 20 experts and those related to the study, observation, participation in seminars, standard criteria for artist, information media, and researcher's experiences. Then, the information obtained was analyzed to find the style of dances creation that reflect the image of Isaan women through watching outdoor movies. The results showed that this creative style consisted of eight elements as follows : 1) all roles were created from real story of Isaan women, 2) the choreography was inspired by the folk dance style of Isaan, modern dance and performance of the postmodern period, 3) in the casting process for the Northeastern female roles, female performers with skills in speaking Northeastern Thai dialect, performing in drama, and dancing were chosen, 4) the costumes were designed based on Isaan folk costumes and clothing for daily life of Isaan people, 5) for the equipment of the performance, mats were used to specify the staging area and decorated with equipment for daily life, 6) for music and sounds effect design, folk music band speech, and narration were used, 7) the performance was performed in an empty theater by using an outdoor movie as a scene and 8) for lighting design, varied lighting styles were used to convey the emotions of the characters clearer.

Keywords : Isaan women, creative dances, outdoor movies

¹ Doctoral student, Dance Section, Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University
e-mail : chanida.j@dru.ac.th

² Professor Dr., Dance Section, Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University

บทนำ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานที่สภาพสังคมส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรม และประชากรมีฐานะยากจนเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่นของประเทศ การดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานของประชากร ยังมีปัญหา ด้านการศึกษา ปัญหาการขาดความอบอุ่นในครอบครัว เนื่องจากการอพยพของแรงงานไปทำงานในท้องถิ่น และต่างประเทศ (สุเมธ แก่นมณี และคณะ, 2546, หน้า 27) การเคลื่อนย้ายแรงงานอีสานไปขายแรงงาน ในเมืองใหญ่ทำให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจ แบบก้าวกระโดดทำให้ผู้หญิงจำนวนมากได้ออกจากพื้นที่ ครัวเรือนมาสู่พื้นที่แห่งการทำงานนอกบ้าน และผลักดันให้ส่วนหนึ่งของผู้หญิงเหล่านี้ เข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่และ สถานภาพในการทำงานที่เคยเป็นพื้นที่ของผู้ชาย (นพพร ประชากุล, 2552, หน้า 304)

สตรีมีบทบาทสำคัญเช่นเดียวกับผู้ชายในฐานะประชากรที่ขับเคลื่อนภาคการผลิต ภาพลักษณ์ของ สตรีเคยถูกจำกัดพื้นที่ให้อยู่ภายในเฉพาะพื้นที่ของครัวเรือนกลายเป็นภาพลักษณ์ของของสตรี ที่สามารถ เข้าถึงพื้นที่ทางสังคมอื่น ๆ ได้อย่างหลากหลายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ครอบครัว เป็นต้น (กฤต โสดาลี, 2560, หน้า 136) สตรีอีสานจึงมีบทบาทอยู่ ทุกพื้นที่ในสังคมไทยและปรากฏอยู่ใน ทุกสาขาอาชีพ ด้วยลักษณะทางกายภาพของสตรีอีสานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น การแต่งกายที่นุ่ง ผ้าถุง การใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสาร รวมถึงสัมผัสที่นับเป็นอาหารพื้นถิ่นของคนอีสานที่เป็นที่รู้จักในทุกภูมิภาค ทำให้สตรีอีสานมีภาพลักษณ์ที่โดดเด่นกว่าสตรีภาคอื่น จึงทำให้เกิดการนำเสนอภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่าน สื่อประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นละครโทรทัศน์ บทเพลงลูกทุ่ง และโดยเฉพาะสื่อภาพยนตร์

ภาพยนตร์เป็นสื่อที่ให้ความบันเทิงแก่ผู้ชม และเป็นสื่อที่สามารถบอกเล่าถึงเรื่องราวเกี่ยวกับสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละชาติและท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ภาพยนตร์จึงเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของแต่ละ บุคคลรวมถึงทัศนคติของสังคมและคนในชาติ โดยผ่านทั้งภาพและเสียงในเวลาเดียวกัน (ณัฐธิดา จันทะระ, 2559, หน้า 1) ภาพยนตร์อีสานจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสร้างรายได้เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่น่าสนใจ จึงทำให้เรื่องราวของ คนอีสานมักถูกนำมาเสนออยู่ บ่อย ๆ โดยเฉพาะบทภาพยนตร์แนวตลก ด้วยคนในท้องถิ่นอีสานที่มีอุปนิสัย ร่าเริง สนุกสนาน สังเกตได้จากลักษณะ การแข็งซึ่งมีจังหวะที่เร็ว มีความสนุกสนานและอารมณ์ขันอย่างเป็นพิเศษ (พัฒนา กิตติอาษา, 2546, หน้า 49) ทำให้สื่อภาพยนตร์ที่สร้างรายได้อยู่สม่ำเสมอจะเป็นบทภาพยนตร์แนวตลกภาคอีสาน เพราะภาพยนตร์ตลก เป็นภาพยนตร์สร้างความบันเทิงและช่วยให้ผู้คนได้รับการผ่อนคลาย (รัตนารักษ์ สวยกลาง และคณะ, 2557, หน้า 34) สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ ของชาวอีสานที่เน้นความสนุกสนาน ตลกขบขัน เช่น ภาพยนตร์หนูหิ่น เดอะซีรีส์ ภาพยนตร์แจ่ว ที่นำเสนอ

ภาพลักษณ์สตรีอีสานจากการด้อยโอกาสทางการศึกษา ความเชย ความตลกขบขันและการใช้ภาษาพื้น ถิ่นในการสื่อสาร ภาพยนตร์อินางแอ้ยเขยฝรั่ง ที่ถูกนำเสนอภาพสตรีอีสานกับค่านิยมการสมรสข้ามวัฒนธรรม ความเป็นชนบทอีสาน ถูกนำเสนอควบคู่กับภาพวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนภาคอีสาน เป็นต้น การนำเสนอ ภาพสตรีอีสานผ่านสื่อภาพยนตร์ มีอิทธิพลต่อบทบาทสตรีอีสานในสังคมไทย อิทธิพลของสื่อมีผลต่อสร้าง ภาพลักษณ์ของสตรีอีสานถูกตีตราจากคนภายนอก ถูกสร้างภาพลักษณ์แบบเหมารวม และทุกคนยอมรับ โดยปราศจากข้อสงสัย

การเผยแพร่ภาพยนตร์ในประเทศไทยอีกทางหนึ่ง ที่เห็นกันอยู่ทั่วไปคือการนำออกฉาย โดยไม่เก็บค่าดูจากผู้ชมตามสถานที่สาธารณะต่าง ๆ จนกลายเป็นวัฒนธรรมการบันเทิงของประชาชน โดยเฉพาะชนบท ซึ่งเรียกว่า หนังกลางแปลง (พทุทธิ ศุภเศรษฐศิริ, 2555, หน้า 37) บรรยายากศของหนังกลางแปลงในอดีตเป็นแหล่งที่รวมตัวของประชาชน เพื่อเสพมหรสพที่เกิดขึ้นในละแวกใกล้บ้าน เป็นการพักผ่อนหลังเลิกงานมีเจ้าภาพจ้างไปฉายและเปิดให้ประชาชนเข้าชมฟรีในงานบุญลักษณะต่าง ๆ แต่หากพิจารณาอีกด้านหนึ่งย่อมถือว่าเป็นวัฒนธรรมการเผยแพร่ศิลปะและความรู้ข่าวสารอีกทางหนึ่ง

ผู้วิจัยได้มองเห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีความหลากหลายในหลายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้ ได้แก่ ด้านมานุษยวิทยา ด้านสังคมวิทยา ด้านวัฒนธรรม และนาฏศิลป์ ผู้วิจัยจึงเลือกนำเสนอประเด็นของสตรีอีสานในรูปแบบของนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ที่สะท้อนเรื่องราวของสตรีอีสานในมุมมองที่หลากหลายซึ่งเป็นทัศนะของสตรีอีสานเอง นำเสนอผ่านการชมหนังกลางแปลง มหรสพที่ถ่ายทอดเรื่องราวและวัฒนธรรมอีกรูปแบบหนึ่ง โดยผู้วิจัยศึกษาการหารูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงานด้านนาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง ดังนั้น ในการค้นหารูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ของบทความฉบับนี้ ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การสนทนา เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน สื่อสารสนเทศและประสบการณ์ของผู้วิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการแสดง ที่ประกอบไปด้วย 8 องค์ประกอบ ที่มีลักษณะเฉพาะและสื่อสารประเด็นต่าง ๆ ในผลงานสร้างสรรค์ให้เกิดความชัดเจน ในการนำเสนอและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านนาฏศิลป์จากประเด็นของสตรีในสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อค้นหารูปแบบการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาหารูปแบบในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลงโดยมุ่งประเด็นการศึกษาที่บูรณาการ องค์ความรู้ทางนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ศิลปะการละคร มานุษยวิทยา มาสร้างสรรค์การแสดงโดยใช้ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียดของการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ผู้วิจัยแบ่งผู้ให้ข้อมูลเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สตรีอีสานที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 30 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ที่เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ ที่มีประสบการณ์ด้านการแสดงและเป็นผู้ออกแบบสร้างสรรค์นาฏศิลป์หรือศิลปะการแสดงที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีประสบการณ์ด้าน นาฏศิลป์

ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 10 คน กลุ่มที่ 3 ผู้เกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานวิจัย จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 สัมภาษณ์สตรีอีสาน ใช้วิธีการสัมภาษณ์ทั้งแบบกลุ่มและสัมภาษณ์แบบเดี่ยว กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ และกลุ่มที่ 3 สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์ด้านอื่น ๆ ในประเด็นเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการแสดงด้านต่าง ๆ กระบวนการในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้คำถามแบบปลายเปิด รวมทั้งใช้เครื่องบันทึกเสียง โดยแจ้งให้ผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนการบันทึกเสียง และใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนา เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน สื่อสารสนเทศและประสบการณ์ของผู้วิจัย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม โดยการนัดหมายก่อนสัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงและการจดบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการด้วยคำถามปลายเปิด รวมถึงการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการสนทนา และการประชุมวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการค้นคว้าและรวบรวมในรูปแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งเอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เครื่องมือในงานวิจัยต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การสนทนา เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน สื่อสารสนเทศและประสบการณ์ของผู้วิจัย เป็นต้น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชื่อมโยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการงานวิจัย และนำมาวิเคราะห์การสร้างสรรคผลงาน โดยพิจารณาขั้นตอนของการวิเคราะห์ผลงานการสร้างสรรคทางนาฏศิลป์ โดยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์งานทุกขั้นตอน การกำหนดรูปแบบการแสดง การออกแบบและจัดสร้างองค์ประกอบตามความเหมาะสมของการสร้างสรรค์นาฏศิลป์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัย ได้รูปแบบการแสดงสร้างสรรค์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง นำเสนอการแสดงในรูปแบบนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ทำให้ได้รูปแบบตามองค์ประกอบการสร้างสรรค์การแสดง 8 องค์ประกอบ คือ

1) การออกแบบบทการแสดง ผู้วิจัยออกแบบบทการแสดงโดยนำเค้าโครงจากเรื่องจริงของสตรีอีสาน มาออกแบบบทการแสดงในครั้งนี้ โดยแบ่งบทการแสดงออกเป็น 3 องค์ ได้แก่ องค์ 1 กลางแปลง องค์ 2 ภาพลักษณ์ องค์ 3 สตรีอีสาน โดยมีรายละเอียดของการแสดงในองค์ต่าง ๆ ดังนี้

องค์ 1 กลางแปลง การบอกเล่าเรื่องราวของวิถีชีวิตของคนอีสานผ่านหนังกลางแปลงมหรสพกลางแจ้งชั่วคราวเพื่อสร้างความบันเทิง โดยวิธีการรับชมหนังกลางแปลงต้องชมในพื้นที่โล่งกว้างด้วยการปูเสื่อหรือผ้าไว้สำหรับนั่ง สำหรับนอนพร้อมด้วยของขบเคี้ยว

องค์ 2 ภาพลักษณ์ นำเสนอภาพลักษณ์ของสตรีอีสานทุกเพศทุกวัยที่มาพบปะสังสรรค์ในงานมหรสพหนังกลางแปลงซึ่งเปรียบเหมือนกิจกรรมยามค่ำคืนที่เป็นศูนย์รวมของกลุ่มคนในหมู่บ้าน

องค์ 3 สตรีอีสาน นำเสนอเรื่องราวภูมิหลังของสตรีอีสานแต่ละบุคคลผ่านหน้าจอหนังกลางแปลง โดยในส่วนของวิธีการเล่าเรื่อง ผู้วิจัยได้เรียงลำดับการนำเสนอวิธีการเล่าเรื่องให้มีความหลากหลายผ่านอารมณ์ความรู้สึกของนักแสดง

2) การคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยคัดเลือกนักแสดงที่มีทักษะพื้นฐานและประสบการณ์ด้าน การเต้นที่หลากหลาย ได้แก่ นาฏยศิลป์พื้นบ้านอีสาน นาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ และมีทักษะในการแสดงออกทางด้านการละคร เนื่องจากผู้วิจัยต้องการนำเสนอรูปแบบการแสดงที่มีความหลากหลาย ตัวอย่างเช่น นักแสดงที่รับบรรยายจะต้องมีทักษะทางด้านการแสดงนาฏยศิลป์พื้นบ้านอีสานการร้องหมอลำ หรือนักแสดงที่รับบทกลุ่มวัยรุ่นต้องมีทักษะการเต้นสมัยใหม่โดยการเต้นสด นอกจากนี้ ผู้วิจัยคำนึงถึงนักแสดงที่มีทักษะด้านภาษาโดยการคัดเลือกกลุ่มเฉพาะที่ต้องการนักแสดงที่สามารถพูดภาษาอีสานได้ ทั้งนี้ในการคัดเลือกนักแสดงผู้วิจัยยังได้พิจารณาจากความเหมาะสมกับบทบาท ความสามารถพิเศษและประสบการณ์การแสดงในลักษณะต่าง ๆ

3) การออกแบบลีลาการเคลื่อนไหว การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบลีลาการเคลื่อนไหวที่มีความหลากหลาย ประกอบไปด้วย เทคนิคการเต้นในรูปแบบนาฏยศิลป์พื้นบ้านอีสาน (Folk Dance) เช่น การเซิ้งของนางไหมในวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน นาฏยศิลป์หลังสมัย (Postmodern Dance) เช่น ลีลาท่าทางในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) การเต้นสด (Improvisation) นำมาสู่ การสร้างสรรค์งานในลักษณะการแสดงเป็นแบบนาฏยศิลป์การแสดง (Dance Theatre) ที่เน้นการใช้เทคนิคทางด้านการละคร (Drama) มาถ่ายทอดเรื่องราวของตัวละคร เช่น การถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกผ่านลีลาท่าทาง สายตาและบทสนทนา การแสดงเน้นการสื่อสารและการมีส่วนร่วมระหว่างนักแสดงและผู้ชม (Interaction)

ภาพที่ 1 : ลีลานาฏยศิลป์พื้นบ้านอีสาน
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 2 : ลีลานาฏยศิลป์ในการเต้นสด
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 3 : สีสานาฏศิลป์ที่ใช้เทคนิคการละคร
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 4 : สีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน
ที่มา : ผู้วิจัย

4) การออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยออกแบบเครื่องแต่งกาย โดยคำนึงถึงบทบาทของตัวละคร ที่แสดงให้เห็นถึงบุคลิกและลักษณะของตัวละครที่ชัดเจน การประกอบอาชีพ เพศและช่วงวัยของตัวละคร โดยนำแนวคิดความเรียบง่าย (Simplicity) มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายของตัวละคร ดังนั้นในการออกแบบเครื่องแต่งกายประกอบการแสดง ผู้วิจัยจึงเลือกเน้นความเรียบง่ายตามแนวคิดนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ (Postmodern) โดยออกแบบเสื้อผ้าเป็นชุดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ที่มีความหลากหลายตามลักษณะบทบาทของตัวละคร ได้แก่ แม่ค้า คู่รัก กลุ่มวัยรุ่น เป็นต้น

ภาพที่ 5 : เครื่องแต่งกายในบทแม่ค้า
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 6 : เครื่องแต่งกายในบทคู่รัก
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 7 : เครื่องแต่งกายในบทกลุ่มวัยรุ่น
ที่มา : ผู้วิจัย

5) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยออกแบบโดยใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่หาได้ในชีวิตประจำวัน นั่นก็คือเสื้อซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการปูบนพื้นเพื่อนั่งชมหนังกลางแปลง มากำหนดพื้นที่เปรียบเสมือนเวทีที่ใช้ในการแสดง นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ใช้ในชีวิตประจำวันสำหรับการประกอบอาชีพ เช่น แม่ค้าส้มตำ ใช้หาบ และมีอุปกรณ์ครก สาก พ่อค้าขายลูกโป่งมีลูกโป่ง พ่อค้าขายปลาหมึกมีปลาหมึก เตาย่างปลาหมึก เป็นต้น

ภาพที่ 8 : ลีลานาฏยศิลป์ที่สัมพันธ์กับอุปกรณ์การแสดง
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 9 : อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อกำหนดพื้นที่เปรียบเสมือนเวที
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 10 : ลูกโป่งอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบอาชีพคนขายลูกโป่ง
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 11 : หาบอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบอาชีพแม่ค้าส้มตำ
ที่มา : ผู้วิจัย

6) การออกแบบดนตรีและเสียงประกอบการแสดง ผู้วิจัยนำวงดนตรีพื้นบ้านอีสานมาบรรเลงประกอบการแสดง โดยมีเครื่องดนตรีประกอบไปด้วย พิณ แคน โหวด โปงลาง กลอง ปี่สไน มาบรรเลงดนตรีสดประกอบการแสดงเป็นการบรรเลงดนตรีแบบรวมวง และการบรรเลงเครื่องดนตรีแบบเดี่ยวเป็นการบรรเลงเพื่อประกอบการเล่าเรื่องของนักแสดงในแต่ละบทบาท ผู้วิจัยคัดเลือกเครื่องดนตรีโดยเลือกจากความเหมาะสมของเรื่องราวของตัวละคร แล้วจึงเลือกลักษณะทำนองเพลงที่สื่ออารมณ์ที่ต้องการ เป็นหลักในการบรรเลงเพื่อให้นักแสดงถ่ายทอดเรื่องราวประกอบเสียงของเครื่องดนตรีในแต่ละชิ้นที่ให้อารมณ์ ความรู้สึกที่แตกต่างกัน บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงเป็นบทเพลงที่มีอยู่ดั้งเดิม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้เสียงบรรยายประกอบการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ และบรรยากาศในการแสดงที่มีเสียงการสนทนาของตัวละคร เสียงทดลองเครื่องดนตรี เสียงหลักในการติดตั้งจอหนังกลางแปลง และเสียงธรรมชาติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง

7) การออกแบบสถานที่ ผู้วิจัยใช้โรงละครแบล็ค บ็อกเซียเตอร์ (Black Box Theatre) เป็นสถานที่ในการนำเสนอผลงานครั้งนี้ เนื่องจากโรงละครมีเวทีแสดงที่เป็นพื้นที่โล่ง มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าสามารถจัดตำแหน่งของผู้ชมได้ และสามารถออกแบบฉากโดยการนำหนังกลางแปลงมาจัดวางกลางโรงละครได้อย่างพอเหมาะ มีระยะการตั้งจอหนังและเครื่องฉายหนังที่เหมาะสม รวมไปถึงนักแสดงสามารถเข้าออกและเคลื่อนไหวในทิศทางที่ต้องการได้

8) การออกแบบแสง แสงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสามารถสื่ออารมณ์ของตัวละครให้มีความชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยออกแบบแสงให้สอดคล้องกับการสื่อให้รับรู้ถึงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น อารมณ์เศร้า อารมณ์สนุกสนาน และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการแสดง นอกจากนี้แสงยังบ่งบอกถึงเวลาและบรรยากาศให้กับการแสดงอีกด้วย ผู้วิจัยออกแบบแสง 2 ลักษณะ คือ 1) ออกแบบแสงในการนำเสนอเรื่องราวของ ตัวละคร 2) ออกแบบแสงในขณะที่ตัวละครชมภาพยนตร์ที่ฉายผ่านหนังกลางแปลง

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการแสดงสร้างสรรค์นาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีอีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง นำเสนอการแสดงในรูปแบบนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ทำให้ได้องค์ประกอบการแสดงสร้างสรรค์การแสดง 8 องค์ประกอบ คือ 1. บทการแสดง 2. การออกแบบลีลานาฏศิลป์ 3. การออกแบบเครื่องแต่งกาย 4. การคัดเลือกนักแสดง 5. การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง 6. การออกแบบดนตรีและเสียงประกอบ 7. การออกแบบสถานที่ 8. การออกแบบแสง

1. บทการแสดง การออกแบบบทการแสดงและการแบ่งองค์การแสดง ผู้วิจัยได้ออกแบบบทการแสดงโดยนำโครงเรื่องจริงจากการสัมภาษณ์สตรีอีสานนำเสนอเรื่องราวของสตรีอีสานแต่ละบุคคลผ่านหน้าจอหนังกลางแปลง โดยแบ่งบทการแสดงออกเป็น 3 องค์ ได้แก่ องค์ 1 กลางแปลง องค์ 2 ภาพลักษณ์ องค์ 3 สตรีอีสาน ตามหลักการของอาริสโตเติล (Aristotle) ที่ได้ออกแบบทฤษฎีเกี่ยวกับการละคร อาริสโตเติลได้ให้ความสำคัญกับโครงเรื่องมากที่สุด ซึ่งในหนังสือเรื่อง อาริสโตเติล โปทิก (Aristotle Poetic) ได้กล่าวไว้ว่า โครงเรื่องเป็นพื้นฐานสำคัญที่สามารถนำเรื่องราวไปทำเป็นการแสดง หากไม่มีโครงเรื่องแล้วการแสดงในแต่ละแบบ

คงขาดจุดมุ่งหมายและไร้ทิศทาง การแสดงจะไม่มีความเป็นเอกภาพ ไม่มีจุดเริ่ม จุดสูงสุด และจุดจบ ซึ่งอาจทำให้ผู้ชมไม่เห็นถึงเนื้อหาสาระที่มีอยู่ในการแสดงนั้น ๆ (ขวัญชนก โชติมุขตะ, 2561, หน้า 107)

2. การออกแบบลีลาการเคลื่อนไหว ออกแบบลีลาการเคลื่อนไหวใช้การผสมผสานทักษะการเคลื่อนไหวที่หลากหลาย ประกอบไปด้วย รูปแบบนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน (Folk Dance) การแข็งของนางไหประกอบวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน ผู้แสดงใช้ลีลาท่ารำแบบแข็งอีสาน ซึ่งการรำติดไหไม่มี การกำหนดแบบแผนองค์ประกอบ ในด้านท่ารำถูกถ่ายทอดวิธีการแสดงเพียงการกำหนดโครงสร้างในการแสดงเท่านั้น คือ แนวคิดรูปแบบและกลวิธี ส่วนท่ารำสามารถสร้างสรรค์ลีลาลูกเล่นได้ตามประสบการณ์พื้นฐานการแสดงของนางไห โดยอาศัยความรู้พื้นฐานด้านศิลปะ ด้านการละคร ด้านนาฏศิลป์ กลายเป็นการรำติดไหในแบบต่าง ๆ (จิณต์จุฑา สุวรรณคัมภีระ, 2553, หน้า 40) นาฏศิลป์หลังสมัย (Postmodern Dance) ผู้วิจัยใช้เทคนิคการแสดงท่าทางในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) การเต้นแบบด้นสด (Improvisation) นาฏศิลป์การแสดง (Dance Theatre) ที่เน้นการใช้เทคนิคทางด้านการละคร ประกอบไปด้วย การถ่ายทอดอารมณ์ผ่านลีลาท่าทาง สายตาและบทสนทนา การแสดงเน้นการสื่อสารและการมีส่วนร่วมระหว่างนักแสดงและผู้ชม (Interaction)

3. การคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยคัดเลือกคุณสมบัตินักแสดงที่มีทักษะด้านภาษาอีสานเป็นทักษะพื้นฐานและทักษะการเต้นที่หลากหลาย ได้แก่ นาฏศิลป์ร่วมสมัย นาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน และมีทักษะในการแสดงออกทางด้านการละคร โดยการทดลองการฝึกปฏิบัติ (Workshop) เพื่อค้นหาลักษณะเฉพาะของนักแสดงที่มีความสามารถทางด้านการแสดง (Acting) ในการถ่ายทอดเรื่องราวและความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ในบทการแสดงมาสู่ผู้ชม ซึ่งสอดคล้องกับบรรจง โกศัลวัฒน์ กล่าวว่า การคัดเลือกนักแสดงเฉพาะบทสามารถทำได้โดยการเรียกเข้ามาทดสอบจนกว่าจะพบนักแสดงที่เหมาะสมกับบทบาทที่สุด โดยในการคัดเลือกนักแสดงผู้กำกับจะต้องเห็นบุคลิกตัวละครที่ต้องการอย่างชัดเจนแล้วในหัวสมอง วิธีการนี้ จะทำให้สามารถเห็นบุคลิก รูปร่างหน้าตา ความสามารถทางด้านการแสดง ตลอดจนอารมณ์และทัศนคติที่แฝงอยู่ในตัวนักแสดงว่าจะสามารถควบคุมและจัดการกับโจทย์สถานการณ์การแสดงบทบาทสมมุติอย่างไร ซึ่งจะช่วยสร้าง ความมั่นใจในการตัดสินใจเลือกนักแสดงผู้ที่เหมาะสมกับบทบาทของตัวละครมากที่สุด (บรรจง โกศัลวัฒน์, 2544, หน้า 83)

4. การออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยออกแบบโดยเน้นความเรียบง่าย (Simplicity) ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ตามแนวคิดนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ (Postmodern) โดยออกแบบที่เน้นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นถิ่นของสตรีอีสาน เป็นชุดที่ใช้สวมใส่ในชีวิตประจำวันที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทของตัวละครที่ชัดเจน ทั้งในการประกอบอาชีพและช่วงวัยของตัวละคร ซึ่งวัฒนธรรม จูฑะวิภาค ได้อธิบายถึงการออกแบบเครื่องแต่งกายที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตว่า การออกแบบการแต่งกายเป็นเรื่องของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงความรู้สึกและภูมิปัญญาของคนในชุมชน เอกลักษณ์ของการแต่งกาย เป็นรากฐานส่วนหนึ่งของผู้คนในสังคมและถ่ายทอดจินตนาการความเป็นมาของสังคม เครื่องแต่งกายจึงมีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของกลุ่มชน (วัฒนธรรม จูฑะวิภาค, 2556, หน้า 117)

5. การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยออกแบบโดยใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่หาได้ในชีวิตประจำวัน นั่นก็คือเสื้อซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการปูพื้นเพื่อนั่งชมหนังกลางแปลงมาสร้างสรรค์เพื่อใช้ในการกำหนดพื้นที่การแสดงเปรียบเสมือนเวทีที่ใช้ในการแสดง นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ใช้ในชีวิตประจำวันสำหรับการประกอบอาชีพ โดยใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงเพื่อสื่อความหมายให้สอดคล้องกับตัวละคร ดังที่กฤษรา (ซูโรมาน) วัชรภาวริชา อุปกรณ์มีความสำคัญต่อการเคลื่อนไหวของการแสดงออกของนักแสดงบนเวทีภายในฉาก สามารถรวมถึงสิ่งประดับตกแต่งฉาก เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นักแสดงถือในระหว่างการแสดง ที่ทำให้เกิดภาพ ที่สื่อความหมายและความรู้สึก สื่อสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของนักแสดง และบทการแสดงได้ (กฤษรา (ซูโรมาน) วัชรภาวริชา, 2551, หน้า 143) นอกจากนี้ในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงยังช่วยสร้างความน่าสนใจเสริมการเคลื่อนไหวของผู้แสดงแล้วยังทำให้เกิดลีลาใหม่ที่มีสัมพันธ์กับอุปกรณ์การแสดงอีกด้วย

6. การออกแบบดนตรีและเสียงประกอบการแสดง ผู้วิจัยนำเอาวงดนตรีพื้นบ้านอีสานมาบรรเลงดนตรีสดประกอบการแสดงเป็นการบรรเลงดนตรีแบบรวมวง ประกอบการแสดงในการเปลี่ยนองค์ของการแสดง โดยในองค์ 1 และองค์ 2 จะเป็นการบรรเลงแบบวงรวม องค์ 3 จะเป็นการบรรเลงเครื่องดนตรีแบบเดี่ยว ในการบรรเลงเครื่องดนตรีแบบเดี่ยวเป็นการบรรเลงเพื่อสื่ออารมณ์ในการเล่าเรื่องของนักแสดงแต่ละบทบาทให้มีความเหมาะสม นอกจากเสียงที่เกิดจากเครื่องดนตรีแล้ว ยังมีเสียงที่เกิดจากบรรยาย เสียงพากย์ ตามเรื่องราวของภาพยนตร์ตัวละคร และเสียงสนทนา ตามหลักการของอาริสโตเติล (Aristotle) ที่ได้ออกแบบทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบภาพยนตร์ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ คือ 1) เสียงสนทนา (Dialogue) ใช้บอกเหตุการณ์และสื่อถึงอารมณ์ของตัวละครแล้ว ยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกนิสัยใจคอทัศนคติภูมิหลัง และลักษณะด้านอื่น ๆ ของตัวละคร อีกด้วย 2) เสียงบรรยาย (Voice Over) เสียงเล่าเหตุการณ์ที่มาของการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของบุคคลและความสัมพันธ์ของสิ่งที่ปรากฏบนจอภาพยนตร์กับสิ่งที่นำเสนอต่อผู้ชม 3) เสียงดนตรีและเสียงเพลง (Music) มักใช้เป็นเครื่องเร้าอารมณ์กระตุ้นให้คนดูเกิดความรู้สึกตามไปกับเรื่องราวของตัวละคร (ภัทรนันท์ ไทพะยะสิน, 2561, หน้า 274)

7. การออกแบบสถานที่ ผู้วิจัยใช้โรงละครแบล็ก บ็อก เธียเตอร์ (Black Box Theatre) โรงละครมีเวทีแสดงที่เป็นพื้นที่โล่ง มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า สามารถจัดตำแหน่งของผู้ชมให้มีส่วนร่วมกับการแสดง และสามารถสร้างฉากโดยการนำหนังกลางแปลงมาจัดวางกลางโรงละครได้อย่างพอเหมาะ อนุรักษ์ ชำนาญ ได้ให้ทรรศนะในการออกแบบสถานที่และฉากการแสดงว่า การออกแบบฉากละครเวทีไม่เพียงแต่คำนึงถึงในด้านความสวยงามตามทฤษฎีศิลปะและการใช้งานตามจุดมุ่งหมายของเวทีทั่วไป แต่ยังมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของบทละคร ส่งผ่านจากตัวละครที่เคลื่อนที่ผ่านไปยังผู้ชมได้อย่างตรงตามจุดมุ่งหมายและมีการผสมผสานแนวคิดใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการแสดงโดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ (อนุรักษ์ ชำนาญ, 2559, หน้า 52)

8. การออกแบบแสง แสงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสามารถสื่ออารมณ์ของตัวละครให้มีความชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยออกแบบแสงให้สอดคล้องกับการสื่อให้รับรู้ถึงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น อารมณ์เศร้า อารมณ์สนุกสนาน

และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการแสดง นอกจากนี้แสงยังช่วยบ่งบอกถึงเวลาและบรรยากาศให้กับการแสดง สอดคล้องกับวอลเตอร์ส (Walters) กล่าวว่า แสงสร้างอารมณ์และบรรยากาศในการแสดงที่จะทำให้ผู้ชมได้รับสารและมีอารมณ์คล้อยตามไปกับการแสดงได้รวดเร็วและง่ายยิ่งขึ้น แสงสามารถกระตุ้นการตอบสนองของอารมณ์ของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี สามารถบอกเวลาได้และสามารถบอกได้ว่าการแสดงเกิดขึ้นตอนไหน (ลักษณะนิรันดร์ ทรงเสียงไชย, 2552, หน้า 16)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. เนื่องจากนักแสดงส่วนใหญ่มีความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายทางด้านนาฏศิลป์ ซึ่งในการแสดงผู้แสดงต้องสื่อสารอารมณ์และเป็นผู้เจรจาบทเองแบบการละคร ซึ่งต้องใช้เสียงในการสื่อสารโดยไม่ใช้เครื่องขยายเสียงบางตัวละคร จึงทำบทสนทนาในการสื่อสารทางอารมณ์ของตัวละครอาจส่งไปไม่ถึงผู้ชม จึงควรฝึกปฏิบัติเทคนิคการใช้เสียงในรูปแบบของละคร อีกทั้งในบทสนทนาในการแสดงเป็นภาษาพื้นบ้านอีสาน ซึ่งทำให้คนดูที่ไม่ใช่คนพื้นที่ภาคอีสานอาจไม่เข้าใจในบางบทสนทนาในการสื่อสารของตัวละครได้เท่าที่ควร

2. การนำเสนอผลงานชิ้นนี้เป็นการสร้างสรรค์โดยใช้การบูรณาการศาสตร์หลายแขนง ทั้งทางด้านนาฏศิลป์ ด้านทัศนศิลป์ ด้านดนตรี และนำเสนอแง่มุมด้านสังคม มานุษยวิทยา สตรีนิยม เพื่อนำผลที่ได้จากงานวิจัยฉบับนี้ไปพัฒนาศักยภาพทางด้านการคิดสร้างสรรค์งานแก่เยาวชนที่ต้องการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์ ได้ศึกษากระบวนการคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างศักยภาพให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ในการคิดสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์และด้านอื่น ๆ ในอนาคตต่อไป

บรรณานุกรม

- กฤต โสดาลี. (2560). กระบวนทัศน์สตรีตามจารีต. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 4 (2), หน้า 136.
- กฤษรา (ซูไรมาน) วัชรภากริชา. (2551). งานฉากละคร 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวัญชนก โชติมุฑิตะ. (2561). การสร้างสรรค์นาฏศิลป์สะท้อนความกดดันที่นำไปสู่การเป็นฆาตกร. ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิณท์จุฑา สุวรรณคัมภีระ. (2553). ดีดไห : การวิเคราะห์นาฏศิลป์ไทยพื้นบ้านอีสาน. ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพร ประชากุล. (2552). ยอกอักษร ย้อนความคิด เล่ม 1 ว่าด้วยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อ่าน.
- บรรจง โกศลวัฒน์. (2544) การกำกับและการแสดงภาพยนตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พทธี ศุภเศรษฐสิริ. (2555). ภาพยนตร์ตลก : กรณีศึกษาภาพยนตร์ตลกของไทยในช่วงปี 2548-2552. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัฒนา กิติอาษา. (2546). ท้องถิ่นนิยม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์.
- ณัฐธิดา จันเทร์มะ. (2559). การสร้างอัตลักษณ์อีสานผ่านภาพยนตร์สั้นในเทศกาลภาพยนตร์อีสาน. ปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐคม แซ่มเย็น. (2559). การวิจัยและสร้างสรรค์ผลงานออกแบบฉากละครเวทีเรื่องคำพิพากษาของชาติ กอบจิตติ. ศิลปกรรมสาร. 11 (2), หน้า 52.
- ภัทรนันท์ ไวทยะสิน. (2561). การวิเคราะห์บทบาทภาพยนตร์ : สุนทรียภาพในการสร้างสรรค์อุตสาหกรรมภาพยนตร์. วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม. 6 (2), หน้า 274.
- รัตนารณ สวากลาง และคณะ. (2557). การสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ในบทภาพยนตร์เรื่อง แหยมโยธอร์. วารสารช่อพะยอม. 25 (1), หน้า 34.
- ลักษณะนัยน์ ทรงเสียงไชย. (2552). การออกแบบสารด้วยแสงในการสร้างสรรค์การแสดงโขนร่วมสมัย. ปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุเมธ แก่นมณี และคณะ. (2546). การพัฒนายุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

The Relationship between Corporate Governance and Dividend Payouts: Evidence from Thai Listed Companies

Received	18/04/2560
Revised	21/08/2560
Accepted	05/05/2560

Sukritta Burinwattana¹ Jantima Ngankokkrud²
Chittichai Horthong³

Abstract

This research examined the relationship of corporate governance practices and dividend payouts in the Stock Exchange of Thailand (SET). The study used multiple linear regression to examine the effects of several corporate governance factors (board size, CEO duality, audit committee meeting frequency, institutional ownership and CEO compensation policy) on dividend payout ratios in a cross-sectional sample of firms listed on the SET in 2015 ($n = 267$). The results showed that there was a weak but significant relationship ($r^2 = 0.246$) between institutional ownership and CEO compensation. Other factors were not significant to dividend payouts. The implication of these findings is that while corporate governance practices influence dividend payouts, this effect is weak enough that there are probably additional confounding variables. The relationship between specific corporate governance practices and dividend payouts is not well understood and is an area that requires further study. However, it must be acknowledged that the two factors identified are those that directly relate to the interests of managers and institutional investors. Thus, it is possible that Thailand's public firms have opposing pressures of investor interest, insider self-dealing, and self-interested CEOs and managers.

Keywords : corporate governance, dividend payouts, CEO compensation, institutional interest, Stock Exchange of Thailand

¹ Nakhonratchasima Rajabhat University
e-mail : supa_burin@yahoo.com

² Assistant Professor, Nakhonratchasima Rajabhat University

³ Assistant Professor, Nakhonratchasima Rajabhat University

1. Introduction

This research examined the relationship between corporate governance practices and dividend payouts of companies listed in the Stock Exchange of Thailand (SET). Under agency theory, corporate governance practices are alignment and monitoring costs for the principals (owners) of the firm to ensure that the firm's managers (agents) meet their fiduciary obligations (Mallin, 2016; Jensen & Meckling, 1976, pp. 305-360). Corporate governance can be viewed as a moral obligation in management to the firm and broader society (Sison, 2008). The obligations of corporate governance are particularly important for publicly listed firms, where the economic owners of the firm have little or no control over the firm's management (Tricker, 2015). The SET, the only public exchange in Thailand, first implemented principles of corporate governance for public firms in 2002, after it became clear during the 1997 financial crisis that many firms had taken excessive risk and had not met their governance obligations (The World Bank, 2013). These principles, which were most recently updated in 2012, are designed to be consistent with standards for investor and stakeholder protection and are implemented on a 'comply or explain' basis for publicly listed firms (Stock Exchange of Thailand, 2012). Key areas of concern within the Principles of Good Corporate Governance (GCG) include the rights of shareholders; the equitable treatment of shareholders; the role of stakeholders; disclosure and transparency; and the responsibilities of the board (Stock Exchange of Thailand, 2012). The World Bank (2013) has found that these principles are generally in line with global best practices for corporate governance. Thus, it can be established that there are strong corporate governance principles in place in Thailand. What is less clear is whether these principles influence investor outcomes such as stock performance or dividend payouts. There is ample evidence from other markets that these factors have an influence, which is discussed below, but no such research has been performed in Thailand.

2. Objective of the study

The objectives of the study were to identify required corporate governance practices as a condition of listing on the SET and examine their relationships to dividend payouts in the hope of filling the gap in the literature on corporate governance practices in Thailand and providing more evidence for global corporate governance effects.

3. Literature review and contruction of the study hypothesis

Institutional ownership and dividend payout

Institutional ownership is a key indicator of ownership structure. Findings regarding ownership structure have been mixed depending on countries. One study found that in Egypt, institutional shareholding had a positive and significant relationship to the dividend payout ratio (Abdelsalam, El-Masry, & Elseini, 2008, pp. 953-964). This finding was similar to the findings of another study in Kenya and Ghana (Abor & Fiador, 2013, pp. 201-225). However, Abor and Fiador (2013, pp. 201-225) did not find a positive relationship in Nigeria, where the effect was negative. Another study in Ghana found an insignificant relationship (Amidu & Abor, 2006, pp. 136-145). Thus, while it is clear that there is a relationship between institutional ownership and dividend payout, the direction is not clear. Therefore, the first hypothesis of this study is that the institutional ownership has a significant effect on dividend payout.

CEO compensation and dividend payout

Next, the effect of CEO compensation, particularly at-risk compensation, was examined. Executive compensation can be considered as two distinct aspects, which are non-risk compensation (fixed salary and benefits) and at-risk compensation (bonuses, stock options, and stock grants) (Mallin, 2016). Several previous studies linked CEO at-risk or share-based compensation and dividend payouts (Brown, Liang, & Weisbenner, 2007, pp. 1935-1965; Minnick & Rosenthal, 2014, pp. 435-454; Sirmans & Ghosh, 2006, pp. 327-355). These studies strongly supported a positive relationship between CEO compensation and dividend payouts and found that firms with higher share-based compensation had higher dividend payout ratios. There are specific conditions that contribute to this relationship. For example, firms where managers are allowed to manipulate dividend policies may see a rise in dividends as a means of stealth compensation (Minnick & Rosenthal, 2014, pp. 435-454). Brown, Liang and Weisbenner (2007, pp. 1935-1965) also found that the relationship was stronger under favorable tax conditions. Thus, among all the corporate governance factors examined here, CEO at-risk compensation can most easily be predicted in terms of significance and direction. Therefore, it was hypothesized that the CEO at-risk compensation has a significant positive effect on dividend payout.

Board size and dividend payout

Board size was hypothesized to have a negative effect on firm outcomes, because larger boards can create social norms and pressures that discourage effective oversight (Cornett,

McNutt, & Tehranian, 2009, pp. 412-430). However, studies on board size and dividend policy have had mixed findings. One study did not find board size to have a significant effect on dividend payouts (Abdelsalam, El-Masry, & Elsegini, 2008, pp. 953-964). However, two other studies found a positive and significant relationship between board size and dividend policy. (Abor & Fiador, 2013, pp. 201-225; González, Guzmán, Pombo, & Trujillo, 2014, pp. 365-385). Abor and Fiador (2013, pp. 201-225) compared data from three countries and found a negative relationship in one country. Overall, the evidence supported a significant relationship of board size and dividend payouts, although the direction may vary. Therefore, the third hypothesis is that the board size has a significant effect on dividend payout.

Audit committee meeting frequency

Audit committee quality and its effect on dividend payout has been studied using a number of different dimensions (Jiraporn, Kim, & Kim, 2011, pp. 251-279; Nimer, Warrad, & Khuraisat, 2012, pp. 172-179; Sawicki, 2009, pp. 211-230). Authors took different approaches, including generation of an audit committee quality index (Jiraporn, *et al.*, 2011, pp. 251-279; Sawicki, 2009, pp. 211-230) and use of individual characteristics (Sawicki, 2009, pp. 211-230). The bulk of evidence supported a positive relationship between audit committee quality, including dimensions of audit committee meeting frequency (Jiraporn, *et al.*, 2011, pp. 251-279; Sawicki, 2009, pp. 211-230). For this study, only audit committee meeting frequency could be studied, because the Form 56-1 information available has minimal and inconsistent disclosures about audit committee quality. Thus, the fourth hypothesis of this study is that the audit committee meeting frequency has a significant effect on dividend payout.

CEO duality and dividend payout

Several studies have addressed CEO duality and its effect on dividend policy (Abdelsalam, *et al.*, 2008, pp. 953-964; Abor & Fiador, 2013, pp. 201-225; González, *et al.*, 2014, pp. 365-385; Sirmans & Ghosh, 2006, pp. 327-355). Directionality of these relationships has been mixed. While some studies found a negative relationship (Abor & Fiador, 2013, pp. 201-225; Sirmans & Ghosh, 2006, pp. 327-355), others found a positive relationship (González, *et al.*, 2014, pp. 365-385). Abdelsalam, *et al.* (2008, pp. 953-964) did not find it significant at all, while two out of three countries surveyed by Abor and Fiador (2013, pp. 201-225) did not have a significant relationship. This suggests that the effects are country-specific. Since the expected relationship in Thailand is not known, it was hypothesized that the CEO duality has a significant effect on dividend payout.

4. Research Methods

4.1 Sample and data collection

The population included in this study was non-financial and non-property firms listed on the SET in the year 2015. Financial and property firms were excluded because of differences in their financial management practicing and reporting (Gibson, 2009). Out of 497 firms listed on the SET, 58 were financial firms and 13 were property and construction firms (SET, 2016), which reduced the population to 426 firms. A further 159 firms were excluded because of incomplete information about dividend payments or CEO compensation, or because they were under rehabilitation. The final sample was $n = 267$ firms. Data were collected from the SETSMART database, which provided access to all publicly listed firm information included in the mandatory, annual Form 56-1 filing.

4.2 The measurement characteristics of the variable

Table 1 Definition and operationalization of variables

Variable	Abbreviation	Measurement
Institutional Ownership	INSTOWN	Percent of shares owned by institutional investors.
CEO Compensation	CEOCOM	Price-sensitive compensation assigned to CEO. <i>Log (CEOCOM)</i>
Board Size	BSIZE	Number of board members. <i>LOG (BSIZE)</i>
Audit Committee Meeting	AUMEET	Number of audit committee meetings <i>LOG (AUMEET)</i>
CEO Duality	CEODUO	Dummy variable : 0 : Dual CEO 1 : Non-Dual CEO
Dividend Payout Ratio	DIV	Dividend paid/Net profit
Control variables	AGE	Years since firm listed on SET <i>Log (AGE)</i>
	BIG4	The firm uses a Big 4 auditor Dummy variable : 0 = no, 1 = yes
	Industy	Industry the firm participates in Dummy variable : 0 = services, 1 = industry

5. Results

5.1 Descriptive statistics analysis

Descriptive statistics shown in Table 2 includes minimum, maximum, mean and standard deviation calculated for the study variables. DIV is between a minimum of 0.03 and a maximum of 373.51 with an average of 2.08. INSTOWN falls in the ranged from 0% to 94.06%, with a mean of 23.65%. CEOCOMP ranged from 3.20 to 449.72, with a mean of 52.70 while LOGCEOCOM ranged from 0.51 to 4.68 ($M = 1.314$). BSIZE ranged from 6 to 21 members, with an average of 11 members. AUMEET ranged from 1 to 25, with a mean of 6.04 a year. LOGAUMEET ranged from 0.30 to 1.40 ($M = 0.74$, $SD = 0.18$). CEODUO ranged from 0 to 1, with a mean of 0.73.

Table 2 Independent and dependent variables used of Descriptive statistics analysis

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std.Deviation
INSTOWN	267	.00	94.06	23.65	23.381
CEOCOM	267	3.20	449.72	52.70	64.422
LOGCEOCOM	267	.51	4.68	1.31	.464
BSIZE	267	6	21	11.00	2.730
AUMEET	267	1	25	6.04	3.496
LOGAUMEET	267	.30	1.40	.74	.183
CEODUO	267	0	1	.73	.447
DIV	267	.03	373.51	2.08	22.832
AGE	267	1	40	18.25	9.560
LOGAGE	267	.00	1.60	1.16	.371
BIG4	267	0	1	.71	.456
INDUSTY	267	0	1	.77	.421

The regression analysis examined predictor variables (INSTOWN, LOGCEOCOM, BSIZE, LOGAUMEET, CEODUO, LOGAGE, BIG4, and INDUSTY) against the outcome variable DIV. The model's goodness of fit is only moderate ($r^2 = .246$), indicating that 24.6% of the variance in DIV can be predicted from variance in the predictor variables. This is a relatively weak regression equation ($r^2 < .300$) (Hair, Anderson, Black, & Babin, 2016). According to the t-tests,

only two predictors were significant, including INSTOWN ($p = .012$) and LOGCEOCOM ($p < .001$). Thus, H1 and H2 can be accepted, as INSTOWN (negative) and LOGCEOCOM (positive) had significant relationships to DIV. however, H3, H4, and H5 must be rejected, as the relationships of BSIZE, LOGAUMEET, and CEODUO were not significant.

5.2 Discussion

Testing of the hypotheses showed that while institutional ownership (INSTOWN) and CEO compensation (LOGCEOCOM) had significant effects on dividend payout (DIV), the three board structure variables – board size (BSIZE), audit committee meeting frequency (LOGAUMEET), and CEO duality (CEODUO) – did not have significant effects. The reasons for some of these relationships are clear, but others are less clear.

Institutional ownership had a negative effect on dividend payout. This finding is most consistent with Abor and Fiador's (2013, pp. 201-225) finding in Nigeria, which was the only situation in which a negative relationship was observed. Other studies that were reviewed had a positive effect. As Abor and Fiador (2013, pp. 201-225) noted, effects of institutional ownership varies widely in its extent and effects depending on the country, and different institutional frameworks influence the role of institutional ownership as well. Institutional ownership in different countries may also have different levels of activity; for example, in Kenya it is known that institutional investors are mainly inactive foreign portfolio investors (Abor & Fiador, 2013, pp. 201-225). Institutional ownership was much lower in this study than in countries where institutional ownership was positively associated with dividends (Abdelsalam, et al., 2008, pp. 953-964; Abor & Fiador, 2013, pp. 201-225). Thus, it is an open question as to whether this relationship comes about because of institutional investor inactivity or because of lack of investor influence on firm decisions. This remains an area for future study in Thailand.

CEO at-risk compensation had a positive effect on dividend payout. This relationship was fully expected, given that previous studies have shown that CEOs with higher levels of at-risk compensation or higher advantages from dividend payments are more likely to manipulate dividend policy to increase dividend payouts (Brown, *et al.*, 2007, pp. 1935-1965; Minnick & Rosenthal, 2014, pp. 435-454). To be clear, it is not proved by this study that CEOs manipulate dividend payout in this case; it is possible, for example, that firms that perform better in the market can both provide higher levels of CEO compensation and higher dividend payouts. Determining whether this is a direct causal chain, or where there are additional

variables that could influence both of these factors and their relationship. However, given the prior evidence provided by Brown, *et al.* (2007, pp. 1935-1965) and Minnick and Rosenthal (2014, pp. 435-454), there is a good reason to examine more thoroughly the conditions under which Thai firms set their dividend payout and what factors influence them, including CEO compensation strategies. Unlike other factors such as institutional ownership, it is possible that the effect of CEO compensation on dividend payout is robust across countries, since it is determined by individual relationships rather than institutional factors. Abor and Fiador's (2013, pp. 201-225) suggested that institutional frameworks may influence some factors differently than others. Although CEO compensation was not included in their study, this could be a useful extension of the research.

Board structure variables did not appear to have a significant effect on dividend payout. There were some preliminary evidences from other countries that the board structure characteristics like board size, audit meeting frequency and CEO duality, would influence dividend payout, but these effects were inconsistent between studies (Abdelsalam, *et al.*, 2008, pp. 953-964; Abor & Fiador, 2013, pp. 201-225; Amidu & Abor, 2006, pp. 136-145; Cornett, *et al.*, 2009, pp. 412-430; González, *et al.*, 2014, pp. 365-385; Jiraporn, *et al.*, 2011, pp. 251-279; Nimer, *et al.*, 2012, pp. 172-175; Sawicki, 2009, pp. 211-230; Sirmans & Ghosh, 2006, pp. 327-355). Since there was such inconsistency in the board structure literature, it is not surprising that these factors were not significant in the current study. It is possible that a more detailed analysis of corporate board structure could identify some impact on dividend payout ratio. However, it is also possible that dividend payouts are mainly determined by the firm management, rather than the corporate board. Since this is not reflected in the Form 56-1, it would require a more extensive evaluation of firm evidence in order to determine whether there is such a relationship.

6. Conclusion and Recommendations

This study examined the effects of different aspects of corporate governance practices on dividend policies of publicly listed firms in Thailand. Dividend policies were measured using the firm's dividend payout ratio. The analysis showed that institutional ownership had a negative effect on the dividend payout ratio, while CEO at-risk compensation had a positive effect. These relationships were somewhat consistent with the literature, although there is a possible institutional and market interaction for institutional investment and dividends.

In contrast, the mechanism for CEO compensation's effect on dividend policy was clear, since previous studies identified self-interested reasons for the relationship such as stealth compensation and taking advantage of positive tax policies. In contrast, board structure had insignificant effects on dividend policy. Although the reason for this is not clear, it is possible that Thai boards have limited influence on setting dividend policies. In conclusion, ownership structure and CEO compensation strategies influence the firm's dividend payouts in Thailand, although board structure appears not to.

There are some limitations to this research that need to be considered. Since the study was cross-sectional, multi-year trends and seasonality effects that could influence dividend payouts were not taken into account. The study was also limited in that it excluded financial and property firms, which could have different patterns than service, manufacturing and other firms. These limitations offer opportunities for further research, for example a time series study of corporate governance that compares pre- and post-Principles of GCG implementation. Further study could also incorporate additional variables, such as a wider perspective on audit committee quality including aspects like number of members, expertise, and outsider board members. This type of extended study could provide more information on the role of corporate governance on the firm's dividend payout ratio. Comparison to other countries could also provide more information about the institutional frameworks, regulatory environment and other market characteristics that influence the relationship of corporate governance and dividend payouts or other investor interest variables, such as earnings quality, information quality or total shareholder returns.

References

- Abdelsalam, O., El-Masry, A. & Elsegini, S. (2008). Board composition, ownership structure and dividend policies in an emerging market Further evidence from CASE 50. **Managerial Finance**. 34 (12), pp. 953-964.
- Abor, J. & Fiador, V. (2013). Does corporate governance explain dividend policy in Sub-Saharan Africa? **International Journal of Law and Management**. 55 (3), pp. 201-225.
- Amidu, M. & Abor, J. (2006). Determinants of dividend payout ratios in Ghana. **The Journal of Risk Finance**. 7 (2), pp. 136-145.
- Baker, H.K. (2009). **Dividends and Dividend Policy**. Hoboken, NJ : John Wiley and Sons.
- Baltagi, B.A. (2011). **Econometrics**. 5th ed.. New York, NY : Springer Science+Business.
- Brav, A., Graham, J. R., Harvey, C. R. & Michaely, R. (2005). Payout policy in the 21st century. **Journal of Financial Economics**. 77 (3), pp. 483-527.
- Brown, J. R., Liang, N., & Weisbenner, S. (2007). Executive financial incentives and payout policy: Firm responses to the 2003 dividend tax cut. **The Journal of Finance**. 62 (4), pp. 1935-1965.
- Chen, H.Y., Gupta, M.C., Lee, A.C., & Lee, C.F. (2013). Sustainable growth rate, optimal growth rate, and optimal payout ratio : A joint optimization approach. **Journal of Banking and Finance**. 37 (4), pp. 1205-1222.
- Cornett, M.M., McNutt, J.J., & Tehranian, J. (2009). Corporate governance and earnings management at large US bank holding companies. **Journal of Corporate Finance**. 15, pp. 412-430.
- Gibson, C.H. (2009). **Financial Reporting and Analysis : Using Financial Accounting Information**. 11th ed.. Mason, OH : South-Western Cengage Learning.
- Gill, A., Biger, N. & Tibrewala, R. (2010). Determinants of dividend payout ratio : Evidence from United States . **The Open Business Journal**. 3, pp. 8-14.
- González, M., Guzmán, A., Pombo, C. & Trujillo, M.-A. (2014). Family involvement and dividend policy in closely held firms. **Family Business Review**. 27(4), pp. 365-385.
- Hair, J., Anderson, R., Black, B. & Babin, B. (2016). **Multivariate Data Analysis**. New York : Pearson Higher Education.

- Jensen, M.C. & Meckling, W.H. (1976). Theory of the firm : Managerial behavior, agency costs and ownership structure. **Journal of Financial Economics**. 3 (4), pp. 305-360.
- Jiraporn, P., Kim, J. & Kim, Y.S. (2011). Dividend payouts and corporate governance quality : An empirical investigation. **The Financial Review**. 46, pp. 251-279.
- Li, G. (2016). Growth options, dividend payout ratios and stock returns. **Studies in Economics and Finance**. 33 (4), pp. 638-659.
- Mallin, C. (2016). **Corporate governance**. 4th ed. Oxford, UK : Oxford University Press.
- Minnick, K., & Rosenthal, L. (2014). Stealth compensation : Do CEOs increase their pay by influencing dividend policy? **Journal of Corporate Finance**. 25, pp. 435-454.
- Nimer, K., Warrad, L. & Khuraisat, O. (2012). The effect of audit committee's effectiveness on dividend payout ratio policy : Evidence from Jordanian firms. **International Journal of Business and Management**. 7 (7), pp. 172-179.
- Sawicki, J. (2009). Corporate governance and dividend policy in Southeast Asia pre- and post-crisis. **The European Journal of Finance**. 15 (2), pp. 211-230.
- SET. (2016). **Market statistics**. Retrieved March 10, 2016, from http://www.set.or.th/en/market/market_statistics.html
- Sirmans, C. & Ghosh, C. (2006). Do managerial motives impact dividend decisions in REITs? **Journal of Real Estate and Financial Economics**. 32, pp. 327-355.
- Sison, A.J. (2008). **Corporate Governance and Ethics : An Aristotelian Perspective**. Northampton, MA : Edward Elgar.
- Stock Exchange of Thailand. (2012). **The Principle of Good Corporate Governance for Listed Companies**. Retrieved March 12, 2016, from https://www.set.or.th/sustainable_dev/en/cg/principle_p1.html
- The World Bank. (2013). **Report on the observance of standards and codes (ROSC) corporate governance country assessment : Thailand**. Retrieved March 5, 2016, from http://siteresources.worldbank.org/FINANCIALSECTOR/Resources/ROSC_Thailand_web.pdf
- Tricker, B. (2015). **Corporate Governance : Principles, Policies and Practices**. Oxford, UK : Oxford University Press.

รายละเอียดการส่งบทความจัดพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี (Dhonburi Rajabhat University Journal) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยเปิดรับผลงานวิชาการประเภท บทความวิจัย และบทความวิชาการ สำหรับการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ ภายใต้เงื่อนไขว่าจะต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารอื่นมาก่อน และบทความที่ได้รับตีพิมพ์จะมีการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review)

รูปแบบการเขียนบทความ

1. บทความที่รับพิจารณาตีพิมพ์เป็นบทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ โดยมีจำนวนหน้าของเนื้อหาและเอกสารอ้างอิงรวมทั้งสิ้นไม่เกิน 15 หน้า ใช้ตัวอักษร TH Sarabun PSK
2. ข้อปฏิบัติกรพิมพ์แต่ละหัวข้อ/ส่วนประกอบ

ที่	หัวข้อ/ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
1	ชื่อบทความ	ระบุชื่อบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 24 พอยท์ ชนิดหนา ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ
2	ชื่อผู้เขียนบทความ	ระบุชื่อผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย (ถ้ามี) ทุกคนทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ ไว้ชิดด้านขวาหน้ากระดาษและแบ่งเป็น 2 คอลัมน์
3	สังกัดผู้เขียนบทความ	ระบุวุฒิการศึกษา ชื่อสถาบันการศึกษาหรือวุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ สถานที่ทำงาน e-mail ขนาดตัวอักษร 12 พอยท์ ไว้ที่เชิงอรรถท้ายหน้า
4	บทคัดย่อ	บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีความยาวไม่เกิน 300 คำ และมี 1 ย่อหน้าเท่านั้น
5	คำสำคัญ	ระบุคำสำคัญ 3 คำทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไว้ท้ายบทคัดย่อ
6	เนื้อหา	● หัวข้อใช้ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ ชนิดหนา วางไว้ชิดขอบซ้ายส่วนรายละเอียดใช้ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ ธรรมดา ● การเขียนบทความแต่ละประเภทมีรายละเอียด ดังนี้ 1. บทความวิจัย ประกอบด้วย 1.1 บทนำ 1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

ที่	หัวข้อ/ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
		1.3 สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) 1.4 วิธีดำเนินการวิจัย - ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย - การเก็บรวบรวมข้อมูล - การวิเคราะห์ข้อมูล 1.5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย 1.6 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย 1.7 บรรณานุกรม 2. บทความวิชาการ ประกอบด้วย 2.1 บทนำ 2.2 เนื้อเรื่อง 2.3 บทสรุป 2.4 บรรณานุกรม
7	ตารางและกราฟ (ถ้ามี)	ตารางที่แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล
8	รูปภาพ	รูปภาพประกอบให้ส่งต้นฉบับเป็นภาพถ่ายหรือสไลด์ที่มีความคมชัด และส่งจัดไฟล์รูปภาพเป็นนามสกุล JPEG PNG

3. รูปแบบการเขียนอ้างอิงในเนื้อหาและบรรณานุกรม

3.1 การอ้างอิง

การอ้างอิงที่นิยมใช้ในปัจจุบันคือ การอ้างอิงแบบแบบแทรกปนในเนื้อหาหรือการอ้างอิงระบบนาม-ปี (Name-Year System) ทำได้ 2 รูปแบบ แล้วแต่ความเหมาะสมของวิธีการนำเสนอ

รูปแบบที่ 1 อ้างอิงระบบนาม-ปี โดยใส่วงเล็บท้ายข้อความที่อ้างถึง

...ข้อความที่นำมาเขียน... (ชื่อ นามสกุล, ปีพิมพ์, หน้า เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง)

ตัวอย่าง :

การเพิ่มขีดความสามารถให้ท้องถิ่นในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเองเป็นการสร้างศักยภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต (มนูญ สอนเกิด และคณะ, 2545, หน้า 9)

รูปแบบที่ 2 อ้างอิงระบบนาม-ปี โดยใส่ชื่อบุคคลที่อ้างถึงก่อนข้อความที่กล่าวอ้าง

ชื่อ นามสกุล (ปีพิมพ์, หน้า เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง) กล่าวว่า ...ข้อความที่นำมาเขียน...

ตัวอย่าง :

ธีรยุทธ บุญมี (2541, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านจะทำให้เกิดความโปร่งใสความรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ดียิ่งขึ้นตามหลักธรรมาธิปไตย

หมายเหตุ :

1. ในส่วนชื่อ นามสกุลผู้แต่ง หากผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศให้ใช้เฉพาะ นามสกุล เท่านั้น
2. หากเป็นการอ้างอิงการสัมภาษณ์ให้ใช้คำว่า “สัมภาษณ์” แทน “เลขหน้าที่อ้างอิง” ได้เลย
3. ผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ลงเฉพาะชื่อผู้แต่งคนแรกและตามด้วยคำว่า และคณะ หากเป็นภาษาอังกฤษใช้ et al.

4. การอ้างอิงควรอ้างจากเอกสารปฐมภูมิ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ

3.2 บรรณานุกรม

รูปแบบการเขียนบรรณานุกรมพร้อมตัวอย่างบรรณานุกรม จำแนกตามประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ ดังนี้

3.2.1 หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อหนังสือ. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

กัลยา วาณิชยปัญญา. (2546). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร.

Drake, M.A. (2003). Encyclopedia of Library and Information Science. 2nded. New York : Marcel Dekker.

3.2.2 หนังสือแปล

ชื่อผู้แต่งดั้งเดิม. (ปีพิมพ์). ชื่อหนังสือฉบับแปล. แปลจาก ชื่อเรื่องเดิม โดยชื่อผู้แปล. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

สตาร์เลท, อาร์. (2540). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับซีดีรอม**. แปลจาก CD-ROM Fundamentals โดย วัชรโบล อีรคุปต์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

3.2.3 บทความในหนังสือ/การประชุม

ชื่อผู้เขียนประจำบท. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ). **ชื่อหนังสือ/ชื่อการประชุม**. (หน้า เลขหน้า-เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง). ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

อุกฤษณ์ แพทย์น้อย. (2530). หลักการที่แท้จริงของทฤษฎีสัญญาประชาคม. ใน ธเนศ วงศ์ยานนาวา (บรรณาธิการ). **รัฐศาสตร์สาร: ประชาธิปไตยและความคิด**. (หน้า 55-75). กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2549). การศึกษาไทยในยุคปัจจุบัน. ใน กนกวรรณ สินสุข (บรรณาธิการ). **รายงานการสัมมนาเรื่องการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์**. (หน้า 12-19). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

3.2.4 บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**. ปีที่ (ฉบับที่), หน้า เลขหน้า-เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง .

รัชนิวรรณ วณิชยณอม. (2548). การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์. **วารสารข้าราชการ**. 50 (2), หน้า 10-24.

Gavin, J. (2005). Alternative strategies for promoting information literacy. **The Journal of Academic Librarianship**. 31 (4), pp.352-357.

3.2.5 บทความในหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีพิมพ์, วัน เดือน). ชื่อบทความ. **ชื่อหนังสือพิมพ์**, หน้า เลขหน้า

เพ็ญพิชชา เดียว. (2545, 19 กรกฎาคม). พลิกโฉมมะขามเปียกจากใช้บริโภคมาเป็นครีม บำรุงผิว. **ไทยรัฐ**, หน้า 7.

Wassayos Ngarmkham. (2002, July 19). Electronic dictionary accused of breach. *Bangkok Post*, p. 5.

3.2.6 วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับวิทยานิพนธ์ สาขาวิชา คณะหรือสังกัด
มหาวิทยาลัย.

ชมพูท ขอดยิ่ง. (2551). กิจกรรมการสอนทักษะการรู้สารสนเทศของครูบรรณารักษ์: กรณีโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. รายงานการศึกษาระดับปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Ponroung, P. (1993). *Factors affecting decision making of groups of production credit*.
Master thesis in Rural Development Management, Graduate School, KhonKaen
University.

3.2.7 การสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์. (ปี, วันที่ เดือนที่สัมภาษณ์). สัมภาษณ์. ตำแหน่ง. หน่วยงานที่สังกัด
หรือที่อยู่.

ปริญญา จินดาประเสริฐ. (2556, 20 สิงหาคม). สัมภาษณ์. อธิการบดี. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
สมควร งามน้ำใจ. (2557, 11 มิถุนายน). สัมภาษณ์. ราษฎร. หมู่บ้านโนนม่วง ตำบลศิลา อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น.

3.2.8 เอกสารออนไลน์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง. ค้นเมื่อ วันที่ เดือน ปีที่ค้น, จาก URL.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์*.
ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2552, จาก <http://ocsc.go.th/veform/PDF/competency.pdf>.

Bruce, Christine S. (2004). **Information literacy as a catalyst for educational change : A Background paper**. Retrieved November 23, 2004, from <http://www.ncils.gov/libinter/infolitconf&meet/papers/bruce-fullpaper.pdf>.

3.2.9 หนังสือพิมพ์ออนไลน์

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีพิมพ์, วัน เดือน). ชื่อบทความ. **ชื่อหนังสือพิมพ์**. ค้นเมื่อ วันที่ เดือน ปีที่ค้น, จาก URL.

เปรียญ 10 (นามแฝง). (2560, 20 ธันวาคม). มอง “พระสงฆ์” ในสังคมไทยผ่านภารกิจ 4 กลุ่มใหญ่. **เดลินิวส์**. ค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2560, จาก <https://www.dailynews.co.th/article/616775>.

3.2.10 บทความในวารสารออนไลน์

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**. ปีที่ (ฉบับที่), หน้า เลขหน้า-เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง. ค้นเมื่อวันที่ เดือน ปี, จาก URL.

ปาริชาติ เสารยะวิเศษ. (2550). การจ้างแหล่งภายนอกดำเนินกิจกรรมของห้องสมุด. **อินฟอร์เมชั่น**. 14 (1), หน้า 60-66. ค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2560, จาก <http://ejournal.kku.ac.th/information/article/view/102/113>.

4. ส่งบทความทางระบบวารสารที่ <https://research.dru.ac.th/o-journal/> หรืออีเมล journal.dru@dru.ac.th

ใบบอกรับเป็นสมาชิก
วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ข้าพเจ้า.....หรือ
ในนามหน่วยงาน.....
ขอสมัครเป็นสมาชิกวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีกำหนด..... ปี ตั้งแต่ฉบับที่.....
ปีที่..... ถึงฉบับที่..... ปีที่..... เป็นจำนวนเงิน..... บาท
สถานที่จัดส่ง เลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย.....
ถนน..... แขวง/ตำบล.....
เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์..... e-mail: ID line:

พร้อมนี้ข้าพเจ้า

ได้โอนเงินเข้าบัญชีสะสมทรัพย์ ธนาคารไทยพาณิชย์

สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เลขที่บัญชี 407-456193-5

ชื่อบัญชี โครงการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

หมายเหตุ

1. อัตราค่าสมาชิก 1 ปี 2 ฉบับ มูลค่า 350 บาท
2. ส่งใบสมัครและหลักฐานการโอนเงินกลับทาง Fax: 0 2472 1254 หรือ
e-mail : journal.dru@dru.ac.th

